ND 27-12-66

DR
440
M87
1910

Muṣṭafā Nūrī, Pāşā
Netāyic ül-vuḳūʻāt
Tab.2

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

Mustafa Nūrī Paşa
1824–1889.
Netayic ül-vukū'āt

نتايج الوقوعات

جلد اول

طبعهٔ ثانيه

استانبول

باب عالی جاده‌سنده « اخوت » مطبعه‌سنده طبع اولنمشدر

١٣٢٧

DR
440
M87
1910

جلد اول من نتايج الوقوعات

بسم الله الرحمن الرحيم

حمد وثنای رب العالمین وصلاة والسلام حضرت سید المرسلین وترضیهٔ آل واصحاب گزین وظیفهٔ وجیبه‌سی ایفا قلندقدن صکره شو وجهله عرض مافی الضمیره ابتدار اولنور فقیر کم‌بضاعه اوان طفولیتمدنبرو مطالعهٔ تواریخ وتتبع آثار اسلافه مائل اولدیغمدن متداول ومشهور اولان تاریخلردن ماعدا بعض ارباب وقوفك مواد مشهوده‌لری اوزره یازدقلری آثاری دخی خیلیجه رسائل ولوایحی مکررا مطالعه وتدقیق ایلمش وبلطفه‌تعالی اوتوز سنه‌دن متجاوز زماندنبرو باب عالی وخزینهٔ مالیه ودفترخانهٔ خاقانی مأموریت ومنصبنده وبالخصوص جنتمکان سلطان عبدالعزیز خان حضرتلرینك اوائل سلطنتلرنده مابین همایون باش کتابتنده بولندیغم جهتله حسب المأموریه مطلع اولدیغم حوادث ایامی ومشهود عاجزانه‌م اولان قوانین قدیمه وقیودات عتیقه‌یی نظر امعاندن کچورمش اولدیغمدن بقدر اللیاقه استنباط ایلدیکمه کوره سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌نك بدایت ظهورندنبرو ادارهٔ سیاسیه ونظامات موضوعه وعرفیه‌سی بالدفعات تبدل ایلمش اولمغله بونلرك حقایق اسباب ونتایج واقعه‌لرینی مبین اولمق واخلافه عاجزانه بریادکار براغلمق اوزره اشبو رسالهٔ مستمندانه‌می ترتیبه مباشرت ایلدم .

اکرچه نیت عاجزانه‌م هر عصرده جاری اولان نظامات ملکیه وقوانین عسکریه وادارهٔ مالیه وتفرعات سائره‌یی توضیحه منحصر ایسه‌ده بو مقصدك لایقیله میدانه چیقارلمسی ضمننده وقوعات کونیه‌نك مجملاً ترقیم وبرتکمله علاوه‌سی ایله مقصد اصلینك تتمیم اولنمسی مقتضی اولدیغی مثللو تغیرات کلیه تاریخلرندن بدأ اولنمق اوزره سلطنت سنیه‌نك شهنامهٔ واقعاتی التی بابه بالتقسیم هر بابك تکمله‌سنده حاوی اولدیغی عصرك نظامات جاریه وقوانین مرعیه‌سی علی قدر الامکان توضیح واتیان قلنمق صورتی اختیار قلندی .

علامهٔ ذوفنون مؤرخ ابن خلدون هر دولته سن نمو وسن وقوف وسن انحطاط اثبات واعمار دولی اکثریا یوزیکرمی سنه اولمق اوزره ایراد ایدوب حالبوکه کندیسی سکزیوز

سکز یوز هجریه سنه قدر معمر اولمق حسبیله بغداد واندلس ومصرده اوچر بشر یوز سنه سلطنت سورن خلفای عباسیه وامویه وفاطمیه‌یی مدرك اولدیغی حالده بو دعواده بولنمسی هر اوچ قرنده اصول وعادات دولت کلیا متحول ومتغیر اولور دیمکه محمول اولوب بو عادات طبیعیه ایسه دولت علیهٔ عثمانیه‌ده دخی حکمنی اجرا ایلدیکی هر بابك مقایسهٔ تکمله‌سیله ظاهر اولمق ایچون :

برنجیسی باب ابتدای ظهور کوکبهٔ عثمانیه‌دن تیمور حادثه‌سنه‌قدر یوزبش سنه‌لك ؛

وایکنجی باب چابی سلطان محمدخان حضرتلرینك تجدید دولته موفقیتلرندن سلطان بایزید ثانی حضرتلرینك ترك مشغلهٔ سلطنت بیوردقلری طقوزیوز اون سکز سنه سنه دکین یوزاون اوچ ییللق ؛

واوچنجی باب یاوز سلطان سلیم خان حضرتلرینك جلوسلرندن بیك اوچ تاریخنه قدر سکسان بش سنه‌لك ؛

ودردنجی باب سلطان محمد خان ثالث حضرتلرینك تاریخ مزبورده وقوعبولان جلوسلرندن بیك طقسان طقوز سنه‌سنده سلطان سلیمان خان ثانی حضرتلرینك جلوسلرینه ؛

وبشنجی باب اورادن بیك یوز سکسان سکزده منعقد اولان قاینارجه معاهده‌سنه‌دکین مرور ایدن زمانلرده واقع اولان حادثاتی ؛

والتنجی باب اندن صکره صورتیاب ظهور اولان احوالی مبین اولەرق ترتیب واشبو اثر ناچیزانەم (نتایج الوقوعات) نامیله توسیم قلندی مع مافیه ضروری الوقوع اولان خطیئاتنك دامن عفو وصفح ایله مستور وقلم معارف رقمله تصلیح وتصحیح بیورلمسی مسترحمدر ومن الله التوفیق السید مصطفی

ناظر دفتر خاقانی

حالا

﴿ باب اول ابتدای ظهور آل عثمان ایدالله ملکه الی آخر الزماندن ﴾

﴿ سکز یوزدرت تاریخنده واقع تیمور وقعه‌سنه قدر اولان وقوعاتی ﴾

﴿ مبیندر ﴾

مفصلات تواریخده مسطور اولدیغی اوزره برمدت اخلاطده متوطن اولان قایی خان قبیله‌سی مأوای قدیملری اولان ماهان طرفلرینه عودت ایلمك نیتیله جعبر قلعه‌سی جوارنده نهر فراتدن مرور ایدرلر ایکن امیر قبیله اولان سلیمان شاه غریقا فوت اولمغله ترك ایلدیکی درت نفر اولادندن ایکیسی وطن قدیملرینه عودت ایدوب دیکر ایکیسی اولان ارطغرل

غازی ایله دوندار بك درت بشیوز خانه قدر توابعاتلریله کشور رومه منتقل واول تاریخده قونیه‌ده حکمران کشور روم اولان دولت سلجوقیه‌نك زیر حمایه‌سنده داخل اولملریله انقره جوارنده واقع سکود یایلاسی مسکن تعیین قلندیغندن اوراده توطن ایلدیلر .

بو تاریخه قدرکه تقریبا هجرت سنه‌نك التی یوز اوتوز سنه‌سی راده‌لریدر قوهٔ اسلامیه آیدین ومغنیسا وقره‌سی وکوتاهیه وانقره وقسطمونی وسینوب طرفلرینه دکین ایلریلیوب اناطولی قطعه‌سنده روملر النده یالکز بروسه وازمید سنجاقلریله بولی سنجاغنك بر پارچه‌سی وقره دکز سواحلنده صامسون وطربزون قلعه‌لری قالمشیدی بورالرده بولنان امرای ملت مسیحیه هرنقدر استانبول ایمپراطورلرینه تابع ایسه‌لرده دره بکلری مثللو هر بریسی زیر حکومتنده بولنان مواقعه بالنورات متصرف ایدیلر روم ایمپراطورلغی برارالق فرنکلرك استانبولی استیلالرندن ناشی ازنیقه مرتحل وذاتا سن شیخوخته واصل اولمسیله اکرچه التمش یتمش سنه مرورنده بر تقریب پای تخت قدیمنك استردادینه دسترس اولدی ایسه‌ده قوت ومکنتی همان بالکلیه محو اولمق درجه‌سنه رسیده اولدیغندن وقتیله بنا اولنمش اولان استانبول حصن حصیننك متانت ورصانتی سایه‌سنه صیغنمش ایدی

دولت سلجوقیه واسع الممالك بر دولت قوی شوکت اولدیغی حالده تاتارلرك مهاجماتی و شهزادکانك نائل سلطنت اولمق ایچون یکدیکریله اولان مخاصمات و محارباتی و بعضاً تاتار پادشاهلرینه التجالری سببلریله التی یوز اللی تاریخندن صکره قوت و مکنت و هیئت اجتماعیه‌لرینه وهن و خلل تطرق ایدوب کوندن کونه تنزل ایتمکه باشلادیلر .

اناطولی قطعه‌سی بو حالده ایکن ارطغرل غازی سکود صحراسنده ساکن اولوب دولت سلجوقیه امراسندن و بولندیغی موقعك روملر ایله همحدود اولمق حسبیله اوج یعنی منتهای حدود بکلرندن اولمغین سلاطین سلجوقیه‌نك سفرلری واقع اولدقجه اعوان وانصاریله خدمت دولتده بولنور و مسکننده بولندقجه جوارنده واقع رومستانه چاپول ایدوب اموال غنایمله مغتنم اولور ایدی چونکه دولت سلجوقیه‌نك هر نه قدر روم ایمپراطورلریله مصالحه‌لری واقع اولور ایدیسه‌ده طرفین سر حد امراسی یکدیکری ممالکنه تجاوز ایدرك صحرالرده بولنان اهالی و حیواناتی اسیر و غصب ایتمك عادات عصریه‌دن ایدی بناءً علیه استحصال منافع ایله کوندن کونه ارطغرل غازینك قوتی تزاید و جمعیتی تکثر ایدرك اوراده پرآشوب عمری آخر اولنجه‌یه قدر غزا وجهاده و تزیید ثروت و اقتدار ایله محافظهٔ تبعه و بلاده صرف همت ایلمشدر .

ارطغرل غازی التیوز سکسان تاریخنده ترك ملك مجازی ایتدکده اوغلی عثمان غازی امیر قبیله اولوب سلاطین سلجوقیه طرفندن امارتی تصدیق قلندی .

مشار الیه دخی پدری کبی غزا و جهادی پیشه ایدنمکله انا فانا قدر و شانی و قوت و سامانی ترقی ایدرك واحدا بعد واحد قرهجه حصار و بیلهجك و یار حصار واینه کول قلعهلرینی فتح و تسخیر ایتمش و ینکیشهری ابنیهٔ منیعه و رفیعه ایله تزیین ایدوب دارالملك ایدنمش اولدیغندن سلطان سلجوقی اولان علاءالدین ثانی جانبندن اسکیشهر قصبهسی فتح ایتدیکی ممالکه الحاق و جملهسی بر سنجاق اعتباریله عثمان غازی عهدهسنه توجیه اولندقدن ماعدا طبل وعلم امارت احسانیله دخی شان و شهرتی لامع الاشرق قلندی بوبابده دیوان سلطان علاءالدیندن صادر اولان فرمان همایون ایله جوابی فریدون بك منشآتنده مسطوردر .

عثمان غازی بروجه مشروح بر سنجاق والیلکی کسب ایلدکدن اون اون ایکی سنه مرورنده غلبهٔ تدریجیهٔ تاتار دولت سلجوقیهیی کاملاً مضمحل و تارمار ایتمش اولمسیله امرای سلجوقیهدن کرمیان اوغلی کوتاهیهده و قرهسی و صاروخان و آیدین و منتشا وحمید اوغللریناملرینه منسوب اولان یرلرده واسفندیار ورمضان وذوالقدریهاوغللری قسطمونی وادنه و مرعش طرفلرنده وقتا بوقت اعلان استقلال ایتدکاری مثللو عثمان غازیدخی التیوز طقسانطقوز تاریخنده نامنه خطبه قرائت ایتدیرهرك حوضهٔحکومتنده واصل مرتبهٔ استقلال اولدی .

تبریزده فرمانفرما اولان ایلخان جنکیزی طرفندن مقدما دولت سلجوقیهیه ناظر تعیین اولنوب قیصریهده اقامت ایدن ارتنا بك وارث سلطنت سلجوقیه اولمق دعواسنده ایدیسهده سالف الذکر ولاة سلجوقیه مومیالیهه اطاعت ایتمدکلرندنبشقه مؤخراً قرمان اوغللری قونیهده تشکیل حکومت ایلدیلر .

مؤخراً سلطنت ایلخانیاندخی کسب تفرق وتشتت ایلدیکندهمبنی تاتار پادشاهلرینك اناطولی احوالیله تقیده اقتدارلری قالمدیغندن و مزبور ارتنا بك دخی قوهٔ موجودهسیله امرای سلجوقیهیی تحت اطاعته آلمغه مقتدر اولهمیهجغنی تیقن ایدرك قیصریهوحوالیسی حکومتیله قناعت ایلدیکندن شیوهٔ قدر اناطولی قطعهسنده ملوك طوائف حدوثنه منجر اولدی .

بوندن صکره عثمان غازی تاریخ وفاتی اولان یدی یوز یکرمی التی سنهسنه قدر بالتدریج بروسه و قوجه ایلی و حوالیسی فتح و تسخیر ایدوب بروسه شهری پای تخت

عثمانی اولملق اوزره درون قلعه‌ده واقع آق کنبد نام مناستر درونده دفن اولنمسنی وصیت ایدرك اعلان استقلالندن یکرمی یدی سنه مرورنده و یتمش یاشنده ارتحال دار بقا ایلمشدر

عثمان غازینك وقوع وفاتیله اوغلی اورخان غازی مسند نشین تخت استقلال اولوب ایکی سنه صکره ازمید و هرکه قلعه‌لری فتح و شهزادهٔ اکبر سلیمان پاشای غازی‌یه توجیه قلنمش و یدییوز اوتوز بر سنه‌سی خیلی وقتدنبرو تحت محاصره‌ده بولنان ازنیق شهری دخی تسخیر اولنوب بر مدت مقر سریر سلطنت اولمشدر .

شهزاده سلیمان پاشا روملر النده بولنان طراقلی یکیجه‌سی تسخیری نیتیله حرکت ایدوب آوازهٔ عدل ودادی مشتهر آفاق اولدیغندن اهالیسی عرض انقیاد ایتدکلری مثللو مدرنی و کوینك حاکملری دخی اطاعته مجبور اولملریله خلق الزام جزیه ایله یرلرنده تقریر وهمت اورخانی ایله بر آیدن زیاده محاصره‌دن صکره کملیك قلعه‌سی دخی تسخیر قلندی .

شمدی‌یه قدر اسلام النده بولنان ممالکه تعرض اولنمامشیکن امرای سلجوقیه‌دن قره‌سی والیسی اولدیغی حالده امثالی مثللو کسب استقلال ایدن عجلان بك فوت اولوب درکاه اورخانیده بولنان اوغلی ایله باباسی یانده اولان دیکر اوغلی بیننده وارث ملك پدر اولملق اوزره وقوعبولان مخاصمه وقتال قره‌سی سنجاغنك حکومت عثمانیه‌یه کیرمسنی موجب اولمغله لواء مزبور شهزاده سلطان مراده توجیه بیورلدی یدییوز اوتوز سکز سنه‌سنه‌قدر بروسه وازمید وبولی سنجاقلرنده بولنان ممالك عیسویه کاملاً تسخیراولنوب حدود عثمانیه اسکدار جهتنده قرتاله واصل اولمش واناطولی طرفنده یالکز الاشهر ایله بیغا قلعه‌سی روملر النده قالمشدر .

بوندن صکره یدی یوز اللی سکز سنه‌سنه‌قدر تواریخده وقوعات حربیه‌یه دائر ایضاحات اولمامسنه نظراً بو مدتده تشیید بنیان دولت خصوصلرینه اعتنا قلنمش اولمسی ظن اولنور .

مفصلات تواریخده بیان اولندیغی وجهله شهزاده سلیمان پاشا معیتنده بولنان مجاهدین ایله یدی یوز اللی سکز سنه‌سی روم ایلی طرفنه بالمرور کلیبولی و دیمتوقه و برغوس طرفلرینی و معارض کورفزینی روملر الندن اخذ و تسخیر و بولایر قصبه‌سنی مرکز امارت اتخاذ ایدوب توسیع ممالکه صرف همت ایتمکده ایکن صید وشکار اثناسنده آتدن دوشوب فوت اولدی .

بووجهله روم ایلیده بولنان موحدین سردارسز قالدقلری زمانده روم وبلغار وصرب و افلاق امراسی بالاتفاق اوتوز بیك قدر عسکر ایله براً و بحراً هجوم ایتمشلر ایسه‌ده

بلطفه تعالی هزیمت کامله یه کرفتار اولدقلرندن بو مظفریت اهل اسلامك روم ایلیده استقرارینی تأمین ایتدی .

وقوعات مزبوره عقبنده یعنی یدی یوز آلتمش بر سنه‌سی اوائلنده اورخان غازی سکسان بر یاشنده و حکومتك اوتو بشنجی سالنده بروسه‌ده مرتحل دار آخرت اولدی .

خداوندکار غازی لقب جلیلیله مشهور اولان سلطان مرادخان اول حضرتلری یدی یوز آلتمش بر سنه‌سی پدری اورخان غازی یرینه مربع نشین سریر سلطنت اولدقده اولا سوق سپاه ایله انقره قلعه‌سنی امرای سلجوقیه بقایاسندن اولان آخیلر نام متغلبه‌لرندن نزع ایلدکدن صکره عسکر انجم شمار ایله روم ایلی طرفنه کذار و چورلی‌یی عنوة و مسوری‌یی صلحاً داخل قبضهٔ اقتدار ایدوب ادرنه حاکمنك سد سپاه اسلام اولمق ایچون کوندردیکی عسکری سازلو دره نام محلده تدمیر و ادرنه قلعه‌سنی تسخیر ایلدی .

بعده روم ایلی بکلربکیسی نصب اولنان لالالری شاهین پاشا و امرادن اورنوس بك معیتلریله سوق اولنان جنود ظفر مقرون زغره و کوملجنه طرفلرینی الحاق قلمرو همایون ایلدکدن صکره پاشای مشار الیه ادرنه‌ده تقریر اولنوب موکب پادشاهی پای تخت اولان بروسه‌یه معاودت ایلدی .

مؤخراً میرمیران مشارالیهك همتیله فلبه قلعه‌سی فتح اولندیغنه مبنی حاکمنك تظلم و تشویقیله صرب وافلاق و بوسنه و مجار قراللری عثمانیانی روم ایلندن طرد ایتمك اوزره عقد اتفاق و اللی آلتمش بیك عسکر ایله ادرنه‌یه طوغری هجوم ایلدکلری واصل سمع مراد خانی اولیجق مدافعه قصدیله بروسه‌دن حرکت بیوریلوب حاجی ایل بکی نام امیر دلیر استطلاع احوال دشمن ایچون سکز اون بیك مقداری جنود اسلامیه ایله اولجه بعث و تسییر اولندی .

اول شهسوار عرصهٔ بختیاری حالا صرب صندیغی دینکله مشهور صحراده اولان متفقین اردوسی جوارینه بر شب تارده واصل اولوب کمال غرورلرندن ناشی دشمنك بی حزم و احتیاط کیمی مست و خراب و کیمیسی آلودهٔ خواب اولدقلرینی تحقیق ایتمکله متوکلا علی الله مهاجمه تمای سطوت اولوب عسکر دشمنی مرتبهٔ استیصاله ایصال ایلدی .

بوخبر مسرت اثر پادشاه غازینك روم ایلی جانبنه عبورندن مقدم واصل سمع همایون اولمغله فریضهٔ شکری ایفا و بیغا قلعه‌سنی روملر الندن بعد التسخیر مقر سلطنت اولان بروسه‌یه عودت بیوردیلر استانبول ایمپراطوری طرفندن کمیلر ایله یلاق اباد ساحلنه عسکر

اخراج اولندیغی استخبار قلنمغله ارسال سپاه ایله بر مقداری اسیر وماعداسی تدمیر قلندی .

یدییوز التمش سکز سنه‌سی خداوندکار غازی حضرتلری ایکنجی دفعه اوله‌رق روم ایلی جانبنه‌عبور وادرنه شهرینی دارالملك روم‌ایلی اولمق اوزره سرای همایون وابنیهٔ رفیعه انشاسیله معمور ایدوب یتمش یدی تاریخنه قدر گاه کندولری کیدرك وگاه امرا ارسال ایدرك ویزه وصاقو طرفلری واورنوس بك ضرب شمشیریله قواله ودرامه وسیروز جانبلری ضبط وصرب قرالنك زیر حکمنده بولنان نیش قطعه‌سی دخی صولت پادشاهی ایله سلسلهٔ تملکه ربط قلندقدن بشقه قرال مزبور سنوی رکاب همایونه اللی قیه کموش اعطا ایتمك شرطیله مظهر عفو عالی وکوستندیل ونیکبولی وسلستره حکمدارلری دخی التزام ویرکو ایله نائل مصافات شهریاری اولدیلر .

بعده روم ایلی بکلر بکلکی تیمور طاش پاشایه بالتوجیه بروسه‌یه عودت وولاةسلجوقیه‌دن ایکن کوتاهیه‌ده کسب استقلالی ایدن کرمیان اوغلنك کریمه‌سنی بیوك شهزاده‌لری اولان یلدیرم بایزیده الیویرمکله جهاز عروس اوله‌رق کرمیان زاده‌نك طرف پادشاهی‌یه تسلیم ایلدیکی کوتاهیه وسیماو وطاوشانلو قصبه‌لری ممالك عثمانیه‌یه منضم اولدیغی مثللو حمیدایلی حاکمی بولنان حسین بکدن سیدی شهری وبیکشهری ویلواج وقره‌اغاج واسپارته ثمن معلوم ایله اشترا قلندی .

پادشاه غازی اوچنجی دفعه اوله‌رق روم‌ایلی جانبنه بچوب صوفیه قلعه‌سنی فتح وتسخیر بیوردقلری اوانده قرمان اوغلی اشترا اولنان مواقع مذکوره سببیله ممالك عثمانیه‌نك قلمرو حکومتنه کسب اتصال ایتمسندن توحش ایدرك وخداوندکار حضرتلرینك روم ایلیده اولان مشغولیتنی فرصت اتخاذ ایلیه‌رك ممالك محروسه‌یه دست تعدی بی دراز ایلدیکندن یدی‌یوز سکسان یدی سنه‌سی موکب همایون اناطولی‌یه عودت وقونیه صحراسنده جمعیت قرمانیانی رهین پریشانی وهزیمت ایلدکدن صکره قونیه قطعه‌سی دخی محصور اولمشیکن قرمان اوغلنك حلیله‌سی بولنان کریمهٔ پادشاهی نفیسه سلطان شفاعتیله مظهر عفو همایون اولدی .

روم ایلی بکلربکیسی تیمور طاش پاشا مناستر وپرلپه وقارلی ایلنی بعدالتسخیر بوسنه وهرسك مملکتلرینی سوختهٔ آتش خسارات ایلدیکندن حاکملری بالضروره التزام ویرکو ایله تحصیل امنیت ایتمشلردی .

قرمان اوغلی مسئله‌سی حدوثنده وبلکه بینلرنده قرارگیر اولان اتفاق خفی‌یه بناء

بوسنه قرالی اظهار معاملهٔ سرکشی‌یه جرأت ایلدیکندن لالا شاهین پاشا معیتیله سوق اولنان یکرمی بیك قدر جنود موحدین غارت ممالك دشمن ایله مشغول ایکن قرال مرقوم بغتةً اوزرلرینه هجوم ایتمکله عساکر اسلامیه منهزم واکثریسی دائرهٔ شهوددن منعدم اولدیغندن اوحوالیده بولنان ومقدما التزام ویرکو ایتمش اولان حکمداران ملت عیسویه دخی زروهٔ عصیانه عروج ایتمکین سلطان مراد خان حضرتلری روم ایلی طرفنه مرور وبرقوهٔ مفرزه ایله صدراعظم علی پاشایی مأمور ایدرك شمنی وپراوادی وطرنوی ونیکبولی وسلستره قلعه‌لری فتح وتسخیر ایتدیرلدی .

قونیه محاربه‌سنده موکب همایون معیتنده برمقدار صرب عسکری بولنوب بونلردن اموال اهالی‌یه اطالهٔ دست تعدی ایدن چندنفر شقی حقنده اجرای سیاسب بیورلمشیدی بوماده‌دن صربلولر پك زیاده منفعل اولوب مملکتلرینه عودتلرنده اظهار عدواته قیام وسالف الذکر امرای عیسویه‌یی اضلاله اهتمام ایتمکده اولدقلری تحقیقکردهٔ پادشاهی اولمغین نیت تأدیب ایله سلطان ظفر قرین حضرتلری فلبه‌ده مشتانشین اولدیغی صرب قرالنك مسموعی اولیجق جوارنده بولنان ملوك عیسویه ایله عقد اتفاق ایدرك ویوز بیکدن زیاده عسکر ومتعدد حکمدارلر ایله شهریار انامه مقابله ایچون ممالك عثمانیه‌یه هجوم ایتملریله یدییوز طقسان برسنه‌سی رمضان شریفنده قوصوه صحراسنده محاربهٔ عظیمهٔ مشهوره وقوعبوله‌رق اردوی متفقین کاملا کرفتار هزیمت وپریشانی وخداوندکار غازی دخی اردوگاه دشمنی سیر ایدرکن مقتولین اراسنده مجروحا یاتمقده بولنان میلوش نام صربلو فدائی ضربیله شهیدا عازم ملك جاودانی اولمشدر سن عمرلری التمش بش ومدت سلطنتلری اوتوز برسنه‌یه قریبدر .

خداوندکار غازی حضرتلرینك شهادتی وقوعنه مبنی تعقیب دشمن ایله مشغول اولان بیوك شهزاده‌لری یلدیرم بایزید خان معسکر همایونه کلوب جالس سریر حکومت اولمسیله برابر طرف طرف امرا وسپاه ارسال اولنه‌رق ممالك دشمن غارت ایتدیرلمکله بیحد وقیاس اسرا واموال نفیسه ایله اردوی همایون مالامال اولدی .

روم ایلی سرحداتی تأمین وتحکیم اولندقدن صکره سلطان جدید اناطولی‌یه عودت وطوائف ملوك النده بولنان آیدین وصاروخان ومنتشا سنجاقلرینی حکومت عثمانیه‌یه الحاق ایله توسیع دائرهٔ مملکت بیوردقلری مثللو روم ایلی بکلر بکیسی تیمور طاش پاشا دخی قره‌طوه معدنیله اوحوالیده بولنان معادن سائره‌یی تسخیر ایدرك اموال بیشمار ایله رکاب همایونه واصل اولدی .

ملوك عیسویه‌نك اتفاقی ماده‌سنده قرمان اوغلی ذی مدخل وبلکه اشد اسباب وعلل اولمغله ترتیب مجازاتی نیتیله رایات عثمانیه تبختر واهتزازه آغاز ایدوب کرمیان وتکه وحمید ولایتلری حاکملری یدلرندن نزع وممالك قرماندن قونیه وآقشهر ونیکده شهرلری کشور عثمانیه‌یه الحاق وقرمان اوغلنه لارنده وطاش ایلی قصبه‌لری ارزانی بیورلدی .

افلاق حاکمی متعهد اولدیغی ویرکویی ارسالده اهمال اوزره حرکت ایتمکین پادشاه غازی سکزیوز طقسان اوچ سنه‌سنده اولجانبه عطف عنان وبر حمله‌ده صف سپاه افلاقی پریشان ایتمکله ویرکوی قدیمی تضعیف ایلدیلر .

قرمان اوغلی علاءالدین بك پادشاه انامك روم ایلی طرفنه عبورندن استفاده طریقنه سالك وممالك عثمانیه‌نك غارتنه متهالك اولمغله ییلدیرم خان حضرتلری سیر سریع ایله اناطولی‌یه رجعت ایدوب وقوعبولان محاربه‌ده مظفریت کامله‌یه نائل وابن قرمان دائرهٔ شهوددن زائل اولدی .

سیواس وتوقاد سمتلری دخی قبائل تاتاردن اولان قاضی برهان‌الدین دست تغلبندن انتزاع قلندی .

افلاق حاکمنك عصیانی قسطمونی حکمداری بولنان اسفندیار اوغلنك تشویقیله ظهوره کلدیکی متحقق اولدیغندن نیت تأدیب ایله اولجانبه حرکت همایون وقوعبولدقده اسفندیار زاده سینوبه فرار وسینوب قلعه‌سنك یدنده ابقاسی نیازینی تکرار ایتمکله قسطمونی وکرهٔ نحاس ممالك عثمانیه‌یه علاوه ایله اکتفا وممالك مفتوحه‌یه شهزادکان وامرا تعیین واسرا قلندی .

عثمانیان علیهنه اوله‌رق وندیك وفرانسه وسائر اوروپا حکامی طرفندن سلانیك ساحلنه کلیتلو عسکر اخراج قلندیغی خبری وارد اولمغله سلطان بایزید حضرتلری طقوز یوز طقسان التی تاریخنده اولجانبه سوق سمند استعجال ودلالت تیغ بیدریغ ایله جیوش وارده‌یی استیصال ایتدکدن بشقه سلانیك ویکیشهر قلعه‌لرینی دخی تسخیر ایلدی .

یدی یوز طقسان یدی سنه‌سی ادرنه‌ده جمع سپاه اوله‌رق حصن حصین استانبول تحت محاصره‌یه آلندی ایسه‌ده مجار قرالی پادشاهی بوعزمندن وازکچورمك ایچون یوزبیکدن زیاده عسکردن مرکب بر متفقین اردوسی تشکیلیله نیکبولی قلعه‌سنی محاصره ایتمکین بالضروره استانبول محاصره‌سی ترك اوله‌رق اوطرفه عزیمت وعسکر دشمنی کرفتار هزیمت ایلدیلر .

استانبولك تکرار محاصره‌سی نیتیله کوکصو مسیره‌سنك اوست جانبنده واقع کوزلجه

حصار تعبير اولنان اناطولی حصاری بنا اولنمغله استانبول ایمپراطوری سنوی اون بیك التون ویركو ویرمك ودرون استانبولده براسلام محله سی احداثیله قاضی وامام نصب وتعیین قلنمق شرطلریله متشبث ازیال استیمان اولمغین لمصلحة مساعده وبووجهله مصالحه وقوعندن صكره ارسال امر اوسپاه ایله ترحاله واتنه شهرلری روملر الندن ودیور یكی وكماح وبهستی طرفلری متغلبهٔ اتراك یدلرندن اخذ اولنوب ممالك عثمانیه یه اضافه قلندی.

مفصلات تواریخده بیان قلندیغی اوزره اون بشیكرمی سنه دنبرو سمرقند طرفلرنده ظهور وممالك اسلامیه یی كرفتار شروشور ایدن تیمورلنك ولحوالیده بولنان ملوكه غلبه ایدرك جمعیت كثیره وقوهٔ عظیمه پیدا وعراق عرب وعجم واذربایجان قطعه لرینی دخی ضبط واستیلا ایتمكله بغداد پادشاهی اولان سلطان احمد جلایر وتبریز حكمداری بولنان قره یوسف سطوت تیموریدن هراسان والتجا كنان سلطان بایزید دركاهنه شتابان اولدقلری مثللو جانب پادشاهیدن مملكتلری ضبط اولنان طوائف ملوك دخی تیموره دخالت وسلطنت عثمانیه دن عرض شكایت ایتملریله وتیمور منسوباتندن اولوب ارزنجان طرفلرنده حكمران اولان ظهرتن اوزرینه یلدیرم بایزیدخان هجوم ایدرك اولاد وعیالنی اسیر ایلمكله بوماده دن وطرفینده بولنان ملتجیلرك ترغیب وتشویقلرندن حادث اولان حالات وجریان ایدن مخابرات ومعاتبات تیمور مغرورك ممالك عثمانیه یه قدوم شومنی مستلزم اولدی

بناء علی ذلك تیمور خونریز سكز یوز اوچ سنه سی كشور رومه عنان انكیز اولوب سیواسی تخریب واهالیسنی انواع عقوبتله تعذیب ایلدكدن صكره شام وحلب طرفلرینه عزیمت ومدافعه سی ضمننده سوریه طرفلرینه وارد اولان ملك مصری كرفتار هزیمت ایدوب عادت مستمره سی اوزره اولحوالی یی نهب ویغما وانواع شناعت ومظالم اجرا ایلدی ایرتسی سنه اواخرنده مبالغاتدن قطع نظر ایكیوز بیكدن متجاوز عسكر تیمور اردوسنده ویوزیكرمی بیك قدر جنك آور بایزیدخان معسكرنده بولندیغی حالده انقره صحراسنده محاربهٔ عظیمهٔ مشهوره وقوعبولهرق بقضاء الله تعالی اردوی همایون هزیمت كامله یه كرفتار وسلطان بایزید دخی مبتلای دام اسار اولمغله یدی سكز آی مرورنده حال اسارتده وسلطنتنك اون دردنجی سالنده وقرق درت یاشنده ارتحال دار بقا ایلدی

فصل اولك تكمله سی

دولت سلجوقیه نك انقراضیله ظهور ایدن طوائف ملوكدن بریسی دخی عثمان غازی اولوب ملكا وتفوسا سائرلرندن كوچك كبی كوروندیكی حالده بیان احواللری صددنده

بولندیغمز درت عدد پادشاهان ذیشانك تقريبا يوز التی سنه قدر اولان مدت سلطنتلرنده ممالك سلچوقیه کاملا تحت حکومت دولت علیه‌یه داخل اولدقدن بشقه طونه ساحللرینه دکین روم ایلی کشورینك فتح و تسخیر اولنمسی و بر جمعیت قلیله‌نك بو درجه‌ده کسب جسامت و عظمت ایتمسی مادی و معنوی بر طاقم وسائل و اسبابك تجمعیله صورتیاب حصول اولمشدر شویله که اولا مشار الیهم حضراتی احکام شریعت جلیلهٔ احمدیه‌یه گردن دادهٔ مطاوعت اولوب مواد حقوقیه‌یی حوزهٔ حکومتده بولنان شهر و قصبه‌لره تعیین ایتدکلری قضاته تحمیل و کندولرینی دخی بوبابده افراد ناس منزله‌سنه تنزیل ایدرك حکومت شرعیه‌یه اصلا مداخله ایتملریله عدالت شریعت نبویه ملك و دولتلرینی اعمار و احیا ایتمشدر. ثانیاً متبوعلری بولنان دولت سلچوقیه‌یه نهایت حکومتلرینه دکین مقام اطاعت و انقیادده ثابت قدم اوله‌رق بر وقتده عصیان و تغلب وادیسنه سلوك ایتمدکلرندن حق سبحانه و تعالی حضرتلری دخی مکافات جزیله احسان ودولت عثمانیه اوزرینه وقت‌وقت خروج ایدن ارباب بغی و طغیانی مقهور و مدمر ایده گلمشدر. ثالثاً دولت سلچوقیه‌نك انقراضی وروم ایمپراطورلغنك ضعف واختلالی سببلریله عثمانیانك مهدامارتلری جوارنده بر دولت قوی شوکت بولنمامسی ظهور سلطنت سنیه‌یی تسهیل ایتمشدر. رابعاً طائفهٔ عثمانیه سرحد اسلامده متوطن و دائما غزا و جهاد ایله مشغول اولدقلرندن نو بنو فتوحاته نائل و اموال و غنایم ایله ثروت و سامانه واصل اولدقجه صیت شهرت و شانلری ولوله انداز اقطار اولدیغندن طالب مثوبات غزا و خواهش اموال غنیمت و اسرا ایله اطرافده بولنان شجعان مسلمین آقین آقین بارکاه عثمانی‌یه التحاق والتجا ایلدکلرندن کون کوندن موکب عثمانی کسب عظمت ومهابت ایلدی. خامسا ارباب فضل و معارفه تعظیم والتفاتلری و اعوان و انصار دولته تیمار صورتیله اراضی تملیك و تفویض ایدرك منافع دولتدن حصه‌مند ایتملری و توسیع ممالك و تزیید نفوس اسلامیه حقنده اولان اقدام وهمت فوق‌العاده‌لری و عدل و داد و اعمار بلاد امرنده اولان دقت و غیرتلری و بوبابده اتخاذ ایلدکلری قوانین و نظامات حکمت آمیزلری تأسیس بنیان دولت و تحکیم ارکان سلطنت عثمانیه‌یی موجب اولمشدر.

عثمان غازی واصل امارت اولدقدن صکره خیمهٔ بدویتی قصر حضریته تبدیل ومرکز حکومتی اعمار و انشا ایتدیردیکی ینکیشهره تحویل ایدوب اواخر مدتنده علت نقرسه ابتلاسی جهتیله غزا و جهاد مصلحتنی و ادارهٔ امور عسکریه‌یی کوچك اوغلی اورخان غازی‌یه تحمیل ایتمش و اورخان غازی دخی جالس سریر حکومت اولدقدن اون ایکی سنه

مرورينه دكين پدری كبی بالذات حرب و قتال ايله مشغول اولەرق عصرمزك تقسيماتنه
قياساً بروسه و ازميد و قرەسی سنجاقلرینی داخل دائرۀ حكومت ايلدكدن
صكره امور حربيەیی بيوك اوغلی شهزاده سليمان پاشايه تفويض ايتمكله مشاراليه دخی
كليبولی حواليسنی ضبط ايدوب بولايرده متمكن ومستقر اولمشيدی .

سلطان مراد خان اول عصرنده ادرنه وقوصوه محاربۀ عظيمۀ مشهورەلرينك ثمرۀ
غالبيتی اولەرق ممالك عثمانيه طونه ساحللرينه وصرب حدودينه قدر توسيع قيلنوب بعدازين
محارباتك اك خيرلو ومنفعتلوسی روم ايلنده وقوعبولەجغندن ادرنه شهری روم ايلی پای تختی
اتخاذ اولندی اناطوليجه دخی انقره وبيغا سنجاقلری حرباً واسپارته سنجاغی اشتراً
وممكلت كرميان دينلان كوتاهيه سنجاغنك برمقداری جهاز طريقيله داخل قلمرو عثمانی
اولوب طوائف ملوكك سرفرازی كچنان قرمان اوغلی حكومتی دخی خداوندكار غازينك
سيف سطوتيله مغلوب اولديغندن سلطنت عثمانيه دولت معظمه هيئته كيردی باخصوص
خداوندكار غازينك مصره كوندرديكی ايلچی وساطتيله مصرده بولنان خليفۀ عباسی
طرفندن تنفيذ حكومت شرعيه ايچون اجازتنامه وسلطان روم عنوانی وارد اولمغله
پادشاهه سلطان مراد نامی ودولتلرينه دولت عثمانيه ومنتميان دركاه سلطنتلرينه عثمانلی
تعبيرلری زبانزد انام وطوائف ملوك ايستر ايستەمز وقوعبولان غزواتده موكب همايون
معيتنه عسكر ارساليله اعانه ايلمكه رام اولدی مؤخراً دخی يلديرم خان حضرتلری نيكبولی
وسلانيك محاربۀ مشهورەلرنده نائل فوز وظفر اولەرق سلانيك ويكيشهر واتنه‌یی
اوردۀ قبضۀ اقتدار واناطوليده بولنان طوائف ملوك ممالكنی دفعۀ حوزۀ حكومتنه ادخال
ايتمكله كشور عثمانيیی طونەدن سيواسه قدر توسيع ايدوب استانبول وصرب وبوسنه
وافلاق حكومتلرينی ويركو اعطاسنه اجبار ايلمشيدی بوقدر مظفريت اوزرينه ذاتنده اولان
تهور وغرور مرتبۀ كماله واصل ومع مافيه بعض كونه احتشام وهوايه ميلندن ناشی امرا
وطوائف عسكريەنك آبا واجدادينه اولان اعتقاد واعتمادلری زائل اولديغندن بشقه
اوان سلطنتی تيمورك زمان استدراجنه تصادف ايلديكندن اوتاريخه قدر مرارت مغلوبيتله
تلخكام اولميان حكومت عثمانيه سيلاب زدۀ شروشور اولدی تيمور خونريزك احوالنی
تتبع ايدن ارباب انصافك معلومی اولديغی اوزره موی اليه ملت اسلاميه اوزرينه جناب
حقك بربلای عظيمی اولديغنده شبهه يوقدر چونكه مركز امارتی كويا سمرقند ايسەده
باشنده مجتمع اولان حشراتی نهب وغارت اموال عباد ايله اغنا وبوسيله قوت وعظمت
پيدا ايلمكی اعتياد ايدنمكله دائما سفربرلك حالنده بولنور ايدی بونك ايجاب طبيعيسی

اوله‌رق دوكديكى قان وايتديكى ظلم وتخريب ايلديكى بلدان حدوحسابه كليوب اكثريسى دخى ممالك اسلاميه اوزرنده‌در آسياى وسطاده‌كى ملوك اسلاميه‌يى زير وزير ايتدكدن صكره عراق واذربايجان طرفلرينه هجوم‌ايدرك قهر وصولتندن فرارايدن بغدادپادشاهى سلطان جلاير ايله تبريز حكمدارى قره‌يوسف بارگاه يلديرم خانى‌يه دخالت ايتملريله بونى سررشتهٔ امل ايدوب اولا بر صورت متجبرانه‌ده انلرى طلبه قيام ايلدى اكر سطوت وصولتندن يلديرم بايزيد خانه خوف وخشيت‌طارى اولوب مطاوعت‌كارانه حركت كوسترمش اولسه درجهٔ ثانيه‌ده كندوسنه التجا ايدن طوائف ملوكك مملكتلرينى استرداده تشبث ايده‌جكى ميدانده ايدى هرنه‌حال ايسه اورالره حاجت قالميه‌رق يلديرم خان مرحوم غايت شدتلى وتحقير اميز جوابلر ارساليله كبر ونخوتنه طوقنديغندن كسر شوكت عثمانيه قصديله سوق موكب ظلم واعتساف ايدوب لكن حقانيت وشفقتدن بشقه كندوسندن بر شى صادر اولمامش كبى كاه سلطنت عثمانيه مثللو مجاهد بردولتى پريشان ايلكى تجويز ايتمديكم حالده يلديرم خان حضرتلرينك خلاف آداب ملوك نامه‌سنه درج ايلديكى شتم وطعن بنى مجبور حرب وقتال ايلدى ديه‌رك وكاه ممالك موروثه‌لرندن ودارودياز واولاد وعياللرندن مهجور اولان طوائف ملوكك نثار ايلدكلرى كوز ياشلرينه دايانه‌مدم يوللو مقالات نشر ايليه‌رك مقصد اصليسى اولان غارت ويغما مادهٔ قبيحه‌سنى ستر ايتدى واقعا يلديرم خان طرفندن دفعةً اودرجه تهور وطعن وتشنيع اظهارينه لزوم يوغيدى حتى بوبابده وكلاسى دخى وخامت انجامى ممكن اولديغى مرتبه بيان ايدرك منعه سعى ايلديلر ايسه‌ده كاركر اولمدى تيمورنامه‌لرده كوريلان تفصيلاتدن مستفاد اولديغى اوزره معسكر تيمورى بردرياى بى پايان اولدقدن بشقه امرا وافراد عسكريه‌نك اطاعت وانقيادلرى حد كمالده ونظام وانتظامجه دخى اولوقته كوره تحت انضباطده اولوب لكن جيوش عثمانيه دها منتظم ومكمل وطوب وتفنك مثللو اسلحهٔ ناريه‌يه مالك ايدوكندن اردوى تيموره غلبه اولنمق مستبعد دكل ايكن بر طاقم اسباب هزيمتك تجمعى مظفر دائمى اولان لواى عثمانينك سرنكون اولمسنى مستلزم اولدى . شويله‌كه‌اولا طوائف ملوك يدندن نزع اولنان ممالكك اهاليسى قلت زمان سببيله سلطنت عثمانيه‌يه عبوديت راسخه حاصل ايده‌مدكلرندن حين محاربه‌ده تيمور معسكرنده مشاهده ايلدكلرى اسكى بكلرى جانبنه فرار ايلديلر . ثانيا اردوى همايون معيتنده سكز بيك قدر ضرب عسكرى بولنديغندن بوندن تشأم اولنور ومثال اوله‌رق خداوندكار غازينك اواخر سلطنتده قرمان اوغلى ايله ترتيب ساز اولديغى صف مصافك نتيجه‌سى قصوه محاربه‌سنك

وقوعنه وخداوندکار غازینك شهادتنه باعث اولدی دینلور ایدی . ثالثا بو محاربه‌نك ظهورینی ذاتا ارکان دولت تجویز ایده‌مدکلری کبی یلدیرم خان حضرتلری هوا وهوسه انهما کلری ثمره‌سی اوله‌رق عسکر ووظائفجه بعض تنقیحات اجرا ایتمش بولنمدیغندن متفقانه وفدا کارانه حرب اولنه‌مدی . وپادشاه مرحوم بوغوغانك سببیتی بتون بتون کندو اوزرنده ایدوکنی بیلدیککندن حد امکانده ایکن فراردن عار ایدرك برقاچ یوز کشی ایله قالنجه‌یه‌قدر بالذات چالیشوب الك‌نهایتنده اسیر اولمشدر .

احوال ارکان دولت

عثمان غازینك پدرندن قالمه برطاقم امرا وارکانی وار ایدیسه‌ده قاعدهٔ دولت اوزره تعیین مناصب اولنمیوب فقط بیوك اوغلی علاءالدین پاشا تحصیل علم وعرفانه سالك مرد کامل وکوچك اوغلی اورخان بك ارباب حرب وقتال وادیسنه مائل اولمغله علاءالدین پاشا پدری یاننده آرام ایدر واورخان بك سردارلق وظیفه‌سنی ایفا ایلر ایدی .

اورخان غازی جالس سریر امارت اولدقدن صکره ابرام والحاح ایله علاءالدین پاشایی مقام وزراته اصعاد ایتمکله پاشای مشار الیه وقت وحاله مناسب وتأیید بنیان دولتی موجب نظامات عسکریه وسائره وضع وتنظیم وبعده کوشهٔ انزوایی منصب دنیایه تقدیم ایلدیککندن مؤخراً اورخان‌غازینك اوغلی سلیمان‌پاشا فریدون بك مجموعه‌سنده مسطور اولان منشور موجبنجه دیوان همایونده وزیر وکافهٔ امرا وجیوش عثمانیه‌یه امیر نصب‌اولندی . خداوندکار غازینك بتمشش شهزاده‌سی اولمدقدن بشقه عزسلطنت حقوق ابوت وبنوتی سالب اولمق زمانی کلمش وحتی اوچنجی دفعه روم ایلی‌یه تشریفلرنده بروسه‌ده قائممقام براغیلان شهزاده ساوجی‌بك کندو نامنه سکه وخطبه ضرب وقرائت ایتدرمشیدی . بناءً علی‌ذلك اواسط سلطنت مراد خانیده‌قاضیعسکر بولنان جاندارلو قره‌خلیل‌خیرالدین پاشانامیله وزیرنصب اولنوب سکسان یدی سنه‌سنده‌وقوع‌وفاتنه مبنی مع‌الوزاره‌قاضیعسکر بولنان اوغلی علی پاشا پدری مقامنه اعتلا ایلدی .

قوم ترك بیننده بیوك اولاده پاشا دیمك عادت اولمسیله علاءالدین پاشایه وسلیمان پاشایه پاشالق اضافه‌سی طبیعی اولوب جاندارلو قره‌خلیله خیرالدین پاشا نامنك اعطاسی اولاد مقامنه قیامنی تلمیحا اولمق کرکدر . روم ایلی فتح اولندقدن‌صکره لالا شاهین‌ومؤخراً تیمور طاش پاشا روم ایلی بکلر بکیسی نصب اولنه‌رق بونلره دخی پاشالق نامی ویرلمش

ودها صكره‌لری تیمورطاش پاشایه وبعض امرایه وزارت احسان اولنمش اولمسیله علی پاشا وزیراعظم عنوانیله تمییز قلنمشدر .

هرسنجاقده بر میرلوا وهرقضاده بر قاضی وانقره‌ده اناطـولی بکلر بکیسی مقیم اولوب پای تخت قاضیلری سفر وقوعنده موکب همایون ایله عزیمت ایده‌کلمشیکن اوائل سلطنت مراد خانیده سالف‌الذکر چاندارلو قره‌خلیل بروسه قاضیلکندن مجددا احداث اولنان قاضیعسکرلك مأموریتنه انتخاب اولندی .

شهزاده‌کان اناطولی‌یه مخصوص اولمق اوزره بر سنجاقده میرلوالق مأموریتیله اجرای حکومت وامور سیاسیه‌ده کسب مهارت ایده کلدکلرندن بارکاه پادشاهیده وزیر اعظم وقاضیعسکر وطوائف عسکریه ضابطانی ودفتردار وبعض امرا وخدمهٔ مخصوصهٔ پادشاهی بولنور ایدی .

صورت ادارهٔ اراضی

ممالك عثمانیه‌نك اراضیسی تیمار وخاص نامیله ایکی صنفه تقسیم اولنوب مثلا بشیوز قریه‌یی شامل اولان برسنجاغك ایکی اوچیوز کویی ایجابنه کوره ایکیشر اوچردن سکسان طقسان تیماره بالتفریق شجعان مسلمینه تفویض اولنمش وماعداسی خاص اعتبار اولنه‌رق اقتضاسی وجهله شهزادکان ووزرا وبکلربکی ومیرلوا وسائر امرایه حصه افراز اولندقدن صکره بقیه‌سی خاص همایون نامیله خزینهٔ دولته براغلمشدر . ذکراولنان خاص وتیمارلرچفتلك دیمك اولمیوب چونکه هرخاص وتیمارك حاوی اولدیغی اراضی شونك بونك متصرف اولدقلری ترلالردن عبارت اوله‌رق اصحابی زراعت وحراثت ایدرلر وعشر شرعیسی وفراغ وانتقال اراضیده معین اولان خرجی خاص ویاتیماره متصرف اولنلره اعطا ایلرلرکه اصطلاح قانون اوله‌رق اشبو خزینهٔ دولته عائد حقوقه متصرف اولان خاص وتیمار اصحابنه صاحب ارض دنیلور وبعض اراضینك اشبو صاحب ارضلق حقوقی فاتحلری اولان وزرا وامرایه طرف پادشاهیدن تملیك اولنمغله حاصلاتنی انشاسنه موفق اولدقلری خیرات ومبراته وقف وتخصیص ایلدکلری کبی سلاطین عظام حضراتی دخی کندو جامع ومدرسه وسائر مبراتلرینه مناسب مقدار اراضی وقف وتسجیل ایتمشلردر .

اصحاب تیمار تیمارلری داخلنده ساکن اوله‌رق حوزهٔ تیمارینك ضابط وحارسی اولمغله محافظه‌سنه وکندوسی دخی حصه‌مند منافع اوله‌جغی جهتله زراعت وحراثتك تزایدینه اعتنا وغیرت وسفر وقوعنده مکمل سلاح وتوانا آتی وحالنه کوره توابعاتی ایله تحت

لواسنده بولندیغی میرلوانك قوماندا‌سی التنده ایفای وظیفهٔ حرب وقتال ایلر ایدی بونلرك قوانین ونظاماتی عصر سلیمان خانیده استکمال قلنمش اولمسیله انشاالله تعالی فصل ثالثده مقدار وکمیتلری ودسترس اولدقلری منافعك درجاتی وقاعدهٔ توجیهاتلری برتفصیل ذکر وبیان قلنه‌جق ایسه‌ده بوراده اساس مصاحت بروجه اجمال ایراد واتیان قلندی

تأسیسات وترقیات

پادشاهان عظام حضراتنك ارباب غزا وجهادده التفات واعتبارلری برکمال اولدیغندن کرك اعوان وانصار قدیمه‌نك وکرك میخال بك واورنوس بك کبی صکردن بارکاه عثمانی‌یه التحاق ایدن امرانك اولاد واحفادلرندن فن حرب وقتالده ماهر بهادرلر یتشمکده اولدیغی مثللو اصحاب فضل ومعارف حقنده مبذول بیوریلان تلطیفات وتعظیمات ثمره‌سیله از وقتده مرکز دولت مجمع فضلا ومعارفمندان اولمشدر بونلردن بریسی دخی اورخان غازینك برادری علاءالدین پاشا اولوب زمان ومکانی تشکیل بنیان دولته مساعد کورد کلرنده صرف نیروی اجتهاد ایله عساکر موظفه ترتیب وتعیین البسه وقیافت ایله طوایف عسکریه‌یی ارباب حرف وزراعتدن تمییز ایلدیلر واعظم علایم استقلال اولان سکه قطعی خصوصنه اورخان غازی‌یی ترغیب ایدرك اوچی بردرهم سیم خالصدن عبارت اولمق اوزره اقچه قطع اولندی

چونکه عثمان غازی هرنقدر نامنه خطبه قرائت ایتدرمش ایسه‌ده سکه قطعنه موفق اوله‌مدیغندن تداول ایدن نقود سلاطین سلجوقیه اسامیسیله مسکوك ایدی

عثمان غازی عصرنده ادوات قلعه کیری مرتبهٔ کماله واصل اولمدیغندن بروسه وازنیق مثللو اولوقته کوره مستحکم اولان قلعه‌لرك فتح وتسخیری ضمننده مدت مدیده محاصره‌دن بشقه چاره اولمامسیله مذکور قلعه‌لرك جوارلرینه استحکامات بنا وایچلرینه عسکر وضع اولنوب اونراون بشر سنه تحت محاصره‌ده طوتلمش وباخره ویره ایله النمشیکن ارباب هنر ومعارفك همتیله ازمدت مرورنده دها یکی منتشر اولمقده اولان اسلحهٔ ناریه تدارك اولنمشدرکه قوصوه محاربه‌سنده طوپ وتفنك استعمال قلندیغی بعض تاریخلرده مسطور اولدقدن بشقه اولبابده اصدار وبروسه‌یه ارسال اولنان فتحنامه‌ده دخی محرردر

بیان احواللری صددنده بولندیغمز پادشاهان عظامك ووزرا وامرالرینك بروسه وازنیق وسائر محللرده بنا وانشا ایلدکلری جوامع ومدارس وخان وحمام وسائر آثارلری الیوم

موجود اولمغله قدرت وقوتلرینه ومدنیت ومعارفك نه درجه‌یه قدر ایلرولمش اولدیغنه
مقیاس صحیح اوله‌بیله‌جکندن اولبابده اطناب مقاله حاجت کوریله‌مز وابنیهٔ مذکوره‌نك
اکثریسی غالبا روم معمارلرینه یاپدیرلمشدر حتی خداوندکار غازی نام سامیسنه منسوب
اولان جامع شریفی انشا ایتدیرمك تصوریله برمعمار تحریسنده ایکن روم ایمپراطورلری
طرفندن عثمانیان علیهنه اوله‌رق یلاق آباد ساحلنه سوق اولنان عسکر قرین انهزام
اولدقده النان اسرا ایچنده برمعمار بولنمغله ذکر اولنان جامع شریف ایله برخیلی ابنیه
مذکور معماره بنا ایتدیرلمش اولدیغی بعض تواریخده مذکوردر .

احوال عسکریه

عثمان غازی زماننده ارباب حرب وضربدن اولان اهالئ اسلامیه ایجاب ایتدکجه عموماً
سفره کیده کلشیکن ممالك وسعت واهالیده کثرت حاصل اولدقده جیوش منتظمه وموظفه
ترتیبی لازم کلدیکندن اورخان غازی جلوسنده بونك اجراسنه تشبث اولندی مع مافیه
فتح اولنان ممالکك اکثر اهالیسی عیسوی اولمغله وتکثیر نفوس اسلامیه ماده‌سی ایسه
الك زیاده اعتنا اولنه‌جق اموردن بولنمغله بوایکی مقصدی جامع اولان دیوشیرمه قانونی
وضع قلندی شویله‌که خرستیان چوجقلرندن هرسنه ممکن اولدیغی قدر اطفال اخذ وجمع
اولنوب تربیه وتعلیم شرائط اسلامیه اولندقدن صکره رکاب همایونده قشله نشین اولمق
اوزره یومیه بربر اقچه وظیفه وتعیینات مقتضیه ایله پیاده عسکری ترتیب اولندیکه یکیچری
دینلان عسکر بونلردر بوقانون وضع اولندقده ابتداکی سنه بیك نفر چوجق النوب
بعده کیتدکجه توسیع اولنمش وبیك الّی تاریخلرینه قدر جریان ایتمشدر مؤخراً اشبو
دیوشیرمه چوجقلرندن بك چوق امرا ووزرا ومحمود پاشا ورستم پاشا وصوقوللی محمد پاشا
کبی عظما ظهوره کلش اولمسیله خرستیان اهالی چوجقلرینی کندو رضا وبلکه رجالریله
ویرمکه باشلادقلری تواریخده مسطوردر

ممالك عثمانیه توسع ایتدکجه تیمار چوغالوب تیمارتکثر ایلدکجه سواری عسکری ارتمقده
ایسه ده بالاده بیان اولندیغی اوزره تیمارلو سپاهیسی تیمارلری داخلنده توطن ایده‌کلریله
مرکز سلطنتده یکیچری عسکری کبی وظیفهٔ یومیه ایله‌موظف برسواری عسکری ترتیبی
لازم کلدیکندن خداوندکار غازی عصرنده روم ایلی بکلر بکیسی اولان تیمور طاش پاشا
همتیله ابنای سپاهیان بلوکی تنظیم وترتیب قلندی بونلر دخی دیوشیرمه چوجقلرینك

کزیده‌لرندن ومحاربانده النوب سرای پادشاهیده ووزرا خدمتلرنده تربیه اولنمش اسرادندر بوحالده تیمارلو سپاهیسی اوروپالولرك ژاندارمه دیدکلری ایالات عسکری حکمنده ویکیچری وسپاه اوجاقلری پادشاهلرك عساکر خاصه‌سی مقامنده اولدیغندن مرکز سلطنتده حاضر بولنورلر ایدی که یکیچری پیاده وابنای سپاهیان سواریدر. بونلرك تفصیل احواللری دخی عصر سلیمان خانی‌یه تصادف ایدن فصل ثالثده توضیح قلنه‌جقدر

احوال مالیه

واردات دولت جزیهٔ شرعیه‌دن ومتجاوز اولان ملوك عیسویه‌نك ویرکوی مقطوعلرندن وخواص همایون اعشاریله کمرك وممّلحه‌لر حاصلاتندن والك جسیمی اموال غنایم خمس شرعیسندن عبارتدرکه اشبو خمس شرعی خداوندکار غازی عصرنده قرمانی مولانا رستم القاسیله وضع وتأسیس قلنمشدر

وارداته نسبتله مصارف پك جزؤی اولوب چونکه عساکر عثمانیه‌نك قسم اعظمی اولان تیمارلو سواریسی ایله وزرا وامرا وارکان دولتك اکثریسی کندولرینه تخصیص اولنان خاص وتیمارلرك حاصلات عشریه‌سیله موظف اولدقلرندن خزینهٔ دولتدن اعطا اولنان مصارف قپو قولی تعبیر اولنان یکیچری ودرکاه عالی سپاهیلری یومیهٔ معینه‌لریله بعض علما وساداته تخصیص قلنان وظائف یومیه‌دن عبارتدر

فضلهٔ واردات جامع ومدرسه وکوپری وخان وحمام مثللو عماراته صرف اولنور ایدیکه ممالك عثمانیه‌نك هرطرفنده الآن آثارلری باقیدر یلدیرم بایزید خان زماننه قدر پادشاهان عظام حضراتی تزیینات واحتشاماتدن غایت ساده اولوب حتی عثمان غازینك مخلفاتی برقاچ طاقم اسلحه ایله بش اون آت واوچ بش سواری قیوندن عبارت ایدوکی تواریخده مسطور اولوب بوکا ایسه عدم اقتدار معناسی ویریله‌من چونکه یکرمی اوتوز سنه برسنجاقلقدن زیاده مملکته بروجه استقلال متصرف اولان برحکمدار اکر ارزو ایتمش اولسه پك چوق تجملاته دسترس اوله‌جغی درکاردر

خداوندکار غازی‌یه سور همایونده اورنوس بك طرفندن تقدیم اولنان هدایا که یوز نفر کوله ویوز نفر جاریه اللرنده التون وکموش تبسیلر طوترلر وایچلرنده آوانیٔ زر وسیم مملو ایدی بونلری کاملاً مصر سلطاننه اهدا ایتدیکی کبی سلطان مشارالیه طرفندن وسائر حکمدارن وامرا جانبلرندن وارد اولان هدایای کلیه‌نك بریسنی نفسی ایچون توقیف

ایتمیوب شرفا وعلما وغزاة موحدینه تقسیم بیورمش اولدقلری دخی بوقضیه‌یی مؤیددر یلدیرم بایزید خانك وزیر اعظمی بولنان علی پاشا که یقین وقته قدر جاری اولان دارات وزارتك مخترعیدر مزین وملبس ایچ اوغلانلری وحرم اغالری قوللانمق وآوانئ زر وسیم استعمال ایلمك یوللرینی آچدیغندن وقاعدهٔ دخی دولتك ترفه وتنعم زمانی حلول ایلمش ایدوکندن یلدیرم خان حضرتلری التون دوکمه‌لو والتون تللرایله نسج اولنمش البسه‌لر کیمکه وزر وسیمدن مصنوع آوانی استعمال ایلمکه باشلوب سائر احتشامات وتزیینات دخی بومقیاس اوزره جریان ایلدیکندن‌اواخر ایام سلطنتنده وظائف عسکریه‌یی تقلیله مجبور اولدی برکت ویرسون مصارف کلیهٔ دولت اولمق لازم کلان معاش وزرا وامرا ومأمورین وعساکر عثمانیه‌نك قسم اعظمی اولان تیمارلو سپاهینك معاشلری‌خاص وتیمار صورتیله حاصلات عشریه‌دن محول بولندیغندن خزینهٔ دولتك مضایقه‌سی تمامیله میدانه چیقمدی

حکام شرعیه خزینهٔ دولتدن وظیفهٔ یومیه ایله موظف ایکن عصر یلدیرم خانیده بعض مکارهه جرأتلرندن ناشی تأدیب وتربیه لرینه تشبث اولندقده صدر اعظم علی پاشا بونلرك وظیفهٔ معینه‌لری پك جزؤی اولدیغی ومتأخرین‌اخذ اجرت خصوصنده‌قلمزن‌افتا اولدقلرینی بیان ایله ترکه وحجت کبی‌مواثیق شرعیه‌رسم‌معین‌وضع‌وتخصیص‌ایتدرمشدر

احوال خارجیه

دولت ساچوقیه‌نك انقراضی ایله مکنت وممالکتلری طوائف ملوکه منقسم اولدیغی مثللو استانبول ایمپراطورلغنك کمال ضعف وفتوری سببیله انك توابعاتی دخی طوائف ملوك هیئتنه کیردیکندن عثمان غازینك جوانب اربعه‌سنده ذی‌قدرت وبطش شدیدصاحبی حکومت قالمامغله غازئ مشارالیه ایله اورخان غازی زماننده اناطولی قطعه‌سنده ممالك عیسویه قولایلقله تسخیر اولندقدن‌صکره سلیمان پاشا روم ایلی یقه‌سنه مرور ایلدکده شمدی‌یه قدر اهمیت ویرمدکلری دولت عثمانیه روم ایلنده بولنان حکمداران ملت مسیحیه‌یه موجب دهشت اوله‌رق بالاتفاق قوهٔ عظیمه ایله مدافعه‌یه قیام ایلدیلر ایسه‌ده ادرنه باصغننده وقوصوه محاربه‌سنده هزیمت کامله‌یه کرفتار اولملریله رایات عثمانیه طونه ساحلرینه وصربستان حدودینه وآتنه طرفلرینه قدر واصل اولدیغندن بالضرورە‌افلاق وبوسنه وصربستان حکمدارلری‌واستانبول‌ایمپراطورلری ویرکواعطاسنه راضی‌اولدقلرندن بشقه ایجاب ایتدکجه عسکرلریله خدمت دولتده بولنمغه دخی مجبور اولدیلر

اناطولیده بولنان طوائف ملوك ممالکندن اولا قره‌سی بعده انقره واماسیه وسیواس طرفلری حوزهٔ حکومته ادخال اولنمسیله وطوائف ملوکك الك قوتلوسی بولنـان قرمان اوغلی حرکات تجاوز کارانه‌سنه بناءً خداوندکار غازینك کرفتار قهر قهرمانیسی اولمغله طوائف ملوکك جمله‌سی سرفرو بردهٔ انقیاد اولمشلر ایدی لکن یلدیرم خان حضرتلری غایت متهور ومغرور اولدیغندن مناسبت وقوعنه وتأنی واحتیاط طرفلرینـه اصلا نکاه التفات ایتمیه‌رك آیدین ومنتشا وحمید ایلی وقونیـه وکرمیـان واسفندیار حکمدارلرینی برحمله‌ده قاچیروب ذکر اولنان مملکتلره طرفندن والیلر نصب وتعیین ایتمکله بوکیفیت تیمور وقعه‌سنه سبب اولدی

اورخان غازی وخداوندکار غازی ویلدیرم خان حضرتلری روم ایمپراطورلرندن قیز الدقلری کبی کرمیان وقرمان اوغللریله وسائر طوائف ملوك ایله قیز الوب ویره‌رك صهریت حاصل ایتمشلر ایسه‌ده بوصورت دولت علیه‌نك مستعد اولدیغی توسیع ممالکه حائل اولمدقدن بشقه بلکه اساس صهریت توسیع ممـالکی مستلزم اولمق مقصدینه مبنی ایدی چونکه خداوندکار غازی اوغلی یلدیرم خان حضرتلرینه کرمیان اوغلنك قیزینی الیویردکده جهاز اوله‌رق کوتاهیه سنجاغنك برقاچ قضاسی حکومت عثمانیه‌یه تسلیم اولندیغی حالده بالعکس کریمه‌لری نفیسه سلطانی قرمان اوغلی علی بکه تزویج ایلدکده فریدون بك منشأتنده مسطور اولان خطبهٔ نکاح مزایاسـندن اسـتدلال اولندیغی اوزره مملکت قرماندن اقسرای واقشهر وایلغین قصبه‌لری سلطـان مشارالیهـایه تملیك ایتدیرلمشدر وقوعات سـائره‌یه دخی عطف نظر اولنـدقده بو قضیـه ثابت اولور چونکه یلدیرم بایزید خانك کرمیان اوغلی قائن پدری وقرمان اوغلی انشته‌سی ایکن نطع کشور کشاییده شاهان مصاهرت رهین پیادکان اجانبدن اصلا فرق وتمیز قلنمامشدر .

سلاطین عثمانیه حضراتی اوروپا قطعه‌سنده نائل فتـوحات اولدقجه ملوك اسـلامیه بیننده فضائل غزا وجهاد ایله کسب شرف وافتخار ایده‌کلدکلرندن اولبابده سـلاطین مصریه ایله ملوك سـائره‌یه یازیلان فتحنامه وکلان تبریکنـامه‌لر فریدون بك منشـأتنده مسطور اولمغله معاملات خارجیـه‌لرینك بعض جهتـلری دخی آندن مستبان اولور .

باب ثانی

یلدیرم بایزید خان حضرتلرینك وفاتندن سلطان بایزید خان ثانینك فراغ مشـغلهٔ سلطنت ایلدکلرینه قدر تقریبا یوز اون اوچ سنه‌لك وقوعاتی متضمندر .

یلدیرم خان حضرتلرینك امیر سلیمان وعیسی چلبی و محمد چلبی وموسی چلبی ومصطفی چلبی وقاسم چلبی نامنده التی نفر اوغلی اولوب قاسم چلبی صبی اولمغله بروسه‌ده حرم همایون یاننده ترك اولنه‌رق ماعداسی معرکه‌گاهده حاضر ایدی انهزام امارتلری نمایان اولدقده وزیر اعظم علی پاشا ویکیچری اغاسی حسن اغا وبعض امرا بیوك شهزاده امیر سلیمانی بالاستصحاب بروسه‌یه شتاب ودسترس اولدقلری اموال خزینه ایله حرم همایونی وقاسم چلبی‌یی الەرق روم ایلینه کچمك ایجون ساحل سلامته مواصلت ایلدیلر ایسه‌ده دریادن مرور اولنمق خصوصنده ایمپراطورك اعانه‌سنه محتاج اولدقلرندن قرتال وپندك وککبوز قضالرینی ایمپراطوره تسلیم وشهزاده قاسم چلبی‌یی دخی ترهین ایدرك سالما ادرنه‌یه واصل اولدیلر .

عیسی چلبی مقدما والی بولندیغی بالیکسری طرفلرینه صاوشوب تیمورك عودتنه‌قدر اختفا ایلدی . محمد چلبی که چلبی سلطان محمدخان حضرتلریدر لالالری بایزید پاشاوبعض امرا ودائره‌سی خلقی اولان یدی سکز یوزقدرسواری ایله ایالتکاه قدیمی اولان اماسیه‌یه عزیمت ایلدی . موسی چلبی پدرلریله برابر اسیر ومصطفی چلبی غائب اولدی .

تیمور غدار معسکر عثمانینك پریشانیسی عقبنده بروسه وکوتاهیه وسائر بلاد وامصاره طاقم طاقم غارتکران تاتار تسلیطیله بروسه‌ده بوله بیلدکاری خزینهٔ همایونی وکوتاهیه‌ده مدخر اولان تیمور طاش پاشانك خزائن ودفینه‌سنی ضبط ایلدکدن صکره عادت مستمره‌سی اوزره هر مملکت اهالیسندن مال امان تحصیلیله غارت وخسارتی مرتبهٔ کماله ایصال ایلدی.

قرمان اوغلی علاءالدین بکك ازاله‌سندنبرو بروسه‌ده محبوس بولنان مخدومی محمد بکی کتوردوب قرمان حکومتنه اصعاد وکرمیان اوغلی یعقوب بکی کوتاهیه وصاروخان اوغلی خضرشاه بکی مغنیسا وآیدین اوغلی جنیدبکی واسفندیار اوغلی حکومتکاه قدیملرینه ایصال ایدرك ظاهرده برمروت وحقانیت ابراز ایدوب معناً اناطولی قطعه‌سنده تکرار بین الاسلام مقاتلات عظیمه وقوعی اسبابنی تهیه ایتدی . لازمهٔ مرحمت وحمیت اشخاص معدوده‌نك ترفه وتنعمی استحصاله منحصر اولمیوب بلکه اسلام بیننده فتنه وفساد ظهورینی انتاج ایده‌بیله‌جك حالاتك رفع وازاله‌سیله هیئت عمومیه‌نك اسایش واقتداری وتوسیع ممالك وتزیید نفوس موحدینه کسب اقتداری قضیه‌سی ایکن مظهرتی ایجابنجه بونلره عطف نظر ایتمیوب سکسان یوزسنه قدر زمان دها بین الاسلام سفك دماء مؤمنینه باعث وبادی اولدی .

تیمورك آسیا قطعه‌سنده سیر وحرکتی پك چوق ایسه‌ده دکز کچمك عادتی اولمدیغندن

روم ایلی طرفلرینه تسلط ایده‌میوب حتی روم ایمپراطورلری جانبندن ارسال اولنان استخوان پارهٔ هدایا ایله قناعت ایلدی . لکن اناطولیجه مقتدر اولدیغی مظالمی اجراده قصور ایتمدکدن بشقه چلبی سلطان محمدك اماسیه طرفلرنده تدمیر اشقیا حقنده سرزدهٔ ظهور اولان موفقیتلرینی استماع ایتدکده انی دخی امحا ایتمکه تشبث ایلدی . شویله که عقب محاربه‌ده برطاقم تاتار سرکرده‌لری ممالك عثمانیه‌نك نهب وغارتنه قویولدقلری مثللو بالطبع خصمای عثمانیاندن اولان طوائف ملوك توابعاتی وباخصوص اسفندیار اوغلنك متعلقاتی یلدیرم خان شهزاده‌لرینك فرصتیاب اقتدار اوله بیاملرینی منع ایچون بشر اون بیك حشرات ایله توقاد واماسیه طرفلرنده طولاشدقلرینه مبنی چلبی سلطان محمد خان حضرتلری بالضروره بونلرك دفع وازاله‌سنه مجبور اولمشیدی . کندوسنك قپوسی خلقی وتحت حکومتنده بولنان اماسیه عسکری ایکی اوچ بیك کشیدن عبارت ایکن توفیقات الهیه مقارنتیله اومثللو جمعیت عظیمه صاحبی اولان اشقیا وخونه‌یی واحداً بعد واحد تنکیل وتدمیر ایتمکله باباسنه خیرالخلف اوله بیله‌جکی تبین ایلدیکندن تیمور مغرور کندوسنه داماد ایدنمك وعدیله دعوتنامه تحریر واصداروبلدیرم خان حضرتلرینی دخی اجاتی آمر مکتوب ازبارینه اجبار ایلدی .

شهزادهٔ مشار الیهك امرا وارکانی تیمورك نمقوله غدار وستمکار اولدیغنی بیان ایله اجابتی تجویز ایله‌مامشلر ایکن برمقتضای سن شباب فریفتهٔ خصم مکار اولملریله برایکیبیك سواری ایله سوق سمند شجاعت ایدوب لکن چند مرحله کیدر کتمز یولنی بکلمکده اولان ایکی طاقم خونه‌یه دوچار اولدیغندن حملات رستمانه‌سیله جمله‌سنی تارمار ایتمش ایسه‌ده بونلرك ظهوری مطالعات امرا وارکانی مؤید کورنمکله مقر امارتنه عودت واعتذارنامه ایله خواجه‌سی صوفی بایزیدی معسکر تیموره ارساله مسارعت ایلدی .

بو اوانده ایسه یلدیرم خان وفات ایتمکله تیمور تعزیتنامه وبعض هدایا ایله خواجهٔ مومی الیهی سلطان محمد طرفنه اعاده وادرنه‌ده مربع نشین امارت اولان بیوك شهزاده امیر سلیمانه دخی هدایا وتسلیتنامه فرستاده ایلدی .

تیمور تیره‌ده مشتانشین ایکن جنویزلرك ازمیر لیماننده انشا ایتدکلری قلعه‌یی ملوك اسلامیه تسخیره قدرتیاب اوله‌مدقلرینی استخبار ایتدکده هم قدرتنی خلقه کوسترمك وهمده فرنکلرك مدخر اولان مال ومناللرینی یغما ایتمك ایچون اول بهارده ازمیره هجوم ایدوب حملهٔ اولاده فتح ایلدکدن صکره مقر حکومتی اولان سمرقنده عودتی تصمیم وقره تاتار دینلان قومی بالاستصحاب ضرب کوس رحلت ایلدی .

ذکر اولنان قره تاتار طائفه‌سی جنکیزیلر جانبندن سلاجقه‌یه نظارت ایتمك اوزره رومه اعزام اولنان اقوامدن اولوب مرور زمان ایله قیصریه وسیواس طرفلرنده خیمه نشین اوله‌رق توطن ایتمشلر ایدی . یلدیرم خان مرحوم سیواسی حوزهٔ حکومته ادخال ایلدکده بونلری تکالیف دیوانیه‌دن معاف ایدوب یالکز سفرلر وقوعنده خدمات حربیه‌ده استخدام قلنمقده اولدقلرندن کوندن کونه تکثر ایدرك قرق اللی بیك نفوسه بالغ اولمش وتیمورلنك رومه توجه ایتدکده بونلرك رؤساسنی سلطنت رومی وعد ایله خفیاً جلب ایلدیکنه مبنی درجنك اول طائفهٔ مرقومه تیمور عسکرینه التحاق ایلمشلر ایدی . ایش بتدکدن صکره تیمور هرنه مطالعه‌یه مبنی ایسه بونلری برابر کوتورمکی تنسیب ایدوب لکن رضالریله کتمیه‌جکلری معلوم اولدیغندن عساکر کلیه ایله جوانب اربعه‌لرینی احاطه ایدرك الوب کتمشدرکه تیمورك رومده اولان افعالنك الڭ خیرلوسی بودر .

هرنقدر خارج صدد ایسه‌ده ازمیر شهری مسقط رأس عاجزانهم اولدیغندن بوبابده بعض معلومات درجی تصویب قیلنوب فقط شهر مذکور مر انام اولمق حسبیله حال حاضرینی توصیفه حاجت اولمدیغندن یالکز احوال قدیمه‌سیله سبب معموریتی ایراد قلنور . شویله‌که ازمیر لیمانی اناطولینك مرسای مورده‌سی اولدیغندن بشقه غایت منفعتلو طوزله‌لری بولنمغله مختصرجه برشهری ولیمانه ناظر جبل اوستنده قیدفا نامنده برمالکیه منسوب قلعه‌یی حاوی اولوب بوقلعه آیدین اوغللرینك زیرحکمنده ایدی سیاح مشهور ابن بطوطه‌نك یازیشنه کوره والیٔ مملکت بولنان آیدین بك‌زاده محمد بکك اوغلی خضربك کمیلر تجهیزیله دائما اطه‌لری وروم مملکتلرینی اوروب اموال واسرا اخذ ایده‌کلدیکندن موسی الیهدن پاپایه شکایت وقوعبولوب پاپا دخی بین‌الملل ممتد اول اولان قوهٔ بحریه نوتی ید اقتدارلرنده بولنان جنویزلولره امر ایتمکله برکیجه بغتةً سفن کثیره ایله شهری باصدقلرنده موسی الیه خضربك قلعه‌دن اینوب مدافعه‌یه چالشمش ایسه‌ده مقتدر اوله‌میوب کندوسی دخی شهید اولدی بوجهتله جنویزلولر شهری ضبط ایدوب لکن نه انلر قلعه‌یه ونه‌ده قلعه‌ده بولنانلر شهره ظفریاب اوله‌مدیلر بناءً علیه جنویزلولر ساحل لیمانده برقلعه انشا ایدرك لیمانك وطوزله‌نك منافعنه دسترس اولدقلری حالده مذکور قلعه‌یی بروجه بالا تیمور فتح وتسخیر واساسندن تخریب ایلدی . بوقلعه‌نك اوچ طرفی دکز وطرف رابعی قره اولوب تیمورك دکز طرفلرینی املا ایتدیره‌رك تسخیر ایلدیکی توارخده مسطور ایسه‌ده موقعی معلوم دکلدر . بوندن صکره ازمیر شهری آیدین اوغلی سلاله‌سندن اولوب ازمیر اوغلی دینلان جنیدبکك تحت حکومتنه داخل اولمغله لیمانه ناظر اولان سالف الذکر قیدفا قلعه‌سیکه

يقين وقته قدر تربيعاً اون اون ايكى آرشون جسامتنده مرمر اوزرينه حك اولنمش ملكهٔ مزبوره‌نك وياخود الهه‌سنك رسمى مدفنى اولمسى محتمل اولان طاشدن اويمه بر صندق اوزرنده وقلعه قپوسى خارجسنده ديوار قلعه‌يه كوملى اولديغى حالده موجود ومشهود ايدى

جنيدبك ليمانك محاربه‌سندن اول صولت عثمانيه‌دن وجودينك محافظه‌سنه محتاج اولديغندن اشبو قلعه‌يى تعمير وتحكيم ايلدى عصر مراد خان ثانيده اناطولى بكلربكيسى يخشى‌بك جنيدبكك دفع وازاله‌سنه مأمور اولمغله پك زياده زحمت چكدى ومدت مديده محاصره ايله ظفرياب اوله‌بيلدى مذكور قلعه هرنقدر ليمانه ناظر ايسه‌ده اسكى طوپلرك منزلنه كوره ليمانك محارسه‌سنه كافى اولمديغنه وتحصن ضمننده دخى دولت عليه‌جه لزومى بولنمديغنه بناء اعتباردن اسقاط اولنوب لب دريادە واقع وحصارجامعى ديمكله مشهور اولان جامع شريفك پيشكاهنده تقريباً اون اون ايكيشك زراع مربع جسامتنده برقلعه بنا وانكله سفاين دشمن تسلطى رفع اولنمشيدى

بيك سكسان بر تاريخنده كوپريلى اوغلى فاضل احمد پاشا كريد فتحندن عودتنده ازميره اوغرايوب اهالينك نياز واسترحاملرى اوزرينه ايكى ساعت مسافه‌دن جسيم كمرلر وكاركير يوللر انشاسيله آدم باشندن قالين برصو اجرا ايتدكدن بشقه يونته طاشدن بيوك برخان وبر چارشو وبرچفته حمام وبرجامع شريف انشا ايتيرديكى كبى بنا امينى اولان وكيل خرجى عثمان اغادخى مشاراليهك اجراسنه موفق اولديغى صو جسامتنده برصو كتورمش ومؤخراً دخى مرزيفونى قره مصطفى پاشا كوچك وزيرخانى ناميله ديكر برخان وييشلى ديركلى اسمنده چفته برحمام ودها صكره‌لرى دارالسعاده اغاسى بشيراغا جسيم خان وچارشولر انشا ايتدرمشدر

ازمير شهرينه سكز ميل بعدى اولان وليمانك قپوسى حكمنده بولنان سنجاق برونى نام‌محله كريد سفرلرى‌سببيله عصر محمد خان رابعده برقلعه‌انشا وعظيم‌طوپلر وضع اولنمشدركه بوقلعه يكى قلعه ناميله الآن موجوددر مرور زمان سببيله وهن طارى اولديغندن بيك ايكيوز قرق درت سنه‌سنده ازمير اعيانى بولنان پدرم‌منصورى زاده امين افندى مرحوم بافرمان همايون تعميرينه مأمور اولمغله مالملكنى صرف ايله قلعه‌يى تعمير وخارجنه طابيه‌لر ويردكردن بردكره خندق انشا ايتمشدر غريبدركه صدر مشاراليه قنديه محاصره‌سنده اصاغه ايتديروب استعمال ايلدكدن صكره كتوروب مذكور قلعه‌يه وضع ايلديكى ايكى قطعه طونج طوپكه ايچنه آدم كيره‌بيلورو بريسنك اغزنده ايكى دانه كله يارەسى اولمغله صاغلامنه

غازی نوکا شهید دیلنور بروجه مشروح خارج قلعه‌یه طابیه‌لر انشا اولندقده بوطوپلری چیقارمغی تصمیم ایلدکلری حالده مقتدر اولنه مامشدر کریدده اعمال اولنه‌رق کتورلمکله قلعه‌دن طابیه‌یه چیقاریله مامق بیننده اولان اقتدارك فرقی معلوم اولمق اوزره اطناب مقال قلندی

اشبو قلعه‌نك بناسیله ازمیر شهری پیشگاهنده اولان سالف الذکر لیمان قلعه‌سنك اهمیتی زائل اولدیغندن اطرافنه چارشو وخانلر بنا اولنمشیدی بیك ایکیوز سکسان التی سنه‌سی متعلق بیوریلان مساعدهٔ سنیه موجبنجه درون قلعه‌ده بولنان یکرمی بش اوتوز قدر خانه اشترا وقلعه هدم اولنه‌رق ارامل وایتام ایچون انشاسی تصور اولنان اصلاحخانه‌یه ایراد وقف اوزره یرینه چارشو یاپلسنه تشبث اولندی اسباب مشروحه ایله شهر کوندن کونه کسب جسامت وجمعیت ایدوب حتی وقتیله فنای بلده‌ده بولنان مزارلقلر شمدی وسط شهرده قالمشدر یینه صدده رجوع ایده‌لم

تیمورك عودتی اوازه‌سی منتشر اولدقده برقاچ یوز بیك غارتکرك کذرکاهی نه حاله کیره‌جکی محتاج بیان اولمامغله قریبی اولان محللر اهالیسی طاغلر باشلرینه چکلدکلری مثللو چلبی سلطان محمد دخی اماسیه‌یی ترك ایله بولی طاغلرینه صعود ایدوب مترقب انجام کار اولدی

تیمور شومك جهنم اولوب کتدیکی تحقق ایتدکده یاننده بولنان برقاچ بیك عسکر ایله اینوب بروسه‌یه توجه ایتمش ایسه ده اولجه عیسی چلبی کنج اختفادن ظهور ایدرك متوسد وسادهٔ حکومت اولمش بولندیغندن ایکی برادر داعیهٔ تاج وتخت ایله محاربه‌یه ابتدار وحملات عسکر محمدی صف سپاه عیسوی‌یی تارمار ایتمکله سکز یوز التی سنه‌سنده چلبی سلطان محمد بروسه‌یه داخل ودیهیم اجدادینه واصل اولدی

کرمیان زاده‌نك مودوع ید اماتی اولان جنازهٔ یلدیرم خانی وشهزاده موسی چلبی جلب اولنه‌رق جنازهٔ مشارالیهی تربهٔ مخصوصه‌سنه دفن ایتدیروب برادرلرینی صنوف نوازشه قرین بیوردیلر ادرنه‌ده حکمران اولان امیر سلیمان برادری چلبی سلطان محمدی ازاله ایتمك قصدیله اناطولی‌یه کچمکی تصمیم ایلدیکی حالده وزیراعظم علی پاشا عیسی چلبی‌یی تسلیط ایلکی دها مناسب کوردیکندن موجبنجه عیسی چلبی امیر سلیمان جانبندن اقدار اولنه‌رق تکرار محاربه‌یه تصدی ایتدی ایسه‌ده ینه منهزم اولدیغی مثللو منتشه وصاروخان وازمیر اوغللرینك معاونتیله متجاسر اولدیغی هجومنده دخی پریشان اولمغله مؤخرا اسکیشهرده مختفی ایکن دیار عدمه ایصال قلندی .

پادشاه مؤید سلطان محمد آیدین طرفنه نهضت ایدوب ایانلوغده وقوعبولان محاربه‌ده

ازمیر وصاروخان ومنتشا ارغللرینی پریشان ایتمكله آیدین ومغنیسا سنجاقلرینی تسخیر وصاروخان اوغلی خضر شاه بكی قتل ایدوب ازمیر اوغلی جنید بكك اعتذارینی قبول ایله یالكز ازمیر قلعه‌سنی یدنده ابقا ایدرك بروسه‌یه عودت بیوردیلر .

خضر شاه بكك قتلی خصوصنده منجم باشی تاریخ مشهورنده وقعهٔ تیموریده عفوی ناقابل جرمه تصدیی موجب قتلی اولدی دیمش ایسه‌ده نه‌قوله جنایت اولدیغی تصریح اولنمامشدر اكر طرف خلافده بولنمق ویاخود عیسی چلبی‌یه اعانه ایتمك تهمتی اولسه طوائف ملوكك جمله‌سندن صادر اولمش برحال اولمغله امثالی مثللو مظهر عفو اولمق لازم كلوردی لكن بوخضر شاه عیاش وسفیه برحریف اولمغله وقعهٔ تیموریده ناموس خاندان سلطنتی مخل بروضع ناهمواره بولنمش اولمق كركدركه سائرلری حقنده اولان عفوجمیل محمد خانیدن محروم اولمشدر .

استقلال محمد خانی امیر سلیمانی بی‌ارام ایتمكله عساكر كلیه ایله اناطولی‌یه كچوب سلطان محمد اوزرینه هجوم ایلدكده كیفیت بین الاعیان تذكر اولنوب امیر مشار الیه هرنقدر عیش وعشرته مبتلا واستحقاق خلعت سلطنتدن معرا ایسه‌ده شهزادكانك اكبری وروم ایلی امراسی عموما فرمانبری اولمغله احوالی لایقیله میدانه چیقنجه‌یه قدر اختیار تأنی ومقابله‌دن تبری اولنمسی قرار كیر اولدیغندن چلبی سلطان محمد اماسیه‌یه رحلت وامیر سلیمان تعقیب كنان انقره‌یه مواصلت وبعده بروسه‌یه عودت ایلدی .

عادت جاریه‌سی اوزره هركون حماملرده ذوق وصفا ایله مشغول اولدیغی چلبی سلطان محمدك مسموعی اولدقده سپاه اراسته ایله بغتهً بروسه‌یه مهاجمه تمای سطوت اولدیسه‌ده‌خی كثرت باران سببیله بعض نهرلری كچمك ممكن اولمامغله برقاچ كون محاربه‌دن صكره اماسیه‌یه مراجعت بیوردیلر .

امیر سلیمانك عیسی چلبی‌یی سلطان محمده تسلیط ایلدیكنك نظیره‌سی اوله‌رق بوكره كوچك شهزاده موسی چلبی سلطان محمد جانبندن بالاقدار سینوبدن روم ایلی طرفنه امرار اولنمغله امیر سلیمان اناطولی‌یی تركه مجبور اوله‌رق روم ایلی‌یه عودت وامیر سلیمانك احوال سرمستیسندن بیزار اولان روم ایلی امراسی موسی چلبی‌یه اتباع ایتمشلر ایكن امیر مشارالیهك ورودنده ینه انك طرفنه میل كوسترملریله موسی چلبی شواهق جباله اختیار فرار ایلدی .

بواوانده‌كه سكزیوز اون‌اوچ سنه‌سیدر وزیر اعظم اولان علی‌پاشا وفات ایدوب امیر سلیمانك انتظام احوالی كلیاً مختل اولمغله برمقدار عسكر ایله موسی چلبی بغتهً ادرنه‌یه

هجوم ایلدکده امیر مشارالیه بر حمامده مست ومدهوش بولندیغندن افادهٔ کیفیت ایچون حضورینه کیرنلره غضب ایدوب حتی بونلردن یکیچری اغاسی حسن اغانك صقالنی دلاك اوسترهسیله تراش ایتدیرمکله بوحال جملهنك روکردان اولمسنه بادی وبالآخره استانبوله طوغرو فرار ایتمشیکن اثنای راهده طوتلمغله عازم ملك جاودانی اولمشدر .

موسی چلبینك روم ایلی‌یه حین اعزامنده نائل املی اولور ایسه خطبه وسکه نام محمدخانی ایله مزین اولمسی مشروط ایکن واصل مسند حکمرانی اولدقده دعوای استقلاله تصدی ایلدیکنه وهرنصل اولسه برملکده ایکی حکمدارك اجتماعی قابل اولمامق قاعدهٔ صحیحهسنه بناءً سلطان محمد خان حضرتلری عساکر کلیه ایله روم ایلنه کچوب وقوعبولان مقاتلهده نائل ظفر اولمشیکن جیوش پادشاهینك تعقیب فراریان ایچون مرکزلرندن آیریلهرق سلطان محمدك جمع اندك شماز ایله قالدیغی موسی چلبینك منظوری اولیجق رکابنده بولنان قپوقولی عسکریله هجوم ایلدیکندن بالضروره سلطان محمدخان حضرتلری رجعت وبروسهیه عودت بیوردیلر .

موسی چلبی تند مشرب وسوء ظنی غالب بر ذات اولدیغندن اکثر امرای قدیمهیی عزل وتنکیل ایلدیکی مثللو سرفراز امرا اولان اورنوس بکی دخی معاملات غیر لایقه ایله تحقیر وازعاج وسائل ناسدن کورشاه ملك نامنده بریسنی وزیر ایدینهرك قلوب انامی کندوسندن تنفیر ایلدیکنه مبنی صدراعظم متوفی علی پاشانك اوغلی ابراهیم پاشایی سفارت وبرکو طابیله استانبوله کوندردیکی حالده پاشای مشارالیه ادرنهیه عودت ایتمیوب سلطان محمد درکاهنه واصل وایرتسی سنهکه سکزیوز اون التی تاریخیدر سلطان محمد خان حضرتلری تکرار روم ایلی جانبنه کذار ایتدکده روم ایلی امراسنك اکثری موکب همایونه داخل اولمغله موسی چلبی مقابلهدن اجتناب ایله نیش طرفلرینه طوغری حرکت وسلطان محمد دخی تعقیب کنان اولحوالی‌یه مواصلت ایلدیکندن بالمجبوریه مقاتلات شدیده وقوعیله جمعیت موسویه پریشان وکندوسی دخی طوتیلوب ایصال محلهٔ خاموشان قلندی .

تیمور وقعهسندن موسی چلبی شهادتنهقدر مرور ایدن اون ایکی اون اوچ سنهقدر زمان ایچنده ممالك عثمانیهده انواع حروب ومقاتلات وقوع بولهرق نهایت استقلال محمد خانی حصولیله سفینهٔ دولت مرسای سلامته واصل وامواج فتن اولدقجه زائل اولدی .

قرمان اوغلی محمدبك سلطان محمد خان حضرتلرینك موسی چلبی ایله اولان مشغولیتنی فرصت اتخاذ ایدرك بر آیدن زیاده بروسهیی محاصرهیه جرأت ونهب وغارت مثللو حرکات باغیانهیه جسارت ایتدکدن بشقه بعض روم مؤرخلرینك روایتنه کوره یلدیرم خان مرحو-

مك تربه‌سنی تخریب وانواع حقارت اجرا ایتمکده ایکن موسی چلبینك جنازه‌سی ظهور ایلدکده چلبی سلطان محمد خان حضرتلرینك موفقیتنی اذعان ایدرك خوف مجازات ایله فراره استعجال ایلدی .

متعاقبا سلطان محمد دخی اناطولی‌یه عودت وقرمان اوغلی اوزرینه تحریك لوای سطوت ایدوب اقشهر وبیکشهری وسیدی شهری وسائر سعید ایلی تعبیر اولنان ممالك‌که عصر مراد خانیده ثمن معلوم ایله اشتراقلنمشیکن وقعهٔ تیمورده قرمان اوغلی النه‌کچمشدی تکرار ممالك عثمانیه‌یه الحاق قلندقدن صکره قونیه دخی محاصره اولندیغی حالده بعض غوائل ظهوریله ترك بیورلدی .

ایرتسی سنه ینه قرمانیان تأدیبی نیتیله انقره صحراسی مرکز اردوی همایون اولدقده مزاج پادشاهی متغیر اولمسنه مبنی اختیار سکون اولنمقده ایکن اناطولی بکلربکیسی بایزید پاشا قرمان اوغلنه پادشاه اناملك نامزاجلغنی اخبار ولطائف الحیل ایله امیده دوشیره‌رك اغفال ایلسی اوزرینه بغتة اردوسنی باصوب قرمان اوغلی محمد بك‌ایله براوغلنی دردست ایدرك حضور همایونه ایصال ایلدی .

برموجب مکارم اخلاق فیمابعد دولت عثمانیه‌یه خصومت ایتمامك اوزره قرمان اوغلنه یمین ایتدیردکدن صکره اطلاق وبایزید پاشانك ایالتنه منصب وزارت الحاق بیورلدی ایکن قرمان اوغلی مملکتی جانبنه کیدرایکن بزم عثمان اوغلاریله اولان محاصمه‌مز من المهد الی اللحد در دیه‌رك چراکاهده بولنان خیول پادشاهی‌یی غصب ایتمش وبرقاچ سنه صکره انطاکیه‌یی محاصره ایتدکدن طوپ کله‌سیله اوریلوب وپاره پاره اولوب یمین شکنلك جزاسنی کورمشدر .

مشاهیر فضلادن شیخ بدرالدین موسی چلبی عصرنده قاضیعسکرلك ایله مبجل اولوب استقلال محمد خانی ظهورنده وظیفهٔ تقاعد ایله ازنیقده اسکان اولنمشیدی قاضیعسکرلکی زماننده کتخداسی بولنان بورکلوجه مصطفی بو آرالق قره برون طرفلرنده خلقی شیخ مشار الیهه اتباعه دعوت ایدرك برطاقم حشرات جمع ایلدیکی مسموع اولدقده شیخ مشار الیه خوفه تبعیتله سینوبدن افلاق طرفنه کذار واندن سلستره‌یه کچوب دلی اورمان ایچنده تحصن وقرار ایلدی اناطولی بکلر بکیسی بایزید پاشا بورکلوجه مصطفی جمعیتنی تفریق وکندوسنك جامهٔ خیانتی تمزیق ایلدیکی مثللو شیخ مشارالیه دخی طوتیلوب سیروزده معسکر همایونه واصل اولدقده خروج علی السلطان تهمتی وسعدالدین تفتازانی تلامیذندن حیدر هروی فتواسیله اول علامهٔ فضائل مدار سیروز بازارنده بردارقلندی .

طوسیه و کنغری و قلعه جك ممالك عثمانیه مضافاتندن ایکن تیمورلنك تقسیماتنده اسفندیار اوغلی ایالتنه الحاق قلنمش ایدی سلطان محمد خان حضرتلری ملك موروثلری طلبنه قیام ایدوب ابن اسفندیارده ایسه مخالفته اقتدار اولمامقله ذکر اولنان شهرلری جانب دولته تسلیم ایلدی .

افلاق حاکمنك ممالك عثمانیه یه تعرضاتی اوجانبه حرکت همایون وقوعنی استلزام ایتمکله کشور افلاق پازدهٔ خیول یغما و ایساقجی و یرکوکی قلعه‌لری تعمیر وانشا اولندقدن واوچ سنه‌لك ویرکو استحصال قلندقدن صکره اناطولی‌یه عودت بیورلدی .

تیمورك رومه هجومنه باعث اولنلردن قره یوسف برمدت مصرده محبوس اولدقدن صکره تیمورك وفاتیله حیات تازه تحصیل و بر تقریب ایله حکومت تبریزی تسخیر ایتمشیدی جانیك و قره حصار شرقیده اجرای حکومت ایدن و سلطنت عثمانیه یه منتسب لچنان بقایای امرای سلجوقیه احفادینی طرد ایله کندو منسوباتنی اقامه ایلسی اوجانبه موجب حرکت همایون اولوب معاونت پادشاهی ایله مواقع مزبوره ینه امرای مرقومه یدلرنده تقریر و صامسون قلعه‌سی تسخیر اولنهرق معاودت بیورلدی .

موکب همایون اسکلیبه واصل اولدقده اوچ بش بیك چادری حاوی بر عشیرت منظور پادشاهی اولوب لدی التحقیق تاتار سرکرده‌لرندن منت بکك توابعاتی اولدیغی تبین ایلدکده ارکان دولتی مؤاخذه و (تیمور عودتندن صکره کشور روم تاتارشومدن خالیدر دینلور ایدی بونلر نه‌در و کندو حاللرینه براقیلور ایسه قره تاتار جمعیتلرینه نظیره اولمزمی) بیوروب هیئت مجموعه‌لریله فلبه جوارنده اسکانلرینی امروفرمان ایلدیلرکه حالا بونلرك مسکنلرینه تاتار پازاری دینلور .

بروسه‌ده بناسنه صرف همت بیورلمقده اولان جامع و مدرسه و سائر مبراته وقف ترتیبی لازم کلکله عصر اورخان غازیده فتح اولنمشیکن امیر سلیمانك ایمپراطوره تسلیم ایلدیکی هرکه و ککبوزه و پندك و قرتال از سر نو تسخیر وبعضلری وقف وتسبیل اولندی

سلطان محمد خان حضرتلری ادرنه‌ده مقیم ایکن سکز یوز یکرمی درت تاریخنده قرق اوچ یاشنده و بالاستقلال سلطنتك سکزنجی سالنده مرتحل دار آخرت اولوب جنازه‌لری بروسه‌یه نقل و تربهٔ مشهوره‌لرینه دفن قلندی .

شهریار مشار الیه حضرتلری حلیم و صبور و شجیع و غیور تهدیدینی ایقاعه قادر موفقیتی باهر بر پادشاه جلیل الشان اوله‌رق انواع محن ومشقت ایله دولت عثمانیه‌یی تجدید ایتمش و یکرمی درت محاربه‌ده بالذات موجود بولنوب قرقه قریب یاره یمشدر بو قدر

مشغولیتی اردسنده ادرنه و بروسه‌ده پك چوق خیرات و مبراته موفق اولدقدن بشقه حرمینه صره ارسالنی دخی ابتدا بونلر وضع ایلدی ذاتاً علیل الوجود اولدقلرندن اکثر وقتلری خسته لکله کچوب کنج یاشنده ارتحال بیوردیلر بعضیلر تاریخ ولادتلرینی‌یدی یوز طقسان اوچ اولمق اوزره ضبط ایدوب پدرلری وفاتنده اون‌ایکی‌یاشنده ایدی دیرلر بعضیلری دخی ولادتلری یدییوز سکسان برده ایدوکندن پدرلری ارتحالنده یکرمی درت یاشنده بولندیغنی بیان ایدرلر پدرلری زماننده اماسیه والیسی و تیمور محاربه‌سنده چرحه‌جی اولمسنه وصکره‌کی اجراآتلرینه و شهزاده‌لری سلطان مرادك تاریخ ولادتی سکز یوز التی سنه‌سی بولنمسنه باقیلنجه روایت ثانیه صحیح اولمق لازم کلور ایسه‌ده بعض تاریخلرده دخی والده‌لری شاه خاتون کرمیان اوغلی یعقوب بکك همشیره‌سی اولمق اوزره مسطور اولوب مشار الیها ایسه یدییوز سکسان اوچ تاریخنده یلدیرم بایزید خان حضرتلریله ازدواج ایتمش اولدیغندن بو تاریخلرده دخی بر یاکلشلق اولمق ایجاب ایدر بنابرین شهریار مشار الیهك تاریخ ولادتی بحث اوزره تعیین ایده‌مز

بروجه مشروح چلبی سلطان محمدك ادرنه‌ده وفاتی وقوع بولدقده وارث تخت سلطنت اولوب اماسیه طرفلرنده بولنان بیوك شهزاده سلطان مراده کیفیت انها و مرحومك وصیتی اوزره امر وفات اخفا اولنه‌رق (پادشاهمزك ازمیراوغلی اوزرینه سفری واردر) شایعه‌سیله موکب همایونده بولنان عسکرك برمقداری اناطولی طرفنه کچورلمش ایسه‌ده سپاه و سلحدار طائفه‌سی ماده ارتحالی تفطن ایله مطلقا پادشاهمزی کوردم دیو اصرار ایلدیلر وکلای دولت بو کیفیتدن بغایت مضطرب اولدقلری حالده حکیم باشینك ترتیبی وجهله مرحومك جسدی البسهٔ ملوکانه ایله بر قرا کلق اوطه‌ده تخت اوزرینه اوطورديلوب و آرقه‌سنه بر آدم وضع اولنوب ضابطاندن اوچ بش کشی ایچرویه صوقلدی ورای میته موضوع اولان آدم مرحومك اللرینی و باشنی تحریك ایلدیکندن ومهابت همایون ایله ظلمت موقع اطلاع حقیقت حاله میدان ویرمدیکندن ضابطان مرقومه دعا ایدرك چیقدیلر بو فقرده مورخین متفق الکلام اولوب انجق مرحومك میتی بعض اجزا ایله تحنیط اولندیغی دزکار ایسه‌ده تدبیر مشروحك تمامیله عقله توفیق اولنمسی مشکلجه‌در هر نه ایسه بونی متعاقب بروسه‌ده سلطان مراد ثانینك جلوسی خبری وارد اولمغله ارکان دولت جنازهٔ پادشاهی‌یی الوب بروسه‌یه کلدیلر و مرحومی وفاتندن قرق ایکی کون صکره ایدیکه دفن ایلدیلر.

تجدد سلطنت خبرینك شیوعی اوزرنده تیمور محاربه‌سنده ضایع اولان شهزاده مصطفی چلبی اولمق ادعاسیله سلانیك طرفلرنده برشخص ظهور ایدوب اورنوس اوغللری

وسائر امرا و عسکری طائفه‌سی دعواسنی تصدیق ایله معیتنه مجتمع اولدقلرندن نوبت سلطنت بندر دیه‌رك ادرنه‌یه کلوب اعلان حکومت و اناطولی‌یه کچمك اوزره حرکت ایلدیکی سلطان مرادك مسموعی اولدقده برمقدار عساکر ایله بایزیدپاشا مقابله‌سنه کوندرلدی لکن حین التقاده بایزید پاشانك معیتنده بولنان عسکر دوزمه مصطفی نامیله مشهوراولان مدعئ مرقومه دخالت ایتملریله پاشای مشار الیه دخی اتباعه مجبور اولدی دوزمه‌مصطفی اولا بایزید پاشایی وزیر ایدنمش ایسه‌ده صکره صداقتندن امین اوله‌مدیغندن سازلی‌دره‌ده اعدام و اویله مسبوق‌الخدمه بر وزیر عالیشانی کمنام ایلدی

هر نه صورتله اولورایسه اولسون ممالك عثمانیه‌نك شورشندن مستفید اولمق‌ارزوسنده بولنان ازمیر اوغلی جنید بك دوزمه مصطفی‌نك وزارتی وزرینی پوکلنوب عساکر کثیره ایله اناطولی طرفنه عبور و اولوباد نهرینك بر طرفنه نصب اردوی شر و شور ایلدیلر نهر مزبورك دیکر جانبنده بولنان سلطان مراداردوسی مخالفینه نسبتله ضعیف‌اولدیغندن تدابیر حکیمانه ایله تفریق جمعیتلرینه تشبث لازم کلکله روم ایلی امراسنك مشاهیرندن اولوب موسی چلبی طرفنده بولنمق تهمتیله سکز سنه‌دنبرو توقادده محبوس اولان میخال اوغلی محمد بك سریعاً جلب اولنه‌رق انك طرفندن روم ایلی امراسنه التفات‌مؤثر ه‌اعطا اولندیغی کبی وزرادن حاجی عوض پاشا جانبندن جنید بکه مکتوب یازیلوب جنابکز ابنای‌ملوکدن‌ایکن بویله‌مجهول‌النسب برشخصك‌وزارتنی قبول ایتمکز شانکزه ومنفعتکزه مخالفدر بولنده نیجه مقدمات تمهید و صورت صداقتده دوزمه مصطفی‌یه تقدیم اولنان عریضه‌ده دخی امراکز بو طرفله اتفاق ایدوب سزه غدر ایتمك اوزره‌درلر دیو بعض مغالطه درج اولنه‌رق مرقومك اوهامی تشدید اولندیغندن آن غیر منقسمه‌ده جمعیتلری پریشان و مدعئ مرقوم روم ایلی جانبنه فراره شتابان اولمغله سلطان مراد دخی درقفا اولنه‌رق ادرنه‌یه بالوصول مرقوم بکیجه‌ده طوتیلوب ادرنه قلعه‌سنك برجنه صلب اولندی

بزم تاریخلرك افاداتی بو مرکزده ایسه‌ده روم مؤرخلرینك روایتنه نظراً شهزاده مصطفی چلبی تیمورواقعه‌سندن صکره استانبوله کلش وچلبی سلطان محمدك زمان‌سلطنتنده مشار الیهك التماسیله لمنی‌ده حبس اولنمشیکن روم ایمپراطورلری دخی حکومت عثمانیه‌نك تشتتندن مستفیداولان طوائف ملوك ایله همسلك اولدقلرندن تبدل سلطنت‌وقوعنده مصطفی چلبینك روم ایلی جانبندن مرورینه خفیاً مساعده ایتمشلردر .

نظر دقتله باقلدیغی حالده بو صورتك صحتی استدلال اولنور زیرا ذات و شخصی معلوم امرا و اعیان اولان بر شهزاده‌نك نامیله اجنبی بر آدم چیقوب روم ایلی امرا

وعسکریسنك علی العموم اکا اتباع ایتمسی مستبعددر لکن بارگاه دولتده بولنان ارکان سلطنت انکاردن بشقه چاره بولهمدقلرندن مشار الیهه دوزمه مصطفی نامنی ویرمکه مجبور اولدیلر .

حکومت ایمپراطوریه‌نك دوزمه مصطفی‌یه اولان اعانهٔ معنویه‌سندن ناشی سلطان مراد حضرتلری اخذ انتقامه قیام ایتمکله شهر استانبول تحت محاصره‌یه النوب خیلیجه‌ده تضییق اولنمشیکن قرمان و کرمیان اوغللرینك اضلالیله حمید ایلنده والی اولان کوچك برادرلری مصطفی نام صبی شهزاده ازنیق شهرینی استیلا ایله دعوای استقلاله مجاسرت ایلدیکندن استانبول محاصره‌سی ترك اولنه‌رق اوطرفه عزیمت اولندی .

شهزاده‌نك لالاسی اولان شربدار الیاس بك بعض مواعید ایله طرف پادشاهیدن مجلوب اولدیغندن شهزاده‌یی طوتوب تسلیم ایتمکله دفع فتنه مقصدیله بیچاره معصوم ازاله قلندی .

اسفندیار اوغلنك تهمت مشروحه‌سندن فضله اوله‌رق طراقلی یکیجه‌سنی محاصره ایلدیکی مسموع همایون اولدقده سوق‌سمند جلادت ایله‌بولی حوالیسنده اسفندیاریلر جمعیتی پریشان ایلدکدن وقسطمونی وکرهٔ نحاس ممالك عثمانیه‌یه الحاق اولندقدن صکره اسفندیار اوغلی متحصن اولدیغی سینوب قلعه‌سندن ضراعتنامه ارسال وکریمه‌سنی پادشاه انامه عقد ایلمك نیازینی تکرار ایتمکله مظهر عفو همایون اولدی .

پادشاه حضرتلرینك بومشغولیتی اره‌سنده افلاق بکی اولان دراقوله طونه‌یی مرور ایله بعض یرلری غارت ایتمشیدی . ترتیب مجازاتی ایچون روم‌ایلی جانبنه حرکت همایون وقوعنی استماع ایتدکده ادرنه‌ده تقبیل دامن سلطانی‌یه مسارعت وایکی ییللق ویرکوسنی تقدیمه مبادرت ایلدیکندن اعتذاری موقع قبولده واقع اولدی .

منتشا اوغلی الیاس بك فوت اولوب دائرهٔ همایونده بولنان اوغللری سودای استخلاص ملك موروث تهمتنه بناءً ولاوفا للملوك قاعده‌سنه اتباعا حبس اولنه‌رق منتشا سنجاغی ممالك محروسه‌یه علاوه قلندی .

ازمیر اوغلی جنید بکك دفعاتله وقوعبولان حرکاتی وآیدین سنجاغی بکیله دائمی حکمنده اولان مقاتلاتی سبیلریله ازالهٔ وجودی لازم کلمش ونصب کردهٔ تیمور اولان بومثللو کوچك حکومتلرك رفع والغاسی زمانی حلول ایتمش اولدیغندن اناطولی بکلر بکیسی حمزه بك ایله آیدین بکی یخشی بك مأمور ایدیله‌رك خیلیجه مقاتلات وقوعندن صکره جنیدبك ایله اوغلی قورد حسن اعدام وبوزسنه‌دن متجاوز زماندن برو اوراده حکومت ایدن آیدین اوغلی خاندانی کمنام قلندی .

پادشاه حضرتلری روم ایلی حدودینك تأمینی ایچون ادرنه‌ده بولندقلری اوانده كه سكز یوز اوتوز تاریخیدر . قرمان اوغلی محمد بك كندوسنه التجا ایدن تكه اوغلی احفادندن عثمان چلبی‌یی اقدار وانطالیه محاصره‌سنه ارسال ایدوب كندوسی دخی استحضار ادوات قلعه كیری‌یه اشتغال اوزره اولدیغی مسموع اولمسنی متعاقب محافظ قلعه بولنان فیروزبك وفات ایتمكله اوغلی حمزه بك جانشین پدر اولمشیدی . تكه اوغلنك خسته اولدیغی حالده استانوز طاغنده خیمه نشین اقامت بولندیغی استخبار اولندقده حمزه بك قرمان اوغلی كلمكسزین بونك تداركی كورلسنه تشبث ایدرك كوندردیكی فرقهٔ حربیه تكه اوغلی جمعیتنی باصوب پریشان وعثمان چلبی‌یی اعدام ایلدیلر .

قرمان اوغلی بوحالك وقوعندن پك زیاده مكدر اوله‌رق برآیدن متجاوز قلعه‌یی محاصره وطوپلر وضعیله تضییق ایتمكده ایكن سلطان مرادك اناطولی‌یه عودتی خبری منتشر اولمغله برساعت اول ایشنی بتورمك ایچون قلعه‌نك هجومه قابل اولان محلنی تحری اثناسنده قلعه‌دن آتیلان كله ایله اوریلوب پاره پاره اولدی .

محمد بكك اوغلی ابراهیم بك پدرینك جنازه‌سنی الوب قونیه‌یه عزیمت ایلدیكی اثناده علی بك نامنده اولان قرنداشی خوفه تبعیتله قلعه‌یه التجا ایلدیكندن بشارتنامه ایله معاً دركاه همایونه ارسال قلندی . وپادشاه حضرتلری همشیره‌لرینك برینی میر مشارالیهه تزویج وصوفیه سنجاغنی دخی توجیه ایتمكله الی‌الوفات اوراده مقیم اولدیلر .

ابراهیم بك قونیه‌یه واصل اولدقده عمیسی علی بكی تسلطن ایتمش بولمغله بالضروره برادری عیسی بك ایله برابر سلطان مراد حضرتلرینه دخیل دوشدیكنه بناءً پادشاه حضرتلری بونلره دخی برر همشیره‌لرینی تزویج ایلدكدن صكره ابراهیم بكه عسكر ومهمات حربیه اعطاسیله پدری مقامنه اقعاد وعیسی بكی ركاب همایونده توقیف ایلدی . ابراهیم بك دخی حمید ایله سنجاغندن اولوب باباسنك غصب ایلدیكی یرلری تسلیم ایله وظیفهٔ تشكری یرینه كتوردی .

سلطان مراد حضرتلری جلوسندن صكره ولایتكاهی اولان اماسیه‌یی لالالری بولنان یوركیج پاشایه ویرمشیدی . مشارالیه اولحوالی‌یی تطهیره آغاز ایدوب اولا تركان عشیرتندن یوزغاد صحراسنده خیمه‌نشین اولوب واردین وصادرینه صارقندیلق ایتمكده اولان قزل قوجه اوغللرینه پادشاه طرفندن اولمق اوزره فرمان اصداریله جانیك تسخیری ایچون معیتنه جلب وكندوسی خسته‌لك اشاعه ایدرك بونلری اوچ بشیوز نفر توابعلریله مناسب یرلره قوناق ویردكدن صكره بغتةً جمله‌سنی اعدام ایلدی .

ثانیاً عثمانجق جوارنده برقیانك تپه‌سنده واقع قلعه‌یه تحصن ایتمش اولان حیدر نامنده بر پیر کلیتلو ذخیره ادخار ایدرك طرف سلطنته اطاعتدن مجتنب ایدی . مرقومك آدملرندن بعضیلرینی پاشای مشار الیه پس پرده‌دن جلب ایدرك ذخیره انبارلرینی احراق ایتدیرمکله پیر مزبوری نفسنی تسلیمه مجبور ایلدی .

ثالثاً جانیك حاکمی بولنان الب ارسلان اوغلی حسین بك که سلاجقه احفادندندر . انك اوزرینه حرکت ایتمك تدارکنده ایدوکی میر مومی الیهك مسموعی اولدقده هرنه‌قدر بن پادشاهه عاصی دکلم ومراد جانیك قلعه‌سی ایسه کندم تسلیم ایدرم دیو التجا ایتمش ایسه‌ده بیچاره کیفیت مطاوعتنی اکلاده‌مدیغندن پیر حیدر ایله معاً ومقیداً رکاب همایونه ارسال ومواقع مزبوره قلمرو حکومته ادخال اولنمقله مومی الیهما یه طرف پادشاهیدن خاصلر تخصیصیله روم ایلنده اسکان اولندیلر .

کرمیان اوغلی یعقوب بك سکسان یاشنی متجاوز بر پیر اولوب اولادی دخی اولمدیغندن همشیره‌سنك حفیدی بولنان سلطان مراد حضرتلرینی زیارت وملکنی پادشاهه وصیت ایتمك صورتنی تصمیم ایتمکله سکز یوز اوتوز برسنه‌سی بالاستیذان کوتاهیه‌دن حرکت وبروسه‌یه مواصلت ایلدکدن صکره کلیبولی طریقیله ادرنه‌یه واصل وانواع احتراماته نائل اولوب بعدالعوده برسنه مرورنده مرتحل دار آخرت اولمغله کوتاهیه سنجاغی ممالك عثمانیه‌یه الحاق قلندی .

ارتق اناطولیده طوائف ملوکدن قرمان واسفندیار اوغللری حکومتلرندن بشقه حکومت قالمیوب انلر دخی سطوت عثمانیه‌یی طانمش وتقلید پادشاهی ایله نائل امارت اولمش اولدقلرندن اسکی اهمیتلری قالمامشدر .

سلانیك قلعه‌سی عصر یلدیرم خانیده فتح اولنمشیکن تیمور وقعه‌سنده روملر النه کچمش واستانبول ایمپراطورلری شعبه‌سندن اولمق اوزره اوراده بر حکومت تشکل ایتمشیدی . سکز یوز اوتوز ایکی سنه‌سی اوطرفه سوق موکب جلادت وکلیبولیدن دخی سفن حربیه ارسالنه مباشرت اولنوب هرنقدر وندیك کمیلری روملره معاونت ایدیلر ایسه‌ده پنجهٔ عثمانیاندن تخلیصه مقتدر اوله‌مدقلرندن بر آیدن متجاوز محاصره‌دن صکره عنوةً تسخیر قلندی .

بوندن صکره طرف طرف امرا وسپاه ارسالیله ارناوودلق ومجارستان طرفلری غارت اولنمقده ایکن مجارستان سرعسکری اورنوس بك اوغلی علی بك منهزم اولدیغنه وقرمان اوغلی ابراهیم بك ایله سمندره حاکمی ویلیق اوغلنك اتفاق خفیلرینه مبنی مجارلر طونه‌یی کچوب ممالك اسلامیه‌یه هجوم ایلدکلری کبی قرمان اوغلی ابراهیم بك دخی حمید

سنجاغنى تسخير ووالسى بولنان شهربدار الياس بكى اسير ايلدى .

بونك اوزرينه پادشاه حضرتلرى ادرنه‌ده اقامتى اختيار وروم ايلى بكلر بكيسى سنان پاشاىى عساكر كليه ايله مجارلر اوزرينه تسيار ايتمكله دشمن اردوسى كوكرجنلك قلعه‌سنى محاصره ايله مشغول ايكن پاشاى مشاراليه يتيشوب دشمنى مرتبهٔ استيصاله ايصال ايلدى. ايرتسى سنه كه سكز يوز اوتوز طقوز تاريخيدر پادشاه انام دخى قرمان اوزرينه حركت وقونيه‌يى آوردهٔ قبضهٔ حكومت ايلمش ايكن ابراهيم بكك طاش ايلندن اعتذارنامه‌سى وارد اولوب حليله‌سى بولنان همشيرهٔ پادشاهى دخى شفاعت ايتمكله ينه عفو همايونه نائل وازسرنو مملكت موروثه‌سى حكومتنه واصل اولدى .

پادشاه غازى قرمان اوغلنى تأديب ايله مشغول ايكن مجارقرالى طونه‌يى كچوب الاجه حصارى محاصره ايتمش وپادشاهك روم ايلنه عودتى شايعه‌سى اوزرينه مأيوساً مملكتنه كيتمشدى بوجرأتنه مقابله ايچون مجارستانه سوق عسكر منصور اولنوب طمشوار وهر منشاده‌دك غارت وبلغراد قلعه‌سى محاصره‌سى نتيجه بخش مراد اولمدى ايسه‌ده اطرافنه ايصال خسارت اولنه‌رق ادرنه‌يه عودت بيورلدى .

صربستان حكمدارى بولنان ويليق اوغلى قرمان اوغليله مجارقرالينك اتفاقنه واسطه اوله‌كلديكندن صورت مجازاتى تصور قلنمقده ايدوكنى حس ايدرك مقدما ذات پادشاهى‌يه عقد ايلديكى كريمه‌سنك جهازى حاضر اولديغنى عرض ايله پنجهٔ عقابدن تخليص كريبانه وسيله آرامقده ايدى چونكه يلديرم خان زماننده صربستان قرالى بولنان لاس اوغلى كريمه‌سنى يلديرم خانه ويروب انك واسطه وشفاعتيله خيليجه منافعه دسترس اولديغندن بو كره دخى اويله اولورقياسنده ايديلر اكرچه عروس مزبوردارات فاخره ايله جلب اولندى ايسه‌ده تصميم مجازاتندن فراغت بيورلمامغله سكز يوز قرق سنه‌سى موكب همايون جانب غزايه منعطف اولمق اوزره ايدوكندن بحثله افلاق حاكمى دراقوله وويليق اوغلى ركاب همايونه دعوت قلندى .

دراقوله ايكى اوغلى ايله موكب همايونه واصل اولوب ويليق اوغلى دخى ايكى نفر اوغللرينى ارسال ايلديكى حالده جمله‌سى كليبولى وتوقاتده حبس اولنه‌رق اردوى همايون سمندره جانبنه سوق بيورلمغله بوكيفيت ويليق اوغلنك مسموعى اولنجق مجارقرالنه التجا ايلدى وقوهٔ قاهرهٔ پادشاهى ايله دارالامارةسى اولان سمندره ونيكبولى قلعه‌لرى تسخير قلندى انجق قره چايى زاده‌نك قوانجه فرمان عاليه‌يه اطاعةً ركاب همايونه واصل اولان امراى مسيحيه‌يى بلااجنحه حبس ايلنك شأمتى ظهور ايدوب اولا مزيد بك وثانيا قوله

شاهين پاشا قوماندالريله كشور افلاقه سوق اولنان ايكی فرقه عسكر اسلام منهزم اولدی.
حتی بو انهزاملر سببيله قرمان اوغلی ينه اميده دوشوب ممالك عثمانيه يه تجاوزوبك پازاری وسائر بعض قصبه لری غارت ايتمكله سكز يوزقرق التی سنه سی پادشاه انام قرمان اوغلی اوزرينه عطف لجام ايدوب كمال غضبلرندن خلاف آيين عثمانی ممالك اسلاميه يی قونيه يه دك بازده خيول يغما ايتديرديلر .

قرمان اوغلی ابراهيم بك عادت جاريه سی اوزرينه طاش ايانه فرار ايدوب متشبث دامن امان اولمغين بوكره دخی حليله سی اولان خواهر پادشاهی شفاعتی واولاد حضرت مولانادن عارف چلبی توسطيله نائل عفو همايون اولدی .

مجار قرالنه التجا ايدن ويليق اوغلنك تشويقی وقرمان اوغلی ابراهيم بكك ممالك عثمانيه يی بينلرنده تقسيم ايلك تكليفی اوزرينه قرال مزبور اوغلنی ويانقو نام بكلر بكيسنی بر جسيم اردو ايله سوق ايدوب الاجه حصار ونيش حواليسنی ياقوب يقمقده اولدقلری مسموع پادشاهی اولدقده سيرسريع ايله قرماندن عودت ايدرك مانع مرور دشمن اولمق اوزره ايزلادی دربندی طوتلشيدی بوجهتله دشمن بوغازی كچمكه مقتدر اوله مامقله برابر تقرب موسم شتادن ناشی رجعته دخی مجبور اولدقلرينی دريش مطالعه ايله ترتيب مكر وآل وصورتا اختيار فرار ايتمه لريله پادشاه حضرتلری بكلربكی قاسم پاشايی وتوقادواليسی بلبان پاشايی وبولی بكی اولوب همشيره لرينك زوجی ووزير اعظم خليل پاشانك برادری اولان محمود چلبی يی عساكر وافيه ايله تعقيب دشمن ايچون كوندرديلر .

بونلر غافلا كيتمكده ايكن يانقونك نيش دربندنده پوصويه وضع ايلديكی عسكر جنود اسلاميه يی بغتة احاطه ايتمكله اكثری شهيد ومحمود بك ايله برمقداری اسير اولدی .

پادشاه حضرتلرينك ادرنه يه عودتلرنده بر طرفدن ويليق اوغلنك وديكر جانبدن محمود بكك حليله سی سلطان حضرتلرينك رجا ونيازلرينه بناء مصالحه يه رضا كوستريلوب سمندره قلعه سيله محبوس بولنان اوغللری ويليق اوغلنه تسليم ومحمودبك ايله سائر اسرای اسلاميه تخليص قلندی .

تكرار انهزام سلطان مراد حضرتلرينه باعث اكدار وآلام اولديغی حالده بيوك شهزاده لری اولان اماسيه واليسی سلطان علاءالدينك وقوع انعدامی بتون يأس وفتورلرينی موجب اولمغله سكز يوز قرق يدی سنه سی فرزند ارجمندلری سلطان محمد خان حضرتلرينی ايالتكاهی اولان مغنيسادن جلب وتخت سلطنته اجلاس ايدوب كندولری مغنيساده عزلت كزين اولديلر .

بوخبر منتشر اولدقده قرمان اوغلی ابراهیم بك حکام عیسویه‌یه ابلاغ پیام وسلطان مرادك اختلال شعورینه مبنی اون ایکی یاشنده اولان شهزاده‌سی مقامنه اقعاد ایلمسی پك بیوك برفرصت زمانی ارائه ایتمشدر دیو اعلام ایلمسنه مبنی مجار قرالینك وزیری اولان یانقو مباشرتیله مجارو آلمان وبوسنه وهرسك وافلاق وبغدان وونديك حکامی بیننده واهل صلیب طرزنده براتفاق استحصال وعساکر کلیه ایله بلغراددن نچوب اوکلرینه کلان ممالك اسلامیه‌یه ایصال خسار ایدرك دوبریجه‌یه طوغرو کلمکده اولدقلری ارکان دولتك مسموعی اولدقده بویله برهجوم عمومینك دفعی سلطان مرادك قدومنه موقوف اولدیغنی پادشاهه عرض ایله دعوتنامه یازلدی سلطان مراد حضرتلری اولا صورت استغنا کوستر مشسلر ایسه‌ده تکرردعوت واهمیت مصلحت جهتلریله مغنیسادن حرکت ایدوب لکن اقدکز بوغازی التمش یتمش قطعه وندیك سفینه‌لریله مسدود اولدیغندن بالضروره استانبول بوغازینه توجه ایلدیلر .

وزیر اعظم خلیل پاشا دخی روم ایلی حصارینك موقعنه کلوب ساحله طوپلروضعیله امرمروری تأمین ایلدیکندن سالما ادرنه‌یه مواصلت وجنود اسلامیه‌یی بالاستصحاب جانب دشمنه سوق سمند جلادت بیوردیلر .

سکز یوز قرق سکز سنه‌سی رجبك طقوزنجی صالی کونی وارنه جوارنده تلاقئ فریقین وقوعبولوب غایت شدتله طرفین یکدیکرینه هجوم ایتمکله اناطولی بکلر بکیسی قراجه‌پاشا وبرخیلی امراواصلی مرتبهٔ شهادت واکثرعساکر اسلام اطرافه پریشان‌اوله‌رق سلطان مرادك‌یاننده قپوقولی وبعض‌امرادن بشقه کیمسه قالمدیغی مجار قرالینك منظوری اولدقده عالیتنه جازم وبوجمعیتی دخی‌طاغتمغه عازم‌اولوب اسب تهوره ارخای عنان‌ایلمسیله یکیچریلر ایکی شق اوله‌رق قرالی اورته‌یه آلدقدن صکره خضر نام بر یکیچری اتدن یبقوب باشنی قطع ایلدی .

سرمقطوع درحال برمزراغه طاقیلوب‌اعلان‌قلنمغله عساکردشمن پراکنده وپریشان اولدیغندن تعقیبلرینه روم ایلی بکلربکیسی داود پاشا مأمور ومعرکه کاهدن طونه‌یه قدر اولان ایکی کونلك یول قتلای دشمن ایله مالامال اولدی .

سلطان غازی بویله بر فتح عظیم ایله کامبین اوله‌رق ادرنه‌یه عودت ایلدکده وزیر اعظم خلیل پاشا وسائر وزرا تخت دولتدن روکردان اولملرینه باعث اولان ملالك زائل وقبول سلطنته مائل اولدقلرنی تفرس ایلدیله سلطان محمد حضرتلرینه پدرکزك هرنقدر قبول ایتمیه‌جکی درکار ایسه‌ده لاجل‌التطییب سلطنتی تکلیف ایلمکز حقوق ابوت وبنوت

ايجابندندر ديو القا ايلدكلرندن سلطان محمد دخی نياز قبول تخت وتاجه آغاز ايلدی .

ايرتسی كونی سلطان مراد غازی صيد وشكار بهانه‌سيله ادرنه جوارنده واقع بچق تپه‌يه چيقوب امرای عسكريه‌يی جلب ايله استمزاج ايلدكده جمله‌سنك تكرر سلطنتلرينه آرزوكش اولدقلری متعين اولديغندن ايكنجی دفعه اوله‌رق تخت عثمانی‌يه جالس وسلطان محمد دخی بتكرار خلعت امارت صاروخانی لابس اولدی .

سلطان مراد حضرتلری مغنيسادن ادرنه‌يه كلور ايكن اقدكز بوغازينی ونديك كميلری ابلوقه ايتمش بولنمسندن ناشی ونديك اوزرينه سفر تصميمنده اولوب انجق بونك سمت سهولتی موره‌نك تسخيرينه موقوف اولديغنه وموره شبه‌جزيره‌سنك روم ايلی قطعه‌سنه اتصالی اولان محل كه دربند دينلور واوچ ميل عرضی حاويدر موره حكمداری جانبندن بورايه متين برديوار وبش موقعنه مستحكم حصارلر وپيشكاهنه جسيم خندق ياپلمش ايدوكنه بناءً كرمه حصارلری ديومشهور اولمشيدی بونك تسخيری ايچون سكزيوز اللی تاريخنده سوق سمند سطوت ايدرك تيشهٔ اهتمام مجاهدين ايله مذكور ديوار وحصارلر خاكله يكسان واستانبول ايمپراطورلری شعبه‌سندن اولان موره حكمدارلری مجبور استيمان قلنمغله مظفراً ادرنه‌يه عودت بيورلدی .

ارنوودلق حاكمنك اوغلی اولان اسكندر بك مقدما خيلی زمان سرای پادشاهيده تربيه اولنمش وشرف اسلام ايله‌دخی مشرف اولمشيدی پدری وفاتنده نصب پادشاهی ايله وعلی رواية فرار ايدرك ارنودلق حكومتنه نائل اولدقدن صكره اعلان عصيان ايلديكنه وعم زاده‌سی بولنان حمزه بك دخی پادشاهی اسكندرك تربيه‌سنه تشويق ايتمكده‌ايدوكنه مبنی سكز يوز اللی برسنه‌سی اولطرفه عزم همايون واقع اولوب اقجه حصار قلعه‌سی تسخير اولندی ايسه‌ده اسكندری اله كتورمك ممكن اولمامغله بوندن صكره يكرمی بش سنه قدر زمان بونك غائله‌سی ممتد اولمشدر .

وارنه محاربه‌سندن فرار ايدرك مجارستانه واصل اولان جنرال يانقو اخذ انتقام سوداسيله تكرار براتفاق عمومی احداثنه تشبث ايدرك لهوچه وافلاق وبغدان بانلری يعنی حكمدارلرينی قانديروب جسيم براردو تشكيليله طونه‌يی مرور وقوصوه صحراسنه ورود ايلدی پادشاه غازی دخی جمع عسكر خصوصنده زياده اعتنا ايلديكندن قرمان اوغلی بيله موكب همايونه برمقدار عسكر كوندرمشيدی سكزيوز اللی ايكی شعبانك دردنجی جمعه كونی ترتيب صفوفه مباشرت اولندی چونكه وارنه معركه‌سنده عسكر اسلامك پريشانلغنه سبب موكب همايونك آرقه‌سی تأمين وتحكيم اولنمديغی قضيه‌سی ايدوكندن بوكره

قانون عثمانی اوزره پادشاه غازی قپو قولی دینلان یکیچری وسپاه وسلحدار بلوکلریله وسطده وروم ایلی عسکری صاغ واناطولی عسکری صولده طوروب آقنجی بکلری چرخه‌یه تعیین اولندقلری مثللو صاروجه‌پاشا برمقدار عسکر ایله اردوی همایونك ارقه‌سنی محافظه‌یه مأمور اولدی ایکی کون ایکی کیجه علی الاتصال آتش حرب وقتال اشتعال اولنه‌رق جیوش متفقین هزیمت کامله‌یه کرفتار وبالجمله مهماتلری داخل قبضهٔ اقتدار اولوب یانقو بوکره دخی فرار ایلدی ایسه‌ده بانلرك ایکیسی فرسودهٔ شمشیر اوله وچه‌بانلری اسیر اولدی له بانی کندوسنی بیلدیرمیوب الدن اله صاتلمغله بالآخره خلاص اولمش وچه‌بانی حضور همایونده قتل قلنمشدر .

سلطان مراد حضرتلری بعدالعوده ادرنه‌ده آرام ایتمکده ایکن سکز یوز اللی بش سنه‌سی محرمنك برنجی کونی خسته‌لنوب اوچنجی کونی قرق طقوز یاشنده وسلطنتنك اوتوز برنجی سالنده مرتحل دار آخرت اولمغله سلطان محمد خان حضرتلری مغنیسادن کلوب تخته جلوس ایدنجه‌یه قدر اون ایکی کون کیفیت وفاتلری کتم و خفا اولنه‌رق بعده بروسه‌یه کوندریلوب تربهٔ مخصوصه‌لرینه دفن قلندی مشار الیه سلطان مراد ثانی حضرتلری قوی العزم وشدیدالسیاسه برپادشاه اولوب موفق اولدقلری خیرات ومبرات منصلات تواریخده مسطوردر اجدادندن مراداول ویلدیرم بایزید خانه ومخدوم وحفیدلری سلطان محمد وسلیم خان اول حضرتلرینه نسبتله توسیع ممالك امرنده پك ایلرویه کیده‌مامشلر ایسه‌ده بونلرك زماننده اولان کثرت اسرا واموال غنایم هیچ بر وقتده کورلمامش وتیمورك غارتی سببیله ضایع اولان ثروت عثمانیه بالغاً مابلغ یرینه کلمشدر .

ابوالفتح سلطان محمد خان حضرتلرینك جلوسلرینی متعاقب قرمان اوغلی ابراهیم بك برمعتاد عصیان وکرمیان ومنتشاوصاروخان و آیدین اوغللری سلاله‌سندن برردربدری ممالك موروثه‌لری استخلاصنه ارسال ایدوب کندوسی دخی ممالك عثمانیه غارتنه ال اوزاتدیغی مسموع همایون اولدقده اناطولی جانبنه کذار بیورلدی صیت صولت موکب پادشاهی ایله مذکور دربدرلر پریشان وقرمان اوغلی دخی طاش ایلنه کریزان اولوب ممالك قرمان قونیه‌یه قدر تسخیر اولنمشیکن توسط شفعا ایله ینه ابراهیم بکه احسان وبروسه جانبنه عطف عنان قلندی .

استانبول تسخیری سلطنت عثمانیه‌نك مطمح نظری اولوب سلطان مراد مرحوم ایسه بواستعدادی حاصل ایتمش وفرزند ارجمندلرینه یازدیغی وصیت نامه‌ده توصیه وتشویق ایتمش اولمغله بروسه‌دن روم ایلنه عودت بهانه‌سیله بوغاز ایچنده واقع اناطولی حصاری

دینلان کوزلجه حصاره کلوب قارشویه مرورلری اثناسنده درت آیده وعلی روایة قرق کونده روم ایلی حصارینی بنا وایچنه مستحفظلر وضع بیوردیلر .

استانبول ایمپراطوری بوخصوصدن پك زیاده اضطرابه دوشوب وزیر اعظم خلیل پاشایه مراجعت ایلدی ایسه‌ده برثمره حاصل اوله‌مدی .

یلدیرم بایزید خان زماننده واقع اولدیغی کبی متجاور اولان ملوك عیسویه فسخ عزیمتی موجب تجاوزانه مقتدر اوله‌مامالری ایچون حدود اسلامیه تأمین وتحکیم اولندقده وبیوك طوپلر وسائر لوازمات قلعه‌کیری اعمال واستحضار ایتدیرلدکدن صکره یوز بیکدن متجاوز جنکجی عسکر ویر اولقدر دخی چاپولجی وسائره ایله قلعهٔ استانبول براً وبحراً محصور اولوب تواریخده تفصیل اولندیغی اوزره اللی اوچ کون محاصره ایله سکزیوز اللی یدی سنه‌سی جماذی الآخره‌سنك یکرمی یدنجی صالی کونی عنوةً فتح وتسخیر اولندی .

پادشاه حضرتلری اون سکز کون قدر استانبولده اقامت ایلدکدن وسلوری وبوغادوس کبی نواحی‌یی دخی تحت حکومته آلدقدن صکره تعمیر قلعه وتنظیم مملکت خصوصلرینی قارشدیران سلیمان بکه بالتودیع ادرنه‌یه عزیمت ایله شتایی اوراده امرار و بعث عسکر ایله اینوس قلعه‌سنی و قارشوسنده واقع طاشوز اطه‌سنی قلمرو سلطنته ادخال ایلدی .

صرب و بوسنه و موره حکمدارلریله ویرکو مقاوله اولنمش ایسه‌ده مؤخراً صرب حاکمنك وقوع وفاتنه مبنی صربستانك بعض یرلری غارت وسکزیوز التمش تاریخنده بلغراد قلعه‌سی محاصره اولنه‌رق فتحی قوهٔ قریبه‌یه کلمشیکن مجار قرالی عساکر کلیه ارسالیله محافظهٔ قلعه‌یه کافهٔ اقتدارینی صرف ایلدیکندن وقوعبولان مهاجمات نتیجه بخش مراد اولمیوب عساکر اسلامیه رجعته مجبور اولدی

ایرتسی سنه اردوی همایون موره جزیره‌سنه سوق اولنوب کردوس وبالی بادره وسائر برقاچ قلعه الندقدن صکره پادشاه حضرتلری اسکوبده مشتا نشین اولوب اول بهارده وزیراعظم محمود پاشا ارسال اولنه‌رق صربستانك بقیهٔ قلاعی تسخیر ایتدیرلمکده ایکن موکب پادشاهی سمندره اوزرینه راهی اولمغله واولوقت قلعهٔ مزبوره بوسنه قرالنك ید ضبطنده بولنمغله قرال مزبور مفتاح قلعه‌یی رکاب همایونه تقدیم ایلدی بووجهله سکز یوز التمش اوچ تاریخنده کاملاً صربستان داخل حکومت عثمانیان اولمشدر

بوندن صکره پادشاه غازی اناطولی جانبنه کچوب قره دکز ساحلنده واقع وجنویزلر ضبطنده اولان اماصره قلعه سنی فتح وتسخیر واسفندیار اوغلی اسماعیل بکه فلبه سنجاغنی

توجیه ایده‌رك ممالك اسفندیاری کشور عثمانی‌یه الحاق ایتلریله نصب کردهٔ تیموری اولان طوائف ملوکدن قرمان اوغلی حکومتندن غیری حکومت قالمدی

برمدتدنبرو ایران شاهی اولوب کوندن کونه کسب قوت وعظمت ایدن اوزون‌حسن استانبولك فتحندن صکره طربزونده تشکیل حکومت ایلیان روم ایمپراطورینك قیزینی تزوج ایدوب اماسیه سنجاغی ملحقاتنه دخی تعرضدن خالی اولمامسیله قیونلی حصاری ضبط ایتمشیدی پادشاه حضرتلری حصار مزبوری استرداد ایتدکدن صکره طربزون اوزرینه عزیمت ایتمك اوزره اولدیغی حسن طویلك مسموعی اولیجق هم حرکات واقعه‌سندن اعتذار وهمده طربزون حکومتنی پنجهٔ قاهرهٔ محمد خانیدن تخلیصه چاره بولمق ایچون والده‌سی ساره خاتونی رکاب همایونه اعزام ایلدی مومیٰ الیها مظهر الطاف پادشاهی اولدی ایسه ده نیت همایونی تحویله قادر اوله‌میوب قلعهٔ طربزون براً وبحراً محصوروبروجه استیمان تسلیمه مجبور اولدی

افلاق حاکمی اولان قازقلی ویووده کدراقوله بکلك اوغلیدر افعال واطواراندن حرکت باغیانه حس اولنمقدن ناشی رکاب همایونه دعوت اولندقده امر پادشاهی‌یه اطاعت صورتنی کوستروب فقط کشور افلاقك محافظه‌سیچون برمقدار عسکر کوندرلمسنی عرض ایلدیکنه مبنی نیکبولی بکی حمزه بك مأمور اولمشیدی قازقلی ویووده‌نك ورودینه انتظار اولنور ایکن حمزه‌بکی ومعیتنده بولنان جنود اسلامیه‌یی قتل عام ایلدیکی خبری واصل اولمغله پادشاه غازی سکز یوز التمش التی سنه‌سی کشور افلاقه سوق سمند جلادت ایدوب جمعیت اشقیایی پریشان وقازقلی ویووده دخی مجارستانه فرار ایتمکله افلاق حکومتی مومیٰ الیهك قرنداشی اولوب خیلی وقتدنبرو رکاب همایون خدمتنده بولنان رادوله ویووده‌یه احسان اولنه‌رق عودت وعساکره اجازت ویرلمکسزین کلیبولیدن اناطولی طرفنه مروره مسارعت اولندی

ایازمنده لدی الوصول دونمای همایون دخی مدللو جزیره‌سی مقابلنه لنکرانداز اولمغله جزیرهٔ مزبوره برمدت جزؤیه محاصره اولندقدن صکره صلحاً تسخیر قلندی

ضبط وقایع ایدن مورخین اسلاف کرك بالاده محرر وکرك بوندن صکره یازلمسی مقرر اولان فتوحاتك هربریسنه برر سبب ایراد ایدوب صرب و قاقرالنك‌تی واسفندیار اوغلنك تاتی امرهمایونده بطائتی واماصره‌ده بولنان جنویزلرك سفن تجاریه‌یه تسلطی تملکلرینك باعث انتزاعی اولدی دیرلر وحادثات ضروریه وضعیفه‌یی اسباب قویه دن عد ایدرلر حالبوکه هر دولت وملت وقت وحالی مساعد بولدقجه توسیع ممالکدن کیرو طورمامق

امر طبيعى اولوب فاتح حضرتلرينك عصرى دخى سلطنت عثمانيه‌نك زمان نشوونماسى وهنگام ترقى واعتلاسى اولديغندن بوندن بشقه سبب تحرى ايتمك تأويلات آرامق نوعندندر بناء على ذلك سكز يوز التمش يدى سنه‌سى وزيراعظم محمود پاشا ارسال ومتعاقبا تحريك لواى شوكت واقبال اولنوب ايالت بوسنه كاملاً تسخير واسير ايديلان بوسنه قرالى موكب همايونده تدمير اولندقدن صكره هرسك جانبنه عطف عنان قلندى

هرسك قرالى مملكتنك نصفنى تسليم واوغلنى دخى خدمت پادشاهى‌يه تقديم ايدوب چوق كچمكسزين فوت اولديغندن مذكور قراللق دخى ممالك عثمانيه‌يه منضم اولدى قرال من بورك اوغلى مؤخراً شرف اسلام ايله مشرف اولوب بالدفعات صدر وزارته وعزت صهريته نائل اولمش وهرسك زاده احمد پاشا ناميله كسب اشتهار ايتمشدر

موره جزيره‌سنده واقع كردوس قلعه‌سى موره حكمدارلرى جانبندن محاصره وعصر مراد خانيده تخريب اولنان كرمه حصارلرى تعمير اولنديغى مسموع همايون اولدقده سكز يوز يتمش سنه‌سى وزير اعظم محمود پاشا ارسال اولنوب مذكور حصارلر يكيدن تخريب وكردوس قلعه‌سى تخليص اولندقدن ماعدا موره جزيره‌سنك جهت شرقيه‌سنده بولنان قلاع كاملاً انتزاع اولنمغله بوندن صكره موره حكمدارلرى بولنان روم ايمپراطورلغى شعبه‌سى پايدار اوله‌مديغندن جزيرهٔ مرقومه‌نك غرب طرفنده واقع اينه بختى ومتون وقرون وسائر قلاعه وندكلولر استيلا ايلمش ومؤخراً سلطان بايزيد زماننده انلر دخى فتح اولنوب موره جزيره‌سى بالتمام حوزهٔ حكومت عثمانيه‌يه داخل اولمشدر .

قرمان اوغلى ابراهيم بك فوت اولدقده جاريه‌دن متولد اولان بيوك اوغلى اسحاق بك جانشين پدر اولمشيكن كوچك قرنداشى اولان پير احمد بك كه چلبى سلطان محمد خان مرحومك كريمه‌سندن دنيايه كلمشدر امداد پادشاهى ايله سكز يوز التمش سكز سنه‌سى مسند نشين حكومت اولمشيدى درت سنه مرورنده طور ادبدن خروج ايلديكندن پادشاه حضرتلرى قونيه‌يه سايه انداز مهابت اولوب منازع دفعى استحصال وايالت قرمانى بيوك شهزاده‌لرى سلطان مصطفى‌يه توجيه بيورديلر .

وزارت عظمادن معزول اولدقدن صكره كليبولى سنجاغى توجيه اولنان محمود پاشا دونماى همايون ايله وندكلولر يدنده بولنان اغريبوز جزيره‌سنك فتحى ايچون ارسال بيورلمغله سكز يوز يتمش اوچ سنه‌سى جزيرهٔ مرقومه تسخير اولندى وندكلولر دخى مدللو اطه‌سنه وبعض سواحله تسلط ايتمشلر ايسه‌ده برشيئه قادر اوله‌ميوب رجعت قهقرى‌يه مبتلا اولديلر .

کدك احمد پاشا بعض امرای قرمان یدنده بولنان قلاعی ضبط ایتمك ایله‌مشغول‌ایکن احفاد سلجوقیه‌دن اولوب نواحیٔ جزئیه‌سیله علائیه‌ده علم افراز امارت اولان قلیج ارسلانك اوزرینه کیدرك مومی الیهده ایسه یارای مقاومت مفقود اولدیغندن امارتکاهنی ونفسنی تسلیمه مجبور اولدی .

پاشای مشارالیه مزبوری رکاب همایونه کوندردکده روم ایلنده کوماجنه سنجاغی احسان اولنمش ایسه‌ده امیدی درجه‌ده مظهر الطاف اولمدیغندن مؤخراً مصره فرار ایتشدر بعض مورخین بوکا‌وبرده عصر مراد خان ثانیده‌جانیك حاکمی ایکن نفسنی تسلیم ایدن حسین بکه مغدوردر دیرلر واصلا جانب سلطنته مخالفت وادیسنه سلوك ایتمدکاری و آبا واجدادلرندن موروث اولان حکومتلرندن مطاوعتکارانه تعیش ایلکده بولندقلری حالده مظهر قهر دهر اولدیلر دیو تأسف ایدرلر .

قونیه حکومتندن طرد اولنان قرمان اوغلی احمد بك ایران شاهی اوزون حسنه التجا وسلطنت عثمانیه‌نك حقارنده ظهور ایدن معاملاتندن بث شکوی ایدوب حسن طویل ایسه طربزون فتحندن طولایی فاتح حضرتلرینه‌مغبر وسیف جهانکیری‌یداقتدارنده اولمق خیاباسی کندوسنجه مقرر اولدیغندن بر مقدار عسکر ایله عم زاده‌سی یوسفجه میرزایی رسال ایله توقاد وقرمان طرفرینی تاراجه استدار ایتمکله قونیه والیسی اولان شهزاده سلطان مصطفی اناطولی عسکریله یتیشوب اکثر غارتکرانی قتل وتدمیر ویوسفجه میرزایی اسیر ایلدی .

حسن طویلك بویله آچیقدن آچیغه تعرضاته اجتساری محرك غیرت صاحبقرانی اولمغله موکب همایون تبختر واهتزازه آغاز ایدوب جانب شرقه توجه بیورلدی سیواسه بعدالوصول روم‌ایلی بکلربکیسی مراد پاشا یکرمی بیك‌قدر عسکر ایله ایلرو ارسال‌اولنوب پاشای مزبور ایسه قطرهٔ تجربه‌دن مرور ایتمامش بر جوان زورآور اولدیغندن دشمنی کوزینه کسدیره‌رك مهاجمه نمای استعجال واوزون حسنك دام مکر وفریبنه کرفتار اولمغله کندوسی ومعیتنده بولنان عساکرك اکثریسی تلف اولدی .

بونك اوزرینه حسن طویلك غروری برقاتدها ترقی ایدرك بایبورد قربنده معسکر پادشاهی‌یه مقابل اولدقده ذات پادشاهی قپو قولی عسکریله‌وسطده وشهزاده سلطان‌بایزید جناحینده واناطولی وروم ایلی وسائر ایالات عسکری موضعلرنده‌طوروب سکزیوزیتمش سکز سنه‌سی ربیع‌الاولنك اون‌التنجی چهارشنبه کونی حربه مباشرت اولندی .

رکاب همایونده بولنان قپو قولی هنوز یرلرندن حرکت و تشهیر سلاحه مبادرت

کسزین جناحنده بولنان جیوش عثمانیه‌نك هجومیله اردوی دشمن پریشان
حسن طویل سمت ادباره کریزان اولمغله کافهٔ مهمات و ادواتی ادخال قبضهٔ تسخیر
اون بش یکرمی بیك قدر اشخاص دخی اسیر اولندی بونلرك احوالی لدی التفقد
جلرنده تیمور احفادندن اوچ میرزا و بش اون نفر فضلا و بك چوق ارباب صنایع
جود اولدیغی تبین ایتمکله بومثللولر ممالك محروسه‌یه اسرا و قره قویونلی طائفه سندن
انلر حقنده عفو عمومی اجرا اولنوب فقط اق قیونلی طاقمی‌که لازم الازاله اشرادن
دیلر انلردن درت‌بیك نفری کردن دادهٔ تیغ سرتیز اولدی

موسم شتا قریب و تعقیب دشمن خصوصی بلاد اسلامیه‌یی مستلزم تخریب اولدیغندن
ودته قرار ویریلوب قره حصار شرقی حوالیسنه کلندکده محافظی بولنان داراب بك
لیم حصاره مسارعت ایتمکله میرمزبوره چرمن سنجاغی احسان بیورلدی .

قرمان‌اوغلی پیر احمدبك حسن طویلك باشنه بلا و شمع اقبالنه موجب انطفا اولدقدن
کره ارمناك و سلفکه طرفلرینه وارد اولدیغی مسموع پادشاهی اولدقده تکرار کدك
مد پاشا ارسال بیوریلوب هجوم ناکهانی‌ایله میرمزبورك جمعیتی پریشان وعائله‌سنی وضع
لدیکی مینان قلعه‌سی مجبور استیمان قلنمغله بیچاره پیراحمد بك بو الم جانکاه ایله برسنه
ورندهٔ حدود شامده فوت اولدی.

قونیه والیسی‌شهزاده سلطان مصطفی سکز یوز یتمش طقوز سنه‌سی دوه‌لی حصاری
جی نیتیله اول طرفه حرکت ایدوب امرای قرماندن محافظ قلعه بولنان اتمجه بك
د ازین آل قرمانك اعادهٔ حکومت ایده بیلملرندن مأیوس اولمغله قلعه‌یی تسلیم ایلدی
هزادهٔ مشار الیه بو وجهله نائل مطلب اولدی ایسه‌ده بعدالعوده ارتحال دار بقا
وردیلر .

جنویزلر قوهٔ بحریه‌لری سایه‌سنده اق دکز و قاره دکزك بعض ساحللرینه متصرف
لمشلر ایدی بو قبیلدن اوله‌رق قریم جزیره‌سنك جهت شرقیه‌سنده واقع کفه سنجاغی
یر اولنان یرده یعنی بحر آزاق بوغازنده بر قاچ پاره قلعه اعمار ایدوب اوطورمقده
لدقلری وملوك تاتارك قلعه‌کیرلکه عدم قدرتلرندن و علی روایة جنویزلر واسطه‌سیله
روپا معمولاتنه دسترس اوله‌کلدکلرندن تعرضدن اجتناب ایتمکده بولندقلری حالده
کز یوز سکسان تاریخنده کدك احمد پاشا اوچیوز پاره سفینه ایله قره دکزه اخراج
لنوب کفه و آزاق و منکوب قلعه‌لری تسخیر ایتدیرلدی آلنان اسرا ایچنده قریم
انی ایکن وفات ایدن حاجی کرایك منکلی کرای نامنده بر اوغلی اولدیغی خبر آلنوب

كدك احمد پاشا بعض امرای قرمان يدنده بولنان قلاعی ضبط ايتمك ايله مشغول ايكن احفاد سلجوقيه‌دن اولوب نواحئ جزئيه‌سيله علائيه‌ده علم افراز امارت اولان قليج ارسلانك اوزرينه كيدرك مومی اليهده ايسه يارای مقاومت مفقود اولديغندن امارتكاهنی ونفسنی تسليمه مجبور اولدی .

پاشای مشاراليه مزبوری ركاب همايونه كوندردكده روم ايلنده كوماجنه سنجاغی احسان اولنمش ايسه‌ده اميدی درجه‌ده مظهر الطاف اولمديغندن مؤخراً مصره فرار ايلشدر بعض مورخين بوكاوبرده عصر مراد خان ثانيده‌جانبك حاكمی ايكن نفسنی تسليم ايدن حسين بكه مغدوردر ديرلر واصلا جانب سلطنته مخالفت واديسنه سلوك ايتمدكلری و آبا واجدادلرندن موروث اولان حكومتلرندن مطاوعتكارانه تعيش ايلمكده بولندقلری حالده مظهر قهر دهر اولديلر ديو تأسف ايدرلر .

قونيه حكومتندن طرد اولنان قرمان اوغلی احمد بك ايران شاهی اوزون حسنه التجا وسلطنت عثمانيه‌نك حقارنده ظهور ايدن معاملاتندن بث شكوی ايدوب حسن طويل ايسه طربزون فتحندن طولايی فاتح حضرتلرينه مغبر وسيف جهانكيری يداقتدارنده اولمق خياسی كندوسنجه مقرر اولديغندن بر مقدار عسكر ايله عم زاده‌سی يوسفجه ميرزايی ارسال ايله توقاد وقرمان طرفلرنی تاراجه استدار ايتمكله قونيه واليسی اولان شهزاده سلطان مصطفی اناطولی عسكريله يتيشوب اكثر غارتكرانی قتل وتدمير ويوسفجه ميرزايی اسير ايلدی .

حسن طويلك بويله آچيقدن آچيغه تعرضاته اجتساری محرك غيرت صاحبقرانی اولمغله موكب همايون تبختر واهتزازه آغاز ايدوب جانب شرقه توجه بيورلدی سيواسه بعدالوصول روم‌ايلی بكلربكيسی مراد پاشا يكرمی بيك قدر عسكر ايله ايلرو ارسال اولنوب پاشای مزبور ايسه قنطرۀ تجربه‌دن مرور ايتماش بر جوان زور آور اولديغندن دشمنی كوزينه كسديره‌رك مهاجمه تمای استعجال واوزون حسنك دام مكر وفريبنه كرفتار اولمغله كندوسی ومعيتنده بولنان عساكرك اكثريسی تلف اولدی .

بونك اوزرينه حسن طويلك غروری برقاتدها ترقی ايدرك بايبورد قربنده معسكر پادشاهی‌يه مقابل اولدقده ذات پادشاهی قپو قولی عسكريله‌وسطده وشهزاده سلطان بايزيد جناحنده واناطولی وروم ايلی وسائر ايالات عسكری موضعلرنده‌طوروب سكز يوز يتمش سكز سنه‌سی ربيع‌الاولنك اون التنجی چهارشنبه كونی حربه مباشرت اولندی .

ركاب همايونده بولنان قپو قولی هنوز يرلرندن حركت وتشهير سلاحه مبادرت

ایتمکسزین جناحنده بولنان جیوش عثمانیه‌نك هجومیله اردوی دشمن پریشان و حسن طویل سمت ادباره کریزان اولمغله کافهٔ مهمات و ادواتی ادخال قبضهٔ تسخیر و اون بش یکرمی بیك قدر اشخاص دخی اسیر اولندی بونلرك احوالی لدی التفقد ایچلرنده تیمور احفادندن اوچ میرزا و بش اون نفر فضلا و پك چوق ارباب صنایع موجود اولدیغی تبین ایتمکله بومثللولر ممالك محروسه‌یه اسرا و قره قویونلی طائفه سندن اولنلر حقنده عفو عمومی اجرا اولنوب فقط اق قیونلی طاقمی که لازم الازاله اشرادن ایدیلر انلردن درت بیك نفری کردن دادهٔ تیغ سرتیز اولدی

موسم شتا قریب و تعقیب دشمن خصوصی بلاد اسلامیه‌یی مستلزم تخریب اولدیغندن عودته قرار ویریلوب قره حصار شرقی حوالیسنه کلندکده محافظی بولنان داراب بك تسلیم حصاره مسارعت ایتمکله میر مزبوره چرمن سنجاغی احسان بیورلدی .

قرمان اوغلی پیر احمد بك حسن طویلك باشنه بلا و شمع اقبالنه موجب انطفا اولدقدن صکره ارمناك و سلفکه طرفلرینه وارد اولدیغی مسموع پادشاهی اولدقده تکرار کدك احمد پاشا ارسال بیوریلوب هجوم ناکهانی ایله میر مزبورك جمعیتی پریشان و عائله‌سنی وضع ایلدیکی مینان قلعه‌سی مجبور استیمان قلنمغله بیچاره پیر احمد بك بوالم جانکاه ایله برسنه مرورنده حدود شامده فوت اولدی.

قونیه والیسی شهزاده سلطان مصطفی سکز یوز یتمش طقوز سنه‌سی دوه‌لی حصاری فتحی نیتیله اول طرفه حرکت ایدوب امرای قرماندن محافظ قلعه بولنان اتمجه بك بعد ازین آل قرمانك اعادهٔ حکومت ایده بیلملرندن مأیوس اولمغله قلعه‌یی تسلیم ایلدی شهزادهٔ مشار الیه بو وجهله نائل مطلب اولدی ایسه‌ده بعدالعوده ارتحال دار بقا بیوردیلر .

جنویزلر قوهٔ بحریه‌لری سایه‌سنده اق دکز و قاره دکزك بعض ساحللرینه متصرف اولمشلر ایدی بو قبیلدن اوله‌رق قریم جزیره‌سنك جهت شرقیه‌سنده واقع کفه سنجاغی تعبیر اولنان یرده یعنی بحر آزاق بوغازنده برقاچ پاره قلعه اعمار ایدوب اوطورمقده اولدقلری وملوك تاتارك قلعه‌کیرلکه عدم قدرتلرندن و علی روایة جنویزلر واسطه‌سیله اوروپا معمولاتنه دسترس اوله‌کلدکلرندن تعرضدن اجتناب ایتمکده بولندقلری حالده سکز یوز سکسان تاریخنده کدك احمد پاشا اوچیوز پاره سفینه ایله قره دکزه اخراج اولنوب کفه و آزاق و منکوب قلعه‌لری تسخیر ایتدیرلدی آلنان اسرا ایچنده قریم خانی ایکن وفات ایدن حاجی کرایك منکلی کرای نامنده بر اوغلی اولدیغی خبر آلنوب

لدى التحقيق حاجى كرايك وقتنده حرب وضربه قادر سكز اون نفر اولادينك تحصيل حكومت ضمننده بينلرنده مقاتلات كثيره وقوعبولديغندن مشار اليه منكلى كراى برقاچ كون جالس مسند حكومت اولدقدن صكره برادرلرينك تسلطلرى سببيله جنويزليلره التجا ايلديكى تبين ايتمش اولمسنه مبنى اكرام واحترامى امرنده اهتمام اولنمقده ايكن قريم اطه سنده تحدث ايدن شورش وغوغا بروجهله تسكين اولنه مديغندن قريمك علما وامراسى مشار اليه منكلى كرايك على طريق النيابه قريمه كوندرلمسى نيازينى متضمن ركاب همايونه عرض محضر تقديم ايتملريله درحال دارات ولوازماتى ترتيب اولنه رق ارسال و قريم حكومتيله توقير و اجلال بيورلدى .

اشقودره ده تفرد ايدن اسكندرك تأديب وتربيه سى ايچون دفعاتله عسكر سوق اولنمغله يك چوق تلفات وقوعبولمش و ارناوودلغك اكثرى مواقعى ضبط و ايلبصان قلعه سى بنا اولنه رق اولدقچه امنيت حاصل اولمش ايسه ده ارناوود اسكندريه سى ديلان اشقودره تسخير اولنه مامشيدى بو دفعه دخى بو خصوصه مأمور اولان روم ايلى بكلر بكيسى خادم سليمان پاشا موفق اولهمدغنه و بغدان حاكمنك دخى حركات سركشانه سى مشاهده قلنديغنه مبنى پادشاه غازى حضرتلرى سكز يوز سكسان بر سنه سى اولجانبه عطف عنان ايدوب كشور بغدان ايكى آيدن زياده فرسوده سم سمند غازيان اوله رق بعد العوده مجارقرالنك طونه ومورووه نهرلرى ملتقاسنده بنا ايلديكى قلعه تخريب قلندى. بو سفرده افلاق ويوده سى موكب همايون معيتنده بولنمقله آلنان غنايمدن اكا دخى حصه افراز اولنديكه اكثريسى جنوار سوريلرى ايدى .

ايرتسى سنه اشقودره قلعه سى محاصره اولنوب لكن موقعنك صربلغى و قلعه نك رصانتى مانع فتح اولمغله سد مخرج و مداخل ايچون جوارينه بر قلعه بنا و اشقودره ملحقاتندن بولنان اوچ عدد پلنقه نك تسخيريله اكتفا بيوريله رق عودت همايون وقوعى متعاقب اسكندر بكك وقوع وفاتى جهتيله اشقودره قلعه سى دخى اهاليسى جانبندن تسليم اولنمغله ارناوودلغك كيفه لق قطعه سى كاملاً حوزۀ حكومت عثمانيه يه داخل اولدى .

سكز يوز سكسان درت سنه سى كدك احمد پاشا دونمای همايون ايله ارسال اولنوب اولونيه طرفلرى فتح اولندقدن صكره ناپولى الكاسنده واقع اوترانته شهرى وجوارنده بولنان برقاچ قلعه فتح اولنمش ايسه ده پاشاى غازى تكرار عسكر و مهمات الحق اوزره ايكى سنه مرورنده عودت ايدوب بو اوانده ايسه فاتح حضرتلرى وفات ايتمش وسلطان

بايزيد جم سلطان غائله‌سيله مشغول بولنمش ايدوكندن ناپولی جهتنه باقلمغه زمان مساعد اولمديغنه مبنی ايتاليانلر ممالك مزبوره‌نك استردادينه دسترس اولديلر .

كذلك وزرادن مسيح پاشا سردارلغيله ردوس قلعه‌سی محاصره اولنوب فتحی قوۀ قريبه‌يه كلشيكن پاشای مزبوره قلعه‌ده مدخر اولان اموال طرف حكومته عائددر غارت اولنمسون ديو دلاللر ندا ايتديرمكله مهاجمينك روكردانلقلرينه بادی و بی فتح و ظفر عودتی مؤدی اولدی .

ذوی‌القدريه خاندانی كه چلبی سلطان محمد مرحومه وفاتح حضرتلرينه قيز ويروب شرف صهريتله مشرف اولمشلردر بونلردن حكمدار وقت بولنان شهسوار بك بر آرەلق فاتح حضرتلرينه مخالف و مصرليلره طرفدار كورنمشيكن مؤخراً مصر سلطانی قايتبای بر تقريبله شهسوار بكی اله كتوروب مصرده باب ذويلده بر دار و ممالك ذوی القدريه‌يی مير مرحومك برادرينه توجيه ايلديكنه و منازل مجدده اولان بر كه‌لرك تعميری حقنده اولان نيت پادشاهی‌يه دخی مساعده ايتديكنه بناءً فاتح حضرتلری عربستان سفری عزميله اسكداره كذار و كيكبوزه قربنده نصب سرادقات اجلال ايلدكده سكسان التی سنه‌سی ربيع‌الاولنده اللی ايكی ياشنده و سلطنتنك اوتوز ايكنجی سنالنده مرتحل دار آخرت اولدی .

مژدۀ سلطنت آماسيه واليسی بولنان سلطان بايزيده اسرا و امر وفات اخفا اولنديسه‌ده تدابيرده بعض قصور وقوعنه‌مبنی يكيچريلر كيفيته مطلع اولملريله رفع علم شقاوت و وزير اعظم قرمانی محمد پاشايی قتل ايلدكدن صكره بيوت يهودی غارت ايلديلر .

سلطان بايزيدك شهزاده‌لرندن سلطان قورقود استانبولده بولنمغله پدری طرفندن نيابةً تخت سلطنته اصعاد اولنديغی متعاقب سلطان بايزيد دخی وارد اولمغله آتش فتنه منطفی اولدی .

قونيه واليسی بولنان جم سلطان پدرينك وفاتی و برادرينك جلوسنی استماع ايلدكده شركت سلطنت دعواسنه قيام و بروسه جانبنه عطف لجام ايدوب ايكی بيك يكيچری ايله بروسه محافظه‌سنه كوندريلان آياس پاشا مقاومته قادر اوله‌مديغندن سلطان جم شهره داخل و سرای همايونه نازل اولوب نامنه خطبه قرائت ايتديره‌رك اعلان استقلال ايلدی

سلطان بايزيد حضرتلری سپاه اراسته ايله بالذات جم سلطان اوزرينه هجوم ايدوب يكيشهر صحراسنده تقابل صفين وقوعبولدقده سلطان جمك لالاه‌سی اولان يعقوب بك طرف سلطنتدن مجلوب بولنديغنه مبنی موكب همايونه التجا ايتمكله سلطان جمك عسكری پريشان و كنديسی قونيه طرفنه كريزان اولدی .

قونیه‌ده بولنان والده و عیال و اولادینی بالاستصحاب جانب مصره و اورادن دخی حرمین شریفنه عزیمت و ایفای فریضهٔ حجدن صکره سلطان مصرک اعانه‌سی و آل قرماندن قاسم بکك اتفاقه دعوتی اوزرینه ینه قرمان حدودینه عودت ایلدی .

طرف پادشاهیدن جم سلطانه ارسال رسول و رسائل ایله حکومتکاهی اولان قونیه ایالتنك وارداتی کندوسنه ویرلمك اوزره قدس شریفده اقامت ایلمسی تکلیف اولندی ایسه‌ده سلطان جم ارضا اولنه‌مدیغندن قوهٔ کافیه ایله کدك احمد پاشا مأمور اولمغله کرك سلطان جم و کرك قاسم بك عسکریله وقوع بولان مقاتلاتده پاشای مشارالیه مظهر فوز و ظفر اولدیغندن سلطان جم بو جهتدن نائل امل اولمقدن محروم اولدیغنه و قاسم بك دخی دولتك مشغولیتنی روم ایلی طرفنه دوشوروب کندوسنجه ممالك قرمانك ضبطی کسب سهولت ایلمك مقصدیله سلطان جمی روم ایلی جانبنه کچمکه تشویق ایلدیکنه مبنی شهزادهٔ ساده‌دل ردوس قواللرندن کمی طلبی ایچون آدم کوندروب کتورتدی

مفصلات تواریخده بیان اولندیغی اوزره سلطان جم کمی‌یه بندکدن صکره حریتنی غائب ایتمکله اون ایکی سنه قدر اوروپاده قالوب آخر الامر مسموماً وفات ایلدی

شویله که برمدت ردوسده توقیف و بعده پاپایه اهدا اولنه‌رق پاپا دخی جانب دولت علیه‌دن تحصیل منفعت خصوصنده سلطان جمی آلت اتخاذ ایله امرار وقت ایتمکده ایکن سلطان جمك والده‌سی بوربون خاندانندن بولنان فرانسه قرالنك همشیره‌سی اولوب استانبول ایمپراطورینه تزوج ایچون کوندرلدیکی حالده ایام فتحه تصادف ایده‌رك فاتح حضرتلرینك شرف ازدواجیله مشرفه و سلطان جمی متولد اولمق حسبیله فرانسه قرالی سلطان جم اوزرینه دعوای حق قرابت ایله حرباً تخلیص ایتمش ایسه‌ده طقوز یوز تاریخنده پاپا طرفندن خفیاً تسمیم ایتدیرلمشدر بعض روایتده دخی قوجه مصطفی پاشا سلطان بایزید طرفندن کوندریلوب بربر اولمق اوزره شهزاده‌یه انتساب و زهر آلود اوستره ایله تراش ایده‌رك سبب ارتحالی اولمشدر هرنه ایسه سلطان جمك وفاتیله سلطان بایزیدك اوهامی برطرف اوله‌رق جنازهٔ شهزاده دخی کتوریلوب بروسه‌ده تربهٔ مخصوصه دفن اولندی .

سلطان جمك فرارندن صکره قرمان اوغلی قاسم بك حرکات واقعه‌سندن اظهار ندامت و ملاطفت پادشاهی‌یه دخالت ایتمکله علائیه سنجاغی احسان اولنه‌رق سلطان بایزید ادرنه‌یه رجعت ایلدی .

پادشاه حضرتلری سلطان جم غائله‌سیله مشغول ایکن بغدان حاکمی کشور افلاقه تعرض ایتمسیله موکب همایون بغدانه سوق اولنوب سکز یوز سکسان طقوز سنه‌سی کالی

وآق كرمان قلعه‌لری فتح اولندی وبو سفر همایونده قریم خانی منكلی كرای خان وافلاق ویوده‌سی معیت پادشاهیده بولندی .

بعدالعوده بغدان حاكمی كلی‌بی محاصره ایتدی ایسه‌ده اوالحوالیده بولنان امرای عثمانیه‌نك سطوت سیوفیله فراره مجبور اولدیغندن ایكی سنه علی‌الاتصال ممالك بغدان پامال خیول یغما اولوب نهایت جانب سلطنتدن ویوده نصبیله اسایش مملكت استكمال قلندی .

مصرده سلطنت ایتمكده اولان دولت چراكسه‌نك ذوالقدریه ورمضان اوغلی حكومتلرینه اولان تغلبی دولت علیه‌یه خوش كلمدیكی كبی مملكت قرمانك حكومت عثمانیه‌یه التحاقی دخی مصرلولرك ایشنه الیویرمامكله دولتین بیننه برودت واسترقاب كیرمشیدی حال بویله ایكن ساطان مصرك جم سلطانه اولان اعانه‌سی مضمر اولان آتش عداوتی اشعاله باعث اولدیغنه مبنی قرمان بكلر بكیسی قره‌كوز پاشا سرحدده بولنان قلاعی تسخیره مأمور اولنقله ادرنه وترسوس قلعه‌لری ضبط اولندی ایسه‌ده مصردن اعزام اولنان اردونك مدافعه‌سنه تعیین اولنان اناطولی بكلر بكیسی هرسك زاده احمد پاشا وقوعبولان محاربه‌ده منهزم واسیر اولمغله مصرلولر مذكور قلعه‌لری استرداد ایلدیلر .

بونك اوزرینه سكز یوز طقسان اوچ سنه‌سی وزیر خادم علی پاشا سپاه اراسته‌ایله ارسال اولنوب ادرنه قربنده محاربهٔ شدیده وقوعیله ایكی طرف دخی زیاده زده‌لنوب مفارقت ایلدكدن صكره اردوی همایونك عودتی خبری فرط مخافه ایله طی مسافه ایدن مصرلولره واصل اولدقده تكرار ممالك عثمانیه‌جانبنه حركت ونیكده ولارنده‌یه قدر غارت ایتدیلر .

بوخبر سمع همایونه ایریشدكده‌تكرار سردار تعیین قلندقدن بشقه بالذات عزم‌پادشاهی دخی تقررایتمش وعلما واركان‌دولت مصر سفری اوزرینه اتفاق ایتمشیكن تونس‌پادشاهی سلطان عثمان حفصی طرفندن توسط اولنوب مفتیٔ عصر اولان مولانا زین‌العربی دخی سفك دماء مسلمیندن اجتناب اولنمق‌بابنده نصایح مؤثره ایراد ایتمكله سكز یوز التی‌سنه‌سی ترك مخاصمه‌یه‌قرار ویریلوب چقور اووه‌ده ضبط‌اولنمش اولان برقاچ پاره قلعه‌دخی حرمین شریفین وقفی اولمق حسبیله حكومت مصریه‌یه تسلیم قلندی .

مجارقرالی فوت اولوب غیر منكوحه برقاریدن متولد اوغلندن ماعدا خلف ترك ایتمدیكندن انك ویاخود لهقرال زاده‌سنك مقام حكمرانی‌یه اصعادی خصوصنده‌انكروس امراسی بیننه اختلاف‌دوشدیكنه‌وبان‌تعبیر اولنان بلغراد محافظی‌پادشاه‌حضرتلری اولطرفه

كنوز ايسه بلغرادى تسليم ايده جكنى اخبار ايلديكنه بناءً سكز يوز طقسان يدى سنه سى موكب همايون صوفيه يه وارد اولدقده امراى انكروس له قرال زاده سنى مجار تختنه اجلاس ومحافظ مرقومى تبديل ايلدكلرى خبر المغله ارناوودلق طرفنه توجه اولنوب عصيان اوزره بولنان نواحى تحت تربيه يه ادخال اولندقدن صكره دارالسلطنه جانبنه مراجعت واتى سنه قدر زمان اختيار سكوت واقامت بيورلدى

بومدت ايچنده سمندره بكى اولان ميخال اوغلى على بك مجارستانى غارته كيدوب عودتنده يوصوده بولنان دشمن عسكرينه مغلوب اولمش اولديغندن مجار قرالى غيرته كلوب عساكر كليه ايله درنجيل بان نام جنرالى بوسنه تسخيرينه كوندرديكى بوسنه بكى يعقوب پاشانك مسموعى اولدقده تحت لواسنده بولنان غزاة موحدينى جمع ايله خرواتستانه چكوب قروانام محلده وقوعبولان محاربهٔ شديده ده فرقهٔ دشمندن اون بيكى مقتول وجنرال مرقوم ايله برابر اوله‌رق اون بيك قدرى دخى قيد اسره موصول اولدى بوخبر نصرت واصل سامعهٔ دولت اولدقده پاشاى غازى يه روم ايلى بكلر بكيلكى عنايت بيورلدى

مجاروله حكومتلرى يك وجود حكمنه كيرمش اولديغنه مبنى مجارلولرك حركات واقعه‌لرينه مقابلةً وله‌لولرك دخى بغدانه تسلطلرينه بناءً سلستره بكى مالقوچ اوغلى بالى بك قرق بيك قدر جنود مسلمين ايله لهستانه هجوم ايدوب ايكى آى سرتاسر كشورلهى پامال خيول يغما وغارت ايدرك غنايم واسراى لايحصى ايله دارالاماره سنه عودت ايلدى

وندكلولر يدنده بولنان موره جزيره سنك جهت غربيه سى فتح وتسخير اولنمق تصميم اولنمغله بوسنه ايالتى وزارتدن متقاعد اسكندر پاشايه بالتوجيه وندك ممالكنى غارت ايتمسى اراده بيورلديغندن پاشاى مشاراليه بانجه وبوسنه لوجه سى ودراج كبى قلاعى فتح ايتدكدن بشقه تاونديك شهرينه قدر غارت ايتمكده ايكن طقوز يوز درت سنه سى وزير هرسك زاده احمد پاشانك معيتنه روم ايلى واناطولى بكلر بكيلرى مصطفى پاشا وسنان پاشا تعيين اولنه‌رق ارسال ودونتماى همايون دخى قپودان داود پاشا قوماندا سيله تسيار قيلنوب براً وبحراً محاربات شديده وقوعندن صكره اينه بختى قلعه سى تسخير اولنمغله وخبر فتح اثناى راهده سلطان بايزيد حضرتلرينه واصل اولمغله ادرنه يه عودت اولندى

بوندنصكره موره ايالتى خادم على پاشايه توجيه وقلاع سائره‌نك ضبطنه سردار نصب وطقوز يوزيدى سنه سنه قدر براً وبحراً محاربات كثيره ايله متون وقرون وسائر حصارلر تسخير اولنه‌رق موره ايالتى ونديك اشترا كندن تخليص قلندى

وندكلولر فرانسه لولردن استمداد وسفن كثیره ایله مدللوینی بوكره دخی محاصره ایتمشلر ایسه ده مغنیسا والیسی شهزاده سلطان قورقودك اعانه‌سیله منهزماً فرار ایلدكلری مثللو اناطولی ساحللرینه وقوعبولان تسلطلرندن دخی فائده مند اوله‌مدیلر

سلطان بایزید خان حضرتلری حد ذاتنده سفر وحركتدن مجتنب وراحت وانزوایه راغب برپادشاه درویش نهاد اولدیغی حالده برش وافیون كبی بعض مكیفاته ابتلاسندن وپاشنی آلدقجه قواسنه ضعف وخلل طریان ایلدیكندن امور سلطنتی وكلاسنه تحمیل وطاعات وعبادات مراسمنی تكمیل وادیسنه سلوك ایدرك دولت صاحبسز كبی قالمغله وقوعات آتیه دهشت بخشای ظهور اولمشدر شویله كه شیخلكله شاهانی جمع ایدن شاه اسماعیل صفوی خطهٔ ایرانی ضبط وجوارنده بولنان حكومتلرك كیمنی الغا وكیمیسنی امرینه ربط ایدوب نائل اولدیغی غالبات متوالیه وكثرت عسكریه یه مغروراً تیمور یولنی طوته‌رق اسكداره قدر قبضهٔ حكمنه ادخال ایتمكی قورمش وكندوسی اكثریا حدود اوزرنده طولاشوب ارسال نقبا ایله اناطولی خلقنی مذهبنه دعوت ایدرك خیلیجه طرفدار پیدا ایتمشیدیكه بقیهٔ سیف سلیم خانی اوله‌رق بونلردن بعض قبیله‌لر الآن اناطولی ایچنده موجوددر حال بو مركزده ایكن قونیه ومغنیسا وكفه والیلری بولنان سلطان علم شاه وسلطان محمود وسلطان محمد نام شهزاده‌لرك متعاقباً وفاتلری پادشاه حضرتلرینك بتون بتون فتور ویأسنی مستلزم اولدیغندن آماسیه والیسی بولنان بیوك شهزاده سلطان احمده فراغ سلطنت ایتمكی تصمیم ایدوب شهزادهٔ مشارالیه ایسه لین الجانب حلیم وكریم اولدیغندن وبوجهتلرله وكلانك دخی ایشنه موافق كلدیكندن بوبابده پادشاهی تشویق ایدرلر ایدی

ایكنجی شهزاده سلطان قورقود اصحاب فضل وكمالدن وادباایله هم بزم الفت عرفاندن اولوب پدرینك بونیتنه مطلع اولدقده طائفهٔ عسكریه ایچنده الی پیدا ایتمكه تشبث ایلدیكنه مبنی مغنیسادن قالدیریلوب حكومتكاه سابقی اولان تكه‌یه كوندرلدی لكن مشارالیه بوتوجیهدن بوی تبعید استشمام ایلمكله مغنیساده ابقاسی نیازنی تكرار ایلدیكی حالده مثمر اوله‌مدیغندن بالضروره تكه‌یه كیتدی ایسه‌ده برمدت مرورنده كمال انفعالندن مصره فرار ایدوب مؤخراً سلطان مصرك نصایحیله تكرار سنجاغنه عودت واعتذار نامه تقدیمنه مسارعتله مظهر عفو پادشاهی اولمشیكن بغتةً تكه‌دن قیام ومغنیسا جانبنه عطف لجام ایلدیكی خبری واصل در دولت اولدقده حسب الوقت والحال ینه مغنیسا والیلكیله اجلال بیورلدی

لكن شهزادهٔ مشاراليهك بوحركت فوق‌العاده‌سی پادشاهك شايعهٔ ارتحالی تكوننه باعث اولديغنه وتكه حواليسی حاكمدن خالی قالديغنه بناءً شاه اسماعيل مجلوبلرندن وتكه اهاليسندن بر ملحد قاعدهٔ اعجام اوزره شاه قولی نامنی طاقنوب باشنه طوپلنان ايكی اوچ بيك قدر اشقيای روافض ايله اناطولی بكلر بكيسی قره كوز پاشايی باصه‌رق عسكرينی تارومار وكندوسنی اله كتوروب كوتاهيه قلعه‌سی برجنه بردار ايلدی

بوپيام بارد سمع دولته وارد اوليجق شهزاده سلطان احمد تنكيل اشقيايه مأمور اولمش ايسه‌ده عهده‌سندن كله‌مديكی جهتله وزير اعظم خادم علی پاشا بر مقدار عسكر ايله استانبولدن قالقوب اشقيا اوزرينه توجه ايلدی وسلطان احمد ايله برلشوب بوايشه موفق اولندقدن وخلق بيننده شهزادهٔ مشاراليه تحصيل نام وشهرت ايلدكدن صكره اجلاسی ماده‌سی تصميم قلندی

علی پاشا اشقيانك ايرانه طوغری قاچمقده اولدقلرينی استماع ايلدكده اجتماع عسكر حاصل اولمقسزين اسب تهوره‌سوار اولرق‌ه‌لرندن مهميززن الغار اولوب سيواس حواليسنده كوك چای نام محلده يتشدی انجق اشقيا فنا بر موقعده كيرودونوب علی پاشايه هجوم ايتمكله پاشای غازينك شجرهٔ عمری كوتاه واشقيا دخی شاه اسماعيل دركاهنه رو براه اولدی

اوچنجی شهزاده اولان طربزون واليسی سلطان سليم خان حضرتلری حرب وضربه مائل وفضليت وشجاعتله مشتهر غضوب وغيور برشهزادهٔ مهابتموفور اولديغندن دائره‌سی مجمع شجعان وملجاء معارفمندان زمان ايدی علی‌الدوام كرجی طائفه‌سی وشاه اسماعيل منسوباتيله محاربه‌لر ايدوب حتی بايبورد وارزنجانی فتح ايلمكله اركان دولتك افاداتی اوزرينه پدری جانبندن فرمان عالی صادر ويالكز حوزهٔ حكومتنك محافظه‌سيله مقيد اولوب تجاوزی حركاتدن مجانبت ايتمسی بابنده تنبيه پادشاهی واقع اولمشيدی

سلطان احمد حقنده اولان تصميماتی استماع ايتدكده احوال دولتك اغتشاشندن وطربزونك سمتسزلكندن بحث ايدرك روم ايلنده بر منصب طلب ايدوب وارد اولان جوابده روم ايلی وجود پادشاهی ايله محافظه‌يه مقرون وشهزادكانه اورادن سنجاق توجيهی خلاف قانون اولديغندن اناطوليدن قنغی سنجاغه رغبت ايدر ايسه ويريله‌جكی بيان اولندقده پدرم ايله كوروشوب احوال دولتی شفاهاً عرض ايتمك اقتضای مصلحتدن اولمشدر ديه‌رك مخدوم مكرملری سلطان سليمانك حكومتكاهی اولان كفه‌يه مرور وقريم اوزرنده طولاشه‌رق اون بيك قدر آدم ايله طونه نهرندن عبور ايدوب سلستره‌يه واصل اولدی

ارکان دولت سلطان سلیمك مزاج ومشواردن متوحش اولدقلری حالده روم ایلی یه کچمسندن بتون بتون وهمه دوشوب بو حرکاتی عادتا عصیان عد ایدرك جمع عسکر ایله سلطان بایزیدی ادرنه یه کوتوردیلر سلطان سلیم دخی تقرب ایلدکده ارسال رسل ورسائل ایله مادهٔ ملاقات وقت مرهوننه تأخیر وشمدیلك سمندره منصبیله توقیر اولنوب خلعت سلطنت شهزادکان هیچ برینه الباس اولنمامق وولی عهد تعیین قلنمیوب مشیت الهیه یه براقلمق شرائطیله فصل دعوی اولندی

لکن سلطان سلیم خان حضرتلری اناطولی احوالی کسب انتظام ایدنجه یه قدر بزم بورالرده بولنمامز لازمدر دیه‌رك قزانلق حوالیسنده قرار اوزره ایکن سلطان بایزیدك استانبوله عودت وسلطان احمده دعوتنامه ارسالنه مبادرت ایلدیکنی استماع ایلدکده حرکت سریعه ایله چورلی جوارنده موکب همایونه یتشدی سلطان بایزید حضرتلری عربه ایچنده ایدیلر ارکان دولت عربه‌نك پرده‌لرنی قالدیروب دست شریفکزی تقبیله کلان مخدومکزك اردوسنه نظر بیورك دیو سلطان سلیمك عسکرنی ارائه ایله محاربه یه رخصت الوب همان طوپلره آتش ویردیلر سلطان سلیم محاربه‌دن اجتناب ایلدی ایسه‌ده ضروری بر مقدار مقاتله وقوعبولمسیله اخیولی یه رجعت ومقدما اوراده استحضار ایلدیکی سفینه‌لر ایله کفه یه عودت ایلدی بونك اوزرینه سلطان بایزیدك استانبوله وصولنی متعاقب سلطان احمد اسکدار جوارنده واقع مال تپه یه وارد اوله‌رق ظهور مژدهٔ سلطنته مترقب اولدیغی حالده یکیچریلر سلطان سلیم طرفنه مجذوب ومجلوب اولدیغندن مخالفته قیام ایدوب (سلطان احمد شیطان قولی وقعه‌سنده لایق ناموس دولت حرکته موفق اوله‌مامغله باعث شین ورزالت اولدی سلطان قورقود اگرچه علم وفضل ایله متصفدر لکن بو عصرده مقام سلطنتك اهل وارباب دکلدر سلطان سلیم امر ادارهٔ سیاستده ماهر وخصمای دولتك حقندن کلمکه قادر اولدیغندن بویله زمانده اندن بشقه پادشاه قبول ایتمیز) دیه‌رك غوغایی بیودوب سلطان احمده طرفدار اولان وکلا خانه‌لرنی غارت ایتملریله بالضروره سلطان احمده خبر ارسال وشمدیلك تأخیر مصلحت ایجاب ایتمشدر مآلنده اعتذارلر ایله منصبی طرفنه عودتی استعجال اولندیغندن رجعته مجبور اولدی

ارتق بونك اوزرینه هواد کشمکله هر طرفدن سلطان سلیمه دعوتنامه‌لر یاغدیرلدیغندن شدت شتایه باقمیوب طونه منجمد ایکن اوزرندن بالمرور سیر سریع ایله طقوز یوز اون سکز سنه‌سی صفر الخیری اوائلنده استانبوله واصل ویکی باغچه چایرنده رکز اولنان اردوگاهنه داخل اولدی

برقاچ کون مروزنده پدری ایله آت اوزرنده لدی الملاقات سلطان بایزید حضرتلری شاه اسماعیلك متغلبانه اطوارندن شکایت و (سنی سردارا یدوب کوندردیم) دیه‌رك ضمیرینی یوقلمغه مبادرت ایتدکده بو امر عظیم بلا سلطنت قابل تنظیم دکلدر جوابنی المغله خواه ناخواه تخت سلطنتی سلطان سلیمه تسلیم ایدرك عزلت کزین اولمق اوزره خواص خدامیله مالقره‌یه عزیمت ایلدی ایسه‌ده اثنای راهده التمش التی یاشنده وسلطنتنك اوتوز ایکنجی سالنده واصل خلد برین اوله‌رق جسد شریفلری جامع لامع الانوارلری پیشکاهنده واقع تربهٔ مخصوصه‌لرینه دفن اولندی عمارت عامره‌لرنده الآن محفوظ اولان وقفیه‌لرنده مسطور اولدیغی اوزره جسد شریفلری حضرت خالد جوارنده مقابر مسلمینه دفن اولنوب اوزرینه قبه بنا اولنماق جملهٔ وصیتلرندن ایکن نه مطالعه‌یه مبنی اجرا اولنمدیغی تحقیق قلنه‌مامشدر

ایکنجی فصلك تکمله‌سی

تیمورك صدمه‌سی جسم دولته اغر یاره‌لر اچدیغندن اعادهٔ عافیت اقبال قولای شی دکل ایکن مجدد دولت القابنه لایق ومظهر اولان چلبی سلطان محمد مرحومك اقدام وغیرتی وتوفیقات الهیه‌یه مقارنتیله التیام پذیر اولمشدر چونکه تیمورلنك آیدین وقونیه وقسطمونی وکوتاهیه ایالتلرینی حکمدار سابقلرینه اعطا ایتمکله اناطولی قطعه‌سنده ممالك عثمانیه ازمید وبروسه وبالیکسری وانقره وآماسیه سنجاقلرینه منحصر قالوب یلدیرم بایزیدك فقدانیله شهزادکان دخی بری برینه دوشدکلرینه وطوائف ملوك ایله استانبول ایمپراطورلری عثمانلی اوجاغنی سوندرمك وتکرار فرصتیاب قوت مکنت اوله‌بیلملرینی منع ایتمك ایچون قولاً وفعلاً مقتدر اولدقلری افسادات واضراراتی اجرادن برآن کیرو قالمدقلرینه مبنی ممالك عثمانیه اون سنه‌دن متجاوز مقاتلات دائمیه ایچنده قالمشیدی اکرچه روم ایلی قطعه‌سی تیمورك یازدهٔ خیول یغماسی اولمدی ایسه‌ده اناطولی اعانه‌سندن محروم قالدیغندن سلانیك وصربستانك بعض یرلری الدن چیقدقدن ماعدا ویرکو اعطا ایتمکده اولان ملوك متجاورهٔ عیسویه معاملات سرکشانه‌یه متجاسر اولوب فقط جناب حقك لطف واحسانیله قوصوه وادرنه محاربه‌لری مثللو اهل صلیب هیئتنده اتفاق عمومی ایله هجومه قدرتیاب اوله‌مدیلر واکثریا دولتلرك بویله پریشانلقلری زماننده ارباب قدرتدن بولنان ولاة وامرا دعوای استقلاله تصدی ایده کلمشیکن وروم ایلنده اورنوس بك ومیخال بك خاندانلری کبی حشمت وقوت صاحبی امرا موجود اولدیغی حالده هیچ بریسی بو طریقه کیتمدیلر وولی نعمت

زاده‌لرینه خیانت ایتمدیلر برده جناب حق هر فنالغك ایچنده بعض محسنات دخی خلق ایده‌كلدیكندن تیمور وقعه‌سی دولت علیه‌نك انتباه وتجددینی موجب اولدی چونكه یلدیرم بایزید خان عصرنده زیب وزینته وهوا وهوسه میل ورغبت علامتلری ظهوره كلمكله كوندن كونه ایلرولیه‌جكی وبایزید خانك وفاتنده بیوك شهزاده امیر سلیمانك قاعدةً جالس تخت دولت اوله‌جغی دركار وشهزادهٔ مشارالیهك احوال تن پرورانه‌سی ایسه ثابت وآشكار ایدوكندن عواقب اموركِ وخامتی ملحوظ ایدی لكن یلدیرم خانك بوصورتله فقدانی شهزادكانك تفرقه‌سنی استلزام ایده‌رك قاعده بوزلمغله وچلبی سلطان محمد مرحوم ایله امرا ووزراسی حصول مطلبه قدر انواع فلاكت ومشقت ودرلو درلو مخاطره ومقاتله ایچنده بولنه‌رق جفاكشلكله ازسرنو الفت ایلمكله مزاج دولته عارض اولان طورغونلق زائل اولدی .

بووجهله چلبی سلطان محمد مرحوم دولتی یولنه قویدقدن ومراد ثانی حضرتلری دخی تیمور وقعه‌سنده اولان ضایعاتك اكثریسنی استردادده موفق اولدقدن صكره اواخر سلطنتنده وارنه وایكنجی دفعه اوله‌رق قوصوه محاربه‌لری كبی ایكی جسیم میدان جنكنده نائل فوزوظفر اولدیغندن هیبت شمشیر عثمانی دوست ودشمنه هیبت مدهشهٔ سابقه‌سیله عرض دیدار ایلدی .

فاتح حضرتلری دخی مركز استقرار دولت اولان استانبولی ومتعاقباً صربستان وهرسك وبوسنه‌یی وموره‌نك برجهتیله طربزون وقریم ومدللویی حوزهٔ حكومتنه ادخال وقونیه‌نك ضبطیله نصب كردهٔ تیموری اولان طوائف ملوكك الغاسنی اتمام ایدوب صاحب ظهورلق دعواسنده بولنان حسن طویلی دخی تأدیب وتنكیل ایلمكله سلطنت سنیه‌نك شان وشهرتی وغلبه وعظمتی ولوله انداز جهان اولمشدر

یلدیرم خان مرحوم استانبولك فتحنی قوهٔ قریبه‌یه كتورمشیكن تیمور وقعه‌سی سببیله تأخر ایدوب اللی ایكی سنه مرورنده فتح اولنمسنه باقلنجه تیمورك صدمه‌سی دولت عثمانیه‌نك اعتلاسنی اولقدر زمان تأخیر ایتمش اولدیغی علی طریق الموازنه استدلال اولنسه بجادر

فتوحات عثمانیه ایكی نوعه منحصر اولوب بریسی دولت عثمانیه‌جه ودیكری ملت اسلامیه‌جه فتحدر شق اولذاتاً اهل اسلام طرفندن فتح اولنمش اولدیغی حالده مؤخراً سلاطین عثمانیه جانبندن ضبط قلنان وشق ثانی هنوز اسلام النه كچمیان یرلرك فتحی اولوب بونوعی ایسه اك زیاده مشروع وممدوحیدر وفاتح حضرتلرینك اكثر فتوحاتی دخی

بوقبیلدن وزلال شرع شریف حضرت نبوی یی جریان سبقت ایتمیان ممالکه اجرا ایتمك موفقیتی جمله‌سندن اولمغله بحق ابوالفتوحات والمغازی لقب جلیلنی حائز اولمشدر

سلطان بایزید حضرتلرینك اوان سلطنتی پدر وفرزندینك زمانلرنده اولان حرکات سریعه وشدیده واجراآت مهمه وجسیمه‌یه نسبتله ایام سکونت وعطالت حکمنده وهله اواخر سلطنتی بتون بتون شورش ایچنده‌در چونکه مشارالیه درویش نهاد ورکوب ونزولدن مجتنب برپادشاه اولوب فقط برادری سلطان جم اوروپاده بولندقجه ممالك عثمانیه‌یه دخولندن بغایت وهمناك اولدیغندن خلقك نظر تحسیننه مظهر اوله‌جق حرکاته نفسنی تحت مجبوریتده کوره‌رك اوائل سلطنتنده بغدانه سفر ایدوب کلی واقکرمان قلعه‌لرینی فتح ایله کشور بغدان اوزرنده حکومت عثمانیه‌یی تأسیس وتأکید ایلمش ومؤخراً موره جهتنه عطف همتله هنوز تسخیر اولنه میان قلاعك ضبطنی استحصال ایلمش ایسه‌ده طقوز یوز تاریخنده سلطان جم وفات ایده‌رك ذهن بایزید خانیده غائلهٔ عظیمه اولان معنی مندفع اولدیغنه وبوقاریده مذکور اولدیغی وجهله کندولری دخی یاشنی الدقجه ومبتلا اولدیغی برش وآفیون کبی مکیفاتك اعصابنه تأثیری آرتدقجه بتون بتون امور سلطنتی وکلایه تفویض ایلدیکنه مبنی شاه اسماعیلك ممالك عثمانیه‌جه نفوذی تزایده باشلادی ونهایت شهزادکانك ظهور وخروجیله ترك سلطنت ایلمکه مجبور اولدی

احوال ارکان دولت

فصل اول تکمله سنده بیان اولندیغی اوزره خداوندکار غازی زماننده نائل وزارت اعظمی اولان خیرالدین پاشانك ارتحالنده اوغلی علی پاشا وانك دخی وفاتنده کذلك اوغلی ابراهیم پاشا واودخی فوت اولدقده ینه اوغلی خلیل پاشا وزیر اعظم اولوب یکرمی بش سنه دن متجاوز پایدار اولمشکن استانبول ایمپراطورینك مجلوبی اولمق وفتح قسطنطنیه خصوصنده‌ارائهٔ مشکلات ایله عوق وتأخیره سعی ایتمك تهمتیله عقب فتحده قتل اولندی

بونلرك‌دردی دخی اصحاب فضل وکمالدن‌وتشکیل دولت وتوسیع مملکت‌خصوصلرنده خدمت وصداقتلری مسبوق ذواتدن اولوب ایچلرندن علی پاشا هوا وهوسه میل ایله مشهور ایدیسه‌ده تدبیر امور ملکیه‌ده دخی ماهر ایدی انجق بوخاندانك مدت وزارتلری طقسان سنه‌قدر ممتد اوله‌رق علی‌التوارث‌نائل‌مقام وزارت عظمی‌اوله‌کلدکلرینه مبنی شجرهٔ سلطنتك برشعبه‌سی حکمنده کورلدکلرندن وبو ایسه استقلال سلطنته‌مخالف اولدیغندن بشقه خلیل پاشا فاتح حضرتلرینك ابتداکی سلطنتلرنده خلعنه سبب مستقل

اولوب باخصوص خواجه تاريخنك روايتنه نظراً سلطان مراد ثانى حضرتلرى حين احتضار ـ
رنده فاتح حضرتلرينى وصى مختار وخليل پاشايى نظارته اختيار ايتمسى خاندانلرينك منشأ
اضمحلالى اولمشدر .

بعد زمان محمود پاشاى ولى روم ايلى بكلر بكيلكيله معاً منصب وزارت عظمى يه نائل
واون بش سنه قدر خدمات مرغوبه ابرازينه موفق اولدقدن صكره قونيه سفرلرنده
قرمان اوغلى خاندانى طوتمق ممكن ايكن مروتمندانه حركت ايلمك تهمتيله معزول وايكى
سنه مرورنده ينه مقام اولنه موصول اولوب حسن طويل انهزامندن صكره حضورهمايونده
عقد اولنان مجلسده اكثر وزرا پادشاه حضرتلرينى تعقيب دشمنه سوق ايلدكلرى حالده
محمود پاشا طرف خلافده بولنوب اوزون حسنك بو صدمه‌دن صكره بريرده طورمق
احتمالى اولمديغندن طاغلر باشنده وقت كچوره‌جكى بديهى اولمسنه نظراً تعقيبى بر فائده‌يى
منتج اوليه‌جغى مثللو ممالك اسلاميه‌يى غارت واهاليسنه ايصال اذيت دخى پادشاهمزك ديانت
وعدالتنه موافق دكلدر ديمكله عودته قرار ويرلمشيدى لكن خصماسى اكر حسن طويل
تعقيب اولنسه اله كچمك مقرر ايدى ديو سلطان محمدى اغضاب ايلدكلرندن تكرار عزل
ايله ادرنه جوارنده واقع خواص محمود پاشا دينلان محلده اقامه قلندى .

برمدت مرورنده قونيه واليسى شهزاده سلطان مصطفى فوت اولدقده تعزيه ايچون
استانبوله كلمكله خصماسى تكرار نائل اقبال اولمسندن خوفه دوشوب محمود پاشانك شهزادهٔ
مرحوم ايله بينونت قديمه‌لرينى دخى بيلدكلرندن وفات شهزاده‌دن ممنون اولمشدر زمينده
القا آته مسارعت ايلديلر

لدى التفحص اولوقده مرعى اولان ايام ماتم تمام اولديغندن البسهٔ ماتمى چيقاروب شطرنج
اويونيله مشغول ايدوكى تبين ايتمكله قرق كون يدى قلعه‌ده حبس بعده قتل اولندى .

بوندن صكره خدمت وزارت عظمى حديقة الوزرا ناميله مشهور اولان رساله‌ده بيان
اولنان ترتيب وجهله ديوان همايونده بولنان وزرايه تفويض اولنه كلمشدر مقتولين مشار
اليهمايه اوچنجى اولمق اوزره انواع خدمات جليله‌سى مسبوق اولان كدك احمد پاشا اوائل
سلطنت بايزيد خانيده ادرنه‌ده عطف تيغ تلف اولمشدر شويله كه احمد پاشا سلطان بايزيدك
بروسه حواليسنده جم سلطان ايله محاربه‌سى هنكامنده ركاب همايونه وارد ومقام صداقتده
قائم اولمغله انواع التفاته نائل وايكنجى دفعه اوله‌رق خدمت وزارت عظمايه واصل اولمشيدى
دشمنلرى مشار اليهى جم سلطان طرفدارلغيله اتهام وانك بقاسى سلطان جمك سلطنتنى
موجبدر ديو سلطان بايزيدى اخافه ايلدكلرينه وبايزيد خان حضرتلرى قرنجه‌نك بيله

رنجیده اولمسنه راضی د كل ایسه‌ده جم سلطاندن بغایت وهمناك اولدیغنه مبنی محافظهٔ جان ایچون مشار الیهی قتل ایتمکه مجبوریت حاصل ایدرك ترتیب اولنان برضیافت کیجه‌سی ختامنده بیچاره احمد پاشا کشتهٔ تیغ قضا اولدی .

ابوالفتح حضرتلرینك اواخر سلطنتلرنده قاضیعسکرلك اناطولی روم ایلی اعتباریله ایکی‌یه تقسیم اولندیغندن دیوان همایونده وزیر اعظم وبر قاچ وزیر وایکی قاضیعسکر واستانبول قاضیسی ونشانجی ودفتردار ویکیچری اغاسی وبلوك اغالری وخواجکان دیوان همایون موجود بولنور ایدی .

نشانجیلغك وظیفه‌سی دیوان همایوندن صادر اولان اوامر علیه‌یه نظارت ایتمك وتوجیهات عسکریه که تیمار وزعامت توجیهاتیدر انلری قانون ونظامی دائره‌سنده جریان ایتدیرمك وممالك مفتوحه‌نك تحریرینه اعتنا ایتمك قضیه‌لری اولوب حاصلی صکره‌دن کسب تمیز وتحیز ایدن رئیسلك منصبیله دفتر امانتنك وظائفنی جائز ورئیس ودفتر امینلری انك معیتنده ایدی .

بلوك اغالری یکیچری وسپاه وسلحدار واورته بلوکلر دینلان علوفجیان یمین ویسار واشاغی بلوکلر تعبیر قلنان غرباء یمین ویسار اوجاقلرینك اغالری اولوب دیوان همایون خواجه‌لری دخی شمدی اردو محاسبه‌جیسی دیدیکمز مأموریتلره عائد وظائفی رؤیت ایدن بلوکات مذکوره کاتبلری وبکلکجیلك ومکتوبجیلق وواردات ومصارفات محاسبه‌جیلکلری مقامنده بولنان ضابطان اقلام دیمکدر مراتب دولتــه وصولك یولی دخی شو وجهله ایدیکه دوشیرمه چوجقلرینك وسفرلرده النان اسرا اطفالنك کزیده‌لری افراز وادرنه وبروسه وکلیبولی وغلطه سرایلرنده تربیــه وتلقین شرائط اسلامیه اولندقدن صکره سرای پادشاهی‌یه النور وبرمدت خدمت همایونده بولنوب لیاقتنه کوره کسب درجات ایدرك بعده بلوك اغالقلرندن ویاخود اوزنکی اغالقلرندنکه میر علم ومیراخور اول وثانی وقپوجی باشیلقدن کنایتدر بریله چراغ اولوب برزمان دخی اوخدمتلرده اثبات لیاقت ایتدکدن صکره حاللرینه کوره میرلوالق ویاخود بکلر بکیلکله طشره‌یه کوندریلور و بروقت دخی ادارهٔ ملکیه واردولر معیتنده احوال حربیه‌یه کسب وقوف ایدرك بعده طالعی مساعد اولوبده خدمات جلیله‌یه موفق اولور ایسه منصب وزارت ایله اکرام قلنور ودیوان همایونده قاعد اولور ایدی نشانجی ودفتردار کبی ارباب قلمدن وطریق علمیه‌دن وطوائف عسکریه ایشکذارلرندن دخی قطع مراتب ایدرك نائل وزارت اولنلر وار ایسه‌ده اکثریتی بالاده بیان اولنان طریق ایله اولدیغی ترجمهٔ حاللرندن معلومدر

اولوقتـلك وزراسی عصرمز اصطلاحنجه سردار اکرم دیمك اولوب لكن بونلرك ایکیشر اوچر بيك وبعضيسنك دهازياده دائره‌لری خلقی بولنديغندن برمقداری استانبولده ساکن اولدقلری قوناقده وماعداسيله حيوانات وخيام وسائر اسباب سفريه‌لری استانبول خارجنده اولان چيفتلكلرنده حاضر طوره‌رق برايش ظهورنده ايچلرندن بريسی سردار نصب اولنوب مثلا اون‌ياخود يكرمی اورته يكيچری وسواری بلوكارندن علوفجيان يمين وغرباء يسار بلوكاری معينته تعيين وكيده‌جكی محلك جوارنده بولنان بكلر بكی وميرلوالردن دخی اقتضاسی درجه‌سی رفاقتنه مأمور ايديله‌رك غايت سهولتله براردو تشكل ايدر ايدی اكرصدراعظم كيدر ايسه بريسی قائممقام اولوب بالذات پادشاهك حركتنی مستلزم سفر ظهورنده بريسی استانبول محافظه‌سنده وسفر روم ايلی طرفنه ايسه بريسی دخی اناطولی وعكسی تقديرنده روم ايلی محافظه سنده قالوب قصورلری موكب همايون ايله عزيمت ايدر ومعركه كاهده ايجابی وجهله استخدام قلنورلر ايدی

وبعض وزرا بالايجـاب منصب وزارتدن عزل اولنه‌رق بكلر بكيلكيله كوندرلديكی وبعضيلری دخی بروجه تقاعد بر سنجاق امارتيله مدافعه اولنديغی واقع اولمشدر

خلفای عباسيه‌ده جاری اولان عادته توفيقا وزير اعظملره وكالت سلطنتده استقلالنی مشعر اولمق اوزره مهر همايون اعطا اولنور ايديكه حالا مرعيدر فقط اولوقت مهرهمايون يوزك اوزرينه محكوك اولمغله وزير اعظملر پارمقلرينه طقارلر ايكن صكره‌لری التوندن اورمه كيسه ايچنده اوله‌رق جيبلرنده حفظ ايده كلمشلردر

ديوان همايون دخی بروجه آتی‌عقد اولنور : ايام تعطيليه دن ماعدا هركون علی‌السحر پادشـاه انام ديوانخـانه‌يه چيقوب وزرا وارباب ديوان يرلو يرنده طوررلر اولا نوبت پادشاهی كه مهتر خانهٔ همايوندر چالينور عثمان غازی‌يه سلطان علاءالدين سلجوقی طرفندن طبل وعلم وارد اولوب چالنـدقده غازیٔ مشـاراليه تعظيماً اياق اوزرنده طورمـش اولديغندن اخلافی دخی نوبت چالنـور ايكن قائماً استماع ايدرلر ايدی فاتح حضرتلری عصرنده سلطنت عثمانيه دولت سلجوقيه‌نك قات اندر قات فوقنه ترقی ايتمش اولديغندن بوقاعده عزسلطنته موافق كلمامكله ايكيوز سنه اول وفات ايدن سلطان علاءالدين سلجوقی‌يه تعظيماً قائم اولمق بيهوده‌دردیو ترك بيورلدی كذلك فاتح عصرينه قدر پادشاهلر وزرا ايله برابر اوطوررلر ايكن كدك احمد پاشـا وزارتنده اثراكدن برمصلحتلی ديوان همايونه كيروب دولتلی پادشاه قنغكزدر ديوكال غلظت ايله سؤاله جسارت ايتمكله موجب انفعال پادشاهی اولديغی احمد پاشانك منظوری اوليجق‌بعدما پادشاهمزك ورای قفسدن‌استماع امور

بیورملری اقتضای وقت وحالدن اولمشدر دیمکله وزرانك اوطوردیغی محله ناظر اقامتگاه همایون ترتیب واوکنه قفس وضع اولندی

بو وجه مشروح نوبت چالندقدن صکره امور مهمهٔ دولته دائر اوراقی رئیس الکتاب افندی اوقویوب قراری درحال اجرا اولنور یعنی قنغی دائره یه متعلق ایسه خواجگان دیوان همایون تحریر وترقیم ایدوب بعده چاوشان ومتفرقگان همایون ایله حاضر بولنان چاوش باشی دعاویٔ عظیمه یه دائر اولان ارباب مصالحی طاقم طاقم دیوان همایونه کتورمکله ایجابی وجهله محاکمات اجرا وقنغیسنه عائد ایسه قاضیعسکرلر یاخود استانبول قاضیسی جانبندن حکم شرعیسی ایفا اولندیغی متعاقب اولا وزیر اعظم منفرداً ومؤخراً وزرا مجتمعاً وانلردن صکره ایام معینه سنده قاضیعسکرلر ویکیچری اغاسی حضور همایونه کیروب امر مأموریتلرینه متفرع خصوصات وار ایسه عرض ایدوب چیقارلر ومنصب ویریله جك علما وامرایه خلعتلر اکسا سیله مأموریتلری اعلان قلنه رق دیوان تمام اولورکه بو اجراآتك جمله سی ظهر وقتندن اول ختامه رسیده اولمغله ارباب دیوان یرلو یرینه عودت وامور مأموره لرینه مواظبت ایدرلر وزیر اعظم وقت عصردن صکره کندو سراینده دخی دیوانه چیقوب تذکره جیلری وسائر دائره سی خلقی متحیزانی وچاوش باشی ایله چاوشان ومتفرقگان اطرافنی احاطه ایدرك دیوان همایونه متحمل اولمیان مصالحی رؤیت واقتضا ایدن یرلره حواله سنی امر ایتمکله صادر اولان امرینی تذکره جیلر آیاق اوزرنده بولندقلری حالده عرضحال بالالرینه ویاخود بیاض اوزرینه تحریر وترقیم ایدرلر ایدی .

تأسیسات وترقیات

استانبولك فتحیله دولت عثمانیه مرکز استقرارینی استحصال ایلمش اولدیغندن شهر مذکور پای تخت اتخاذ اولنه رق اولا اسکی سرای صکره یکی سرای اعمار وانشا اولندیغی مثللو فاتح وسلطان بایزید مرحوم ووزرا وامرالریناملرینه منسوب اوله رق الآن باقی اولان جوامع ومدارس وحمام ومکتب مثللو خیرات ومبرات ایله پیدرپی مملکتی تزیین ویکیچری قشله لری ایله عصرمزك اصطلاحنه کوره مکتب اعدادی دیمك اولان ودیوشیرمه چوجقلرینك تربیتگاهی بولنان عجمی اوغلنلر قشله سنی انشا ایلدیلر .

جمعیت عظیمه یی حاوی اولان موکب عثمانی درون استانبولده توطن ایدوب قونیه واناطولینك سائر موقعلرندن خیلیجه نفوس دخی نقل خانه ایتدیریله رك اسکان قلندیغندن از وقتده معموریت عظیمه حاصل اولدی .

چونكه روم مورخلرينك بيانه كوره قبل التسخير استانبولك نفوسى تقريباً يوزاللى يوز التمش بيك راده‌لرنده اولوب درون سورده اون درت قصبه واولمقدار ادارۂ بلديه موجود اولمغله مذكور قصبه‌لرك اراضى باغلق وبغچه‌لك ايدى كه ابن بطوطه‌نك بالمشاهده روايتى دخى بونى تأييد ايدر روملرك برازى اثناى محاربه‌ده تلف اولوب بعضيلرى دخى فرار ايلمش ايسه‌ده اكثريسى قبول رعيت ايله يرلرنده قالديغندن فاتح حضرتلرى امور روحانيه ومذهبيه‌لرنى رؤيت ايتمك ايچون بطريق انتخاب ايتديرتدى وتشريفات مطنطنه ايله صورت مأموريتنى وامتيازات مقتضيه‌يى حاوى برات عالى احسان ايلدى حتى روم ايمپراطورلرينه مخصوص اولان جسيم ومكلف فراجه‌كه حالا بطريقلر مواقع رسميه‌ده تلبس ايدرلر انى دخى اكسا ايلدى جوامع شريفه‌يه تحويل اولنانلردن ماعدا يعنى روملره كفايت ايده‌جك مرتبه‌ده بولنان كليسالرى دخى يدلرنده ابقا بيوردى .

استانبولك طرف بريسى ذاتاً حوزۂ حكومت عثمانيه‌يه داخل وسرحد عثمانى ايسه ايكيوز ساعتلك مسافه‌دن متجاوز اولديغندن بشقه روم ايلينك كافۀ بلدانى اول عصرك استحكاماتنى حاوى اولمغله براً استانبوله دشمن كله بيلمك مستحيل اولديغنه وقره دكز بوغازى روم ايلى واناطولى حصارلريله مسدود اولديغى مثللو اق دكز بوغازى دخى قلعۀ سلطانيه وقارشوسنده واقع قوم قلعه‌نك انشاسيله ترصين وتأمين قلنديغنه مبنى استانبول سورينك تحكيم وتعميرينه چندان التفات اولنمامشدر .

روم دولتنه ضعف طارى اولدقجه ايمپراطورك واركان دولتك تعظمات وتزييناتى ترقى ايدرك قورى بردبدبه‌ودارائه وانواع تشريفاته مستغرق اولدقلرندن سلطنت سنيه استانبول تختنه مالك اولديغى مثللو بونلره دخى وارث اولدى كه سورغوجلر وصولاق وپيكلر ودرلو درلو البسه‌لر ايله آلايلر اوجمله‌دندر حتى افندى تعبيرى بيله روملردن مأخوذدر .

سلاطين عثمانيه حضراتنك جمله‌سى اگرچه علوم ومعارفك انتشارينه اعتنا ايدرلر ايدى لكن فاتح حضرتلرى بو خصوصه بالذات اقدام و همت بيورمغله بروسه و ازنيق وادرنه و استانبول مدرسه‌لرنده هر نوع فنونده ماهر اصحاب فضل و كمال يتشمكده اولديغندن ماعدا خارجدن دخى پك چوق علما وارباب معارف جلب ايده‌رك اولعصرده بولنان دول متمدنه‌نك برنجيسى اولمشدر علماى اعلامك تفصيل احوال و تأليفاتلرى مشهور وترجمۀ شقايقده مسطور اولمغله تفصيلدن مستغنى اولديغى كبى فاتح جامع شريفنك معمارى معمار اياسك وسلطان بايزيد جامعنك معمارى معمار كمال الدينك مرتبۀ معلوماتلرينه اثرلريله استدلال اولنمق طبيعيدر .

فاتح مرحوم استانبوك محاصره‌سى ايچون دوكديرديكى ايكى عدد بيوك طوپ كه اولعصره قدر امثالى كورلمامشدر. بريسى اوربان نام بر مجار مهندسنك ديكرى صاروجه اسمنده بر يكيچرينك عمليات ماهرانه‌لرندن اولديغى مفصلات تواريخده محرر اولديغى مثللو خاقان مشار اليهك اضاعهٔ قواليب اقتدار ايلديكى طوپلردن بر خيليسى الآن قلعهٔ سلطانيه‌ده موجود و بريسى ويده‌لو كجه و غايت مصنع ايدوكى مشهود اولوب خمباره ايجادى دخى فاتح مشار اليه مسند واشقودره محاصره‌سنده اعمال و استعمال قلنديغى روايت كردهٔ ثقاتدر

كدك احمد پاشا ايتاليا سواحلنده واقع اقرانته دوقه‌لغنى ضبط ايتدكده كوزل بر قلعه انشا ايتديرمش اولديغندن كندوسنك بالاده مسطور اولديغى اوزره ركاب همايونه عودتندن صكره ايتاليانلر بو قلعه‌يى تسخير ايدنجه‌يه قدر پك چوق زحمت چكوب سببى لدى التحرى صنايع انشائيه‌سندن اولديغى استدلال ايتملريله فن استحكاماته اساس اتخاذ اولنمش ايدوكى ومؤخراً ايتاليان وفرانسز مهندسلرى جانبندن فروعاتنده جزؤى تصحيحات وقوعبولمش ايسه‌ده اس اساس استحكامات بو كونكى كونه قدر كدك احمد پاشا استحكاماتى اولديغى فن مزبور علماسندن پروسيالو بيرو نام مؤلفك علوم متنوعه مجموعه‌سنده و سونين نام روسيه مهندسى كتابنده و دها سائر استحكامات جسيمه كتابلرينك مقدمه‌لرنده تصديق و اعتراف اولنمشدر.

اسلحهٔ ناريه كوندن كونه تصليح و استعمالى تسهيل اولنه‌رق جيوش عثمانيه تسليح قلنمغله سلطنت سنيه اردولرى هم عساكر موظفه و معلمه‌يى وهمده اسلحهٔ جديده‌يى حائز اولوب دول متجاوره‌ده ايسه هنوز عساكر موظفه تشكيل ولا يقيله اسلحهٔ جديده تنظيم اولنمديغندن موكب عثمانى دنيانك اك منتظم اردوسى ديمكه شايان ايدى.

صنايع و حرف دخى ايلروليوب اقمشهٔ متنوعه وقاليجه و صوف و چينى انواعى معمولات حد كماله واصل وحالا بروسه‌ده واقع چلبى سلطان محمد مرحومك جامع وتربه سنده اولان بينظير چينيلركه كورنلر على العموم تحسين ايدرلر دلى محمد نامنده براستادك اثر مهارتى اولوب عاملى اولان مرقوم وضع ايتديكى (عمل محمد مجنون) امضاسيله ابقاى نام ايلمشدر.

ادارهٔ ملكيه خصوصنده دخى حكيمانه و موشكافانه قانون و نظاملر وضع و حتى استانبول خليجنك طولماسى مقصديله كاغد خانه طاغلرى زراعتدن منع اولنه‌رق آيرق كوكى اكديرلمش و بويله‌جه جزؤياته بيله اعتنا قلنمشدر.

دولت علیه‌نك برنجی دوشندیکی شی نفوس اسلامیه‌نك تکثیری و باخصوص روم ایلیده توفیری قضیه‌سی اولمقله بوسنه و ارناءودلق جهتلری اهالیسنك دین اسلامه داخل اولملری امرنده پك بیوك همت و مساعی صرف اولنوب ثمرهٔ خیریه‌سی دخی اقتطاف اولنمقده اولدیغی کبی اناطولینك مواقع مختلفه‌سندن خیلیجه عشائر و قبائل روم ایلی‌یه کچیریلوب بالقانلرده و دوبریجه و هرسك و سلانیك طرفلرنده اسکان قلنمشدرکه فاتحان نامیله الآن سلانیك طاغلرنده مقیم اولان یورکلر دخی بونلردندر .

بر طرفدن دخی هر سنه معتاد اولان دیوشیرمه چوجقلری و سفرلرده النان اسرا ملت اسلامیه‌یه التحاق ایده‌کلدیکندن یوماً فیوماً اهل اسلام قوت و کثرت حاصل ایدر ایدی

دیوشیرمه چوجقلری سنوی بش التی بیك نفردن عبارت ایسه‌ده اسرانك مقداری پك زیاده اولوب حتی فاتح مرحوم اوزون حسنه غلبه ایتدکده شکرانهٔ مظفریت اوله‌رق جمیع ممالکم آزاد اولسون دیمکله لدی التحقیق قرق بیك نفره بالغ اولدیغی تحقیق کردهٔ ثقات مورخین اولمغله وزرا و امرا و طوائف عسکریه‌نك اللرینه کچن اسرا بوندن قیاس اولنه بیلیر .

چونکه مملوك پادشاهی بولنان اسرا خمس شرعیدن مجتمع اولمسنه نظراً اولعصرده ملت اسلامیه النده ایکی یوز بیك اسیر بولندیغی استدلال قلنور .

احوال عسکریه

قپو قولی دینلان طوائف عسکریه‌نك پیاده‌سی اولان یکیچریلره مؤخراً احداث اولنان طوپجی و خمبره‌جی و لغمجی و جبه‌جی بلوکلری الحاق قلندیغی مثللو سواریسی بولنان سپاه و سلحدار بلوکلرینه دخی علوفجیان یمین و یسار غربای یمین و یسار نامیله درت بلوك علاوه قلندی

ممالك عثمانیه توسع ایتدکجه تیمار چوغالوب تیمار تکثر ایلدکجه ایالات عسکری اولان تیمارلو سپاهیسی تزاید ایتمکله سلطنت سنیه هرقنغی طرفه اولسه قولایلقله یوز بیك منتظم عسکر سوقنه مقتدر ایدی .

باخصوص ملت اسلامیه‌نك قدرت بدنیه صاحبلری علی العموم جهاد ایله مأمور و مکلف اولدقلرینه و روم ایلینك اکثری طرفلرنده توطین اولنمش اولان ترك و تاتار قبیله‌لری و ارنبودلغك بعض مواقعی اهالیسی زراعت و حراثتله مشغول اولمیوب عثمانلیق مسلکنده یعنی وزرا و امرا دائره‌لرنده ماهیه‌لو اوله‌رق خدمت عسکریه‌ده و برطاقی دخی سرحدلتده مقیم اولان اقینجی بکلری معیتلرنده بولندقلرینه مبنی اهل اسلامك قسم کلیسی عسکرلك

محتاج اولدیغی ارباب حساب وتدقیق طرفندن بیان اولنمقده ایدوکنه باقیلور ایسه مبلغ مذکور عصرمزه کوره کلیتلو مبالغ دیمك اولدیغندن معین اولان علوفه‌دن فضله یوقدر اقچه اقراض وهبه ایتمك اقتدار مالی‌یی معلن اولدیغی کبی فاتح عصرینه قدر مسکوکات عثمانیه کموش اقچه‌یه منحصر ایکن مشارالیهك مجار التونی وزن وعیارنده التون قطع ایتدیرمش اولمسی دخی ثروت دولت علیه‌نك ترقیسنی مؤیددر سلطان بایزید مرحوم اماسیه واستانبول وادرنه‌ده جوامع وعمارات وعظیم متفرعات وکیوه قربنده سقریه نهری اوزرنده جسیم وکارکیر کوپری وسائر خیرات ومبرات انشاسنه موفق اولمش ایسه‌ده اواخر سلطنتنده مضایقهٔ مالیه حادث اولوب دونما تدارکی ایچون فوق‌العاده اوله‌رق استانبول وبعض شهرلر اهالیسنه ویرکو توزیع ومؤخراً ترك اولندیغی بعض تواریخده مسطوردر حتی اول عصرده بر آیدن متجاوز استانبولده زلزله واقع اولوب پك چوق کارکیر ابنیه منهدم اولمغله پادشاه ایچون چاتمه یعنی اخشاب دائره‌لر بنا اولندی وسلطان احمد جمع شریفنك بولندیغی موقعك الت طرفنده کون کورمز کلیسا دیمکله معروف اولان وباروت مخزنی اتخاذ قلنان ابنیهٔ رصینه‌یه صاعقه اصابتیله برهوا اولوب جوارنده بولنان بیوتی ودرت بیك نفوسی افنا ایلمسی شآمت مظالمه حمل اولندیغندن ویرکوی مذکورك سبب تأخیری اولمشدر لکن بومضایقه ضروری‌الوقوع برشی اولمیوب موقت وسوءاداره‌دن منبعث ایدوکی فصل آتی مزایاسندن معلوم اولور .

احوال خارجیه

ممالك دولت علیه‌یه مجاور اولان دولتلر آسیاجه ایران ومصر واوروپاجه ونديك ومجار ولهدولتلرندن عبارت اولمغله بونلرله وقوعبولان معاملات خارجیه بروجه آتی بیان اولنور:

تیمورك ممالك عثمانیه‌یه هجومنه قدر سلطنت سنیه ایله ایران حکمدارلری بیننده معاملهٔ خصمانه ظهور ایتمامش ایدی وقعهٔ مزبوره‌دن صکره دخی دولت علیه اکمال ضایعاتیله مشغول وایران حکمدارلغی کاه قره قویونلی وکاه تیمور اولاد واحفادی ید اقتدارلرینه موصول اولمغله مناسبت واقع اولدقجه ارسال رسل ورسائل ایله دوستانه امرار وقت اولنور ایدی .

وقتا که فاتح عصرنده آق‌قیونلی طائفه‌سندن ابوالنصر دینلان حسن طویل ایران ملوکنه غلبه ایدرك کسب عظمت وشوکت ایلدکده تیموریانه طور ایله سرحدات عثمانیه‌یی تجاوزه ومتعظمانه مکتوب ارسالنه جرأت ایتمکله فاتح مرحومك سیف سطوتیله لوای

استدراجی سرنکون اوله‌رق غائله‌سی بر طرف اولدی چوق زمان کچمکسزین کندوسی ومؤخراً اولاد واعقابی نوش پیالهٔ مرك ایله وادیٔ عدمه روان وشیخ صفیٔ اردبیلی اولادندن شاه اسماعیل اشاعهٔ مذهب شیعی وآبا واجدادی مریدلرینك فداکارانه اقدام وغیرتی ثمره‌سیله تخت نشین ایران اولدی .

شاه مشارالیه هم صاحب مذهب وهم ده حکمدار ذیقدرت اولدیغندن ایشنی ایکی طرفلو طوته‌رق اولا اناطولی ایچنه ارسال نقبا ایله خلقی مذهبنه دعوت وکلیتلو مرید پیدا ایلدیکنه شیطان قولی دینلان شقی دخی انلردندر .

ممالك شاهانه‌ده اول درجه‌ده درویش وقلندر صورتنده اشخاص چوغالدی واول مرتبه‌ده پادشاه اسلامه واهل سنته عداوت ومتبوع خفیلری اولان شاه شیعه‌یه فداکارانه نصرت وخدمت ایدرلر ایدیکه تعریف اولنمز حتی سلطان بایزید مرحوم ارنبودلق سفرندن عودت بیوردقلرنده آلایله ادرنه‌یه کیرر ایکن برطار سوقاقده قلندر هیئت برلئیم سل سیف ایله هجوم ایدوب رکاب همایونده‌بولنان بندکانی طاغتمغله آزقالدی‌واصل مرام اوله‌یازدی هله پادشاه ایله همرکاب اولان اسکندر پاشا ضرب دبوس ایله مزبورك باشنی ازدی .

بناءً علیه بومثللو اجلافك ومذهب شیعه متبعلرینك طرد ودفعلرینه تشبث اولندی ایسه‌ده بومطلبك حصولی برقوهٔقاهره‌یه‌محتاج اولوب علاوهٔ رحم‌وشفقتله اولور بترامورده‌ن اولمدیغندن رفع ودفعلری شویله طورسون کوندن کونه تکثر وتزاید ایلدیلر وارکان دولتدن بعضیلری بیله مذهب مزبور محبت خاندان نبوی اولمق زعمیله درونی میل ومحبته باشلادیلر بوحالده سلطان بایزیدك انزواسی ایامنه دخی تصادف ایتمکله شاه اسماعیل اسکداره قدر ضبط ایتمکی قوروب حدود اوزرنده طولاشمغه باشلادی ودولت علیه دخی حسن مدافعه‌یه وچول بهانه‌سیله اقچه‌وبوغچه ویره‌رك دفع ایتمك تشبثنه مجبوریت تحتنده‌بولندی بوحالله نظراً روزکارك نه‌نتیجه ویره‌جکنه انتظار اولنورکن زمام امور سلطنت سلطان سلیمك یداقتدارینه کچه‌رك هوا بردن بره دکیشدیکه تفصیلاتی ان شاءالله تعالی عصر آتی فصلنده ایراد اولنور .

بغدادده خلفای عباسیه منقرض اولدقدن صکره آل عباسدن مصرده خلیفه انتخاب اولنوب سلاطین مصریه انلردن تقلد سلطنت ایدرلر ایدی اکرچه خلفای مشارالیهم امور حکومته مداخل دکللر ایسه‌ده خلافتلری عموماً ملت اسلامیه جانبندن مصدق اولمغله ملوك اسلامیه‌نك اکثریسی حکومتلرینی شرع شریفه توفیق ایتمك مقصدیله خلیفهٔ

عصردن اجازتنامه آله‌كلدكلری مثللو سلاطین عثمانیه حضراتی دخی قاعدهٔ عمومیهٔ مذكوره‌یی ایفا وبومناسبتله سلاطین مصریه ایله رسم مراسلات وموالاتی اجرا ایدرلر وفتوحات جسیمه وقوعنده تبشیر نامه‌لر وغنایمدن هدایای مناسبه كوندررلر ایدی حتی سلطان مراد ثانینك وارنه مظفریت عظیمه‌سنده ارسال ایلدیكی هدایا ایچنده یكرمی بش نفر آهن پوش اسیر بولندیغندن غزوهٔ مزبوره‌نك اهمیت وصلابتی بونلردن استدلال اولنه‌رق اول هفته‌منابرده (الله ینصر ابن عثمان) دعاسی‌ادا ایلدكلری معتبرات‌تواریخده مسطوردر فقط تیمورلنك كرك دولت علیه وكرك سلطنت مصریه‌نك دشمن محاربی ایكن ویلدیرم بایزید خان ایله سلطان مصر بیننده بو بابده مخابره جریان ایلدیكی حالده ایچون طرفینك حركاتی یكدیكرینه توفیق اولنه‌مدیغی حلی مشكل بر معمادر زیرا تیمور سكز یوز اوچ سنه‌سی سیواسی تخریب ایتدكدن صكره شام وحلب طرفلرینه هجوم ایلدیكی زمانده سلطان بایزید دخی اذربایجان حاكمی طهرتن‌اوزرینه كیتمشیدی ظاهر حاله‌باقلنجه یلدیرم مرحوم ملك مصرك اردوسیله برلشوب یاخود بری عربستان جانبندن ودیكری قونیه اوزرندن حركت ایدرك تیموری اورته‌یه آلسه‌لر اغلب احتمال اوزره كسر تسلط وتغلبی الطاف سبحانیه‌دن مأمول ایدی .

اناطولیده واقع طوائف ملوك ممالكی ایكنجی دفعه یعنی فاتح عصرنده كاملاً حوزهٔ حكومت‌عثمانیه‌یه داخل اولدقده ممالك مصریه‌ایله كشور دولت علیه بیننده آل‌رمضان وآل ذوالقدریه‌حكومتلری‌قالمشیدی بونلردخی جنكیزوقعه‌سی سببیله وطنلرینی تركه مجبوراولان قبائل‌اتراكدن‌اولوب آدنه‌ومرعش‌طرفلرنده توطن ایدرك تشكیل‌حكومت ایتمشلر ایسه‌ده حكمدارلری استقلال كامله مظهر اوله‌میوب اكثریا مصر پادشاهلری طرفندن و بعضاً دخی دولت علیه جانبندن مذكور خاندانلر منسوبانندن اوله‌رق ملتجی اولنلر بالاقدار مقام حكومته اصعاد اولنه‌كلدیكی جهتله بوندن‌طولایی دولتین بیننه استرقاب كیردیكندن فاتح مرحوم عربستان سفری نیتیله حركت‌ایلدیكی حالده وقوعوفاتی تأخیرعزیمتی‌مستلزم اولمشیدی متعاقباً سلطان مصرك جم سلطانه اعانه‌سی محرك غیرت بایزید خانی اولمغله كانون مقاتله فروزان اولمشیكن بروجه اشعار سابق مفتیٔ عصر بولنان مولانازین‌الدین عربینك سفك دماء مسلمیندن اجتناب اولنمق حقنده عرض ایتدیكی شاهد ذیبای‌نصایح پادشاه حضرتلرینك آینهٔ قلب حقایق آشنایلرنده دلآرام كورنمكین ترك محاربه‌یه رضا داده اولوب دولتین بیننده اولان شررهٔ فتنهٔ رقابت آغوش زمادده تستر ایلدی .

وندیك جمهوری مالك اولدیغی قوهٔ بحریه سایه‌سنده توسیع تجارت و ثروت‌ومندرس

اولان روم ایمپراطورلغی انقاضندن استفاده ایدرك كرید و سائر بعض اطه‌لرایله موره‌نك بر مقدار یرینی تحت تصرفه المشیدی جیوش عثمانیه موره و بوسنه طرفلرینه واصل اولدقدن صكره دولت علیه ایله محارباته مجبور اولدی ایسه‌ده مورده‌ده اولان مستملكاتنی و دالماچیاده واقع بعض سواحلی الدن چیقارمقدن و بوسنه عسكرینه وندیك شهرینه قریب یرلره قدر غارت ایتدیرمكدن بشقه بر شی حاصل ایده‌میه‌رك محاربات بحریه‌ده‌دخی كلیتلو ضایعاته كرفتار اولمغله غائب ایتدیكی ممالكك استردادندن قطع امید ایله طالب مصالحه اولدی اول عصرك صلحلری ایسه عصرمز معاملاتنه مقیس اولمدیغندن كیفیت انعقادلرینك بیان و توضیحنه ابتدار اولندی :

محارب اولان دولته یأس وفتورعارض اولدقده ركاب همایونه واركان دولته وسرحدات امراسنه ایلچی و هدایای مناسبه ارسالیله استرحام ایدرك عفو پادشاهی‌یه نائل اوله بیلور ایسه مقام صدق و استقامتده دائم اولدقجه و مغایر مصافات حال و حركتده بولنمدقجه طرف سلطنت سنیه‌دن مؤاخذه اولنمیه‌جغنی متضمن فرمان عالی اعطا اولنوب انلر طرفندن سند اخذینه تنزل اولنمز ایدی .

چونكه فتح اولنان محلارك استرداد احتمالی ویاخود حكومت دولت علیه‌یه ترك قلندیغنی تصدیق ایتدیرمك احتیاجی مفقود اوله‌رق طرفینك زیر حكمنه كیرمش بولنان محللر محتاج شرح وایضاح اولمامغله حدود تعیینی و برطاقم شروط وقیود بیانی تكلفنه لزوم یوغیدی مع مافیه اثنای صلحده سرحدات آقنجیلری فرصت بولدقجه چته‌یه كیتمك تعبیریله یكدیكری ممالكنه تجاوز ایدرك حیوانات و اسرا اغتنام ایلمك ناقض مصالحه وموجب شكایات اولمدیغی بعضاً طرفین سر حد محافظلری بیننده بربرلری ممالكنه طوپ چكلمامك اوزره مقاولات وقوعندن استدلال اولنور كه طوپسز تجاوز ایدن چته‌جیلر تحت مساعده‌ده بولنورلر بو حالاره نظراً اول عصرك مصالحه‌لری یالكز حركات كلیهٔ عسكریه‌یی دافع بر نوع متاركه دیمك اولور .

دوبرونیك جمهوری كه راغوزه جمهوری دخی دیرلر ذاتاً وندكلولردن امین دكللر ایكن دولت علیه‌نك بوسنه وارناوولق طرفلرینه طوغری ایلرولدیكنی مشاهده ایلدكلرنده امنیت و آسایشی حمایهٔ سلطنت سنیه‌ده بوللریله اوچ سنه‌ده بركره یتمش بشبیك قره‌غوش یعنی ریال ویركو ویرمك اوزره عرض اطاعت ایلدكلرندن بشقه وندیك ایله هم حدود اولمق مضرتندن قورتلمق اوزره مملكتلرینك وندیك ممالكنه متصل اولان ایكی جهتندن

تقريباً يارم و بر ساعت عرضنده بر خط آيروب جانب دولت عليه يه تسليم ايتمشلر ايديكه بو خطك برى قيلق و ديكرى ستورينه ليمانلرندن بدأ ايله هرسك اراضيسنه‌منتهى والآن تحت حكومت سلطنت سنيه‌ده‌در مذكور جمهورلق درتيوز سنه‌دن متجاوز بو حالده امين وسالم پايدار اولدقدن صكره بيك ايكى يوز اون بش تاريخلرنده فرانسه ايمپراطورى بوناپارت طرفندن ضبط اولنوب صكره نمچه‌لويه منتقل اولدى

دولت عليه روم‌ايلينك فتحيله مشغول ايكن طونه‌نك بوطرفنده‌بولنان حكمداران ملت عيسويه مجار قراللرندن استمداد ايده كلدكلرينه و مجار دولتى طونه‌نك قارشو جانبنده واقع وسلطنت سنيه‌دن اوزاق ايسه‌ده مطالعهٔ انجام كارايله‌مبتلاى خوف‌وهراس اولديغنه‌مبنى حكمداران سالف‌الذكره پيشوا اوله‌رق بالدفعات هجوم ايدوب لكن ضايعاتدن غيرى برشيئه‌نائل اوله‌ميه‌رق فقط‌طونه‌نك بوطرفنده‌واقع بلغرادى بر تقريبله الـه‌كچورمش وفوق العاده استحكام ايله تحصين ايدرك برسد سديد استحصالنه موفق اولمشيدى عساكر عثمانيه مرةً بعداخرى مجارستانى غارت ايلدى ايسه ده بلغرادك فتحى ممكن اوله‌ماميله كاه مصالحه وكاه محاربه صورتيله امرار وقت اولنمقده ايدى

افلاق امارتى يلديرم بايزيد خان زماننده ويركو اعطاسنه مجبور اولوب تيمور وقعه‌سى سببيله وصكره‌لرى بروجه آتى تشويقات ثمره‌سيله صورت مخالفتده كورندكچه جيوش عثمانيه‌نك صدماتنه كرفتار وفاتح عصرنده بغدان مملكتى دخى سطوت سلطنت سنيه دن خبردار اولمغله وباخصوص سلطان بايزيد ولينك اوائل سلطنتنده بندر واقكرمان قلعه‌لرى فتح وتسخير اولنمغله مملكتين ممالك عثمانيه دن معدود اوله‌رق فقط والى تعيننه عدم تصدى ايله ايچلرندن ويوده انتخاب ايتديريلور ومعين اولان ويركولرى سنه بسنه ركاب همايونه تقديم اولنور ايدى افلاقك اولا ويركوسى قرق بيك التون ايكن بردفعه وقوعبولان عصيانلرى مجازاتى اوله‌رق سكسان بيكه ابلاغ قلنمشدر

له دولتى مملكتينك حكومت عثمانيه‌يه ارتباطنى بروجهله هضم ايده ماملكه بعضاً ويوده‌لرى تشويق وبعضاً دخى سوق عسكر ايله متشبث تفريق اولديغندن كرك عساكر تاتار وكرك سرحدات عثمانيه‌امراسى پك‌چوق كره‌لهستانى غارت ويغما ايلديكنه بناءً له‌دولتى دخى دولت عليه ايله‌دوام مخاصماتده تزييد ضرردن بشقه‌برشيئه‌مقتدراوله‌ميه‌جغنى تيقن‌ايدرك‌ركاب‌همايونه وقريم‌خانه‌وسرحد امراسنه‌اقچه‌وبوغچه‌لرتقديميله عهدوامانى‌مشعرفرمان همايون استحصالنه موفق‌اولديكه‌بونلرك دها زياده‌تفصيلاتى انشاءالله تعالى درجه‌درجه‌فصول آتيه‌ده‌ايراداولنور

باب ثالث

سکز یوز اون سکز سنه سنده واقع یاوز سلطان سلیم جلوسندن بیك اوچ تاریخنده مرتحل دار آخرت اولان سلطان مراد ثالثك اواخر سلطنتنه قدر اولان سکسان بش سنه‌لك وقوعاتی متضمندر

یاوز سلطان سلیم خان حضرتلری اگرچه طوائف عسکریه‌نك طلب واستدعالری اوزرینه نائل سلطنت اولدی ایسه‌ده قبل‌الجلوس یکی بغچه چایرنده خیمه زن اقامت ایکن امرای عسکریه ایله عقد مقاوله ایدوب امور سلطنته مداخله وخلاف ادب حرکت ایتمیه‌جکلرینه وامرندن چیقمیوب ارباب جنایته محابت ایلمیه‌جکلرینه عهد وامان الهرق بوشرطلر ایله قبول سلطنت ایلمشیدی معتاد اولان جلوس بخششی ایله ترقیاتك اعطاسی اثناسنده برمتعین بك وبریکیچری وبرسپاهی طور ادبدن خارج حرکاته تصدی ایلدکلرندن اوچنی دخی صلب ایدرك اجرای شروط مقاوله‌یه بوندن بدأ ایلدی .

شهزادهٔ مکرملری سلطان سلیمانی کفه‌دن جلب ایدرك استانبول محافظه‌سنه بالتعیین کندولری یکرمی بیك قدر عسکر ایله برادرلری سلطان احمدك اناطولیده اولان تسلطی دفعه عازم اولدی چونکه بایزید خان مرحومك جملهٔ وصایاسندن بریسی بلاموجب برادرلرینه سل سیف ایتمامك قضیه سی اولدیغندن پادشاه حضرتلری اثنای جلوسده استانبولده بولنان سلطان قورقوده مدللو سنجاغنی منصب قدیمی بولنان لواء صاروخانه الحاقاً توجیه وانواع تکریمات ایله اعزام ایدوب لکن سلطان احمد نیل سلطنتدن مأیوساً اسکداردن رجعته مجبور اولدقده کمال غضبندن قونیه‌یی محاصره‌یه جرأت وپادشاه عصره اعلان عصیان ومخالفت ایلدیکنه مبنی بالضروره انك دفع تساطی لازم کلمشیدی

موکب همایون انقره‌یه واصل اولدقده سلطان احمدك ملاطیه طرفلرینه طوغری فرار ایلدیکی خبر آلنمغله واوزرینه کیدلسه سلطان مصره دخالت ایده‌جکی آشکار بولنمغله بروسه‌یه عودتله بالسهوله اله کچورلمسی تدابیرینه تشبث اولندی

بارکاه پادشاهی‌یه دخالت ایدن بش نفر برادر زاده‌لری اقتضای حکم عصره ووزیر اعظم قوجه مصطفی پاشا سلطان احمد ایله نهانی اجرای مکاتبه‌ده بولندیغنه بناءً اعدام اولندقلرندن صکره کویا طوائف عسکریه بونلرك بلا موجب قتللرندن طولایی سلطان سلیمدن رو کردان وسلطان قورقودك جلوسنی خواهان اولمق زمیننده سلطان قورقوده

اظهاره اولنان محررات مصنعه شبهه‌دن وارسته طریق ایله شهزادهٔ مشارالیهه واصل اولمغله بیچاره شهزاده بونی صحیح ظن ایدوب برطاقم مواعیدی مشعر جواب یازدیغندن پادشاه شدیدالمشرب شکار شایعه‌سیله بغتةً بروسه‌دن حرکت ومغنیسایه صولت ایدوب سلطان قورقود اگرچه فرار وتکه ساحللرندن کمی‌یه بنوب سلطان جم کبی صاوشمق آشبثنه ابتدار ایلدی ایسه‌ده یقه‌یی اله ویرمکله زمرهٔ شهدایه الحاق قلندی

سلطان احمد دخی بومثللو مکاتیب مصنعه‌یه اعتماداً بروسه جوارینه جلب واطرافی احاطه اولنه‌رق دردست ایدیلوب انك دخی شهباز روحی اعلای علیینه پرواز ایلدی

اکثر مورخین شهزادگانك قولایلقله اله کچملرینی موفقیت سلیم خانیدن عد ایدرلر واگر بونلر شاه اسماعیله ومصر سلطاننه التجا ایاسه‌لر سلطان سلیم هیچ برطرفه حرکت ایده‌مز ونائل اولدیغی فتوحاته مظهر اوله‌مزدی دیرلر وپادشاه مرحومك برادرلرینك شهادتندن پك زیاده متأسف ومتأثر اولوب اغلیه‌رق بوبدعت سیئه‌یی نسلمزده ایجاد ایدن رحمت حقدن بعید اولسون دیو انکسار ایلدکلرینی روایت ایدرلر

هرنه حال ایسه ورثهٔ سلطنت منازعه‌سی برطرف اولدقدن صکره شاه اسماعیلك اناطولی ایچنه گوندردیگی نقبا معرفتیله تضلیل ایلدیگی عشائر وایلات کمال تدقیق ایله لدی‌التحری مذهب شیعه‌یه داخل اولمش قرق بیك قدر نفوس ثبت دفتر اولنمغله بونلرك اشداسی قتل وتدمیر وسبکمغز اولنلری تأدیب وتنکیل قلندی

بعده سلطان سلیم روم ایلی‌یی طولاشه‌رق ادرنه‌یه رهبت بخشای ورود اولوب ملوك متجاوره‌دن گلان ایلچیلری کمال دارات واحتشام ایله قبول وایجاب حاله تطبیقاً تلطیف وترهیب ایلدی

بووجهله امور داخلیه یولنه قونلدقدن صکره مقصد اقصی اولان شاه اسماعیل تأدیبی ایچون شرق سفری اعلان وطقوز یوز یکرمی سنه‌سی محرمنده ادرنه‌دن استانبوله سوق موکب اقتدار ایله بشکطاشدن طرف اسکداره گذار بیورلدی

سلطان سلیمك هجومی شاه اسماعیلك معلومی اولدقده حرکات سابقه‌سندن تجاهل ایله بومثللو معاملهٔ خصمانه اجراسنك سببندن سؤال معرضنده نامه وایلچیلری گوندردی ایسه‌ده سلطان سلیم اصلا حرکاتنه خلل گتورمیه‌رك وایلچیلری تدمیر وتحقیر ایده‌رك اول تاریخده سرحد ممالك عثمانیه اولان سیواسده عساکر متحشدهنك یوقلمه‌سنی اجرا وقرق بیکنی سیواسده توقیف ایدوب منتخب اولان یوز بیك نفر جند منصور ایله کشور ایرانه داخل اولدی

شاه اسماعیل مقابله‌یه یکده جرأت ایده‌مدیکنه مبنی اوزاق طولاشمقده وطوائف عسکریه ایسه (ایکی آیدر ایران ممالکنده کشت وگذار ایتدیکمز حالده شاه میدانه چیقمیور بوقدر آغر عسکر ایله بوندن ایلرویه کیدلمز) دیه‌رك عودت آرزوسنی سمع پادشاهی‌یه القا ایتمکده اولوب حتی لاجل الاخافه اوطاغ همایونه قورشون دخی آتدیلر ایسه ده سلطان سلیم خان شاه اسماعیلك کسر شوکتی حاصل اولمقسزین رجعت اولندیغی تقدیرده بوقدر زحمت نافله‌یه کیتمش اوله‌جغنی بیلدیکندن یکیچرك کفتکوسنه اصلا قولاق اصمیوب (بلا محاربه دونمك احتمالی یوقدر جانی استیان بمله کلسون استراحت طلب ایدن تن پرورلر دونسون) جواب قهر عتابیله تبریزه طوغری حرکت وشاه اسماعیلك غضبنی تحریك ایله میدانه چقمسی ایچون تستر واختفاسنه تعریضاً لباس زنان وکسوهٔ صوفیان ارسالنه مساعت ایلدی

وکلای دولت دخی عودت مطالعه‌سنده ایسه‌لرده سویلمکه جسارت ایده‌مدکارندن مقرب پادشاهی اولان همدم‌پاشایی قاندیردیلرپاشای مزبور غرور جوانی ونشئهٔ کامرانی ایله برتقریب لزوم عودتی یاد ایلدکده تیغ سرتیزسلیم خانی ایله تباه وسائرلره باعث انتباه اولدی

شاه اسماعیل سلطان سلیمك تحقیراتنه وکندو امراسنك تعریضات وتشویقاتنه طیانه‌میوب تبریز جوارنده واقع چالدیران صحراسنده موکب عثمانی‌یی استقبال ایلدی

شاه مزبورك عسکری هم کثرتلی وهم کاملاً سواری وبر فرقه‌سی زرهلی بولندیغی وذاتاً دخی غلبه ایله مألوف اولمش وسلحشورلقده کسب ممارست ایتمش برطاقم فدایی ایدوکاری جملهٔ تحقیقاتدن اولمسنه مبنی درجنك اول شدتله هجوم ایده‌جکلری درکار اولدیغندن قانون قدیم عثمانی اوزره تفنك انداز اولان یکیچریلر صف حربك وسطنه وضع اولنوب جانبیننه طوپلر تعبیه وزنجیرلر ایله یکدیکرینه ربط قلندی اردوی همایونك ارقه‌سی مهمات عربه‌لری ایله تحصین اولنوب چادرلر دخی اولقدر صیق قورلدیکه ایپلرینك بربرینه مربوطیتدن اره‌لرنده سواری دکل پیاده بیله حرکت ایده‌مز ایدی ودشمنی طوپلرك نشانکاهنه چکمك ایچون اوکلرینه عزب تعبیر اولنان عسکر قونلدی

شاه اسماعیل بالذات موکب همایونك صول قولنه شدتله هجوم ایدوب عزبلری طوپلرك اوکندن منحرفاً ایچرو المغه وقت ویرمامکله کلی تلفاته سبب ارلدقدن وروم ایلی بکلر بکیسی ایله بعض امرایی مقتول سیف حیف ایلدکدنصکره ارقه جانبندن معسکر همایونك ایچنه کیرمکه صولت ایتدی ایسه‌ده بروجه محرر مهمات عربه‌لرینك

وچادر ایپلرینك حیلولتندن مقتدر اوله‌میوب سلطان سلیم طرفندن صول قول امدادینه قپو قولی بلوكلرندن عساكر منتظمه دخی ارسال قلنمغله شاه مزبور بالضروره عودته مجبور اولدی معسكر همایونك صاغ جناحنده قوماندان اولان اناطولی بكلر بكیسی سنان پاشا بوحالی مشاهده ایلدكده صاغ قول طوپلرینك پیشگاهنده بولنان عزب طائفه‌سنی طوپلرك اره‌لرندن واوزرلرندن ایچرویه الوب تمام نشانگاهه كلمش اولان امرای اعجام اوزرینه آتش ایتمكه باشلدی

شاه جانبندن بوقوله حمله ایچون معین اولان وكیل السلطنه عبدالباقی خان ودیاربكر حاكمی استاجلو محمد خان وسائر صنادید صفویه ازوقت ایچنده دانهٔ قوارع اتش فشانه هدف ومعیتلرنده بولنان جنود روافض دخی افتادهٔ صحرای تلف اولمغله شاه اسماعیلك كوكب اقبالی غروبه یوز طوتدی

ایرانیلرك وهلهٔ اولاده اولان شدت هجوملری بو وجهله كچشدیرلدكدنصكره برمدت دهامحاربه‌یه دوام اولنوب طوپ وتفنك قارشوسنده سوارینك پایدار اولمسی ممكن اوله‌مدیغنه مبنی عساكر اعجام پراكنده وپریشان وشاه اسماعیل دخی طوتلق مرتبه‌سنه كلشیكن مجروحاً فراره شتابان اولدی

شاه مزبورك اردوسی وپابند فرار اولمق ملاحظه سیله استصحاب ایلدكلری اهل وعیاللری وحتی شاهك تاجلی خانم نامنده اولان زوجه‌سی اغتنام اولنوب بعده جانب تبریزه سوق موكب اجلال بیورلدی

تبریز اهالیسی موقع اطاعت وفرمانبریده قائم اولمغله غارت وخسارتدن امین اولوب فقط بیك قدر ارباب هنر وصنایع اهل وعياللریله برابر استانبوله اعزام وارسال قلندی

سلطان سلیم قاره باغده مشتانشین اولوب اولبهارده تكرار شاه اسماعیل اوزرینه صولت ایتمك افكارنده ایدیسه‌ده یكیچریلر عودت خصوصنده هم زبان نیاز اولوب موسم شتا دخی تقرب ایتكله ركاب همایونك تبریزه دخولندن طقوز كون مرورنده آوازهٔ كوس عودت ولوله انداز زمین وزمان واثنای راهده یكیچریلری تحریك تهمتیله وزیر اعظم هرسك زاده احمد پاشا معزول ووزادن دوقه كین اوغلی احمد پاشا مقتول اولوب اناطولی بكلربكیسی خادم سنان پاشا وزارت عظمی‌یه ارتقا ایلدی اماسیه‌یه بعدالوصول موسم شتا انده امرار اولنوب طقوز یوز یكرمی بر سنه‌سی اول بهارنده حركت وطلایع معسكر همایونك سیف سطوتلریله كماح ودیاربكر وچمشكزك طرفلری امرای اعجام اللرندن تخلیص قلندی

ذوالقدریه حاکمی اولان علاءالدوله دولت مصریه طرفداری اولوب سنهٔ سابقه‌ده موکب پادشاهینك بعض مهمات فرقه‌لرینه تعرض ایلشیدی ترتیب جزاسی ایچون وزیر اعظم سنان پاشا وحاکم مشارالیهك برادرزاده‌سی اولوب خدمت سلیم خانیده بولنان شهسوار اوغلی علی بك اعزام بیورلمغله بالمحاربه علاءالدوله وارکان وامراسی قنطرهٔ شمشیردن امرار وممالك ذوالقدریه دینیلان مرعش ایالتی مشارالیه علی بکه احسان قلندی

ملك مصر اولان سلطان غوریدن نامه وایلچی کلوب شهسوار زاده علی بکك نظر التفاتدن اسقاط اولنمسنی وممالك ذوالقدریه‌ده کمافی‌السابق خطبه‌ده نامی یاد قلنمسنی التماس ایتمکله بوکونه متحکمانه معامله‌دن پادشاه حضرتلرینك طبع سلیملری متغیر اولوب قوجه چرکس ار ایسه مصرده خطبه‌سنی مستمر ایتسون جواب قهر عتابیله ایلچیسی اعاده وذوالقدریه ممالکنك علی بکه احسان اولندیغی حکایه‌سیله علاءالدوله‌نك سر بریده‌سی دخی علی‌رغم‌الانف فرستاده قلندقدن صکره دارالسلطنهٔ استانبوله مراجعت بیورلدی

اماسیه مشتاسنده عسکری طائفه‌سی برر بهانه ایله دفتردار پیری پاشا وخواجهٔ سلطانی حلیمی چلبینك خانه‌لرینی غارته اجتسار ایتمشلر ایدی استانبوله بعدالوصول ضابطان عسکریه بالذات حضور پادشاهی‌یه جلب وسبب فتنه‌دن سؤال ایله تضییق ایدلدکده وقعهٔ مزبوره وزرادن اسکندر پاشا وقاضیعسکر تاج زاده جعفر چلبی وسکبان باشینك تحریکی اثری اولدیغنی بیان ایتلریله اوچی دخی شمشیر کلوکیره مبتلا اولدیلر

شاه عجمه تابع اولان امرای اکرادی سمت اطاعته دعوت ایچون اماسیه مشتاسندن ادریس بدلیسی ارسال اولنمغله مولانای مشارالیه رامی واشتی وسوران وعمادیه وحسن کیف وبدلیس وحیزان وجزیرهٔ عمریه حکامنی وبونلر امثالی یکرمی بش قدر امرای اکرادی کاه تخویف وکاه تلطیف ایله ربقهٔ اطاعت دولت علیه‌یه بند ایلدی شاه اسماعیل طرفندن دیار بکر استخلاصنه مأمور ایدیلان قره‌خانك دفع تسلطی ضمننده میرمیران قرمان خسرو پاشا سردار تعیین اولنه‌رق قوچ حصار قربنده مقاتلهٔ عظیمه وقوعیله اون بیك قدر عجم ایله قره‌خان مقتول اولوب بومظفریت جلیله‌نك ثمره‌سی اوله‌رق کردستان طرفلرنده بولنان بقیهٔ قلاع وسنجار وموصل واورفه سنجاقلری دست تغلب ایرانیاندن انتزاع قلندی

شاه اسماعیل طلب عفو صلح ایچون مکرراً ایلچیلر کوندردیسه‌ده مظهر مساعده اوله‌مدیغندن ملك مصر اولان سلطان غوری‌یه نامه یازوب اکر سلطان سلیم برکره

دها ايرانه هجوم ايدر ايسه كشور عجمى ضبط ايده‌جكى وبعده نوبت ملك عربه كله‌جكى دركار اولمسنه مبنى شمديدن بونك چاره‌سنه باقلمسنى تذكار ايلمشدى

سلطنت سنيه ايله دولت چراكسه بيننه‌ايسه قرق سنه‌دنبرو رقابت كيرمش وامراى چراكسه فن فروسته‌ده اولان مهارتلرينه مغرور ومتكبر برقوم جاهل اوله‌رق سلطان سليمك درجهٔ قوت ومكنتنى تمييزه غير مقتدر بولنمش اولمق حسبيله صورت توسطده اظهار تحكم وعداوته مجاسرت ايلمكه باشلاديلر

حالبوكه شاه اسماعيل سيف سطوت سليم خانى‌ايله مقهور اولدقدنصكره جهانكيرلك سوداسندن فراغت وميدان حربه چيقديغنه ندامت ايدوب عيش‌وعشرته منهمك‌اولمسيله اولجانبدن انديشه‌يى موجب حال قالمديغنه مبنى تسخير كشور عرب ذهن پادشاهيده جولان ايتمكده ايدى بناءً عليه ظاهراً ايران وباطناً عربستان اوزرينه سفر نيتيله طقوز يوز يكرمى‌ايكى سنه‌سى اوائلنده وزير اعظم سنان‌پاشا يكرمى‌بيك قدر عسكر ايله‌دياربكره طوغرى حركت وسلطان سليم دخى متعاقباً تحريك‌لواى سطوت ايلدى

روم ايلى قاضيعسكرى زيرك زاده وامرادن قره‌جه پاشا سفارتله سلطان غورى‌يه ارسال وتسطير اولنان نامهٔ همايونده ايران اوزرينه اولان حركتى بيان ايله خادم‌حرمين اولديغكزدن دعاى خيريه‌كز رجا اولنور مألى تذكار اولندى لكن سلطان غورى شهريار باقتدارك نيتنى تفرس ايلديكنه مبنى عربان وعسكردن‌ماعدا اون اوچبيك عبدمشترى ايله تحريك لواى نهضت ايدرك حلبده سفيران مشاراليهما ايله لدى‌الملاقات برقاچ كون حبس وتحقير ايلدكدن صكره ملاحظهٔ انجام كار ايله بالتطييب اعاده وايران اوزرينه سفر ايتمك مرادكز اولديغى حالده نيچون دونمه كزك اسكندريه‌يه عزيمتنى تنبيه ايلديكز ديو تعريفى متضمن جواب نامه دخى فرستاده ايلدى

موكب همايون بوجاق‌دره نام محله واصل اولدقده مشاراليهما تقبيل سرير دولتمصير وزبان شكوى ايله سركذشتلرين تقرير ايلدكلرينه وصدر اعظم دخى حدود عربستانه بالوصول ملاطيه معبرندن عبور ايچون حكام‌چراكسه‌يه مراجعت‌ايلدكده سدباب رخصت ايله فتح دروازهٔ عداوت ايتدكلرينه مبنى سلطان غورينك سالك اولديغى طريق‌ناموافق مؤكد عزم سابق اوله‌رق اردوى همايونك يوزى شرقه ايكن قبله طرفنه چويريلوب عربستان اوزرينه سوق توسن عظمت قلندى

عينتاب وملاطيه وديوريكى وبهسنى‌وقلعة‌الروم ضبط اولندقدنصكره طقوزيوزيكرمى ايكى سنه‌سى رجبنده حلب قربنده واقع مرج دابق نام صحراده مصر اردوسيله مقاتلهٔ

عظیمهٔ مشهوره وقوع بولوب بش ساعت ظرفنده عساکر چراکسه منهزم وسلطان غوری دخی دائرهٔ شهوددن منعدم اولدی

حلب والیسی اولوب عرض اطاعت ایدن خیری بك واسطه‌سیله حلب سکانی موکب همایونی کمال تعظیم ایله استقبال ایلدکلرندن غارت وخسارتدن مصون اولدیلر سلطان غوری شاه اسماعیل کبی اسکداره قدر ضبط ایتك اوهامنه قانع اولمیوب استانبولی دخی تسخیره نیت وحین محاصره‌ده صرفنه محتاج اولدیغی مبالغی تهیه واستصحاب ایلمش ایدوکندن حلب خزینه‌سنده مدخر بولنان یکرمی کره یوز بیك آلتون یعنی عصرمز قیمتنه نظراً برمیلیون لیرا ایله اشیای سائره ومودوع امرا اولان اموال کثیره مضبوط خدام سلیم خانی اولدی .

اون سکز کون حلبده اقامتدن صکره طرف شامه عطف لجام اجلال اولنوب حما وحمص وطرابلس وقدس شریف سکانی صف بستهٔ مقام اطاعت اولمشلر ایسه‌ده حاکم غزه اولان جانبرد غزالی برمقدار چراکسه وعربان عسکریله غزه‌ده اقامت ایدوب مصره سدسپاه اولمق ویاخود سلطان سلیم عودت اختیار ایدر ایسه شامی تخلیص ایلمك افکارنده بولندیغی تحقیقکردهٔ پادشاهی اولمغله وزیر اعظم سنان پاشا ارسال اولنوب جمعیتی تدمیر وجنود عثمانیه حقنده بدمعامله‌یه متجاسر اولان غزه اهالیسی تازیانهٔ شمشیر ایله تعزیر ایتدیرلدی .

شامده اوچ درت آی آرام وغائلهٔ شتا برطرف اولدقدن صکره تسخیر مصر ایچون عزیمته اقدام اولنوب وزرادن حسام الدین پاشا مشکلات بریه‌یی بیان ایتدکده بقاسی عسکر بیننده فتور واوهامی استلزام ایده‌جکندن ایران سفرینه قربان اولان همدم پاشایه تردیف ودولت شهادت ایله تشریف قلندی .

بونك ارزرینه مراد همایونه مخالف کلام تفوهنه کیمسه‌ده قدرت وجسارت قالمامقله موکب همایونه لزومی اولان صو وذخائر برابر کتورلمك کبی مشکلات عظیمه اختیار اولنه‌رق یوله دوزلدیلر لکن عنایت حق ایله بعضاً یغمورلر یاغمغله قورقیلان شیلر وقوعبولمقسزین طقوز یوز یکرمی ایکی سنه‌سی ذی الحجة الشریفه‌سنك سلخنده مصر قربنده واقع برکة الحاج نام محله نصب سرادقات اجلال وهمان اولکون ترتیب بزم رزمه استعجال اولندی .

سلطان غورینك وفاتندن صکره مصرده تسلطن ایدن سلطان طومانبای ریدانیه صحراسنده تشکیل ایلدیکی اردویی طوپ وتفنك وسائر ادوات جنك ایله تحصین ایتمش ایسه‌ده پادشاه صاحب تدبیر احوال دشمندن خبیر اولدیغنه مبنی جبل مقطمدن نازل

ومعركه كاهه طرف خلافدن واصل اولمغله طومانبايك سعى واقدامى نتيجه پذير اولميوب جمع اندك شمار ايله فراره مجبور اولدى .

چراكسه جنديلرينك سلحشورلقلرى وفرط جسارتلرى تسليمكردهٔ يار واغيار اولوب حتى اسلحهٔ ناريه‌يه مقابله ايده‌ميه‌جكلرنى تفرس ايلدكلرنده برقاچ نفر چركس فدايىسى بالذات سلطان سليمه ايصال مضرت ايتمك ايچون رايت همايون اوزرينه هجوم ايلديلر توفيقات ربانيه جمله‌سندن اوله‌رق پادشاه حضرتلرى موقع آخرده بولنمغله سنجاق ديبنده طوران وزير اعظم سنان پاشا ورمضان اوغلى محمود بك وعينتاب واليسى يونس بك كشتهٔ تيغ قضا اولدى لكن بو درجه جان سپارانه چالشمشلر ايكن خيبت وخسراندن غيرى برشيئه نائل اوله‌مديلر .

محاربه ختام بولدقدن صكره سلطان سليم شوكت باهره وكوكبهٔ قاهره ايله مصر ايچندن كچوب بولاقده منصوب اولان معسكر همايونه نزول بيورديلر .

چند كون مرورنده سلطان طومانباى جمع ايده بيلديكى عربان عسكريله بغتةً مصره دخول ايدوب اوچ كون اوچ كيجه درون شهرده محاربه ممتد ولايعد جان وبيكلرجه نوجوان سيلاب زدهٔ فتن اوله‌رق يوم رابعده طومانباى جانب فراره سوق سمند واهالئ مصر دخى الامان صداسنى بلند ايلديلر .

مؤخراً طومانباى دخى تعقيبنه مأمور اولان امرايه نفسنى تسليمه مجبور اولمغله حضور همايونه ايصال اولندقده سلطان سليم مشاراليهى مصر واليلكنده قوللانمق نيتنده بولنمش ايسه‌ده معاملهٔ سركشانه اظهار ايلديكندن وعربلر اساننده الله ينصر طومانباى هداسى منقطع اولمديغندن شهسوارزاده على بكه تسليم اولنوب باب زويله‌وه بردار قلندى چونكه ميرمشاراليهك باباسنى مصرلولر مقدما باب مذكورده صلب ايتمش اولدقلرندن اكا بدل طوتلدى

سنان پاشادن صكره مقام وزارت عظمايه اعتلا ايدن يونس پاشا مصر واليلكنه تعيين اولنمش ايسه‌ده طمع خامندن ناشى مقتول اولان امراى چراكسه حرملرينى مصادره‌يه باشلاديغندن حكومت مصر خيرى بكه وشام ينه امراى چراكسه‌دن اولوب مؤخراً بارگاه سليم خانى‌يه دخالت ايدن جانبرد غزالى‌يه توجيه ومصر محافظه سيچون خيرى بك معيتنه بشيوز يكيچرى وبشيبك سوارى براغيلوب درت آى قدر مصرده اقامتدن صكره جانب شامه واندن حلبه عودت بيورلدى

اثناى راهده بركون وزير اعظم يونس پاشا پادشاه حضرتلريله مصاحبت ايده‌رك كلورلر ايكن (بوقدر زحمت ومشقتلر چكيله‌رك مصر فتح اولندقدن صكره برخائن

چركسه ويرجككزى بيلسه‌لر قوللرك ارقه‌كه دوشوب كلمزلر ايدى) ديو تعريضه جسارت ايلديكى انده همان اتك باشنى چكوب اوراجقده پاشاى مشار اليهى قتل ايتديردكدن صكره اناطولى قاضيعسكرى بولنان كمال پاشا زاده‌يى يانه چاغيروب مصاحبت ايدرك يوله دوام ايلدى كمال پاشا زاده‌نك اتى نصلسه برصو بركنديسنه باصه‌رق سرپنديسى سلطان سليمى باشدن آياغه قدر چاموره غرق ايلديكندن مولاناى مشاراليه پچتابه دوشدكده (علما آتى اياغندن اوزريمه صچرايان چامور باعث فخر ومباهاتمدر بعدالوفات صندوقه‌م اوزرينه اورتسونلر) ديو فراجه‌سنى چيقاروب حفظ ايتديردى وبومعامله ايله قدردانلغنى عالمه بيلديردى مذكور فراجه الآن صندوقه‌لرى اوزرنده طورور

خدمت وزارت عظمى‌يه انتخاب اولنان استانبول محافظى پيرى پاشا حلبده ركاب همايونه لدى‌الوصول شاه عجمك قره باغده تحزب واجتماع اوزره اولديغى استماع اولنديغندن قرق بيك قدر عسكر ايله پاشاى مشاراليه محافظهٔ سرحد ايچون اعزام اولندقدنصكره پادشاه حضرتلرى جانب رومه عطف زمام ايدرك طقوز يوز يكرمى درت سنه سى رجب شريفنده استانبوله واصل وبرقاچ كون مرورنده ادرنه‌يه مرتحل اولوب بعدالشتا استانبوله عودت بيورديلر

وزير اعظم بيره‌جك مقابله سنده ضرب خيام آرام وممالك مفتوحه‌نك تنظيم امورينه اهتمام ايدوب شاه عجمك جانب خراسانه كريزان اولديغى خبر النمغله بعدالاستيذان عودت وركاب همايونه مواصلت ايلدى

بوزق اشقياسندن جلال نام مفسد توقا دستنده برغارده قرار ومهديلك دعواسيله يكرمى بيك قدر حمقا جمع ايلديكى استخبار اولنمغله روم ايلى بكلر بكيسى فرهاد پاشا استيصالنه تعيين ومرعش حاكمى شهسوار اوغلى على بكه دخى پاشاى مشاراليهه التحاق ايلمسى توصيه وتلقين اولنمشيدى مير مشاراليه فرهاد پاشانك وصولنه ترقب ايتميه‌رك اشقياى مزبوره‌يى تنكيل وتدمير ايلدى عصر سليمان خانيده وبيك تاريخندن صكره ظهور ايدن بومقوله اشقيا جمعيتلرينه جلالى تعبيرى بونلردن اقتباس طريقيله اولديغى مرويدر

برمدت قدس شريف وبرالشامه مستولى اولان اهل صليب ملك صلاح الدينك همتيله اورالردن طرد اولندقلرنده ردوس جزيره‌سنده جمهور صورتنده برحكومت تشكيل ايدوب مجاهد معناسنه اوله‌رق قواليرنامليه ياد اولنورلر وتدارك ايلدكلرى قوهٔ بحريه واسطه‌سيله سفن اسلاميه‌يى طوتمق صنعتيله مشغول اولورلر ايدى

فاتح مرحوم عصرنده بونلرك دفع مضرتلرینه ابتدار وردوسك تسخیرینه صرف اقتدار قلندی ایسه‌ده قلعه‌سی فوق‌العاده استحکامات ایله تحصین اولنمش ودرونی فدایلر ایله مملو بولنمش اولدیغندن ضبطنه موفق اولنه‌مامشتدی

لکن مصر فتح اولندقدن صکره استانبول ایله مصر اره‌سنده مواردهٔ سفاین تکثر ایتمك طبیعت مصلحتدن اوله‌رق بونلرك تحت امنیته کیرمسی دخی بهمه حال ردوسك تسخیرینه منوط بولندیغنه بناءً وکلای دولت سلطان سلیمی بوخصوصه تشویق وترغیب ومهمات مقتضیه تدارکنه اقدام ایتمکده ایدیلر

پادشاه حضرتلری ایسه برکره دها ایرانه هجوم ایدوب هنوز تأسس ایتمکده اولان مذهب شیعه ودولت صفویه‌یی محو وافنا ایتمك نیتنده اوله‌رق حالبوکه علمای عصر براقلیم فتح ایتمکدن برعیسوی کوبی آلوب برخرستیان مسلمان ایتمك دها خیرلودر وسلطان سلیمك کافهٔ حرکاتی سفك دماء مسلمینی مؤدی اولوب بوکا ایسه مولا راضی اولمز دیه‌رك تعریض ایتمکده ایدوکلرندن ووکلانك ردوس سفریله سلطان سلیمی اشغاله چالشملری دخی بو نکته‌یه مبنی اولدیغندن پادشاه حضرتلری (بن اقلیملر فتح ایتمك ارزوسنده‌یم سز بنی برحرسز جزیره‌سنی تسخیر ایله مشغول ایتمك ایسترسکز حالبوکه بنم بوندن صکره آخرت سفرندن بشقه سفرم یوقدر وبزم ارتحالمز لازم کلمشدر زیرا بقاءمز چوق آدمك فناسنی ایجاب ایده‌یور) جواب جامع الکلامیله ردوس سفرینی رد بیوردیلر .

فاتح مرحوم استانبولی تسخیر ایلدکده اهالیسنه امان احسان ایدوب ادارهٔ امور روحانیه‌لریچون بعض امتیازات ایله پطریق نصب ایتمش وامرای عیسویه‌یی دخی تلطیف وتجلیل ایتمش ایدی برمدت مرورنده قانته قوزن وسائر بعض امرا بر تقریبله استانبولی استرداد ایتمك سوداسنه دوشدکاری واولوقت طرزونده وموره‌ده تشکیل حکومت ایدن روم ایمپراطورلری تعلقاتیله مخابره‌یه کیرشدکاری استماع اولندقده متجاسرلری تأدیب اولنوب سلطان بایزید عصرنده دخی بو وسوسه کاملاً زائل اوله‌مدیغندن سلطان سلیم روم طائفه‌سنك یاقبول اسلام ایتلرینی ویاخود استانبولی ترك ایدوب کیتملرینی امر ایلدی.

وکلای دولت بو بابده اضطرابه دوشوب لکن پادشاهك شدت هیبت وغضبندن مخالفته جسارت ایده‌مامه‌لرینی مفتیٔ عصر اولان زنبیللی علی افندی‌یه مراجعت ایلدیلر .

مفتیٔ مشار الیه فاتح مرحوم بونلره عهد وامان احسان و برقطعه فرمان دخی اعطا ایتمش اولدیغندن شمدی بوتکلیف شرعاً جائز اولمز دیوافتا ایتمکله سلطان سلیم فرمانی کوره‌یم دیو طلب ایلدی کیفیت پطریقه افاده اولندقده ذکر اولنان فرمان بر حریقده

محترق اولدیغنی بیان ایلمکله ایش برقات دها مشکلاته کرفتار اولدقده مفتیٔ مشارالیه اثبات ماده دخی کافیدر دیدیکنـده مبنی اختیار یکیچریلردن ایکی کشی دیوان همایونده ادای شهادت ایدوب سلطان غضوب حضرتلرینك دعواسی علیهنه حکم اولنمغله غائله برطرف اولدی طقوز یوز یکرمی التی سنه‌سی شعبانده پادشاه حضرتلری ادرنه‌یه عزیمت ایدوب آنجق پدرلری مرحوم ایله ترتیب ساز صف مصاف اولدقلری اوغراش کوبی نام محله وصوللرنده مبتلا اولدقلری علت شیر پنچه مشتد اولمغله قرق کون قدر اوراده آرامه مضطر اولوب سنهٔ مربوره شوالنده اللی بریاشنده وسلطنتنك طقوزنجی سالنده ارتحال دار بقا بیوردیلر

پادشاه مشارالیه حضرتلری مدبر وبهادر وتهدیدینی ایقاعه قادر احوال عالمدن خبیر غضوب ومهیب حقه قائل واقتضـاسی درجـه‌ده کرمکارانه مائل لطیف کو بر شهریار عظیم الشان ایدیلر احوال مبسوطه وحکایات آتیه مزایاسندن اوصاف مذکوره ایله اتصافلری موقع ثبوته واصل اولور .

عربستان سفرینه عزیمتدن مقدم پیری پاشایه مضمر دروننی افشـا ایلدکده پاشـای مشار الیه جنکیز وتیمور کبی جهانکیرلرك چولی چکمدکلرینی وبوخصوصده اولان مشکلاتی بیان ایلدیکندن مظهر غضبلری اولمشیدی بعدالفتح پیری پاشایه خطاب ایدوب (ایشته بن کیتدم ومصری فتح ایتدم) بیوردیلر پاشای مشارالیه دعای همایونلرینی تکرار ومطالعهٔ سابقه‌سنك سخافتنی اقرار ایلدکده (یوق سـنك عرض ایلدیکك ملاحظات موافق حال ومطابق حزم واحتیاط ایدی لکن خلق بکا باباسنی وقرنداشـلرینی اولدردی دیو طعن ودشـنام ایتمکده اولدقلرندن دولت علیه‌یه فوق العاده بر خدمت ایله بو تهمتی فراموش ایتدیرمکه مجبور اولدیغمدنناشی مخاطرات ملحوظه‌یی کوزمه آلدم) بیورمشلردر .

برکون ینه پیری پاشا ایله اثنـای مصاحبتده (تیمورلنك بزم بیوك پدری طوتدیغندن بو کیفیت سلاله‌مز اوزرنده برلکه براقدی بونك ازاله‌سی ایچون هندستانده حکومت ایتمکده اولان تیمور اولادلری اوزرینه سفر ایتمك ایسترم) بیوردیلر پاشای مشار الیه (بو وقعه‌نك اوزرندن یوز سنه‌دن متجاوز زمان مرور ایتمش وسلطنت سنیه‌کز مؤخراً بوقدر فتوحات وترقی‌یه مظهر اولمش ایدوکندن بولکه طبیعتیله زائل اولمشدر مع مافیه هندستانك بعدیتی سبیله سفر حد امکانده دکلدر) دیدکده عصرمزده کشاد اولنان قنال موقعنی بالتعریف (اورادن بحرسـویشی آقدکزه الصاق ایدر وبحراً هنـدسـتانه کیدرم) بیورمشلردرکه بوفقره احوال عالمه اولان وقوفلرینه شاهد عادلدر

ینه برکون اندرون همایون اغالرندن اوتوز قرق کشی‌یه بردن غضب ایدوب قتللرینی

امر ایتمشلر ایدی مفتیٔ عصر زنبیللی علی افندی كیفیتی استماع ایلدكده حضور همایونه واروب شویله برواقعه ایشتدم دیمسنه جواباً (افندی ارتق سن امور سلطنته مداخله یه باشلادك) بیورمشلردر افندیٔ مشارالیه دخی (بز امور اخرویه كزك محافظه سنه مأمور اولدیغمزه مبنی احكام شرعیه یی بیانه كلدم) دیدكده پادشاه حضرتلری (اصلاح احوال عمومیه ایچون برفرقه نك قتلی تجویز اولنمش دكیلدر) دیدیكنه جواباً (اصلاح عالم بونلرك قتللرینه منحصر دكلدر قباحتلرینه كوره تعزیر اولنمق مرتبهٔ كفایه ده در) دیو بیان حقیقت حال ایتلریله پادشاه حضرتلری (قتللرندن واز كچدم لكن قپوده طورماسونلر كتسونلر) دیمشلر مفتیٔ مشارالیه عرض تشكرله برابر (بونلر خدام مخصوصهٔ شاهانه كزدن بولندقلرینه مبنی بلانانپاره چیقاریلور ایسه خدمات سافله ده بولنمغه مضطر اولورلر بوایسه موافق شان سلطنتكز دكلدر نانپاره ویریلور ایسه بلا موجب بیت المال مسلمین اضرار اولنمش اولور اتمام عافیت بیوروك وقباحتلرینه كوره تعزیر ایله خدمتده آلیقویك) دیدكده بوكلام حقی قبول ایلمشلردر

مصر فتحیله بكام اولدقلرنده شریف حجاز اولان ابوالبركات تهنیهٔ فتح وظفر ایچون اوغلنی كوندرمشیدی تكریمات فائقه یه مظهر اولدقدن بشقه اهالیٔ حرمین شریفنه ایكیوز بیك التون عطیه كوندردیلر وعلمای مصر سلاطین سالفهٔ مصریه وقفلرینك ضبطنه فتوی ویرمشلر ایكن ابقاسی طرفنی اختیار بیوردیلر ومصر خزینه سنده بولنان تبركات جلیله یعنی ذات مابه الموجودات حضرت رسالتپناهی یه واجلهٔ اصحاب كرام حضراتنه منسوب امانات سنیه ایله بعض نوادر اشیادن غیریسنی آلیوب خزینهٔ مصریه یی تخلیه ایلدیلر وروم وزراسنك عربستان اداره سیله عدم الفتلرینی درپیش ملاحظه ایدوب مصری خیری بكه وشامی جانبرد غزالی یه ویردیلر بونلرك جمله سی علو جناب وكرمكارلغنك دلائلندندر

پادشاه مرحومك اویخوسی غایت آز اولمغله اكثر لیالیی مطالعهٔ كتب ایله امرار ایدرلر وتزییناته اصلا رغبت بیورمزلر ایدی بعض محرملری سببندن سؤال ایتدكده (وكلا وامرانك البسهٔ رسمیه تلبس ایتلری پادشاهلرینه تعظیماً در بزكیمی تعظیمه مجبورزكه اختیار كلفت ایده لم) بیورمشلر

حاصل كلام كمال پاشا زاده نك مرثیه سی تمام كاشف احوالی اولمغله انك تحریریله ختم مقال اولندی

ترکیب بند

عزمده نوجوان خزمده پیر ❀ صاحب السیف صائب التدبیر
هم صف آراایدی هم آصف رأی ❀ نه وزیر ایستر ایدی نه‌ده مشیر
الی شمشیر ایدی دیلی خنجر ❀ نیزه ایدی قولی ویرمغی تیر
آزمدتده چوق ایش ایتمشیدی ❀ سایه‌سی اولمشیدی عالم گیر
شمس عصر ایدی عصرده شمسك ❀ ظلی ممدود اولور زمانی قصیر
تاج وتخت ایله فخر ایدر بكلر ❀ فخر انكله ایدردی تاج وسریر
كوكلی اول سورده بولوردی سرور ❀ كه چلا چاغریدی تیغ ونفیر
رزم ایشنده وبزم عیشنده ❀ كورمدی پیرچرخ آكه نظیر
كیرسه میدان رزمه شیر دلیر ❀ چیقسه ایوان بزمه مهر منیر
اولیجق دار كیر اول شیری ❀ اكسون وقانلر اغلسون شمشیر
حیف سلطان سلیمه حیف ودریغ ❀ هم قلم اغلسون آكا هم تیغ

وزیر اعظم پیری پاشا سلطان سلیمك وفاتنی اخفا و مغنیسا والیسی بولنان شهزاده سلطان سلیمانه سرعت ورودی لزومنی انها ایتمكله شهریار جدید استانبوله واصل و تخت خلافت عظمایه نائل اولدیغی خبری پاشای مشار الیه وارد اولدقده اردوی همایون ایله جنازهٔ سلیم خانی‌یی بالاستصحاب استانبوله شتاب ایلدی سلطان سلیمان حضرتلری پدر مكرملرینك جنازه‌سنی استقبال وحین حیاتلرنده نزهتگاه مرغوبلری اولان میرزا سراینه دفن ایتدیروب اوزرینه تربه و جوارینه جامع و تفرعات انشا ایتدیردیلركه سلطان سلیم جامعی دیمكله معروفدر .

سلطان سلیمك خبر وفاتی منتشر آفاق اولدقده شام والیسی اولان جانبرد غزالی سلطنت مندرسهٔ مصریه‌یی اعاده ایتمكه عزیمت و مصر والیسی خیری بكی اتفاقه دعوت ایدوب میرمومی الیه ایسه عاقل و دور اندیش بر ذات اولدیغندن بو امرك حصولی مرتبهٔ استحاله‌ده اولدیغنی ادراك ایدوب انجق غزالینك كندو اوزرندن تسلطنی دفع ایچون دعوته اجابتی حلبك تسخیرینه تعلیق ایلدی . بنابرین جانبرد غزالینك حلبی محاصره ایلدیكی خبری ركاب همایونه واصل اولدقده فرهاد پاشا سرعسكر نصب وارسال وشهسوار زاده‌یه دخی حلب محافظی قره‌جه پاشایه امداد ایلسی ایچون فرمان عالی اصدار اولندی .

محافظ مشارالیهك اقدامی وشهسوار زاده‌نك مهاجماتی جانبرد غزالی‌یی ضبط حلبدن مأیوس وفرهاد پاشانك قرب وصولی دخی رایت امیدینی معکوس ایتمکله شامه عودت ایدوب قدوم سرعسکره منتظر اولدی فرهاد پاشا شام جوارینه لدی‌الوصول وقوعبولان محاربه‌ده عساکر شامیه منهزم ومخذول وجانبرد غزالی دخی مقتول اولدیغندن سطوت شمشیر عثمانی عربستان خلقنه تکرار عرض دیدار مهابت ایلدی .

ارکان دولت سلطان سلیمان حضرتلرینی لذت فتوحاته داداندرمق ایچون غزاوجهاده ترغیب ومجار قرالنك تبریك جلوسه مسارعت ایتمدیکنی بیان ایله بلغرادك فتحنه تشویق ایلدکلرندن طقوز یوز یکرمی یدی سنه‌سی اوجانبه سوق سمند جلادت اولنوب وزیر اعظم پیری پاشایی اولجه بلغراد محاصره‌سنه اعزام وکندولری بودین نیتیله طونه نهرینی مروره اقدام ایلمشلر ایکن تکرر انهای پاشای صاحب تدبیرایله عودت‌وبلغرادپیشگاهنده اولان وزیر اعظم اردوسیله ملاقات ایلدیلر برآی قدر محاصره‌دن صکره قلعهٔ بلغراد عنوةً مسخر تیغ ظفر پیکر وجوارنده بولنان‌چند عدد پلنقه دخی مرأت فتحده‌جلوه‌کر اولمغله امرمحافظه‌لری اتمام واهالیسندن برمقداری استانبوله نقل ایله جانب دارالسلطنه‌یه عطف زمام اولندی .

مطمح نظر دولت اولان ردوس تسخیریچون انواع سفاینِدن آلتیوز آلتمش درت کمی استحضار ووزیر ثانی مصطفی پاشا ایله ارسال اولندقدن صکره سلطان سلیمان خان حضرتلری سوق موکب عظمت واقتدار ومرمرس اسکله‌سندن ردوس جزیره‌سنه‌کذار بیوردیلرمتانت‌قلعه آلتی آی‌قدر کیجه‌وکوندوز اشعال اتش‌حرب وقتاله بادی وپك‌چوق ضایعات وتلفاتی مؤدی اولدیغی حالده بالآخره قوهٔ قاهره ایله فتح وتسخیر وجوارنده واقع استانکوی وبودروم قلعه‌لری دخی دفتر فتوحات سلیمان خانی‌یه درج وتسطیر بیوریله‌رق عودت همایون واقع اولدی .

فرهاد پاشانك اوته‌دنبرو شهسوار زاده‌یه غیض وخصومتی اولمغله میر مشارالیهی دعوای استقلالده بولنمق تهمتیله غمز ایلدیکندن ردوس اوزرینه حرکت همایون‌وقوعندن مقدم ظاهراً محافظهٔ سرحد وباطناً فیاضهٔ ابن‌شهسواری سد ایچون اعزام قلنمشیدی‌علی بك فرط صداقتنه اعتماداً فرهاد پاشانك اردوسنه داخل اولدقده قتل اولنمغین ذوالقدریه خاندانی رهین اضمحلال وپریشانی اولدی .

دولت چراکسه اواخر ایامنده تورك لوندلری سواحل یمنه منتشر وبعض مواقعك ضبطیله تشکیل حکومته مقتدر اولوب اقلیم مصر حکومت عثمانیه‌یه داخل اولدقده‌عرض

اطاعت وفرمانبری‌یه مجبور بولندقلرندن طرف سلیم خانیدن بعض مرتبه عسکر وامرا ارسال وبکلربکیلکی لوندات مزبوره سرامدانندن کمال پاشایه توجیه قلنمشیدی مؤخراً طائفهٔ لونددن اسکندر نامنده برخارجی دعوای استقلاله قیام وتبدیل خطبه وسکه‌یه اهتمام ایلدی ایسه‌ده میرمیران مشارالیهك شمشیر غیرتیله شقیٔ مرقوم ازاله وآسایش مملکت اعاده قلندیغی خبرمسرت اثری رکاب همایونه واصل اولدی

ردوس محاصره‌سی اثناسنده مصر والیسی خیری بکك خبر وفاتی وارد اولمغله وزیر ثانی بولنان مصطفی پاشا حکومت مصر ایله اجلال وقادرغه‌لر ایله ارسال قلندی.

ردوسدن عودت همایون وقوعندن صکره‌جه بر کون پادشاه حضرتلری وزیر اعظم پیری پاشایه (غایت مقبول ومعتمد بر قولم واردر بر بیوك منصب ایله بهرمند ایتمك ایسترم) دیه‌رك افادهٔ مرام ووزیراعظم مشارالیه نکته‌یی تفرس ایدرك (اویله مرغوب وموثوق بنده‌لرینه لایق اولان قوالکزك مأموریتمدر) جوابیله استعفایه قیام ایتمکین پیری پاشایه تقاعداحسان اولنوب خاص اوطه باشی ابراهیم آغا منصب وزارت عظمایه اعتلا ایلدی

وزیرثانی بولنان احمد پاشا که سلطان سلیم مرحومك امکدارلرندن اولوب پدرلری سلطان بایزید ایله وقوعبولان مصادمه‌دن عودتله احیولی‌یه شتاب ایدرلر ایکن عقبکیرلردن برقاچ نفری یتشوب سلطان سلیمه سوءقصد ایلدکارنده جمله‌سنی دفع وقهر ایدن قهرمان زماندر سلطنت سلیم خانیده میراخوروموخراً وزیر اولمشیدی مهر همایونك بویله خلاف اصول ابراهیم اغایه ویرلمسندن صبر وقراری منسلب ومصر والیلکنه طالب اولوب کیتدی لکن ابراهیم پاشانك مرکز اهانتده قیام وافنای وجودینه نصب نفس اهتمام ایلدیکنه مطلع اولدقده بواضطراب ایله متصدی اولدیغی حرکات مزبوحانه اعلان عصیان ایتمك رنکنه قونیله‌رق ودعوای استقلاله مبادرت وتبدیل خطبه وسکه‌یه جرأت ایلدی دینله‌رك صدر مشار الیهك تسلیط ایلدیکی امرای مصریه‌دن محمد بك طرفدارانی بالاستصحاب پاشای مشارالیه اوزرینه هجوم ایله قتل وافنا وخزینهٔ مصریه‌یی یغما ایلدیلر .

بوخبر واصل‌در دولت اولدقده مصالح مختلهٔ مصریه‌نك تنظیم وتسویه‌سی وزیراعظم ابراهیم پاشانك کیتمسنه محتاج کورینوب کمال اجلال واستقلال ایله اعزام قلنمغین برقاچ آی مصرده اقامت واعادهٔ اسایش مملکته موفق اولدقدن صکره عودت ایلدی ..

طقوز یوز اوتوز ایکی سنه‌سی تسخیر کشور انکروس نیتیله سلطان سلیمان خان حضرتلری سوق سمند جلادت ایدوب ره راسته بولنان قلاع دست دشمندن انتزاع اولنه‌رق موکب همایون مهاج صحراسنه واصل اولدی ..

مجار قرالی توجه پادشاهی‌یی استماع ایتدکده متجاور ملوك عیسویه‌دن استمداد وعساکر کلیه جمع واعداد ایدرك مزبور صحراده مقابله‌یه مبادرت ایلدی ایسه‌ده قوهٔ قاهرهٔ عثمانیه‌یه تاب آور مقاومت اولەمیوب انهزام کامل ایله منهزم و کندوسی دخی دائرهٔ شهوددن منعدم اولمغله پادشاه غازی اردوی همایون ایله بودین پیشگاهنه رهبت بخشای ورود اولدی .

امرای مجار مقام فرمانبریده پایدار اولمغله مجار قراللغی خدام درگاه سلیمانیدن اولوب حقنده وعد جلیل سبق ایدن اردل بانی اوغلی یانوشه ارزانی بیوریلوب مقر سریر خلافت جانبنه مراجعت قلندی .

سلطان سلیمان خان انکروس سفریله مشغول ایکن اناطولیده ذوالنون اوغلی وحاجی بکتاش اوغلی کبی جلالیلر ظهور وباشلرنده مجتمع اولان بشر اون بیك حشرات ایله ممالك محروسه‌یه القای شروشور ایلدکاری استماع اولنمغین صدر اعظم ابراهیم پاشا اعزام اولنوب بالمحاربه جمعیت اشقیا تارمار ومرقوملر دخی طوتیلوب قنطرهٔ سیف سیاستدن امرار قلندی .

نمچه قرالی اولان فرندوشك طرف پادشاهیدن مجار قرالی نصب بیوریلان یانوش قرال اوزرینه هجوم وبودینی تسخیرایله یانوشی فراره مجبور ایلسی تکرار اولجانبه حرکت همایون وقوعنی استلزام ایلکله طقوز یوز اوتوز بش سنه‌سی تحریك لوای سطوت وقلعهٔ بودین ایکنجی دفعه اوله‌رق آوردهٔ قبضهٔ جلادت بیوریله‌رق ینه یانوش قراله احسان اولندقدن بشقه مهاج محاربه‌سنده مقتول اولان مجار قرالنك اله کچمش اولان وقرونه تعبیر قلنان قدیم مجار قراللغی تاجی ایله سرافتخار تزیین اولندی .

بعده نمچه قرالنك حرکات واقعه‌سنه ترتیب جزائیتله ویانه اوزرینه حرکت اولنوب یکرمی برکون محاصره وکمال گرمیتله محاربه اولندیغی حالده تسخیری ممکن اوله‌مدی . چونکه صدراعظم ابراهیم پاشا ویانه قلعه‌سی تکلفات عظیمه‌یه محتاج اولمامق مطالعه‌سیله بیوك طوپلر استصحابنده قصور ایلشیدی اگرچه برمدت دها محاصره‌یه دوام اولندیغی حالده شاهد مطلوب مرأت تیسرده جلوه‌نما اوله‌جغی بدیهی ایدیسه‌ده ذاتاً ویانه ایله ممالك اسلامیه بیننده علاقهٔ اتصال اولمدیغنه مبنی ضبطی غیرقابل وموسم شتا دخی داخل اولوب معمافیه ویانه‌نك سکسان یوز ساعت قدر جوانب اربعه‌سی غارتکران عساکر واسطه‌سیله تخریب واحراق قلنه‌رق امرجزا کماینبغی ایفاقلنمش اولدیغندن ویانه‌ده محبوس بولنان اسرای اسلامیه‌نك سبیلاری تخلیه قلنمق ومجار قرالنه تعرض اولنمامق اوزره

محصورینك وقوعبولان نیاز واستدعالری موقع قبولده واقع اولوب دار اسلامه عودت وشدت شتادن خیلیجه زحمت چکیلەرك استانبوله مواصلت بیورلدی .

نمچه قرالی فرندوش مجارستان هواسندن کندوسنی الەمدیغندن طقوز یوز اوتوز سکز سنەسی تکرار بودین قلعەسنی محاصره ایلدکده سمندره سنجاغی میرلواسی اولان یحیی پاشا زاده محمد بك تحت حکمنده بولنان جنود موحدین ایله امداده شتاب واردوی همایونك دخی قریب الوصول اولدیغنی اشاعه واشراب ایتمکله فرندوش قرال عودته مجبور اولدی .

بو خبردو دولته واصل اولدقده سلطان سلیمان خان حضرتلری تکرار سوق توسن عظمت ایدرك نمچه ممالکنی زیر وزبر و یکرمیدن متجاوز قلاعی مسخر تیغ ظفرپیکر ایدوب حد و حسابه کاز انواع غنایم و یوز بیکدن متجاوز اسرا اخذ ایدرك جانب دارالسلطنەیه معاودت بیوردیلر .

فاتح مرحومك نصب کردەلری اولان قریم خانی منکلی کرای خان فوت اولدقده اکبر اولادی اولان محمد کرای جالس سریر حکومت و بر مدت مرورنده شهیداً مرتحل دار آخرت اولمغله غازی کرای نام صبی اوغلی وارث تخت پدر اولدی ایسەده صاواتی حسبیله قریمده انواع شورش حادث اولدیغندن منکلی کرای مرحومك اولادندن اولوب کوچکلکندنبرو دائرۂ سلیم خانیده تربیه اولنمش اولان سعادتکرای طرف پادشاهیدن قریم خانلغی ایله برمراد وکفه مقاطعەسندن یومیه بیك اقچه جیب خرجلغی تعیینیله منظومۂ اقبالی مستزاد قلنمشیدی بر قاچ سنه متکا پیرای حکومت دشت قپچاق اولدقدن صکره اسلام کرای نام برادری حرباً تخت خانیی غصب ایتمکله سعادتکرای دردولته کلوب صنوف عواطفه قرین و الی الوفات استانبولده مکین اولدی .

بو جهتله اسلام کرای تخت قریمده مستقر اولدی ایسەده حرکات واقعەسی مخالف رضای سلیمان خانی اولدیغنی بیلدیکندن خوف تیغ پادشاهی ایله راحت وحضوردن مهجور و بو اندیشه ایله عاقبت حکومت قریمدن عرض فراغه مجبور اولمغله قریم خانلغی رکاب همایونده بولنان صاحبکرای نام کوچك برادرینه توجیه بیورلدی .

امرای اکراددن بتلیس حاکمی بولنان میر شرف شاه عجم درکاهنه دخالت ایتمکله بتلیس حکومتی اولامه پاشایه توجیه بیورلمشیدی میرمرقوم شاه طرفندن اقدار اولنەرق پاشای مشار الیه اوزرینه هجوم ایدوب وقوعبولان محاربەده منهزم ومقتول اولدی ایسەده شاه عجمك بوکونه متجاوزانه حرکتی و باخصوص بغداد حاکمی اولوب طرف پادشاهی‌یه

متمایل بولنان امیر ذوالفقاری بر تقریب ایله قتل و اعدام ایتمسی چالدیران محاربه‌سندن برو مستور خاکستر تغافل اولان آتش عدوانك یکی باشدن شرر افشان اولمسنی استلزام ایلدکله صدر اعظم ابراهیم پاشا جیوش کافه ایله جانب شرقه اعزام بیورلدی.

صدر مشار الیه وان قلعه‌سنی و ارجیش و وسطان و عادلجواز و اخلاط بلده‌لرینی ادخال قلمرو سلطنت ایدرك تبریزه داخل ومتعاقباً سلطان سلیمان خان حضرتلری دخی موکب همایون ایله واصل اولوب شاه مشار الیه اردوی صدر اعظمی ایله مقابله‌تدارکنده ایکن صاحبقران عصرك ورودینی استماع ایتدکده جبال شاهقه‌یه کریزان اولدیغندن خطهٔ اذربایجان فرسودهٔ سم سمند عثمانیان اوله‌رق جانب بغداده عطف عنان اولندی .

شاه جانبندن محافظ بغداد اولان تکلی محمدخان نیم جان ایله سمت فراره پویان اولمغین دارالخلافهٔ بغداد بی اتعاب شمشیر فتح وتسخیر اولنوب آلتی آی مقداری اقامت همایون مدتنده حله وشهربان قلعه‌لری ولورستان وواسط ومشعشع وجزایر قطیف الکالری فرالقاب شهریاری ایله شرفیاب وبصره حاکمی راشد دخی عرض اطاعت وانقیاد ایله سالك راه صواب اولدی

خطهٔ بغدادك اسباب محافظه‌سی اتمام وشاهك وانی محاصره‌سی استماع اولنمقدنناشی تکرار ایران اوزرینه سوق سمند اعزام اولنوب موکب همایون درکزینه واصل اولدقده شاهك عفو جرایم رجاسیله نیاز نامه‌لری وارد اولدیغنه ومقصد اصلی اولان عراق عرب حوزهٔ حکومتنه ادخال قلنمش ایدوکنه بناءً نظر قبولده واقع اولوب طقوز یوز قرق ایکی سنه‌سی اوائلنده استانبوله مواصلات میسر اولدی .

صدر اعظم ابراهیم پاشا سلطان سلیمان خان حضرتلرینك شهزاده‌لکندنبرو منظور نظر التفاتلری اولوب اون اوچ سنه‌دن عبارت اولان زمان صدارتنده دخی فوق العاده استقلاله مظهر اولمشیدی غرورجوانی ونشئهٔ کامرانی ایله بعض حرکات ناسزایه مبادرت والقاب ومناشیرده سرعسکر سلطان نامنی اشاعت ایتمکله خصماسی شرکت سلطنت دعواسنده اولمق تهمتیله متهم ایلدکلرندن و پادشاه حضرتلری دخی اوضاع واطوارندن وسوسه‌یه ذاهب اولدیغندن معتاد اولدیغی اوزره برکیجه سرایده الیقونیلوب وکمافی السابق التفات واحترام ایفا بیوریلوب جامه خوابنه واردقده تعیین اولنان مأمورلر واسطه سیله قتل وافنا ومهر صدارت ایاس پاشایه اعطا قلندی

مدللو اهالیسندن اورج بك نام غازی تدارك ایلدیکی برقاچ قطعه سفینه ایله یقین وقته قدر جاری اولدیغی وجهله دول غیر متعاهده تجارکمیلرینی ضبط ایله اغتنام ایده‌کلکله کوندن کونه جمعیت واقتداری تزاید ایلمش وبرمدت افریقا ساحللرنده کشت وکذار وعاقبت الامر

جزایر غربی ضبط ایله جای تحصن وقرار ایلدکدنصکره مرتحل دار آخرت وبرادری خیرالدین بك جالس سریر امارت اولمشیدی لکن میر مشارالیه تورك آدمی اولمق حسبیله افریقا ساحللرنده تشکیل ایتدیکی حکومتك دوامی ینه تورکستانك اعانه‌سنه وبودخی پادشاه عصرك مساعده سنه محتاج اولدیغنی درك وتیقن ایلدیکندن اهالیسنك وقوعبولان استدعاسی اوزرینه جزایر حکومتی سلطان سلیمان نامنه اوله‌رق قبول ومؤخراً پادشاه حضرتلرینك بغداد سفرینه عزیمتلرندن مقدم اون سکز پارد قادرغه ایله درسعادته ورود ایلیکه جزایر غرب بکلر بکیلکی الحاقیله قپودان دریا نصب وبندکان سلطنت سنیه سلکنه ادخال قلنمشدر

مشارالیه امور ترسانه‌یه نظام ودونمای همایونه رونق تام ویروب بعده قورفه جزیره‌سنی تسخیر نیتیله رایت همایون تبختر واهتزازه آغاز ایتدکده مشارالیه خیرالدین پاشا و وزرادن سردار تعیین قلنان لطفی پاشا ایکیوز سکسان پاره قادرغه ایله ارسال قلندی

چونکه وندکلولر خیلی مدتدنبرو جانب سلطنت سنیه‌یه مطاوعتکارانه حرکت اوزره بولندقلری حالده کچن سنه بوسنه قلاعنك بعضیلری تعرض وعثمانلو تجار سفینه‌لرینه تسلط ایتمشلر ایدیکه بودخی دولت علیه‌نك خصم طبیعیسی اولان اسپانیا قرالی وآلمانیا ایمپراطوری مشهور شارل کنك اثر تشویق وتحریکی در بناءً علیه طقوز یوز قرق اوچ سنه‌سی توغ پادشاهی قورفه مقابلنه سایه ساز ودونمای همایون دخی جزیرهٔ مزبوره جوارینه لنکر انداز اولوب قرق اوچ کون حصر وتضییق اولنمش ایسه‌ده فتح وتسخیری میسر اوله‌مدیغنه وموسم شتا دخی تقرب ایلدیکنه مبنی ایکیوزدن زیاده قرا تخریب وافنا وجنود موحدین انواع غنایم ایله اغنا اوله‌رق طرف دارالسلطنه‌یه عودت بیورلدی

بغدان ویوده‌سی پترو متعهد اولدیغی مال خراجی ارسالده اهمال اوزره حرکت واعادیٔ دولت ایله‌عقد پیوند موافقت ایلدیکندن اسب همته ارخای عنان اولنوب طقوز یوز قرق بش سنه‌سی علم پادشاهی کشور بغدانده لامع اشراق اولدی مجرد مهابت کوکبهٔ موکب همایون ایله مزبور ویوده برکیجه بغتةً عازم سمت فرار وجمع ایتدیکی سکسان بیك قدر حشرات آن واحدده تار مار اولمغله بغدان کبراسندن اولوب بروقتدنبرو ملازم رکاب همایون اولان چیتنه ولداستفان بك ویوده نصبیله تختگاه عثمانی جانبنه رجعت وعساکر تاتار ایله معیت پادشاهیده بولنان قریم خانی صاحبکرای تشریفات همایون ایله مکرم اولدقدن صکره حکومتکاهی جانبنه عودت ایلدی

بغدان سفرینه حرکت همایون اثناسنده قپودان عازی خیرالدین پاشا یوز اللی پاره

قادرغه ایله اقدکز محافظه‌سنه اعزام قلنمشدی وندیکه تابع کرید وکریبه وکفالونیه مثللو یکرمی بش قطعه جزیره غارت وتخریب اولندقدن صکره اوچیوز پاره قادرغه ویوز پاره قالیوندن عبارت اولان واسپانیا امرالرندن مشهور آندریادوریا قوماندا‌سنده بولنان متفقین دونماسیله اینه بختی اچیقلرنده محاربهٔ شدیده واقع اوله‌رق جنود موحدین نائل فتح وظفر ویوز قادرغه ایله الی قدر قالیون مسخر اولدیغی خبر مسرت اثری واصل در دولت اولدی

بونك اوزرینه وندکلولر اوچ یوزبیك یالدیز التونی تضمین سفر وسنوی سکز بیك التون ویرکو ویرمك اوزره عقد صلحه موفق اولدیلر

هندستان حکمدارلرندن کجرات پادشاهی اکبر شاه برطرفدن همایون شاهك وبر طرفدن پورتکیزلرك مهاجماتندن مضطرب اولمغله خلیفهٔ اسلامه عرض شکایت ایلدیکندن سلطان سلیمان حضرتلری بغدان سفرینه متهیٔ حرکت اولدقلری زمانده مصر بکلر بکیسی سلیمان پاشا هند سفرینه مأمور اولوب استانبولدن ومصردن جنکجی وکورکجی اوله‌رق اوتوز بیك قدر عسکر ترتیب وسویشده تنظیم اولنان دونمایه ارکاباً اعزام قلنمشیدی لکن مزبور سلیمان پاشا اق غالردن وحکمت حکومتدن عاری جباره‌دن اولمغله جده‌یه ویمن ساحللرینه اوغرایه‌رق عدن شهرینه واصل اولدقده حاکمی بولنان ابن عامری عرض اطاعت ایتمش وکندوسی دخی امان ویرمشیکن ماله طمعاً قتل واعدام ایلدی .

بو حوادث یمن وهند طرفلرینه منتشر اولدقده عموم خلقك تنفرینه باعث اوله‌رق حتی کجراته وصولنده اکبر شاه وفات ایتمش ویرینه محمود شاه قاعد مسند امارت اولمش بولنمغله شاه جدید پورتکیزلر ایله اتفاق ایدرك پاشای مزبوره مدافعه ایلشدر .

بناءً علی ذلك سلیمان پاشانك اورالرده وقوعبولان محارباتی برفائده‌یی مفید اولمیوب یالکز کندوسنك ثروت وسامانی مستلزم اولدی مؤخراً استانبوله کلوب بذل اموال ایدرك ایاس پاشادن صکره صدراعظم اولان لطفی پاشا اوزرینه وزارت عظمایی استحصال ایتمش ایسه‌ده وزیرثانی خسرو پاشا ایله دیوان همایونده مجادله‌یی یکدیکرینه خنجر چکمك درجه‌سنه قدر ایصال ایلدیکندن معزول وچوق کچمکسزین دار مجازاته موصول اولدی یرینه رستم پاشا صدر اعظم اولمغله مورخین بو وقعه‌یی انك تصنیعنه حمل ایدرلر سلیمان پاشا سفرندن صکره پیری قپودان وکمال قپودان وسیدی قپودان قوماندالریله مکرراً سویشدن هندستانه دونمالر کوندریلوب چوق جنکلر اولمشدر که تفصیلاتی کاتب چلبی مرحومك اسفارالبحار نام تاریخنده مندرجدر .

طرف پادشاهیدن مجار قرالی نصب اولنان یانوش قرال فوت اولمغله اوغلی استفان صندالیٔ قرالی‌یه اقعاد اولنمشیدی لکن صبیٔ شیر خوار اولمق ملابسه‌سیله نمچه قرالی اولان فرندوش بو کره دخی بودینی محاصره ایله مشغول حرب و ستیز اولدیغی مسموع همایون اولدقده وزرادن محمد پاشا و سکبان باشی علی جناح الاستعجال ارسال و متعاقباً تحریك لوای شوکت و اقبال اولنوب بودینه لدی‌التقرب نمچه قرالینك قرق‌بیکه قریب عسکری قتل و اعدام و محاصره ایچون کتوردکلری طوپ و تفنك و سائر ادوات‌جنك کاملاً ضبط واغتنام‌قالندیغی خبرمسرت اثری پاشای مشار الیه طرفندن واصل ومظفریت عظیمه وقوعنه اطلاع حاصل اولمغله سرور نا محصورایله بودینه مواصلت و نمچه‌قرالنك رشتهٔ طمعنی قطع ایچون استفان قراله باباسی اوجاغی اولان اردل قراللغی توجیه وبودین ایالتی طقوز یوز قرق سکز سنه‌سی یحیی پاشا زاده محمد پاشایه تفویض قلندی

موسم شتا ادرنه‌ده امرار ولوازمات سفریه استکمال اولندقدن صکره نمچه‌قرالندن اخذ انتقام نیتیله رکاب همته وضع قدم بیوریلوب شقلوش و استرغون واستونیٔ بلغراد قلعه‌لریله نیجه قلاع وبقاع نمچه‌لولر یدندن انتزاع قلنمغله و قرال مشارالیه هجوم عثمانیانه تاب آورمقاومت اوله‌میه‌جغنی تیقن و مجارستانی دردست ایده‌یم دیرایکن ویانه‌یی‌مخاطره‌یه القا ایده‌جکنی تفطن ایتمکله سنوی اوتوزبیك التون ویرکو ویرمك شرطیله ترك محاربه خصوصنده استحصال مساعده ایدوب سکتوار سفرینه قدر یکرمی ییلدن متجاوز زمان ممالك نمچه هجوم جیوش عثمانیه‌دن امین اولدی .

طقوزیوزتاریخندن‌صکره‌جه‌اندلسده بولنان حکومت‌اسلامیه کلیاً مندرس اولمغله‌اکثر اهل اسلام قبول رعیت ایدوب قالمشلر ایکن اسپانیوللرك کوندن کونه تزاید ایدن اذا وجفالری طاقت فرسا اولدیغندن طاقم‌طاقم افریقا ساحللرینه کچمکه باشلاملریله خیرالدین پاشانك کیفیت ظهور وغزواتی متضمن تاریخ خصوصیده وکاتب چلبینك اسفارالبحارنده تفصیل اولندیغی اوزره اولوقتلرده قورصان حالنده بولنوب تحت تملکنده بولنان اون بش یکرمی پاره کمی ایله اسپانیول سفینه‌لرینی طوتمق و مقتدر اوله بیلدیکی ساحللری اورمق ایله مشغول و مغتنم اولان پاشای مشار الیه ذکر اولنان اندلس مسلمانلرندن التمش یتمش بیك قدر نفوسی تخلیص و افریقایه کچورمشیدی

اسپانیاقرالی‌اولان شارل کن مؤخراً المانیا ایمپراطورلغنی‌احراز وقرنداشی فرندوشی نمچه‌تخت‌قرالیسنه اصعادایتمکله کسب عظمت و قوت ایدرك بر طرفدن افریقاساحللرینه تجاوز و بر طرفدن فرانسه‌یه تخطی ایدوب حتی فرانسه قرالنی اسیر ایتمش و افریقا

خلقیله اسپانیوللر بیننده اولان عداوت مرتبهٔ قصوایه واصل اولدیغی حالده شارلکن مجارستانی قرنداشی اولان نمچه قرالنه ضبط ایتدیرمك داعیه‌سیله ظهوره کلان محاربات متوالیه‌دن ناشی سلطان سلیمان ایله دخی خصومت قویه پیدا ایلش ایدوکنه مبنی فرانسه قرالنك شارل علیهنه اوله‌رق واقع اولان استمدادی سلطنت سنیه‌نك منافعنه تمامیله موافق کله‌رك طقوز یوز قرق طقوز سنه‌سی خیرالدین پاشای غازی مکمل بر دوننما ایله ارسال قلندی

مشارالیه اوچدرت سنه علی التوالی اسپانیا ساحل واطه‌لرینی غارت وتخریب واسپانیا دوننمالریله و افریقا ساحللرینه مستولی اولان اسپانیوللر ایله کرةً بعد اخری محاربه‌لر ایدرك فتوحات عظیمه‌یه موفق اولدقدن و براً و بحراً اسپانیوللرك کسر قوت وقدرتلرینی استئصال ایدرك اعلام عثمانیه‌نك هیبت وسطوتنی اق دکزده یار واغیاره اعتراف ایتدیر-دکدن صکره استانبوله عودت وسکسان یاشنی متجاوز اولدیغی حالده مرتحل دار آخرت اولوب بشکطاشده اعداد ایلدیکی تربهٔ مخصوصه‌یه دفن اولندی .

غازیٔ مشار الیه اق دکزی رایات عثمانیه حکمنه وضع ایلدکدن بشقه مکتب تربیتده طورغود پاشا وقلیج علی پاشا وجزایر بکلر بکیسی حسن پاشا وصالح پاشا کبی مجاهدینی یتشدیرمش اولمغله بعدالوفات دخی خیلی مدت آثاری پایدار اولمش وافریقا ساحللرینك کاملاً اسپانیوللر تسلطندن تخلیص وقبرس جزیره‌سنك فتحی انلرك اقدام همتیله میدانه کلشدر

طقوز یوز اللی تاریخنده نمچه سفرندن عودت همایون وقوعندن صکره اللی بش سنه‌سنه قدر اختیار حضور و راحت اولنمشیکن دارای عجم اولان شاه طهماسبك برادری القاص میرزا درکاه سلیمان خانی‌یه دخالت و قرنداشنك ظلم و تعدیسندن شکایت ایتمکله انك رجاسیله ایران اوزرینه حرکت اولنوب مقدما فتح اولنمشیکن مؤخراً شاه عجمك ید استیلاسنه کرفتار اولان وان قلعه‌سی بعدالتسخیر شهزادهٔ مشار الیهه بعض امرا وقبائل اکراد ترفیق اولنه‌رق کشور ایرانه اعزام قلندی ایسه‌ده درایت ولیاقتی حصول مطالبه کافی اولمدیغندن برادرینك دانهٔ فریبی ایله افتادهٔ دام اعدام اولدی .

پادشاه حضرتلری حلبده مشتا نشین اولوب اول بهارده ینه ایرانه هجوم اولنمق نیتیله حرکت ایتمشیکن شاهك قرارکاهی معلوم اولمدیغی جهتله متاعب بی فائده‌دن غیری برشی حاصل اوله‌میه‌جغی تبین ایلمسنه مبنی استراحت لشکر منصور ایچون استانبوله عودت بیوردلدی

صدر اعظم رستم پاشا القاسیله قریم خانی صاحبکرای معزول و منصب خانی‌یه منکلی کرای اخفادندن دولت کرای موصول اولوب خان معزول دردولته عازم اولدی ایسه‌ده خلقی غدریله اثنای راهده سیراب شهد شهادت اولدی

اردل قرالی استفانك صباوتی و امرای اردلك نیجه قرالنه تمایلی سببلریله ممالك اردلدن اولان طمشوار و پچوی و لیبوه قلعه‌لری نیجه عسکری دست محافظه کچدیکی مسموع پادشاهی اولمغله طقوز یوز اللی طقوز سنه‌سی میرمیران روم ایلی صوقوللی محمد پاشا ارسال اولنه‌رق ذکر اولنان پچوی و لیبوه وایرتسی سنه وزرادن احمد پاشاسردار۔ لغیله طمشوار قلعه‌لری فتح و تسخیر اولنوب بقیهٔ اردلستان امتیازات سابقه‌سنده ابقا و اولبابده بر قطعه فرمان عالیشان اعطا قلندی

صدر اعظم رستم پاشانك حلیله‌سی مهر ماه سلطان شهزاده سلطان بایزیدك لابوین قرنداشی اولمق حسبیله صدر مشار الیه وراثت سلطنتك اكا انحصاری ترتیب مقدماتنه ساعی اولدیغندن بیوك شهزاده سلطان مصطفی خصم قویسی ایدی .

شاه عجمك بعض سرحدات خاقانی‌یه اطالهٔ دست خسارت ایلدیکی رسیدهٔ سمع همایون اولدیغنه مبنی رستم پاشا اناطولی جانبنه امرارقلنمغله سلطان مصطفی‌نك ایالتکاهنه تقرب ایلدکده شهزادهٔ مشار الیه بغتةً کندوسنی باصوب قتل ایتمك افکارنده بولندیغنی استخبار و طرف پادشاهی‌یه اشعار ایلدیکندن پاشای مشار الیه استانبوله جلب اولندی

برطرفدن‌انك القا آتی و بر طرفدن اثر تصدیمی‌اوله‌رق طوائف‌عسکریه‌نك‌پادشاهك اختیارلغندن و شهزاده سلطان مصطفی‌نك تخت سلطنته لیاقت و استحقاقندن بحث‌ایلملری شهزادهٔ مشار الیهك طالب تخت و تاج و متشبث مطلب اولمسی حقنده سلطان سلیمان خان حضرتلرینك وهمی درجهٔ تحقیقه ایصال ایلدیکندن طقوز یوز التمش سنه‌سی ایران سفری شایعه‌سیله استانبولدن حرکت و قرمان ارکلیسنه مواصلت اولنوب سلطان مصطفی برموجب امر همایون معسکر پادشاهی‌یه وارد اولدیغی آنده قرق یاشنده ایکن شهد شهادتی نوش ایلدی وبوفسادك مؤلفی بولنان‌صدراعظم رستم پاشاتطیب انام وستر افعال سیهفام ایچون معزول ومقام صدارت عظمایه طمشوار فاتحی احمد پاشا موصول اولدی .

موکب همایون حلبده مشتا نشین اولوب اول‌بهارده ایران اوزرینه حرکت وشاهك حرکات غارتکرانه‌سنه مقابلةً روان ونخجوان اطرافی یکرمی کونلك مسافه‌یه قدر آتش فنا ایله‌خاکستر قلندقدن صکره مشتای‌ارضرومه عودت بیورلمش وحرکات سرکشانه‌لرینه مجازاةً کشور کورجستان دخی غارت قلنمشدر .

ارضرومده اقامتدن‌مقصد پادشاهی سنهٔ آتیه‌ده ینه‌ممالك ایرانه هجوم نیتنه مبتنی‌اولدیغی شاه طهماسبك معلومی اولمغله ایکی کره‌تقدیم نیازنامه ایله استدعای عفو وصلح‌ایلدیکندن

ترفیه رعای طرفین ایچون مساعدهٔ پادشاهی‌یه مقرون اوله‌رق طقوز التمش ایکی سنه‌سی تختگاه عثمانی جانبنه عودت وسکتوار سفرینه قدر اون بر سنه استراحت بیورلدی

پادشاه حضرتلری ایرانده‌ایکن مقتول سلطان‌مصطفی اولمق وبرتقریبله‌دست جلاددن قورتمش بولنمق ادعاسیله یانبولی طرفلرنده برشخص ظهور ایدوب باشنه خیلی اشقیا جمع ایتمشیدی روم ایلی محافظه سیچون ادرنه‌ده مقیم اولان شهزاده سلطان بایزید شخص مرقومی اله کچیروب اعدام ایتمش ایسه‌ده کویا مرقومك ظهوری صدراعظم بولنان‌احمد پاشانك اثر تصنیعی اولدیغی رستم پاشا طرفدارانی اولان حرم همایون متنفذانی جانبندن ذات شاهانه‌یه القا اولندیغنه ورستم پاشانك‌صدارتده‌بولنمسی سلطان‌سلیمان خان حضرتلرینك باعث حضور قلب وامنیتی بولندیغنه بناءً احمد پاشا بوافترا ایله کشتهٔ تیغ قضا ورستم پاشا ایکنجی دفعه اوله‌رق مهر همایونه نائلیتله کارفرما اولدی .

طقوزیوز التمش التی سنه‌سی کوتاهیه والیسی اولان کوچك شهزاده سلطان بایزیده آماسیه ومغنیسا والیسی بولنان بیوك شهزاده سلطان سلیمه قونیه سنجاقلری توجیه اولنمغله بومعامله‌دن سلطان بایزید استشمام بوی تبعید ایلدی .

چونکه سلطان سلیمان خان حضرتلری واصل سن شیخوخت اولوب بالخصوص علت نقریس ایله خسته بولندقلرندن ایکی شهزاده بیننده آتش رقابت تاج وتخت علو افشان اولمشیدی بنابرین اکرچه سلطان بایزید امر همایونه امتثالاً اماسیه‌یه کیتمش ایسه‌ده مقدما کندوسنك وحالا سلطان سلیمك لاله‌سی اولان مصطفی پاشانك دانهٔ مکر وفریبیله کرفتاردام نفاق اولوب جمع عسکر ایدرك سلطان سلیم اوزرینه هجوم ایلدی .

صدر اعظم رستم پاشا سلطان مصطفی وقعه‌سیله متهم ایدوکندن بودفعه شهزادەلر احوالنه دائر سوز سویلمکه قادر اولمامغله وسلطان بایزید پدری جانبندن وقوعبولان نصایحی تلقی ایتمامکله عاصی نظریله باقیلوب جانب سلطنتدن ارسال سپاه وتعیین امرای اطراف ایله سلطان سلیم طرفی تقویه اولنمغین قونیه‌صحراسنده وقوعبولان محاربه‌ده سلطان بایزید منهزم وفرار کنان ایالتکاهنه عازم اولدقدن صکره عفو جرایم نیازنی حاوی ظرف پادشاهی‌یه تقدیم ایلدیکی نیاز نامه‌لر وجانب همایوندن پرسش احوال ضمننده کوندریلان فرمانلر لالا مصطفی پاشانك تدابیر رهزنانه‌سیله طرفنه واصل اوله‌مدیغندن بیچاره سلطان بایزید عفو پدر عالیکهردن نا امید اولوب بالضروره درت نفر اولادینی استصحاب ایدرك شاه عجم درکاهنه التجا ایلدی

شاه مشارالیه شهزادەنك قدومنی سرمایهٔ جرمنفعت ایدینه‌رك مفصلات تواریخده

بیان اولندیغی اوزره درت بش سنه علی التوالی مراسلات ومحاوبات جریان ایدوب نهایت طرف پادشاهیدن ووارث تخت اولان سلطان سلیم جانبندن برملیوندن متجاوز التون وکلیتلو هدایا ویرلمك شرطیله شهزادهٔ مشار الیهك میتاً تسلیمی قرارلاشدیرلمغله طقوزیوز التمش طقوز محرمنده سلطان بایزید درت نفر اولادیله قزوینده اعدام وجنازه‌لری طرف رومه اعزام قیلنوب خارج سیواسده دفن ایتدیرلدی .

خیرالدین پاشا مرحومدن صکره هر سنه دونمای همایون اقدکزه چیقوب اسپانیا جزیره وساحللرینی غارت وافریقا طرفلرندن اسپانیوللرك دفعنه سعی وغیرت ایده‌کلدکلرندن جزایر وطرابلس غربده اولان حکومت عثمانیه کسب تأسس ایلشیدی . طقوز یوز آلتمش بش وآلتی سنه‌لری ینه فرانسه قرالنك طلب واستدعاسی اوزرینه قپودان دریا پیاله پاشا آقدکزه چیقوب دشمن ساحل وجزیره‌لرینی غارت وفرانسزلره معاونت قاندیغی مثللو مؤخراً اسپانیا وایتالیا فدایلری کلیتلو دونما ترتیبیله طرابلس غرب پیشکاهنده بولنان جربه جزیره‌سنی ضبط وتحکیم ایلدکاری طرابلس بکلر بکیسی طورغود پاشا طرفندن عرض اولنمغله مشارالیه پیاله پاشا طقوز یوز آلتمش سکز سنه‌سی دفع دشمن ایچون اولجانبه سوق مراکب سطوت ایدوب متفقین دونماسی جربه قلعه‌سنك آلتنده بولندقلری حالده اوزرلرینه هجوم اولنه‌رق وقوعبولان ملحمهٔ کبراده قرق قدر دشمن کمیسی ضبط وناپولی جنرالی ومشهور اندریا دوریانك اوغلی سجلیا امرالی سلسلهٔ اسره ربط قیلنوب سفاین سائره کلیاً اغراق وافنا اولندی .

بعده طورغود پاشا غرب عسکریله وارد اولمغله قلعهٔ مرقومه‌نك فتحنه غیرت وعون وعنایت جناب رب قدیر ایله آوردهٔ قبضهٔ جلادت قلندقدن صکره بالتخریب قپودان مشارالیه سفن مفتوحه واسرای مرقومه ایله دارالسلطنه‌یه مواصلت ایلدی .

جربه جزیره‌سنك تسخیرندن صکره آقدکز قورصانلرینه مرکز اولان مالطه آطه‌سنك ضبطی تصمیم اولنوب طقوز یوز یتمش ایکی سنه‌سی اسفندیار اوغلی سلاله‌سندن وزیر رابع مصطفی پاشا سردار ومعیتنه قپودان دریا پیاله پاشا تعیین وطرابلس غرب بکلر بکیسی طورغود پاشایه دخی مرافقتی متضمن فرمان همایون اصدار وتسیار قلندی

مع مافیه طورغود پاشانك رأیی اوزره حرکت اولنمسنی کرك سردار وکرك قپودان پاشایه طرف پادشاهیدن توصیه وتنبیه بیورلمشیکن دونمای همایونك مالطه‌یه وصولنده طورغود پاشا هنوز کلمش اولدیغندن اضاعهٔ وقت اولنمامق مطالعه‌سیله لیمان قلعه‌لرینك محاصره‌سنه مباشرت اولنوب چند کون مرورنده پاشای مشارالیه وارد وکیفیت

تشبثه مطلع اولدقده اصل مالطه حصاری تسخیر اولندقجه بونلر ایله اوغراشمق اتلاف لوازمات واتعاب عسکردن غیری برشیئی مفید اولهمیه‌جغی بیانیله سردار وقپودان پاشالره عتاب ایتمش ایسه‌ده لاجرم مباشرت اولنان امرك اتمامی لازمه‌دن ایدوکندن بو بابده صرف اقتدار ویکرمی اوچ کون محاربهٔ شدیده وقوعیله ذکر اولنان قلعه‌لر فتح اولنوب لکن اثنای محاربه‌ده طورغود پاشا شهید اولدیغندن ولوازمات قلعه کیری‌یه دخی نقصان طریان ایلدیکندن اصل مالطه قلعه‌سنك محاصره‌سی نتیجه‌بخش مراد اولمامغله غارت اطراف ایله اکتفا اولنه‌رق عودت قلندی .

سلطان سلیمان خان حضرتلرینه علت پیری مستولی اولمق حسبیله آلتمش تاریخندن صکره برطرفه حرکت بیورمدیغندن وآلتمش سکز سنه‌سنده صدراعظم رستم پاشانك وفاتیله مقام صدارت عظمایه اعتلا ایدن سمیز علی پاشا دخی رکوب ونزوله غیر قادر ایدوکندن آفتاب سطوت عثمانیه نمچه قرالی نظرنده منکسف کورندیکنه مبنی معین ومعهود اولان ویرکونك ارسالنده اظهار بطائت اولنمغه باشلامشیدی . سمیز علی پاشانك دخی وفاتیله صدراعظم نصب اولنان صوقوللی محمد پاشا اقتدار سلطنت سنیه‌یی تکرار اظهار ایلك لزومنی عرض وانها وپادشاه حضرتلرینك بالذات سفره عزیمتلری بابنده تشویق واغرا ایتمکله اون ایکی سنه‌دن برو آرامکیر کنج سکون اولان رایات همایون تبختر واهتزازه اغاز ایدوب طقوز یوز یتمش درت سنه‌سی محرمنده قلعهٔ سکتوار محصور لشکر جرار اولدی

بو قلعه قوهٔ قاهرهٔ دولت علیه‌یه مقاومت ایتمك اوزره خیلی وقتدن برو فوق‌العاده تحکیم وترصین قلنمش وبهادرلکله مشهور اولان رزونجق نام خروات جنرالی جیوش ومهمات منتخبه ومکمله ایله محافظه‌سنی درعهده ایدوب قپانمش اولمغله بادیٔ نظرده فتح وتسخیری خارج طوق بشر کبی کورینور ایدی لکن عساکر اسلامیه‌نك اقدام وغیرتی وفداکارانه مهاجماتی ثمره‌سیله بر قاچ کون ظرفنده واروش قلعه ضبط اولنوب ایچ قلعه‌ده بولنان جنرال مرقوم سمت تسلیمه دعوت قلندقده مرکز مخالفتده پابرجا اولدیغندن اطراف حصاره طاغلر کبی اودون یغیلوب آتش ویرلمسیله دائراً مادار کرفتار التهاب نار اوله‌رق بر وجهله آرامه امکان قالمدیغنه مبنی جنرال مرقوم بر مقدار اتلو ایله چیقوب صاوشمق صددنده ایکن قتل وتدمیر وقلعهٔ مرقومه فتح وتسخیر قلندی

نمچه قرالی مکمل براردو ایله امداد ایچون جوار سکتواره کلمشیکن اعانه‌یه قدرتیاب اوله‌مدیغی حالده قلعهٔ مرقومه‌نك قوهٔ قاهرهٔ اسلامیه ایله زیر وزبر اولدیغنی استماع ایتدکده ارتکاب رجعت قهقری ایلدی

یتمش درت سنه‌سی صفرینك یکرمی برنجی کونی بوفتح مبین وقوعبولوب اواخشام سلطان سلیمان خان حضرتلری علت زحیردن یتمش درت یاشنده وسلطنتك قرق سکزنجی سالنده مرتحل دار آخرت اولمغله برطرفدن کوس شادمانی چالینور و برطرفدن درون اوطاغ همایونده خفیاً مرحومك جنازه‌سی غسل قیلنور ایدی

کیفیت وفات برمعتادکتم اولنوب کوتاهیه والیسی بولنان وارث سلطنت سلطان سلیم خان حضرتلرینه ضراعتنامه ارسال وامر ورودلری استعجال اولنوب طوائف عسکریه تعمیر قلعه وتخریب دیار دشمن مثللو مشاغل ایله اشغال قلندی

سلاطین عثمانیه‌ده سلطان سلیمان خان حضرتلری کبی بختیار برپادشاه کلدیکی مواد آتیه ایله ثابت اولورکه اولاً اوان جوانیده یعنی یکرمی التی یاشنده جلوس ایدوب قرق سکز سنه سلطنت سورمشدر ثانیاً صدف سلطنتك در یتیمی اولمله ورثهٔ سلطنت منازعات ومقاتلاتندن مصون قالمشدر ثالثاً پدر جنت مقرلری شرق وغربی سیف سطوتیله لرزان وارکان دولت وافراد عسکریه‌یی بروجه اتم تربیه ایتمکله قدر ومنزلتی واصل مرتبهٔ عال العال اولمش برتخت عالیبخته جلوس ایلمشدر رابعاً کمال پاشا زاده وابوالسعود افندی کبی تشکیل دولته قادر فضلایه وخیرالدین پاشا وطورغود پاشا مثللو مجاهدینه مقارن اولمشدر

کندولری دخی اوائل سلطنتلرنده اجداد عظاملری کبی بالذات ادارهٔ امور دولت ایدوب اون اوچ دفعه علم افرازسفر اولمشلر ایسه‌ده طقوز یوز الّلی تاریخندن صکره اولکی همت ومساعیسنه نسبتله نوعما کسل طاری اولدی

حتی ذکر اولنان اون اوچ سفرك طقوزی سلطنتلرینك نصف اولنده ویالکز دردی نصف اخرنده بولنمسی وعجم شاهنه التجا ایدن شهزاده سلطان بایزیدی شاه عجمی تهدید ایدرك حیاً المق شان سلطنتی ایجابندن ایکن خلاف مأمول اقچه وبوغچه‌لر اعطاسیله میتاً المغه راضی اولمسی بوقضیه‌یی مؤیددر

مژدهٔ سلطنت سلطان سلیم حضرتلرینه واصل اولدقده سرعت سیر ایله استانبوله وارد وتخت عثمانی‌یه صاعد اولدیغنك دردنجی کونی اردوی همایون جانبنه حرکت وصدر اعظم صوقوللی محمد پاشا دخی قلعهٔ سکتواری تعمیر وامور سرحداتی تنظیم ایلدکدنصکره سلطان سلیمانك جنازه‌سنی صاغلغنده بندیکی عربه‌یه تحمیل ایدوب اردوی همایونله بلغراده طوغری عودت ایلدی

اکرچه پادشاه مرحومك وفاتی مکتوم ایسه‌ده امتداد زمان وروش حرکات سببیله موکب همایون خالقنك محسوسی اولمغله وپادشاه جدیدك بلغرادده منتظر ورود موکب

. سلطنت اولدیغی استخبار قلنمغله بلغراده قریب محلده امر وفات اعلان قلندی

صدر مشارالیه سلطان سلیمه تذکره تقدیم ایدوب اردوی همایونی استقبال وطوائف عسکریه یه ترقی احسان بیورملرینی واردو خلقی رسم بیعتی اجرا ایلدکدن صکره اوطاغ همایونه کیرملرینی بیان ایلشیدی سلطان سلیم ایله برابر کلان مقربان بوتکلفاته حاجت اولمیوب امر جلوس وبیعت استانبولده تمام اولمغله صدر اعظمك بویله اعظام ماده ایلسی کندو موقعنی محافظه مقصدینه مبنیدر دیملریله سلطان سلیم اردوی همایونی استقبال ایلدکدن صکره طوائف عسکریه نك بیعتنه التفات ایتمیه رك طوغریجه اوطاغ همایونه داخل اولدی

بوکیفیت عسکری طائفه سنك کوجنه کیدوب انواع قیل وقاله متجاسر اولملریله وسلطان سلیم دخی یاکاش یوله کتدیکنه واقف اولمغله طوائف عسکریه یی تلطیف ایچون لالاسی بولنان حسین پاشایی روم ایلی مناصبندن بریله یانندن دفعه مجبور اولوب لکن بونکله دخی مقصد حاصل اوله مدیغندن بعد العوده استانبوله الای ایله کیردیکی کون یکیچریلر سرای همایونك قپوسنی قپادوب سلطان بایزید جوارنده ایکی ساعت قدر سلطان سلیمی آت اوزرنده توقیف ووزرایه انواع حقارت ایلدیلر نهایت ایچلرندن برقاچ نفر سوزصاحبلری حضورهمایونه جاب ایله ترقی بخششلری قانون قدیم اوزره اعطا اولنه جغی وعد بیوریله رق کوج حال ایله غوغا تبس اولندی

بعدازین صدر اعظمك معروضات وافاداتنه کیمسه نك اعتراضه جرأتی قالمامغله واصل استقلال تام اولمشدر

سلطان سلیمان مرحوم سکتوار سفرینه عزیمت بیوردقلری قپودان دریا پیاله پاشا دونمای همایون ایله اقدکزه ارسال قلنمشیدی ساقز جزیره سنه واصل وامری جزیره اطاعت صوریلرینه اغتراراً پاشا کمیسنه داخل اولدقده جمله سنی اوروپایه اجلا وقلعه یه وضع ومستحفظ وامرا ایلدی بوخبر واصل سمع سلیمان خانی اولمقسزین مرتحل داربقا اولملریله سرلوحهٔ ظفر نامهٔ سلیم خانی اولمشدر

تبریك جلوس ایچون ملوك اطرافدن ایلچیلر کلدیکی کبی نمچه قرالی جانبندن دخی سفیر مخصوص وارد اولمشیدی سلطان سلیمان زماننده معقود اولوب سکتوار سفری سببیله مختل اولان معاهده تجدید اولندی

اقصای عراق عربده واقع ملك مشعشع حاکمی اولان ابن علیان اطاعت سلطنت سنیه دن روکردان اولوب بصره حوالیسنی غارت ایتمشیکن میر میران بغدادلی اسکندر پاشا شمشیرسطوتیله تأدیب وترهیب قلندی

آل مطهردن يمنده امامليق ادعاسنده بولنان آدم علم افراز عصيان اولمغله ايالت حبش بكلر بكيسى اولان اوز دمير اوغلى عثمان پاشا يمن بكلر بكيلكيله اولجانبه ارسال وميرميران شام لالا مصطفى پاشا مأموريت سردارى ايله اجلال اولنمشيكن مير ميران مصر سنان پاشا صرف نقدينهٔ مساعى ايله سردارلق خدمتنى استحصال ايدوب طقوز يوز التمش التى سنه‌سى درتبيك سوارى ايله براً جانب يمنه عزيمت ايلدى

لكن وصول سرداردن مقدم عثمان پاشا ساحهٔ يمنى فتنهٔ آل مطهردن تطهير ايتمكين سنان پاشا برسنه قدر اولحوايده حاكم مطلق العنان اولدقدن واموال عظيمه اكتساب ايلدكدن صكره مصره عودت ويمن فاتحى عنوانى علاوهٔ القاب مفخرت ايلدى

آزاق دكزينه منصب اولان تن نهريله حزر دكزينه دوكيلان وولغا نهرينك بك ديكرينه قربيت حاصل ايلديكى درت فرسخ قدر يرحفر اولنور ايسه قاره دكزدن بحر حزره امرار سفاين ممكن اوله‌رق توركستان طرفلرينك تحت حكومت عثمانيه‌يه ادخالى قابل اوله‌جغى كفه بكلر بكيسى اولوب فن هندسه‌ده مهارت كامله‌سى اولان قاسم پاشا طرفندن عرض اولنمغله پاشاى مزبور اتمام خدمت ايله مأمور اولوب قپو قولى بلوكلرندن برقاچ بيك عسكر ارسال وقريم خانه دخى بوخصوصده اجراى معاونت ايتمك ايچون نامهٔ همايون اصدار اولندى وايشه مباشرت قلندى ايسه ده خان مشاراليه بومقصد حاصل وحكومت عثمانيه توركستانه واصل اولديغى تقديرجه قريم امارتى پايدار اوله‌ميوب ممالك دولت عليه‌نك ايالات سائره‌سى حكمنه كيره‌جكنى درپيش مطالعه ايدرك صورت خير خواهيده ترتيب ايتديكى مقدمات مكر فريب عودت نابهنكام اقتضا ايتمكله عساكر اسلاميه انواع فلاكت ومشقته كرفتار ونصفندن زياده‌سى تلف زدهٔ روزكار غدار اولدى

سلطان سليم خان حضرتلرى قونيه‌ده حكمران ايكن مصر بكلر بكيسى طرفندن تقديم اولنان اتلرى قبريس قورصانلرى غصب ايلدكلرندن زينت افزاى تخت عثمانى اولدقلرنده اخذ انتقامه قيام ودونماى همايونك استكمالنه نصب نفس اهتمام ايدوب لالا مصطفى پاشايى قبريس فتحنه سردار ودونمايه پياله پاشايى سر عسكر نصب ايدرك يكيچرى اغالغندن قپودان دريا اولان مؤذن زاده على پاشا ايله برابر طقوز يوز يتمش سكز سنه‌سى محرمنده اقدكزه ارسال واناطولى عسكرينك سلفكه اسكله‌سنده مجتمع اولملرى ايچون بكلر بكيلره فرمان همايون اصدار بيورديلر

دونماى همايون ومأمور اولان مجاهدين طوزله اسكله‌سنه واصل اولدقدن ولوازم قلعه

کیری ترتیب قیلندقدن صکره دارالامارهٔ جزیره اولان لفقوشه قلعه‌سی محصور لشکر منصور اولدی

قرق کون قدر آتش حرب وقتال کرما کرم اشتغال اولەرق قلعهٔ مرقومه عنوةً فتح وتسخیر وکرینه وباف قلعه‌لری اهالیسی تسلیم حصار ایلدکلرندن الزام جزیه ایله یرلرنده تقریر اولنوب بعده متانت ورصانتله مشهور آفاق اولان ماغوسه حصاری تحت محاصره‌یه آلندی ایسه‌ده ضبط وفتحی زمان طویله محتاج اولدیغی تعین ایلدیکندن دونمای همایون اموال غنایم ایله‌درسعادته اعاده قلندی

ایرتسی سنه دونما سرعسکری نصب اولنان پرتو پاشا وقپودان مشارالیه علی پاشا ایله اوچیوز یکرمی پاره قادرغه چیقاریلوب جزایر غرب میر میرانی اولج علی پاشا دخی حسب الامر یکرمی قطعه قادرغه ایله التحاق وامرا ولوند کمیلری تجمع ایتمکله دونمای همایون درتیوزدن زیاده سفینه اولدیغی حالده ماغوسه‌یه واصل اولدی

براً وبحراً امر محاصره تشدید اولنمغین محصورین استیمانه مجبور اولدقلرندن اوروپایه نقللری ایچون یکرمی قطعه سفینه تخصیص اولنمشیکن قلعه جنرالی سردار اکرم مصطفی پاشایه ملاقی اولدقده ماغوسه قلعه‌سنده بولنان اسرای مسلمین کیفیتی سؤال اولنوب (اسیرلرم ایدی جمله‌سنی قتل ایلدم) دیو جواب ویردیکنه وبو ایسه مغایر شرائط استیمان بولندیغنه مبنی سردار اکرم دخی مجازاةً جنرال مزبوری اعدام ایلدی

جزیرهٔ قبریس سکانی عموماً تحریر ایتدیریلوب یوز یکرمی بیك قدر نفوس ذکور موجود بولنمغله بهرینه بر التون جزیه تخصیص قلندی

دونمای همایون کرید وقورفه جزیره‌لرینی غارت ایتدکدن صکره لوند کمیلرینه ارائهٔ رخصت وروم ایلی عسکری دخی ساحلره اخراج اولنه‌رق استانبوله عودت تصورنده ایکن وندیك واسپانیه‌نك اوچیوزدن متجاوز کمیلری ظهور ایتمکله امر مدافعه‌لری بین الامرا مذاکره اولندقده نقصان عسکر ومهمات سببلریله اینه‌بختی لیماننده استحکامات التنده اقامت اولنمسنی اولج علی پاشا وسائر فن دریا متفننلری بیان ایلمشلر ایکن قپودان پاشانك تهور نابجاسی لیمان مزبوردن خروجی مستلزم اولوب اینه بختی اوکارنده محاربهٔ شدیده وقوعیله درجنك اول قپودان پاشا شهید ودونمای همایون سفینه‌لرینك اکثریسی مغروق ومحروق اولدی

سرعسکر پرتو پاشا برتقریبله قرمیه چیقوب استانبوله وارد اولدقده معزول وچوق کچمکسزین رحمت حقه موصول اولمشدر

اولج علی پاشا کندو کمیلرینی قورتاردقدن بشقه دشمن کمیلرندن یکرمی ایکیسنی تسخیر ایدرک درسعادته واصل اولمغله منصب قپودانی ایله تبجیل و اولج لقبی قلیجه تبدیل اولندی

صنغین دونمه‌سی نامیله زبانزد مورخین اولان اشبو هزیمت بحریه اوزرینه وندیك واسپانیه‌لولر سلطنت سنیه‌نك برقاچ سنه دونما اخراج ایده‌میه‌جکی اعتقادنده ایکن صدر اعظم صوقوللی محمد پاشانك اقدام وهمتیله بش التی آی ظرفنده یوز اللی پاره قادرغه انشا وتجهیز قلنوب دونماسرداری تعیین اولنان وزیر پیاله پاشا ایله قپودان دریا قلیج علی پاشایه تودیعاً اقدکزه تسییر اولندی

اوارین اوکلرنده دشمن کمیلرینه تصادف قلنمش ایسه‌ده دونمای همایون خلقی سنهٔ سابقه وقوعاتندن متوحش اولوب دشمن آمیراللری دخی خلاف مأمول برخصمه راست کلدکلرندن ایکی طرف دخی محاربه‌دن اجتناب ایدرك آیرلدیلر بنابرین بوسنه تلافیٔ مافات ممکن اوله‌میوب فقط دشمن دخی تصمیمکرده‌لری اولان سواحل اسلامیه غارته مقتدر اوله‌مدیلر

ایرتسی سنه‌که طقوز یوز سکسان برتاریخیدر دونما سرداری نصب اولنان فاتح یمن سنان پاشا وقپودان قلیج علی پاشا ایکیوز اللی قادرغه واون قطعه معونه‌دن مرتب دونمای همایون ایله اقدکزه تسییر اولنوب وندیکه تابع سواحل وجزایر سوختهٔ آتش غارت قلنمقده ایکن وندیکلولر استانبولده عقد صلحه دسترس اولدقلرندن اولبابده سردار وقپودان مشارالیهمایه فرمان عالی وارد اولوب موسم دخی کچدرلمش اولمسنه مبنی استانبوله عودت وسنهٔ آتیه ده حلق الوادسفری ایچون تدارکات مقتضیه‌یه مسارعت قلندی

چونکه اسپانیوللر تونس ملوکی اولان بنی حفص خاندانندن بعضیلرینی صحابت صورتیله تونسده اجرای نفوذ ایدوب باخصوص تونس پیشکاهنده واقع حلق الواد قلعه‌سنی تحکیم وکندولرینه جای قرار ایدندکلرندن انلرك اورادن طرد ودفعی سلطنت سنیه‌نك لازمهٔ ذمت همتی اولمش ووندیکلولر ایله عقد صلح اولنمغله بونك اجراسی کسب سهولت ایلمشیدی طقوز یوز سکسان ایکی سنه‌سی ینه سردار وقپودان مشارالیهما دونما وعساکر بریه ایله اولجانبه رایت کش سطوت اولوب مسینا وسچلیا اطه‌لری غارت اولندقدن صکره اوتوز یدی کون محاصره ومقاتلهٔ شدید ایله ذکر اولنان حلق الواد قلعه‌سی فتح وتخریب وایکی سنه اول دونمای همایون انهزامنه سبب اولان اسپانیول امیرالی قلعه ده محصور بولنمغله سرمقطوعی باب قلعه‌یه آویخته قلندی

بوفتح مبین خطهٔ تونسك حکومت سلطنت سنیه‌یه التحاقنی مستلزم اوله‌رق بنی حفص

ملوكى بقيه‌سندن اولنلر استانبوله كتوريلوب تعيين وظائف ايله الى الوفات متنعم نعمت دولت اولديلر

پادشاه حليم سلطان سليم حضرتلرينك سبب معلوم ايله وجودلرينه طارى اولان استقام متحدث علت سرسام اولدبغندن سراى همايونده بنا بيوردقلرى بيوك حمامه ايلك كيرشلرنده اياقلرى قايوب دوشمكله وجودلرينك برطرفى بره‌لندى و بوعارضه عاقبت باعث رحلتلرى اوله‌رق سكسان ايكى سنه‌سى اواسط شعبان شريفنده اللى ايكى ياشنده وسلطنتك طقوزنجى سالنده عازم دار عقبا اولديلر.

شهريار مشاراليه مائل عيش وطرب وشاعر خوش كو برخسرو جمشيد مشرب اولمغله امور سلطنتى پدرى زماننده‌برو مقام وزارت عظماده بولنان وشرف صهريتلريله مشرف اولان صوقوللى محمد پاشايه تفويض ايدوب كندولرى مصاحبلرى شمسى پاشا وجلال بك وشاعر مشهور باقى افندى كبى ندما ايله بوغاز ايچنده واقع چبوقلى وسلطانيه مسيره‌لرنده وسائر موقع نشاط افزاده امرار زمان ايتمشلردر روش ورفتارلرى يلديرم خان اوغلى امير سليمانه پك شبيه ايسه‌ده هنكام سلطنتى امير مشاراليهك زمانى كبى فتن وغوغا اوانى اولمديغندن وشريك سلطنتى دخى بولنمديغندن حادثات روزكار ايله رنجش خاطردن امين اولمشدر.

سلطان سليمك جنازه‌سى سراى همايون بوزلغنده حفظ اولنوب مغنيساده علم افراز حكومت اولان سلطان مراده مژدهٔ سلطنت ارسال اولنمغله طقوز يوز سكسان اوچ سنه‌سى رمضان شريفنده استانبوله واصل وتخت عاليبخت عثمانى‌يه نائل اولدى.

قريم خانى دولتكراى خان واصل رحمت رحمان اولدبغندن حكومت قريم سعادتكراى اولادندن محمد كرايه توجيه واحسان بيورلدى

فاس ومراكش سلطانى اولان شريف عبدالله عزم عدم آباد ايتدكده اوغلى محمد مستنصر تخت پدره نائل اولمشيدى عمى شريف عبدالملك دعواى حق سلطنت وجانب دولت عليه‌دن استعانت ايتمكله جزاير غرب بكلر بكيسى رمضان پاشا اعانه وامداده مأمور اولمشيدى پاشاى مشاراليهك اقدام وغيرتيله شريف عبدالملك تخت مغربه مالك ومحمد مستنصر پورتكيز قرالنه التجا طريقنه سالك اولدبغندن قرال مزبور شريف مشاراليهى ديار فاسك تسخيرينه آلت اتخاذ ايدرك اوجيوز طوپ وسكسان بيك عسكر ايله آفريقايه مرور ايلمش ايسه‌ده وادى السبيل نام محلده محاربهٔ عظيمه وقوعنده انهزام فاحش ايله منهزم وشريف مشاراليه ايله قرال دخى دائرهٔ شهوددن منعدم اولمغله شريف عبدالملك

نائل استقلال اولمشیکن برقاچ کون مرورنده مرك شادی یه مبتلا اولدی

شاه اسماعیلدن صکره دارای عجم اولان طهماسب شاه اللی اوچ سنه فرمان فرمای ایران اولدقدن صکره مسموماً مرتحل دار آخرت اولمغله اوغلی اسماعیل ثانی جانشین تخت شاهی اولوب مذهب اهل سنته سالك اولمق حسبیله شیعی اولان امرا وارکان دولتی قتل واعدام وخاندان صفویه دن اون بش نفر شهزاده یی کمنام ایدوب یالکز بی شعور وبصر اولان کور خدا بنده یی ابقا ایتمشیدی لکن آره‌سی چوق کچمکسزین خیانت امرای اعجام ایله مقتول ومذکور خدا بنده تخت سلطنته موصول اولوب عدم قدرت وقلت لیاقتی سبیله خزینهٔ دولتی اتلاف وهیئت حکومتی رهین اختلاف ایلدیکندن جزؤی همتله کشور ایرانك ضبط وتسخیری ممکناتدن ایدوکی ارضروم بکلر بکیسی خسرو پاشا طرفندن عرض اولندیغنه مبنی سلطان مراد حضرتلری سفر آچمغه قیام ایلدی صدراعظم محمد پاشا بو ایشك خلافنده بولنوب (مملکت اعجام کاملاً فتح اولنسه دخی دولت علیه ضرردن بشقه برشیئه دسترس اوله‌من چونکه کشور ایرانی تحت حکمنده طوتمق ایچون اوراده کلیتلو عسکر بولندیرمق لازم کلوب وارداتی ایسه مصارفنه کفایت ایتمز وطائفهٔ اعجام هر نوقت فرصت بولورلر ایسه عصیانه قیام ایدرلر بو حاللر عصر سلیمان خانیده مکرر آوقوعبولان ایران سفرلریله تجربه اولنمشدر) دیو واقع الحالی بیان وسفك دماء مسلمیندن احترازاً بانده صرف تاب وتوان ایلدی ایسه ده صدراعظمك خلافنده بولنانلرك اغرا وتشویقیله پادشاه حضرتلری بو عزمندن فراغت ایلدیکندن قبرس فاتحی اولان لالا مصطفی پاشا سردار نصب اولنوب طقوز یوز سکسان بش سنه‌سی اوائلنده جانب ایرانه عطف عنان ایلدی

اولتاریخده ملحقات کشور ایراندن اولان چیلدیر صحراسی مرکز سرادقات لشکر منصور اولدقده یکرمی درت بیك قدر عجمك مترصد هجوم اولدقلری استخبار اولنوب سردار اکرم مصطفی پاشا بالذات محاربه‌دن تعفف واستکبار ودفع تسلطلری ایچون برقاچ بکلر بکی ارسال ایتمکله وقوعبولان مقاتله‌ده اون بشبیك مقداری عجم مطموره نشین عدم ونیجه صنادید صفویه کمند اسره منضم اولدی بو مظفریت اوزرینه تفلیس وشروان طرفلرنده بولنان حکام ایران فرار ایتمکین اولحوالی حوزهٔ حکومته ادخال ومع الوزاره اوزتیمور اوغلی عثمان پاشایه توجیه اولنوب موسم شتانك تقربنه بناءً سردار اکرم مشتای ارضرومه عودت ایلدی

سردار مشارالیهك کزیده سپاه ایله رجعتی شاه عجمك مسموعی اولیجق اوغلی

حمزه ميرزايى اوتوز بيك قدر عسكر ايله عثمان پاشا اوزرينه كوندرمكله شماخى صحراسنده اوچ كون اوچ كيجه اتش حرب وقتال كرما كرم اشتغال اولوب يوم رابعده قريم خاننك برادرى عادلكراى عساكر تاتار ايله امداده يتشمكين جيوش اعجام پامال خيول لشكر منصور اولدى لكن چند كون مرورنده اوچيوز قدر تاتار ايله عادلكراى وبرادرى غازى كراى چاپوله چيقدقلرنده مكين كمين اولان ايرانيلره اسير اولملريله بونشئه ايله حمزه ميرزا تكرار جمع سپاه وعثمان پاشا اوزرينه هجوم ايده‌رك شماخى قلعه‌سنى محاصره ايلدى

عثمان پاشا برمدت مدافعه‌دن صكره متانتى مكمل وذخيره جمعنه مستعد اولان دربند شماخى كه تيمور قپو قلعه‌سى دخى ديرلر بالجمله طوپ ومهمات ايله اورايه رجعت وطاغستان جانبلرينى اوره‌ده قبضهٔ حكومت ايلدى

عادلكراى صباحت وجه ايله ممتاز برشهزادهٔ بنام اولديغندن شاهك حرمى كيندوسنه دلبسته اولمق شايعه‌سنه مبنى غلوى عام ايله شهيد اولوب غازى كراى مدت مديده قهقهه قلعه‌سنده محبوس اولدقدن صكره اسارتدن تخليص كريبان ايده‌رك استانبوله وصولنى متعاقب قريم خانى نصب قلنمش ومشاهير خانان قريمدن اولمق اوزره زيور صحائف تواريخ اولمشدر

اواخر سلطنت سليمان خانيدنبرو صدر اعظم بولنان صوقوللى محمد پاشا سلطان سليم ثانى جلوسنده سنجاقدن برابر كلان امرا ومقربينى طرد وتكدير ايتديرمش اولديغندن پادشاه زمان سلطان مراد ثالث مغنيسا امارتنده ايكن بندكانى (افندمزك سلطنتنى بكله‌رز لكن محمد پاشانك صدارتى اولنده ارزو ايليز زيرا بزه دخى پدركزك مقربلرينه ايتدوكنى ايدر) ديرلر ايدى

مع مافيه مشاراليه ابتداى صدارتندنبر اتابك دولت وصاحب شان وشهرت اولديغندن وسلطان مرادك دخى انشته‌سى بولنديغندن شهريار مشاراليه لاجل الجلوس استانبوله وارد ويالى كوشكنده محمد پاشايه ملاقى اولدقده تقبيل دستنه مسارعت ايدوب هرنقدر پاشاى مشاراليه بومعامله‌دن ابا ووظيفهٔ عبوديتى اجرا ايلدى ايسه‌ده سلطان مراد صكره‌دن بوتنزلنه نادم ومشاراليهى تحقير واستثقال ايله عازم اولوب درلو درلو جفالر ايدر ايدى نهايت طقوز يوز سكسان التى سنه‌سى شعباننده صدر مشاراليه كندو سراينده ايكندى ديوانى ايدر ايكن برمجذوب عرضحال تقديم ايده‌جك كبى تقرب وخنجر ايله سينه‌سندن اورمغله بر ساعت مرورنده وفات ايلدى وتفصيلات مبسوطه‌يه مطلع اولنلر مجذوبك بو

جز‌ئنك مصنع اولمسنه ذاهب اولديلر هر نه حال ايسه بو وجهله صدر صدارت منحل اولديغندن وزير ثانى احمد پاشا حائز مقام وكالت كبرى اولدى

سردار اكرم مصطفى پاشا اسناد تقصير ايله معزول ووزير رابع سنان پاشا مسند سپهسالارى‌يه موصول اولمغله مشار اليه مصطفى پاشا استانبوله عودت ايتمشيدى

طقوز يوز سكسان يدى سنه‌سى ربيع الاولنده صدر اعظم احمد پاشا وفات ايلديكندن مصطفى پاشا مقام قائممقامى‌يه اصعاد اولنوب بعد ازين مهر همايون اعطاسى ووزير اعظم اطلاقى لغو اولنديغى اعلان اولندى

لكن اوچ آى صكره مهر شريفك ايران اوزرنده سردار اولان سنان پاشايه ارسال قلنديغنى مصطفى پاشا استماع ايتدكده خصم قويسنك كندوسنه ترجيح اولنمسنه طيانه‌ميوب حضرت خالد مشهد شريفلرينه يوز سوره‌رك آلام دنيادن خلاصنى جناب حقدن تمنى ايلمشيدى قوناغنه عودت ايلديكنى متعاقباً فجاءةً وفات ايلدى

مشار اليه قبريس فتحنده وايران سرعسكرلكنده خدمات جليله‌يه موفق اولمشيكن مقصد اقصاسى اولان مهر صدارتله بكام اوله‌مامسنى بعض مورخين مقدما لالاسى بولنديغى شهزاده سلطان بايزيد حقنده سبقت ايدن تصنيعات ظالمانه‌سى مجازاتى اولمق اوزره ايراد ايدرلر

صدراعظم سنان پاشا ايران سفرنده برخدمته موفق اوله‌مديغندن بعض اوهامه تبعيتله طوائف عسكريه ومهمات سفريه‌يى بكلربكيلره تسليم ايدرك بلا استيذان درسعاته چيقه كلديكندن عزلى قرار داده ايكن بذل درهم ودينار ايله مقام صدارتده پايدار اولدى ايسه‌ده برقاچ آى مرورنده عزل ومعاغريه اجلا اولنوب ديوان همايون وزراسندن سياوش پاشا صدراعظم وفرهاد پاشا سردار عجم نصب اولندى

طقوز يوز طقسان برسنه‌سى فرهاد پاشا روانى تسخير وسور بناسيله تحصين ايتدكدن وچقاله زاده سنان پاشايى مع الوزاره محافظ نصب ايلدكدنصكره مشتاى ارضرومه عودت ايلدى

شروان جانبلرنده بولنان وزير اوزتيمور اوغلى عثمان پاشا اولحواليده نيجه آثار مردانكى اظهار واون يدى قطعه قلعه‌نك مفتاحلرينى داخل قبضهٔ اقتدار ايدوب صادر اولان امر همايون موجبنجه جعفر پاشايى نامزد خدمت محافظه ايدرك دشت قبچاقدن عازم دركاه سلطانى اولمغله كفه‌يه داخل اولدقده قريم خانى بولنان محمد كراى برادرى عادلكرايك اسارتندن طولايى عثمان پاشانك خصم جانى اولديغندن اخذ انتقام قصديله

ارضرومده بولنان بولداشلرمزی قرمق ایچون فرمان کوندرلمش دیه‌رك دیوان همایونده ولوله سازغوغا اولملریله بیك سنه‌سی اواسطنده فرهاد پاشا معزول وسیاوش پاشا ثالثاً صدر صدارته موصول اولدی

بیك بر سنه‌سی رجبنده یکیچری علوفه‌سی کاملاً تسلیم وسپاه علوفه‌سی مقسطاً ویرلمك اوزره تصمیم قلنمغله اشقیای سپاه دیوان همایونده عربده وغوغایه جرأت وصدر اعظم سیاوش پاشا ایله دفتردار امیر پاشانك قتللرینی طلبه مبادرت ایتلریله دفع شقاوتلری ضمننده علوفه‌لری اتمام اولندیغی حالده ینه مرکز عناد واصرارده پایدار اولدیلر

بو کشمکش آره‌سنده سرای همایون خدامی که مطبخ واخور خلقیله قپوجیلر وبوستانجیلردن عبارتدر اشقیانك شاید دیوان همایونه وبلکه دارالسعاده‌دن ایچرویه هجوملری وقوعبولورایسه مدافعه‌لری مصلحتی ایچون مترقب ومنتظر ایدیلر

ایچلرندن من‌غیررویة بر (اورك) صداسی ظهور ایدوب موجود بولنانلر دخی طرف پادشاهیدن امر صدورینه ذاهب اولدقلرندن یکپاره حمله ایتملریله اشقیای سپاهدن ایکیوزدن متجاوز کشتنی مقتول وماعداسی فراره مجبور اولدی صنادید سپاهدن محرك فتنه اولنلر تفریق وازاله اولنوب اولدقچه تربیه‌لری حاصل وصدر اعظم سیاوش پاشا تشریفات پادشاهی‌یه نائل اولمشیکن درعقب معزول وسنان پاشا ثالثاً صدر صدارته موصول اولدی چونکه سنان پاشا مصرویتنده کلیتلو ثروته دسترس اولمغله انك بذلیله هرمقصدینه نائل اولوب اوایکی صدارتنده سرای خلقی بیننده اینجیلی کوشك وتاریخلرده سنان پاشا کوشکی نامیله معروف اولان قصری ومؤخراً دخی عصرمزه قدر باقی اولدیغی حالده هدم اولنمش اولان یالی کوشکنی پادشاه حضرتلری بنا ایلدکدن بشقه کرك بو کوشکلرك تقدیمی اوانده وکرك سائر اوقاتده هدایای عظیمه ونقود کثیره عرض ایتدیکی مثللو حرم همایون ومقربان سلطنتی وطوائف عسکریه‌نك سوزصاحبلرینی عطایای وفیره ایله جلب ایتمش اولدیغندن وتحصیل صدارت هواسندن بر آن کیرو قالمیوب طرفدارانی دخی مناسبت وقوعنه مترقب ایدوکندن سیاوش پاشانك کرك صدارت ثانیه‌سنده وکرك اشبو اوچنجی دفعه‌سنده طوائف عسکریه‌نك دیوان همایونه هجومی شأمت قدمی اقتضاسندن اولمق اوزره اتفاق کلام حاصل اولمغین بویله بر موفقیت عقبنده عزلی وقوعبولمشدر

سرحد نشین اولان اقنجی طائفه‌سی وبعضاً امرای طرفین یکدیکری ممالکنه کچوب چاپول ایتمك عادات عصریه ایجابندن ایسه‌ده بوسنه بکلر بکیسی حسن پاشادولتجه اولان سفرلرده جاری اولان قاعده وجهله عموماً بوسنه‌نك طوائف عسکریه‌سنی جلب

وجمع ايدوب نيچه ممالكنه مرور و بهكه قلعه‌سنی فتح و يك چوق بلاد وقصباتی تخريب و يغما ايتمكله نيچه دولتی طرفندن عرض شكايات وپاشای مشاراليه بوسنه‌دن قالديرلمديغی حالده موجب نقض عهد اوله‌جغی حكايت اولندقده حوالهٔ سمع اعتبار اولنمدقدن بشقه روم ايلی بكلر بكيسی اعانه‌سنه مأمور ايدلمشيدی لكن تبدل صدارت مناسبتيله مذكور اعانه‌توقيف اولنوب حسن‌پاشا ايسه بوندن بی‌خبر اولديغی حالده‌ايكنجی دفعه‌خرواتستانه گچه‌رك سيسـقه نام قلعه‌يی محاصره ايله مشغول ايكن نيچه‌لولر كليتلو عسكر ايله ورود و واقع اولان مقاتله‌ده حسن پاشا و هرسك بكی محمد بك و اكثر جنود موحدين شهد شهادتی نوش ايلدی

بو خبر واصل در دولت اولدقده حضور همايونده عقدمجلس مشورت اولنوب بعض حقايق بين اولانلر سر حدات خاقانی سلطان سليمان عصری كبی دكلدر اكثر ديرلكاره شهر سايه پرورلری اوشدی و بو جهتله وظيفه خواران محافظهٔ قلاع ايچ ايله دوشدی ديو سفردن مجانبت اولنمسی طرفنی ترجيح و حتی خواجهٔ سلطانی‌سعدالدين افندی (بن دولت عليه تاريخی يازمقده‌يم و بو عصره تقرب ايلدم ايسترمكه پادشاهك بر قولی عجم شاهنك برادر زاده‌سنی رهن آلوب كتوردی و نيچه قرالی دخی ايكی ييللق ويركوسنی تقديم ايتدی مفاد مباهات انجاميله خاتمه زيب مقال اوله‌يم) ديه‌رك صاحبك بوزولمامسی خيرلو اوله‌جغنی تصريح ايلدی لكن صدر اعظم سنان پاشا فرهاد پاشانك كشور كشالقله اولان شهرتنی چكه‌ميوب اكا تفوق ايتمك مطالعه‌سنه سالك و سفره متهالك اولديغندن سعدالدين افندی‌يه خطاباً (پادشاهك بر قولی عجم شاهنك برادر زاده‌سنی رهن الديغی و بر قولی نيچه قرالنی طوتوب كتورديكنی بيان ايله ختم وقايع ايام ايديكز) جواب مغرورانه‌سيله باب سفری كشاد ايتمكه قرار ويرديردی و موسم شتانك تقربنه باقيه‌رق و خلافنده اولانلرك كفرينه حكم ايتديره‌رك بيك بر سنه‌سی اواسطنده علی العجله بلغراده عازم اولدی

بلغراده مشتا نشين اولمق اوزره تصميم اولنمشيكن نيچه‌لولرك يتمش سكسان بيك عسكر ايله استونیٔ بلغرادی و استرغونی محاصره ايلدكلری خبری وارد اولمغله بودين جانبنه سوق موكب سطوت اولنوب جوارده بولنان بولاته و پسرم قلعه‌لری تسخير اولندقدن وجنود موحدينك حملات شجيعانه‌لری ثمره‌سی اوله‌رق استونیٔ بلغرادی و استرغونی محاصره ايدن دشمن اردولری دفع و سكز قطعه محاصره طوپلری ضبط قلندقدن صكره بقيهٔ شتايی امرار ايچون بيك ايكی سنه‌سی صفرنده‌بلغراده عودت اولندی

لکن بو سنه اواسط شتاده ایکی آی‌قدر هوالر مساعد کیتمکله و بودینده سر عسکر نامیله براقیلان سردار زاده محمد پاشا مدافعهٔ‌دشمنه موفق اوله‌مامغله سکز اون قدر پلنقه استیلای‌دشمنه کرفتار اولمشدر

صدر اعظم سنان پاشا اول امرده سفری تهوین ایتمش ایسه‌ده مشکلات حربیه‌یی و دشمنك شـدت هجومنی مشـاهده ایلدکده تلاشه دوشوب عموماً قپو قولی بلوکارینك اردوی همایونه کوندرلمرینی عرض و التماس ایلدی و موجبنجه فرمان صادر اولدی

صنادید یکیچریان رکاب همایون سـکون اوزره اولدقجه یکیچری اوجاغنك هیئت مجتمعه‌سیله سردار معیتنه مأمورتی خلاف قانوندر دیو قیل وقاله جرأت ایتدیلر ایسه‌ده حکم زمان بونی ایجاب ایتمشدر دنیله‌رك عزیمتلری تأکید قلندیغندن جمله بلوکلر اردوی همایون جانبنه راهی اولدیلر

قریم خانی غازی کرای حسب‌الامر یوز بیك قدر تاتار عسـکریله اردوی همایونه کلور ایکن طار بر بوغازده لشکر اعدایه تصادف ایتمکله بالمحاربه یکرمی بیك مقدارینی قتل وتدمیر و التی بیکنی اسیر ایلدی .

اولبهار حلولنده سردار اکرم مشـتای بلغراددن حرکت وتاتا نام مختصر قلعه‌یی آوردهٔ قبضهٔ دولت ایتدکدن‌صکره رابه نهرینك طونه‌یه‌منصب اولدیغی محلده واقع‌اولوب سلطان سلیمان زماننده احراق اولنمق حسبیله یاق نامیله زبانزد مورخین اولان کلوار قلعه‌سنی محاصره ایلدی آنجق طونه نهرینك قارشـو یقه‌سنده کلیتلو بر دشمن اردوسی موجوداوله‌رق دائماقلعه‌یه امداد ایده کلدکلرندن و انك دفعی استحصال اولنمدقجه قلعه‌یه ظفر ممکن اوله‌میه‌جغی تعین ایلدیکندن قارشویه عسکر کچورمك ایچون کوپری انشاسنه مباشرت قلندقده هر نقدر دشمن امر مدافعه‌ده بذل مجهود ایتدی ایسه‌ده مقتدر اوله‌مدیغندن کوپری اتمام وتاتار خان وخیام‌وسائر جیوش اسلامیه‌نك هجومیله اردوی‌دشمن پراکنده‌وپریشان وبالجمله‌طوپ‌وجبخانه‌وخیام‌وسائر مهمات‌حربیه‌لری‌ضبط واغتنام اولندی

بونك اوزرینه محصورین قلعه دخی رایتکش استیمان اولدیغندن موجود اولان‌طوپ و مهماتیله داخل قبضهٔ دولت و طوائف عسکریه‌دن اون بیك قدر عسکر وضع‌ومجدداً بکلر بکیلك اتخاذ قلنوب مشتایه عودت اثناسنده قومران قلعه‌سی دخی محاصره اولندی ایسه‌ده تقرب شـتا مانع فتح و تسـخیر اولدیغندن بیك اوچ سـنه‌سی اوائلنده بلغراده مواصلت اولندی

اقدمجه افلاق ویوده‌سی فوت‌اولمغله امارت افلاق متوفانك برادری میخال بکه‌توجیه

اولنمشيدی مير مزبور اولوقتك قاعدەسی اوزره تنظيم دائرهٔ امارت ايچون استانبولده بولنان و بو مثللو تجارت ايله مشغول اولان يكيچری و سائر كسماندن مجوهر خنجر و آت طاقمی و آوانیٔ سيم و اشيای متنوعه مبايعه ايدرك محل امارتنه عزيمت ايتمش اولمغله آلاجقلولری استيفای حقوق ايچون بكرشده تجمع ايدوب ضيقه باشلاديلر لكن اشيای مزبوره غايت فاحش صاتمش و اوزرينه فائض دخی ضم اولنمش ايدوكندن تأديه سی خارج امكان اولديغنه وصدراعظم سنان پاشا مهمات حربيه تداركنده بطائت اسناديله مير مزبوره اظهار غيض وغضب ايدرك برمعتاد تقديم ايلديكی هدايا سنی رد و قهر وتنكيلنه مسارعت اوزره اولديغنی اشمار واشاعت ايدوب نچه لو ايسه امارتين ويوده لرينی واردل قرالنی دائرهٔ اتفاقه دعوت ايلمكده ايدوكنه بناءً مير مزبور بغتةً علم افراز عصيان اولوب آلاجقلولرندن و سائره دن بكرشده بولنان اوچ درت بيك قدر اهل اسلامی قتل واعدام ويركوكی واروشنی احراق ايتدكدن بشقه طونه نك بو جهتنده اولان روسجق وسائر قصباته دخی اطالهٔ دست عدوان ايلمكه باشلادی .

وقعهٔ مذكوره دن مقدم بغدان ويوده سی استفان بك ركاب همايون جانبندن عزل و فرهاد پاشا دائره سنده پرورشياب اولان بغدان بك زاده نصب اولنوب صندالیٔ امارتنه اقعاد ايچون مباشر تعيين اونان قپوجی باشی ايله كوندرلمش بولنمغله معزول ويوده دخی بو قاريشيقلغی فرصت اتخاذ ايدرك امر همايونه اظهار مخالفت ايلديكندن مرعش بكلر بكيسی مصطفی پاشا مير معزولی طرد وتبعيده ويكی ويوده يی اصعاد وتقريره مأمور اولوب طونه نهرينی مرور ايلمش ايديكه عاصیٔ مزبور پاشای مشار اليهی باصوب كندوسنی شهيد و عسكرينی پريشان ايلكله سنه بوغازندن ودينه قدر نهر طونه سواحلنده بولنان بالجمله بلدان و قراده امنيت زائل و انواع فتن و شرور حاصل اولدی .

پادشاه زمان سلطان مراد خان ثالث حضرتلری جمعيت نسايه انهماكاری سببيله علت مثانه يه مبتلا اوله رق بيك اوچ سنه سی جمادی الآخره سنده اللی ياشنده وسلطنتلك يكرمنجی سالنده مرتحل دار آخرت اولديلر

شهريار مشار اليه حضرتلری ناز و نعيم ايچنده نشو ونما بولمغله سفره دكل سرای همايوندن طشره بيله چيقميوب برطاقم شعرا وندما ومضحك و جوجه وخواننده وسازنده ايله امرار زمان ايلمشلردر مع مافيه تصوفه مائل و حقه قائل منهيات وسفك دمادن مجتنب اولوب فقط جمع مال واشتهای هدايای غيرمعتاده ايله مشتهر ايديلر بناءً عليه آتيده تفصيل اولنه جغی وجهله اكثر نظام دولت عليه نك انحلالنه اوان سلطنتلری مبدأ اولمشدر

باب ثالثك تكمله‌سی

مقدمهٔ کتابده ایراد اولندیغی اوزره مقصد عاجزانهم هرعصرده دولت علیه‌نك صورت اداره ونظامات جاریه‌سنی تصریحه منحصر اولوب اشبو فصل ثالثك حاوی اولدیغی مدت ایسه قوت وشوکت سلطنت سنیه‌نك درجهٔ عال العاله وقوانین ونظاماتك مرتبهٔ کماله واصل اولدیغی زمان اولمسیله برابر عادت الهیه اقتضاسنجه‌تشویش وفتوری مستلزم اولان بعض احوال ومقدمات دخی سر زدهٔ ظهور اولدیغندن بو بابده بسط تفصیلات اولنمق اقتضا ایلدی :

دولت علیه‌نك هیئت متشکله‌سی ایجابنجه طور وحرکتی پادشاهان عظام حضراتنك احوال ذاتیه‌لرینه تابع اولدیغندن سلطان بایزید خان ولی مرحومك مبتلا اولدیغی فتور وزخاوت کافهٔ ارکان وامرایه دخی سرایت ایلکله اعصاب دولته یورغنلق وعروق ملته طورغنلق کلمشیکن یاوز سلطان سلیم خان حضرتلری رونق ساز تخت عثمانی اولدقلرنده دفعةً تبدل اطوار وافکار وقوعیله سلطنت سنیه کویا برغضنفرخواب آلود ایمش‌ده‌اویانمش ویاخود سلاح وادواتدن خالی برسفینهٔ کوه اندام ایمش‌ده طوبانمش حکمنی حائز اوله‌رق کلزار سلطنت مشار الیه حضرتلرینك آب وتاب اقدام وسطوتیله تجدید رونق وانتظام ایلدی وخلعت جلیلهٔ خلافت دخی مصرده الك صکره کی خلیفه اولان مستمسك باللهك فراغیله سلاطین عثمانیه حضراتنك زیور دوش افتخاری اولدی .

بناءً علیه اعدای دولت مقهور ومدمر اولوب پادشاه مشارالیه عصرنده ممالك مصریه ایله سوریه وکردستان وسلطان سلیمان زماننده عراق عرب ومجارستان وآفریقا ساحللری وسلطان سلیم ثانی عهدنده قبرس جزیره‌سیله تونس ایالتی وسلطان مرادثالث سلطنتنده اذربایجان وشروان الکالری الحاق کشور عثمانی قلنمغله ممالك سلطنت سنیه فاس حدودندن حبشستانه واقصای یمنده واقع عدن بندرندن مجارستانه قدر کسب‌وسعت وجسامت ایلدی

سلطان سلیمان مرحومك اکثر غزواتی مجارستان اوزرنده اولمغله اورالره صرف ایتدیکی اقتداری عجمستان وترکستان جانبلرنده اعمال ایتمش اولسه ملت اسلامیه‌نك قسم اعظمنی نقطهٔ واحده‌ده جمع ایده بیلور وده‌ها خیرلو اولور ایدی دیو بر ملاحظه السنهٔ انامده دوران ایدر لکن عصرمزبور وقتمزدیك اوزاق اولدیغندن اوزمانك حکمی تمامیله تاریخ کتابلرندن استنباط اولنمق ممکن اولمدقدن بشقه شوراسی دخی جای مطالعه‌درکه

افریقای وعربستان وکردستانی فتح ایدن وصکره تحت حکمده طوتان تورك قومنك وجیوش عثمانیه‌نك منبعی اسرا ایله دیوشیرمه چوجقلریدر چونکه دولت علیه اوروپا سفرلرنده ضایع ایتدیکی نفوسك اضعاف مضاعفی اسرایه دسترس اولوب ملت اسلامیه یه الحاق ایده کلمکله ابتدای ظهور دولتدنبرو التان اسرا حساب اولنسه ملیونلره بالغ اولور وتکثیر نفوس عثمانیه‌یه نقدر خدمت ایلدیکی تبین ایدر مع مافیه فضائل جهاد واغتنام اموال وسهولت طریق سفر مثللو باشلو سببلر دخی میدانده اولمغله بوخصوصلر نظر تدقیقه الندیغی حالده اوروپا سفرلرینك اختیاری طبیعت مصلحت اقتضاسندن وبلکه دولت علیه‌جه الك منفعتلو اموردن بولنمسی ظن وتخمین اولنور

سلطان بایزیدولی مرحومدن ماعدا سلاطین سالفه حضراتی تنظیم امور مهمه وترتیب صفوف حربیه خصوصلرینه بالذات نصب نفس اهتمام ایلدکلری وسلطان سلیمان دخی اوائل سلطنتنده مسلك اسلاف کرامی اوزره حرکت ایتدیکی حالده دولت وثروت کمالنی بولمش ورياض سلطنت اذهار ترفه وتنعم ایله طونانمش اولدیغندن بشقه اواخر سلطنتلرنده ضعف پیری‌یه علت نقریس دخی منضم اولمغله بالضروره حضور وآسایشه میل ایله ادارهٔ امور دولتی دوش وکلایه تحمیل ایلمکه باشلادیلر ودیوان همایونه حاضر وناظر اولمز اولدیلر

سلطان سلیم ثانی ومراد خان ثالث عصرلرنده ایسه عموماً هیئت دولتده زیب وزینت ودارات واحتشام کوندن کونه چوغالوب سفربراك وجفا کشلك خصلت قدیمه‌لری متروك اولمق یولنی طوتدی

منقولدرکه یاوز سلطان سلیم مرحوم سلطان غوری ایله تقابل صددنده کندو عسکرینی تیموره ومصر اشکرینی زر وزیوره مستغرق کورمکله همرکابی بولنان کمال پاشا زاده‌یه بوصورتك احکامندن سؤال ایلدکده (جیوش عثمانیه مصریلرك اشیای نفیسه‌لرینی غارت ایتمك ایچون هر نوع فدا کارلغی اختیار ایده جکلری امر طبیعی اولدیغندن اسباب مظفریت شاهانه‌لری جمله سندندر) دیو جواب ویرمش وپادشاه مشارالیهك شهزادهٔ مکرملری سلطان سلیمان زر وزیور ایله آراسته البسه ایله حضورلرینه کیردکده (سلیمان آناك نه کیسون) بیورمشلردر ینه بونی مؤید اوله‌رق کوریجه‌لی قوجی بك سلطان مراده تقدیم ایلدیکی رساله سنده سلطان سلیمان وزراسندن احمد پاشانك بش التیوز عبد مشتراسی واکا کوره اسلحه ومهمات سفریه‌سی موجود اولدیغی حالده ایکی کورکی اولوب برینی دیوانده وبریسنی خانه سنده تلبس ایده‌کلدیکنی بیان ایلمشدر حال بومنوال اوزره ایکن سلطان سلیم ثانی ومراد خان ثالث عصرلرنده عموماً هیئت دولتده برطرفدن زیب وزینت ودارات واحتشام

چوغالوب برطرفدن دخی سفربرلك وجفاکشلك خصلت قدیمه‌لری غائب ومساکن وملابسده وامر تعیشده انواع تکلفات حادث اولدی وپادشاهلرك سفره کتمه‌سی شویله طورسون دیوان همایونه کلملری بیله ایلچی قبولی وطوائف عسکریه وظائف معینه‌لرینك اعطاسی کونلرینه منحصر کبی قالمغله توجیهات مناصب وامور مهمه‌یه دائر خصوصات معروضات ایله استیذان قلنمق اصولی تأسس ایلدی

موادمبسوطه‌نك استلزام ایلدیکی حالات متعلق اولدیغی اداره‌لرك بیانی صره‌سنده ایراد قیلنور

احوال ارکان دولت

ارکان دولت باب سابق تکمله‌سنده بیان اولنان صورتده اولوب فقط شیخ الاسلامغك ایشی خدمت فتوایه منحصر وفاتح عصرنده استانبول قاضیسی حضر بکه علاوهٔ مأموریت اولدیغی حالده مؤخراً کمال پاشا زاده وابوالسعود افندی کبی فضلا بعدالصداره منصب فتوایه رونق بخش اولملریله منصب مزبور صدرین محترمینك فوقنده اوله‌رق طریق علمیه‌نك رئیسی ومحاکم شرعیه‌نك ناظری اعتبار اولنوب کیدرك بالجمله توجیهات علمیه انك ترتیب وتنسیبنه وابسته اولمش وصدر اعظملر ایله هم رتبه طوتلمشدر

یلدیرم بایزید خان عصرنده سادات کرامه ناظر تعیین اولنمشیکن صکره‌لری متروك اولمغله سلطنت سلیمان خانیده سید صحیح النسب اولان طریق علمیه رجالندن نقیب الاشراف نصب اولنمش وسادات کرامك سلسله نامه‌لری نقیب افندی جریده‌سنه قید ایتدیریلوب بالایجاب تأدیبی اقتضا ایدن شرفا دائرهٔ نقابتده حبس وتوقیف اولنه‌رق احاد ناسدن تمیز وتفریق قلنمشدر

سلطنت سنیه سفن حربیه تدارك ایتدکدن صکره بحراً برجانبه سفر وقوعنده کمیلره ارکاب اولنه‌جق قره عسکرینه وزرادن برسی سردار نصب وتعیین اولنمق قاعدهٔ دولتدن ایکن مؤخراً یاوز سلطان سلیم خان حضرتلری ترسانه‌یی کالیپولیدن استانبوله نقل ایدرك امور بحریه کسب جسامت ایلدیکندن وباخصوص مصر وردوس وقبریس وآفریقا ساحللری فتح اولندقدن صکره مراودهٔ سفاین عثمانیه تکثر ایتمسیله مالطه واسپانیا قورصانلرندن اقدکزك محافظه‌سی ایجاب ایتدیکندن هرسنه دونمای همایون چیقارلمق اقتضا ایلدی بناءً علیه وزرادن ویاخود میرمیراندن مستقل قپودان دریا نصب اولنمغه باشلانیله‌رق بومأموریت دخی مناصب سلطنت سنیه‌نك اهم واعاظمندن اولمشدر

ممالك دولت كسب جسامت ایتدكجه مصالح مهمه دخی تكثر ایلدیكندن اناطولی وروم ایلی دفترداری نامیله ایكی دفتردارلق دها ایجاد اولنوب اصل دفترداره باش دفتردار وبونلره ایكنجی واوچنجی دفتردار دینلور ایدی لكن صكره‌لری امور مالیه كاملاً باش دفتردارلق مقامنده تجمع ایلدیكندن ایكنجی واوچنجی دفتردارلق پایه كبی قالوب قدمای رجاله جهت تعیش اولمش وشق ثانی وثالث تعبیریله دفتر توجیهاتده مقید اولدیغی حالده وقعهٔ خیریه‌دن صكره الغا قلنمشدر

(وزیر) معین معناسنه اولمق اعتباریله اسمی مسماسنه موافق اوله‌رق وزرا پادشاهان عظامك معاونلری و وزیر اعظم انلرك رئیسی ایكن سلطان سلیمان مرحوم اوائل سلطنتنده مقبول ومرغوبی اولان ابراهیم اغایی خلاف وتیرهٔ اسلاف اوزره دفعةً مقام وزارت عظمایه اصعاد وفوق العاده استقلال اعطا ایلدیكی مثللو اوان پیریسنده دخی رستم پاشایه تودیع مهام انام ایتمكله ینه اسمی مسماسنه موافق اوله‌رق وزیر اعظملره صدراعظم ووكیل مطلق ودها صكره‌لری صاحب دولت دینمكه باشلانلدی وسلطان سلیم ثانی مرحوم دامادی اولان صوقوللی محمد پاشایی صدراعظم بولوب كاملاً تحمیل امور سلطنت ایلدی

سلطان مراد ثالث عصرنده پاشای مشارالیهك شهادتی وقوعندن صكره اصول دكشوب وزرا تحصیل صدارت امرنده یكدیكرینه مسابقت ایچون طرف سلطنته وحرم همایون ومقربان پادشاهی صاحب نفوذلرینه تقدیم هدایا ایله استحصال مقصد ایده كلدكلرندن مسند صدارت كیمسه ده پایدار اوله‌میوب صیق صیق تبدل ایدر اولدی

چونكه مقدملری برجانبه سردار اوله‌رق كوندریلان وزرا وامرا فتوحاتلری غنایمندن اولمق اوزره پادشاه عصره هدیه تقدیم ایتمك قاعدهٔ دولتدن اولوب حتی قپودان دریا غازی خیرالدین پاشا بردفعه سفر عودتنده اموزلرنده بر پستال چوقه ایله ایكیبیك اسیر وكذلك اموزلرنده بر كیسه اقچه ایله ایكیوز غلام والنرنده كمش تپسی ایچنده اطلس كیسه‌لر ایله بیكر التونی حامل دفعه یوز غلام وینه اللرنده التون تپسیلر ایچنده اینجو ومرجان تسبیحلر وكردانلقلر والتون قدحلر وسائر اشیای نفیسه‌یی شامل ایكیوز جاریه تقدیم ایلمشیدی كیدرك سفر عودتی واموال غنایم قیدی برطرف اولوب استانبوله كلان وزرا وبكلربكیلر هدیه تقدیم ایدر اولدیلر حتی سلحدارلقدن مصر والیسی اولان ابراهیم پاشا قبه وزارتیله استانبوله دعوت اولندقده تقدیم ایلدیكی هدایایه یكرمی كره یوز بیك التون قیمت تقدیر اولنمشدركه عصرمز حسابنه كوره برملیون لیرا دیمك اولور مذكور هدایا سكسان بیك مثقال التوندن مصنوع مرصع برتخت والتون ومجوهرات ایله

آراسته اسلحه و آت طاقملری واشیای سائره وبرقاچ یوز حیواندن عبارت اولدیغی تواریخده مسطوردر صدراعظم سنان پاشا دخی وزرای عصرك اغنیاسندن اولمغله سلطان مراد ثالث حضرتلری ایچون کاغدخانه ده واقع اولوب حالا آثاری باقی اولان اینجیلی کوشکی بنا ایتدکده عظیم برضیافت ترتیبیله عرض وکلیتلو مرصعات دخی تقدیم ایلمشدر واول عصرده وزرا وامرانك جمله‌سی حاللرینه کوره هدایا اعطاسنه مجبور اولدقلری مثللو عیدیه ونوروزیه نامیله هدایای رسمیه تقدیمی دخی معتاد حکمنه کیرمشدر

وزرای سالفه‌نك درجهٔ ثروت وقدرتلرینه اثارلری برهان ومقیاس اولوب فقط ایچلرندن بعضیلری فوق العاده زنکیندر از آن جمله رستم پاشانك کندوسیله حایله‌سی مهرماه سلطان نامنه ادرنه قپوسنده واسکدارده وزندان قپوسی جوارنده وازمیدده بنا ایلدیکی جامعلر ومدرسه وخانلر وسائر آثارکه پك کلیتلو مبالغه محتاجدر بونلری تنظیم ایلدکدن صکره حین وفاتنده وقتمز حسابنه کوره تقریباً اوچیوز بیك کیسه اقچه‌لك مخلفاتی قالمشدر رتبهٔ میر میرانی ایله قپودان دریا اولان قلیچ علی پاشا مشهور اولان جامع شریفی واوقافنی بنا وترتیب ایلیوب بعده حین وفاتنده بشیوز بیك التون نقدی چقمقله وورثه‌سی دخی اولمامغله جانب بیت الماله اخذ اولنمشدر فاتح یمن سنان پاشانك استانبول واناطولی وروم ایلی وعربستان ویمنده ابنیهٔ جسیمه اوله‌رق یوزدن متجاوز مبراتی وانلری اداره‌یه کافی اوقافی اولوب حتی عصرنده حیرتده شعور اولان ثروتنی کورن عقول ضعیفه اصحابی علم کیمیایه ظفریاب اولمشدر ظننده ایدوکلری مضبوط آثار رواتدر

وزرا وامرای دولتك معاش مخصصلری بحثنده دخی شووجهله عرض تحقیقات اولنورکه والیلکده بولنان شهزادکان حضراتنه اوتوز ایکی یوك اقچه‌لك خاص تعیین قلنمق قانون دولتدن اولدیغی بعض تواریخده مسطور اولمسیله برابر سلطان سلیم ثانی شهزاده ایکن اونده قونیه والیسی ایکن اللی بش یوك اقچه‌لك خاصه متصرف اولدیغی ینه تاریخلرده مندرجدر

صدر اعظملرك یکرمی یوك اقچه‌لك خاصی اولدیغی حالده فاتح مرحوم محمود پاشانك وسلطان سلیمان دخی ابراهیم پاشانك خاصلرینی اوتوز یوکه ابلاغ ایلمشدر

قبه وزیرلرینك حیثیتلرینه کوره اون اون بشر یوك ونشانجی ودفتردار ورئیس کبی عظمای رجالك ایکیشر اوچر دردر یوك اقچه‌نك خاصلری وقلم خواجه‌لرینك وکتبه‌نك ومتفرقه تعبیر اولنان خدمهٔ دولتك درجه‌لرینه قیاساً خاص وزعامتلری اولوب کرك بونلرك وکرك طشره‌ده بولنان بکلربکی ومیرلوا وتیمار کتخداسی ودفتردار مثللو

مأمورينك خاص وزعامتلری وتيمارلو سپاهيسنك تيمارلری كيفيتلری وبوبابده موضوع اولان قوانين ان شاءالله تعالى آتيده تفصيلاً ايراد اولنور

سلطان سليمان وزراسندن لطفی پاشا آصفنامه ناميله قلمه الديغی رساله سنده (اوان صدارتمده يكرمی يوك اقچه‌لك خاصلرم اولديغندن اون يوكی دائرهم مصارفنه كفايت ايدوب بش يوكی تصدق اولنور وبش يوكی خزينه‌مده قالور ايدی) ديو براداره موازنه‌سی كوسترر اول عصرك براقچه‌سی وقتمزك تمام برغروشی وزن وعيارنده اولمسنه نظراً مشاراليهك دائره‌سی مصارفی سنوی ايكييك كيسه ديمك اولوب كندوسی هرنقدر كثرت خدم وحشمله مشهور اولنلردن دكلسه ده امثال واقرانه وحكم زمانه كوره دائره‌سی خلقی بهمه حال ايكييك كشيدن اكسك اوله ميه‌جغندن مبالغ مزبوره ايله اداره‌سی قابل اوله مامق اقتضا ايده‌جكی بادئ نظرده وارد خاطر اولور لكن اول عصرلرده وبلكه يقين وقتلره قدر ممالك محروسه اوجوزلق اولمق مطالعه سيله حوائج عامه دن اولان حبوبات وسائره خارجه چيقارلمز ايدی چونكه اوروپادن مبايعه اولنه كلان امتعه جزؤياتدن اولديغنه واخراجی تحت مساعده ده بولنان برقاچ قلم اشيا بلغاً مابلغ اكا تقابل ايلديكنه مبنی ممالك محروسه‌نك مأكولاتجه بوللق واوجوزلق برحالده بولنمسی بغايت التزام اولنان موادن اولمغله فی الحقيقه بعض وقفيه‌لر مزاياسندن استدلال اولنان اوجوزلق تصور وحسابك خارجنده در برده وزرای عظامك استانبول قيرلرنده چفتلكلری اولمغله حيوانات واكثر آدملری اورده ساكن اولوب چفتلكك محصولاتيله وغايت ساده صورتله تعيش ايده‌كلدكلرندن اول وقتك مصرفی زمانمزك فيئات وتكلفاتنه بروجهله قياس قبول ايتمز مع مافيه معادنك اشيايه نسبتنده دخی فرق عظيم واردر

اوائل دولتده ميرميران وميرلوالر اونر يكرميشر سنه وبلكه دها زياده منصبلرنده مستقر اولمرله بك چوق آثار خيريه وتنظيمات ملكيه‌يه موفق اوله كلمشلر ايكن كيدرك ركاب همايونده اولان تبدلات سريعه بونلره دخی سرايت ايلديكندن برمنصبك اوچ بش سنه تبدلاتدن وارسته اولمسی شاذ حكمنه كيردی وبنابرين امرايه قدرتسزلك ومعموريت ممالكه نقصان كلكه باشلادی ومأمورين دخی انواع ارتكابه متجاسر اولديلر مادهٔ رشوت طبيعت بشرده مركوز برفطرت اولديغندن شؤنات عالم بروقتده بوندن خالی دكل ايسه ده جای بحث ودقت قلت وكثرتی ومتجاسرلرينك مظهر مجازات اولوب اولمامسی قضيه‌سيدر صدراعظم رستم پاشا رشوتسز منصب توجيه ايتمز ايديسه ده انصافی دخی الدن براقمز ايدی ديرلر وحتی بعض مورخين انصافنی بيان صددنده بردفعه ارضروم بكلربكيسی طرفندن بشبيك التون تقديم اولندقده ارضروم منصبنك بوقدر التونه تحملی يوقدر ديو

اوچیوك التونی الوب ایکی بیك التونی اعاده ایلدیکنی یازارلر بوندن استدلال اولنورکه اخذ رشوت اولوقتلرده ممنوعیت قویه تحتندن چیقمشدر صوقوللی محمد پاشا صدارتنده بوداد وستد ملعونه‌یه فی‌الجمله کسل کلمشیکن مشارالیهك وفاتندن صکره اولدرجه ایلرولدیکه اقسام وانواعنی بیان عدیم الامکاندر حتی قسطمونی حکمدارلری اولان آل اسفندیار سلاله‌سندن اولوب مصاحب شهریاری اولان مشهور شمسی پاشا برکون یالیسنه غایت بشاشت ایله کلوب سببی سؤال اولندقده (بوکون سلطان مراد حضرتلرینه بیوجك بررشوت قبول ایتدیردم بعدما بولذت دماغ سلاطینده مستقر اولور وانتظام دولتك انخلالنی ایجاب ایدرك بوصورتله بندخی اجدادمك انتقامنی المش اولورم) دیدیکنی عالی افندی کنه الاخبار نام تاریخنده ایراد ایلمشدر

اوائل دولتده علمای اعلامك فضل ومزیتلری اعتباریله مشیخت وقاضیعسکرلك ومولویتلر توجیه اولنور ایکن الآن جاری اولان اصول وقاعدهٔ طریق علمیه وضع وتأسیس اولنمغله انجام حال موجب تأسف وملال اولدیغی مثللو امارت ایالات والویه‌یه وصول ایچون باب سابق تکمله‌سنده بیان اولنان طریق متروك اولوب کسب ثروت ایتمش ملتزملر میرلوا ومیر میرانلغه دسترس اولور اولدیلر وبناءً علیه ظلم واعتسافده کسب مهارت ایتمش نیجه نیجه نااهلان مناصب دولته شایان کورلمك مقدماتی ظهوره باشلادیکه فصل آتیده بونك نتایجی دخی ان‌شاءالله تعالی ایراد اولنور

تفصیلات ادارهٔ اراضی

واردات دولتك اك باشلوسی عشر حاصلاتی اولوب اکرچه بوواردات خاص وزعامت وتیمار صورتیله وزرا وامراوبندکان وایالات عسکری اولان تیمارلو سپاهیسنه ووقف نامیله نشر معارف خصوصلرینه ویورتلق اوجاقلق تعبیریله حدود محافظلرینه وینه اوجاقلق اصطلاحیله بعض قلاع وامصار یرلو نفراتنه مخصوص ایسه‌ده بوتخصیص وتقسیم شبیله سلطنت سنیه وکلا ورجال دولت ومأمورین اقلام وبالجمله طشره والی ومأمورلری معاشدن وارسته اولدقدن بشقه آتیده تفصیل اولنه‌جغی وجهله بلا مصرف یوز قرق بیك قدر سواری‌یه مالك اولدیغنه مبنی اشبو اراضی توجیهاتنك نظام موضوعی دائره‌سنده جریاننه فوق‌العاده اعتنا اولنمشیدی

حتی برارضك وقفه ویاخود خاصك زعامته ویا زعامتك تیماره تحویلی والحاصل موضوع لهنك جهت اخرایه تبدیلی لازم کلور ایسه ارادهٔ مخصوصهٔ پادشاهی اوزرینه

نشانجی بولنان ذاته خطاباً تصحیح امرعالیسی صادر اولوب موجبنجه نشانجی دخی قیود دفتر خاقانی یی کندو قلمیله تصحیح وزیرینه امضاسنی وضع ایتمك وبوفرمانك طغراسنی مطلقا صدر اعظم بولنانلر چكمك مقتضای قانون دولتدن ایدی چونكه كرك امور مهمه یه وكرك دعاوی یه دائر صادر اولان فرمانلرك طغرالرینی قبه وزیرلری یعنی ایكنجی واوچنجی ودردنجی وزیرلر دیوان همایونده اوطوردقلری زمانده چكرلر ایدی

هركسك معلومی اولدیغی اوزره اراضی اوزرنده ایكی وجهله تصرف جاری اولوب انك بریسی حق زراعتیدر كه طاپو سندیله متصرف اولان كسان زراعت وانكله تعیش ایدرلر ایكنجیسی او ارض محصولاتك عشر شرعیسنی المق ومحلولاتنی طالبنه تفویض ایتمك وفراغ وانتقالی وقوعنده معین اولان خرجنی استیفا ایدرك طاپو سندی ویرمك حقی اولوب بودخی دولته عائد اولدیغندن سلطنت سنیه بوحقنی خاص وزعامت وتیمار اصحابنه اعطا وتقسیم وبعض خیرات ومبراته وقف اولمق اوزره تخصیص ایلمشدر

مثلا برقریه نك اراضیسی طاپو سندلریله سكسان یوز نفر اهالینك عهدهٔ تصرفلرنده اولدیغی حالده او قریه نك كافهٔ اراضیسی اوزرنده بولنان وجانب دولته عائد اولان حقوق عشریه سی برسپاهینك تیماری ویا برزعیمك زعامتی ویا برمیرلوانك خاصیدر ویاخود خیرات ومبراتدن برشیئك مصارفی قارشولغی اوله رق وقفه تخصیص اولنمشدر

بوبابده تطویل كلام ایلدیكمزدن طولایی شووجهله اعتذار اولنور كه مالیه خزینه سی مأموریتلرنده بولندیغمز اوانده قره طاغ حدودی تحدید اولنوب اشقودره ملحقاتندن برمقدار اراضی قره طاغلولر طرفنده قالدیغندن صاحبلرینه جانب دولتدن تضمین صورتنده اراضی ویرلمك لازم كلمشیدی

انك اوزرینه مجلس مخصوص قراریله كلان بیورلدینك مآلی (كچنده اشقودره ده برتیمار محلول اولمشدر بوتیمارك اراضیسی تضمین ویریله جك ادملره تقسیم اولنسون) حكمنی شامل اولمغله تیمار دیمك چفتلك دیمك اولدیغی وتیمار داخلنده بولنان ترلالرك صاحبلری بولندیغی جواباً اشعار اولنمشدر

برده زمانمزده قلمه آلنان تاریخلردن خیرالله افندی تاریخنده پادشاهان عظام حضراتنك واردات مخصوصه لری خاص نامیله برطاقم چفتلكلردن عبارتدر دینلوب حالبوكه چفتلك ایله خاص بیننده فرق عظیم اولدیغی وتیمار وزعامت وخاصلرك كلیاً الغاسی یكرمی اوتوز سنه لك شی بولندیغی حالده بووجهله احواللرینك اونودلمسنه نظراً دها صكره لری بتون بتون معلوم اولمیه جق برحاله كله جكی مطالعه سنه مبنی ینه تفصیلاته دوام اولنمق اقتضا ایلدی:

بو وجه مشروح اراضینك حقوق عشریه سنه متصرف اولانلره لسان قانونده صاحب ارض دینلور واهالیدن بریسی ترلاسنی صاته‌جق اولسه صاحب ارض حضورنده تقریر ویرمك وصاحب ارضك اذنی لاحق اولمق لازمدر ودیرلك دخی دیرلرکه دیرلك مدار تعیش معناسنه اولمغله طرف دولتدن ویریلان هرنوع علوفهٔ یومیه‌یه وخاص وتیمار وزعامته پادشاه دیرلکی اطلاق اولنور

صاحب ارض دیرلکی داخلنده محلول اولان اراضیی وخالی عن الزراعه بولنان یرلری طاپوی مثلیله طالبلرینه تفویض ایلر فقط کندو عهده‌سنده الیقویه‌مز وآخر قضا اهالیسنه صاته‌مز مکرکه بیوك چفتلك اولوب کوی اهالیسنك دخی اراضی‌یه احتیاجی اولیه چونکه کندو عهده‌سنده الیقویه‌بیلسه بالآخره کویك چفتلك اولمسنی وآخر محللر اهالیسنه صاته‌بیلسه کویلونك مضایقهٔ حاللرینی ایجاب ایده‌جکندن ذکر اولنان محذورلری دفع ایچون بووجهله قانون وضع اولنمشدر

فتح ممالك واقع اولدقجه اراضیسی تحریر ایتدیریلوب هر قریه‌نك مقدار حاصلات عشریه‌سی ونفوسی وقاچ خانه‌دن عبارت ایدوکی وهر قضانك مستقلاً ویاخود مشترکاً استعمال ایلدکاری اورمان ومرعی ثبت وترقیم اولنوب مثلا بر سنجاغك یوز یوك اقچه حاصلات عشریه‌سی اولوبده دیرلکك هرنوعی دخی بولنمق فرض وتقدیر اولندیغی حالده یکرمی یوکی خاص واون یوکی زعامت وقرق یوکی تیمار ویکرمی یوکی اوقاف واون یوکی اوجاقلق ویورتلق اولمق اوزره تقسیم اولنمشدرکه بروجه ترتیب کیفیتلری بیان وتوضیح اولنور:

حاصلات مقیده‌سی یوز بیك اقچه‌دن زیاده اولان دیرلکه خاص اطلاق اولنوروطرف پادشاهی‌یه مخصوص خواص همایون ایله سلاطین عظام حضراتنه تخصیص اولنان خاصلردن ماعدا وزرا وبکلربکی ومیرلوا وسائر بندکانه معین اولان خاصلر منصبلریله قائمدر

یعنی هرمنصبك متصرفی معین اولان خاصنه دخی تصرف ایدر واصحاب خاص سفره عزیمت ایلدکده قاچ یوزبیك اقچه خاصی وارایسه هر بشبیك اقچه‌سی ایچون بر جبه‌لو کوتورمکه بورجلو وبوتقدیرجه اون یوك اقچه خاصی اولان بربکلر بکی تام السلاح وحرب وضربه قادر ایکیوز جبه‌لو ایله سفره کتمك مقتضای قانوندر فقط جبه‌لولر امرانك توابعاتی دیمك اولدیغندن اکثریا بربکلربکی ویاخود میرلوا خاصی نسبتیله بورجلی اولدیغی جبه‌لونك برقاچ مثلی استصحاب ایدر وقپوسی مکمل تعبیریله شایان ستایش وتحسین اولورلر ایدی

حاصلاتی یکرمی بیك اقچه‌دن یوز بیك اقچه‌یه قدر اولان دیرلکه زعامت اطلاق اولنور

وبونلردخی حاصلات مقیده مقدارینك هربشبیکی ایچون برجبه‌لو کوتوررلر لکن زعامتلر هرایالت مرکزنده بولنان خزینه وتیمار دفترداولرینه وزعامت کتخدالرینه وهرسنجاقده اولان الای بکنه وقلاع خاقانی دزدارلرینه ورکاب همایونده بولنان قپوجی باشیلره وخواجکان دیوان همایه‌ونه ومتفرقه تعبیر قلنان زعمایه ودفتر خانه وخزینهٔ عامره ودیوان همایون قلمی کتابنه توجیه اولنه کلمکله پك بیوك بر جنایتی ظهور ایتمدکجه عهده‌سندن رفع اولنمز بناءً علیه قید حیاتله مقیددر

حاصلاتی اوچبیك اقچه‌دن یکرمی بیك اقچه‌یه قدر اولان دیرلکه تیمار تعبیر قلنور وقلیچ تیمار اطلاق اولنان اوچبیك اقچه‌سندن صکره هر اوچبیك اقچه ایچون دیرلك صاحبی برجبه‌لو کوتورمك مقتضای قانوندر مثلا التیبیك اقچه تیماره متصرف اولان سپاهی برجبه‌لو وطقوز بیك اقچه تیماره متصرف اولان ایکی جبه‌لو واون طقوزبیك اقچه تیماره متصرف اولان بش جبه‌لو کوتورمکه بورجلو وتیمار اصحابی دیرلکنك بولندیغی سنجاقده متوطن اولمق مشروطدر

تیمار اوچ نوعه منقسم اولوب برنجیسی واك کلیتلوسی اشکنجی تیماریدرکه متصرفلری الای بکیسی بیراغی التنده مأمور اولدیغی سفره اشر ایکنجیسی مستحفظ تیماریدرکه منسوب اولدیغی قلعه محافظه‌سنده بولنور اوچنجیسی خدمت تیماریدرکه بعض سرحداتده بولنان جوامع امامت وخطابتنه وسرای همایونلر خدماتنه مخصوصدر حتی سرای همایونه سنوی اوتوزبیك سنبل صوغانی کتورمك وشاهین وچاقیر دینلان قوشلری تدارك وتقدیم ایتمك ودها بونك کبی ایشلری رؤیت ایتمك ایچون مخصوص تیمارلر واردر بعضاً دخی بالذات پادشاهلر بعض امکداران سپاهیانه متصرف اولدقلری تیمارلرینی تملیك ایتشلردرکه ورثه‌سنه توارث ایدر

برتیمار ویازعامت محلول اولدقده متوفانك حرب وضربه قادر اولادی وار ایسه اکا ویریلور اکر ولدی صبی ایسه ایفای خدمته مقتدر اولنجه‌یه قدر جبه‌لو کوندرمك شرطیله توجیه قلنور بلاولد فوت اولان دیرلك اصحابنك تیمار ویازعامتی جبه‌لولردن مستحق اولانه ویرلمك اوزره بکلربکیلر تذکره اعطا ایدوب بعده‌دردرسعادتدن برات شریف ایله تفویض قلنور فقط تیمار ایسه مثلا اون بش بیك اقچه‌لك وزعامت ایسه اوتوز قرق بیك اقچه‌لك بولندیغی حالده ایجابنه کوره تیمارك اوچ بش بیکی وزعامتك یکرمی یکرمی بش بیکی توجیه اولنه‌رق اوست طرفلری شایان مکافات کوریلان دیرلك صاحبلرینه ترقی یعنی ضمیمه صورتیله تقسیم اولنور وبویله ترقیلر ایله بر سپاهینك تیماری یکرمی بیك اقچه‌یی تجاوز

ایدرایسه زعامت اعتبار قیلنور

یوز سنه‌ده برکره عموماً تحریر ممالك نظام‌موضوعی ایجابندن ایدیسه‌ده سلطان‌سلیم ثانی زماننده ختام بولان تحریردن صکره اجرا اولنه‌مدیغنه وترقیات مشروحه سببیله دیرلکلر دخی حصه‌لره منقسم اولوب بالخصوص مرور زمان ایله دیرلکلرك حاوی اولدیغی اراضیده معموریت وخرابی وقوعندن ناشی یازوسی یعنی حاصلات مقیده‌سی ترقی وتنزل ایلدیکنه مبنی برانارده یازیلان اقچه برامر اعتباری وبالکه حصه‌دارانه تقسیم حاصلاتی ارائه ایچون برمیزان حکمنده قالمشدر

برسنجاق ویاایالتك اشکنجی زعما وارباب تیماری سفره مأمور اولدقده هم محافظهٔ وطن وهمده ارقداشلرینك دیرلکلری امورینی تسویه ایتك ایچون اونده بری مملکتلرنده قوروجی قلوب ماعداسی کیدر ومأمور اولدقلری سرعسکرك معیته وصوللرنده یوقلمه اولنوب کرك دیرلك اصحابی وکرك جبه‌لولری آیروآیرو دفتر اولنمغله فلان سپاهی ویافلان جبه‌لو فلانجه پاشانك دفترلوسیدر دینلورکه سفرده اثبات وجود ایتمش دیمکدر اکر سر حدلرده قشله‌مق لازم کلورسه هرسنجاق سپاهیسی ایچلرندن بشر اونر آدم انتخاب ایدوب خرجلقجی نامیله یعنی تیمارلری حاصلاتندن کندولرینه خرجلق کتورمك اوزره مملکتلرینه کوندریرلر ایدی چونکه بونلره سفرده بولندقلری وقت بیله معاش وتعیین مثللو برشی ویرلمز ایدی بك اختیار وعمل مانده اولنلری تیمارینك ترقیاتی مساعدایسه انکله تقاعدایدیله‌رك قلیچ تعبیر اولنان ووظیفهٔ حربیه‌یی شامل اولان اساس تیمار آخره تفویض قلنمغله یکیدن مصرف آچلمقسزین هم برآدم تقاعده نائل اولور وهمده اعداد عسکریه‌یه نقصان ترتب ایتمز ایدی قوانین مبسوطه پك چوق انتظامات وحکمیاتی موجب اولدیغی ادنا ملاحظه ایله معلوم اولوب بونلردن برنجیسی سفرلر نقدر ممتد وتلفات مشتد اولسه عساکر مرقومه‌دن بر نفر اکسلمك احتمالی یوقدر چونکه برتیمار محلول اولور ایسه اون طالبی بولنور ایکنجیسی اکثر اصحاب تیمار اباً عن جد وطنلرینك ضابط وحارسی ومملکتلرینك اوجاق زاده‌سی اولمغله اهالی بونلری بیوك کورمش اولدقلرندن وکندولری دخی خاندانلقله مفتخر صاحب دارات آدملر یدوکلرندن قری وقصبه‌لرینك محافظه‌سنه قادر واشقیا واجانب تساطی احتمالنده درحال اهالینك ایشه یرارلرینی طوپلیوب دفع وتنکیل اعدایه مسارعت ایده‌بیله‌جك قوهٔ عصبیه‌یه مالك ایدیلر اوچنجیسی بونلرك اولادلری بابالرینه خلف اوله بیلمك استحقاقنی تحصیل ایتمش بولنمق ایچون وقت صباوتلرنده آته بنمك واسلحه قوللانمق خصوصلریله اشتغال ایده کلدکلرندن فروست وسلاحشورلقده کسب

مهارت ايدرلر ايدى دردنجيسى بونلرك منافعى ديرلكلرى داخلنده بولنان زراعت تكثير زراعتلرينه وابسته اولديغندن محتاج اعانه اولان اهاليه تخم وحيوانات اعطا وزراعتدن خالى محل قالمامسنه اعتنا ايتملريله وكندولرى ايچون دخى حيوان يتشدرمك مجبوريتنده اولملرينه ممالك محروسه‌نك معموريتى وتوانا حيوانلر يتشمسى امرلرنده تأثيرات كليه‌لرى بديهياتدن بولنمشدر

بو طائفه‌نك تشويش نظام وانتظاملرى مقدماتى دخى شووجهله سرزدهٔ ظهور اولديكه محلول اولان ديرلكلر حرب وضربه قادر واصحاب حيثيت وناموسدن اولان وملازملك ايله خدمتى مسبوق بولنان مستحقينه توجيه اولنه كلور ايكن عصر سليمان خانيده چاشنكير باشيلقدن بكلر بكيلك ايله چيقان خسرو پاشا رشوت ايله ويرمك سيئه‌سنه پيشوا اولدى

عصر مرادخان ثالثده ايران سرعسكرى اولان عثمان پاشا محلول اولان تيمار وزعامتلرى كندو توابعاتنه توجيه ايتمكه باشلامغله ايالتلر خلقى دعوايه قيام ايلدكلرنده (بز آدملرم بزمله برابر بونجه سفرلرده بولنمش وپادشاه ديرلكنه كسب استحقاق ايتمشدر) ديوجواب ويروب نهايت محلولاتك ثلثى مشار اليهك منسوباتنه وثلثانى ايالتلو ملازملرينه توجيه اولنمق اوزره قرار ويرلديكنى كوريجه‌لى قوچى بك لايحهٔ معلومه‌سنده ايراد وبونك ابتداى وقوعنى عثمان پاشايه اسناد ايتدكدنصكره فى الحقيقه مشار اليهك آدملرى يمن وايران سفرلرنده پك چوق خدمات حربيه‌ده بولندقلرندن استحقاقلرينى تصديق ايلر ايسه‌ده تواريخ متعدده مؤلفلرى سلطان مراد ثالثك صوقوللى محمد پاشا حقنده واقع اولان تحقيراتنى بيان صددنده مشار اليهك اون يدى نفر اغواتنك متصرف اولدقلرى نمالو تيمار وزعامتلرى خواص همايونه ضبط اولنوب بدل اوله‌رق يازوسندن يعنى حاصلات مقيده‌سندن متنزل چورك تيمارلر ويرديلر ديو حكايه ايدرلر بو تقديرجه وزرا دائره‌لرنده بولنان توابعاته ديرلك توجيهى دها اول جريان ايتمش ديمك اولور

اكرچه اولوقتك ادارسنجه هر وزيرك دائره‌سى بر مكتب حكمنده اولديغندن لياقت واستحقاقى مشاهده اولناناره ديرلك توجيهى مخالف حكمت حكومت دكل ايديسه‌ده پادشاه ديرلكنه نائل اولنلر بعدازين افنديلرى دائره‌سنده قاليوب ديرلكك معين اولان موقعنده ايفاى خدمت ايتملرى لازم كلور ايكن بو قاعدهٔ صحيحه‌يه رعايت اولنمز اولدى حتى بيك بر سنه‌سنده كشاد اولنان سفر مذاكراتنده سرحدات عساكر مرتبه‌دن خاليدر ديرلكلر ايچ ايله دوشدى ديدكلرى بو معنايى متضمن ايدى زيرا اصحاب حربه مخصوص اولان تيمار وزعامت متصرفلرينك ديرلكلرينك بولنديغى سنجاقده ساكن اولملرى وخلافنده

بولنانلرك دیرلكی رفع اولنمسی اقوای شرائط قانون همایوندن ایدی

برده كرك خواص همایون وكرك وزرا وامرا خاص وزعامتلری امنا معرفتلریله تعشیر اولنه كلور ایكن رستم پاشا خواص همایونی التزامه ویرمك بدعت مخربه‌سنی ایجاد ایدوب كیدرك وزرا وامرا خاص وزعامتلرینه واوقاف اراضیسنه وبالكه تیمارلره قدر سرایت ایلدی ملتزملر دیرلك اصحابی كبی ایلرو سنه‌لر حاصلاتنك تكثیری مطالعه‌سنده اونا ملریله زراعه درلو درلو ظلم وتعدی‌یه متجاسر اولدقلرندن ممالك دولتك خرابیسنه بو دخی بر سبب قوی اولدی

اوائل دولتده خرستیانلردن فتح اولنان ممالكك بعض قراسی سلاطین عظام حضراتنك انشاسنه موفق اولدقلری خیرات ومبرات مصارفتنك تسویه‌سی ایچون وقف وتخصیص اولندیغی مثللو بعضیلری دخی اورنوس بك میخال بك ولالا شاهین پاشا وتیمور طاش پاشا كبی بالذات خدمت فتحده بولنان مجاهدین مسلمینه وبعض اعزهٔ كرامه تملیك بیوردیغندن انلر دخی وقف ایتمشلردر تملیك اولنان شی عینیله تیمار وزعامت وتیره‌سی اوزره زراعت بطا بوتحت تصرفلرنده بولنان ترلالرك حقوق عشریه وعرفیه‌سی اولمغله جانب وقفدن تعشیر ومحلول وخالی عن الزراعه اولان یرلری طالب اولان زراعه تفویض اولنوب حاصلاتی خیرات ومبرات مصارفنه صرف اولنور ایدی

ملوك اسلامیه‌دن نزع اولنان ممالكده ملوك سالفه‌نك كرك كندو وقفلرینه وكرك اعزهٔ كرامه تخصیص ایلدكلری اراضی اكثریا حال وقفیتده ابقا اولندی لكن كیدرك بوخصوصده دخی سوء استعمالات جریان ایتمكه باشلایوب یوزسنه اول فتح اولنوب خاص وزعامت اعتبار اولنان اراضی وزرا وامرایه تملیك اولنور ووقف ایدیلور اولدی

یاوز سلطان سلیمدن بعض مقربلری بر مقدار اراضی تملیكنی رجا ایلدكلرنده (ابتدای جلوسمزده غفلتله علی پاشایه بعض قرا تملیك ایتمشیدم اصحاب سیفك مخصصاتی ماوضع لهنك غیرینه ویردیكمدن طولایی حالا نادم وپشیمانم) بیوردقلری منقولدر

دها صكره‌لری ایش بتون بتون چغرندن چیقمغله اراضی توجیهات وتخصیصاتی حقنده تفصیل اولنان مقدمات افسادیه نه درجه‌لره قدر ترقی ایتدیكی ونه مرتبه‌ده اغتشاش امور دولتی مستلزم اولدیغی انشاء الله تعالی آتیده ایراد اولنور

اوجاقلق تعبیری ترسانهٔ عامره مصارفنه ویاخود بر قلعه مستحفظلرینك ویا بر شهر یرلو نفراتنك علوفهٔ یومیه‌لرینه قارشولق اوله‌رق تخصیص قلنمش اولان برقاچ قریه ویا بر قضا حاصلات عشریه وعرفیه‌سنه اطلاق قیلنور وبونلر دخی عینیله دیرلك كبی اداره

وواردانی ماوضع لهنه صرف اولنور فقط اوجاقلق یالکز اعشاره منحصر اولیوب جزیه ومیزان حریر وکمرك مثللو بعض رسوماتدن دخی تخصیص اولنمشدر

یاوز سلطان سلیم مرحوم چالدیرانده شاه اسماعیلی تدمیر ایلدکدن صکره ادریس بدلیسی‌یی کوندروب حدود اوزرنده بولنان امرای اکرادی طرف دولت علیه‌یه اتباع ایتدیرمش اولدیغندن امرای مومی الیهمك متوطن اولدقلری محللر کندولرینه یوردلق واوجاقلق نامیله توجیه اولندی یوردلق واوجاقلغك حاوی اولدیغی اراضینك واردات عشریه وعرفیه‌سی وامر حکومتی متصرفلرینه عائد وخدمتلری دخی حدودی محافظه ایتمك واولجانباره اردو سوق اولنور ایسه سر عسکرلر معیتنده بولنمق ماده‌سندن عبارت اولوب حل وقوعنده دیرلکلری اوغللرینه وبلا ولد ایسه اوخانداندن مناسبنه توجیه قلنمق دخی جمله شرائطندندر

ممالك عثمانیه‌نك حاوی اولدیغی ایالات

ایالت روم‌ایلی پاشا سنجاغی یعنی مرکز ایالت اولان مناستر وصوفیه لوالریله موره واسکندریه یعنی اشقودره ویانیه وترحاله وکوستندیل واوخری ودوقه‌کن واولونیه وایلبصان وسلانیك ودلوینه واسکوب وودین والاجه حصار وپرزرین وپرشتنه وسلستره ونیکبولی وچرمن وویزه وقرق کلیسا وبندر واقکرمان سنجاقلرینی حاوی اولوب بکلر بکیسنك سنوی برملیون یوزبیك اقچه‌لك ومیرلوالرینك دخی ایکیوز بیك اقچه‌لکدن بشیوز بیك اقچه‌لکه قدر خاصلری واردر بو ایالتده طقوز یوز اون درت زعامت سکز بیك اوچیوز التمش تیمار اولمغله بالجمله حاصلات مقیده‌لری الی التی ملیون سکز یوك کسور اقچه‌یه بالغ وقوهٔ عسکریه‌سی دیرلك اصحابنك جبه‌لولریله برابر اوتوز اوچ بیك قدر سواری‌یه رسیده اولور

سلستره‌دن صکره محرر اولان سنجاقلره مؤخراً اوزی وقلبرون وکیلی لوالری الحاق اولنه‌رق سلستره ایالتی تشکیل اولدیغی مثللو موره دخی آلتی سنجاغه بالتقسیم مستقل ایالت اتخاذ قلنمشدر

ایالت بوسنه سرای بوسنه وکلیس وهرسك وایزورنیق وبوزغه وراجنه وکرقه وراهویجه سنجاقلرندن عبارت اولوب بکلر بکیسنك سنوی التیوز الی بیك اقچه‌لك ومیرلوالرینك یوز یتمش بیك اقچه‌لکدن التیوز قرق بیك اقچه‌لکه قدر خاصلری واردر بو ایالتده اوچیوز سکسان طقوز زعامت وتیمار اولدیغی حالده عمومنك حاصلات مقیده‌سی

اون ایکی ملیون ایکیوز بیك اقچه یه بالغ وقوهٔ عسکریه سی جبه لولریله برابر اوچبیك سواری یه رسیده اولور هر نه سببه مبنی ایسه بو ایالتك دیرلکلری جسامتلوجه تفریق وقپودان تعبیر اولنور خاندانلره تقسیم قلنمق حسبیله عدد تیمار وزعامت سائر ایالاته وعموم حاصلاته نسبتله آزجه‌در

ایالت طمشوار طمشوار وکوله وموروه وجنات ویانوه سنجاقلرینی حاوی اولوب صکره‌دن فتح اولنان شبش ولغوش وقاجاص ووارادو بشلك لوالرینك الحاقیله اون بر سنجاغه ابلاغ اولنمشیکن مؤخراً یانوه وبر قاچ سنجاق دها برلشدیریله‌رك وارداد ایالتی تشکیل قلنمشدر طمشوار بکلر بکیسنك سنوی سکزیوك التی بیك یدییوز طقسان بش والویهٔ ملحقه میرلوالرینك یوز طقسان بیك اقچه لکدن اوچیوز بیك اقچه لکه قدر خاصلری واردر وعموما خاص وزعامت وتیمارلرك حاصلات مقیدهلری سکسان بش یوك کسور اقچه اولوب عسکریسی دخی ایکی بیك سواری یه بالغ اولور

ایالت بودین بودین وسمندره وپچوی واستونی بلغراد واوسك ومهاج واسترغون وسرم وشمونطورینه وسکسار واکری وقانیژه وصوانق وسکدین وخطوان وفلك وسچان وسکتوار وقوپان ونوبغراد سنجاقلرینی شامل اولدیغی حالده مؤخرا اکری وقانیژه سنجاقلرینه یدیشر لوا الحاقیله مستقلا ایالت اتخاذ اولندیغی مثللو ایوار فتحندن صکره کذلك یدی سنجاق تشکیلیله بر ایالت دها ترتیب اولندی

شوراسی دخی اخطار اولنورکه تفصیلات مبسوطه‌مزك مأخذی اولان دفتر امانسندن عین علی افندینك « قوانین آل عثمان درخلاصهٔ مضامین دفتر دیوان » نامنده اولان رساله‌سی بیك اون التی تاریخنده ترتیب اولنمش ایسه‌ده بیك یوز سنه‌لرینه قدر اولان وقوعاتك بعضیلری دخی رساله‌نك حین طبعنده علاوه اولنوب فقط هر نصل ایسه کرید فتحی درج وتسطیر قلنمامش واسامینك صحتی التزامنده نمیدر ندرخیلی تغیرات اجرا اولنمشدر بناءبرین فصل آتیده تکرار ایراد اولنمغه لزوم قالمامق ایچون هر نه قدر بیانی صددنده بولندیغمز مدتك خارجنده ایسه‌ده علاوات مزبوره‌نك لزومی اولنلری دخی تسطیر قلندی : بودین بکلربکلیکنك سنوی سکزیوك سکسان بیك وملحقاتی بولنان میرلواقلرك ایکیوز اون بیك اقچه لکدن یدییوز قرق بیك اقچه لکه قدر خاصلری اولوب مجموع ایالتده ایکی بیك یدییوز یکرمی ایکی قلیج زعامت وتیمار واردر قلیج تعبیری دفترخاقانی اصلاحاتندن اوله‌رق ارباب حربه مخصوص اولان زعامت وتیماراتك اصل باش قلمنه یعنی اساسنه اطلاق اولنمغله ترقی اوله‌رق صکره‌دن الحاق واعطا اولنان ملحقات قلیج تعبیرندن

خارج قالور وحل وقوعنده قلیجی مجدداً بریسنه وملحقاتی ترقی اوله‌رق دیرلك اصحابنك مستحق مکافات اولنانلرینه علاوه توجیه قیلنور

بغداد ومصر وبودین ایالتلری وقتیله دارالسلطنه اولدقلرندن میرمیرانلرینك قوچیلی قایغه بنمك ورکابنده صولاق وپیك یورتمك وبردرجه‌یه قدر توجیهاته مأذون اولمق کبی بعض امتیازلری واریدی

ایالت اناطولی پاشا سنجاغی اولان کوتاهیه ایله صاروخان وایدین وخداوندکار وقسطمونی ومنتشا وبولی وانقره وکنغری وقره حصار صاحب وتکه ایلی وحمیدایلی وسلطان اوکی وبالیکسری سنجاقلرینی حاوی اولوب بکلر بکیسنك اون یوك ومیرلوالرینك ایکی یوکدن التی یوك اقچه‌لکه قدر خاصلری واردر بو ایالتده یوز طقسان بش زعامت ویدیبیك یوز التمش التی تیمار اولمغله جبه‌لولریله برابر قوهٔ عسکریه‌سی اون یدیبیك سوارییه بالغ اولور

ایالت قرمان پاشا سنجاغی اولان قونیه‌دن ماعدا نیکده واقسرای وبکشهری وقیرشهری وقیصریه واقشهر سنجاقلرندن مرکب اولوب بکلربکیسنك سنوی التی یوك التمش بشبیك ومیرلوالقلرینك یوزطقسان بیك اقچه‌لکدن اوچیوز اللی بیك اقچه‌لکه قدر خاصلری واردر وبو ایالتده یوز اون التی زعامت وبیك بشیوز درت تیمار موجود اولمغله جبه‌لولریله برابر قوهٔ عسکریه‌سی درتبیك التی یوز سوارییه رسیده اولور

ایالت جزایر بحرسفید کلیبولی واغریبوز واینه بختی وقارلی ایلی ومستره وردوس ومدللو وقوجه‌ایلی وبیغا وصغله سنجاقلریله سالیانه ایله تصرف اولنان ساقز ونقشه ومهدیه لوالرینی حاویدر بوایالت قپودان پاشالغه مربوط اولوب بکلربکیسنك یعنی قپودان پاشانك سنوی سکز یوز سکسان بشبیك ومیرلوالقلرینك ایکیوز اون بیك اقچه‌لکدن درتیوز قرق بیك اقچه‌لکه قدر خاصلری واردر اشبو ایالتده یوز یکرمی التی زعامت وبیك درتیوزطقسان ایکی تیمار بولنمغله قوهٔ عسکریه‌سی جبه‌لولریله برابردرتبیك بشیوز نفره بالغ اولور وبونلره دریا قلمی اطلاق قیلنوب دریا سفرلرینه اشرلر میرلوالری دخی برر ایکیشر کمی ایله دونمای همایون معیتنده ایفای خدمت ایدرلر صغله یعنی ازمیر سنجاغی ترسانه کتخدالرینك خاصیدر

ایالت قبریس پاشا سنجاغی اولان لفقوشه ایله ایچ‌ایل وسیس وعلائیه وطرسوس سنجاقلرینی وسالیانه ایله تصرف اولنان کرینه وباف وماغوسه لوالرینی شامل اولوب بکلربکیسنك سنوی التی یوك وسنجاق بکلکلرینك ایکیوزبیك اقچه‌لکدن ایکیوز قرق بیك اقچه‌لکه قدر خاصلری واردر بو ایالتده اوتوز سکز زعامت وبیك التی یوز

یکرمی یدی تیمار اولمغله قوهٔ عسکریه‌سی جبه‌لولریله برابر درتبیك بشیوز کشی‌یه بالغ اولور وقبریس بکلر بکیلری برکمی وبریدك ایله دریا سفرینه اشمك اوزره مأموردر جزیرهٔ مذکوره فتح اولندقدن صکره اهمیت زمانیه‌سنه بناءً ایالت اتخاذ قلنمش ایسه‌ده بکلر بکیسنك تقویهٔ بازوی اقتداری ایچون خارجدن اعانه‌یه لزوم کورندیکندن اناطولی ساحلنده واقع اولوب بالاده محرر اولان درت سنجاق علاوه والحاق اولنمغله ایجابی تقدیرنده میرمیران ایالت مذکور سنجاقلرك ارباب زعامت وتیمارینی جزیره‌یه جلب واستخدام ایده‌بیلورایدی

ایالت ذوالقدریه مرعش وملاطیه وعینتاب وقارص ذوالقدریه وصمصاد سنجاقلرندن عبارت اولوب بکلر بکیسنك التی یوك یکرمی سکز بیك درتیوز اللی ومیرلوالقلرینك اوچیوز بیك اقچه‌لکدن بشیوز بیك اقچه‌لکه قدر خاصلری واردر وبوایالت یکرمی طقوز زعامت وایکی بیك یوز قرق تیماری حاوی اولمغله قوهٔ عسکریه‌سی جبه‌لولریله برابر بشبیك بشیوز سواری‌یه بالغ اولور عصر سلیمان خانیده مرعش حکمداری بولنان شهسوار زاده علی بك فرهاد پاشا غدریله مقتول اولدقده زعامت وتیمارلر میرمرحومك توابعاتنده بولنمق مطالعه‌سیله رفع والغا ومقاطعات میریه اتخاذ قلنمشیدی برقاچ سنه مرورنده جلالیلر ظهور ایدوب دیرلکلرندن محروم اولان کسان دخی انلره التحاق ایله جمعیت شقاوت کسب جسامت ایلدیکندن اولوقت صدراعظم بولنان مقتول ابراهیم پاشا مذکور مقاطعه‌لری هیئت اصلیه‌سنه ارجاع واصحابنه وسائر مستحق اولنلره اعاده وتوجیه ایدرك جمعیت اشقیایی طاغتمغه موفق اولمش واول زماندن برو تکرار زعامت وتیمار صورتیله تصرف اولنه کلمشدر

ایالت رومیهٔ صغری پاشا سنجاغی اولان سیواس سنجاغیله اماسیه وچوروم وبوزق ودیوریکی وجانیك وعربکیر لوالرینی حاویدر بکلر بکیسنك طقوز یوك ومیرلوالرینك ایکیوز بیك اقچه‌لکدن اوچیوز التی بیك اقچه‌لکه قدر خاصلری واردر بوایالتده یکرمی طقوز زعامت واوچبیك یکرمی برتیمار اولمغله جبه‌لولریله برابر قوهٔ عسکریه‌سی طقوز بیك مقداری سواری‌یه رسیده اولور

ایالت ارضروم ارضروم وقره حصار شرقی وکیغی وخنس وپاسین علیا وملازکرد وتکمان وقوزی جان واسپر وطرطوم وپاسین سفلا وماماوان سنجاقلرینی شامل اولوب بکلر بکیسنك سنوی برملیون ایکیوز اون درت بیك ومیرلوالرینك یوز بیك اقچه لکدن اوچیوز یکرمی بیك اقچه‌لکه قدر خاصلری واردر بوایالتده یوز یکرمی زعامت وبشبیك یوز اللی طقوز تیمار اولمغله قوهٔ عسکریه‌سی جبه‌لولریله برابر یدیبیك سکز یوز سواری‌یه بالغ اولور

ایالت شام دمشق وقدس شریف وغزه وصفد ونابلس وعجلون ولجون وبقاع وعکه وتدمر وصیدا مع بیروت وکورك مع شویك سنجاقلرینی حاوی اولوب بكلر بكیسنك سنوی برملیون اقچه لك ومیرلوالرینك ایکیوز بیك اقچه لکدن اوچیوز التمشبیك اقچه لکه قدر خاصلری واردر بوایالتده یوز یکرمی سکز زعامت وسکز یوز التمش سکز تیمار اولمغله جبه لولریله برابر قوهٔ عسکریه سی ایکیبیك التیوز مقداری سواری یه رسیده اولور

ایالت طرابلس شام طرابلس وحماوحمص وسلمیه وجبلیه سنجاقلرندن عبارت اولوب بكلر بكیسنك سنوی سکز یوك اقچه ومیرلوالرینك ایکیوز اون بیك اقچه لکدن اوچیوز طقسان بیك اقچه لکه قدر خاصلری واردر بوایالتده التمش اوچ زعامت وبشیوز یتمش برتیمار اولمغله جبه لولریله برابر قوهٔ عسکریه سی بیك درتیوز سواری یه بالغ اولور

ایالت حلب حلب وادنه واکراد کلیس وبیره جك وعزیز ومعره وترکمان حلب وعزاز ومنبج مع مضیق سنجاقلرینی حاوی اولوب بكلر بكیسنك سنوی سکز یوز اون یدی بیك ومیر لواقلرینك ایکیوز بیك اقچه لکدن بشیوز بیك اقچه لکه قدر خاصلری واردر بوایالتده یوز درت زعامت ویدییوز طقسان طقوز تیمار موجود اولمغله قوهٔ عسکریه سی جبه لولریله برابر ایکیبیك بشیوز سواری یه بالغ اولور ادنه سنجاغیکه طوائف ملوکدن رمضان اوغللری حکومتکاهیدر فصل سابقده بیان اولندیغی اوزره بونلر کاه سلاطین مصریه یه وکاه دولت عثمانیه یه طرفدار کچنمکده ایکن مصر فتح اولندقدن صکره بالطبع دولت علیه نك زیر حکمنه داخل اولدقلرندن سنوی اون یوك کسوراقچه لك خاص تعیین وحکومت تعبیریله ادنه ده تمکین اولنمشلر ایدی مرور زمانله حکومت مزبوره مندرس اوله رق مستقل ایالت اتخاذ قلنمشدر

ایالت رقه باشا سنجاغی اولان اورفه سنجاغیله جماسه وخابور ودیررهبه وبنی ربیعه وسروج وعنه سنجاقلرینی حاوی اولوب بكلر بكیسنك سنوی التیوك سکسان بیك اقچه لك ومیرلوالرینك یوز بیك اقچه لکدن ایکیوز سکسان بیك اقچه لکه قدر خاصلری واردر بوایالتده اوتوز یدی زعامت والتیوز اون التی تیمار اولمغله جبه لولریله برابر قوهٔ عسکریه سی بیك التیوز سواری یه بالغ اولور

ایالت قارص قارص ورجوان وزار وشادوکچوان وقغزمان مع شوره کل سنجاقلرندن مرتب اولوب بكلر بكیسنك سکز یوز یکرمی ومیرلوالرینك ایکیوز بیك اقچه لکدن درتیوز بیك اقچه لکه قدر خاصلری واردر بوایالتده بیك ایکیوز التی زعامت وتیمار اولمغله قوهٔ عسکریه سی بونسبتده اولمق اقتضا ایدر

ايالت چلدر چلدر واولتى وخرتوش واردتوج واردهان وججرك وبوسخو وماخجيل واجاره وپناك وبرتكرك ولوانه ونصف لوانه وشوشاد سنجاقلرينى حاوى اولوب بكلر بكيسنك طقوز يوز يكرمى بشبيك وميرلوالرينك ايكيوز بيك اقچه‌لكدن التى يوز بيك اقچه‌لكه قدر خاصلرى واردر والويهٔ اخيره‌نك دردى يورتلق واوجاقلق وجهله تصرف اولنور بوايالتده طقسان يدى زعامت وبشيوز اللى طقوز تيمار اولمغله قوهٔ عسكريه سى جبه‌لولريله برابر بيك سكز يوز سوارى‌يه رسيده اولور

ايالت طربزون طربزون وباطوم وكونيه سنجاقلرندن عبارت اولوب بكلر بكيسنك سنوى يديوز اوتوز درتبيك سكز يوز اللى طقوز اقچه‌لك خاصى واردر بوايالتده اللى التى زعامت ودرتيوز طقسان سكز تيمار اولمغله جبه‌لولريله برابر قوهٔ عسكريه سى بيك يديوز اللى سواريدر

ايالت كفه بوايالت بر سنجاقدن عبارت وقريم جزيره‌سنك بحر آزاق جانبنده واقع برقاچ قلعه‌يى حاوى اولوب بكلر بكيسنك التيوز يتمش طقوز بيك اقچه‌لك خاصى واردر وقريم خانلرينه اعطا اولنه كلان يوميه بيكر اقچه‌جيب خرجلغى كفه مقاطعه سندن محولدر مع مافيه بشيوز اللى درت عدد تيمار وزعامت دخى موجوددر

ايالت موصل پاشا سنجاغى اولان موصل سنجاغيله باجوانلو وتكريت واسكى موصل وهورن وبانه لوالرينى حاوى اولوب بكلر بكيسنك سنوى التيوز سكسان بيك وميرلوالرينك ايكيوز بيك اقچه لكدن ايكيوز يكرمى بيك اقچه لكه قدر خاصلرى واردر وايكيوز يتمش درت زعامت وتيمارى جاويدر

ايالت دياربكر پاشا سنجاغى اولان آمد يعنى دياربكر لواسيله خربوط وارغنى وسيورك ونصيبين وحسنكيف وچمشكزك وسعرد ومفارقين واقچه قلعه وسنجار وخابور وصغمان وقولب ومهرانى وترجيل واوتاق وپرتك وچباقجور وچرميك سنجاقلرينى حاوى اولوب بكلر بكيسنك برمليون ايكيوز بيك وميرلرالرينك يوز بيك اقچه‌دن بشيوز بيك اقچه لكه قدر خاصلرى واردر بوسنجاقلرك سكزينه اكراد بكلرى يوردلق واوجاقلق وجهله متصرف اولدقلرى مثللو درتيوزدن متجاوز عشائر اكراد بكلرى دخى واردركه ميرلوالر كبى صاحب توغ وعلم اولميوب زعما حكمنده در وبو ايالتده قرق ايكى زعامت والتيوز سكسان سكز تيمار اولمغله قوهٔ عسكريه سى جبه‌لولريله برابر بيك سكز يوز واكراد عسكريله معا طقوز بيك سوارى‌يه بالغ اولور

ايالت وان وان وعادلجواز وارجيش وموش وبازكيرى وكاركار وكسانى واسيابرد

واغاکس واکراد بنی قطور وقلعهٔ بایزید وبردع واوەجق سنجاقلرینی حاوی اولوب بکلر بکیسنک سنوی برملیون اوتوز ایکی بیك ومیرلوالرینك ایکیوز بیك اقچەدن درتیوز اللی بیك اقچه اکه قدر خاصلری واردر بوایالتده یوز طقسان طقوز زعامت وطقوز یوز اون التی تیمار اولمغله قوهٔ عسکریه سی بونسبتده اولمق اقتضا ایدر

بغداد وبصره ومصر ویمن وحبش ولحسا ایالتلریله جزایر بحر سفید وحلب ایالتلرنده واقع بعض سنجاقلر سالیانەلو اولدیغندن اول امرده بونك تعریفنه ابتدار اولنور شویله که سالیانەلو دینلان ایالات والویه ممالك سائره کبی وقتیله خاص وزعامت وتیمار صورتیله تفریق وتقسیم اولنمامغله بالجمله حاصلات عشریه وعرفیه سی خزینهٔ دولته عائددر بناءً علیه حاصلات واقعه دن میرمیران ومیرلوالره سالیانه یعنی معاش سالیه ویرلی قولی تعبیر قلنان محلی طوائف عسکریه سنه علوفهٔ معینه اعطا اولنوب فضله سی جانب دولت علیه یه کوندریلور فقط شوراسیدخی معلوم اولسونکه مصر ارسالیه سی درتیوز بیك التون ایکن عصر سلیمان خانیده مصر بکلر بکیسی پاشا التیوزبیك التونه ابلاغ وارسال ایلدکده سلطان سلیمان مرحوم سببنی استفسار ایلدی پاشای مزبور هرنقدر بوفضله حسن اداره وتصرفاتم ثمرەسیدر یوخسه قدیمندن زیاده اهالی یه برشی طرح اولنمامشدر دیو جواب ویردی ایسه ده پادشاه مشارالیه حضرتلری مذکور فضله یی خزینهٔ عامره یه قبول ایتمیوب استانبوله اجرا ایلدکاری صو یوللرینه وکمرلرینه خرج ایتمشلردر

ایالت بغداد بغداد وحله وزنکی اباد وجوارز ورماحیه وچنکولەوقره طاغ ودرتنك وسماوات وبیات ودرنه ودەبالا وواسط وکرند وتیمور قپو وقزانیه وکیلان وال صایح وعمادیه سنجاق وحکومتلرینی حاویدر بغداد بکلر بکیلکنك برملیون درتیوز بیك اقچه سالیه سی اولوب الویهٔ ملحقەنك بعضیسنده خاص امرا وار ایسه ده اکثریسی سالیانه ایله موظفدر.

ایالت بصره عصر سلیمان خانیده بغداد فتح اولندقده بصره امیری راشد عرض اطاعت ایتمکله بروجه حکومت کندوسنه تفویض اولنوب برمدت مزبورك اعقابی تحت اداره سنده قالدقدنصکره جانب دولت علیه دن میر میران کوندرلمکه باشلادی والتزام صورتیله بکلر بکیلره توجیه اولنور اولدی حاصلاتی اون یوك اقچه یه بالغ اولور

ایالت لحسا بودخی بغداد فتحندن صکره حوزهٔ حکومت عثمانیه یه داخل اولوب سکزیوزسکسان بیك اقچه سالیانەایله میرمیران کوندریلورایکن مؤخرا عربان تسلطنه کرفتار اولمغله بغداد والیلرینك اقتدارلوجەلری بردرجەیه قدر تنفیذ حکومت ایدرلر ایدی

ايالت يمن سليمان پاشا وسنان پاشا سفرلرندن صكره يمنك اكثر مواقعى تحت حكومت دولته داخل اولوب مخا وزبيد وصنعا وتعز وصهله وكوكبان وطويله ومعارب وعدن لوالرى تشكيل قلنمش وبكلر بكيلر خيليجه آثار براقوب برآرالق عدن آيروجه بكلر بكيلك اتخاذ اولنمشيكن بيك تاريخندن صكره‌لرى اوراره باقلمغه زمان مساعد اولمديغندن اكثر محللرى امامليك دست تصرفنه كچمشدر

ايالت حبش مصوع وسواكن سنجاقلرندن عبارت اولوب فقط اوز تيمور اوغلى عثمان پاشا حبش بكلر بكيسى ايكن حبشيلر ايله عظيم جنكلر ايدوب توسيع دائرهٔ حكومت ايتمش ايدى مؤخراً ايالت مزبوره برطاقم ناأهللره توجيه اولنمغله شيرازهٔ حكومت بوزلدى دها صكره جده سنجاغى مركز ولايت اتخاذ اولنوب ايالت حبش دخى الحاقاً توجيه اولنور اولدى سالیانه‌سى اون بر يوك سكسان بيك اقچه‌در

ايالت مصر جرجه وابريم والواحات ومنفلوط وسيوط وبهنسا وشرقيه وغربيه ومنوفيه ومنصوريه وقليوبيه‌وبحيره واسكندريه ودمياط ورشيد سنجاقلرينى حاوى اولوب بكلربكيلكنك درتيوز سكسان يدى كيسه سالیانه‌سى واردر

ممالك محروسه ده واقع سنجاقلره تعيين اولنان ميرلوالر جانب دولت عليه‌دن انتخاب وارسال اولنور ايسه‌ده مصر وبغداد كبى اوزاق اولان ايالتلرك الويهٔ ملحقه‌سنه بكلر بكيلر تعيين ايدرلر ايدى دولت چرا كسه بقاياسندن اوله‌رق مصرده برطاقم كوله‌من بكلرى موجود اولوب بونلره مخصوص مناصب وكويلر واردركه بكلربكيلر تفويضه‌مأذوندر اسكندريه ودمياط ورشيد سنجاقلرى ساحلده بولنمق تقريبيله اكثريا بروجه خاص ترسانهٔ عامره امراسنه توجيه اولنمغله طرفلرندن متسلم كوندروب اداره‌ايتديررلر وفضلهٔ حاصلاتيله تعيش ايدرلر بو كوله‌منلرك نتايج احوالى انشاء الله تعالى فصول آتيه‌ده تفصيل اولنور

طرابلس غرب وتونس وجزاير ايالتلرى بونلره غرب اوجاقلرى اطلاق اولنور وامر اداره‌لرى بتون بتون بشقه برحالده‌در شويله‌كه بو ايالتلر فتح اولندقچه يرلى قولى ناميله سكسزراونز بيك ترك عسكرى براغلمشيدى اسپانيوللرك اندلسده بولنان عربلر حقنده متجاسر اولدقلرى حركات غدارانه سببيله ملت اسلاميه ايله اسپانيالولر بيننده مخاصمهٔ قويه حادث اولديغنه ودولت عليه‌نك ايسه اسپانيا دولتيله اصلا معاهده‌سى سبقت ايتمديكنه مبنى ذكر اولنان اوجاقلر خلقى تدارك ايلدكلرى سفن حربيه ايله على الدوام اسپانيا ساحل وجزيره‌لرينى غارت وتجار سفينه‌لرينى اخذ وضبط ايدر وايجاب ايتدكجه دونمای همايون معيتنه جلب اولنه‌رق خدمات سفريه‌ده بولنورلر ايدى

برده اول عصرده مالطه قورصانلری اسلام تجار سفینه‌لرینی شکار ایتمك ایله مشغول ومألوف بولندقلرندن غرب اوجاقلری دخی دولت علیه جه‌انلره مقابل طوتلمشدر اسپانیوللر بو اوجاقلرك اك قوتلوسی وکندولرینه اك قریبی بولنان جزایره دفعاتله هجوم ایلدیلر ایسه‌ده کلی ضایعاته کرفتار اوله‌رق رجعت قهقری‌یه مجبور اولمشلردر کیدرك مذکور اوجاقلرده عصبیت عسکریه حاصل وفی الاصل بونلر یکیچری ایکن دایی تعبیری ایله کمی قپودانلری وصاحب نفوذ ضابطان حادث اولمغله بکلر بکیلرك چوقاق حکمی قالمیوب حل وقوعنده ایچلرندن انتخاب ایدر اولدیلر وجانب سلطنت سنیه‌دن دخی تصدیق و توجیه اولنمغه باشلادی ایکی اوچ سنه‌ده برکره طرف دولت علیه‌یه هدیه تقدیم ایدرلر وترسانهٔ عامره‌دن دخی کندولرینه سفینه وادوات حربیه اعطا اولنور ایدی

اناطولی واقدکز جزیره‌لری اهالیسنك اشبهلری وبر جنایتله متهم اولوب تحریات حکامه مبتلا اولنلر غرب اوجاقلرینه فرار ایدرلر وبعضا دخی مذکور اوجاقلردن مخصوص مأمورلر کلوب ازمیر وسائر یرلرده بایراقلر آچه‌رق صولومه‌دن جان ویرمك وتوله‌مدن مال قزانمق استیانلر بایراغمز آلتنه کلسون دیو دلاللرندا ایتدیروب عسکر یازارلرایدی دها صکره‌لری مذکور اوجاقلر خلقنه اوروپا دولتلریله عقد معاهده ایتمکه جانب دولت علیه‌دن رخصت اعطا اولنمغله وبعضاً دخی اجبار قلنمغله بتون بتون بر سربست اداره استحصال ایلدیلر واقعا بونلرك معاهده‌لری دولتلرجه مرعی اولان قیود وشروط پولتیقیه‌یی حاوی اولمیوب ترك محاربه‌دن عبارت وبرنوع متارکه دیمك ایسه‌ده بو مأذونیت آتیده دولت علیه یه بیوك مشکلاتی دعوت ایتمشدر

بالاده تسطیر اولنان ایالاتدن ماعدا دولت علیه‌یه تابع بعض حکومتلر دخی واردرکه بروجه آتی ایراد اولنور :

شرافت حجاز شرفای ادارسه‌دن شریف قتاده بشیوز طقسان طقوزسنه‌سی حرمین شریفینی شرفای هواشم یدندن اخذ وضبط ایدوب تشکیل حکومت وامارت ایلمش ایسه‌ده بحر احمر ساحللری سلاطین مصریه زیر حکمنده بولندیغنه وبلدتین مبارکتینك ذخائر وارزاقی مصردن کلمکه منوط ایدوکنه مبنی مصر پادشاهلرینكناملری خطبه‌لرده یاد اولنور وبردرجه‌یه قدر امر ونهیلری دخی تنفیذ قیلنور ایدی

یاوز سلطان سلیم مرحوم فتح مصر ایله کامیاب اولدقده شریف وقت بولنان ابو البرکات تبریك فتح وظفر ایچون اوغلنی والآن زیب آرای خزینهٔ عثمانی اولان بعض تبرکات جلیله‌یی اعزام وارسال ایتمکله مظهر صنوف تکریم اولمشیدی

یمن وحبش طرفلرنده کوندن کونه جیوش عثمانیه تکثر ایدرك طقوز یوز قرق درت سنه سنده حرمین شریفینه طرف دولت علیه دن قاضی نصب وارسال وسنان پاشانك یمن سفری عودتنده جده کمرکنك نصف حاصلاتی شریف بولنانلره تخصیص قلندی

دها صکره لری لواء جده وایالات حبش وشیخ الحرملك مکه خدمت جلیله سی براشدیرلوب میرمیران ووزرایه ومدینهٔ منوره شیخ الحرملکی مأموریت علیه سی دخی دارالسعاده اغاسی معزوللرینه تفویض اولنه کلکله شریفلرك ایشلری شرفایه نظارت وبدوی عربانه حکومت ایتمکه منحصر قالدی

مع مافیه طرف دولت علیه دن علو شانلرینه احترامده قصور اولنمیوب هرسنه صرهٔ همایون امناسیله انجو والماس ایله مرصع خلعت ونامهٔ همایون ارسال اولنوب وحل التهی ظهورنده ویاخود بالایجاب انفصاللری وقوعنده سلالهٔ جلیله لرندن انتخاب اولنان ذات شریفه توجیه امارتی متضمن منشور وتشریفات پادشاهی کوندریلورکه جناب حق الی قیام الساعه پایدار بیورسون بو اصول الآن مرعی وجده والیلریله بالاشتراك اجرای حکومت ایتمکده اولدقلری مرئیدر

قریم خانلغی فاتح مرحوم عصرینك وقوعاتی صره سنده ذکر وبیان اولندیغی اوزره منکلی کرای خان فاتح مشارالیه حضرتلری جانبندن قریمه ارسال قلندقدن صکره جانب دولت علیه یه برنوع مربوطیت حاصل اولمغله سلطان بایزید مرحوم بغدان سفرینه عزیمت ایتدکده خان مشارالیه دخی علی طریق الاعانه موکب همایونه کلوب خدمتده بولنمش وعسکر تاتارك فتح ایتدکلری بالطوه نام اراضی خانلره خاص تخصیص قلنمشیدی

فاتح حضرتلری عصرنده کدك احمد پاشا شمشیر سطوتیله جنویزلردن فتح اولنان کفه وآزاق ومنکوب قلعه لری قریم شبه جزیره سنك جهت شرقیه سنده واقع وبوسببله دولت علیه جزیرهٔ مذکوره اراضیسندن حصه دار بولندیغنه بناءً نفوذ دولت کوندن کونه حکومت تاتار اوزرینه کسب قوت ایدوب نهایت خانلر عصر سلیمان خانیده عزل ونصب اولنمغه وخان زاده لردن بر قاچ شهزاده رهن اوله رق استانبولده توقیف قلنمغه باشلانمش وکفه مقاطعه سندن یومیه بیك اقچه جیب خرجلغی تخصیص قلنمشدر

لکن قریم خانلری ملوك اسلامیه دن معدود وامرحکومتلرنده ومجاور بولندقلری ملوك عیسویه ایله جنك وصلح خصوصلرنده بر درجه یه قدر مستبد بالرأی اولدقلری مثللو خطبه لرده دعای پادشاهی یه ردیفاً خانلره دخی دعا اولنور وکندوناملرینه اوله رق سکه قطع ایتدیررلر ایدی بونلرك عزل ونصبی وقوعنده والقاب ومعاملاتده ملوکه لایق

اعزاز وتشريفات ايله تكريم وسفرلر ظهورنده دعوتی متضمن نامهٔ همايون وسكبان بها
ناميله خرجراه ارسال قلنه‌رق امر احترام تتميم اولنور ومعزول اولان خانلر واولاد
وتعلقاتلری اسلميه ويانبولی وتكفور طاغی وچتالجه كبی مناسب موقعلرده بالاقامه چفتلكات
وساليانه وسائر معينات كافيه ترتيب وتخصيص اولنه‌رق ترفيه حاللرينه اعتنا قيلنور ايدی

سلطان مراد ثالث عصرنده سمين محمد كرای عزل اولندقده بز عثمانيانك
امراسندنمیزكه انلرك عزليله معزول اوله‌يم قريم تختی بكا آبا واجدادمدن موروثدر ديوادعای
استقلاله تصدی ايتدی ايسه‌ده خلفی اسلامكرای ساكن اولديغی محلدن استانبوله جلب
ايله حضور همايونده متلبس خلعت خانی اوله‌رق دونمای همايون ايله ساحل قريمه واصل
اولدقده قوم تاتار خان جديده اتباع ايتملريله محمدكرای هدف سهام روزكار اولدی
كذلك عصر مراد خان رابعده ينه محمدكرای نامنده برخان عزلنی قبول ايتميوب وادیٔ
عصيانه سالك اولمغله صورت جبريه‌ده ابقاسی منشورينی استحصال ايلدی ايسه‌ده انك
دخی انجام حالی نشانهٔ تفنك فنا اولمغی انتاج ايلدی اوچيوز سنه قدر مدتده بوايكی محمد
كرايدن ماعدا خانان قريمدن هيچ بريسی علم افراز عصيان اولمامشدر

قريم حكومتنك حدودی وادارهٔ داخليه‌سی لايقيله معلوم اولميوب فقط اور قيوسنك
خارجنده واقع صحاریٔ جسيمه قبائل تاتار ونوغای وقزاق ايله مملو وخانلرك درجهٔ اقتدار
وحركتلرينه كوره بونلره امر ونهيلری جاری اولوب نفس قريم خلقی ايسه مدن
وامصارده ساكن اولملريله برابر بدوی الطبع اولدقلرندن وغايت كلفتسز اوله‌رق كرك
كندولرينك وكرك آتلرينك مأكولاتلرينی تركيلرينه وضع ايله بر ايكيوز ساعتلك
مسافه‌يه قدر ايلغار ايده‌كلدكلرندن علی الدوام قزاق وروس وله مملكتلرينه چاپول ايدرك
كليتلو اسرا وحيوانات چيقاروب صاترلر وبونكله تعيش ايدرلر ايدی

خانلر دارالاماره اولان بغچه سرايده ووزير اول وثانی حكمنده اولان واكثريا
سرعسكرلك وظيفه‌سنی ايفا ايدن قلغای ونورالدين سلطانلر وسائر ميرزالر هر بريسی
قريم شهرلرندن برنده اقامت واجرای حكومت ايدوب خانلرك برجانبه سفری وقوعنده
دائره‌لری حلقنی واهاليدن حرب وضربه قادر اولنلری جمع ايدوب موكب خانی‌يه الحاق
ايده‌كلمشلردر طرف دولت عليه‌دن وظيفه خوار اوله‌رق خدمت خانيده بولنان بيك قدر
طوائف عسكريه‌دن غيری عساكر منتظمه معلوم دكل ايسه‌ده سالف الذكر سلطان
وميرزالر ايله امرای تاتار كندولرينه منسوب قبائل خلقيله خان اردوسنه واصل واجتماع
حاصل اولدقده اوتوز قرق بيك وبلكه دها زياده جنكاوره رسيده اولدقلری ثابتدر حتی

بيك تاريخندن صكره‌لره قدر قريم خانلری مسقوه شهرينه قدر بالدفعات ايلغار وغارت وروسيه وله دولتلرندن ويركوى سنوى اخذ ايده كلمشلر ايكن بالآخره طائفهٔ تاتاره ضعف وتن‌پرورلك مستولی اوله‌رق اسكی بطش وشدتلری درجه درجه زائل اولمغله ممالك اعدايه تجاوز شويله طورسون كندو ولايتلرينی بيله محافظه‌يه قادر اوله ميوب بالآخره ذل اسارته كرفتار اولديلر شوراسی جای دقتدركه قريم خانلری غازی ومجاهد ملوك اسلاميه‌دن اولوب كرك منفرداً وكرك اردوی همايونلر معيتنده غزوات عظيمه وفتوحات جسيمه‌يه نائل ودرلو درلو الطاف والتفات دولته واصل اولمشلر ايكن كفه سنجاغی كبی كوچك وممالك عثمانيه‌يه غير متصل وقريم جزيره‌سی اوزرنده واقع برلوايی نه خانلر طلبه جرأت ايده بيلمش ونه جانب دولت عليه دن قريم حكومتنه الحاق قلنمشدر فقط ياوز سلطان سليم مرحوم كفه دن روم ايلی طرفنه كلور ايكن قريم خانی بك چوق اكرام واحترام واعانهٔ عسكريه ايله وظيفهٔ مخادنتی اتمام ايتمسی عقبنده انشاءالله نائل تخت پدر اولور وكفه سنجاغنك قريم حكومتنه الحاقيله حقمزده دركار اولان لطف وكرمكزی اكمال بيوررسكز ديدكده خاقان مشاراليه پادشاهلر هرنوع لطف وكرمی دريغ ايتمزلر انجق ملك ويرمك پادشاهلره كوره دائرهٔ امكاندن خارجدر ديدكاری منقولدر

افلاق وبغدان امارتلرينك وراغوزه جمهورلغنك احوالی باب سابق تكمله‌سنده مسطور اولوب فقط طوروله وطونه نهرلری ساحللرنده اولان قلاع نوبنو تحكيم وتعيين مستحفظين وامرا ايله امر حراستلری تتميم اولنمغله مملكتين اوزرنده اولان حقوق دولت كوندن كونه كسب متانت ايلدی .

اردل قراللغی سلطان سليمان مرحوم مجارستانی فتح ايتدكده اردل حاكمی بولنان يانوشی بودين تختنه اصعاد وسكز اون سنه مرورنده وقوع وفاتنه مبنی اوغلی استفانی پدری مقامنه اقعاد ايتمشيدی لكن استفان صبیٔ شيرخوار اولوب والده‌سی وكالهٔ تسويهٔ اموره قائمه اولدی ايسه‌ده نمچه‌لولر بووسيله ايله قلعهٔ بودينی تسخير ايتمك سوداسنه دوشدكلرندن قلعهٔ مرقومه ولاة دولت مجارستنه توديع واردل قراللغی مزبور استفانه توجيه بيولدی

بوندن صكره مذكور قراللق بيك يوز تاريخنه قدر پايدار وتابعيت سلطنت سنيه ايله شهرتشعار اولوب قراللرينك حركاتی دخی وقوعات حربيه صره‌سنده ايراد اولنديغندن تكرارندن صرف نظر قلندی

اردل قراللرينك تشريفات ومعاملاتجه افلاق وبغدان ويوده‌لرندن برقاچ وجهله

فرق وامتيازلری اولوب اولا القاب ومناشيرده مملكتين بكلرينه ويوده واردل حكمدارلرينه قرال تعبير وتسطير قيلنور ايدی ثانياً حين نصبلرنده مملكتين بكلرينه قوقه تعبير قلنان وقول كتخدالرينه مخصوص اولان قلنسوه كيديريلوب اردل قراللرينه قورونه دينلان تاج اعطا اولنه كلمشدر ثالثاً مملكتينده بولنان قلاع امرای عثمانيه دست محافظه‌لرنده اوله‌رق اردل قلاعی ايسه قراللره مودوع بولنمشدر رابعاً مملكتين امارتلری صكره‌لری روملردن خدمت دولتده اولان بعض كسانه توجيه اولنه‌كلوب اردل قراللغی ايسه دائما اهالينك انتخاب ايلدكلری يرلو كبراسنه تفويض اولنورايدی

❁ باب دولتده موجود اولوب خزينهٔ همايوندن علوفهٔ يوميه ايله موظف اولان علما ومأمورين وقپو قولی تعبير قلنان وپادشاهلرك عساكر خاصه‌سی حكمنده بولنان طوائف عسكريه‌نك كميت ومقدارلريله نظامات وقواعد مرعيه‌لری بروجه آتی بيان اولنور ❁

مأمورين وعساكر عثمانيه‌نك بر صنفی كندولرينه تخصيص وارائه اولنان حاصلات عشريه وديكرصنفی خزينهٔ دولتدن علوفهٔ يوميه ايله موظف اولدقلری بالاده تحرير قلنمش وحاصلات عشريه ايله تعيش ايدنلرك احوال وكيفيتلری بروجه تفصيل بيان وايراد اولنمش اولديغندن صنف ثانينك توضيح مقدار ونظاماتنه شروع اولندی

وظيفهٔ يوميه ايله موظف اولان طوائف دائما ركاب همايونده موجود وحاضر بولندقلرندن قپوقولی تعبيريله مسمی وپادشاهان عظامك بندهٔ مخصوصی وعساكر خاصه‌سی حكمنده بولنمشدر طقوزيوز يتمش اوچ سنه‌سنده واقع سلطان سليمان مرحومك سكتوار سفرينه عزيمتلرنده بونلرك مجموعی قرق سكزبيك اوچيوزاون التی نفر ايكن عصر مراد خان ثالثده التمش درتبيك يكرمی التی نفره وبيك تاريخندن صكره طقسان بربيك ايكيوز ايكی نفره بالغ اولديغنه هرصنفی آيرو آيرو ايزاد اولنور :

شيخ الاسلام اولان ذواتك يوميه يدييوزاللی وبالفعل روم ايلی قاضيعسكرلرينك بشيوز يتمش ايكی واناطولی قاضيعسكرلرينك بشيوز التمش ايكی ومعزوللرينك ايكيوز اللی واستانبول قضاسندن منفصل اولانلرك يوزيكرمی وبعضاً ايكيوز وحرمين وادرنه وبروسه‌دن منفصل اولانلرك يوز وسائر مولويت معزوللرينك سكسانر وطقسانر اقچه وظيفهٔ يوميه‌سی اولديغی مثللو مدرسين كرام مدرسه‌لرينك وقفلری جانبندن موظف ايديلر مع مافيه بالفعل حكومت شرعيه‌ده بولنان صدور وموالينك خرج مواثيقدن كليتلو وارداتلری اولوب معزوللری اوائلده وظيفهٔ يوميه‌لری ايله تعيش ايدرلر ايكن اتيده تفصيل اولنه‌جغی وجهله برطرفدن اقچه‌نك قيمتی تناقص وبرطرفدن زينت واحتشام تكثر ايتمكله ترفيه حاللری ايچون

اربه‌لقلر احداث وتخصيص قلندى شويله‌كه صدور وموالى‌يه بعض قضالرك حكومت شرعيه‌سى تفويض اولنه‌رق انلر دخى طرفلرندن نائب ارساليله اداره ايتديره‌رك فضله‌ٔ حاصلاتى مدار تعيش ايدر اولديلر ينه اسباب مشروحه‌يه مبنى كتبه ومتفرقه وسائر بندكاندن زعامت متصرفلرينه ضميمه اوله‌رق علوفهٔ يوميه وعلوفهٔ يوميه متصرفلرينه زعامت ويرلمكه باشلادى

عصر مراد خان ثالثده امراى عسكريه وبندكان دولت وسراى همايون خدامنك معين اولان وظيفه‌لريله عدد نفوسلرينى مبين اولان جدول بروجه آتى ايراد اولنوب بعده صنوف عسكريه‌نك بيانه مبادرت قلندى

نفر		علوفهٔ يوميه اقچه
٠١	يكيچرى اغاسى	٠٥٠٠
٠١	ميرعلم	٠٢٠٠
١٠	سربوابين اغالر	١٥٢٠
٠٣	بيوك وكوچك ميراخور وچاشنكير باشى	٠٤٥٠
٠١	چاقرجى باشى	٠١٦٠
٠٦	سپاه وسلحدار وعلوفجيان يمين ويسار وغرباء يمين ويسار اغالرى	٠٧٢٠
٠٢	چاوش باشى وقپوجيلر كتخداسى	٠١٤٠
٠١	جبه‌جى باشى	٠٠٦٠
٠٧	اوزنكى اغالقلرندن معزول بولنانلر	٠٦٩٣
٢٥	مخاديم وزرا وعلما وامرا ودفترداران واغايان	١٧٧٦
٣٢	اغايان متقاعدين	١٢٧٨
٠٥	اغايان اهل حرف	٠٢٤٦
١٣	بغدان وافلاق ويوده‌لرينك قپو كتخدالرى	٠٤٩٠
٠٢٤	كاتبان ديوان همايون	٠٤٧١
٠١٦	كاتبان خزينهٔ عامره	٠٤٩٠
١٣٣	شاكردان خزينهٔ عامره	١١٣٠
٠٢٠	كاتبان احكام ماليه	٠٢٥٣
٠٢٥	مشاهره خواران	٠٥٩٢
٣٣٥		

سرای همایونده بولنان خدام پادشاهی وسائره

نفر		علوفهٔ یومیه‌لری اقچه
٧٠٩	غلمانان اندرون مع اغایان	٧٠٨٠
١٠٩	جماعت تبرداران خاصه	٠٥٧٥
٤٣٣	جماعت متفرقه‌گان درگاه عالی	٤٦٨٠
٣٢٤	جماعت چاوشان درگاه عالی	٨٨٢٠
٢٧١	جماعت چاقرجیان خاصه	١٦٧٠
٢٧٦	شاهینجیان	١٣٤٥
٠٤٥	اتمجه جیان	٠٢٢٥
٠٠٢١	اطبای خاصه	٠٨٩٣
٠٠٠٥	جماعت شاگردان منجمان	٠٠٢٤
٠٠٤١	جماعت اطبای یهود	٠٦٤٣
٠٨٣٣	جماعت مهتران خیمه	٥٤٧٨
٠٢٢٨	جماعت مهتران علم	٢٠٧٤
٠٠١٩	جماعت خزینه‌داران بیرون	٠٧٤٢
٠٠٤٤	جماعت معماران خاصه	٢٤٩٩
٠٠١٥	جماعت مؤذنان خاصه	٠١٩٨
٠٠٣٦	جماعت سقایان دیوان	٠٣٣٥
٠٠٥٧	جماعت شاطران خاصه	٠٣٣٢
١١٢٩	مطبخ عامره وکیلار خلقی	٩٣٠٨
٠٣١٩	جمله خاص وخلعت درزیلری	٣٠٣٠
٠٩٤٧	خدمهٔ اهل حرف	٨١٦٤
٤٣٢٢	بیوك وکوچك اخورده اولان سراج وخدمه	٢٣٦١٣
١٩٢٥	درگاه عالی بوابلری	١٦٨٨١
٠٤١٧	باب همایون بوابلری	٠٩٦٠٣
١٢٥٢٥		
٠٠٣٣٥	فصل اولده محرر اولان امرا وبندگان	
١٢٨٦٠		

خاص وزعامت وتيمار ايله تعيش ايدن وزرا ومأمورييندن ماعدا خزينهٔ دولتدن وظيفه خوار اولان امراوخدمه بروجه بالا اون ايكيبيك سكز يوز التمش نفره بالغ اولديغى بياندنصكره طوائف عسكريه نك كيفيت وكميتلرى توضيحنه شروع اولندى

يكيچرى اوجاغى

برنجى وايكنجى فصل تكمله لرنده ايراد اولنديغى اوزره يكيچرى طائفه سى عصر اورخان غازيده خرستيان چوجقلرندن دوشيريلان اطفالدن ترتيب اولنوب كتدكجه قانون ونظاملرى تصحيح وتنظيم وعصرسليمان خانيده تكميل وتتميم قلندى شويله كه دوشيرمه چوجقلرى عجمى اوغلانلرى قشله سنده تربيه وتلقين شرائط اسلاميه اولندقدن صكره يكيچريلره الحاق اولنور وخارجدن يكيچرى يازلمق محال حكمنده بولنور ايدى حتى ياوز سلطان سليم مصر سفرينه عزيمتلرى هنكامنده بر تاجردن مبالغ وفيره استقراض ايدوب بعده تأديه اولنه جغى زمانده تاجر مرقوم نيازه آغاز واوغلى اوچ اقچه علوفهٔ پادشاهى ايله عسكرى سلكنه ادخال قلنديغى حالده مبالغ مستقرضه يى هبه ايده جكنى بيان ايلديكندن كيفيت حضور همايونه عرض اولندقده موجب غضب سليم خانى اولوب تيز تاجرك پاره سى ويرلسون وعساكرعثمانيه ايچنه اجانب قارشديرمغه سبب اولنلر جناب حقك لعنته مظهر اولسون ديدكلرى مسطور تواريخ اولديغى مثللو سلطان سليمان مرحوم سكتوار سفرينه كيدر ايكن دائما بندكلرى رهوارك كمى قيرلمقله تعميرينه اهتمام اولنه رق بر يكيچرى نفرى بلورسز صورتده ياپمشيدى پادشاه حضرتلرينك مسموعى اولدقده طائفهٔ عسكريه يه اصناف قارشديرلمش اولديغندن آز قالدى يكيچرى اغاسى قضازده اوله يازدى هله توسط شفعا ايله اغا قورتارلدى ايسه ده كمى تعمير ايدن يكيچرى يى تقاعد علوفه سى احسانيله اوجاقدن اخراج ايلديلر

حال بويله ايكن بيك طقسان سنه سنده سلطان مراد ثالث حضرتلرينك شهزاده سلطان محمد ايچون ترتيب وايكى آى قدر تمديد ايلديكى سورختانده تجمع ايدن جانباز وحقه باز وبرنده باز مثللو اشخاصك وسور همايون خدمتنده بولنان كسانك صورت تلطيفلرى كندولرندن استفسار اولندقده جمله سى يكيچرى اوجاغنه ادخال اولنمق نيازنده بولنملريله اسعاف مسؤللرينه اراده تعلق ايلدى يكيچرى اغاسى بولنان فرهاداغا ضابطان واسكداران اوجاق ايله كيفيتى درميان مذاكره ايدوب اشخاص مرقومه اوجاغه قبول اولنديغى حالده اداب وتربيهٔ عسكريه وقوانين موضوعه رهين اختلال اوله جغندن بحثله اعتذار ايلدى

ایسه‌ده طرف پادشاهیدن امر سابق تأکید اولنمغله اغای مشارالیه‌استعفاسنی تقدیم ایدرك وظیفهٔ صداقتی یرینه کتوردی

لکن نه چاره‌که خلفی اولان یوسف اغا اشخاص مرقومه‌یی قبول ایتدکدن بشقه اغا چراغی‌نامیله بر خیلی منتسبان ارباب اقبالی یکیچری یازوب جویبار فسادی آب‌روی جیوش عثمانیه‌اولان یکیچری اوجاغنه اساله ایلدی فقط شوراسی‌جای دقتدرکه یکیچری اوجاغی نظاماتنك مبدأ فسادی اوجاغك ایجادندن ایکیوز التمش سنه‌دن زیاده زمان مرورندن صکره واقع اولمشدر

بعدازین‌شفیع‌مجبره مالك وبذل رشوته سالك‌اولنلر ایچون صنوف‌عسکریه‌یه التحاق ایتمکه مانع قالمدیغنه وتکثر عساکر ایله برابرایراندن فتح‌اولنان یرلرك محافظه‌سی‌ضمننده اوجاقلردن نفرات ترتیب وارسالی ممکن اوله‌مدیغنه مبنی‌اوچ سنه خدمت محافظه‌ده‌بولنمق شرطیله وقول‌اوغلی‌وقول‌قرنداشی‌نامی‌ومجدداًعلوفه‌تخصیصیله یکیدن‌بش‌اون‌بیك‌یکیچری یازلدیغندن بیك تاریخندن صکره جه مع ضابطان یکیچری اوجاغی عجمی اوغلانلریله برابر قرق سکز بیك التیوز سکسان سکز کشی‌یه وسنوی‌علوفه‌لری یوز اون برملیون یوز یتمش ایکیبیك‌بشیوز یکرمی التی اقچه‌یه بالغ اولدی

حالبوکه سلطان مراد ثالث جلوسنه قدر عجمی اولنلریله برابر کافهٔ یکیچریان یکرمی بیك راده‌لرنده اولوب انجق عصرمزده بولنان عساکر نظامیه کبی جمله‌سی بیکار وقشله نشین اولمغله متقاعد اولمدقجه تأهل ایتمك واصنافلق ایلمك ممکن دکل ایدی

بروجه محرر اوجاغك نظامی بوزلدقدن وتربیه‌سز اجلاف ایله طولدقدن صکره منتسبن کروهی افندیلرینك یانلرنده‌اوطورور وبرفرقه‌سی دخی الیش ویریش ایله‌مشغول اولور اولدی بوندن حاصل اولان مضرات‌پك‌چوق ایسه‌ده اك مؤثرلری عساکر منتظمهٔ عثمانیه‌نك کیدرك دوندی بر عسکر حکمنی اکتساب‌ایلمسی‌وعلوفه‌لرینه خزینهٔ دولت‌طاقت کتوره‌مامکله انواع مکارهه مجبوریت حاصل اولمسی ودها فناسی دوشیرمه اصولنك متروکیتنی نتیجه ویرمسی قضیه‌لریدر چونکه علوفه خوار اولان‌قپو قولی اوجاقلری دفعةً برر مثلی تزاید ایدوب بر طرفدن دخی اجلاف اهالی سلك عسکری‌یه کیرمکه چالشمقده اولدقلرندن‌خزینهٔ‌دولتی وقایه مقصدیله‌صدر اعظملر ایچون اك بیوك ممدوحیت تقلیل عسکره موفق‌اولمق‌واك زیاده‌مدخولیت تکثیر نفراته مساعده کوسترمك ماده‌لری اولمغله طبیعتیله دوشیرمه اصولندن استغنا حاصل اولمشدر

یکیچری اوجاغی جماعت وبلوك وسکبان بلوکی نامیله اوچ صنفه ویوز طقسان التی

اورته‌یه‌منقسم اولوب برنجیدن یوز برنجی‌یه‌قدر جماعت وینه برنجیدن التمش برنجی‌یه‌قدر بلوك وكذلك برنجیدن اوتوز دردنجی‌یه‌قدر سكبان بلوكی تعبیر اولنور ایدی هر اورته‌نك چورباجی واوسته واوده‌باشی ومتولی وبیراقدار وامام وباش قره‌قوللقجی نامیله‌ضابطانی وچاوش حكمنده قره قوللقجیلری ومفتاح وقالیون تیموری وبالق وعلم ودبوس مثللو برر نشانی اولمغله قشله وقوللقلری قپوسنده وبیراقلرنده بو نشانلر منقوش اولدیغی حالده عسكرلری افراد عسكریه منسوب اولدقلری اورته نشانلرینی مركب ویاخود باروت ایله قوللرینه وبالدیرلرینه دوكدرمكی اعتیاد ایدنمشلردر

اوجاغك طرف دولتدن منصوب براغاسی وبركاتبی اولدقدن بشقه ایچلرندن قول كتخداسی وصامسونجی باشی وزغرجی باشی وطورنه‌جی باشی ومحضراغا وباش چاوش وكتخدا یری نامیله ضابطان عمومیه سی واردركه بونلره قطار اغالری اطلاق اولنور بودخی عسكرلری یكیچری اغالری قول كتخدالرندن اولمغه باشلامغله ایچلرنده سلسله وقوعبولدیغندن كنایتدر

اوائلده‌سكبان اورته‌لری سكبان باشی بولنان ذاتك زیر اداره‌سنده ایكن مؤخراً یكیچری اغالری حكمنه داخل اولمغله سكبان باشیلق ایشسز برمنصب قالوب فقط اردوی همایون ایله یكیچری اغالری عزیمت ایتدكده سكبان باشیلر استانبولده یكیچری اغالغی مقامنده قائم ودرسعادتده بولنان هرنوع یكیچری‌یه حاكم اولورلر ایدی

اوجاغك ابتدای ترتیبنده بهر نفره یومیه برر اقچه علوفه تخصیص اولنمشیكن عسكرلری اوچ اقچه‌یه وبیك تاریخلرینه قریب زمانلرده بش اقچه‌یه چیقوب فقط سفرلرده مظفریت عظیمه واقع اولدقجه وبعضاً سفره كیدیلور ایكن اردوی همایونده موجود بولنانلرینه یعنی قشله‌لرنده قوریجی قالانلردن ماعداسنه برر ایكیشر اقچه ترقی ویریله كلدیكندن بعض امكدارانك علوفهٔ یومیه سی اون اون بش اقچه‌یه قدر تزاید ایتمش وبوجهتله علوفهٔ نفرات متخالف المقدار بولنمشدر

برده بعض قلعه‌لره هجوم ایچون ویاخود بوكا مقیس مخاطره‌لی ایشلری رؤیت ایتمك ضمننده ایجاب ایتدكجه اوچر بشر اقچه ترقی ایله یكیچریلردن ایكی اوجیك سردن كچدی وتعبیر اخرله دال قلیج یازارلرایدی‌كه فدایی دیمكدر بونلردن صاغ قالانلر مذكور ترقی‌یه نائل اولدقدن بشقه امتیاز مخصوص اولمق اوزره سردن كچدی قاوغی نامیله برنوع قاوق كیرلر وسردن كچدی اغاسی دیو مظهر تكریم اولورلر ایدی

هر اورته‌نك قشلاسنه مرتب اولان ات واكمك تعینلری ونفراتك البسهٔ عینیه

وبدلیه‌لری کندولرینه مخصوص عادات وتشریفات اوزره وارد وواصل اولدیغی مثللو معاملات روز مره‌لرنده والبسهٔ مخصوصه‌لرنده پك چوق قاعده واصوللری وار ایسه ده بیان وتصریحی تفصیلاتی مقتضی وفائدهٔ استماعدن عاری اولدیغندن ترك اولندی

پادشاهان عظام حضراتی برنجی بلوکك یولداشلرندن و وظیفه حوارلرندن اولمغله علوفه چیقدقجه یکیچری اغاسی قیافتنده برنجی بلوکك قشله سنه کلوب دائرهٔ مخصوصه سنده اوطورور وعلوفهٔ معینه سنی اخذ ایدوب عودت ایدر ایدی .

قشله‌لرك برطاقی شمدی احمدیه میدانی دینلان ات میداننده وبرازی شهزاده جامع شریفی قارشوسنده اولوب برنجی بلوکك قشله سی ایسه شهزاده باشنده عثمان بابا تربه‌سی نامیله مشهور ومشهود اولان مرقدك ارقه سنده واقع اولمغله دائرهٔ همایون مرقد مزبورك اوزرنده اولدیغی بیلانلرك افاده سندن مستبانددر

پادشاهلر علوفه المغه کلور ایکن اغا قپوسیکه عصرمزده باب فتوادر اورادن مرور ایتمك ویکیچری اغالری کاسه ایله شربت عرض ایدرك ات اوزرنده ایچمك جملهٔ قوانیندن اولدیغی وبودخی اوجاغه پادشاهلرك کمال امنیتنی کوسترمك مقصدینه مبنی ایدوکی منقولدر

چالدیران سفرنده یکیچریلرك واقع اولان شقاوتلری اوزرینه یاوز سلطان سلیم مرحوم تربیهٔ مقتضیه‌لرینی اجرا ایتمکله بونك حسن تأثیری ثمره‌سی اوله‌رق بیك تاریخلرینه قدر معاملهٔ سرکشانه ده بولنمدیلر اکرچه سلطان سلیم ثانی جلوسنده طلب ترقی ایله حرکات بی ادبانه‌یه تصدی ایتدیلر ایسه ده مفصلات تواریخك سیاق وسباقنه عطف نظر اولندقده صدر اعظم بولنان صوقوللی محمد پاشانك رأیی تزییف یولنده مقربینك وقوعبولان تشجیعلرینه مبنی سلطان سلیم مرحوم مبالاتسز برحالده بولندیغندن وقعهٔ مزبوره صدر مشارالیهك تعلیمیله دنیله‌مز ایسه ده مساعدهٔ ضمنیه سیله سرزدهٔ ظهور اولمشدرکه بودخی زوربالغك دوام ایتمامسیله استدلال اولنور

چونکه بیك تاریخندن صکره واقع اولان حادثات نتیجه‌ده تجربه اولندیغی وجهله برکره طوائف عسکریه یوزه چیقدقدن صکره تأدیبات شدیدیه تصادف ایتمدکجه امر شقاوتك ارقه‌سی النه مدیغی ظاهردر

جبه جی اوجاغی

قپو قولی عسکرینك پیاده اوجاقلرندن بریسی دخی جبه‌جی اوجاغی درکه طوپجی

وعربه‌جی اوجاقلری دخی انك متفرعاتندن معدوددر بونلر دخی حاللرنجه تکثر ایدوب بیك تاریخندن صکره‌لری یدیبیك طقوز یوز التمش التی نفره وعلوفهٔ سنویه‌لری اون بش ملیون اوچیوز قرق التیبیك ایکیوز سکسان درت اقچه‌یه رسیده اولدی مذکور اوجاقلرك مناصب دیوانیه‌دن اوله‌رق برر آغا وعصرمز اصطلاحنه قیاساً محاسبه‌جی موقعنده برر کاتبلری ویکیچری اوجاغی مثللو اورته وبلوك وضابطلری اولوب آیاصوفیه جوارنده وطوبخانه طرفنده اولان قشله‌لرنده اقامت وامور مأموه‌لرینك تنظیم وتعلیمیله امرار وقت ایدوب ایجاب ایتدکجه مناسب مقداری سرعسکرلر معیتنه کوندریلور وموکب همایون چیقدیغی حالده هیئت مجتمعه‌لریله عزیمت ایدرلر ایدی

سواری اوجاقلری

کذلك قپو قولی عسکرینك سواریسی که التی بلوك نفراتی دینلان سپاه وسلحدار وعلوفجیان یمین ویسار وغربای یمین ویسار بلوکلریدر بونلرك ایکیسنه باش وایکیسنه اورته وایکیسنه اشاغی بلوکلر دینلدیکی مثللو سپاه بلوکنه قیرمزی بیراق وسلحدار بلوکنه صاری بیراق واورته واشاغی بلوکلره آلاجه بیراق تعبیری دخی مستعملدر

چونکه سلطان علاءالدین سلجوقینك عثمان غازی‌یه کوندردیکی علم بیاض اولدیغندن پادشاهان عظام حضراتی آق سنجاق اتخاذ ووزرا وبکلر بکیلر دخی اکا اتباع ایدوب فقط طوائف عسکریه‌نك رنك آمیز بیراقلری وهرصنفك نشان وعلامت فارقه‌لری وار ایدی

اشبو سواری اوجاقلرینك منبعی دخی دیوشرمه چوجقلریله سفرلرده النسان اسرا اطفالیدر که مذکور چوجقلرك ایچلرندن متناسب وقابلیتلولری استانبول وادرنه وکلیبولی سرای همایونلرنده تربیه اولندقدن صکره یدی سنه‌ده برکره چیقمه تعبیریله کسب لیاقت ایدنلری بلوکلره تقسیم اولنه کلمشدر

عصر مراد خان ثالثده بونلره دخی خارجدن اشخاص داخل اوله بیلمك قپوسی آچلمغله سلطان سلیمان زماننده آلتی بلوك خلقی یدیبیك کسی راده‌سنده ایکن مؤخراً یکرمی بیکی وعلوفهٔ سنویه‌لری یوز اوتوز ملیون اقچه‌یی تجاوز ایتدی سائر اوجاقلر کبی بونلرك دخی طرف دولتدن منصوب آغا وکاتبلری واوجاق کتخداسی وچاوش نامیله ضابطانی وار ایدیسه‌ده پیاده اوجاقلری قدر مکمل اولمدیغندن آتیده بیان اولنه‌جق شقاوتلری قلت ضابطاندن منبعث اولدیغی کاتب چلبی ایراد ایدر بونلرك قشله‌لری اولمیوب آت بسلمك خصوصنده سهولت اولمق مطالعه‌سنه مبنی بروسه وادرنه مابیننده اولان قری وقصباتده توطنلرینه مساعده اولنمش ایدوکندن بعضیلری استانبول ایچنده وبعضیلری

جوار قریه‌لرده ساکن اولور وعلوفه چیقدقجه کلوب علوفه‌سنی آلورلر ایدی

باش بلوکلر نفراتنك یومیه اون‌اوچر واورته بلوکلر خلقنك اون برر واشاغی بلوکلر طاقمنك طقوزر اقچه علوفهٔ یومیه‌لری اولدیغی بعض تواریخك مزایاسندن استدلال اولنور ایسه‌ده بومقدارلر ابتدا بلوکلره چراغ اولدقلری زمان تخصیص اولنان علوفه اولوب مع مافیه بیوك سفرلرده احسان اولنمسی جملهٔ قوانین دولتدن اولان ترقیلر سببیله سفر کشیده اولان امکدارانك علوفه‌لری بورادەیی تجاوز ایده کلمشلردر

سلطان سلیمان مرحوم سفرلره عزیمت ایلدکجه ملازم نامیله سواری بلوکلرندن اوچیوز کشی افراز ایدوب دائرهٔ همایون محافظه‌سنده وعصرمز تعبیراتنجه یاورلك خدمتلرنده استخدام ایدرك بعدالعوده مکافاةً بعض سلاطین تولیتلرینك وجسیمجه مقاطعات میریه‌نك برسنه‌لك اداره‌سنی وجبایت جزیه مثللو خدمتلری بونلره تفویض ایتمکله خدمات مزبوره‌دن منتفع اولورلر ایدی

بوقاعده کیدرك قانون حکمنی اکتساب ایتدکدن بشقه طائفهٔ مرقومه خدمات ملکیه منافعندن والتزامجیلقدن لذت الملریله برابر حائز ثروت واقتدار واستحصال احتشام ودارات ایله کامکار اولدقلرینه وایران سفرلرنده سرعسکر بولنانلرك توجیهلریله ایچلرینه اجنبی قاریشوب اداب وتربیه‌لری دخی بوزلدیغنه مبنی سلطان مراد ثالث عصرنده ایکی دفعه علم افراز بغی وشقاوت اولوب دیوان همایونه هجوم ایلدیلر

انشاءالله تعالی فصل آتیده بیان اولنه‌جغی وجهله بیك تاریخندنصکره‌لری سفر اولسون اولمسون هرسنه طائفهٔ مزبوره‌نك صاحب قدرتلرندن اشخاص کثیره ملازم یازیلوب خدمت نامیله هرنوع خدمات ملکیه ودیوانیه‌یه طالب اوله‌رق قبه آلتی مناصبنه وبلکه صدارته قدر بزم حقمزدر دیرلر ووکلای دولته ایتدکاری اذا وجفا قالمز ایدی

کاه منفرداً وکاه یکیچریلری دخی جلب ایدرك مجتمعاً متجاسر اولدقلری زوربالقلرك حد وپایانی اولمیوب باخصوص سلطان عثمان وقعه‌سی کبی برمادهٔ فجیعه‌یه آلت اولدقلرندن اولا سلطان مراد رابع مرحومك سیف سطوتنه ومؤخراً کوپریلی محمد پاشانك تیغ سیاستنه کرفتار اوله‌رق پیمانهٔ ناموس وحرمتلری شکسته ودهان لاف وکذافلری بسته اولدی

بعدازین هرنقدر بواوجاقلر کلیاً الغا اولنمدی ایسه‌ده نظر اعتبار دولتدن اسقاط والسنهٔ انامده تهمت خیانت ولی‌نعمت ایله یاد اولنمغله کوندن کونه مقدارلری مرتبهٔ جزؤیه‌یه تنزیل ومعاملهٔ بی‌اعتباری ایله ترذیل اولنه‌رق وقعهٔ خیریه‌یه قدر بویلجه کذارندهٔ ایام اولدیلر

ترسانه اوجاغی

قپو قولی اوجاقلرندن بریسی دخی ترسانه خلقیدرکه عزب طائفه‌سی دخی دینلور

مقدارلری ایکیبیك اوچیوز التمش درت نفردن وعلوفۀ سنویه‌لری یدی ملیون یدییوز یتمش طقوز بیك التیوز التمش سکز اقچه‌دن عبارتدر بونلر سفینه قپودان ورئیسلریله ضابطان وطوپجی نفراتیله کمیلر ترسانه‌ده بولندقجه محافظه‌لرینه مأمور اولان کسان دیمکدر چونکه دونما چیقدقجه دریا قلمی تعبیر اولنان سواحل سنجاقلرینك زعما وارباب تیماری سفر دریا ایله مکلف بولندقلرندن انلر دونمای همایونه کیردکدن بشقه ایجاب ایتدکجه یکیچری وسائر طوائف عسکریه‌دن لزومی مقدار نفرات دخی ارکاب اولنور واولوقتك کمیلری کورکله حرکت ایلدیکنه مبنی کورك چکمك خدمتی دخی فورسه‌دینلان اسرایه کوردیریلور ایدی زیرا سفرلرده اخذ اولنان اسرانك اطفالی سرایلره وعجمی اوغلانلری قشله‌لرینه ویرلدیکی مثللو یکرمی اوتوز یاشنده بولنانلری ترسانه کورکنه‌وضع اولنمق‌قاعده‌دن وباخصوص اکثریا بحرسیاه ساحللرینی غارت ایتمك قصدیله اوزی صوینده‌ن چیقان قزاق طائفه‌سی واقدکزده کزمکده اولان قورصانلر اشقیاسی اله کچدکجه ترسانه کمیلرینه تقسیم اولنوب تیمور بنداولدقلری حالده کورك چکدیرمك عادات‌عصریه‌دن‌بولنمشدر

بوستانجی اوجاغی

عجمی اوغلانلردن اوچ‌بشبیك کشی استانبول وادرنه‌سرای همایونلریله‌اسکدار وداود پاشاوبوغاز ایچنده واقع‌حدایق سلطانیه‌ده بوستانجیلق‌خدمتی‌ودائرۀ همایونك‌قایقجیلق‌ایشنی اجراایدرلرایدی کیدرك‌بونلردخی‌برعسکراوجاغی‌هیئتنی‌اکتساب‌ایدوب‌بوستانجی‌باشیلربوغاز ایچنك وسرای‌وحدایق‌پادشاهی‌جوارلرینك امور ضابطه‌سنه مأموریت‌ایله‌حائزامتیازاولدیلر

طشره‌ده بولنان یرلی قولی اوجاقلری

بالاده ترقیم وتفصیل اولنان قپو قولی وایالت عسکری اولان زعما وارباب تیماردن بشقه بغداد ومصر وغرب اوجاقلرنده وشام وحلب وارضروم وقونیه وکوتاهیه وبروسه وازمیر وقبریس وادرنه وسلانیك وبوسنه وبلغراد وطمشوار وبودین کبی مرکز ایالت اولان موقعلرده یرلی قولی نامیله یکیچری وسائر صنوف عسکریه‌دن بلوکلر ویکیچری اغالری ویکیچری سردارلری‌وقلاع خاقانیه‌ده یماق تعبیریله مستحفظ نفراتی‌موجود اولوب بونلرك علوفه ووظائف مقننه‌لری اوجاقلق تخصیص اولنان اعشار وجزیه ومیزان حریر رسمی مثللو وارداتدن تحصیل وایفا اولنور وشهزادکان حضراتی منصبده بولندقجه طرف سلطنتدن معین اوله‌رق خدمتلرنده وزیر مقامنده لالا ودفتردار ونشانجی ورکاب همایون ترتیبنه تطبیقاً بلوك اغالری وهرصنف عسکردن اوچر بشر یوز کشی بولنور ایدی

روم ایلی ایالتنده یورك واناطولی ایالتنده‌مفخم وزننده مسلم نامیله اللی بیك‌قدر‌برنوع

عسكر وار ایدیکه بونلره برر چفتلك یعنی سکسانر یوزر دونم اراضی اعطا وعشر شرعیلری دخی بدل خدمت اوله‌رق کندولرینه ترك اولنمش وزعمادن میریوزکان ومیر مسلم نامليله ضابطان نصب قلنمشيدى سفر روم ايلى جانبنه واقع اولور ايسه يوركان طائفه‌سندن واناطولی‌یه اولور ايسه مسلمان كروهندن بنوبت تعبيريله بشده برى معسكر همايونه جلب اولنه‌رق يول اچمق وخندك قازمق كبى خدمتلرى ايفا ايدرلر ايدى صكره‌لرى بوايشلر اكثر مملكتين عسكرينه كورديريله كلديكندن ذكر اولنان يوركان ومسلمان طائفه‌لرى رفع والغا واراضيلرى دريا قلمنه الحاق قلنمغله منسوخات ناميله برخيلى تيمار حاصل اولوب متصرفلرى اسفار بحريه‌يه اشر اولديلر

اقنجی طائفه‌سی

روم ايلنده يكرمى بيك مقدارى اقنجى كروهى وار ايديكه اقنجى بكلرى معيتنده ممالك اعدايه چاپول ايدوب نهب وغارت واموال غنايم ايله تحصيل ثروت ايده كلدكلرندن سفر واقع اولدقجه اردوى همايونك حركتندن مقدم امرلر ارساليله ممالك اعدايه تسليط اولنورلر وبونلر خفيف سوارى اولدقلرينه مبنى قلعه واردو اوزرينه وارميوب قراى معمورهٔ دشمنى تخريب ايدرلر ايدى موخراً بووظيفه عسكر تاتاره منتقل اولدى

احوال امور ماليه

سلطان بايزيد مرحومك اواخر سلطنتنده مصالح دولت مختل ومشوش اولمغله امور ماليه‌جه دخى مضايقه حاصل اولمشيدى ياوز سلطان سليم نائل تخت وديهم اولدقده بعض تجاردن استدانه‌يه مجبور اولمشيكن مؤخراً سلاطين مصريه‌نك خزينه سنه مالك وطريق حسن اداره‌يه سالك اولمغله كليتلو نقود ادخار ايلدى

حتى (التون ايله طولدرديغم انبارلرى اخلافمدن هر كيم اقچه ايله املا ايده بيلورايسه كندو مهرى ايله تمهير ايلسون والا خزينهٔ همايون بنم مهرم ايله مهرلنسون) ديو وصيت ايلمكله الى الآن اندرون خزينه‌سى مهر سليم خانى ايله تمهير اولنور

عصر سليمان خانيده حوزهٔ حكومت دولت فوق الحد كسب وسعت ايتمسيله برابر تزيينات واحتشامات تكثر ووظائف عسكريه ترقيات متعاقبه ايله تزايد ايتديكى وسلطان سليمان مرحوم خيرات ومبرات معلومه ومشهوده‌لرينه خزينه‌لر صرف ايلديكى حالده مشكلات ماليه‌يى ايما ايدر تواريخده برشى كورلميوب فقط خاقان مشاراليهك طقوز يوز يتمش اوچ سنه‌سنده سكتوار سفرينه عزيمتلرنده كه سلخ شهر سلطنتلريدر سراى همايونده بولنان بعض آوانئ زروسيمى ضربخانه‌يه اعطا ايدوب سكه‌ضرب ايتديرديكى وسنه‌مز بوره‌ده

واردات دولت يوز سكسان اوچ مليون سكسان سكز بيك ومصارف يوز سكسان طقوز مليون التيوز اللى يديبيك اقچه اولمغله التيوز اللى التيبيك طقوز يوز اقچه اچيق بولنديغى بالمناسبه نعيما تاريخنده وعين على افندى رسالهسنده مسطوردر

سلطان سليم ثانى عصرى دخى صدر اعظم بولنان صوقوللى محمد پاشانك حسن ادارهسى ثمرهسيله ضررسزجه كچوب سلطان مراد ثالث زماننده بروجه بالا عساكر موظفهنك تكثرى واتلافات واسرافاتك تزايدى سببلريله امور ماليه مختل ووقت وزمانيله علوفه ويريلمك قاعدهٔ قديمهسى معطل اولوب اركان دولت تداركات مبالغ خصوصنده انواع مكاربه اختيارينه مجبور اولديلر

اگرچه بيك برتاريخنده يعنى مراد ثالث حضرتلرينك اواخر سلطنتنده واردات ايكيوز طقسان اوچ مليون درتيوز بيك اقچهيه بالغ اولوب عصر سليمانيده اولان وارداتدن يوز اون مليون اقچه تزايد ايلدى ايسهده مصارف دخى اوچيوز التمش اوچ مليون درتيوز بيك اقچهيه رسيده اولمغله اچيق يتمش مليون اقچهيه پيوسته اولدى

مصارفك آرتمسى علوفه خوارانك تكثرندن منبعث اولديغى معلوم ايدوكندن اندن بحث ايجاب ايتميوب وارداتك نه سببلرله ترقى ايلديكى بروجه آتى ايراد اولنور :

توجيه مناصب خصوصنده بالادن ادنايه قدر هدايا ورشوت تعاطيسى رايكان اولمسيله برابر مصارف خزينهنك تكثرينه قارشولق اولمق ايچون واردات تحريسى امر ضرورى كورنديكندن اولا جسيمجه زعامت وتيمارلر محلول اولدقجه ارباب استحقاقه توجيه اولنميوب مقاطعات ميريه ناميله خزينهدن بالتوقيف سنه بسنه ملتزملره التزام وبدلاتى ايراد قيد اولنمغه باشلادى وبوسببله ايالات عسكرينك تدنى وقدرتسزلكلرى مقدماتى حادث اولدى ثانياً مسكراته رسم وضع اولنمشيكن رعايا بوندن اشتكا ورسم مزبورك جزيهيه علاوهسنى استدعا ايتملريله ادنا واوسط واعلا اعتباريله اتمقده اولان اون ويكرمى واوتوز اقچه جزيهٔ شرعيهيه نصف ضم اولنوب ادنا اون بش واوسط اوتوز واعلا قرق بش اقچهيه ابلاغ قلندى ثالثاً وفات ايدن وزرا وامرانك مصادرات نقوديهلرى دخى برواردات غيرمقرره حكمنه كيردى رابعاً عصر اورخان غازيده طقسان عيارندهواوچى بردرهم وزننده اقچه قطع اولنوب بايزيد ثانى عصرينه قدر بوزلمامشيكن مؤخرا عيارى سكسان بشه تنزيل قلندقدن بشقه يوز درهم سيمدن درتيوز ودها صكرهلرى بشيوز اقچه وبالاخره مراد ثالث زماننده سكز يوز اقچه قطع اولنمغه باشلادى مع مافيه اصوص مسكوكات اولان يهودى صرافلر اقچهلرك اطرافنى كسمكه متجاسر اولدقلرندن قره غروش يعنى دركلى

اريال قرق اقچه‌یه ایکن سکسان اقچه‌یه والتون التمش اقچه‌یه ایکن یوز یکرمی اقچه‌یه فیرلادی

چونکه دولت علیه‌نك اساس معاملات نقودیه‌سی اقچه اوزرینه مبنی اولوب غروش تعبیری برنوع سکه اسمی ایکن یقین وقتلرده یعنی عصرمزدن یوزیوز اللی سنه مقدم قرق پاره اعتبارینی واساس معاملات اولمق حکمنی اکتساب ایلمشدر

بنابرین فاتح زماننده برو قطع اولنمقده اولان التون یالدیز التونی وزن وعیارنده اوله‌رق بیك تاریخندن صکره‌لره قدر اصلا تغیر ایلمدیکنه مبنی اقچه‌نك وزن وعیاری تنزل ایلدکجه التونك فیئاتی ترقی ایدوب یعنی قرق اقچه‌یه ایکن اللی‌یه اللی اقچه ایکن التمشه ویوزه ودها زیاده‌یه چیقه کلمشدر

نقودك اشیایه نسبتی بحثنه کلنجه طقوز یوزیتمش درت سنه‌سنده واقع سکتوار سفرنده برابر بولنان سلانیکلی مصطفی افندی سفر مزبورده غلا واقع اولمیوب آرپه‌نك کیله‌سی اون اقچه‌یی تجاوز ایتمدیکنی تاریخ مشهورنده بیان ایدر بوحاله باقلنجه ارپه‌نك فیئات عادیه‌سی یدی سکز اقچه اولدیغی وتقریبا ایکی درهم کمش ایله برکیله ارپه النه بلدیکی استدلال اولنمغله عصرمز حسابنه نسبت اولنور ایسه براقچه‌نك اوتوز اوتوز بش پاره قیمتنده بولندیغی واشیایه نسبت قیلنور ایسه براقچه‌نك یوز پاره‌لغه یقین ایش کوره بلدیکی معلوم اولور

بالاده بیان اولنان واردات ومصارفات طوغریدن طوغری‌یه خزینهٔ دولته کیروب چیقان مبالغ اولوب بودخی جزیهٔ شرعیه وبدل مقاطعات میریه وکمرك وممنلحه‌لر حاصلاتیله دول متجاوره وایالات ممتازه‌دن النان ویرکولردن عبارت اوله‌رق اعشار شرعیه وبعض رسومات بروجه تفصیل سابق خاص وزعامت وتیمار واوجاقلق ویوردلق اوجاقلق ناميله پادشاهان عظام وسلاطین وشهزادکان ووزرا وامرا وتیمارلو سپاهیسنه وبیوك شهرلرده وسرحدلرده بولنان یرلی قولی ومستحفظ عسکرینه مرتب ومنقسم اولمغله واردات نامیله مذکور اولان مبالغك خارجنده‌در

احوال ترقیات علوم وفنون

بوعصرده علوم وفنون کرکی کبی ترقی ایدوب نوبنو ظهور ایدن علما وفضلا کرك استانبولده وکرك ممالك عثمانیه‌ده واقع مرکز لوا وقضالرده اولان محاکم شرعیه مأموریتلرینه یعنی قاضیلقلره بلغاً مابلغ کفایت ایتدکدن بشقه پك چوق فضلا دخی استانبولده وطشره‌لرده نشر علوم ومعارفه دائر حصر حیات مستعار ایتمشلر ایدی

هندسه ومعمارلق وسائر معارفه‌دائر اولان فنون اربابی ایسه‌حیلیدن خیلی ترقی ایدوب معمارسنان شهزاده وسلیمانیه وادرنه‌ده واقع سلطان سلیم جامع شریفلرینی ومشهود

ومعلوم اولان وزرا وامرا خيرات ومبراتلرينى اساس متين وطرز دلنشين اوزره انشا ايدرك اسلاف واخلافنه تفوق ورجحانى اثبات ايلمشدرحتى سلطان سليمان مرحومدن هند پادشاهلرى معمار طلب ونياز ايلدكارينه مبنى معمار سنانك شاكردلرندن موسى اوسته ارسال قلنمغله بنادر هنديه‌ده طرز رومى اوزره ابنيهٔ جسيمه بنا واعمار ايلديكى مرويدر ياوز سلطان سليم مرحومك زماننده اعمال اولنان طوپلردن بر قطعه‌سى الآن مدللو قلعه‌سنده موجود واوزرنده سلطان سليم بن بايزيد خان عزوانى وعمل مصطفى وطورسون كاتب طوپخانه امضالرى وطقوز يوز يكرمى اوچ تاريخى محرر ومنقش اولوب بوطوپ يكرمى التى قاريش طولنده وتقريباً يكرمى ايكى چاپنده اولديغى حالده صارمه تعبير اولنان صورتده تيمور چبوقلردن اعمال اولنمش واربابنك افاده‌سنه كوره غايت مصنع وعاملنك مهارت ولياقتنه دليل قوى بولنمشدر

كذلك عصر سلطان سليم خان ثانيده قپودان اولوب سلطان مراد ثالث زماننده وفات ايدن مشهور قليچ على پاشا جزاير بكلر بكيسى ايكن اصاغه ايتديرديكى جسيم طوپچ طوپلر الآن طوپخانهٔ عامره ده موجود واوزرلرنده مشاراليهك نامى منقش ومشهوددر

وممالك عثمانيه معمولاتى اوله‌رق انواع قليج وتفنك ومزراق وزره مثللو شيلر الحالة هذه موزه خانه‌لرده وشونك بونك النده پك چوق اولمغله محتاج تفصيل دكلدر

حاصل كلام دولت عليه كرك لوازمات حربيه‌جه وكرك ابنيه ومقتضيات بشريه‌دن اولان ارزاق ومنسوجاتجه خارجه محتاج اولميوب اكرچه تزيينات واحتشاماته رغبت اماره‌لرى ظاهر اوقدن صكره چوقه واقمشهٔ فرنكيه وساعت وشكر كبى برقاچ قلم اشيا مبايعه اولنمغه باشلادى ايسه‌ده بودخى كبرايه مخصوص ايدى

پادشاهان عظام حضراتنك وباخصوص سلطان سليمان مرحومك بنا وانشا ايلدكارى مدرسه‌لرك بعضيلرى علوم عاليه وبعضلرى دخى طب وهندسه مثللو فنون حكميه ورياضيه‌يه مخصوص اوله‌رق تعليم وتعلم امرنده فوق الحد دقت واعتنا اولنور ودولتجه لزومندن زياده ارباب معارف يتشديريلور ايدى

وزرا وامراى دولت عموماً غزا وجهاد ايچنده نشو ونما بولدقلرى جهتله فنون حربيه وحركات عسكريه‌جه كسب مهارت وملكه ايدرك تنظيم مهمات سفريه وترتيب صفوف عسكريه خصوصلرنده سبقت ايدن درايت وخدمتلرى معلوم اولوب اكرچه اركان حربيه ايشلرينى رؤيت ايدن اصحاب هنر ومعارفك مفرداتيله اسم ورسملرى بزم تاريخلرده محرر دكل ايسه‌ده اثردن مؤثره استدلال اولنمق قاعده‌سنجه پاى تخت سلطنتدن مصر وبغداد وويانه كبى مواقع بعيده‌يه جسيم اردولر سوق اولنه بيلمك وسويشدن هند

دکزلرینه دونما کوندرلملک وینه سفن حربیه وعساکر بریه ارسالیله اسپانیولارک بورنلرینک دیبنده اولان افریقا ساحللرینی ید استیلالرندن تخلیص ایتمك نقدر قوت ومکنته ونه درجه‌ده معارف وانتظاماته محتاج اولدیغی ازادهٔ کلفهٔ بیان اولمغله ترقیاتك مرتبه‌سی وقوعاتك اهمیت ومشکلاتیله موازنه اولنمق امر طبیعیدر

احوال خارجیه

عصر سلیمان خانیده عجم واوروپا دولتلریله معاهدات رسمیه تنظیم اولنمغه باشلیوب فقط سلطنت سنیه‌نك معیار غالبیتی اوله‌بیله‌جکی وجهله همجوار بولنان اوروپا دولتلرندن ویرکوی سنوی اخذیله عقد مصالحه اولنمشدر شویله که وندکلولر ممالك دولت علیه‌یه قریب اولان بعض مواقع ایچون ویرکو اعطاسنی درعهده ایتمکه مجبور اولوب حتی قبرس جزیره‌سی ویرکوسی اوله‌رق مصر خزینه‌سنه ویره‌کلدکلری قرق بیك التون مصرك فتحندن صکره خزینهٔ دولته منتقل اولدیغی حالده عصر سلیم خان ثانیده جزیرهٔ مزبوره تسخیر ومتعاقبا وندکلولر ایله تجدید صلح اولندقده مبلغ مزبورك کما کان طلب اولنمامسی ایچون خیلیجه تلاش ایتمشلردر

نمچه دولتی سنوی اوتوز بیك التون ویرکو اعطاسنی متعهد اولمغله مبلغ مزبور هرسنه مأمور مخصوص واسطه‌سیله تقدیم اولندقدن بشقه سرحد عثمانی اولان استرغون قلعه‌سی محافظنه وبودین والی وقاضیسنه وارکان دولته دخی پاره‌لر وزر وسیمدن معمول هدیه‌لر کوندررلر ایدی بونك تشریفات وتفصیلاتی بچوی تاریخنده مسطوردر

له دولتی برقاچ کره بغدان بکلرینی عصیانه تشویق ایدرك اعانهٔ فعلیه‌ده دخی بولنمغله بالدفعات لهستان پامال خیول عثمانیان ایدلدیکندن کرك طرف سلطنت سنیه‌یه وکرك قریم خانلرینه ویرکو وهدایا اعطاسنی تعهده مضطر اوله‌رق تحصیل مصافاته دسترس اوله بیلمشدر

روسیه دولتنك اول عصرلرده سلطنت سنیه ایله یکده معامله‌سی اولمیوب قریم خانلریله کاه محارب وکاه مصالح اوله‌رق ویرکو وهدایا اعطاسیله تاتارلرك غاراتندن اولدیجه مملکتنی محافظه ایدر ایدیسه‌ده برطرفدن دخی قزان تاتارلغی ضبط وتسخیر ایله مشغول اولوب وقریم خانلری ایسه بالدفعات مسقوویه قدر غاراته قدرتیاب اولمشلر ایکن قزان جهتنه عطف نظر دقت ایتمیه‌رك استحصال منافع روز مره‌لریله اوقاتکذار اولدقلرندن روسیه دولتی اولحوالی‌یی بالتدریج زیر حکمنه کچیرمشدر

عصر سلیمان خانیده سلطنت سنیه‌نك محارب بولندیغی اوستریا واسپانیا دولتلریله فرانسه دولتی مخاصمه اوزره اولدیغندن دولت علیه ایله فرانسه بیننده عقد اتفاق وتنظیم معاهدات اولندیغی مثللو ایرانیلر دخی دولت علیه علیهنده اوستریالولر ایله عقد اتفاق ایتمشلردر انکلتره دولتی ممالك عثمانیه‌دن اوزاق وحرکات خصمانه‌یی موجب حالاتدن

وارسته بولندیغندن بشقه اول عصره کوره ترکستان ایله خیلیجه معاملهٔ تجارتی اولدیغنه مبنی دائما ابراز ودو مخالصت ایده گلمکله دولت مشارالیها ایله دخی عقد معاهده قلنمشدر

ذکر اولنان معاهده لرده تجار اجنبیه نك کتوردکلری مال ایچون ویرملری لازمگلان کمرك رسمنی ایفا ایلدکدن صکره کندولرندن برگونه رسم طلب اولنمامسی وحقوقه دائر ایکی اجنبی بیننده تکون ایدن دعوانك کندو قونسوسلری معرفتیله رؤیت قلنمسی وتبعهٔ دولت علیه ایله اجنبی ارهسنده واقع اولهجق دعاوینك رؤیتنده ترجمانلری حاضر بولنوب درتبیك اقچه لکدن زیاده اولان محاکات کنار محکمه لرنده کورلمیه رك قاضیعسکرلر حضورنده مرافعه اولنمسی کبی بعض مساعدات مندرج اولدیغندن بونلر عصرمزده باعث مشکلات اولمقده ایسه ده اولوقته کوره اهمیت ویریله جك ومحذور مطالعه اولنه جق موادن دکل ایدی

چونکه ممالك محروسه ده بولنان اجنبی تجاری حال مسافرتده واستملاك املاکدن وخرده فروشلقدن ممنوع اولملریله ذاتاً تکالیف اعطاسنی ایجاب ایدر کیفیتله مألوف اولمدقلری مثللو فرضا برفرانسز ویاخود انکلیز تاجریله متاع تجاریسنی کتورمش اولان کذلك فرانسز ویاانکلیزلو برقپودان بیننده تکون ایده بیله جك دعوانك محاکم دولت علیه ده رؤیتنی طلبده فائده وقونسلوسخانه لرنده فصل وتسویه اولنمسنده دولتجه برضرر کورلمدیکندن لابأس حکمنده طوتلمشدر چونکه هروقتده یاپیلان معاهده لر مزاج عصره توفیق اولنه کلوب یوخسه اوچیوز سنه صکره ادارهٔ دولت شوهیئته کیره جکدر اولزمان بوماده لر مضر اولور مطالعه سنی درپیش ایده بیلمك عقول بشریه نك خارجنده اولدیغی جای اشتباه دکلدر

بوکادلیل آرانیلور ایسه عصرمزده واقع اولان فرانسه محاربه سی کوستریله بیلورکه فرانسه ایمپراطوری اوچنجی ناپولیونك ولولهٔ شوکت وسطوتی بتون عالمه دهشت انداز اولوب جمیع دول شرندن استعاذه ایتمکده ایکن پروسیا اوزرینه اعلان حرب ایلدیکنك آینه وارمقسزین اردولری پریشان وکندوسی اسیر اولدقدن بشقه مؤخرا پروسیالولر پارس شهرینی دخی تسخیر ایلدیلر

حالبوکه فرانسزلر یکرمی اوتوزکون ظرفنده برلینه کیره جکلرینی اعلان ایدوب کافهٔ ناس دخی پروسیالولرك قدرتیاب مدافعه اوله میه جقلرنده متفق الکلم اولمغله نتایج واقعه کیمسه نك خیال وخاطرینه کلمز ایدی

شوراسی دخی علاوهٔ مقال اولنورکه تفصیلات مبسوطه دن غرض عواقب امورك تفکری عبث اولمق معناسنی متضمن اولمیوب قاعده التنده اولان تخمینلرك وبدیهیاتدن اولان مقدماتك نتایجی ظاهر اولور ایسه ده اویله اوچیوز سنه صکره واقع اوله جق حالات بیلنمز وبلکه حادثات ناگهظهور کونیه ایله ملحوظ ومنتظر اولان بك چوق مواد تغیروتبدل ایدردیمکدر بنابرین مشید بنیان دولت اولان اسلاف عظامه عاقبت بین اولمامق نقیصه سنی اسناد ایتمك مغایر انصاف ومخل آدابدر

نتايج الوقوعات

جلد ثانی

طبعهٔ ثانیه

استانبول

باب عالی جاده‌سنده ۲۰ نومرولی « اخوت » مطبعه‌سنده

طبع اولنمشدر

١٣٢٧

بسم الله الرحمن الرحیم

باب رابع

بیك اوچ سنه‌سنده واقع جلوس محمد خان ثالثدن بیك طقسان طقوزده وقوعبولان سلطان محمد خان رابع خلعنه قدر طقسان بش سنه‌لك وقوعاتی متضمندر

باب ثانی خاتمه‌سنده بیان اولندیغی اوزره بیك برسنه‌سی اواخرنده اوستریا دولتی اوزرینه سفر آچیلوب سردار اکرم سنان پاشا بودینه قدر عزیمت وموسم حربك کذرانی جهتیله بیوك برمحاربه‌واقع اولمقسزین بلغراده‌عودت ایلدکدن‌صکره سفرك ایکنجی سنه‌سی بلغراددن تکرار ترفیع رایات اقتدار وویانه‌یه قریب راپه نهری کنارنده اولان یانق قلعه‌سنی محاصره‌یه ابتدار ایدوب قلعهٔ مرقومه‌یی محارسه قصدیله وارد اولان بیوك برنمچه اردوسنی پریشان وکافهٔ طوپ ومهماتلرینی ضبط وقلعه‌یی دخی تسخیر ایتمکله مظفراً بلغراده عودت ایتمشدی لکن اوستریالولرك افساداتی وپاپانك امرای ملت مسیحیه‌یی اهل اسلام علیهنه دعوتی وسردار اکرم سنان پاشانك افلاق بکی میخال بك حقنده اولان تفوهات تهدید انکیزی سبیلریله افلاق وبغدان واردل امارتلری بالاتفاق اعلان عصیان وطونه ساحللرینی تخریب وتالان ایلدکلری حوادثنك ورودینی متعاقب مراد خان ثالث حضرتلری مرتحل دار آخرت اولدی

سلطنت سلطان محمدخان ثالث

سلطان محمد خان ثالث حضرتلری جالس تخت خلافت اولوب قائمقام بولنان صدر سابق فرهاد پاشایی مهر صدارت ایله تکریم وسردار اکرملك ایله توقیر ایلدی اول امرده مذکور امارتلرك تأدیب وتربیه‌سیله طونه سواحلنك تأمین ایدلمسی لازمهٔ مصالحتدن اولمغله صدر مشارالیه اردوی همایونی بالاستصحاب روسجغه واصل اولوب طونه اوزرینه کوپری قورمق ایله مشغول ایکن سنان پاشا هوادارلری اولان قائمقام ابراهیم پاشا ووزرادن چغاله زاده وجراح محمد پاشا وشیخ الاسلام بوستان زاده وروم‌ایلی قاضیعسکری شاعر مشهور باقی افندی اتفاق ایدوب طوائف عسکریه فرهاد پاشادن متنفر اولدقلرندن معیتنده لایقیله خدمت ایتمزلر وکندوسنك عاصی میخال بك ایله اتفاق

خفیسی واردر دیه‌رك اغراض ذاتیه‌لرینی اجرا ایچون بویله برتنك وقتده تبدیل سرداردن جانب دولت علیه‌یه عائد اوله‌جق مضراتی اختیار والقای مفتریانه اجتسار ایلدیلر ،

پادشاه صافدل مکر دشمندن غافل بولنمغله مهر همایونی استرداد وفرهاد پاشایی عالم هستیدن ابعاد ایچون مأمور کوندردی ایسه‌ده وصولندن اول پاشای مشارالیه کیفیتدن خبردار اولمغله مهر شریفی واداره عسکریه‌یی یکیچری اغاسی ساطورجی محمد پاشایه تسلیم ایدرك روسجقدن فرار واستانبوله کلوب حضرت خالد جوارنده اولان چفتلکنده مختفیاً قرار ایلدی خلفی اولان سنان پاشا اردوی همایون جانبنه راهی اولدقدن صکره فرهاد پاشا والده سلطان طرفنه هدایای عظیمه تقدیمیله عفوی مشعرخط همایونه دسترس اولوب باخصوص قائمقام ابراهیم پاشایه دخی غایت ذی قیمت برخنجر اهداسیله تحصیل امنیت وبعض اصدقاسیله کورشمکه مبادرت ایلدیکی حالده ابراهیم پاشای غدار تکرار اعدامنی تلخیص ایله استحصال اراده ایتمکله مسبوق الخدمه اویله برغازی وزیر علف شیر شمشیر اولدی

صدر جدید بیك اوچ سنه‌سی اواخرنده اردوی همایونه واصل اولوب انشا اولنان جسردن طونه‌یی مرور وبکرشه توجه ایلدی میخال بك جمع ایده‌بیلدیکی یکرمی اوتوز بیك قدر عسکر ایله بکرش بوغازنده معسکر همایونی استقبال ومتصدی حرب وقتال اولدی ایسه‌ده قدرتیاب مدافعه اوله‌مدیغنه مبنی بکرشه واندن ترغوشته قصبه‌سنه عودت واوراده دخی پایرجای تمکن اوله‌ماسیله اردل طاغلرینه فراره مسارعت ایلدی سردار اکرم بکرش وترغوشته قصبه‌لرینه سور انشاسیله تضییع اوقات ایلدیکندن وباخصوص تبدل صدارت سببیله زمان سفر طارلشمش وجیوش عثمانیه دخی اموال غنایم ایله پربار اوله‌رق عودت ارزوسنه دوشمش ایدوکندن میخال بك اتخاذ فرصت ایله تکرار ظهور وترغوشته‌یه جبراً وقهراً استیلا ومستحفظلرینی انواع اشکنجه ایله شهید ایتمسیله بکرشك محافظه‌سی ممکن اوله‌میه‌جغی استدلال ویاپیلان سور تخریب واحراق اولنه‌رق عودت اولندی طونه ساحلنه لدی‌الوصول کوپری‌یه مأمورلر تعیینیله اموال غنایمدن خمس شرعی النمغه مباشرت وبوایش ایله مشغولیت خلالنده میخال بکك تعقیب ایتمکده اولدیغی استماع اولندقده سردار اکرم هنکام شبده کوپریدن کچوب ایرتسی کون دخی طوب ومهمات وجیوش اسلامیه مرور ایتمکده ایکن بین‌الصلاتینده میخال بکك عسکری یتیشه‌رك دانه طوپ ایله جسری شکست ایتدیرله کروده قلان عسکر وباخصوص اقنجی طائفه‌سی دوکوشه دوکوشه سرمست سلاف صاف شهادت اولدیلر حتی ابتدای ظهور دولت

عثمانیه‌دنبرو استخدام اولنه کلان اقنجی طائفه‌سنك انقراضنه بو وقعه‌نك سبب مستقل اولدیغنی بعض مورخین ایراد واتیان ایلمشدر .

صدر مشارالیه افلاق اوزرینه توجه ایتدکده نمچه حدودنده واقع سرحدات اسلامیه‌نك محافظه سیچون اوغلی محمد پاشایی مع‌الوزاره سرعسکر ایدوب اناطولی وبوسنه وقرمان وسیواس وبودین وطمشوار وحلب وسکتوار ویانق بکلربکیلرینی وسپاه وسلحدارر بلوکلرینی معیتنه تعیین ایتمشدی نمچه‌لولرك استرغونی محاصره ایلدکلری استخبار اولندقده بودیندن قالقوب معیتنده بولنان امرا وجنود اسلامیه ایله اوجانبه عزیمت ایلدی لکن محاربه‌یه مباشرت اولندیغی کون سرعسکر مزبور جرأت عارضی تحصیل ایدیم دیرایکن مست مدهوش اولوب آت اوزرنده استفراغ ایتمکه ویوروسونلر دیو هذیان سویلکه باشلادیغی امرا وطوائف عسکریه‌نك منظوری اولیجق مظهر لعن ودشنام اولمقده وطرف محاربه اولنمقده ایکن عسکر بوزلدی ظنیله بودینه فرار ایلدیکنه مبنی جیوش اسلامیه‌نك برمقداری رجعت واناطولی بکلر بکیسی محمد پاشا بیك بشیوز قدر سواری ایله استرغون قلعه‌سنه دخول ایلدی وبرآی قدر مدافعهٔ دشمن خصوصنده بذل مقدور ایتدی ایسه‌ده انقطاع امداد واشتداد قلت زاد سببلریله قلعهٔ مرقومه نمچه‌لولرك ید استیلاسنه تسلیم اولندی

حاصل کلام سفرك اشبو اوچنجی سنه‌سی وقوعاتی سلطنت سنیه‌نك شان وعظمتنه موجب نقیصه وشین اولوب هیبت انکیز دول اولان عساکر عثمانیه افلاق و بوده‌سنه مغلوب ونمچه طرفنده دخی استرغون قلعه‌سیله برقاچ پلنغه ایادیٔ اسلامیه‌دن مسلوب اولدی

بونك اوزرینه سنان پاشا خدمت صدارتدن معزول ویرینه لالا محمد پاشا موصول اولمشیکن صدارتنك اونجی کونی وفات ایلدیکنه وقائممقام ابراهیم پاشا فرهاد پاشانك قتلنه سبب اولمق تهمتیله پادشاه حضرتلری نزدنده متهم ایدوکنه مبنی شیوهٔ قدر سنان پاشانك بشنجی دفعه صدر اعظم اولمسنه منجر اولدی مشارالیه بوکره بالذات پادشاهانمك سفره عزیمتنی سوق وتصویب وخواجه سعدالدین افندی دخی تشویق وترغیب ایتمکله شهریار نوجاهی اختیار مشقت سفره قائل وطریق غزا وجهاده مائل ایلدکلرندن موسم شتاده استحضار لوازم موکب همایونه تقید اوزره ایکن صدر مشارالیه مرتحل‌دار آخرت اولمغله اقتضای حکم زمان ایله چار ناچار ابراهیم پاشایه تفویض خدمت صدارت قلندی

غزوۂ مشهورۂ اكرى

سلطان سليمان عصرندنبرو آرام كير كنج سكون اولان رايات سلطانيه تجتر واهتزازه اغاز ايدرك بيك بش سنه‌سى اوائلنده پادشاه اسلام بلغراده واصل اولمغله بين الاركان جهت توجه مذاكره اولندقده بعضيلر قومران قلعه‌سنك تسخيرينه عزيمت اولنمغى تنسيب ايتديلر ايسه‌ده قلعۂ مرقومه طونه ايچنده براطه‌ده واقع اولوب پادشاه حضرتلرينك اختيار كلفت ايلدكلرينه دكميه‌جكندن واكرى قلعه‌سى استحكامات جسيمه‌دن ونمچه ممالكى ايله اردل ولايتنى فاصل اولمق حسبيله مواقع مهمه‌دن اولديغندن انك فتحيله نمچه‌لولرك اردل طرفلرندن قطع ايادئ تسلطلرى قرارلشديرلديغنه مبنى بلغراددن صاوه ووارده‌ديندن طونه نهرلرى كچيلوب قلعۂ مرقومه پيشكاهنده نصب سرادقات شوكت ويكرمى كون قدر محاصره ومقاتلۂ شديده وقوعيله آوردۂ قبضۂ دولت قلندى

بالذات پادشاه آل عثمانك مجارستانه توجهى اخبارى منتشر اولدقده نمچه‌لولر پاپانك امر وقراريله دول عيسويه‌دن بالاستعانه اهل صليب طرزنده برهيئت حربيه تشكيل ويوز اللى بيك قدر عسكر جمع ايتمشلر ايدى اكرى محاصره‌سى هنكامنده اردوى همايونى باصمق تصورنده اولديلر ايسه‌ده يتيشه‌مدكلرندن اكرى‌يه سكز اون ساعت مسافه‌ده واقع حاج اوه صحراسنده‌ركز خيام ارام ايلدكلرى مسموع اركان دولت اولدقده ينه خواجه سعدالدين افنديتك ترغيب وتشويقيله موكب همايونك دشمن اوزرينه هجومى تنسيب قلنه‌رق حركت اولندى

معسكر اسلامده اللى اللى بشبيك قدر قپو قولى وبر اولقدر دخى ايالات عسكرى ووزرا وامرا توابعاتى موجوداولدقدن بشقه قريم خانى غازى كرايك برادرى فتحكراى يكرمى بيك تاتار سواريسيله معيت پادشاهيده حاضر ايدى بيك بش سنه‌سى ربيع الاولنك دردنجى كونى تقابل صفين واقع اولدى ايسه‌ده بر مقدار محاربه‌دن صكره حلول وقت شام ايله طرفين اردوكاهلرينه چكلديلر مخيم همايون ايله اردوى دشمن ارەسنده بربطاقلق اولوب ايكى محلنده كچيد يرلرى اولمغله ايرتسى كونى دائرۂ همايون ايله پادشاهدن ماعدا كافۂ وزرا وصنوف عسكريه بتاغى اوته‌جانبه كچوب حرب وقتاله مباشرت ايتمكله نمچه‌لولر اول امرده اغفال قصديله صورت خوف وهراس ارائت ايتمشلر ايكن بردن بره آتش افشان هجوم اولدقلرينه مبنى جيوش اسلاميه‌نك يوزى دونوب بتاغى برو طرفه مرور ودشمن دخى درقفا اوله‌رق عبور ايدرك اردوى همايون ايچنده يقه يقه‌يه غوغايه باشلانلدى

وپيادكان دشمندن موكب همايون چادرلريني غارته متجاسر اولنلري اگرچه آشچي وقره قوللقجي وخربنده مثللو چادر بكجيلري اللرينه كچن الات ايله اعدام وافنايه آغاز ايلديلر ايسه‌ده بوحالي مشاهده ايدن كوته بينان عسكردن اردوي همايونك ربعنه مساوي بيعار عازم سمت فرار اولمغله وزراي عظام پادشاهي احاطه ايدرك خواجه افندي صبروثبات موجب فوز ونجات اوله‌كلديكني پادشاهه تقرير ايدرايدي دشمنك صف مرتبلري بوزلمق حسبيله از وقت ظرفنده قوت وشدتلري مبدل ضعف وانكسار اولديغندن عودته شتابان اولدقلري مشاهده اولندقده انجام كاره منتظرومترقب اولان سواري سرعسكري جغاله زاده سنان پاشا وفتحكراي سلطان تعقيبه مسارعت ايتملريله يوز بيكه قريب دشمن افتادهٔ خاك هلاك اولدقدن ماعدا بقية السيوفلري دخي اردوكاهلرنده پايدار اوله‌ميوب وقت غروبده طاغلره دوشديلر بنابرين معسكر دشمنده موجود اولان اون بيك فيلوريلك طقسان يدي قطعه طوپ وپك چوق ضربزن وشاهي وكافهٔ جبه‌خانه ومهمات ضبط واغتنام اولندي جغاله زاده مهر صدارت وفتحكراي سلطان برادري غازيكراي يرينه قريم خانلغي ايله تشريف اولنوب فراريلرك درلكلري چالندي يعني دفاتر خاقانيه‌ده اولان اساميلرينه خط بطلان چكيلوب اله كچنلري عقوبات شديده‌يه كرفتار اولدي لكن اشبو مظفريت عظيمه اوزرينه مهابت دور سليماني اعاده قلنمشيكن لايقيله ثمرهٔ غالبيت اقتطاف اولنه‌مديغني وقعه‌ده حاضر بولنان پچوي ابراهيم افندي تاريخ مشهورنده بيان ايدوب ديركه (اگر اول قيش پادشاه حضرتلري بودين ياخود بلغرادده مشتانشين اولوب اولبهارده تكرار هجوم اولنسه ويانه‌يه قدر تسخير اولنمق ودلخواه اوزره عقد مصالحه ايدلمك ممكن ايدي نه چاره‌كه عقب غزاي اكبرده استانبوله عودت بيوريلوب امور سفريه كوشك طوتلغله دشمنه تداركات مافات خصوصنده ارخاي عنان اولندي)

موكب همايون ادرنه جوارنده ايكن والده سلطان شفاعتنامه‌سيله ابراهيم پاشا ثانياً صدر صدارته اعتلا ايتكله درحال سلفي جغاله زاده‌نك نصب كرده‌لريني عزل وازعاجه قيام ايدرك اولا سرعسكرلك خدمتيله بلغرادده براغلمش اولان صوقوللي محمد پاشا زاده حسن پاشايي تبديل وامر عظيم سرداريي كرك قدرت وكرك رأي وتدبيرجه ضعفادن اولان ساطورجي محمد پاشانك كردن بلاهتنه تحميل ايلدي ثانياً غازيكراي انفصالي استماع ايلدكده دائرهٔ اطاعتدن خروج ايده‌جكي مجزوم اولمغله بويله بر وقتده دولته غائلهٔ عظيمه‌يي مستلزم اوله‌جقدر ديو پادشاهي واركان دولتي اخافه ايله فتحكرايك عزلنه صرف ماحصل قدرت ايدوب هرنقدر پادشاه حضرتلري غرس يمنلري اولان خان

عالیشانك محافظهٔ جانبنه اعتنا ایلدی ایسه‌ده ابراهیم پاشانك تزویراتنی ابطاله قدرتیاب اوله‌مدیغنه مبنی ناچار بری غازیکرای وبری فتحکرای نامنه اوله‌رق ایکی قطعه ابقا فرمانی تصدیر اولنوب اکر غازیکرای قریمدن چیقمش بولنور ایسه فتحکرایك فرمانی اعلان قلنمق وچیقمامش اولوبده طائفهٔ تاتار غازیکرایك بقاسی آرزوسنده اتفاق ایتمش بولنور ایسه اولحالده انك فرمانی ارائه اولنمق تعلیماتیله وزیر مذکور منتسبلرندن خندان اغا نامنده‌بر مفسده تسلیماً ارسال اولندی اغای مزبور سینوبه‌واصل اولدقده غازیکرایی اورایه کلمش بولمشیکن خلاف تعلیمات حرکت وفرمانی اعطا ایله برلکده قریمه عودت وعزیمت ایلدیلر فتحکرای ایسه جریان وقعه‌دن خبردار اولمغله تقریر حکومتنی متضمن خط همایون تحصیل ایلمش ایدوکندن غازیکرای فرمانی وفتحکرای خط شریفی ابراز ایتدکده امرای تاتار حیرتده قالوب بالاخره حکم‌شرع شریفه مراجعت ایلدیلر اوزرینه غازیکرای طرفداری بولنان مولانا ازاغی دیارمزده اعتبار طغرالی فرمانه اولوب خط همایونه تقلید احتمالی واردر دیمکله غازیکرای مقام حکومتده مستقر وبعض مصلحین توسطیله فتحکرای دادر اکبرینك دستبوسنه واردقده هدف سهام قضا واولاد واعقابی دخی کشتهٔ تیغ جفا اولدی صد حیف ودریغ‌که اویله بر غازی‌خدیو نوجوان ابراهیم پاشانك‌غرضکارلغی یولنه قربان اولمشدر

سردار ساطورجی محمد پاشا بیك التی‌سنه‌سی محرمنده بلغراددن حرکت‌وبودین جانبنه عزیمت ایتمکله یانق قلعه‌سنی محاصره ایدن نمچه‌لولر قومرانه عودت ایلدکلرندن مقدما فتح‌اولنمشیکن مؤخراً نمچه‌لولرك ید استیلاسنه کرفتار اولان تاتا پلنقه‌سنی تسخیر ایچون برخیلی وقت مشغول اولدقدن ومذکور پلنقه‌یی فتح ایلدکدنصکره واچ صحراسنه وارد اولان نمچه اردوسیله بش اون‌کون علی‌التوالی مقاتله‌یه‌ابتدار ایلدی ایسه‌ده اردوی‌دشمنه ظفردن مأیوس اولدیغنه‌وقاسم دخی مرور ایلدیکنه مبنی طرفین‌مشتالرینه عودت ایلدیلر اردل قرالی اولان زیغمون دخی بو اوانده طمشواری محاصره ایتمشیدی لکن ظفریاب استیلا اوله‌مدی

پادشاه حضرتلری صدر اعظم ابراهیم پاشایه فرهاد پاشانك قتلنه آلت اولدیغندن طولایی مغبر ایکن بوکره فتحکرایك دخی انعدامنه باعث اولمسندن ناشی بغایت منکسر وملول وسردار ساطورجی محمد پاشانك برخدمته موفق اوله‌مامسی صدر مشارالیهك‌تدابیر لازمه‌ده قصورینه محمول اولمغله‌صدرعزتدن دور ومهر همایونله خادم حسن پاشایی‌مسرور ایلدی لکن صدر جدید عاناً مناصب دولتی مزایده‌یه باشلایوب تجریم ایلدیکی کسانه

دخی (سزدن الديغم مبالغ يانمه‌قالور ظننده اولميكز زيرا والده‌سلطان بنی قسطه كسمشدر جمع ايلديكيم اقچه واشيابی مشاراليهايه تقديم‌ايتمكله مأموروومجبورم) ديه‌رك اعلان ايتمكده ايدی بو اونده‌شيخ‌لاسلام بوستان زاده فوت‌اولمغله‌پادشاه‌خدمت فتوابی خواجه‌سعدالدين افندی‌يه ويرمك مراد ايلديكی حالده صدر اعظم شاعر باقی افندی‌يه توجيه ايتديرمك ايچون بر ايكی دفعه تلخيص ايتدی ايسه‌ده كاركر اولميوب خواجهٔ مشاراليه مسندفتوايه باعث مزيت وزين وجامع الرياستين اولديغنه وصدراعظمك مقرب پادشاهی اولان‌غضنفر اغا حقنده اولان غيضی دخی اغای مومی اليهه عكس ايلديكنه مبنی خواجه افندی ايله بالاتفاق صدر مشاراليهك افعال واقوال نامرضيه‌سنی افاده وتقرير ايلمريله سيف سياستله مقتول وصدارت عظمايه جراح محمد پاشا موصول اولدی

بغدان اراضيسی تاتارستانه ملاصق اولمق حسبيله اهاليسی مهاجمات تاتاره تاب آور مقاومت اوله‌مدقلرندن قريم خانته عرض اطاعته مجبوراولمشلر ايسه‌ده افلاق بكی ميخال بك واردل قرالی زيغمون برطرفدن جانب دولت عليه‌يه تقديم معروضات ايله استيفای جرايم يولنده اغفاله مباشرت وبرياندن مقتدراولدقلری مرتبه‌حركات خصمانه‌يه مجاسرت ايده‌كلدكلرينه واردلستان تحت اطاعته الندقچه افلاقك ضبطی قابل اوله‌ميه‌جغنه مبنی سردار ساطورجی محمد پاشايه بيك يدی سنه‌سی موسم صيفنده اردلستان اوزرينه سفر ايتمك اوزره‌ركاب‌همايون‌جانبندن‌اصدار فرمان‌اولنمشيدی لكن سردار مشاراليه بلغراددن حركت ايتمكسزين يعنی سنهٔ سابقه اواخرنده نمچه‌لولر يانق قلعه‌سی محافظلرينك كمال غفلت اوزره آرام وطوائف عسكريه‌دن اكثريسنك پچوی واستونیٔ بلغراد طرفلرنده تأهل ايدرك اورالرده امرار ايام ايلدكلرينی استخبار ايلمريله قومران قوماندانی اولان پالفی نام جنرال بر كيجه بغتهً يدی سكز بيك سواری وپياده عسكر ايله قلعه قپوسنه قدر كلشيكن كيمسه‌نك خبری اولمديغندن وقلعه‌نك متانتی كالده ايسه‌ده قپوسی غايت ضعيف وخندق اوزرنده بولنان آصمه كوپری دخی تكاسل جمله‌سندن‌اوله‌رق‌قالديرلمامش بولنديغندن برنوع اغاچ طوپ ايله قپوبی شكست ايدرك يكيچری‌اغاسی اولان سرخوش ومحافظه خدمتيله مأمور اولان جيوش حال سرمستيدن بيدار اولنجه‌يه قدر قلعه‌يی استيلاوقورتيله بيلان بش اون كشيدن ماعداسنی اعدام وافنا ايلدی

بصره سمتلرنده تحشد ايدن عربان مشايخندن سيد مبارك علم افراز عصيان اولوب بصره ولحسه حواليسنی تاراج ويغما ايلمكله اهالیٔ قرا وقصبات عجم شاهندن استعانه ايلدكلرينه مبنی اوچبيك قدر عجم كلوب انلرك غاراتی دخی عربانك سيآتنه منضم اولديغی

پیامی واصل دردولت اولدقده مذکور مجملرك کیرو النمسیچون شاهه نامهٔ همایون اصدار ووزرای دیوان همایوندن صوقوللی محمدپاشازاده حسن پاشا سردارلق نامیله بغداد والیلکنه تعیین وارسال قلندی

سردار ساطورجی محمد پاشا بلغراددن حرکت وطونه اوزرینه تمدید اولنان جسردن قارشو جانبه مروره مباشرت ایدوب بیك یدی سنه سی اوائل محرمنده بجکرك صحراسنه رکز خیام وقریم خانی غازیکرایك ورودینه انتظاراً اللی بش کون آرام ایلدکدنصکره مشارالیه عساکر تاتار ایله واصل معسکر همایون اولمغین اردلستانه توجه ووراد قلعه سنی محاصره ایلدی لکن بوسفردن مقصد ممالك اردلی غارته منحصر اولدیغی جهتله بیوك طوپلر وادوات قلعه ستانی استصحاب اولنمدیغنه وموسم شتا دخی تقرب ایدرك یغمورلرك کثرت اوزره نزولنه مبنی برآی قدر ممتد اولان امر محاصره نتیجه بخش مراداولمدیغی مثللو حین محاصره ده کرك اقنجی طائفه سی وکرك جنود تاتار چاپوله رخصت طلب ایلدکجه بعدالفتح برالکده کیده رز دنیله رك تأخیر اولنملریله غارت ممالك عصات دخی حاصل اوله مدی نمچه لولر ایسه اون بشبیك قدر ایتالیان والتمش یتمشبیك مقداری مجار وخروات عسکرندن مرتب براردو ایله یوریبوب کچن سنه فتح اولنان تاتاپلنقه سنی وسائرپلنقه لری ضبط ایلدکلری وبودینی تحت محاصره یه الدقلری خبری سمع سرداره منعکس اولیجق یکرمی بیك قدر تاتار عسکریله بعض امرایی امداده ارسال ایدوب کندوسیدخی واراد محاصره سنی ترك وبودینه کیدلك شایعه سیله حرکت ایتمش ایسه ده نهرلرك طغیانی وذخائرك قلتی ودواب ومواشینك طاقتسزلکی سببلریله قدرتیاب اوله مدیغندن بلغراده عودت ایلدی بودین محافظه سنده بولنان مرعش بکلربکیسی سنان پاشا واستونیٔ بلغراد بکلربکیسی سمندر پاشا مقاتلات واقعه ده شهید وتریاکی حسن پاشا ایله سمندره بکی محمد بك زخمدار اولدقدن صکره واروشی ترك وقلعه یه تحصن ایلدکلرندن اگرچه دشمن واروشی ضبط ایتدی لکن اطرافدن امداده کلان جیوش اسلامیه بشته یه طوپلر وضع ایدرك نمچه لولری ازعاج وموسم شتادخی حلول ایتمسیله استیلای قلعه دن مأیوساً واروشی تخریب واحراق ایدرك یقیلوب کیتدیلر .

بوسنه نك وقوعات متألمه سندن بریسی دخی حافظ احمد پاشا انهزامیدر شویله که بوسنه والیسی اولان پاشای مشارالیهك معیتنه برقاچ بکلربکی تعیین اولنه رق طونه یالیلری محافظه سنه مأمور ایدلمشیدی نیکبولی یه واصل اولدقده میخال بکك برآدمی کلوب عفوجرایم رجاسنی تکرار ومساعده بیورلدیغی حالده میخال بکك خاکپای وزیرمشارالیهه رومال اوله جغنی

تذكار ايلمكله حافظ پاشا بوكا الدانوب اوطاغنى انواع زيب وزينت ايله تزيين ايدرك ميخال بكك بنه‌جكى قايغه نكران ايكن وادئ ديكردن اوزرلرى آل چوقه پوشيده‌لو عربه‌لر كوروندى ميخال بكك ادمندن سؤال اولندقده هديه عربه‌لرى ايدوكنى بيان ايلمسى عقبنده ميرمزبور عساكر كليه ايله ظهور ومذكور عربه‌لرك دخى طوپ عربه‌لرى اولديغى تبين ايدوب عساكر اسلاميه ايسه غافل بولنديغندن حملهٔ اولاده وزير مشاراليه عازم سمت فرار وبالجمله خيام ومهمات نصيب دشمن مكار اولدى بونك اوزرينه ميخال ضال بكرمى كون قدر نيكبولى قلعه‌سنى محاصره ايتدى ايسه‌ده اطرافدن وارد اولان جيوش اسلاميه‌نك صولتيله مأيوساً افلاق جانبنه مرور ايلدى

وقوعات مبسوطه صدر اعظم جراح محمد پاشانك وسردار ساطورجى محمد پاشانك رخاوت وعدم اداره‌لرينه محمول وصدر مشاراليه عزل اولنه‌رق سردار مزبور دخى مقتول اولمغله خدمت صدارت ثالثاً ابراهيم پاشايه توجيه وسردارلق دخى عهده‌سنه تحميل اولنوب قپودان خليل پاشا قائممقام وچغاله زاده سنان پاشا ثانياً قپودان دريا نصب بيورلدى حالبوكه ساطورجى محمد پاشا ابتداى نصبنده بو ايشه عدم لياقت واستطاعتنى بيان ايله اعتذار ايتمشيكن قبول اولنمديغى وركاب همايونده عقد اولنوب سردارك اردلستانه توجه ايلسنه قرار ويريلان مجلسده جراح محمد پاشا (نيچه‌لولر استرغونده تخريب واجتماع اوزره اولمغله بودين جانبى ترك اولنه‌رق اردلستانه عزيمت مخاطره ليدر اقتضاسنه كوره حركت اولنمق اوزره سردار تخيير اولنسون) ديمشيكن مثمر اولميوب اردله توجهى متضمن امر قطعى كوندلديكى اونودلدى وجراح پاشا يالكز عزل ايله قورتيلوب بيچاره ساطورجى پاشا شربت شهادتى نوش ايلدى .

صدر اعظم ابراهيم پاشا استحضار لوازم سفريه ايله مشغول اولوب ايكن پادشاه حضرتلرى كچن سنه ايچ خزينه‌دن اللى ميليون اقچه ويرديكى حالده بو سنه مصارف سفريه‌نك اعطاسنده تردد كوستر ديكندن حضور همايونده عقد اولنان برمجلس عموميده شيخ الاسلام سعدالدين افندى وجاهاً اقچه طلبنه جرأت وپادشاه دخى بالضروره اظهار موافقت ايتمكله صدر مشار اليه طوائف عسكريه‌يى مستصحباً جانب بلغراده عطف زمام ايلدى بيك سكز سنه‌سى محرمنك اوائلنده زمون صحراسنه مرور واردلستان طرفلرى بازدهٔ خيول غارت ايدلمك ايچون بودينك پشته جانبنه عبور اولنوب ضنبورده مشتانشين اولان قريم خانى غازيكراى ساطورجى پاشا مرحومك تهمتنده مشترك طوتلمق وسوسه‌سيله

مستشعر اولدیغندن هر نقدر صدر اعظم تعظیم وتوقیرنده مبالغه ایلدی ایسه‌ده مطمئن ومؤتلف اوله‌میوب کولریوز کوسترمدی .

نمچه‌لولرك اردوسی استرغونك قارشوسنده واقع جکردلن صحراسنده اولدیغندن اولا دشمن اوزرینه‌واریلوب برطرف ایدلدکدن صکره غارته سوق جیوش قلنمسی تنسیب قلنمغله نمچه‌لولر وقت قزانمق‌وایوار ایالتنی خساردن محافظه ایلك قصدیله‌مأمور کوندره‌رك صلحه‌طالب اولدقلرینی اظهار ایلدکلرندن‌مذاکره‌یه مباشرت واکری‌ایله‌استرغون‌مبادله قلنمق مثللو بعض شرائط ایرادایلدیلر ایسه‌ده‌مرادلری اغفال ایدوکی تبین ایلدیکنه مبنی ترك مذاکره ایله طابورلری اوزرینه وارلمغه قرار ویرلدیکی حالده ممدود اولان کوپریدن استرغون طرفنه کچوب جسری دخی‌قالدرملریله هجوم جیوش اسلامیه‌دن تخلیص کریبان ایلدیلر بنابرین صدر اعظم برآی قدر اولحوالیده اقامت وطرف طرف اقنجی سوقیله ایوار ایالتنی واردلستانك بعض‌طرفلرینی‌غارت ایتدیردکدن‌صکره‌مشتای بلغراده‌مراجعت ایدوب یکیچری وسائر قپوقولی عسکری بلوکلرینی استانبوله اعزام وایالات عسکریله ولاتی مناسب مشتالره تقسیم ایلدی قریم خانی بوقیش دخی الیقومغه چوق چالشدی ایسه‌ده خان مشارالیه عساکرتاتارك ضعف‌حاله کرفتار اولدقلرندن بحثله آرامه‌اقتدارلری قالمدیغنی بیان وتذکار ایله جانب قریمه روبراه عزیمت اولدی .

عصرمزده طابور تعبیری یدی سکزیوزکشیدن مرکب برفرقهٔ عسکریه‌یه اطلاق‌اولنوب حالبوکه اول وقتلرده اردو اطرافنه خندق چویرمك ویاخود عربه مثللو شیلر وضعیله اطرافنی‌تحصین ایتمك‌واقع اولدقجه بزم تاریخلرده‌طابور قوردی تعبیریله‌توضیح واستحکام التنده بولنان دشمن اردولرینه طابور اطلاق اولنه کلمشدر .

کرانامنده بریهودی قاریسی برتقریبله‌حرم همایونه‌یول‌بولوب واسطهٔ رشوت‌اولدیغندن بك چوق مناصب مزبوره‌نك دلالتیله توجیه‌اولنمقده ایدی طائفهٔ سپاه قائممقام خلیل پاشا سراینده مجتمع اوله‌رق بوبابده عرض شکایته قیام ومزبوره جاب اولندیغی آنده پاره پاره ایلمکه‌اقدام ایلدکلرندن والده سلطان بووقعه‌نك ظهورندن بغایت منفعله اولوب قائممقام مشارالیهك مسامحه وبلکه تحریکنه حمل ایدرك عزل ایتدیرمکله مسند قائممقامی‌یه حافظ احمد پاشا موصول اولدی .

عاصی میخال بك اردلستانی قبضهٔ تصرفنه ادخال ایلدیکندن بحثله افلاق ایالتیله برابر عهده‌سنه توجیهنی مستدعی صدر اعظمه یازدیغی عریضه‌یی دیمو نامنده برمعتمد آدمی ایله ارسال ایتمکله صدر مشارالیه دخی کیفیتی انها ودیمویی دخی استانبوله اسرا

ایلمشیدی مرقوم نیکبولی وقعه‌سنده حافظ احمد پاشانک اغفال ایدن حریف اولدیغندن پاشای مشارالیه بلاامان مزبوری قتل واعدام ایلدیکنه وصدر اعظم سرحدده بولندیغی حالده قلاع خاقانینک تفتیشی ایچون بر چاوش کوندرمک کبی خلاف اصول وادب حرکاته جسارت ایتدیکنه مبنی صدر مشارالیهک شکایتیله عزل اولنه‌رق یکیچری اغاسی بولنان بمشجی حسن اغا مقام قائممقامی‌یه اعتلا ایلدی

اول بهار حلولنده قپوقولی بلوکاری سردارا کرم معیتنه قادمه جنبان عزیمت اولمغله بیک طقوز سنه‌سی محرمنده صدراعظم بلغراددن قیام واوسک کوپریسی مقابلنده نصب سرادقات اسلام ایدوب استرغون محاصره‌سنه عزیمت منوی ضمیری ایکن بودین والیلکندن معزول تریاکی حسن پاشا ایله جهت توجه مذاکره اولندقده بودین قلعه‌سنک صاغ طرفنده ودراوه نهرینه منصب اولان برق صوبی کنارنده واقع (قنیژه) قلعه‌سی قلاع متینه‌دن واوسک معبریله کذرکاه اردوی همایونه قربیتدن ناشی مستحفظلری دائما معسکر اسلامک خط حرکاتنی تخریب وتضییق ایده‌کلدکلرندن اولا قلعهٔ مرقومه‌نک تسخیریله ره‌راستک تأمینه‌سوق ایلدیکنه ومطالعات معروضه موافق احتیاط کورلدیکنه مبنی اوسک جسری مروراولندقدن صکره جانب یساره عزیمت وقلعهٔ مرقومه‌نک محاصره‌سنه مباشرت قلندی چند کون مرورنده قلعهٔ مزبوره‌یی محارسه ایچون وارد اولان نمچه اردوسی طابورقوروب اوطورمغله برطرفدن قلعه محاصره وبرجانبدن علی التوالی یدی کون طابور اوزرینه مهاجمه اولنه‌رق اکرچه دشمن استیصال اولنه‌مدی ایسه‌ده قرار وثباته دخی تاب وتوانلری قالمدیغندن بالضروره عودت ورجعت ومحصورین دخی ناچار قلعهٔ مرقومه‌یی ایادئ اسلامیانه تسلیم ایلدیلر سکتوار وپچوی وشفلوش واوسک سنجاقلرینک الحاقیله قنیژه قلعه‌سی بکلر بکیلک اتخاذ والاجه ایللی حسن پاشایه توجیه اولنوب ایکی سنه خدمت محافظه‌ده بولندقدنصکره سواری بلوکارینه قید اولنمق شرطیله اوچیک قول اوغلی وترقی احسانیله یکرمی قدر چورباجی ووافر یکیچری قلعه محافظه‌سنه براغیلوب وعموماً قپوقولی نفراتنه ایکیشر اقچه ترقی احسان اولنوب مشتای بلغراده عودت وبرمعتاد یکیچری اغاسی طوائف عسکریه ایله استانبوله وبکلر بکیلر دخی مشتا تعیین اولنان محلره عزیمت ایلدیلر

حافظ احمد پاشا انهزامندنصکره طونه سر عسکری نصب اولنان کوزلجه محمود پاشا افلاقه مرور ایتدکده میخال ضال اوچ دفعه متصدئ حرب وقتال اولدی ایسه‌ده جمله‌سنده عساکر اسلامیه منصور ومظفر وبالجمله طوپ ومهمات حربیه‌سی مضبوط ومسخر اولمغله مخذول ومنکوب اردلستانه فرار ایلدی لکن مقدما نمچه‌لولر ایله دخی بوزشمش اولدیغندن

انلر طرفندن کشتهٔ تیغ سیاست قلنمغله یدی سکز سنه‌دنبرو دغدغه فرسا اولان کانون فسادی منطفی اولدی

غزوهٔ عظیمهٔ قنیژه

قنیژه‌نك فتحی نمچه‌لوره‌یك کران کلمکله نزع واستردادی ایچون تدارکات عظیمه‌یه قیام ایدوب اسپانیا وفرانسه وایتالیادن قرق الی بیك فدایی عسکر جلب ومجار وسائر کندو عسکرلریله برابر یوز بیك کشیلکدن متجاوز بر اردو تشکیل ایلکده ایدوکلری استخبار اولندیغنه مبنی صدر اعظم ابراهیم پاشا قنیژه محافظه‌سنی تریاکی حسن پاشانك عهدهٔ درایتنه تودیع ایدوب قپو قولی اوجاقلرینك ورودینه مترقب ایکن مرتحل دار مجازات اولمغله قائممقام بولنان یمشجی حسن پاشا صدر اعظم وسردار اکرم نصب اولنه‌رق علی‌العجله معسکر همایون جانبنه راهی اولدی .

نمچه ایمپراطوری عساکر مجتمعه‌نك قرق بیك قدرینی استونیٔ بلغراد اوزرینه سوق وماعداسیله بالذات قنیژه محاصره‌سنه عزیمت ایدوب استونیٔ بلغراده کیدنلر طقوز کون ظرفنده قلعهٔ مرقومه‌یی ضبط ایلدیلر .

بوخبر سردار اکرمك سمعنه واصل اولیجق اولا قلعهٔ مرقومه استرداد وبعده قنیژه‌یه امداد اولنمق اوزره بیك اون سنه سی اوائلنده اوجانبه عطف زمام واستحکام التنه کیرمش اولان دشمن اردوسنك تدمیرینه اقدام ایلدی ایسه‌ده موقعك صاربلغی مانع ظفر اولمغله وموسم شتا دخی تقرب ایتمکله سکدینه عودت ایدوب قنیژه‌نك نتیجهٔ احوالنه دیده کشای انتظار اولدی .

نمچه ایمپراطوری عساکر کلیه ایله قنیژه‌یی محاصره ایدوب موخراً استونیٔ بلغرادی تسخیر ایدن فرقهٔ مفرزه دخی منضم اولمغله کمال شدت ایله مقاتله قلنمقده ایکن مفصلات تواریخده مسطور اولدیغی وجهله تریاکی حسن پاشا برجانبدن مدافعهٔ شجیعانه‌یه قیام وبر طرفدن دخی خدعهٔ حکیمانه ایله مجار ونمچه‌لولر بیننه منافرت وعدم امنیت القاسنه اهتمام ایدوب عاقبت تشبث ایلدیکی تدبیر کارکر تأثیر اوله‌رق مجارلولر ایمپراطوری براغوب مملکتلرینه کیتدیلر وطوپ کشان اولان حیواناتی استصحاب ایتدیلر مع مافیه ایام محاصره ایکی بچق آیی کچمش وقاسم دخی مرور ایتمش اولمغله جناب حقك عنایتیله بردن بره برقیش مستولی اولدیکه ال وایاق طوتمزدرجه‌یه واردی وایمپراطور کمال ضجرت ایله فراره مجبور اولدی بناءً علیه قرق الی قدر محاصره طوپلری که هر بری بریردن جلب

اولنمش غايت قيمتدار ومصنع ايدى انلر وبالجمله خيام ومهمات وجبه‌خانه وحتى ايمپراطورك بارکاهیله التون وکمشدن معمول تربزه وصنداليه‌لرى حاليله يرنده قالديغندن كافه‌سى اغتنام اولندى عساكر مجتمعهٔ مخالفيندن بك جزئيسى شمشير سرتيز مجاهديندن تخليص كريبان ايده بيلمشدر صدر اعظم بك زياده تلاش وحيرت ايله سكدينده مقيم ايكن بوفتح مبين نصيب مسلمين اولدقده مسروراً بلغراد مشتاسنه عزيمت ايدوب ترياكى حسن پاشا رتبهٔ وزارت وانواع تعطفات پادشاهى‌يه واصل ومعيتنده بولنان امرا وجيوش اسلاميه دخى انعامات وترقياته نائل اولديلر نمچه‌لولرك دندان اميد وطمعلرينى شكست ايتمك ايچون مؤخراً مذكور طوپلر اولوقت دارالامان اولان بلغراده نقل اولنمشدر .

ظهور جلاليان

بروقتدنبرو نمچه سفرلرى ملابسه‌سيله اناطولى ولاة وعسكردن خالى قالديغندن هرطرفده جلاليلر ظهور ايدوب بونلرك اشداسندن اولان قره يازيجى نام شقى بش اون بيك قدر حشرات جمعيله اورفه طرفلرينى خراب ويباب ايتمكده اولديغى استماع اولندقده اوچنجى وزير بولنان سنان پاشا زاده محمد پاشا سرعسكر تعيين اولنه‌رق سنهٔ سابقه‌ده ارسال اولنمشيدى حبش بكلر بكيلكندن معزول واناطولى تفتيشيله مأمور اولان حسن پاشانك متجاسر اولديغى ظلم واعتسافدن طولايى ترتيب جزاسنه تشبث اولنديغدن پاشاى مزبور دخى يازيجىٔ مرقومه دخالت ايتمكله محمد پاشا رها قلعه‌سنده ايكيسنى بردن محاصره وتضييق وقره يازيجى حسن پاشايى تسليم ايتمك شرطيله استيمان ايلديكنه مبنى دفع فتنه ايچون كندوسنه اماسيه سنجاغى توجيه اولنه‌رق وپاشاى مزبور استانبوله كونديريله‌رك اشد عقوبتله قتل اولندى انجق قره يازيجى شقاوت سابقه‌سنده پايدار اولديغندن سرعسكر مشاراليه استيصالنه قيام ايلمشيكن سيواس بكلر بكيسى على پاشا مجارستان سفرينه عزيمت ايچون استانبولدن مرور ايلديكى اثناده عاصىٔ مرقوم حقنده حسن شهادت وحركات واقعه‌سى سرعسكر مشاراليهك سطوت وتسلطندن خوفه مبنيدر ديمكله وعلى رواية شيخ‌الاسلام صنع‌الله افنديك برادر زاده‌سنه قره يازيجى جانبندن اوتوز بيك التون تقديم اولنمغله محمد پاشا سرعسكرلكدن عزل اولنوب شقىٔ مرقومه بودفعه دخى چورم سنجاغى احسان اولندى لكن مرقومك حركات شقاوتكارانه سندن رجوعى شويله طورسون نعيما تاريخنده صورتى مسطور اولان وفرمان همايون روشيله برطاقم هذيانى مشتمل بولنان حكمنامه‌سى مزاياسندن معلوم اولديغى اوزره دعواى سلطنته قدر متجاسر

اولمسیله قهر وتنکیلی ضمننده بغداد والیسی صوقوللی محمد پاشا زاده حسن پاشا سرعسکر نصب واستانبولدن دخی حاجی ابراهیم پاشا تعیین وارسال قلندی ابراهیم پاشا سرعسکر مشارالیهه التحاق ایتمکسزین حرب وقتاله متصدی ومنهزم اولمش ایسه‌ده حسن پاشا جمعیت اشقیایی پریشان ایدرك قره یازیجی‌یی سیواس طاغلرینه قاچردی لکن متعاقباً شقیء مرقوم فوت اولدقده سرکردگان اشقیا برادری دلی حسنی مقامنه اقامه وحسن پاشانك بغداددن کلمکده اولان اموال کثیره واشیای نفیسه‌سنی نهب وغارت ایدرك بو وسیله ایله کسب قوت وتوفیر جمعیت ایلدکلرندن پاشای مشارالیه اوزرینه قدرتیاب هجوم اولدیلر حسن پاشا معیتنه مأمور اولان عسکره رخصت انصراف ویرمش بولندیغنه مبنی یالکز قپوسی خلقی مدافعهٔ اشقیایه غیرکافی ایدوکندن توقاد قلعه‌سنه تحصن ایدرك جمع عسکره اقدام ایتمکده ایکن مقرب پادشاهی قپواغاسی غضنفر اغا سوقیله طواشیاندن دیاربکر بکلربکیسی بولنان خسرو پاشایه سرعسکرلك تفویض اولنمغله حسن پاشانك قوهٔ نفوذیه‌سی سکته‌دار ایلدی مع مافیه اشقیا توقاد قلعه‌سنی تسخیره سعی بلیغ ایتمکده ایسه‌لرده لوازم قلعه‌ کیریدن معری اولدقلرندن بر وجهله حصول مقصده مقتدر اوله‌میوب فقط حسن پاشانك صباحلری قلعه قپوسی خارجنده اوتورمقده ایدوکنی واسطهٔ جواسیس ایله استخبار ایدرك قورشون ایله اوروب اعدامنه ظفریاب اولملریله ارتق قلعه محاصره‌سنی ترك ایله قره‌حصارده مشتانشین اولمق اوزره اول طرفه کیتدیلر مؤخراً دلی حسن بقیهٔ عمرینی غزا وجهادده کچیرمك شرطیله استیمان ایتمکله دفع فتنه ضمننده عهده‌سنه بوسنه بکلربکیلکی توجیه اولنه‌رق سکز اون بیك قدر عجیب الهیکل حشرات ایله انواع تخریبات ومظالم اجرا ایدرك کاییولیدن کچوب منصبی جانبنه روانه اولدی

اولبهار حلولنده عساکر عثمانیه بلغرادده مجتمع اولمغله صدراعظم یمشجی حسن پاشا بیك اون برسنه‌سی محرمنده کچن ییل ایادیء دشمنه کرفتار اولان استونیء بلغرادی استرداد ایچون سوق سمند عزیمت وسکز اون کون محاصره ایله آوردهٔ قبضهٔ دولت ایدرك بودینه واصل واردلستان غارتنه کیتمك نیتیله پشته جانبنه مرتحل اولدی سرحد امراسی وبودین خلقی استرغون قلعه‌سی ایادیء دشمنه کرفتار اوله‌لی بودین سرحد اولمشدر و نیچه اردوسی استرغونده مهیا ایدوکندن معسکر همایون اردلستانه توجه ایتدکده کلوب بودینی محاصره ایده‌جکلری درکاردر دیمشلر ایکن صدر مشارالیه عنود بر ارنبود اولدیغندن حوالهٔ سمع اعتبار ایتمدی ایسه‌ده برقاچ مرحله کیدر کیتمز نیچه‌لولرك پشته‌یی ضبط وبودینی محاصره ایلدکلری اخبار اولندقده جانباشنه صچرایوب سرعت سیر ایله عودت

ایلدی وپشته‌نك استردادی ایچون طوپلر وضع ایدرك دوكمكه باشلادی بو وجهله پشته جانب اسلامیاندن وبودین نمچه‌لولر طرفندن دوكلمكده ایكن معسكر همایونده قات ذخائر نمایان اولمغله واردو خلقی بودیندن ذخیره المكه باشلادیغنه وبوایسه وخامت انجامی موجب اوله جغنه مبنی بین الاركان مذاكرهٔ مصلحت اولندقده ویریلان قرار موجبنجه ترقی ایله بیك نفر یكیچری وبعد اداء الخدمه سواری بلوكارینه الحاق اولنمق شرطیله بیك نفر قول اوغلی یازیلوب روم ایلی بكلر بكیسی لالا محمد پاشا ایله بودین محافظه‌سنه وضع وتعیین اولندقدن صكره صدراعظم مشتای بلغراده عطف لجام ایلدی نمچه‌لولر برمدت دها محاصره‌یه دوام ایتدیلر ایسه‌ده قدرتیاب تسخیر اوله‌میه‌جقلرینی استدلال ایدوب موسم شتا دخی تقرب ایتمكله رجعته مجبور اولدیلر وكوتوره‌مدكلری بعض طوپ ومهماتلری اغتنام اولندی .

صدراعظم بلغراده بعدالوصول استونیٔ بلغرادفتحی مكافاتی اوله‌رق سواری اوجاقلری نفراتنه ایكیشر وپیاده اوجاقلری نفراتنه برراقچه ترقی احسان ایدوب قپوقوللرینی استانبوله وامرایی مشتالرینه ارسال ولالا محمدپاشایه وزارت ثالثه براتنی تسیار ایدرك روم ایلی بكلر بكیلكنی قیوجی مراد پاشایه توجیه ایلدی .

یكیچری طائفه‌سی مدیران دولته تعریض وسوء اداره‌لری حقنده كفتكویه مجاسرت ایتملریله قائممقام بولنان ساعتجی حسن پاشا وشیخ الاسلام خواجه‌زاده محمدافندی ویكیچری اغاسی علی اغا معزول اولوب كوزلجه محمودپاشا قائممقام وصدراعظمك مقدما عزل ایتدیردیكی صنع‌الله افندی ثانیاً شیخ الاسلام وبوستانجی باشی دلی فرهاد یكیچری اغاسی اولمشیدی اشبو بیك اون بر سنه‌سی رجبنك یكرمی اوچنجی كونی سپاه زوربالری دیوان همایونده اظهار شقاوت وشهریار انامی ایاق دیوانته دعوت ایتملریله بالضروره باب السعاده پیشكاهنه تخت همایون قوریلوب پادشاه حضرتلری عرض دیدار ایتدیلر متعینان سپاهدن حسین خلیفه وبویراز عثمان وكاتب جزمی ایلرو كلوب (پادشاهم اناطولیده جلالی اشقیاسی كوندن كونه تكثر ومظالم وتعدیاتلری تزاید ایتمكله سفرده بولنان طوائف عسكریه‌نك خانمانلرینی خراب ایلدیلر كوندریلان سرعسكرلرك وباخصوص طواشی خسرو پاشانك عدم لیاقتلری ناموس دولتك كسرینه سبب اولدی بوكا دخی باعث قائممقام سابق ساعتجی حسن پاشا و وزرادن طرنقجی حسن پاشا وقپواغاسی غضنفر اغا ودارالسعاده اغاسی عثمان اغا اولمغله بونلرك جزالری ترتیب اولنمق مطلوبدر)دیه‌رك الحاح وابرام ایلدكارندن پاشالر موقع قتله كلشیكن تبریهٔ ذمت ویكیچریلر دخی شفاعت ایتملریله قورتیلوب مذكور اغالر قنطرهٔ سیفدن امرار اولندی .

طوائف عسکریه‌نك غلیانی صدر اعظمك مسموعی وعدوی جانی اولان صنع‌الله افندینك مشیخت ومحمود پاشانك قائممقاملق مسندلرینه ارتقالری وانلرك اثر تحریکی اوله‌رق غضنفر اغا وقعه‌سنك ظهوری وکندو حقنده دخی سوء تصمیاتلری معلومی اولیجق لالا محمد پاشایی سردارلق ایله کندو مقامنه اقامه ایدرك سبکبار بلغراددن الغار ایله شعبان شریفك یکرمی بشنجی کیجه‌سی استانبوله واصل وطوغریجه سرای پادشاهی‌یه داخل اولوب مظهر التفات جهانداری اولدی ایرتسی کونی قائممقام محمود پاشا صدر مشارالیهك قتلی ایچون فتوی الوب طائفهٔ سپاهك مطلوبلری دخی بومرکزده اولدیغنی عرض ایلدی ایسه‌ده پادشاه حضرتلری مساعده ایتاملریله شیخ‌الاسلام ایله قائممقام نتیجهٔ حالی تفرس ایدرك فرار واشقیای سپاه دخی عقد جمعیت ایله آت میداننده قرار ایلدیلر طائفهٔ یکیچریان صدر اعظمك مجلوبی اولمق حسبیله صدر مشارالیه اغا قپوسنه عزیمت ووزرا وعلمایی وترسانه وطوپخانه عسکرلرینی دعوت ایدوب انلرك اجتماعیله کسب قوت وباخصوص علی رؤس الاشهاد قرائت اولنان خط همایونده صدر اعظمه معاونت واشقیانك تنکیلنه غیرت اولنمسی امر وفرمان بیورلمغله تجدید اقبال وسطوت ایلدی بناءً علیه بلوك اغالری جمعیت سپاهه کوندریلوب اسم ورسملری معین اولان شقیلرك تسلیمی تکلیف اولندقده اول امرده مخالفت وتجلد اظهار ایلدیلر ایسه‌ده متعاقباً خوف تأدیب ایله پراکنده وپریشان اولملریله صنادید اشقیا برقاچ کون ایچنده اله کچدکجه قتل واقفا اولندی اناطولی قاضیعسکری ابوالیامن مصطفی افندی صدر اعظمك علیهنده اولنلردن وقتلی امضا ایدنلردن اولدیغی حالده عدم وقوف ایله افندیٔ مشارالیهی مسند فتوایه سوق واصعاد ایدوب صکره‌دن واقف حال اولدقده طریق عفو واغماضه سالك اولدی سردار لالا محمد پاشا طورناجی باشی معیتیله کوندریلان سکز اون بیك قدر یکیچری عسکریله بوسنه بکلر بکیسی جلالی دلی حسن پاشانك ورودلرینه مترقباً بلغرادده آرام ایتمکده ایسه‌ده وقت سفرتنك اولدیغندن حرکته قیام واوسك کوپریسی جوارینه نصب خیام ایلدکده عساکر مرقومه ومتعاقباً دلی حسن پاشا اون بیك قدر جلالی سواریسیله معسکر همایونه وارد اولوب منتخبی اولان درتیوز قدر آدملرینی سواری بلوکلرینه قید ایتمك اوزره سرداردن التماس ایتدکده سردار مشارالیه هرنقدر کچشدیرمکه اقدام ایلدی ایسه‌ده بروجهله قابل اوله‌مدیغندن ضروری ابراز مساعده ایتدکدن صکره فك رابطهٔ خیام وبیك اون برسنه‌سی اوائلنده بودین جانبنه سوق سمند اقدام قلندی .

قریم خانی غاز یکرای خان سردار اسبق ساطورجی محمد پاشانك قتلندن منفعل

اولدیغندن اولوقتدنبرو بالذات سفره کلیوب هرسنه اون بش یکرمی بیك تاتار عسکری کوندرمکده اولدیغی حالده سلامت کرای ومحمد کرای وشاهین کرای نام برادرلری خان مشارالیهدن روکردان اولەرق جلالی دلی حسن جمعیتنه داخل وجلالیٔ مزبورك بوسنه والیلکیله روم ایلی جانبنه کچمسی صورتپذیر اولدقده عفو همایونه نائل اولدقلرندن خان مشارالیه شاید حقمده اغبرار پادشاهی حاصل اولمش ایسه بونلردن بری قریم خانلغنه نصب اولنور واهمەسیله سنهٔ سابقه اواخرنده یعنی صدراعظم یمشجی حسن پاشانك اردوی همایونله بلغراده عودت ایلدیکی زمانده واصل معسکر همایون اولوب محافظهٔ سرحدات ایچون پچویده مشانشین اولمشیدی بودفعه سردار لالامحمد پاشا خان مشارالیهی برلکده سفره کوتورمکه چوق غیرت ایلدی ایسەده بزم جلالی طائفەسیله اجتماعمز قابل اولەمز اعتذاریله جانب قریمه عطف عنان مراجعت ایلدی

عسکر اسلام بودینه ونمچه اردوسی پشتەیه واصل اولوب قارشو قارشویەرکز خیام اولندقدن صکره پشتەجانبنه مرور اولنمق تصمیمیله کوپری انشاسنه مباشرت وختامەرسیده اولمقسزین یدی سکز بیك جلالی واوچ درت بیك قدر یکیچری وسائر عسکر قایقلر ایله امرار اولنوب کوپرینك محافظەسی ایچون استحکام انشاسی سپارش اولنمشیکن جلالی طائفەسی بزاناطولیده بوقدر غوغا ایتدك ونیجه ممالك تخریب وغارت ایلدك نه متریس قازدق ونه سپت دیزدك دیەرك اچیقدن دشمن اردوسی اوزرینه هجوم ایدوب خیلیجه جلادت اظهار ایلدیلر ایسه دخی ایش اسکی بیلدکلرینه توافق ایلدیکندن وکوپری دخی تمام اولمامق حسبیله اعانه اولنەمدیغندن بودین جانبنه مرور ایده بیلان افراد جزؤیەدن ماعداسی تلف وهبا اولدی برقاچ کون مرورنده سکزبیك قدر فدایی نمچەلو بودینجانبنه کچوب متصدیٔ حرب وقتال اولدقلرندن مقدار کلیسی علف شیرشمشیر وبرطاقی دخی طونەیه دوکیلوب غریقاً تلف اولدیغیمثللو مؤخراًواقع اولان هجوملری دخیموجبانهزام وحرمانلری اولدی ووقعهٔ سابقەنك نظیرەسی ظهوره کلدی بوندن صکره بر مدت دها طرفین موقعلرنده آرام وموسمشتانك حاولی جهتیلەبیك اونایکی سنەسی ربیع الاولنده روم ایلی والیسی تریاکی حسن پاشا بودین محافظەسنه بالتعیین موکب اسلام جانب بلغراده ونمچەلولر دخی مملکتلری طرفنه عطف زمام ایلدیلر.

جلالی حسن پاشا روم ایلی طرفنه کچورلمش ایسەده پاشای مزبوردن آیریلان وطرف طرف حادث وپیدا اولان جلالیلر کوندن کونه کسب جمعیت وجسامت ایتمکده اولملریله تنکیل وتدمیرلری ایچون اولا وزرادن نوح پاشا وثانیاً نصوح پاشا سرعسکر تعیین اولنمشیکن

موفق اولنه‌میوب صدراعظم یمشجی حسن پاشا دخی ایکی طرفك اموریله تقیدایلك ضمننده استانبولده قالدیغی حالده اغراض شخصیه‌سنك اجراسی قیدینه دوشه‌رك وزرا وامرادن منفوری اولنلری قتل واعدام ایلدیکنه ویکیچریلرك حمایه‌سیله نائل استقلال اولمقدن ناشی مغلوب امتنانلری اولدیغندن یکیچری طائفه‌سی کرك استانبولده وکرك اردوی همایونده پك زیاده یوزه چیقوب اداره‌لری کسب مشکلات ایتدیکندن ماعدا طوائف عسکریه ایله اعتصامی جانب سلطنته خوش کلدیکنه بناءً بیك اون ایکی سنه‌سی ربیع الآخرنده معزول وبرقاچ کون صکره مقتول اولوب مقدما ساحدارلقدن مصر والیلکیله چیقان یاوز علی پاشا صدر صدارته انتخاب ودعوت اولندی .

نقض عهد شاه عجم

حکمران ایران اولان شاه عباس عصر مراد خان ثالثده دولت علیه ایله عقدمصالحه ایتدکدن صکره امور مختلفهٔ دولتنی تنظیم واوز بکلر النه کچن ممالك موروثه‌سنی مع زیادة استرداد ایله قوت وقدرتنی تمیم ایتمکله مقدما جانب سلطنت سنیه‌یه ترك ایلدیکی اذربایجان وشروان الکالرینك ضبطنه فرصت بین ایدی نمچه سفرینك تمادیسی وباخصوص اناطولیده جلالی اشقیاسنك ظهوری آرادیغی زمانی ارائه ونمچه‌لولرك ترغیب وتشویقیله حاصل اولان اتحادلری دخی شاهك ارزوسنی اجرایه ابراز مساعده ایلدیکندن وتبریز محافظه‌سنده بولنان ویرلی قولی دنیلان اوچ درتبیك قدر یکیچری نفراتی والیلری بولنان زنجیر قران علی پاشایه تغلب ایدرك اهالی‌یه ایتمدکاری جور واذا قالمدقدن بشقه پاشایی قالدیروب بعض اکرادی تربیه نامیله غارته کوتوردکلری شاه مشار الیهك مسموعی اولدیغندن اونبشبیك سواری ایله بروجه ایلغار یدی کونده اصفهاندن تبریزه واصل اولدی .

علی پاشا برایکی بیك کشی ایله اثنای عودتنده شاهه راست کله‌رك وقوعبولان محاربه‌ده اثبات شعار مردانکی ایتمشلر ایسه عجملرك کثرتی موجب غلبه‌لری اولمغله اکثر عسکر وامرا شهیداً عازم ملك جاودانی اولوب علی پاشا اسیروشهر تبریز کرفتار دام تسخیر اولمسیله برابر شاه مشار الیهك روانی محاصره‌یه شتاب ایلدیکی خبری دردلته وصول بولدی بونی متعاقب پادشاه زمان سلطان محمد خان حضرتلری بیك اون ایکی سنه‌سی شهر رجبی اواسطنده اوتوز یدی یاشنده وسلطنتلرینك اونجی سالنده وفات ایلدی .

سلطنت سلطان احمد خان اول

سلطان احمد خان اول جالس تخت پدر اولدی شهریار مغفور عابد وزاهد برپادشاه

كثيرالمحامد اولوب فقط قوهٔ مدبرهسی مرتبهٔ احتیاجدن دون ووالدهلری صفبه سلطانه تعظیم وتوقیری حددن افزون اولمغله عزل ونصب وكلا وحل وعقد مصالح سلطنت مشار الیهانك مسلم كف غیركافیهسی اولدیغندن رواج ارتشا فوق‌العاده شهرتما ایدی .

جلوس احمدخان وقوعی كونی قپودان دریا جغاله زاده سنان پاشا دونمای همایون ایله اقدكزدن عودت وتقبیل دامن پادشاه جدید ایله تجدیدمزیت ایلدیکی مثللو بش‌التی‌كون صكره صدر اعظم‌یاوزعلی پاشا دخی واصل اولدی‌جلوس‌بخششی صدر اعظمك‌مستصحبی اولان مصر خزینه‌سندن اعطا اولنمق مصمم اولدیغی حالده خزینهٔ مزبورهنك قارهدن كلدیكی جهتله ورودی بش اون كونه محتاج اولدیغندن یالكز ایچ خزینه‌دن یدییوزبیك التون اخراج وقانون دولت وجهله طوائف عسكریه‌یه تقسیم اولندی

صدر اعظم نمچه طرفنه وچغاله زاده عجم اوزرینه سردار نصب اولنوب بش اون بیك یكیچری ایله سلحدار وعلوفجیان یسار وغربای یسار بلوكلری جغاله زاده معیتنه وقصور طوائف عسكریه صدر اعظم اردوسنه مأمور وترفیق قیلنوب صدر مشارالیه‌بیك اون اوچ سنه‌سی محرمنده‌جانب‌انكروسه تحریك طوغ وعلم ایلدی‌لكن بلغراده وصولی متعاقب مرتحل‌دار اخرت اولمغله مهر صدارت سنهٔ سابقه‌ده سردار بولنان لالا محمد پاشایه ارسال بیورلدی

صدر جدید ابتدای سفردن یعنی اون ایكی سنه‌دنبرو محاربه ومحافظه خدمتلرنده مستخدم ودرایت وشهامتی مسلم اولدیغندن تداركات قویه ایله بودین جانبنه‌عزیمت‌ایدوب وصولندن مقدم پشته‌ده بولنان نمچه‌لولر فرار ایتمكین اولحوالیده بولنان جان قورتران وخطوان وواج پالنقه‌لرینی ایادئ اعدادن تخلیص‌وتعمیر وترمیملرینی تمیم ایتدكدنصكره استرغون قلعه‌سنی محاصره ایلدی ایسه‌ده‌نمچه‌لولر استرغونك قارشوسنده واقع جكردلن نام استحكام جوارینه اردو وطونه نهری اوزرینه كوپری قوروب نوبنو قلعه‌یه عسكر ومهمات وضعیله تحكیم وترصین ایلدكلرندن وروز قاسم دخی تقرب ایتدیكندن برآیدن متجاوز وقوعبولان محاصره‌ومحاربه نتیجه‌بخش‌مطلب اولمامغله صدر مشارالیه سرحدات اسلامیه‌نك امر محافظه‌لرینی بالا كمال بودینه واندن بلغراده‌عودت ایدوب بش اون كون مرورنده خاكپای شاهانه‌یه یوز سورمك ومصالح مهمه‌یی شفاهاً عرض ایلمك ایچون جانب استانبوله تحریك توسن استعجال ورمضان شریف ایچنده تقبیل دامن سلطانی ایله تحصیل شرف واقبال ایلدی .

شاه عجم روانی محاصره‌یه عازم اولدقده والیسی بولنان شریف پاشا جوارده بولنان

نخجوان قلعه‌سنی ترك ایتدیره‌رك ایچنده بولنان عساكر عثمانیه‌یی جلب ایتمكله رواندە التی بیك قدر عسكر تجمع ایتمشیدی بونلرله امر مدافعه‌یه قیام ایلدی ایسه‌ده استانبولدن سردار تعیین اولنان چغاله زاده‌نك ورودی اوچ بش آیه محتاج اولدیغنه وجوارده بولنان ولاة دخی جلالی غائله‌سندن ناشی قدرتیاب اعانه اوله‌مدقلرینه مبنی یدی آی محصور اولدقدن صكره بالضروره تسلیم حصار ایلدی اذربایجان اهالیسی ایچنده شیعیت تأسس ایلمش بولنمقدن ناشی انلرك اعانه‌سیله شاه مشارالیهك قوت وجمعیتی كوندن كونه متزاید اوله‌رق اولحوالیده بولنان مواقعی كاملاً زیر حكمنه المغله صوقوللی محمد پاشا مرحومك فصل سابقده بیان اولنان ملاحظات ومطالعاتی تمامیله ظهوره كلدی ومقدما چكیلان بونجه امكلر هبا اولدی .

سردار ایران چغاله زاده سنان پاشا بیك اون اوچ سنه‌سی محرمی اواسطنده اسكداردن حركت ایدوب راست كلدیكی جلالی سركرده‌لرینك كیمنی قتل وتدمیر وكیمنی تلطیف وتأمین ایله جنود عثمانیه‌یی توفیر ایدرك ارضرومه واندن قارصه واصل اولدقده جنكه دعوتی متضمن ایران شاهنه نامه‌لر كوندردی ایسه‌ده شاه مشارالیه مقابله‌دن كریزان وروانه طوغری روان اولدیغندن سردار اكرم دخی ارقه‌سی صره پویان اولدی شاه عجمك مقصدی عساكر عثمانیه‌یی اتعابه منحصر ومقابله‌دن مجتنب اولدیغنه ومقدما قلعهٔ روانی تخریب واولحوالی‌یی اهالیدن تخلیه ایلمش ایدوكنه بناءً سردار مشارالیه نخجوانه منصرف وزمام تدبیری قره باغده قشلامعه منعطف اولدیغی حالده معیتنده بولنان امرا وطوائف عسكریه ممالك عثمانیه‌یه عودت خصوصنده همزبان اتفاق اولدیلر سردار اكرم هرچندكه قره باغك شتاسی خفت ومأكولات ومشروباتی كثرت اوزره در جمعیتمزی طاغتمیوب بوسنه اوراده مشتانشین اولور ایسه‌ك عجم شاهنی بریرده قصدیروب طوتمق اغلب مأمولدر دیدی ایسه‌ده كاركر تأثیر اولمیوب وموسم شتانك حلولی جهتیله بعد ازین تبریزی محاصره دخی نتیجه بخش اولمز دیو غلو ایلدكلرندن بالضروره نهرارسی مرور ایله تبریزه قریب محللردن وانه لدی‌الوصول امرا وطوائف عسكریه‌یی مناسب مشتالره ارسال وكندوسی وانده اقامتی اختیار ایلدی وامرادن بعضلرینك سردار اولانلرك مشتانشین اولمسی خلاف معتاد ومغایر احتیاطدر دیدكارینه قولاق ویرمدی لكن عساكر عثمانیه طاغیلوب سردارك وانده مقیم اولدیغنی شاه عجم استماع ایتدكده وانی محاصره‌یه شتاب ایلدیكندن سردار مشارالیه ناچار وان كولندن قایق ایله عادلجوازه وآندن دخی ارضرومه عزیمت وشاه دخی وانی المغه عدم استطاعتنی درك ایله عودت ایلدی.

صدر اعظم لالا محمد پاشا بیك اون درت سنه‌سی محرمنده اردوی همایون ایله استانبولدن حرکت ایدوب بلغراده وبعده اوسك جوارینه واصل اولدقده جهت توجه تعیین اولنمق اوزره عقد مجلس مشاوره ایلدی بعضیلری استرغون تسخیرینه کیدلمك صورتنی ترجیح ایلدیلر ایسه‌ده اکثر امرا قنیژه ایله ویانه بیننده اولان وثروت ومعموریتلری مشهور بولنان مملکتلرك غارت ایدلمسنی تنسیب ایتملریله بوکاقرار ویریلوب یکیچری اغاسی نفراتیله ایلرویه کوندرلمش اولدیغی حالده اردو قاضیسی بولنان ولدان زاده احمد افندی‌یه قرار مجلسی تسجیل واعلام ایتمك خصوصی طرف سردار اکرمیدن تکلیف اولندقده قاضیٔ مومی‌الیه اصحاب لیاقت وحمیتدن برذات اولدیغندن جواب صادقانه‌یه جرأت ایدوب (برطاقم حطام دنیا ارزوکشلرینك اقوالنه فریفته اوله‌رق بوقدر اغر عسکر ایله چاپوله کتمك خطای فاحشدر زیرا دها قاسمه سکسان کون اولوب امر غارت ایسه یکرمی اوتوز کونده حاصل اولور وطوائف عسکریه دسترس اولدقلری اموال غنایمی مأمنلرینه ایصال ایچون طاغیلور اولوقت دشمن استونیٔ بلغراد ویاخود بودینی محاصره ایلدکده کیملر ایله جواب ویررسکز باخصوص پادشاه حضرتلری استرغونك فتحی مراد مخصوصمدر دیدیکنی افاده بیورمش ایدکز بوکا تشبث ایلدیککز حالده بعد المحاصره فتحی میسر اولمسه دخی معذور اولورسکز) دیمکله بوکلام مستقیمانه صدر اعظمی خواب غفلتدن بیدار ویکیچری اردوسنی عودت ایتدیره‌رك استرغون جانبنه عطف لجام اقتدار ایلدی .

مقدما پاپا طرفندن نمچه‌لولره اعانه‌یه کوندریلوب بعض پلنقه‌لر محافظه‌سنه وضع اولنان ایتالیالولردن اوچبیك قدر ایتالیان ابراهیم پاشا صدارتنده مأمور محافظه‌سی اولدقلری قلعه‌لری جانب سلطنت سنیه‌یه تسلیم وعلوفهٔ معینه ایله خدمت دولت علیه‌یه داخل اولمشلر ایدی بونلرك واسطه‌سیله بوکره دخی استرغون ملحقاتندن اولوب امر محافظه‌لری کذلك ایتالیانلره مودوع اولان استحکامات مرقوملر طرفندن جانب دولته تقدیم قلندی وبونلر دخی عطایا وعلوفهٔ معینه ایله خدمت دولته قبول اولندی .

قلعهٔ استرغون برآیدن زیاده محاصره وتضییق اولندقدن صکره استیمان ایله فتح وتسخیر اولنمغله صدر اعظم فوق‌العاده مسرور اولدی زیرا مقدما ایادیٔ اعدایه کرفتار اولدقده کندوسی محافظ بولندیغندن ینه کندو معرفتیله استرداد اولنمسنی تمنی ایتمکده ایدی حتی مقدما ویره شرائطنی مذاکره ایدن وخدمت کتابتنده بولنان پچویلی ابراهیم افندی‌یی کوندروب استرداد شرائطنی دخی ینه انکاه مذاکره ایتدرمش اولدیغنی وبعد

ازین اولدیغمه غم یمم دیدیکنی مومیٰ الیه ابراهیم افندی روایت ایدر .

سلطان سلیمان زمانندنبرو تابعیت دولت ایله نائل آسایش اولان اردل قومی ابتدای سفرده فریفتهٔ مکرو آل ومتصدیٔ دعوای استقلال اولوب انواع خساراته کرفتار اولدقدن صکره بالآخره نمچه‌لولره محکوم اولمشلر ایدی نمچه خلقی ایسه کرك مجار وکرك اردل اهالیسنه پك زیاده ظلم وحقارت ایده کلملریله مبتلا اولدقلری ذلت واذیت جالمرینه طاق دیدیکندن نهایت عقد جمعیت ومجار بکزاده‌لرندن بوچقایی نام بکزاده کندولرینه قرال نصب اولنمق اوزره کمافی السابق طرف دولت علیه‌یه عرض تابعیت ایتملریله سنهٔ سابقه‌ده اقتضا ایدن شروط وقیود مذاکره وتتمیم وجانب پادشاهیدن اصدار واحسان اولنان نامهٔ همایون ومرصع آلتون تاج وقلیج وخفتان صدر اعظم واسطه‌سیله تسلیم اولندقدن ماعدا یکرمی بیك قدر عساکر متنوعهٔ عثمانیه ایله دخی بازوی اقتدارلری تحکیم قلندی بناءً علیه صدر اعظم استرغون محاصره‌سیله مشغول ایکن قرال مشارالیه اردل ایچنده بولنان نمچه اردولریله برقاچ دفعه محاربه وجمله‌سنده استحصال غلبه ایتمکله وراد وسائر اردل قلعه‌لرینی تخلیص ایلدکدن صکره وقوعبولان التماسنه مبنی بودین بکلر بکیسی بکتاش پاشا عساکر جدیده ایله اعانه‌یه مأمور ایدیله‌رك مجارستانك قلاع مشهوره‌سندن اولان ایوار قلعه‌سی دخی نمچه‌لولرك ایادی تسلطلرندن انتزاع اولندی قلعهٔ مرقومه ذاتاً اردل حکومتنك خارجنده اولدیغندن طوغریدن طوغری‌یه جانب سلطنت سنیه‌دن ضبط اولنمق تصور قلنمش ایسه‌ده قرال مشارالیه اردل حکومتنه الحاقی خصوصنده نیاز والحاح ایلدیکنه وتطیبی ایسه ملتزم بولندیغنه مبنی اسعاف التماسنه مساعدهٔ سنیه ارزانی بیورلدی .

شرق سرداری اولان چغاله زاده سنان پاشا موسم شتایی ارضرومده امرار وتدارکات حربیه‌یه صرف اقتدار ایدوب بیك اون درت سنه‌سی اول بهارنده معیتنه مأمور اولان امرا وعساکر ایله تبریزه طوغری حرکت وسلماس حوالیسنه مواصلت ایدرك عجم شاهی ایله اردولرنده ایکی اوچ ساعتلك مسافه قالدقده ارضروم بکلر بکیسی سفر پاشا اون یدی نفر میر میران ومیرلوایی کندوسنه اویدیروب بلارخصت جانب دشمنه ایلغار ایتمکله سردار مشارالیه عودتلری ایچون اسطار اوامر ایلدیکی حالده کارکر تأثیر اولمدی شاه مشارالیه ایسه عسکرینی اوچ فرقه‌یه تقسیم ومتعاقباً سوق ایلمش ایدوکندن سفر پاشا طاقتی درجنك اول برنجی فرقه‌یی تارمارو فرقهٔ ثانیه‌یی التجایه اجبار ایدوب انلر ایله دخی مطارحهٔ کار وزاره مسارعت وجمله‌سنی شاه اردوسنه ارجاعه غیرت ایتملریله بوقدر

فوز وظفر ایله قناعت لازمه‌دن ایکن تهور نابجا ایله اردوی شاهه دخی هجوم واخشامه قدر جنك ایلدیلر شاه عجم ابتدای حالده معسکر عثمانی عسکردن خالی اولمق زعمیله درت بش بیك سواری کوندرمش ایدوکندن سردار اکرمك یاننده بولنان جیوش موظفهٔ عثمانیه بونلری دفع ایدوب انجق حین عودتلرنده کرکی کبی زده‌لنمش ویورلمش اولان سفر پاشا عسکرینه بالتصادف آغاز محاربه اولنمغله امرانك بعضیلری دشمنی سوکوب اردویه عودت ایده بیلدیلر ایسه‌ده سفر پاشا وبرقاچ بکلر بکی ومیرلوا مقتول ومأسور اولدی بوو قعه عساکر عثمانیه‌یه موجب دهشت اولدیغی حالده اخشامدن صکره اکراد بکلری عجم باصدی غلغله‌سیله پراکنده وپریشان وصنوف عسکریه‌دن پك چوغی دخی انلر ایله کریزان اولوب مؤخراً بوشایعه‌نك بی اصل وخدعهٔ دشمن اولدیغی ظاهر اولمشیکن سردار اکرمك یاننده ایکی اوچبیك قدر یکیچری وسپاه ضابطان ونفراتندن بشقه کیمسه قالمدیغندن بالضروره مهمات وعسکری دوه‌لره ارکاب ووانه طوغری شتاب ایلدی شاه عباس اردی همایونك عودتی کندوسنی طوتمق ایچون ترتیب اولنمش دسیسه‌یه حمل ایله برمقدار تأنی اختیار ایتدکدن صکره اردوکاهه واصل ونقل اولنه‌میان بعض اشیای خسیسه‌یه نائل اولدی .

(استطراد) دولت علیه‌نك عساکر موظفه ومنتظمه‌سندن اولوب اوائلده میرمیران ومیرلوالر معیتنده خدمات عظیمه‌یه موفق اولان ومقدار وکمیتلری فصل سابقده مسطور بولنان تیمارلو سپاهیسنك انحلال قانون وانتظاملری سببیله صورت وعددلرینه ضعف ونقصان طریان ایلدیکندن بروقتدنبرو بکلر بکی ومیرلوالر لوند وسکبان نامیله دائره‌لرنده برطاقم حشرات استخدام ایدرلر ایدی بونلر دخی جلالیلرك برنوعی وبلکه منبعی اولوب چونکه برایکیوز نفره پیشوا اولان سکبان بلوکباشیلری قپوسز قالدیغی ووقت حالی مساعد کوردیکی آنده جلالی اولور ویا اولمشلره التحاق برله تخریب ممالك وغارت اموال عبادالله ایله امرار ایام ایلر ایدیکه بوعصرده ظهور ایدن جلالیلرك پیشواشی اولان قره یازیجی دخی ولاة بلوکباشیلغندن آزمشدر کرك بومحاربه‌ده وکرك سنهٔ سابقه‌ده بودیمان بشته‌یه عسکر امرار اولندقده قیریلان جیوش اسلامیه بونلردن اولوب عساکر موظفهٔ عثمانیه‌دن اولان ضایعات اقل قلیل ایدوکی روایت کردهٔ اکثر مورخیندر .

چغاله زاده مغموم ومکدر وانه وآندن دیاربکره رجعت عقبنده مرتحل دار آخرت اولمغله اراق امرای عثمانیه شروان وشماخی طرفلرنده پایدار اوله‌مدیغندن اولحوالی دخی شاه عجمك حکمنه داخل اولدی .

جلالی اوزرینه سرعسکر تعیین اولنان نصوح پاشا بولوادین قربنده طویل نام شقی ایله محاربه ایدرك منهزم وسبکبار استانبوله عازم اولوب بالذات پادشاه حضرتلرینك اناطولی جانبنه عزیمتلری مقتضیدر دیو شفاهاً حضور همایونده عرض مافی‌الضمیر ایلدیکندن سلطان احمد خان حضرتلری بروسه‌یه عزیمت بیوروب یمشجی حسن پاشا وقعه‌سندنبرو سرسری کزمکده اولان درت بیك قدر سپاه وسلاحدار چالقلرینك یعنی مطرودلرینك جرایم سابقه‌لری عفو ووظائف مقطوعه‌لری ابقا وایفا اولنه‌رق نصفی نصوح پاشا ونصف دیکری وزرادن داود پاشا معیتنه بالتعیین جلالی تسلطنك رفع وازاله‌سنه مأمور واعزام بیورلدی ومتعاقباً آستانهٔ علیه‌یه عودت همایون واقع اولدی

صدر اعظم لالا محمد پاشا استرغون فتحیله بکام اولدقدن وویشغراد وپولاته وپسپرم کبی پالنقه‌لری روم ایلی بکلر بکیسی تریاکی حسن پاشا وبوسنه میر میرانی خسرو پاشا معرفتلریله تسخیر ایتدیرکدن صکره بلغراده عودت ایتمشیدی ایران ماده‌سی وجلالی احوالی کسب مشکلات واهمیت ایتمك حسبیله استانبوله دعوت اولنوب لدی‌الوصول عقد مجلس مشورت اولندقده وزیر رابع بولنان وقیوجی مراد پاشا نامیله مشهور انام اولان پیرصاحب شمشیرك نمچه اوزرینه ونصوح پاشانك ایران جانبنه سردار تعیینیله صدر مشارالیهك مرکز دولتده اقامت ایلمسی قرارلشوب مساعدهٔ پادشاهی دخی ارزان بیورلمشیکن چغاله زاده وفاتنده بوستانجی باشیلقدن قپودان اولان وذات شاهانه‌یه فوق‌العاده تقرب حاصل ایلیان درویش پاشا تشویقیله صدر اعظمك بالذات ایران اوزرینه حرکتی ایچون اکید وشدید خط همایونلر صادر اولدقدن بشقه بعض توبیخات وتحقیرات دخی واقع اولدیغندن صدر مشارالیه بغایت متأثر ومتکدر اوله‌رق بالآخره منزول وبرقاچ کون مرورنده رحمت حقه موصول اولمغله مشارالیه درویش پاشا بیك اون بش سنه‌سی اوائلنده صدر صدارته اعتلا وتقرب پادشاهیدن مستفید اولمق امنیه‌سیله سابقی زماننده حیدر پاشا صحراسنده تهیه اولنان اردوی همایونی دلی فرهاد پاشا نامنده برنو ظهوره اعطا واناطولی جانبنه اسرا ایلدی انجق پاشای مزبورك حرکات مجنونانه‌سی جهتیله قونیه‌یه وارمقسزین معیتنه مأمور اولان عسکر متفرق وپریشان اولدیغندن علت سببیت ایله صدر مشارالیه متهم وطمع وغرضدن عبارت اولان افعال سیئه‌سی دخی منتشر اولمغله سنهٔ مزبوره شعبانده حضور همایونده مقتول ومقام صدارته نمچه اوزرنده سردار بولنان قیوجی مراد پاشا موصول اولدی .

اکری قلعه‌سی اردل ایله مجارستان بالابینده واقع اولوب ممالك اسلامیه‌یه اوزاق

اولدیغنه واسترغون قلعه‌سی ایسه طونه کنارنده وبودینك اوست جانبنده ایدوکندن الده بولنمدقجه بودینك تحت امنیت کامله‌ده قاله‌میه‌جغی بدیهی ایدوکنه مبنی ابراهیم پاشا صدارتنده مذکور قلعه‌لر مبادله اولنمق شرطیله عقد مصالحه اولنمسی مذاکره اولندیغی حالده نمچه‌لولر راضی اولمامشلر ایکن اردل قومنك سلطنت سنیه‌یه تجدید تبعیت ایتملری اوزرینه بالضروره اظهار موافقته مجبور اولدیلر ایسه‌ده جانب دولت علیه‌دن بلابدل استرغون قلعه‌سی طلب اولنمغله ینه مصلحت تسویه پذیر اوله‌مامش اولدیغی حالده مؤخراً استرغون قلعه‌سی دخی حرباً تسخیر اولندیغندن مصالحه‌یه مانع قالمیوب فقط صدر عصر بولنان لالا محمد پاشا برکره حوزهٔ حکومت اسلامیه‌یه کیرن قلعه‌لرك یعنی یانق قلعه‌سیله فیلك وسائر پلنقه‌لرك جانب دولت علیه‌یه تسلیمی وعموماً مجار قومنك پوچقایی قرال زیر حکمنده بولنمسنی اساس مصالحه اتخاذ ایدرك بووجهله مذاکرهٔ صلح اولنمقده ایکن کندوسی استانبوله دعوت اولنمغله ختام مصلحت مرادپاشایه حواله اولنمشیدی.

عقد مصالحهٔ نمچه

ایران واناطولی احوالنك تنظیمی ایچون نمچه مصالحه‌سنك برآن اول بتورلمسی اقتضای حالدن کوروندیکنه مبنی اساس مذکوردن فراغت اولنه‌رق بودین میرمیرانی علی پاشا وقاضیسی هابل افندی نمچه مرخصلریله استرغون ایله قومران بیننده واقع زیدوه نام محلده قایقلر ایچنده بالاجتماع بدل صلح اولمق اوزره نمچه‌لولر طرفندن ایکیوز بیك غروش اعطا واوچ سنه مروروندن صکره هرسنه هدیهٔ مناسبهٔ غیر معینه تقدیم قلنمق شرطیله اون یدی ماده ویکرمی سنه مدت اوزرینه امر صلحی مذاکره وتنظیم ایلدیلر

اون بش سنه ممتد اولان اشبو محاربه‌نك نتیجه‌سنده غالبیت ومغلوبیت ومنافع وضایعاتدن طرفینه عائد اولان احوال بروجه آتی ایراد اولنور: اولا سلطنت سنیه‌نك مرکز سلطنتی شویله طورسون اس الحرکات عسکریه‌سی اولان بلغراد بیله معرکه‌کاه اولان مواقعه ایکیوز ساعتدن متجاوز وویانه‌نك مسافه‌سی ایسه بوندن پك چوق ناقص اولمق حسبیله سوق عسکر ومهمات خصوصاتنده دولت علیه‌جه مشکلات برقاچ مرتبه افزون ایکن اوائل سفرده سنان پاشازاده محمد پاشانك زیر اداره‌سنده بولنان بوسرعسکر اردوسنك پریشانلغندن بشقه عساکر عثمانیه میدان محاربه‌سی انهزامنه کرفتار اولمیوب بالعکس یانق واکری وقنیژه محاربه‌لرنده نمچه‌لولرك اوچ عدد جسیم اردولری بالکلیه قهر وتدمیر وکافهٔ طوپ وجبه خانه ومهمات خیامه‌لری ضبط وتسخیر اولنمشدر.

ثانیاً برم تاریخلرده یانق تعبیر اولنان راب قلعه‌سیله استرغون واستونیٔ بلغراد وپشته

قلعه‌لری برطاقم پلنقه‌لر بالدفعات طرفیندن ضبط واسترداد اولنمش ایسه‌ده نتیجهٔ حالده سلطنت سنیه حدود قدیمه‌سندن اصلا ضایعاته مبتلا اولمدقدن فضله اکری وقنیژه وایوار قلعه وسنجاقلرینی قلمرو حکومتنه الحاق ومنشأ محاربه اولان بوسنه ایالتنی دخی بهکه وبنالوقه طرفلرندن خیلیجه توسیع ایلمشدر ثالثاً بومحاربه‌دن صکره افلاق وبغدان امارتلرنده مخالفت وعصیان اقتداری بالکلیه زائل ومملکتین مزبوره ایالات سائره صره‌سنه داخل اولمغله دیوان همایون ترجمانلغی کبی خدمات دولت علیه‌ده مستخدم اولان روم ماتی اکابرندن ویوده‌لر نصب وتعیین اولنمغه باشلانمشدر

ضایعات بحثنه کلنجه اولا سلطان سلیمان زماندنبرو نمچه‌لولرك سنوی اوتوز بیك التون ویرکو ویرملری مشروط ایکن هدیهٔ غیر معینه‌یه منقلب اولدی ثانیاً هرنقدرسلطنت‌سنیه بوسفرده غائب ایلدیکی نفوس واموالِه مقابل کلیتلو اسرا واموال غنایمه دسترس اولمق حسبیله ملت اسلامیه‌نك ضایعاتنی بومنافع جبر ایده بیلور ایسه‌ده سفر مزبور جلالیلرك ظهوریله اناطولینك خرابیسنی استلزام ایلدی ثالثاً عجم شاهی دولت علیه‌نك نمچه‌لولر ایله اوغراشمقده اولمسنی فرصت اتخاذ ایدرك اذربیجان وشروان الکالرینی استرداده قدرتیاب اولدی

سلطان احمد خان حضرتلرینك زادهٔ طبع شاهانه‌لری اولان صلح تاریخی دخی مواد مشروحه‌یی مؤید اولدیغندن ثبت وترقیم قلنمشدر .

بونجه ییلدر سرحده سردار ارسال ایلدم ❀ کرچه کوردم هربرینك خدمتی اعلادرر
برزمان آسوده اولوب عسکره ایره نظام ❀ کیمسه‌یه قالمز کچر چون بیلورم دنیادرر
مائل اولدم نیجه ییللر ایره سرحده سکون ❀ رزمی بزم ایتسونلر انده نیجه برغوغادرر
طوتدی راه کعبه‌یی خار مغیلان عدو ❀ انی اول یولدن کیدرمك دولت عظمادرر
هم جلالیدن قرامان وسیواس اولسون خلاص ❀ خارجی خذلی دخی لازم چو بر معنادرر
رأی صائب فکر ثاقبده وزیر بی نظیر ❀ بولمدم اما بوکار اوزره که مستثنادرر
عاقبت هاتف مراد پاشایچون ایدوب خطاب ❀ دیدی کوندر سرحده اول عاقل ودانادرر
خدمتکده حاصل ایتمشدر سنك ریش سفید ❀ بو مرادك اول مراده کرواره دنیادرر
بوسرور اوزره انی سرحده ارسال ایلدم ❀ سعی ایدوبدر خدمتمده هرنه کیم اولادرر
بختیا باش اکدیرن قطع خراجه دشمنی ❀ اولدی تاریخ حالیا جهد مراد پاشادرر
۱۰۱۵

اردل قرالی اولان اشتوان بوچقایی حقنده نمچه‌لولرك عداوت وخصومتلری مرتبهٔ کمالده اولوب لکن حرباً برشیئه مقتدر اوله‌مدقلرندن علی روایةٍ بعض وسائط ایله

تسمیمنه ظفریاب اولملریله مشارالیهك وصیتی اوزرینه همشیره‌سی دامادی اولان وقدیم مجار قراللری نسلندن بولنان همون باطوری نام بکزاده اتفاق امرای قوم ایله مقام قرالی‌یه انتخاب اولندیغنه ومقدما قرال متوفایه اعطا اولنان عهدنامهٔ همایونده دخی مزبورك ولی عهدلکی مسطور ایدوکنه مبنی جانب سلطنت سنیه‌دن مشارالیهك قرالاغی تصدیق ونامه وتشریفات همایون ایله توقیر قلندی صدراعظم امر صلحی اتمام وبدل صلح اولان ایکیوز بیك غروش ایله وارد اولان نمچه ایلچیسنی مستصحباً دارالسلطنه جانبنه خرام ایدوب بیك اون التی سنه‌سی اواخر محرمنده استانبوله واصل وربیع الاولنده اناطولی احوالنی تنظیم ایچون صحرای اسکداره مرتحل اولدی .

استیصال اشقیای جلالیان

چغاله زاده ایران اوزرینه سردار اولدقده یوردلق واوجاقلق وجهله کلیس سنجاغنه متصرف اولان جانپولاد زاده حسین بکه حلب ایالتنی توجیه ایتمشدی سردار مشارالیه منهزماً وانه عودت ایدر ایکن مزبور حسین پاشا درتبیك قدر منتظم عسکر ایله ملاقات ایتمسی عقبنده هنکام محاربه‌یه یتشمامك تهمتیله مقتول اولدیغندن حلب متسلمی اولان برادر زاده‌سی علی بك رفع رایت عصیان ایلدیکنه بناء دفع غائله‌سی ایچون ایالت حلب میرمزبوره توجیه اولندیسه دخی تحصیل اطمینان ایده‌مدیکندن وارباب عشیرت وعصبیتدن واصحاب ثروت واقتداردن اولملریله عساکر موظفهٔ عثمانیه‌یه تقلیدا قرق بیك قدر سواری وپیاده جیوش منتظمه تدارك ایدرك شام وحمص طرفلرینه اطالهٔ دست تغلبه متجاسر اولدیغندن صدر اعظم قلندر اوغلی وقره سعید وطویل کبی اوچربشر بیك اشقیا ایله اناطولی‌یی تخریب ایلکده اولان جلالیلره عطف نکاه ایتمیه‌رك اول امرده جانپولاد اوغلی جمعیتنك طاغدلمسی مقصدیله حلبه طوغری عازم اولدی اثنای راهده وباخصوص قونیه‌ده اله کچردیکی اوفق تفك جلالی اشقیاسنی انداختهٔ حفرهٔ انعدام ایتدکدنصکره حلب جوارنده وقوعبولان محاربهٔ عظیمه‌ده منصور ومظفر اوله‌رق سواد اشقیایی قهر وتدمیر ایلدی بومحاربه‌ده روم ایلی والیسی ثریا کی حسن پاشا فوق العاده اظهار شجاعت وغیرت ایدوب خاتمه زیب دفتر خدمات اولمغله پیرلکنه بناء وطلب واستدعاسنه ابتناء خواص وزارت ایله تقاعد احسان وجانپولاد اوغلی علی پاشا بعدالانهزام فرار کنان درکاه پادشاهی‌یه دخیل دوشدیکندن عفو همایونه مظهر وطمشوار ایالتیله موقر قلندی

اشبو بیك اون التی سنه‌سی خلالنده قریم خانی اولان غازیکرای مطعوناً مرتحل

دار اخرت اولدقده امراسی پدری وصیتیدر دیه‌رك اوغلی تخمشکرایی مسندخانی‌یه اصعاد ایله کیفیتی طرف شاهانه‌یه عرض ایلدیلر ایسه‌ده بلا توجیه قاعد وساده حکومت اولمسی طرف سلطنت سنیه‌یه کران کلدیکندن برمدت جلالی دلی‌حسن پاشا ایله کزوب بعده عفو همایونه نائل واول زماندنبرو استانبولده مقیم اولان مرحوم مشارالیهك برادری سلامت کرای منصب خانی‌یه واصل اولدی

صدر اعظم یکیچری اوجاغنی معیتنده توقیف وطوائف عسکریه‌یی وبکلر بکیلری مناسب موقعلره تقسیم ایدوب کندوسی حلبده مشتانشین اولمشیدی طرف پادشاهیدن معسکر همایونه کوندرلمسی لازمکلان خزینه دفتردار اتمکجی زاده احمد پاشایه تودیع وتقویهٔ بازوی اقتداری ایچون روم ایلی والیلکی دخی علاوهٔ مأموریتی قیلنوب ارسال اولندی ایسه‌ده پاشای مشارالیه ارباب حرب وقتالدن اولمدیغندن جلالی خوفیله یولی صاپدیروب انقره قلعه‌سنه داخل وایلرویه حرکت ایده‌بیلمك احتمالی اولمدیغی سمع سرداره واصل اولوب باخصوص بروسه ومغنیسا شهرلرینی واولحوالیده اولان سائر قصبات وقرایی یغما وتاراج ایدن قلندر اوغلی نوبت استیصال کندولرینه رسیده اولدیغنی درك ایله ضنادید جلالیانی رفاقتنه دعوت‌ایتسیله اوتوزبیك قدرشقی تحت امرنده مجتمع اوله‌رق خزینه‌یی اختلاس ایتمك سوداسنده اولدقلری دخی استخبار اولندیغنه مبنی صدر اعظم عساکر عثمانیه‌نك اجتماعنه باقیه‌رق اواخر خمسینده حلبدن حرکت ایلدی جلالی سرکرده‌لرندن بعضیلری سردار اکرم ایله مقابله‌یی تجویز ایتمیوب اناطولینك اوزاق یرلرینه چکلمکی تنسیب ایلدیلر ایسه‌ده برطاقمی اردوی همایونده عسکرك قلتنی درپیش ایدرك محاربه‌یه جرأت ایتدیلر بناء علیه کوکسن ییلاسنده‌مقاتلهٔ شدیده وقوعیله یکرمی بیك قدر کشتنی سردادهٔ وادیٔ عدم اولوب بقیةالسیوف اولان اشقیا قلندراوغلی ایله عجمستانه طوغری فرارایلدکلرندن‌صدراعظم تعقیبلری ایچون امرا وعسکر تعیین ایتدکدن ماعدا کندوسی طقسان یاشنده برپیر ایکن اشقیانك تکرار بریرده مجتمع اوله‌مامالری قصدیله بالذات بش کون بش کیجه ایلغار ویتشدیکی اجلافی قطرهٔ سیفدن امرار ایدرك انجق بر ایکیبیك قدر شقی حدود ایرانه داخل وبعدازین نام ونشانلری صحائف روز کاردن زائل‌اولدی

مقدما بغدادده بلوکباشیلق خدمتنده مستخدم اولان طویل اوغلی محمد نام شقی بالتدریج کسب قوت ومکنت ایدرك بغدادی ضبط ایلدیکندن تأدیب وتنکیلی ایچون وزرادن نصوح پاشا کوندرلدیکی حالده موفق اوله‌میوب منهزما عودت ایتمشیدی صدر اعظم ایالت مزبوره‌یی رها مشتاسنده اولان چغاله زاده سنان پاشانك اوغلی محمود پاشایه توجیه وارسال ایتمکله پاشای مشارالیه تدابیر حکیمانه ایله بغداد عسکرینی طرفنه جلب

ایدرك غائله‌یی سهولتله دفع ایدوب صاعد وسادهٔ حکومت اولدیغی خبر مسرت اثری صدر صاحب تدبیرك مستزاد منظومهٔ موفقیت واجلالی اولمغله رکاب همایونه دعوتله تلطیف اولندیغندن بیك اون یدی سنه‌سی رمضاننده استانبوله کلوب التفات پادشاهی‌یه مظهر اولمشدر .

آیدین محصلی اولوب باشنده اوچ بش بیك لوند مجتمع اولان یوسف پاشا مقدما خواجهٔ سلطانی‌یه مکتوب کوندروب بکا وزارت احسان اولنور ایسه جلالی اشقیاسنك قهر وتنکیلنی تعهد ایدرم‌دیمکله استدعاسنه مساعده اولنمش وپادشاه حضرتلری بروسه‌یی تشریف بیوردقلرنده رکاب همایونه دعوت قلنمش اولدیغی حالده حد ذاتنده جلالی سیرت وانلر ایله متحدالمزاج اولمغله نه اجابت ونه‌ده اشقیا اوزرینه حرکت ایتمشدی برده ایچ ایل متصرفی اولان موصلی چاوش ید ضبطنده بولنسان التی یدی قطعه قلعه‌نك متانتنه وبولندیغی مواقعك صرباغنه کوه‌نه‌رك اوامر دولتی اصغا ایتمکده بولندیغندن بونلرك حالی اوزره براغلمسی ازسرنو جلالی جمعیتلرینك حدوث وظهورینی ایجاب ایده‌جکی اشکار اولدیغنه مبنی صدر اعظم ظاهرا ایران اوزرینه کتمك شایعه‌سیله اسکدار صحراسنه نصب سرادقات اجلال ایدوب وعد وعیدی متضمن مکتوب ارسالیله پاشای مزبوری اردوی همایونه دعوت وموصلی چاوشك اعمال لطائف الحیل ایله قتل وتدمیری ایچون قونیه والیسی ذوالفقار پاشایه ارسال تعلیمات ایلدی یوسف پاشا عدم اجابته جسارت ایده‌میوب باخصوص جلالیلك صفتنی کندو اوزرینه قوندرمدیغندن بالضروره واصل معسکر همایون اولدقده صدر اعظم پك زیاده توقیر واحترام ومنصبنه علاوة مغنیسا سنجاغنی دخی توجیه وبراتنی اعطا ایتمکله اوهامنی ازاله ایدوب موصلی چاوشك نتیجهٔ حالنه مترقباً امرار وقت ایتمکده ایدی ذوالفقار پاشا مزبور چاوشی تأمین وقونیه‌یه جلب ایدرك فرصتنی دوشوروب قتل وسرمقطوعنی ارسال ایلمکله صدر اعظم دخی یوسف پاشایی ازاله ایلدی پادشاه حضرتلری صدراعظمك ایران اوزرینه حرکتنی امر واولبابده ابرام ایلدکجه صدر مشارالیه مزبورلرك احوالی برطرف اولمقسزین حرکت موجب تجدید شقاوت اولور دیو اعتذار ایتمکده اولدیغندن حضور همایونه واروب پادشاهم بلاکلفة ایکی دشمن قوینك حقندن کلندی وارتق ایران اوزرینه کتمکه مانع قالمدی لکن بوسنه موسم سفر کذار ایتمش اولدیغندن انشاءالله تعالی سنهٔ آتیه‌ده جانب شرقه عزیمت اولنور وبوسنه‌کی سفرمز دخی اسکدار سفری اولسون دیه‌رك بسط مقدمات معقوله ایتمکله‌مساعدهٔ همایون ارزانی بیورلدی وصدر اعظم دخی ارکان دولت وطوائف

عسکریه ایله بیك اون سکز سنه‌سی شعبانده استانبوله نقل ایلدی .

قریم خانی اولان سلامت کرای بیك اون طقوز سنه‌سی ربیع الاولنده عازم ملك جاودانی وقالغای بولنان جانبك کرای خان نائل منصب خانی اولدی خان مغفور بالدفعات روس وله مملکتلرینی نهب وغارت وتحصیل ظفر وغالبیت ایتمشدر .

سنهٔ مزبوره اوائلنده صدر اعظم اسکداره تجوب تنظیم مهمات وتتمیم لوازمات ایتدکدن صکره حرکت واواسط شعبانده ارضرومه مواصلت ایدوب شاه عجمك تبریز حوالیسنده اولدیغی استخبار اولنمغله اولجانبه توجیه موکب عثمانی ایدرك تبریزه وصول بولدی ایسه‌ده عجم شاهی تبریزی تخلیه وتخریب وسرخاب نام جبال شاهقه‌یه صعود وتحصن ایتمش اولدیغندن واذربایجانك اعمار محافظه‌سیله اوغراشمق بیهوده اوله‌جغی امثالی دلالتیله معلوم اوله‌رق موسم شتا دخی تقرب ایلدیکندن اردوی همایون دیاربکر مشتاسنه عودت ایلدی چونکه شاهان صفویه‌نك تا چالدیران محاربه‌سندنبرو اتخاذ ایتدکلری قاعده عساکر عثمانیه‌یی قوتلیجه کوردکجه مقابله‌دن اجتناب ومواقع توجهنی تخلیه ایدرك صعب المرور محللرده ارام ایتمك واردوی همایونك عودت ویاخود تفرقی وقوعنده فرصت دوشوروب برشیئه نائل اوله بیلمك صورتنه منحصر ودولت علیه‌نك مطالعاتی ایسه ممالك ایرانده مذهب شیعی تأسس ایتمش بولندیغنه مبنی حکومت صفویه متزلزل اولمدقجه ممالك عجمك ضبط والده طوتلمسی ممکن اوله‌میه‌جغندن بیهوده تخریب ممالك وازعاج اهالی ایله اوغراشلمیوب یالکز خاندان صفویه‌نك شوکت وعصبیتنی محو وازاله ایتمك مرکزنده دائر ایدی بناء علیه بالدفعات میدان حربه دعوتی متضمن مکتوبلر کوندرلدی ایسه‌ده شاه مشارالیه اوراره یناشمدی .

عقد مصالحهٔ ایران

صدر اعظم اسکداردن حرکت ایده‌لیدنبرو شاه عجم نامه وایلچیلر کوندروب سلطان سلیمان حدودی اوزرینه عقد صلح اولنمق رجاسنده وسلطنت سنیه دخی فرهاد پاشا صلحی موجبنجه تبریز وروان وشروان الکالرینك تسلیمی دعواسنده اولدیغی حالده بوکره دیاربکر مشتاسنه وارد اولان نامهٔ شاهیده طلب اولنان مملکتلرك ویرکوسی اولمق اوزره محصولندن سنوی ایکیوز یوك حریر وسائر اشیا تقدیم اولنمق شرطیله عقد مصالحه اولنمق استدعاسی تکریر اولندیغندن صدر اعظم اغفال قصدیله صورت مماشات ارائه وکیفیتی رکاب همایونه عرض ایدوب بیك یکرمی سنه‌سی اوائلنده دیاربکر صحراسنه چیقمشیدی

متعاقبا مرتحل دار آخرت وديار بكر واليسى نصوح پاشا نائل مسند صدارت اولوب استراحت عساكر منصوره نيتيله التماس شاهه مساعده وعقد مصالحه اولندى صدر جديد عساكر مجتمعه‌يه اذن انصراف اعطا وهديهٔ موعوده ايله عجم ايلچيسى چقنجه‌يه قدر يدى سكز اى ديار بكرده آرام ايدوب بعده اشياى مزبوره ايله ايلچي‌يى مستصحبا ركاب همايونه واصل اولدى .

نمچه سفرى ختامندنصكره مملكتين امارتلرينه مأمور اولنلرك جانب سلطنت سنيه‌يه اطاعت وانقيادلرى درجهٔ مطلوبه‌ده اولمديغندن ركاب همايون خدمتنده بولنان روم ملى اكابرندن افلاق وبغدانه ويوده‌لر نصب ومعيتلرينه اهل اسلامدن ديوان افنديسى ويكيچرى ضابطاننده بچلى اغاسى ويدى سكز يوز قدر بچلى نفرى تعيين اولنه‌رق سيواسدن معزول كتانجى عمر پاشا مباشرتيله ارسال ومقر امارتلرينه اقعاد اولنمشيدى مقدما بغدان بكى اولان ارميه‌نك زوجه‌سى دومنه له پرنسسلرندن اولوب لهستانده كلى املاك وثروتى اولمغله كبراى روسدن دامادى اولان قورسقى نام بكزاده معرفتيله روس وله خلقندن اوتوز قرق بيك عسكر جمع وبغدانه هجوم ايدرك طرف دولتدن منصوب اولان استفان بكى فراره مجبور ايلديكندن ترياكى حسن پاشا كتخدالغندن نشأت ايدوب بوسنه بكلر بكيلكندن معزول اولان اسكندر پاشانك معيتنه طونه‌حواليسندن عساكر كافيه ترتيب وتعيينيله بيك يكرمى ايكى سنه‌سى اولجانبه اعزام اولندى پاشاى مشاراليه بغدان ايچنده مزبوره‌نك عسكريله لدى المقابله نائل فوزوظفر اوله‌رق دومنه ايله دامادينى اسير وركاب همايونه تسيير ايلمكله استفان بك مقام امارتده كسب استقرار ايلدى .

اردل قراللغى مقامنده بولنان وباتورى ناميله مشهور حكمدار سلاله‌سندن اولان باتورى غابوركه دلى قرال ناميله معروفدر غايت متهور وظالم اولديغندن امراى اردلك اكثريسى اطاعتندن خروج ونمچه‌لوله ميل ايلمشلر ايدى مظالم وتعدياتندن ركاب همايونه رفع رقعهٔ اشتكا اولنمغله مقدما يمشجى حسن پاشا زماننده طرف دولت عليه‌يه دخالت ايتمش اولان وسلالهٔ مزبوره‌دن بولنان بتلن غابور اردل قرالى نصب اولنه‌رق اسكندر پاشا وقالغاى سلطان وافلاق وبغدان ويوده‌لرى قرال معزولك ازاله‌سيله قرل جديدك نصبنه مأمور اولملريله جمله‌سى طمشوارده مجتمع اوله‌رق تيمور قپو نام محلدن اردلستانه داخل اولدقلرنده معزول مزبور وارات قلعه‌سنه تحصن ايلديكنه مبنى قرال منصوب مركز امارت اولان اردل بلغرادنده تخت حكومته اصعاد اولندقدن صكره قرال معزول ذكر اولنان قلعه‌دن چيقوب فرار صددنده اعدام اولندى وطمشوار ملحقاتندن ايكن سفر سابقده اردل

حکومتنك زیرادارەسنه کچمش اولان‌لیبوه ویابوه نام قلعه‌لر کمافی‌السابق طرف دولت علیه‌دن ضبط قلندی

نمچه‌لولرك اردلستان حدودینه تعرض ایتمك تشبثاتنده اولدقلری‌قرال جدید طرفندن انها اولنمش ایسه‌ده انجق بواواندہ نمچه معاهدات سابقه‌سی اون ایکی ماده علاوه‌سیله توثیق وتحکیم اولنمش واردلستان حدودینه تجاوز قلنمامسی دخی جملهٔ شرائطدن بولنمش اولدیغندن بونك احتمالی اولمدیغی جواباً اشعار ومجدداً اردل حکومتنه اعطا اولنان عهد نامهٔ همایونده دخی نمچه‌لولر ایله بعض مقاولات اجراسنه رخصت ویریلوب فقط اردل ممالکندن کرك له وبغدانه وکرك نمچه‌لولره قلعه صاتلمامسی درج وتسطیر قلندی

قزاق اشقیاسی شایقه تعبیر اولنور کوچك قایقلر ایله اوزی‌نهرندن چیقوب سینوب شهرینی تخریب وغارت ایلدکلری نیکبولی بکلر بکیسی وطونه سفینه‌لری قوماندانی شقشق ابراهیم پاشانك مسموعی اولدقده اوزی بوغازینی بکلیوب اشقیای مزبوره‌نك عودتنده براً وبحراً اوزرلرینه هجوم ایله الدقلری اموال واهالی‌یی براقدردقدن‌بشقه مقدار کلیسنی تدمیر وبقیه‌سنی اسیر ایلدی لکن له دولتنك ارالق ارالق بغدانه تعرض ایلمسی وقزاق اشقیاسنه ارائهٔ رخصتله قره دکز ساحللرینی غارت ایتدیرمسی موجب غضب پادشاهی اولدیغندن اسکندر پاشا له اوزرینه سردار تعیین اولندی پاشای مشارالیه بوسنه وروم‌ایلی ایالتلری عسکریله حرکت واردل قرالی ومملکتین ویوده‌لری حسب المأموریه معسکر عثمانی‌یه مواصلت ایدوب طورله نهری کنارنده نصب سرادقات عظمتله نهر مزبورك قارشو طرفنده بولنان له اردوسیله محاربه‌یه حاضرلنمقده ایکن لهلولر عقد مصالحه‌یه طلبکار اولدقلرندن برصورتله اردل وافلاق وبغدانه تعرض اولنمامق وقزاق اشقیاسنك قره دکزه چیقملرینه مانع اولمق ورکاب همایونه وقریم خانه ویریله‌کلان ویرکو وهدایا وقت وزمانیله تقدیم قلنمق شرطلریله بیك یکرمی التی سنه‌سی رمضاننده عقد معاهده قلندی .

ظهور سفر ایران دیکربار

عقب مصالحه‌ده وارد اولان ایران ایلچیسنه ترفیقاً نامهٔ همایون ایصالنه مأمور اولان انجیلی مصطفی چاوشدن ایکی سنه‌یه قریب خبر وهدیهٔ مقنه‌دن اثر ظهور ایلدیکنه مبنی ایران اوزرینه تکرار اعلان سفر اولنه‌رق نصوح پاشا قتلندن صکره وزیر اعظم اولان اوکوز محمد پاشا اردوی همایون ایله حلبه کوندریلوب اوراده مشتانشین اولمشیدی اکرچه مؤخراً بورون قاسم نام عجم ایلچیسیله هدیهٔ مشروطه‌نك وانجیلی چاوشك وانه واصل

اولدقلری خبر کلدی ایسه‌ده فسخ عزیمته رخصت بیورلمدیغندن بیك یکرمی بش سنه‌سی اولبهارنده حرکت وروان قلعه‌سنك محاصره‌سنه مباشرت اولندی ایسه‌ده بیوك طوپلر استصحابنده قصور اولندیغندن اوچ آیدن متجاوزوقوعبولان محاربات نتیجه بخش مراد اولمامغله صدر مشارالیه ارضرومه عودت خلالنده سوء حرکت تهمتیله معزول ومقام صدارته‌سنین سابقه‌ده آقدکزده پك چوق قورصان کمیلری فتح‌وتسخیر ایتمش‌وطرابلس غربده علم افراز تغلب اولان سفر دابی‌یی اعدام ایلمش اولان قپودان خلیل پاشا موصول اولدی .

بیك یکرمی التی سنه‌سی صدر جدید ایران سفری ایچون استانبولدن حرکت ایدوب قریم خانی جانبك کرای دخی رفاقت سرداره مأمور قلنمش اولدیغندن خان مشارالیهك ورودینه مترقباً موکب عثمانی دیاربکرده مشتانشین اولدی .

سلطنت سلطان مصطفی خان اول

اون دردنجی پادشاه عثمانی اولوب اون درت یاشنده جلوس ایتمش اولان سلطان احمد خان اول حضرتلری اون درت سنه سلطنت سوردکدن صکره بیك یکرمی التی سنه‌سی ذی‌القعده‌سنك یکرمی ایکنجی کونی مرتحل دار آخرت اولمغله بنا وانشاسنه موفق اولدقلری جامع معروفلری جوارنده اولان تربه‌لرینه دفن قلندیلر .

شهریار مشارالیه ترك منهیات خصوصنده وزهدو صلاحده اسلاف عظاملرینه غالب وعلی‌الدوام سادات وعلما وفقرانك جلب خاطرلرینه راغب اولوب اهالیٔ حرمینه وعلما ومتر ویانه وباخصوص بروسه وادرنه‌یه تشریفلرنده مطلع اولدقلری فقرایه بذل وایثار بیوردقلری عطایا فوق‌ما یتصوردر حرمین شریفنك تعمیر وتزییناتی امرنده دخی پك چوق مال خرج وصرف ایدوب حتی پدرلری سلطان محمدك اللی بیك التونه اشترا ایلدکلری شبچراغ نام الماسی ایکیوز یکرمی یدی قطعه یاقوت‌وسائر ذی قیمت احجار ایله برالتون لوحه اوزرینه وضع ایتدیره‌رك وجه کریم جناب نبوی نشانه‌سی اولمق اوزره تقدیم ایلمش وباشنه طاقندیغی صورغوجه قدم شریف رسم جلیلنی ترسیم وزادهٔ طبع شاهانه‌لری اولان اشبو قطعه‌یی تحریر وترقیم ایتدیرمشلردر .

نوله جانم کبی باشمده کوتورسم دائم ٭ قدمی رسم درر حضرت شاه رسلك

کل کلزار نبوت اوقدم صاحبدر ٭ بختیا طورمه یوزین سور قدمینه‌اوکلك

بختی تخلص بیوررلر ایدیکه جلوس همایونلرینه دخی تاریخ‌واقع اولمشدر پادشاه

مشارالیه حضرتلرینك جملهٔ محاسنندن بریسی دخی وراثت تخت دولت حقنده ترتیب اصول وقانون ایتمسیدر چونکه سلطان مراد اولك قوصوه محاربه‌سی عقبنده شهادتی وقوعنه مبنی یلدیرم بایزید خان جلوس ایدوب دفع فتنهٔ موهومه قصدیله برادری یعقوب چلبی‌یی ازاله ایلدیکندن صکره‌لری بوبدعت سیئه تأسس ایتمشیدی یلدیرم خان وسلطان بایزید ثانی شهزاده‌لری مثللو منصب وعسکر صاحبی اولوبده مقاتلاته جرأت ایدنلرك دفع غائله‌لری امرضروری دیناسه بیله بوغدرعظیم سلطان سلیم ثانی وسلطان مراد ثالثك سرای همایونده تك وتنها پیغوله نشین انزوا اولان معصوملرینه قدر سرایت ایلدیکندن عموم خلقه داغ درون اولمسنه مبنی اذهان انامی تسلیه ضمننده نیجه افسانه‌لر ترتیب اولنمشدرکه حالا السنهٔ عوامده دوران ایدر .

شهریار مشار الیه حضرتلری برادرلری سلطان مصطفی‌یه تعدی ایتمیوب یالکز شهزادکانك طشره مناصبنه کوندرلمسی قاعدهٔ جاریه‌سنی الغا وارسال لحیه وتولید ذریات ایتملرینی منع ایله تخت سلطنتی اکبر شهزادکانه تخصیص ایتمکله وصیت وترتیبلرینه توفیقاً برادرلری مشارالیه سلطان مصطفی تخت سلطنته اجلاس اولندی .

سلطنت سلطان عثمان خان ثانی

سلطان مصطفی خان اولك قوهٔ ممیزه‌سی مفقود وحل وعقده عدم لیاقتی مشهود اولدیغندن بیك یکرمی یدی سنه‌سی غرهٔ ربیع‌الاننده اتفاق ارکان دولت ایله خلعت سلطنت دوش بی اقتدارندن نزع واکبر شهزادکان احمد خانی اولان سلطان عثمان ثانی‌یه الباس قلندی .

بیك یکرمی یدی سنه‌سی جماذی الاولیسنده صدر اعظم دیاربکردن حرکت ایدرك وانده قریم خانی جانیك کرای خان ایله لدی‌الملاقات تبریزه واصل اولدقلرنده والیسی اولان قارجغای خان مملکتی تخلیه واهالیسنی اردبیله طوغری سوق ایتمش اولدیغی تحقیق اولنمغله مشارالیه جانیك کرای خان بونلرك غارتی سوداسنه دوشدی دفتردار باقی پاشا وسائر کار آزموده اولان امرا اوتوز قرق ساعتلك مسافه‌یه قدر ایلغار ایتمك مخالف حزم واحتیاطدر زیرا مقاتله لازم کلور ایسه عسکرك یورغون بولنمسی برفنالغی موجب اولور دیدکلری حالده کارکر تأثیر اولمدیغندن ناچار صدر اعظم برقاچ بکلر بکی ترفیق ایدرك ارائهٔ رخصت ایتمکله ایکی کون ایکی کیجه ایلغار ایله اردبیله قریب سراو نام صحراده ایرانیلره یتشدیلر ایسه‌ده قارچغای خان بونلرك صورت هجوملرینی تحقیق ایتمش اولدیغندن

عسکرینك اکثریسی یوصولره قویمشیدی جیوش عثمانیه بلا انتظام وایلروسی ارقەسندن بی خبر محاربەیه مباشرت ایلدکلرنده یوصولرده اولان ایرانیلر بونلری اورتەیه الدقلرندن وذاتاً دخی یورغـون بولنـدقلرندن قریم خانی وبعض بکلر بکیلر کوچ حال ایله اردوی همایونه عودته قدرتیاب اولوب ماعداسی مقتول ومأسـور اولدی بونك اوزرینه معسکر همایونده عقد مجلس مشورت اولنوب چغاله زاده وقعەسی مثللو برحادثۀ فجیعه ظهورندن احترازاً اظهار جـلادت وایلرویه طوغری حرکت اولنمق قرار پذیر اولمغله برقاچ کون کیدیلوب معرکه کاه اولان سراو صحراسنه نصب خیام آرام قلندی .

شـاه عباس صلح نیازیله ایلچی ومکتوب کوندرمکدن خالی اولمیوب بوکره اردبیلی وحق شـاهان صفویەنك مرقدلرنده اولان مجوهراتی بیـله رفع وتخلیـه ایلمش اولدیغی استخبار اولنـدیغنه وایران سـفرلری تعب بلافائدەدن عبارت ایدوکی بوکره دخی تحقق ایلدیکنه مبنی نصوح پاشا زماننده عقد اولنان شروط موجبنجه تجدید مصالحەیه موافقت اولندی وشاه طرفندن صـدراعظمه وسائر وزرا وامرایه کلیتلو ذخائر وفواکه ارسـال وطرف همایونه دخی هدیۀ مشروطه ایله برابر درت رأس فیل تقدیم قلندی .

بعده توقاده عودت خلالنده صدر اعظم سکتۀ عزله کرفتار وقائممقام بولنان صدر سابق محمد پاشا ثانیاً مهر همایونله کامکار اولمشدر .

بومصالحه حکمنجه دولت علیه اذربایجان وشروان الکالرینی الندن چیقاردی ایسەده ویریلان عهدنامۀ همایونده امالمؤمنین حضرت صـدیقه یه واصحـاب کزین وائمۀ مجتهدین حضراتنه طعن اولنمامق وجانب سـاطنت سنیەیه تبعیتله وایەدار اولان شمخال وسـائر حاکمان طـاغستانه تعرض قلنمامق وروسیـەلولرك بحر حزر کنـارنده انشـا ایتدکلری ترك قلعەسـنك قلع وقمعی خصوصـنه تشبث قلندقده عسـاکر ایران طرفـدن مداخله وقوعبولمامق شرطلریله حدود وسنورەدائر وسائر قیود لازمه درج وتسطیر قلنمشدر .

سـلطنت سـنیەنك آقدکزده سـاحلدار وصـاحب معامله اولان دولتلردن انکلتره وفرانسه ونمچه وونديك دولتلرندن ماعداسـیله مصـالحەسی اولمامغله اسپانیا وایتالیالولر طرفندن ترتیب وتجهیز اولنان سـفاین حربیـه وباخصوص مالطه اطەسی قورصـانلری دائما سفن اسلامیەیی نهب وغارتله مشغول اولدقلرینه وافریقا اهالیسی وبلکه بتون ملت اسلامیه اسپانیوللرك اندلسلولر حقنده متجاسر اولدقلری حرکات ظالمانەدن طولایی خصم قویلری بولنـدیغنه مبنی دولت علیه دخی مالـطه واسپانیـا قورصـانلرینه مقابل جزایر وتونس وطرابلس اوجاقلرینی احداث ایلدیکندن بونلر بیننده علی‌الدوام محاربات بحریه

ويكديكرى ساحللرينى غارت ويغما جارى اولمسيله برابر هرسنه‌ده‌خى دونماى همايون آقدكزه چيقاريلوب ايتاليا واسپانيا ساحل وجزيره‌لرى غارت ايتديريله‌رك اسرا واموال غنائم اخذيله طائفهٔ عسكريه اغنا ومصر ايله استانبول بيننده امد وشد ايدن سفن اسلاميه‌يى ضبط واستيلايه فرصت بين اولان قورصانلرك دفع وتنكيلنه اعتنا قيلنور ايدى بنا برين طرفينك اللرنده يكديكرندن النمش كليتلو اسرا بولنمغله صاحب قدرت اولنلرى اعطاى فديه ايله تخليص نفس ايدرلر وقدرت وسامانى اولميانلر بعضا مذكور اوجاقلرجه وياخود دولتجه مبادلهٔ اسرادن مستفيد اولورلر ايسه‌ده اكثر اوقاتده كميلرده كورك چكمك خدمتيله بولنورلر ايدى اوروپا اهاليسندن غشبر نام كمسنه اسلام اسيرلرينى بولندقلرى يرلردن صاتون آلوب ولايلرينه بيع ايلك تجارتيله كسب ثروت ومات اسلاميه‌يه من جهة خدمت ايلديكندن نقشه جزيره‌سنى دوقه‌لق ناميله التزام ايدوب نيچه مصالحه‌سنده دخى مستخدم اولمغله دولتجه تحصيل شهرت ونام ايلشيدى مؤخراً بغدان ويوده‌لغنه طالب وبذل اموال ايله نائل مطالب اولوب ايكى سنه صكره عزلى واقع اولدقده لهلولردن استغاثه ايله قرق اللى بيك قدر عسكر جمع ايدرك اعلان عصيان ايلدى

دفتردار مشهور اتمكجى زاده احمد پاشا مشرف فوت اولدقده اوقافنى تنظيم ايلدكدن صكره يوزيوك اقچه كه عصرمز حسابنه كوره تقريبا قرق بيك ليراى عثمانى ايدر افراز ودائما اوزى نهرندن چيقوب قره دكز ساحللرينى غارت ايدن قزاق اشقياسنك دفع مضرتلرى ضمننده اوزى قلعه‌سنك بناسنه صرف اولنمنى وصيت ايلديكندن قلعهٔ مرقومه بنا وبندر واقكرمان وبوجاق سنجاقلرى الحاقيله اوزى ايالتى تشكيل اولنه‌رق اسكندر پاشاى غازى‌يه توجيه قلنمشيدى عاصئ مز بورك وله اردوسنك تدميرى ايچون پاشاى مشاراليه سرعسكر تعيين وقلغاى سلطان ايله سلستره بكلربكيسى معيتنه ترفيق اولنمغله بيك يكرمى طقوز سنه‌سى نهر پروت قربنده ترتيب صفوف حرب وقتال واون سكز كون نائرهٔ كارزار اشغال اولندى

لهلولرده ياراى مقاومت قالمديغندن ناشى عودته مباشرت ايدوب لكن هجوم تاتاردن محافظه ايچون ارقه‌لرينه عربه‌لرينى ديزه‌رك كيدرلر وجيوش تاتار وعساكر جرار دخى تعقيب ايدرلر ايدى بوحال ايله برقاچ كون ايچنده چيد باشى نام محله واصل اولدقلرنده طغيان نهر لهلوله مانع مرور اولوب ذاتاً دخى حاللرى پك پريشان ايدوكنه بناءً نهر مز بورى بوزه‌رك چچن اوچ بش يوز لهلودن ماعداسى قنطرهٔ شمشيردن مرور ايلدى وبغدانه فرار ايدن

عاصی غشیری دخی اهالیٔ بغدان تبریهٔ ذمت قصدیله قتل ایلدکلرندن یکیدن ویوده نصب واقعادیله مصلحت ختام پذیر اولدی

قپودان دریا بولنان کوزلجه علی پاشا اقدکزده فتوحات عظیمه‌یه نائل اولوب تسخیر ایلدیکی التی قطعه قالیون ایله درسعادته عودت وخاکپای پادشاهی‌یه اوموزلرنده برر کیسه غروش یعنی ریال ایله ایکیوز اسیر تقدیمنه مسارعت ایدرك مظهر الطاف همایون اولمغله صدر اعظم محمد پاشا استرقاب بلیه‌سیله النان کمیلر تحت معاهده‌ده اولان فرانچه ووندیك سفینه‌لریدر دیه‌رك اعتراض وایلچیلری دخی دعوایه اغرا ایلدی ایسه‌ده کارکر اولمدقدن بشقه عزلنی استلزام ایتمکله قپودان مشارالیه صدر صدارته اعتلا ایلدی لکن برقاچ آی مرورنده فوت اولدیغندن بوستانجی باشیلقدن وزارت رابعه ایله اخراج اولنمش اولان حسین پاشا مسند نشین صدارت عظما اولدی

عزیمت سلطان عثمان بسفرله

لهلولرك برقاچ کره‌در بغدان اراضیسنه وقوعبولان تجاوز وتعرضلری وسلطان عثمان خان حضرتلری اجداد عالی نژادلری وتیره‌سی اوزره بالذات سفره کتمکه طالب برپادشاه نوجوان ایدوکی جهتلرله موکب همایونلری لوازمنك استحضارینی امر ایلدیلر بین الوکلا منعقد اولان مجالس مشورتده‌ده دولتی پادشاه عالیجاهك اختیار کلفهٔ حرکتنه دکرخصمادن اولمدیغی وسنهٔ سابقه‌ده اسکندرپاشادن یدکاری سلهٔ قهروتدمیر مرتبهٔ کفایه‌ده کورنمیوبده بردرجه‌دها تربیه‌لری مراد پادشاهی ایسه وزران بریسینك مأموریتیله مطلوب حاصل اوله‌جغی بیان اولندی ایسه‌ده سلطان عثمان حضرتلری بالذات عزیمت خصوصنده اصرار ایتمکله بیك اوتوز سنه‌سی اواسطنده استانبولدن تحریك رکاب شوکت وایساقجیده قوریلان جسردن طونه نهری مرور اولنه‌رق خوتین قلعه‌سی جوارینه مواصلت بیورلدی له اردوسی قلعهٔ مذکوره‌نك قربنده واستحکام ایچنده بولنمغله هر طرفدن محاصره ومقاتله‌یه اغاز اولنمسیله برابر ولاة اطرافك وباخصوص قریم خانی جانبك کرای خان ایله اردل قرالی بتلن غابورك وممکلتین ویوده‌لرینك التحاقیله موکب همایونده پك کلیتلو جمعیت حاصل اولدیغندن طرف طرف سوق غارتکران ایله لهستان سرتاسر تاراج ویغما اولنوب یالکز یوز بیك نفردن زیاده اسیر اخراج قلنمشدر فقط ادارهٔ امور حربیه دارالسعاده اغاسی سلیمان اغانك ید استبدادنده اولدیغندن برایدن متجاوز مدتده دشمن اردوسی اوزرینه وقوعبولان یورویشلر نتیجه پذیر اولمیوب موسم شتا دخی تقرب ایتمکده بولندیغندن

لهلولرك افلاق ویوده‌سی واسطه‌سیله عرض واسترحام ایتمکده بولندقلری مصالحه خصوصنه مساعدهٔ سنیه ارزانی بیورلمغله مقتول غشبر ویوده‌نك لهلولره تسلیم ایلدیکی خوتین قلعه‌سی جانب دولت علیه‌یه رد اولنمق شرطیله بروجه معاهدهٔ سابقه ترك محاربه اولنه‌رق موکب همایون بیك اوتوز برسنه‌سی اوائلنده دارالسلطنة السنیه‌یه واصل اولدی

وقعهٔ مشهورهٔ عثمان خان شهید

سلطان عثمان خان حضرتلری له‌سفرنده مظفریت کامله‌یه نائل اوله‌مدیغنی طوائف عسکریه‌نك غیر تسزلکنه حمل ایله منفعل اولدیغندن دارالسعاده اغاسی وخواجه عمر افندی وحرم اغالری سوقیله عربستانه کیدوب فارسان عربدن عسکر ترتیب وانلر ایله یکیچری وسپاه طائفه‌سنی تأدیب ایتمك قیدینه دوشدیکنه وخوتین سفرنده حسین پاشا اوزرینه صدر اعظم اولان دلاور پاشا دخی ادارهٔ امور دولتدن غافل ساده‌دل برآدم اولدیغندن بودرد جانکاهك اندفاعنه چاره بولهمدیغنه بناءً پادشاه حضرتلری حجه کتك شایعه‌سیله استحضار لوازمه مباشرت ایدوب ارکان دولت هر نقدر منعه چالشدیلر ایسه‌ده مفید اولمدی

نهایت سنهٔ مزبوره رجبنك سکزنجی کونی سپاه زوربالری سرای همایونده مجتمع اولوب پادشاهی بومقوله افکار مضره‌یه‌سوق ایدن صدر اعظم ودارالسعاده اغاسی وخواجه عمر افندی ایدوکندن بونلرك قتلی مطلوبمزدر دیه‌رك ولوله ساز اولمقده وصدور عظام تسکین فتنه ایچون مزبورلرك فدا ایدلمسنی پادشاهه نصیحت ایلدکجه اظهار غضب وعناد بیورلمقده ایکن سلطان مصطفی‌یی ایسترز دیو بر اوازه ظهور ایتمکله طوغانجی باشی دلی درویش رهنمالغی ایله مشارالیهی چیقاروب علمایی اجرای رسم بیعته اجبار ایلدیلر بوخبر سلطان عثمانه واصل اولدقده صدر اعظم ایله دارالسعاده اغاسنی عسکره تسلیم ایلدیکندن پاره پاره ایتلریله برابر ایش ایشدن کچمش بولندیغنه مبنی سلطان مصطفی‌یی الوب یکیچری قشله‌لری وسطنده واقع اورته جامعه کوتوردیلر سلطان عثمان اول کیجه یکیچریلره دخالت قصدیله صدر اعظم نصب ایلدیکی حسین پاشانك تدبیری وجهله اغا قپوسنه عزیمت ایتدی ایسه‌ده یکیچری طائفه‌سی حسین پاشایی وکندولرینه نصیحته اغاز ایدن یکیچری اغاسنی اعدام وسلطان عثمانی دخی اورته جامعه ایصال ایلدیلر سلطان مصطفی طرفندن صدر اعظم نصب اولنان داود پاشا خائنی عثمان خان برکشته اقبالی بر چارشو عربه‌سنه قویوب یدی قله‌یه کوتوردکدن صکره کندوسی ومعلوم الاسامی برقاچ

عونهٔ خونه‌سی مباشرتلریله شهید ایلدی سلطان عثمان اون‌درت یاشنده پادشاه اولوب غرور جوانی وسؤقرین القاآتی ایله‌نا مناسب ایشلره جرأت وباخصوص کیجه‌لری قوله چیقوب میخانه‌لر باصه‌رق طوائف عسکریه‌دن بولدیغی اعدام ایده‌کلدیکنه وطریق علمیه رجالنك اربه‌لقلرینی رفع ایلدیکنه مبنی هرطرفدن مظهردشنام ونفرت اولمغله‌درت سنه‌دن متجاوز سلطنت سوردکدن صکره بو فلاکته مبتلا اولدی‌وخوتین سفرینه عزیمت ایلدکلری اثناده بی‌جرم وکناه قتل ایلدیکی برادری سلطان محمدك بدعاسنه اوغرادی

سلطنت ثانیهٔ مصطفی خان اول

سلطان مصطفی‌نك ادارهٔ امور سلطنته مجرب اولان اقتدارسزلغی جهتیله طائفهٔ عسکریه فوق‌العاده یوزه چیقارق تاصدارت عظمادن مناصب‌صغیره‌یه قدر عزل ونصب خصوصنی وسائر اموری‌یدتغلبلرینه‌الدیلر ایسه‌ده خیانت ولی نعمت ایله هرجانبدن‌مظهر لعن وطعن اولدقلرندن برایکی دفعه‌صدراعظم داود پاشایه هجوم وبز سلطان‌عثمانی امانت ویرمشیدك نیچون قتل اولندی دیو غوغایه اغاز ایدرك بالاخره یکرمی سکز کون مرورنده خائن مزبورك عزلی وقوعندن صکره ایوب سمتنده مختفی اولدیغی محلدن چیقاریلوب بالتصادف شهید مشارالیهی بندردیکی عربه‌ایله یدی قله‌یه ارسال واخناق ارلندیغی مثللو مباشر قتل اولان سائر خائنلر دخی اعدام اولنمش وفقط دلی درویش مقدمجه طمشوار میر میرانلغیله‌کتمش واوراده آتدن دوشوب کبرمشدر

سلطنت سلطان مراد خان رابع

سلطان مصطفی‌نك اون بش آی قدر ممتد اولان‌اشبو سلطنت ثانیه‌سی اوانی انواع شورش واختلال ایله مرور ایدوب‌داود پاشادن صکره مره حسین پاشا ولفکه‌لی مصطفی پاشا وکورجی محمد پاشا وتکرار مره حسین پاشا متصدیٔ امور صدارت وبالاخره کما نکش علی‌پاشا نائل مهر وزارت اولمغله اصلاح عالم برپادشاه عاقل وقاهره محتاج ایدوکنی درپیش ایدرك اتفاق ارکان دولت ایله بیك اوتوز ایکی سنه‌سی ذی‌القعده‌سنك اون دردنجی کونی اکبر شهزادکان احمد خانی اولان سلطان مراد خان رابع حضرتلرینی تخت عالیبخت عثمانی‌یه اجلاس ایلدیلر

سلطان‌مصطفی ینه‌مسکن‌قدیمنه‌عودت‌ایدوب‌اون‌التی سنه‌صکره‌مرتحل‌دار آخرت‌اولمشدر

سلطان احمد حضرتلرینك ارتحاللرندنبرو درت بش سنه ایچنده اوچ دفعه جلوس بخششی ویرلدیکه هربری عصرمز حسابنه کوره تقریباً برملیون لیرای‌عثمانی‌یه بالغ‌اولور

ایدی بو سببله وباخصوص سلطان مصطفی‌نك والده‌سی بقای مسند فرزند زعمیله بغاة عسکره پك چوق التون اعطا ایتمش اولدیغندن خزینهٔ همایونه ضعف کلدیکنه مبنی سلطان مراد حضرتلرینك تصمیم جلوسلرنده بخشش طلب اولنمامق اوزره طوائف عسکریه ایله مقاوله اولنمش ایکن نقض قراره ابتدار وطلب عطیه ایله ارکان دولتی بیزار ایلدکلرندن بالضروره مقطوعاً برر مقدارشی اعطاسیله اسکات اولندیلر

استیلای شاه عجم بشهر بغداد

بغداد والیسی یوسف پاشا تسامح ولاة سابقه ایله بغدادده کسب قوت واقتدار ایدن عساکر سرکرده‌لرنده بکر صوباشینك قتل واعدامنه تشبث ایلدی ایسه‌ده عکس قضیه ظهوریله پاشای مشارالیه وادیٔ عدمه عائد وبکر صوباشی مسند حکومته صاعد اولدیغی خبری عصر مصطفی خاتیده وارد اولدقده دیاربکر والیسی حافظ پاشاسرعسکر تعیین وارسال اولنمشیدی مشارالیه معیتنه مأمور عساکر ایله بغداده واصل اولوب محاربه ومحاصره‌یه آغاز ایتمشیکن بکرصو باشینك استعانه واستحماسنه مبنی شاه عجمك کلمك اوزره ایدوکی زبانکذار ودرون بغدادده شاه نامنه خطبه قرائت وسکه ضرب اولنمغه مباشرت قلنه‌جغی استخبار اولنمغله حافظ پاشا غائلهٔ عظیمه حدوثندن احترازاً ایالت بغدادی بکر صوباشی‌یه توجیه ایدرك دفع مباینت ایلدی بکر صو باشی دخی وظیفهٔ تشکری ایفا وفقط تحصیل اطمینان ایچون حافظ پاشانك عودتنی رجا ایتمکله سرعسکر مشارالیه دیار بکره رجعت ایلدیکنی متعاقب شاه عباس عساکر وافیه ایله جوار بغداده رهبت بخشای ورود اولدی بکر صوباشی مظهر عفو ولطف پادشاهی اولدیغنی اشعار وتقدیم هدایا ایله عرض اعتذار ایلدکده شاه مشارالیه اظهار غضب ونخوت وبغدادی محاصره‌یه مباشرت ایدوب لکن محاربه ایله واصل امل اولمق مشکل وبلکه ناقابل اولدیغنی تیقن ایلدیکندن بغداد حکومتنی وعد ایله بکر صوباشینك اوغلی محمدی جلب واقناع ایلدیکنه مبنی مزبور محمد بر کیجه مأمور محافظه‌سی اولدیغی قپویی آچوب عجملری ایچرویه الدی جهتیله دارالسلام بغداد کرفتار ایادی سرخسران اولدی شاه مشارالیه سنیلر حقنده انواع جور واهانته آغاز ایدوب بکر صوباشی‌یی دخی درلو اشکنجه‌لر ایله اعدام وبش اون کون صکره اوغلی مزبور محمدی دخی کمنام ایلدی

اباظه پاشانك عصیانی

عثمان خان شهید وقعه‌سندنصکره قپوقولی عسکرینك کسب اشتداد ایدن ادبسزلکلری

اطرافده بولنان ارقداشلرینه دخی سرایت ایلدیکندن ارضرومده بولنان نوبتجی یکیچریلری والیٔ ولایت اولان ابازه پاشایه رعونت اظهار ایده کلملریله پاشای مشارالیه عتو وطغیانلرینه طاقت کتوره مدیکندن برتقریبله مزبورلری قلعه‌دن چیقاروب اکثریسنی اعدام ایلدی

لکن بوماده دولتجه معفو طوتلسه بیله اوجاقلونك الحاح وابرامیله مظهر مؤاخذه اوله‌جغنی بیلدیکندن عثمان خان شهیدك اخذ ثاری شایعهٔ ابلهفریبانه‌سیله رایت کش عصیان اولوب جمع ایده‌بیلدیکی اوتوز بیك قدر اوباش واجلاف ایله راست کلدیکی یکیچری ودرگاه عالی سپاهیلرینی قتل وافنا ایدرك سیواسه طوغری یوریدی ومرعش وقره‌حصار شرقی وسیواس والیلری اولان قلاون یوسف پاشا ومرتضی پاشا وطیار پاشایی وسائر برطاقم امرایی خواه ناخواه کندوسنه التحاقه اجبار ایدوب مؤخراً یوسف پاشایی مرتضی پاشانك صنیعه‌سیله اعدام ایلدی

صدراعظم کمانکش علی پاشا جلوس مراد خانی‌یه باعث اولمق مزیتیله کسب اقبال واستقلال ایدوب لکن طمع بلاسیله هدف سهام انام اولدیغندن مقتولا عازم ملك جاودانی وقائد الجیش شهدای وزرای مراد خانی اولوب خاتم وکالت ایله دیوان همایون وزراسندن چرکس محمد پاشا کامکار وابازه پاشا فتنه‌سنك دفعنه سردار عسکرجرار اولمغله بیك اوتوز درت سنه‌سی اوائلنده اسکداردن حرکت وقیصریه قربنده عسکر جلالی ایله ترتیب بزم رزمه مباشرت ایدوب یکیچری طائفه‌سی ازوقت ظرفنده خصم جانلری اولان ابازه پاشا سکبانلرندن اون بیك قدر شقی‌یی نشانهٔ تفنك انعدام وبالضروره ابازه پاشایه عرض تابعیت ایدن مرتضی پاشا وطیار پاشا دخالت کنان جانب اردوی همایونه عطف زمام ایتملریله ابازه پاشا منهزما ارضرومه فراره مجبور اولدی صدراعظم اردوی همایون ایله ارضرومه ایکی مرحله قالدقده ابازه پاشا عفو جرایم رجاسیله دامنکیر استرحام اولدیغندن دفع مشغلهٔ امور داخلیه قصدیله مظهر عفو عالی اولوب ارضروم قلعه‌سنه ایکیبیك نفر یکیچری وضع اولنه‌رق بغداد سفری مهماتی استحضاری ایچون صدر مشارالیه توقادطرفلرینه عودت ایلدی.

مقدما سلامت کرای خانك قالغایی ایکن فرار ایدوب استانبولده ومؤخراً ردوسده توقیف اولنان محمد کرای عصر مصطفی خانیده صدراعظم مره حسین پاشا سوقیله جانبك کرای اوزرینه قریم خانی نصب اولنمشیدی سلطان عثمان زماننده دارالسعاده اغالغندن معزول اولان مصطفی اغا مصره کیدرایکن ردوسده مشارالیه محمد کرای ایله کورشدکده سابقهٔ رنجش ایله خان مزبور اغای مرقومه بعض مرتبه توبیخ ودشنامه اغاز ایلمش اولمسیله سلطان مراد خان حضرتلری جلوسنده مصطفی اغا تکرار دارالسعاده اغالغی ایله بکام اولدقده

احذ ثاره قیام و محمد کرایی مسند خانیدن عزل ایله ثانیاً جانیك کرای خانی نصب ایتدیره‌رك تحصیل مرام ایدوب لکن خان جدیدی اجلاس ایتمك مأموریتنه تعیین اولنان قپودان رجب پاشا ووزرادن ابراهیم پاشا کفه‌دن ایکی مرحله ایلرولدکده معزول محمد کرای وقرنداشی شاهینکرای عساکر کلیه ایله قارشولیوب وقوعبولان محاربه‌ده عساکرعثمانیه منهزم وابراهیم پاشا ایله خیلی عسکر منعدم اولمغله قپودان پاشا وجانیك کرای کوچ حال ایله دونمایه وطائفهٔ تاتار غالبانه کفته‌یه داخل اولدیلر ارتق بونك اوزرینه قپودان پاشا طرفندن محمد کرایه ابقا فرمانی وخلعت خسروانی ارسال اولنه‌رق ید اختلاسنده اولان کفه قلعه‌سنی وهنگام محاربه‌ده الدیغی طوپلر واسیر ایتدیکی جنود عثمانیه تخلیص ایدیله‌رك دونمای همایون استانبوله عودت ایلدی وبو اویغونسزلغه باعث اولان دارالسعاده اغاسی مصطفی اغا کدرندن فوت اولدی .

صدر اعظم چرکس محمد پاشا سفر بغداد تدارکاتیله مشغول ایکن مرتحل دار عقبا اولدیغندن خاتم صدارت دیاربکر والیسی حافظ احمد پاشایه احسان واعطا اولنمغله مشارالیه هیئت اردوی همایونی دیار بکره جلب وتنظیم مهمات ایلدکدنصکره جانب بغداده عطف زمام وبیك اوتوز بش سنه‌سی اوائلنده پیرامن زورادە نصب سرادقات احتشام ایلدی .

سفر بغداد

کورجستان ملکی طهمورس خان اوزرینه شاه عجم اوتوز بیك قدر عسکر سوق ایدوب لکن برطار بوغازده کورجیلر مذکور عجملری وقوماندانلری اولان قارجغای خان وامیر کونه خانی تدمیر واستیصال ویدی بیك قدر رؤس مقطوعه ایله یکرمی نفر زنده ایرانی‌یی اردوی همایونه ارسال ایلدکلرندن سردار مشارالیه برمقدار عسکر اعزامیله طهمورس خانه اعانه ایدوب اوجانبدن عجملری تضییق وتخفیف وکندوسی دخی زهاب بوغازندن ممالك ایرانه دخول ایله غارات وتخریب ایتمك وذکر اولنان بوغازی طوتوب عساکر ایرانی بغداد طرفنه کچیرمامك وبو جهتلرله بغدادی براقدیرمق قیدینه دوشدیکنه وهیولای مطالعاتنه صورت بخش وثوق وامنیت اولدیغنه مبنی بیوك طوپلر ولوازمات قلعه کیری استصحابنده قصور وغفلت ایلشیدی موصله لدی الوصول عقد اولنان مجلس عمومیده بالجمله وزرا وامرا وطوائف عسکریه ضابطانی بغداد محاصره‌سنه عزیمتی رأی وتنسیب ایلدکلرندن منوی ضمیرینی اظهار واجرایه قادر اوله‌مدی حتی مجلس مشورتده بغدادك انختارلری جیبمده‌در دیدیکی شایع اولدیغندن بغداد پیشگاهنه نزول اولندیغی کون قلعه‌دن طوپ وتفنك انداختیله

مدافعه‌یه اغازولندقده سپاه زوربالری آلا بغدادك انختارلرینی دیه‌رك استهزایه جرأت ایتدیلر موجود اولان بر قاچ قطعه کوچك طوپ امر محاصره‌یه کافی اولمامق حسبیله استانبولدن وبصره قلعه‌سندن بال یمز طوپلر جلب اولنوب یدی سکز آی حرب وقتاله اهتمام قلندی ایسه‌ده شاه عباس التمش بیك قدر کزیده سپاه ایله نهردجله کنارینه نصب خیام آرام ونوبنو محصورینه امداد واعانه ایله تلفاتلرینی اتمام ایده‌کلدیکندن بشقه جابجا اردوی همایونه دخی هجوم وصولت ایتمکله شاهدفتح وظفر آیینهٔ قدرده جلوه‌کر اولمدی لکن شاه مشارالیه دخی سلطنت عثمانیه‌نك بروجهله بغداددن واز کچمیه‌جکنی درك ایتمکله تسلیم بغدادی اساس مصالحه ایدرك بعض شرائط ایله عقد معاهده‌یه راضی اولوب اقتضای مصلحت بالمخابره قرارلاشمق اوزره ایکن سپاه زوربالری قحط وغلا وتعفن هواسببلریله عودت خصوصنده اصرار وصدراعظم حقنده بی‌ادبانه حرکت باغیانه اظهار ایتملریله نقلنه امکان مساعد اولمیان بیوك طوپلر زیرآب وترابده ستر اولنه‌رق بالضروره عودت اولندی

حافظ پاشا عدم موفقیتندن طولایی معزول وصدراسبق خلیل پاشا بیك اوتوزالتی سنه‌سی ربیع الاولنده مقام صدارته موصول اوله‌رق اردوی همایون جانبنه راهی اولمغله حلبده تنظیم مهمات سفریه ایله مشغول اولدی .

ظهور سفر نمچه

اردل قرالی بتلن غابور ایله نمچه‌لولر بیننده محاربه اکسك اولمیوب بعضاً دخی امرای سرحد اسلام طرفندن قرال مشارالیهه اعانه اولندیغندن دولت علیه ایله اوستریا دولتی بیننده منعقد اولان مصالحه قرین اختلال اولمغله نمچه‌لولرك اللی بیك عسکردن مرتب برارد وایله منتهای حدود عثمانیه اولان استرغون جوارینه کلدکلری بودین والیسی مرتضی پاشانك مسموعی اولدقده سرحدات اسلامیه عسکرینی جمع وقرال مشارالیهی دخی جلب ایدرك دفع دشمن ایچون اوجانبه حرکت ایلدی نمچه‌لولر استحکام التنده اولدقلری حالده بر آی قدر محاصره اولنوب قلت زاد وامتداد مقاتلات سببلریله جیوش دشمنك نصفندن زیاده‌سی رهرو وادی عدم اولوب بقیه‌سی فراره مجبور اولدی بونك اوزرینه امر حربك علوکیر اشتداد اولماسی طرفیندن التزام اولندیغندن بیك اوتوزالتی سنه‌سی رجبنده پاشای مشارالیه معرفتیله مصالحه تجدید ویکرمی بش سنه مدتله تحدید قلندی .

صدراعظم خلیل پاشا بغداد سفری نیتیله حلبدن حرکت ودیاربکره مواصلت ایلدکده ایرانیلرك اخسخه‌یی محاصره ایلدکلرینی بالاستخبار ارضروم والیسی ابازه پاشایی سرعسکر

نصب ایدوب معیتنه برقاچ بکلربکی تعیین ایلدیکندن ابازه پاشا دخی ارضروم صحراسنه اردو قوروب معیتی مأمورلرینك ورودینه مترقب ایکن صدر مشار الیه خدمت سرعسکری یی وشلنك حسین پاشایه تفویض وتحویل ایلدیکنه وابازه پاشا ایسه وقعهٔ سابقه‌دن طولایی طرف دولتدن مستشعر اولمغله بوماده بتون بتون سلب امنیتنی موجب اولدیغنه مبنی دفعهٔ ثانیه اوله‌رق رفاقتده بولنان یکیچریلری قتل واعدام ومشارالیه حسین پاشایی دخی کمام ایلدیکی استماع اولندی بنابرین تقدیم اهم قاعده‌سنجه اردوی همایون ارضرومه دوندیریلوب برآی قدر ابازه پاشا محاصره اولنمش ایسه‌ده تسخیر قلعه ممکن اوله‌مدیغندن وموسم شتا دخی تقرب ایلدیکندن صدر مشارالیه توقاده عودت حلالنده عدم موفقیتدن ناشی بیك اوتوز یدی سنه‌سی رجبنده مهر وکالتدن جدا وسلحدارلقدن یکیچری اغالغیله چیقوب بغداد سفرندن صکره معزول ومتعاقبا قبه وزارتنه موصول اولان بوسنه‌لی خسرو پاشا نائل مسند صدارت عظما اولدی ابازه پاشا خلیل پاشانك سلخدارلغندن نشأت ایتمش اولدیغندن مشارالیهك صدارتی ابازه پاشانك استمالت وحسن استخدامنه مبنی ایکن عکس قضیه ظهوره کلدی .

قریم خانك تبدیلی

قریم خانی محمد کرای وقعهٔ سابقه‌دن صکره اوامر دولته چندان التفات ایتمدیکندن بشقه اطرافه تعرضه باشلادیغنه وازانجمله اوزی قیرنده متوطن اولان امرای تاتاردن قانتمر میرزا اوزرینه برادری شاهینکرایی کوندروب میرزای مزبورك خانمانی تخریب وتنکیل ایتدیردیکنه مبنی نائرهٔ عتو وطغیاننه سد اولمق مطالعه‌سیله قانتمر میرزایه سلستره ایالتی توجیه وعساکر وافیه ایله بازوی اقتداری تحکیم اولنمشیدی خان مشارالیه تکرار مزبور شاهینکرایی یکرمی بیك قدر تاتار ایله ارسال ایتمکله طونه نهرینی مرورودوبریجه اوه‌سنده قانتمر میرزا ایله آهنك جنك وشرور ایتمش ایسه‌ده انهزام فاحش ایله منهزم وعسکرینك اکثریسی منعدم اوله‌رق قوت وسطوتلرینه خلل تطریق ایلدی بونك اوزرینه جانبك کرای خان بوکره دخی قریم خانلغیله اجلال ودونمای همایون ایله کفه‌یه ارسال اولنوب طوائف تاتار دخی تلقی بالقبول ایلدیلریله بلامحاربه تخت قریمه جالس اولدی دونمای همایون عودتندن صکره محمد کرای باشنه جمع ایلدیکی نوغای وقزاق اشقیاسیله تکرار جانبك کرای اوزرینه هجوم ایلمش ایسه‌ده وقوعبولان مقاتله‌ده مقتول وبرادری شاهینکرای فراره مجبور اولوب بش التی سنه سرسری کزدکدن صکره بالضروره طرف دولته دخالت ایلدکده ردوسده اقامه قلنمش ومؤخراً قتل اولنمشدر مشهور غزل مصنع اشبو شاهینکرا یکدر .

صدر اعظم خسرو پاشا ابازه پاشا غائله‌سنك دفعی ضمننده جانب ارضرومه تحریك طوغ وعلم ایدوب ترجان صحراسنه واصل اولدقده ابازه پاشانك وقوعبولان استمدادینه مبنی اون بش بیك قدر ایران عسكریله شمسی خانك ارضرومه كیرمك اوزره اولدیغی استخبار ایتمكله قارص بكار بكیسی سفر پاشایی كوندروب بالمحاربه عساكر مزبوره‌یی تدمیر وشمسی خانی اسیر ایتدیردكدن وقرق كون محاصره ایله ابازه پاشایی استیمانه اجبار وارضروم قلعه‌سنی بالتعمیر عساكر وافیه وضع ایلدكدن صكره ابازه پاشایی مستصحبا بیك اوتوز سكز سنه‌سی اوائلنده استانبوله واصل وانواع التفات سلطانی‌یه نائل اولدی ابازه پاشا دخی مظهر عفو وصفح پادشاهی واولا بوسنه ومؤخرا اوزی ایالتلریله قرین الطاف شهنشاهی بیورلدی .

سفر صدراعظم خسرو پاشا بایران

سنهٔ مزبوره اواخرنده صدر مشارالیه جانب ایرانه سوق موكب عظمت ایدوب اناطولینك مواقع عدیده‌سنده حادث اولان جلالی اشقیاسی بقیه‌سنی كشتهٔ تیغ سیاست ایدرك موصله وصولنده قرق اوچ سنه فرمان فرمای ایران اولدقدن صكره وفات ایدن شاه عباسك یرینه حكمران ایران زمین اولان حفیدی شاه صفینك همدانده اولدیغی وقرق بیك قدر كزیده سپاه عجم ایله زینل خانی محافظهٔ حدود ایچون ارسال ایلدیكی استخبار اولنمغله صدراعظم دخی حلب بكلر بكیسی نوغای پاشایی سرعسكر نصب ومعیتنه برقاچ بكلر بكی واوچ بیك یكیچری ایله قول كتخداسی مصطفی اغایی ترفیق ایدرك مقابله‌یه اعزام ایلدی اغای مومی‌الیه بغداد فتحنده صدراعظم اولان مشهور قره مصطفی پاشادر مهربان قلعه‌سی جوارنده واقع اولان مقاتلهٔ شدیده‌ده اوتوز بیكه قریب عجم قتل وتدمیر اولنوب بقیة السیوف زینل خان ایله دركاه شاهه واصل اولدقده خان مزبور شمشیر سیاسته كرفتار وشاه دخی عازم سمت فرار اولدی .

صدر اعظم بلا مزاحم كشور ایرانه داخل اولوب همدان ودركزین ونهاوند وسائرمدن وقرایی تخریب ویغما ایتدیروب شاه عباسك بغدادی استیلاسنده متصدی اولدیغی قتل وغارته بروجه اتم اجرای مجازات ایلدكدن صكره تختكاه شاهان اولان اصفهانه طوغری هجوم اولنمق تقرر ایتمشیكن وارد اولان خط همایون قطعی المفاد موجبنجه مقصد اقصی اولان بغداد جانبنه مراجعت قلنـدی لكن عسكره یورغنلق ومهماته نقصانیت طریان ایلمش اولدیغندن قرق كون قدر امر محاصره‌یه اهتمام اولندی ایسه‌ده شاهد مطلب اینهٔ

توفيقده عرض ديدار ايلديكندن عودته قرار ويريلوب فقط بودفعه قوة بازوى همت ايله طوپلر ومهمات سائره كاملاً استصحاب اولندى ايرتسى سنه ماردين صحراسى مركز اردوى همايون اولوب اكمال مهمات وورود جيوش تاتار ايچون بش التى آى اقامت اولندقدن صكره سفر بغداد زمانى مرور ايتمشدر دنيله‌رك بيك قرق برسنه‌سى اوائلنده ينه دياربكره عودت قلنمغله بوحال خسرو پاشانك عزلنه وركاب همايونده وزير ثانى بولنان صدر اسبق حافظ پاشانك صدارتنه سبب اولوب فقط خسرو پاشا نك ولولهٔ شهرتى طنين انداز مسامع يار واغيار اولديغندن طوائف عسكريه بزسندن غيرى سردار استه‌مييز ديه‌رك فرمان همايون ايله كلان مأمورى پاره‌لمق استديلر ايسه‌ده خسرو پاشا منعه استعجال وامر پادشاهى‌يه امتثال ايلدى وهيئت موكب همايون دخى استانبوله جلب اولندى سنهٔ مزبوره رجبنده قائممقام رجب پاشا تحريكيله سپاه زوربالرى رفع علم عصيان وسلطان مراد حضرتلرينى اياق ديوانه چيقاروب حضورنده حافظ پاشانك خونى ريزان ايتملريله قائممقام رجب پاشا صدر صدارته اعتلا ايلدى

ظهور فتنهٔ سپاه درآستانه

شيخ الاسلام يحيى افندى دخى خسرو پاشا خلافكيرلرندن بولنديغندن تستر واختفايه مجبور اولوب روم ايلى قاضيعسكرى اخى زاده حسين افندى مسند مشيخت اسلاميه‌يى حائز اولدى پادشاه حضرتلرى بو فتنه‌لرك وقوعنى خسروپاشايه عزو ايلديكندن دياربكر واليسى نصب ايلديكى مرتضى پاشا معرفتيله توقادده مقيم اولان مشاراليه خسرو پاشايى قتل ايتديرمكله بو كيفيتك شيوعى تكرار نائرهٔ فتنه‌نك اشتعالنى استلزام ايدرك زوربالر پادشاه حضرتلرينى ايكنجى دفعه اياق ديوانه چيقمغه مجبور ايدوب خسروپاشا كبى عجمستانه ولوله‌ساز اولان وزير بى نظيرى عزل وقتل ايتديرنلر وموصلده بوقدر عسكر ومهمات تجمع ايتمشيكن تلف واضاعه‌سنه سبب اولنلر خائن دولتدر بونلرى بزه تسليم وشهزادكان حضراتى ولى نعمت زاده‌لرمز اولمغله وجودلرينه سوء قصد ايتميه‌جكنه تأمين ايله ديه‌رك انواع بى ادبلكه جرأت ايتملريله بالضروره برادران پادشاهى اولان سلطان بايزيد وسلطان سليمان وسلطان قاسم وسلطان ابراهيم اشقيايه ارائه وصدراعظم ايله شيخ الاسلام طرفلرندن ابراز كفالت اولنه‌رق هرنقدر سراى همايوندن طاغلديلر ايسه‌ده صدر اعظم رجب پاشا سوء صنعيله مقرب ومرغوب سلطانى اولان موسى چلبى نام دلبرلطافت منظرى وينه بوقبيلدن اولوب چند كون مقدم يكيچرى اغالغيله چيقان حسن اغايى

ودفتردار مصطفی پاشایی قتل واعدام ایلدیلر روش حاله باقلنجه خسرو پاشانك عزل وقتلیله حافظ پاشانك صدارتنده موسی وعیسی چلبیلر ذی مدخل اولدیغندن امثال واخلافلرینی ترهیبا وتأدیبا کرفتار فلاکت اولمشلردر

سلطان مرادخان حضرتلری موسی چلبینك انعدامندن پك زیاده متأسف اولمغله صدر اعظم حقنده اولان غضبنی کتمه قادر اوله میوب هنوز آتش اختلال تمامیله کسب سکونت ایتمکسزین برکون بغتة حضورینه جلب ایله کل بقالم طوپال زوربا باشی ابدستك وارمی دیو خطاب ایلدکده رجب پاشا هرنقدر تبرئهٔ ذمته چالشدی ایسه ده مثمر اولمیوب درحال قتل واعدام ایتدیردیلرزیرا وقعه کونلرنده سلطان مراد ایاق دیوانه چیقمق اوزره ایکن رجب پاشا پادشاهم ابدست الوب اویله چیقین دیدیکنی برنوع اخافه یه حمل ایتمشیدی مهر صدارت قبهٔ همایون وزراسندن محمد پاشایه اعطا واشقیانك تأدیب وتربیه لری اسبابنك استحصالنه چاره جو اولمسی بروجه اکید تنبیه وفرمان بیورلدی

فصل سابق تکمله سنده بیان اولندیغی وجهله سلطان سلیمان عصرنده سفرلر واقع اولدقجه سواری اوجاقلرندن یعنی سپاه وسلحدار وعلوفجیان یمین ویسار وغربای یمین ویسار بلوکلرندن اوچیوز نفر ملازم یازیلوب بارکاه همایون محافظه سی خدمتنی بعدالایفا بعض مأموریتلر ویریلور ایکن مؤخرا طائفهٔ مرقومه نك عتو وطغیانلری مزداد اولمق حسبیله سفر اولسون اولمسون هرسنه بر ایکیبیك کشی ملازم یازیله رق بالجمله مقاطعات میریه وجبایت جزیه یه واوقاف سلاطینه مستولی اولدقلرندن طشره لرده ایتدکلری ظلم وتعدی قالمیوب امور ولاته وحکام شرعیه وظائفنه قدر تجاوز وتعدی ایدر اولمشلر ایدی صدر جدید بونلرك کسر سورت وقدرتلری ضمننده یکیچری ضابطانی بسط مقدمات معقوله ایله جانب سلطنت سنیه یه جلب وامالہ ایتمکله بعدازین سلطان سلیمان قانوننندن خارج خدمت ویرلیه جکی اعلان اولنوب بونك اوزرینه سپاه طائفه سی عقد جمعیت شقاوت ایتدیلر ایسه ده یکیچریلرك صولت وهجوملریله پراکنده وپریشان اولدیلر بعده کلخانه میداننده واقع سنان پاشا قصرنده کافهٔ وزرا وعلما واوجاقلر اغالری وضابطانی حاضر اولدقلری حالده بردیوان عمومی عقد اولنوب پادشاه حضرتلری زوربالرك متجاسر اولدقلری شقاوتی وطشره لرده متصدی اولدقلری مظالمی تعداد ایله بونلرك تأدیب وتربیه لرنده اختیار تهاون اولنور ایسه ممالكك خرابیتنی وخزینه نك فقدانی استلزام ایده جکنی اوردهٔ زبان مقال ایتدکده یکیچری ضابطانی پادشاهمزك رضاسنه مخالف حال وحرکتده بولنان اشقیانك قهر وتنکیلنه صرف مقدور ایده رز دیملریله سپاه ضابطلری دخی ایچلرنده بولنان ارباب

جنایتـه صحابت ایتمیه‌جکلرینی تعهده مجبور اولدیلر بنابرین حضـور همایونده قرار ماده تسـجیل وجمله‌سـنه یمین ایتـدیریلوب همان اولـکون فتنه‌لرده اوك ایاق اولنلردن اون بش یکرمی قدر شقی اعدام اولندی بوندن‌صکره کرك صدر اعظم وکرك ضابطان عسکریه‌شقاوت‌مستمره اصحابنك ازاله‌لرینه دوام وباخصوص سلطان مراد حضرتلری بالذات تبـدیل کزوب راست کلـدیکی زوربالری وتوتون یسـاغی بهانه‌سـیله پك چوق اشخاصی قتل واعدام ایتمکله مهابت سلطانی بردرجه‌یه واردیکه اوچ بش کشی بریرده اوتوروب مصاحبت ایتمکه خوف ایدر اولدیلر مؤخراً پادشاه حضرتلری بروسه‌یه واورادن ازنیقه عازم اوله‌رق یوللرك تنظیم اولنمامسی تهمتیله ازنیق قاضیسنی صلب ایلدیکنه مبنی بین‌العلما بعض مرتبـه قیل وقال حادث اولدیغندن شیخ‌الاسـلام حسین افنـدی والده سلطانه تذکره تحریر وبومثللو افعال قبیحه‌یه مصدر اولماملری ضمننده پادشاهه نصیحت ایتلرینی تذکیر ایتمکله مشارالیها دخی بوتذکره‌یی طرف همایونه ارسال ایلدی شیخ‌الاسلام مشارالیهك مقدما شهزادکانه کفیل اولمسی جانب سـلطنته برنوع نظارت حکمنی متضمن اولمق واهمه‌سی جایکیر ضمیر سلطانی اولدیغی حالده بوماده‌نك وقوعی دخی منضم اولدیغندن سرعت سیر ایله استانبوله وصوللری عقبنده شیخ‌الاسلام مشارالیهی قبریسه نفی ایچون کمی‌یه بندیروب کوندردکلرندن صکره ارقه‌سندن بوستانجی باشی مشهور دوجه‌یی اعزام ایله باروتخانه‌جوارنده شهدشهادتی اشراب ایتدیردیلر وحافظ پاشا وقعه‌سنده مجبور اختفا اولان شیخ‌الاسلام سابق یحیی افندی ثانیا لابس فروهٔ بیضای مشیخت اسلامیه اولدی.

ایرانیلرك وان اوزرینه هجوم ایلدکلری استخبار اولندیغنه بناءً بیك‌قرق اوچ‌سنه‌سی اوائلنده صدراعظم سپاه‌کش اسلام اولوب اثنـای طریقده دیار بکر والیسی مرتضی پاشا وارضروم بکلر بکیسی خلیل پاشـانك سـیف سطوتلریله دشمنك دفع وتنکیل قلندیغی خبری وارد اولدیغندن صدر مشارالیه بغداد سفری مهماتنی تدارك وتنظیم ایتمك ایچون جانب حلبه مطیه‌ران عزیمت اولدی .

ظهور سفرله وتجدید مصالحه

اوزی وسلستره والیسی اولان مشهور ابازه پاشـا غزا وجهاد ایله سیئات سابقه‌سنه کفارت ایتمك مطالعهٔ امیانه‌سـیله تحت ایالتنده بولنـان طوائف عسکریه‌یی معیتنه جلب وافلاق وبغدان ویوده‌لرینی دخی بیـوردیلر تحریریله سفره مأمور ایدوب جمعیت عظیمه ایله طورله نهرینی مرور وقمانیچه اطرافنی سرتاسر تخریب ویغما ایدرك اسرا وامـوال کثیره اخذیله عودت ایلدیکندن بوکیفیت له دولتیله منعقد اولان صلحی رخنه‌دار ایدوب

لهلولر دخی تعرضاته باشلادقلرینه مبنی پادشاه حضرتلری بالذات اولجانبه تصمیم سفرایدرك ادرنه‌یه وصوللرنده اعتذاری متضمن لهطرفندن نامه وارداولدیغندن جنك ویاصلح خصوصی دیار بکردن جاب اولنان مرتضی پاشایه حواله وروم ایلی وبوسنه وسلستره ایالاتی عسکرندن وسائره‌دن التمشبیك قدر عسکر ترتیب وترفیق اولنه‌رق اعزام قلنمغله جناب پادشاهی استانبوله عودت بیوردیلر پاشای مشارالیه کشور افلاقه لدی الوصول لهلولرك استرحاملرینی مشمول نظر مساعده وصلح سابقی تجدید ایدوب بعدالاستیذان معیتنده مجتمع طوائف عسکریه‌یه رخصت اعطا وکندوسی رکاب همایون جانبنه عودت ایلدی

عزیمت سلطان مراد خان رابع بسفر روان

سلطان مراد حضرتلری بغداد سفرینه حاضرلنمقده ایکن ایتدکاری استخاره حکمنه توقیفاً روان تسخیرینه تحویل نیت ایلدکلرندن بیك قرق درت سنه‌سی اواخرنده ترفیع رایت عظمت واقتدار ایدوب هرمرحله‌ده اشقیای عسکریه‌دن اله کچنلری وطورجلالیده اولان بکلر بکیلری وظلم وتعدیلرندن شکایت اولنان حکام وامرایی بلاامان قتل واعدام ایدرك ارضرومه واصل اولدی عساکر مجتمعه ایکیوز بیکی متجاوز اولوب حتی ارضرومه کیریله‌جکی کون ترتیب اولنان الایده کذرکاه پادشاهینك طرفینده دیزیلان عسکر اوچر صره اولدیغی حالده مرحلتین یینی استیعاب ایتمش اولمغله اللی بیك قدری ارضرومده بالتوقیف ماعداسیله یکرمی‌بش قطعه‌بال یمز ویوز قطعه شاهی طوپ استصحاب اولنه‌رق کشور ایرانه کذار وبرهفته محاربه ایله قلعهٔ روان ادخال قبضهٔ اقتدار قلندی مراد پادشاهی سرحد ایرانده مشتانشین اولوب اولبهارده اصفهانه طوغری هجوم اولنمق مرکزنده ایدیسه‌ده عساکرکلیه‌یی اوراده بارندرمق مشکل اوله‌جغندن بشقه پادشاهك ایاقلرنده نقریس علتی دخی ظهور ایلدیکندن عودته قرار ویرلدی .

شاه عجم عادت اسلافی اوزره قطعهٔ اذربایجانی تخلیه ایله کندوسی صعب المرور طاغلره چیقمش اولمسیله اون بیك قدر عسکر ایله مرتضی پاشا روان قلعه‌سی محافظه‌سنه وضع اولندقدن صکره بهستان وخوی ومرند وتبریز شهرلری تخریب اولنه‌رق پادشاه حضرتلری استانبوله وصدر اعظم مشتای دیار بکره عودت ایلدی روان خانی اولان امیرکون اوغلی طرف همایونه دخالت ایلدیکنه مبنی حلب والیلکی احسان قلندی ایسه‌ده قوانین عثمانیه اوزره اجرای حکومتده عجمی اولدیغندن استانبوله جلب اولنوب روم ایلی حصارینك اوست طرفنده واقع فریدون بك باغچه‌سی وکاغدخانه

جوارنده چفتلك ووزرات خاصلری اعطا اولنمغله بش التی سنه قدر مرفهاً امرار وقت ایدوب مؤخراً تبریك جلوس ابراهیم خانی‌یه کلان عجم ایلچیسنك دسایس والتماسیله ازاله اولنمشدر

قیش اورته‌سنده عجم شاهی روانی محاصره ایلدیکی صدر اعظمك مسموعی اولدقده سبکبار دیاربکردن ارضرومه ایلغار ایلدی ایسه‌ده شدت شتادن ناشی امداده قدرتیاب اوله‌مدیغندن وروان محافظه‌سنده بولنان مرتضی پاشادخی اثنای محاصره‌ده مرتحل داربقا اولدیغندن قلعهٔ روان گرفتار دست ایرانیان اولدیغی مسموع پادشاهی اولدقده‌اول امرده صدر اعظمه استمالتی متضمن خط همایون کوندرلدی لکن روانك فتحی عقبنده میرمیراندن برمناسبی محافظ نصب اولنوب مرتضی پاشانك عساکر مرتبه‌ایله قارصده اوطورمسی ووقوعبوله‌جق تعرضاتك خارجدن منعنه اقدام وایجابی وجهله امداده اهتمام ایلمسی لازمهٔ حالدن وقواعد حربیه اقتضاسندن اولدیغی صدر مشارالیهه افاده اولنمشیکن علت رقابت ودفع مزاحم قصدیله مرتضی پاشایی روان قلعه‌سنه وضع ایلمسی بو وقعه‌نك حدوثنه سبب اولمق اوزره طرف همایونه القا اولنمسی جهتیله بیك قرق التی رمضاننده معزول وقائمقام بیرام پاشا صدر صدارته موصول اوله‌رق بعدالعید اردوی همایون جانبنه عزیمت ایلدی

قتل خان قریم عنایتکرای خان

روان سفرینه عزیمت همایون اثناسنده قریم خانی جانبك کرای خان سفره مأمور قلنمش ایسه‌ده علیل واختیار اولدیغندن بحثله استعفا ایلدیکندن حکومت قریم مشهور غازی کرایك اوغلی اولوب یانبولیده مقیم اولان عنایت کرایه ارزانی بیورلمشیدی مشارالیه قریمه لدی الوصول جمع ایلدیکی عسکری قالغایلق ونورالدینلك منصبلرینه تعیین ایتدیکی برادرلری حسامکرای وسعادتکرای سلطانلره ترفیقاً اوزی قیرنده متوطن اولان نوغای امراسندن قانتمر میرزا قبیله‌لری اوزرینه سوق وقانتمر میرزا مغایر مصالحه ممالك لهی تاراج ایده‌کلدیکندن بز عجم اوزرینه کیدر ایسك لهلولر قریمه هجوم ایدرلر دیوعذ ربارد اظهار ایلدی میرزای مزبور دخی خان مشارالیهك اطاعت پادشاهیدن روکردان اولدیغنی حکایه ایله مقاتله‌یه اذن طلب ایلدکده مساعده اولنیوب کندوسی استانبوله جلب اولندیغندن مذکور سلطانلر قانتمر میرزا قبیله‌لرینی تخریب ویغما ایلدکلرندن‌صکره کلی قلعه‌سنی محاصره ایله میرزای مزبورك اورایه وضع ایلدیکی عیال واموالنی جبراً

اخذ ایتدیلر خان مشارالیه دخی کفه بکلر بکیسی ابراهیم پاشادن مقدما طرف دولته شکایتنامه کوندروب هنوز جواب المقسزین کفه‌یی محاصره واهالی دفع صائل قصدیله پاشای مومی الیه ایله قاضیٔ بلده‌یی تسلیم ایلدکلرنده ایکیسنی دخی اعدام ایلدی وشیخ الاسلام یحیی افندی‌یه مکتوب تحریریله قانتمر میرزایی طلب وویرلمدیکی حالده استانبوله قدر هجوم ایلیه‌جکنی اشراب ایله خلاف اداب عبودیت برطاقم کلمات متعظمانه درج ایتدی بونك اوزرینه دولتجه چاره دوشنلمکده وذکر اولنان سلطانلر قبائل نوغایی قریمه کوتورمك ایله اشتغال ایتمکده ایکن طائفهٔ نوغای برکیجه بغتهٔ مذکور سلطانلری باصوب ایکیسنی دخی اعدام وعساکر مجتمعه‌لرینی پریشان وکمنام ایلدکلری خبری وارد اولدیغنه بناءً سلامت کرای خان زاده بهادر کرای حکومت دشت قبجاق ایله تجیل وبحراً قریمه تسییر قلنمغله خان معزول بارکاه پادشاهی‌یه جبین فرسا اولدقده قانتمر میرزا ایله حضور همایونده مواجهه ومحاکمه اولنمسی عقبنده هدف تیغ سیاست وجنازه‌سی ایین ملوك اوزره بالجمله ارکان دولت مباشرتیله یحیی افندی تربه‌سی جوارنده غنودهٔ بستر رحمت قلندی قانتمر میرزا اکرچه خوتین سفرنده ومحاربات سائره‌ده ابراز خدمات مبروره ایلمش واوزی وسلستره ایالتلری احسانیله بندکان دولت سلکنه ادخال قلنمش ایسه‌ده محمد کرای وعنایت کرای کبی ایکی خدیو بنامك انعدامنه سبب اولدیغنه ومنظور نظر دولت اولدقجه نوغای طائفه‌سی قریم خانلرینه اطاعت ایتمیه‌جکلری وخانلر دخی طرف دولتدن امین اوله‌میه‌جنی بدیهی ایدوکنه مبنی ازاله‌سی لازم کلمش اولدیغی حالده کندوسنه قره‌حصار صاحب سنجاغی توجیه اولنوب پابرکاب عزیمت ایکن اوغلی اسکدارده برآدم قتل ایلدیکندن بووسیله ایله اوغلی وکندوسی اعدام قیلنوب قریم خاننه دخی طوائف نوغای تلطیف وتألیف ایله مشاجرهٔ سابقه‌نك ازاله‌سنه اعتنا ایلمسی ضمننده فرمان عالی اصدار قلندی لکن خان مقتولك متجاسر اولدیغی جنایاتك هر بریسی کندوسنك تدمیر وتنکیلنی مستلزم اولدیغی میدانده ایکن خلقنی مدافعه ویاخود بعض اسلافی مثللو فرار قیدنده اولمیوب طوغریجه سلطان مراد کبی پادشاه قهارك استاننه دخالت والتجا ایلمسی غریب کورینور وروایات وحادثات مبسوطه خصماسنك اثر تصنیفی اولمسی وتبرئهٔ ذمت امیدیله کلوب اکا دخی مقتدر اوله‌مامش بولنمسی خاطره کلور العلم عندالله

عزیمت سلطان مراد خان بسفر بغداد

سلطان مراد خان حضرتلری بغداد سفری نیتیله بیك قرق یدی سنه‌سی ذی‌الحجه‌سنده

اسکداردن حرکت ایدوب قونیه جوارنده صدر اعظم اردوسیله ملاقات ایلدکدن صکره بیره‌جك اوزرندن صوب مقصوده رهپیما اولدی وصدراعظم بیرام پاشا متوجه سمت آخرت اولمغله مهر صدارت دیاربکر والیسی طیار پاشایه احسان بیورلدی بیك قرق سکز سنه‌سی رجبی اوائلنده بیرامن بغداده نصب سرادقات اجلال اولنوب هر طرفدن امر محاصره وتضییقه اهتمام اولندیغی حالده شاه عجم قصر شیرین نام محلده اقامت ومقابلهٔ موکب همایوندن مجانبت اوزره ایدی برآیدن متجاوز آتش حرب وقتال کرما کرم اشتعال اولوب بالآخره محصورلر استیمانه مجبور وبغداد محافظه‌سی اغوریته فدای نفس ایدن اوتوز بیك قدر سپاه کزیدهٔ ایرانیانك اوچ یوز نفردن ماعداسی مقتول ومقهور اولدی واثنای هجومده صدر اعظم رتبهٔ شهادته نائل اولمغله قپودان قره‌مصطفی پاشا صدر صدارته اعتلا ایلدی پادشاه حضرتلری اشتداد علت نقریس سببیله منحرف المزاج اولدقلرندن امر صلح وحربی عهدهٔ صدراعظمی‌یه تودیع ایدوب کندولری متوجه دارالسلطنه اولملریله قرق طقوز سنه‌سی صفرنده مکمل آلای مظفریت ایله استانبوله داخل اولدیلر

انعقاد مصالحه درمیان دولت عثمانیه ودولت ایرانیه

صدر اعظم بغداد محافظه‌سی ایچون ایجاب ایدن عسکر ومهماتی ترتیب وتکمیل ایتدکدن صکره عساکر عثمانیه ایله ایران ممالکنه طوغری عزیمت ایتمش ایسه‌ده طلب صلح نیازیله شاه جانبندن ایلچیلر وارد اولدیغنه ویدی سنه‌دنبرو جیوش اسلامیه ایران سرحدلرنده امرار اوقات ایدرك حصول آسایشه احتیاجلری درکار بولندیغنه مبنی الآن مرعی اولان حدود اوزرینه عقد مصالحه‌یه امضازن موافقت اولمغله بعد اتمام المصالحه جانب دارالسلطنه‌یه عودت ایدوب سنهٔ مزبوره رمضاننده واصل رکاب همایون اولدی

سلطان مراد خان رابع حضرتلرینك روان‌سفرندنبرو مبتلا اولدقلری علت نقریس یوما فیوما کسب اشتداد ومألوف بولندقلری عیش وعشرت دخی علته امداد ایتمکله بیك قرق طقوز سنه‌سی شوالنده اوتوز بریاشنده وسلطنتك اون یدنجی ییلنده عازم ملك جاودانی اولوب پدر جنت مقرلری سلطان احمد خان تربه‌سنه دفن اولندی

پادشاه مشارالیه حضرتلری اعاظم سلاطین عثمانیه‌دن اولوب یاوز سلطان سلیم خان وادیسنده برشهریار قهار وخونخوار ایدیسه‌ده معارف ومعلوماتجه سلطان سلیم مرتبه‌سنه رسیده اولمدیغندن دولتك قوهٔ شبابیه‌سی دخی زائل اولمش ایدوکندن فتوحات خصوصنده

اول درجه‌یه واصل اوله‌مدی ابتدای جلوسنده زوربالرك عتووطغیانی سد چندان اولمق حسبیله اون سنه قدر زیربار تغلبلرنده امرار زمان ایدوب تربیه‌لرینه موفق اولدقدن صکره کیف مایشا اجرای حکومت وبالذات ادارهٔ مهام سلطنت ایلدیلر فقط سفك دماده افراطلری وخصوصیله سلطان بایزید وسلطان سلیمان وسلطان قاسم نامنده اوچ نفر برادرلرینه واهمهٔ استرقاب ایله شربت شهادت نوش ایتدیرملری قصر عمرلرینه سبب معنوی اولدیغی روایت اولنور

سلطنت سلطان ابراهیم خان

محفوظ صون صمدانی اولان اك کوچك برادرلری سلطان ابرهیم خان حضرتلری بالانحصار وارث اورنك عثمانی بولندیغندن جالس تخت سلطنت اولوب طوائف عسکریه‌یه اعطاسی قانون دولتدن اولان جلوس همایون بخششی دفعةً اعطاقلندی زیرا سلطان مراد مرحوم نقود کلیه جمع وادخار ایتمش ایدوکندن اصلا تدارك غائله‌سی چکلمدی صدر اعظم قره مصطفی پاشا بالاستقلال مقام صدارتده پایدار اولوب تصحیح سکه وتنظیم امور دولت خصوصلرینه صرف مساعی ایدوب حتی عنایتکرای زماننده حادث اولان اختلال داخلی سببیله ازاق قلعه‌سی اطرافی قبائل تاتاردن تهی قالدیغندن قلعهٔ مرقومه مسقو وقزاق طائفه‌سنك ایادیٔ استیلاسنه دوشمشیدی فتح وتخلیصی ضمننده قپودان دریا دلی حسین پاشاوفرمان فرمای قریم اولان بهادر کرای خان ارسال اولنمش ایسه‌ده موفق اوله‌مدقلرندن صدر مشارالیه دیوان همایون وزراسندن سلطان زاده محمدپاشایی سردار ایدرك اعزام ایتمکله هیبت هجوم جیوش عثمانیه قزاقلره دهشت فرما اوله‌رق قلعهٔ مرقومه‌یی تخلیه وتخریب برله فرار ایتدکلرینه مبنی تعمیر وتحصینی اکمال وغساکر مستحفظه‌سی ترتیب واستکمالی قلندقدن صکره سردار مشارالیه رکاب همایون جانبنه عودت ایلدی

خان مشارالیه ازاقدن علیلاً عودت وقریمده اختیار سفر اخرت ایتمکله مسندخانی برادری اولان محمد کرایه ارزانی بیورلدی

سلطان ابراهیم خان برادری سلطان مرادك خوف قهریله کوشهٔ عزلتده برك حزان دیده کبی لرزان ایکن نائل تخت سلطنت اولدقده بولندیغی حال اضطرابك بردن بره برسعادت کامرانی وشوکت جهانبانی‌یه تحولی جهتیله زمام عقل وشعوری ربودهٔ لذائذ هواوهوس اولوب لکن صدر اعظمك مهابت علو قدر ومنزلتی برمدت مانع انعال نابجاسی اولمشیکن شعبدهٔ افسونکری ایله کسب تقرب ایدن جنجی خواجه‌نك وصدر

اعظمك استقلالی مانع منافع ذاتیه‌لری اولان سؤ قرینلرك وخصوصیله طائفهٔ نسا مستولیلرینك ترغیب وتشویقلریله صدر مشارالیهك ازاله‌سی ذهن همایونلرنده جولان ایتمکه باشلادی حتی بر کون صدر اعظم دیوان همایونده رؤیت مصالح مهمه ایله مشغول وپادشاه حضرتلری قفسدن استماع امور ایدر ایکن چاغروب کتخدا قادین ایچون امر ایلدیکم اودون حالا ویرلمامش سببی ندر دیدکده صدر مشارالیه درشتکو بر آدم اولدیغندن (بکا مهام سلطنتدن وسرحدات خاقانی احوالندن برشی صورمیوبده بومثللو التزام مالایلزم ایش سؤال بیورمکز وبونك ایچون دیوان همایوندن جلب ایلمکز غریب وشان سلطنتکزه ناجسباندر) دیمشیدی طرفینك بومقوله اطوار واقوالی بالاخره صدر مشارالیهك زوال دولتنی مستلزم اولمغله بیك اللی اوچ سنه‌سی مقتول وسلطان زاده محمد پاشا که جوان قپوجی باشی نامیله مشهوردر مسند صدارته موصول اولدی

ظهور سفر کرید وفتح قلعهٔ حانیه

سلطان احمد خان اول حضرتلری زماننده‌نبرو کرید جزیره‌سنك فتح وتسخیری منوئ ضمیر دولت ایدوکی مروی اولوب نعماده دخی سلطان مراد مرحومك بغداددن عودتلرندن صکره وندکلولرك بعض اسلام تجار سفینه‌لرینی غصب ونابدید ایده کلدکلرینه مبنی اظهار غیض وغضبله عظیم دونما تدارکنه اشتغال ایلدکلری وندکلولر جانبندن عرض اعتذار وتقدیم هدایا ومبالغ اولندقجه استنکاف ایتمکده اولدقلری بیان اولنمغله بو دخی روایت سابقه‌یی تأیید ایدر بو اوانده ایسه دولت علیه غوائل خارجه‌دن وارسته اولدیغنه ودارالسعاده اغالغندن معزولاً مصره عزیمت ایدن سنبل اغانی اثنای راهده آقدکز قورصانلری شهید واموال کثیره‌سنی اخذ ایدرك کریدده فروخت وآتلرینك برقاچ رأسنی والئ ولایته اهدا ایلدکلری کسب اشتهار ایلدیکنه بناءً کرید سفری تصمیم اولنوب سلحدارلقدن قپودانالقله تکریم وپادشاه حضرتلرینك ایکی بچق یاشنده اولان کریمه‌لرینك عقدیله تفخیم اولنان یوسف پاشایه عساکر بریه سرعسکرلکی دخی علاوه اولنه‌رق وروم ایلی واناطولی الویهٔ مناسبه‌سندن یکرمی اوتوز سنجاغك زعما وارباب تیماری آلات پیادکی ایله وقپو قولی عساکری اوجاقلرندن دخی ایجابی قدر جیوش موظفه قول کتخداسی مراد اغا وبعض بلوك اغالریله ترتیب وترفیق قلنه‌رق ایکی یوزدن متجاوز سفن حربیه ونقلیه ایله بیك اللی بش سنه‌سی اول بهارنده مالطه سفری نام واشاعه‌سیله آقدکزه اخراج وارسال قلندی برموجب قانون سواحل واطه‌لر میرلوالری

چکدیریلریله غرب اوجاقلری سفن حربیه‌لری ومصردن مرتب اولان ذخائر ولوازم دونمای همایونه التحاق ایلدکدن صکره کرید جزیره‌سنده واقع خانیه قلعه‌سی جوارینه لدی‌الوصول عسکر وبیوك طوپلر ومهمات مقتضیه قاره‌یه اخراج والی کون قدر محاربه ومحاصره ایله قلعهٔ مرقومه استیمانًا جانب اسلامیانه تسلیم اولنوب اون بیك قدر مستحفظ وندکلودن بقیة السیوف اولان ایکی بیك نفری قندیه‌یه عازم اولدی سردار غازی قلعه‌نك خراب اولان یرلرینی تعمیر ومهمات کافیه ایله صنوف عسکریه‌دن اون ایکی بیك نفر مستحفظ ترتیب ووضع ایلیه‌رك ووروم ایلی بکلر بکیسی حسن پاشایی خدمت محافظه‌یه تعیین ایدرك دونمای همایون ایله منصوراً ومظفراً استانبوله عودت ایلدی

صدر اعظم محمد پاشا قپودان مشار الیهك اقبال واستقلالنی چکه‌مدیکندن پادشاه حضرتلرینه (اکرچه یوسف پاشا قوالکز خانیه قلعه‌سنی فتح ایتدی لکن برطاقم حربی وندکلویه امان اعطا ایدرك مال واشیالریله صالیویردی وپادشاهمزه ایکی قطعه مرمر ستوندن بشقه نه هدیه ومال غزا کتوردی بودخی مجرد طمع خامی وخفیاً وندکلولردن آلدیغی اموال کثیره ثمره‌سیدر) دیو غمز وسعایت وقپودان مشار الیه دخی صدر اعظم حقنده التزام مذمت ایتمکله بالاخره صدر مشار الیه معزول ودفتردار صالح پاشا مقام صدارته موصول اولدی ایسه‌ده ماله دائر اولان التماآت ضمیر همایونده جایگیر اولدیغندن برکون یوسف پاشایه انواع مؤاخذه وتکدیر اجرا بیورلدقدن صکره (همان کریده کیت وبقیهٔ قلاعی فتح ایت) دیملریله پاشای مشار الیه دخی (شمدی اربعین ایچنده اولدیغمزدن سفر دریا قابل اولمز وایتدیکیم خدمتك نه قدری بلندیکه آتیسنه براعت استهلال اولسون) دیو درشتانه جوابه تصدی ایلدیکندن آتش تهور سلطانی علو افروز اوله‌رق درحال قتل واعدام ایتدیروب برساعت مرورنده اظهار ندم وپشیمانی بیوردیلر

صدر سابق محمد پاشا کریده سردار وبودین والیلکندن معزول مشهور دلی حسین پاشا خانیه محافظی نصب اولنوب انجق مشار الیه محمد پاشا جزیرهٔ مرقومه‌یه وصولنی متعاقب مرتحل دار آخرت اولمغله خدمت سرداری مشار الیه حسین پاشایه تفویض قلندی

بوندنصکره کرید جزیره‌سی دولت علیه‌نك تعلیم خانه حربیه‌سی حکمنه کیروب هرسنه عسکر ومهمات ارسالنه اقدام اولنور ووندکلولر دخی وار قوتی بازویه کتوره‌رك تجهیز ایلدکلری جسیم دونمالر ایله آقدکز بوغازینی ابلوقه ایدوب کریده مهمات وعسکر ارسالنه مانع اولمق خصوصنه چالیشورلر ایدی مشار الیه حسین پاشانك اون بش‌سنه قدر سردارلغنده اظهار ایلدیکی شجاعت وجلادت وموفق اولدیغی حروب ومغازی زیور

صحایف مفصلات تواریخدر ازآن جمله سردار مرحوم سوده قلعه‌سنی محاصره‌یه تشبث ایدوب لکن بوقلعه سوده لیماننك اغزنده وبر جزیرهٔ صغیره اوزرنده کائن ومتانت ورصانتی حدکالده ایدوکندن یورویش ایله ضبطنه امکان ودور دراز محاصره‌دن بشقه چاره اولمدیغنه ویالکز بونکله اضاعهٔ وقت قلنمامق مطالعه‌سنه مبنی چند قطعه بال یمز طوپ ومقدار کافی عسکری امر محاصره‌ده ابقا ایدوب سپاه گزیده ایله رسموقلعه‌سنك تسخیرینه عزیمت وبرآیدن متجاوز محاصره ومقاتله ایله بیك اللی التی سنه‌سی ذی‌القعده‌سنك غره‌سنده استیمانا اوردهٔ قبضهٔ جلادت ایلدی

سلطان ابراهیم خان حضرتلری علت سودایه مبتلا اولدقلری جهتله کوندزلری تختروان ایله درون شهرده کیجه مشعله‌لر ایله سرای همایونك ایچنده گشت گذار ودائما جنك وجغانه ولعبیات شعبده بازانه ایله امرار اوقات ایلرلر ایدی بناءً علیه گذرکاهلرنده موجب مزاحمه اولمامق ایچون استانبول ایچنده عربه استعمالنی منع بیورمش اولدقلرندن بیك اللی یدی سنه‌سی شعباننك اون یدنجی کونی اوقونمق قصدیله داود پاشا سمتنده ساکن ارباب عزایمدن برخواجه‌نك خانه‌سنه کیدرایکن ازقضا برعربه‌یه تصادف ایتملریله غضب وتهورلری فوران ایدرك درحال صدر اعظم صالح پاشایی خواجه‌نك اوینه جلب وقوپی ایله اختاق ایتدیروب هزار پاره نامیله زبانزد مؤرخین اولان دفتردار احمدپاشایی مقام صدارته نصب وتعیین بیوردیلر

صدر اسبق سلطان زاده محمد پاشا مرحوم ثانی قره مصطفی پاشانك حالندن عبرت بین اولمغله پادشاه صاف نهادحضرتلرینه فوق العاده مداهنه‌یه مبادرت وطرف همایونکزدن هرنه صادر اولورایسه محض خیر واثر الهامدر دیه‌رك محافظهٔ نفسنه حصر همت ایتمکله پادشاه حضرتلرینك تزاید حرکات مضرانه‌سنه قوت بخش اولمشیکن مؤخراً یوسف پاشا وصالح پاشانك وسائر وزرا ومیرمیرانك نقله غیر صالح اسباب ضعیفه ونامشروعه ایله اعدام وافنا اولندقلری منظور انام اولدقده هرکس خائف وترسان وانجام کاره نکران اولدیلر برطاقم اسافل واراذل ایسه بواحوالدن استفادیه شتاب وپرستاران حرم سلطنته وشکرپاره وویوده قزی کبی کیجه‌لری مصل سویلیه‌رك پادشاهی اکلندرمکده اولان مکاره‌لره بذل اموال ایله انتساب ایدوب هیچ بروجهله لیاقت واستحقاقلری اولمیان مناصب رفیعهٔ علمیه وسیفیه‌یه دسترس اولملریله بازار ارتشا مثلی مسموع ومشهود اولمیان درجه‌یه واردی صدراعظم دخی بوجمله‌دن اولدیغندن علی‌الدوام پادشاهه وحرم همایون متنفذانه نقود وهدیه تقدیم ایدوب مناصب دولت رشود علنیه ایله ویریلور وبازارلق

اولنان مبالغ حقوق ثابته مثللو تحصیل قیلنوراولدی حالبوکه کریدجزیره‌سنده وهرسك
حدودنده ونددکلولر ایله آتش حرب وقتال کرما کرم اشتعال اولوب باخصوص وندیك
دونماسی آقدکز بوغازینی ابلوقه ایلمشیدی

سلطنت سلطان محمد خان رابع

بوجهتلرله هیجا افکار عامه ارتمقده ایکن پادشاه حضرتلری شام والیلکنی قادینلردن
بریسنه توجیه ایدوب مسلم ایله اداره ایتدیرمك واغنیایی مصادره ایتمك واختراع‌کرده‌لری
اولان قپانجه تعبیر اولنور مرصع دکمه‌لو سمور کورکلردن بالجمله وزرا وصدور علما
وامرای عسکریه‌نك بردانه تقدیم ایلملرینی امر ایلمك مثللو حرکات منکره‌یی تزیید
ایلدیکنه مبنی بیك الی سکز سنه‌سی رجب شریفنك یدنجی کونی طوائف عسکریه
ضابطانی وشیخ الاسلام عبدالرحیم افندی بالجمله علما وارکان دولت فاتح جامع شریفنده
عقد جمعیت ایدوب ظاهرا تبدیل صدارت وباطنا خلع خلعت سلطنت خصوصنه قرار
ویردیلر بوخبر برکیجه اول صدر اعظم احمد پاشانك مسموعی اولدیغندن تبدیلا فرار
ایتمکله طلب جمهور ایله خدمت صدارت عظما دفترداراقدن معزولا مولویخانه قپوسی
جوارنده معتکف کنج انزوا اولان صوفی محمد پاشایه توجیه اولنوب بعده صدر سابق
اختفا ایلدیکی محلده دردست اولنه‌رق اعدام قلندی

ایرتسی کونی ارکان دولت طوائف عسکریه ایله سرای همایونه عزیمت ایدوب بیوك
شهزاده اولان سلطان محمد خان رابع حضرتلری یدی یاشنده اولدیغی حالده تخت سلطنته
اجلاس ایلدیلر پادشاه مخلوع اولا حبس اولنمش ایسه‌ده یکرمی کون مرورنده عبدالرحیم
افندینك فتواسی موجبنجه شیرین مذاق شهد شهادت اولمشدر وبوبابده پادشاه معصومدن
النان خط همایون نه‌مقوله احکامی حاوی اولدیغی کندوسنك فهم ایده‌میه‌جکی تشبیهات
ایله محرر ایدی صورت خط همایون « پدرم ابراهیم خان بعض هوادارلری امدادیله ایقاظ
فتنه ایتمك اوزره‌در دفع محذور ضرر عام ملاحظه‌سیله باغ عالمدن مضر عدمه تحریك
قدم ایتمسی اهم اولمشدر ایمدی فرمان متحتم الاذعان موجبنجه نقطهٔ وجودی مرکز
شهوددن نابود اولوب خار وازاری دامن ملکدن ازاله اولنه » تم

پادشاه مرحومك سنی اوتوزی متجاوز ومدت سلطنتی طقوز سنه‌یه قریبدر مقدما
پك فاحش صورتله قاضیعسکرلك مرتبه‌لرینی احراز ایدن ملقب مصلح الدین افندی
وجنجی خواجه نامیله زبانزد انام اولان حسین افندی مقتول وجزای سزالرینه موصول
اولدیلر قره چلبی زاده عبدالعزیز افندی بو وقعه‌یی تاریخ مشهورنده بیان ایلدیکی

صره‌ده ولی نعمتمز اولان سلطنت عثمانیه‌یه بویله برخدمت خیریه‌ده بولندق دیو افتخار ایدر

پادشاه نوجاه عادت اجداث کراملری اوزره حضرت خالد تربهٔ شریفه‌سنده تقلید سیف ایدوب مرتب ومنتظم آلای ایله سرای همایونه عودت ایلدیلر وسنهٔ آتیه‌ده اوچ نفر کوچك برادرلریله برابر سنت اولندیلر

سلطان مراد مرحومك شمشیر سیاستیله مدمر ومقهور اولان سپاه طائفه‌سی تبدل سلطنت وقوعنی کانون عتو وطغیانلرینك یکی باشدن شعله فروز اولمسنه مدار اتخاذ ایدوب طشره‌لرده متوطن اولانلری استانبوله وارد وبر موجب قانون سرای همایون ایله غلطه وابراهیم پاشا سرایلری اغالرندن برایکی بیك قدر کسان سپاه وسلحدار بلوکارینه چراغ اولندیغنه مبنی جمعیتلری متزاید اولمغله بعض زوربا باشیلرینك تحریك وتشویقیله سلطان احمد جامعنده عقد جمعیت ایدوب صدر اعظم ایله شیخ الاسلام قتلهٔ پادشاه مغفوردن اولملریله ایکیسنك دخی اعدامنی طلب ایدرز دیه‌رك منویٔ ضمیرلرینی پوشیدهٔ حیل ایله استتار وعوام ناسی جلب ایچون طرف سلطنته صداقت اظهار ایلدیلر صدر اعظم یکیچری ضابطانیله متفق اولدیغندن انلره دخالت ایدوب باخصوص سفارتله جمعیتگاه سپاهه کوندریلان بریکیچری چورباجیسی ینه صدر اعظمك صنیعه‌سیله سپاه قیافتنده اولان اشخاص طرفندن پاره‌لندیکندن یکیچریلرك غضب وتهورلری هیجان ایدرك علی العموم هجوملە اشقیای سپاهی تأدیب وتنکیل واوچیوزه قریب نفوسی قتل وتدمیر ایلدیلر

کرید سفری ظهورندنبرو وندکلولر برطرفدن مدافعه ومحاربه‌یه قیام وبرجانبدن دخی تحصیل مصالحه‌یه اقدام ایده کلدکلرندن ایلچیلری بك اوغلنده اوطورور وطرف سلطنت سنیه‌دن دخی سکوت ومساعده اولنور ایدی بواوانده جمهور جانبندن ایلچی‌یه تعلیمات کلدیکی لدی الاستخبار دردست ایتدیریله‌رك ترجمه اولندقده ایکی سنه‌دنبرو بوغازی ابلوقه ایدن دونمالرینك ضعف حالندن بحثله عثمانلی دونماسنك برمدت تأخیرینه چالشمسی وبوبابده متنفذان عصره نقدر پاره اعطا ایدر ایسه قبول اولنه‌جغی مندرج اولدیغندن ایلچیٔ مزبور روم ایلی حصارنده حبس اولنوب بروجه مسارعت قپودان دریا وینیق احمد پاشا یتمش سکسان پاره سفن حربیه وکریده کوندرلمك ایچون عجمی اوغلانلرندن یکیچری یازیلان اوچ بیك قدر عسکر ومهمات ایله آقدکزه اعزام قیلدی سفن اسلامیه وندیك کمیلری اوزرینه آتش افشان اوله‌رق بوغازدن چیقوب وندکلولر اکرچه مانع

خروج اولەمديلر ايسەده اكمال لوازمات ايچون ازمير جوارنده واقع فوچه ليمانينه واصل وداخل اولدقلريني متعاقب دونمای دشمن ليمان اغزينه رسيده اولەرق متصدئ حرب وقتال اولملريله طرفيندن اوچر بشر كمى تلف وبشيوز قدر جيوش اسلاميه شهيد اولدقدن صكره يكديكرندن آيريلوب سفن اسلاميه شكسته وبسته ردوسده بالتجمع كريده كيتديلر ومهمات عسكرى سردار غازى‌يه ايصال ايتديلر

صدر اعظم صوفى محمدپاشا امور مختلهٔ دولتك تصحيحنه مباشرت واسرافات واتلافاتى متضمن اولان شيلرى لغو وابطاله مبادرت ايدرك وبيوك والدە سلطانك ومتنفذان اندرون همايونك خزينه‌يه مضر ومغاير قانون اولان رجا وشفاعتلرينى رد ايليەرك بلا استحقاق نائل واردات اولان اشخاصك وظائف ومعيناتلرينى تنقيح ايتمشيدى لكن بو مثللو منافع عامه‌يه طوقينانلرك وتصحيح ومصالح دعواسنده بولنانلرك بغايت عفت واستقامت اوزره حركت ايتملرى لازمه‌دن وسائرلرندن صدور ايدن افعال منكرەنك بومثللولردن اونده برى مشاهده اولنسه خلقك طعن وتشنيعى مرتبهٔ غلويه واصل اولەجغى مجرباتدن ايكن صدر مشاراليه بيرانه سرجمع ماله وتشييد بنيان خان وكاشانه‌يه مباشرت ايتمكله هدف دشنام انام اولدى يكيچرى اغاسى مراد اغا وصناديد يكيچريان‌دن مصالح‌الدين اغا وبكتاش اغا وقره چاوش مصطفى اغا وقول كتخداسى چلبى محمد اغا صدر مشاراليهك متنفذلرندن اولدقلرى حالده امر حكومت قبول اشتراك ايده‌مامك سببيله بينلرى بوزيلوب باخصوص بيوك والدەسى سلطان طرفندن مومى اليه مراد اغا صدارتله تبشير اولنمغله صدراعظمك عزل وتنكيلنه بهانه جو ايديلر صدر مشاراليه دخى بونلرك حركاتندن سوء قصدلرينى استدلال وجانب سلطنتدن علايم مؤاخذه استشعار ايلديكنه مبنى اكثريا ديوان همايونه وارمامقده ايكن محاربهٔ بحريه وتلفات واقعه مسموعى اولدقده بو وسيله ايله خصمانك دفعنه چاره بولمق اميديله مصلحتى اعظام وحضور همايونده عقد مجلس ايتديرمكه قيام ايلدى بيك اللى طقوزسنه‌سى اوائل جماذى الاولیسنده سلطان محمدخان تخت اوزرنده وبيوك والده سلطان پاى تختده اوطوروب ابتداى مذاكراتده پادشاه حضرتلرى نيچون دونمايه اهتمام ايلمدك ديو صدراعظمى مظهر عتاب وسن وزير آدميسى دكلسن ويرمهرمى الفاظيله خطاب بيورلمغله بوحال نا كهظهور صدرمشاراليهى برمدت دمبسته ولال وبالآخره حضارك سرفروبردهٔ مطاوعت اولدقلرندن قضيه تحت اتفاقده اولديغنى استدلال ايدوب مهر همايونى تسليم ايلدى ذات شاهانه مهر همايونى برمدت النده طوتمغله برابر ارباب مجلسى كوزدن كچردكدن صكره يكيچرى اغاسى مراد اغايه كل مهرى آل سنى وزير

ایلدم بیوردیلر یکیچری اغالغی دخی قره چاوش مصطفی اغایه توجیه اولندی صدرسابق وکتخداسی اغازاده ودفتردار نصب ایلدیکی سامی محمد افندی اولا حبس اولنوب بعده کندوسی منفاسی اولان مالغرهده وموی الیهما استانبولده اعدام قلنمشدر

برمدت مرورنده قتلهٔ ابراهیم خاندن معدود اولان شیخ‌الاسلام‌عبدالرحیم افندی دخی عزل واجلا اولنوب بهایی افندی مسند مشیخت اسلامیه‌یه اعتلا ایلدی

سپاه طائفه‌سنك اصحاب اقتدارندن‌اولوب‌علاقهٔ کلیه‌سی سببیله نیکده‌ده ساکن اولان کورجی عبدالنبی سلطان احمدجامعنده‌مقتول اولان یولداشلرینك‌انتقامنی آلمق سوداسیله باشنه یدی سکزبیك حشرات جمع وقطاع طریق کروهندن قاطرجی اوغلی دخی‌معیتنه جلب ایدوب اسکداره طوغری کلمکده اولدیغی استماع اولندیغنه وازمید حوالیسنده مدافعه‌سنه تشبث اولندی ایسه‌دخی ممکن اوله‌مدیغنه مبنی صدر اعظم مراد پاشا بالجمله قپو قولی اوجاقلریله اسکداره کچوب مال تپه جوارنده وقوع بولان‌مقاتله‌ده اشقیا منهزم وکورجی نبی دائرهٔ وجوددن منعدم اولوب قاطرجی اوغلی اولا فرار ومؤخرا طرف دولته دخالت ایتمکله عفو همایونه مظهر ومیرلوالق منصبیله موقر اولدی غرائبدندرکه موی الیه بعدازین صداقت واستقامت اوزره خدمات‌دولت علیه‌ده قطع اعتبار ومراتب ایدوب یکرمی سنه قدر زمان مرورندن صکره روم ایلی بکاربکیسی ایکن کوپریلی زاده فاضل احمد پاشا معیتیله قندیه قلعه‌سی محاصره‌سی هنکامنده حائز رتبهٔ شهادت وسیئات سابقه‌سنك ایفای کفارتیله واصل سرمنزل رحمت اولمشدر کزیده سردار اولان غازی حسین پاشا ایکی سنه‌دنبروقندیه قلعه‌سنی محاصره ایتمکده اولدیغی حالده قلعه‌نك متانتی واستانبولك قاریشقلغی سببیله لایقیله عسکر ومهمات کوندریله‌مامسی پرده‌کش شاهد امید اولدی لکن پاشای غازی قندیه جوارنده عنادیه نامیله برقلعه بنا ودرونه جامع شریف‌ومهمات انبارلری وعسکرقشله‌لری انشاایدوب اردوکاهده دخی حمام‌وسائر ابنیه یاپدرمقله بعدازین سرداروعسکر اسلام اوراده اقامت وتضییق دشمنه بذل وسع مقدرت ایتمشلردر

صنادید یکیچریاندن اولان‌سالف الذکر اغالردن اولوب مزاج شهر ودهره واقف وامور عظیمه تمشیتنه لیاقتله متصف اولان قوجه مصلح‌الدین اغا فوت اولمغله دیکر اغالر کوندن کونه ازیدوب امور دولته والتزامات خزینه‌یه وضع ید استیلا ایتدکلرندن بشقه استانبولك‌حوایج ضروریه‌سندن‌اولان ات وا کمك وسائردیکی فرونلر ودکانلر کشادیله ید واحد صورتنده اداره‌یه اقدام وجمع اموال خصوصلرینه نصب‌نفس اهتمام ایتملریله بو

ایشلردن طولایی صدر اعظم مراد پاشا ایله بوزشدیلر بناءً علیه صدر مشارالیه نتیجه احوالی تفکر ایدرك استعفا وبودین ایالتی رجا ایتمکله مسؤلی قرین قبول وبیك التمش سنه‌سی شعبانندهصدارت عظمایه ملك احمد پاشا موصول اولدی

ازمیرده مقیم انکلیز قونسلوسی بردعوا ضمننده حضـور شرعه دعوت اولندقده اجابت ایتمدیکی قاضی افندی طرفندن شیخ‌الاسلام بهایی افندی‌یه اشعار اولنمغله مشارالیه انکلیز ایلچیسنی جلب ومؤخذه وایلچی دخی اوچ بیك اقچه‌لکدن زیاده اولان دعوالرك کنار محکمه‌لرنده رؤیت اولنمامسی مقتضای عهددن اولدیغنی معرض‌جوابده افاده ایتمسی اوزرینه شیخ‌الاسلام مشارالیه افیون کیفیله ایلچی‌یی حبس ایلدیکی مسموع ارکان دولت اولدقده انکلتره دولتی سلطنت سنیه‌نك دوستِ قدیمی اولوب خصوصیله وندکلولره اعانه ایلدکدن بشقه سفن نقلیه ایجاریله دولت علیه‌یه معاونت ایتمکده اولمسنه نظراً ایلچیلری حقنده بووجهله معاملهٔ تحقیریه اجراسی مغایر رضای دولت بولندیغی درمیان وصورت ترضیه‌ده بهایی افندی عزل ونفی اولنه‌رق اقدمجه پایهٔ مشیخت ایله توقیر اولان قره‌چلبی زاده عبدالعزیز افندی مقام فتوایه ارتقا ایله مسرور الجنان قلندی

یکیچری اوجاغی ارکانی اولان اغالر امور دولته وواردات خزینه‌یه بسط ید استیلا ایلدکلرندن علوفه اعطاسی کسب مشکلات ایتدیکنه مبنی دفتردار وقت بولنان امیر پاشا خزینه‌یه کلان صاغلم اقچه‌لری زیوفه تبدیل واصنافه توزیع‌ایتدیروب بهر یوز اون‌سکز اقچه مقابلنـده برر آلتون المق وبو آلتونلری دخی ایکیشر ریاله تحویل ایدرك حاصـل اوله‌جق ایکیوز قرق بیك قره غروش یعنی ریال ایله علوفه‌یی ادا ایتمك اوزره برتدبیر تخیل ایدوب اغالر دخی بوصورتی تحسین وتنسیب ایتملریله اجراسـنه تشـبث اولندقده اصناف طائفه‌سی بوظلم صریحك اجراسنه مقتدر اوله‌میه‌جقلرینی بیان ایله صدر اعظمه عرض شکایت ایلدیلر ایسه‌ده مظهر شتم‌وتبعید اولدقلرندن بیك التمش برسنه‌سی رمضان شریفی اوائلنده سکز اون بیك قدراصناف اشهلری بالتجمع شیخ‌الاسلام عزیز افندی‌یی خانه‌سندن‌قالدیروب جمعیت عظیمه ایله حضور همایونه‌ایصال ایتدیلر پادشاه حضرتلری اایاق دیوانته چیقوب احواله مطلع اولدقدن صکره مظالم

مزبوره‌نك الغاسی ضمننده خط همایون اصـدار واعطا ایتدکلری حالده جمعیتك سـوز باشیلری شماروب اعوات مرقومه‌نك ازاله‌لری ایچون رخصت طلبنه آغاز ایلدیلر اکرچه صنادید یکیچریان متغلبه‌لرینـك تدمیر وتنکیللری مطلوب دولت ایدیسـه‌ده بویله اصناف درندیسیله انلرك کسر سطوتلرینه جسارت اولنه‌مدیغندن یارین اقتضاسنه باقیلور دینله‌رك

خلق طاغیدیلوب مهر همایون دخی ملك احمد پاشادن اخذ ایله قبه وزراسندن سیاوش پاشایه اعطا قلندی ویکیچریلر ایرتسی کونی طرف طرف قول کزوب تکرار عقد جمعیته میدان ویرمدیلر.

ظهور فتنه وشهادت بیوك والده سلطان وتدمیر صنادید یکیچریان

پادشاهك بیوك والده‌سیله اصل والده‌لری بیننده بالطبع رقابت ومباینت حاصل اولمغله طرفینك حرم اغالری وسائر توابعاتی دخی یکدیکره خصم قوی اولدقلرینه وبیوك والده‌نك صنادید یکیچریان ایله اتفاق واتحادی بولندیغنه مبنی دفع مزاحم قصدیله یکیچری اغاسیله قول کتخداسنه وبکتاش اغایه خبر کوندروب کوچك والده سلطان حرم اغالرندن اوزون سلیمان اغا واسماعیل اغا وعلی اغا سزلره تصمیم عقوبت ایتمکده‌درلر مزبورلرك دفعیله تقید ایتمدیککز حالده حقکزده وخیم اولور دیو تحریك ایلدیکندن وانلر ایسه ذاتاً طرف سلطنتدن متوحش اولدقلرندن رمضان شریفك اون دردنجی کونی اغا قپوسنده عقد جمعیت وشیخ‌الاسلام ایله قاضیعسکرلری جلبه مسارعت ایدوب ذکر اولنان حرم اغالرینك دفع ورفعلری خصوصنی خاکپای همایونه عرض ایتمك ایچون صدراعظمه ارسال خبر ایلدیلر بو خبر مزبور حرم اغالرینك مسموعلری اولدقده اندورن همایون اغواتنی وبوستانجی وقپوجی نفراتنی جمع ایدوب بیوك والده پادشاه معسومی ازاله وکوچك برادری سلطان سلیمانی اجلاس ایتدیرمك ایچون یکیچری اغاسی ایله قول کتخداسنی وبکتاش اغانی دعوت ایتمکله شمدی سرایی باصاجقلر ولی‌نعمتکزی افنا ایده‌جکلر دیه‌رك عروق حمیت وشفقتلرینی تحریك ایتملریله جمله‌سی محافظهٔ وجود پادشاهی ایچون نطاق بند اتفاق واتحاد اولدقلرندن مزبور سلیمان اغا برایکی یوز قدر عوناتیله بیوك والده‌نك دائره‌سنه هجوم ایدوب مشارالیهایی شهید وپادشاه حضرتلرینه سوءقصد خصوصنده متفق اولملرینه حکم ایتدکاری بوستانجی باشی وخاص اوده باشی‌یی وسائر بش اون کشی‌یی اعدام ایلدیلر بونك اوزرینه صدراعظم ودیوان همایون وزیرلری ومعزولین علما سرای پادشاهی‌یه دعوت وعقد انجمن مشورت اولنه‌رق اتفاق ارا ایله سنجاغ شریف چیقاریلوب دلاللر واسطه‌سیله اعلان قلندی اهالیٔ شهرچند روز مقدم حادث اولان وقعه وسپاه طائفه‌سی سلطان احمد میداننده مسبوق اولان مقاتله سببلریله یکیچری اغاسی وقول کتخداسی وبکتاش اغانك خصم قویلری اولوب یکیچری ضابطان ونفراتندن منصف واهل عرض اولنلر دخی مزبورلرك حرکات واقعه وظلم وتعدیلرندن بیزار اولدقلرینه مبنی جمله‌سی

سنجاغ شریف التنه اجابت ایتمکله سرای همایون میدانلریله ایاصوفیه وسلطان احمد حوالیسی عسکرایله مالامال اولدی ومسند مشیخت شیخ‌الاسلام اسبق ابوسعیدافندی‌یه وروم ایلی قاضیعسکرلکی معزولین صدوردن حنفی افندی‌یه واناطولی خواجه زاده مسعود افندی‌یه توجیه قلندی بناءً علی ذلك جمعیت شقاوت طبیعتیله متزلزل ومندرس اولمغین یکیچری اغاسنه طمشواروقول کتخداسنه بوسنه وبکتاش اغایه بروسه توجیه وعلی‌العجله چیقمالری تنبیه اولندقدن صکره اوچی دخی دردست اولنه‌رق اعدام قلندی شیخ‌الاسلام سابق عبدالعزیز افندی اولا ساقزه نفی وبعده بروسه‌یه کتوریلوب اقامه اولنمش ویدی سکز سنه دها معمر اولدیغی حالده استانبوله کلمسنه مساعده قلنمامشدر مشارالیه فاضل زمانه ومنشیء یکانه اولوب مشهور اولان تاریخ بلیغنه بروسه‌ده ذیل تحریر وبرائت ذمت ایچون ایمان اکیده درج وتسطیر ایلمش ایسه‌ده فی‌الاصل عربده جووسلطان ابراهیم وقعه‌سی متهملرندن بولندیغندن فریاد وفغانی مسموع صماخ دولت اولمدی کرك والده مرحومه‌نك وکرك مقتول اولان اغالرك بونجه زماندنبرو جمع وادخار ایتدکاری مبالغ کلیه خزینهٔ همایونه نقل اولنمغله مصارفات دولته خیلیجه معاونت ایلدی

مقتوللرك یدتغلبلرنده بولنسان زمام مداخله واستیلا بوکره حرم اغالری وسرای همایون خلقی اللرینه کچمکله وصدر اعظم سیاوش پاشا دلخواهلری اوزره حرکت ایده‌مامکله اوچ آی مرورنده عزل اولنوب دیوان همایون وزراسندن پیرفرتوت کورجی محمد پاشا مسند صدارته کتورلدی اگرچه مشارالیه یدی بچق آیدن عبارت اولان مدت وزارتنده سرای خلقی استدکاری کبی الوب صاتدیلر ایسه‌ده امورمالیه رؤیت اولنه‌مامق وعلوفه ویریله‌مامك حالنه کلدیکندن متنفذان اندرون انجام کاری ملاحظه ونفسلرینی مخاطره‌دن وقایه مقصدیله مصر والیکندن معزولا استانبوله کلان ترخونجی احمد پاشایی بیك التمش ایکی سنه‌سی رجبنده صدر صدارته اقعاد ایتدیردیلر لکن مشارالیه اصلا مدارا ومماشات بلمز غایت مستقیم برذات اولدیغندن اسرافاتی قطع وواردات خزینه‌یه ال اوزادانلرك دست طمعلرینی رفع خصوصنده فوق‌الامکان التزام صداقت ایتمکله بیچاره‌یی خلع واجلاس افتراسیله متهم ایدرك بیك التمش اوچ سنه‌سی ربیع‌الاخرنده اعدام وقپودان دریا بولنان درویش پاشانك صدر اعظم نصب اولنمسنه دسترس اولدیلر صدر جدید بغداد سفرنده نائل وزارت اولمش قدمادن واصحاب تمول واقتداردن معتدل ومزایا شناس برذات اولمغله ایکی سنه‌یه قریب ممتد اولان زمان صدارتنده هم اندرون خلقی وهم مهام دولتی حسن اداریه موفق اوله‌رق خوشجه بروقت کچوردی

شویله که وندکلولر پك کلیتلو سفن حربیه استحضار ایدرك بوغازی ابلوقه ایده‌کلمه‌کلرندن کریده عسکر ومهمات ارسالی خصوصنده انواع تلفات ومشکلات واقع اولمقده اولدیغی حالده صدر اسبق مراد پاشایی قپودان نصب ومهمات مقتضیه‌یی مکمل صورتده تدارك ایلکله بیك التمش درت سنه‌سنده اخراج اولنان دونما وندیك کمیلرینه غلبه ایدرك کریده عساکر وغیره ومهمات لازمه نقل اولندی وباشباقی قولی موره‌لی مصطفی اغانی دفتردار وادارهٔ امور مالیه‌یی مستقلا عهده‌سنه تحمیل ایدوب مومی الیه اکرچه سنین آتیه وارداتنی صاتمق قپوسنی اجدی ایسه‌ده علوفه اعطاسنده مشکلات کوسترمدی صدر مشارالیه سنهٔ مزبوره اواخرنده مرتحل داراخرت اولدقده صوابدید ارکان دولت اوزره مهر صدارت حلب والیسی ابشیر پاشایه کوندرلدی حالبوکه مشارالیه مقدما اوجاق اغالرینك زمان استیلا وتغلبلرنده اناطولیده بولنان سپاه نفراتنی باشنه جمع ایله دار السلطنه‌یه طوغری قادمه جنبان طغیان اولمشیکن اغالرك زوالی موجب عودتی اولمشیدی بویله بر تهمت سابقه ایله متهم بولندیغی حالده صدر صدارته انتخابی سوء قصده مبتنی اولمق واهمه‌سیله سپاه زور بالری بقیه‌سندن وسائره‌دن یکرمی بیك قدر عسکر طوپلیوب هزار تکلف وبطائله اوچ درت آیده استانبوله دهشت بخشای ورود اولدی موره‌لی دفتردار وموقوفاتی محمد افندی وسلطان کتخداسی غده محمد افندی مثللو علیهنده قولا وفعلا حرکاته جرأت ایدنلری قتل واعدام وسنین آتیه وارداتنی درعهده ایدن ملتزمینك ویردکلری آقچه‌لری ضبط ایله احاله‌لرینی فسخ ایدوب انجق برابر کتوردیکی اشخاصی مناصب ومأموریت ایله تطییب ایلمك خارج حوصلهٔ دائرهٔ دولت اولدیغندن حریفلر صدر مشارالیهه اظهار عداوت ایتمکده اولدقلری حالده قپودان مراد پاشا دخی آتش فتنه‌یه مروحه جنبان اولمغله محافظهٔ نفس امیدیله استحصاب ایلدیکی سپاه زور بالری رفع علم شقاوت ومشار الیهی قتل ایتدیرنجه‌یه‌قدر صرف نقدینهٔ غیرت ایدوب مشارالیه مراد پاشا ثانیا متکای صدارت عظما اولدی .

بوصورتله مراد پاشا اکرچه نائل امنیه وامید اولدی ایسه‌ده طائفهٔ عسکریه‌نك عتو وطغیانلری باشدن اشدیغندن سکز اون بیك قدر اشراری اوجاقلره الحاقه مجبور وبوجهتله علوفهٔ عسکریه رادهٔ سابقه‌سندن صدمرحله موفور اولدیغنه وطرف سلطنته وارکان دولته احوال مشکله‌یی بیان ایتدکجه تحریك ایلدیکك فتنه‌نك چاره‌سنی ینه سن مطالعه ایله زمیننده معامله‌لر مشاهده ایلدیکنه مبنی بوکره دخی صدارتدن استعفا وشام

والیلکنی استدعایه مجبور اوله‌رق خدمت صدارت ارمنی سلیمان پاشا نامنده بر پیر عاجزه توجیه قلندی وصدر سابق شامه عزیمت ایتدیکی حالده حمصده فوت اولدی .

وقعهٔ وقواقیه

بیچاره اختیار شرکای دولت وغارتکران مقربینك قهر وغلبه‌لری التنده طقسان طقوز کون حامل مهر وکالت اوله‌رق الامان صداسنی ایصال مقام بالا ایتمکله عزل ومهر همایون کرید سرداری بولنان غازی حسین پاشایه ارسال قلندی ایسه‌ده برایکی کون مرورنده (وقعهٔ وقواقیه) نامیله زبانزد مورخین اولان اختلال عظیم دهشت انداز وقوع اولدیغندن ینه تبدل صدارت واقع اولمشدر شویله‌که کرك کریدده اکمال مدت مشروطه ایله استبدالا عودت ایدن وکرك استانبولده بولنان طوائف عسکریه‌یه سلیمان پاشانك عزلندن اولجه ویریلان علوفه کاملا مغشوش وزیوف آقچه اولدیغندن بین الاهالی اعتباردن ساقط اولمغله ومقربینك التزامات ومقاطعاته اولان تسلطلری حد کماله واصل اوله‌رق اموال خزینه ید تغلبلرنده محو اوله کلمکله ارکان دولتدن بعضیلرینك تعلیم والقا آتیله قپو قولی اوجاقلرینك کافه‌سی متحداً عقد جمعیت ایدرك عرضحالمز واردر دیو پادشاه حضرتلرینی الای کوشکنه چیقاردیلر سپاه طائفه‌سی عقلاسندن ومعارفمندانندن بر قاچ سوز صاحبلری ایلرو کلوب ذات همایونه فصیح وبلیغ دعالر ایتدکارندن صکره پادشاهم برطاقم خونهٔ دولت واردرکه اللری التنده بولنان ملتزملره سنین آتیه مقاطعات وواردا‌تنی وقت احاله سندن مقدم الیویروب بدلنی دخی نصف بهاسیله شوندن بوندن طوپلادقلری خزینه سرکیلری وزیوف اقچه ایله قپاتمقده واموال خزینه میوهٔ نارسیده کبی خام ایکن تلف اولمقده اولمسیله کرید جزیره‌سنده مشغول حرب وقتال اولان وبوراده بولنان قوللرك علوفه یوزی کورمزاولدیلر دیدیلر وبوکره بیك بلاایله ویردکاری آقچه دخی بودر دیو ارائه ایتدیلر وخونهٔ مرقومه‌نك ظلم وتعدیلری ممالك محروسه‌یی استیعاب ایتمشیکن وکلای دولت شرلرندن خوفله واقع حالی عرضه جسارت ایده‌مدکلرندن ناشی بالضروره بووجهله کستاخانه جسارت قلندی ایسه‌ده قبح ظاهریسی حسن عاقبتنه نظراً معذور ودامن عفو ایله مستور بیورلمق مرجودر دیوب بعده اندرون وبیروندن اوتوز قدر آدمك اسامیسی مسطور اولان دفتری ابراز وبونلرك قتل وازاله‌لری موجب صلاح دولت اولمغله مظهر سیف سیاست اولملرینی استدعا ایلدیلر طوائف عسکریه‌نك وبلکه باجمله ارکان دولتك بوبابده اتفاقلری محسوس اولدیغندن دلخواه جمهوره

مساعده اولنمقدن بشقه چاره قالمدیغنه بناء دارالسعاده اغاسی وخواجه بلال اغا ووالده باش اغاسی وخاص اوطه باشی وملکی اوسته وزوجی شعبان خلیفه وسائرلری برقاچ کون ایچنده اله کچدکجه قتل واعدام وسلطان احمد میداننده اولان چنار اغاجنه اویزان قلنمغله سبب تسمیهٔ وقعه اولمشدر

بو اوانده قائممقام سورنازن مصطفی پاشا مسند صدارتی ومنك زاده مقام مشیختی دردست ایتمشلر ایکن عسکری طائفه‌سنك اعتراضلرینه بناء اون اوچ ساعت مرورنده سلستره والیسی اولان صدر اسبق سیاوش پاشا ثانیا صدر اعظم وبعض عملیات خفیه‌یه ابتناء خواجه زاده افندی شیخ الاسلام نصب اولندیلر

صدر مشارالیه محموماً درسعادته وصولندن برای صکره دفتردار محمد پاشا کبی برفاضل وادیبی مجرد استرقاب بلاسیله قتل ایتدیردیکی کیجه فوت اولمغله مهر همایون شام والیسی بوینی اکری محمد پاشایه ارسال قلندی

شیخ الاسلام مسعود افندی اناطولی قاضیعسکری ایکن حق کویلك ایله شهرت بولوب وقعهٔ وقواقیه‌ده تعیین جمهور ایله مقام مشیخته واصل اولمشیدی بغایت متعظم وتندخو اولدیغندن ماعدا کافهٔ امور دولت کف استقلاله رام ومرجع خاص وعام اولمق سوداسیله زباندرازلغی مرتبهٔ افراطه ایصال ایلدیکندن بیچاره‌یه خلع واجلاس تهمتی اسناد اولنه‌رق دیار بکره نفی نامیله بروسه‌یه کوندریلوب اوراده اعدام قلندی ومقام مشیخت صدوردن حنفی افندی‌یه توجیه بیورلدی

صدارت کوپریلی محمد پاشا

دولت علیه اختلالات داخلیه ایله بحران حالنده ایکن بوسنه اخراج اولنان دونمای همایون دخی وقوعبولان محاربه‌ده مبتلای هزیمت کامله اولمغله وندکلولر بوزجه اطه ولمنی جزیره‌لرینی استیلا ایلدیلر بناء علیه دارالسلطنهٔ عثمانیه محصور حکمنده قالدیغندن ارکان دولت دمبستهٔ خیرت اولدقلری حالده شام طرابلیسی توجیه اولنوب خرجراه تدارکی ایچون تك وپو ایتمکده اولان کوپریلی محمد پاشا والده کتخداسی معمار قاسم اغانك سوق وتعریفیله بیك التمش التی سنه‌سی ذی القعده‌سنك یکرمی بشنجی جمعه کونی شرائط استقلالیه ایله حامل مهر صدارت ومتکفل اصلاح امور دولت اولدی

وندکلولرك مرام ومقصودلری بوزجه اطه ولمنی جزیره‌لرینی تملك ایتمك اولمیوب مجرد استانبولی تضییق ایله کرید جزیره‌سنی وهیچ اولمز ایسه محاصرهٔ دائمیه تحتنده

بولنان قنديه قلعه‌سی خراجی نامیله مقدار معین بر مبلغ اعطاسنی دخی دائما عرض واستدعا ایتمکده ایدیلر لکن دولت علیه بوقدر غوائل داخلیه سیله برابر قندیه قلعه‌سی تسلیم اولنمدقجه صلحك امکانی اولمدیغنی بیان ایله هرسنه دونما وعسکر ومهمات ارسالنده اظهار ثبات ومتانت ایدر ایدی شول درجه‌یه قدرکه برکون حضور همایونده عقد اولنان مجلس عمومیده لوازمات سفریه ایچون مقتضی اولان اقچه‌نك فقدانی درمیان اولندقده والده سلطان حضرتلری شوکرید جزیره‌سنك کاملا فتحنه غیرت اولنسون بن کافهٔ مجوهرات وسیم وزره متعلق اوانی وادواتمی دخی اعطا وفدا ایدرم بیورمشلردر .

بوسنه وهرسك طرفلرنده وکرید جزیره‌سنده محاربه‌یه دوام اولنمقده ایسه‌ده بوغازده بولنان وندیك دونماسنی دفع ایتمك وبوزجه اطه ولمنی‌یی تخلیص ایله استانبولی محاصرهٔ بحریه‌دن قورتارمق اهم اموردن اولمغله صدر اعظم دونمای همایونك تنظیم واکمالنه اقدام ایتمکله برابر کافهٔ جیوش عثمانیه اوجاقلرینی بالاستصحاب بوغازه عزیمتی قرارلشدیردی واسرافات واتلافاتك قطع وتنقیحنه اعتنا ایله خیلیجه مصارف تنقیص ایلدی لکن بونك منافع وفوائدی ایلروده کوریله‌جکنه وشمدی ایسه مصارف سفریه ایچون اقچه لازم اولدیغنه مبنی طرف همایوندن باسند اوچبیك کیسه استقراض ایدرك استحضار لوازمات حربیه‌یه چالشمقده ایکن سپاه طائفه‌سندن برطاقم خذله صدر مشارالیه علیهنه اعلای لوای شقاوت ایتمشلر ایسه‌ده آتش فساد لهیب افروز اشتداد اولمقسزین یکیچری ضابطانی معرفتیله مواقع مفسدتلری باصیلوب برقاچیوز نفوس خبیثه ازاله اولنمغله کانون طغیان منطقی واون بش یکرمی سنه‌دنبرو وقت وقت میدانه چیقان قاضی زاده‌لیلر غوغای معلومی دخی بعض اوك اياق اولنلرك نفی واجلاسیله مندفع اولدی .

دفع وتنکیل دونمای وندیك وفتح بوزجه اطه ولمنی

صدر جلادت کستر بیك التمش یدی سنه‌سی شعبانده بحرسفید بوغازی جانبنه سوق موکب ظفراثر ایدوب دونمای همایون دخی واصل اولمغله وندیك کمیلریله محاربه‌یه مباشرت اولندقده یکیچری طائفه‌سی بندکاری سفینه‌لری باشدن قاره ایدوب ساحللره دوکلریله وسفاین سائره دخی اوته‌یه وبرویه صاوشمغله دونمای همایونده ینه علایم پریشانی ظهوره کلدی صدر مشارالیه بوحالی مشاهده ایله منسلب الشعور اوله‌رق پیشرو فراریان اولان التیوز قدر یکیچری‌یی قتل واعدام وساحللره لنکر انداز اولان سفن اسلامیه‌یی وباخصوص باشدارده تعبیر قلنان پاشا کمیسنی کزند دوشمندن صیانت ایچون

مناسب موقعلره عظیم طوپلر وضع وتعبیه‌سنه اهتمام ایلدی شجاعت ودرایتله مذکور وکور قپودان نامیله مشهور اولوب سنهٔ سابقه‌ده دونمای همایونی پریشان وبوزجه اطه ولمنی‌یی ضبط ایله اکتساب شهرت وشان ایدن وندیك امرالی بوکره دخی نائل اولدیغی غالبیته مغرورا باشدارده وسائر اسلام کمیلرینی بستهٔ زنجیر تسخیر ایتمك سوداسیله هجوم ایدرك واصل امید اولمغه تقرب ایتمشیکن قره محمد نام برطوپجی غازینك اتدیغی طوپك کله‌سی امرال مزبورك سوار اولدیغی کمینك جبه‌خانه‌سنه تصادف ایتمکله مذکور کمی ایله یدکی اولان قالیون وایچلرنده بولنان ایکییدن متجاوز ضابطان وعساکر منتخبه ایله پابرهوا اولدیغندن سفن سائرهٔ دشمن مبتلای دهشت عظیمه اوله‌رق فرار ایلدیلر بونك اوزرینه صدر مشارالیه سجدهٔ شکری ادا ایلدکدن وخدمت‌وشجاعتی سبقت ایدنلره مکافات وخلافی حرکتده بولنانلره ترتیب مجازات ایتدکدن صکره بش التی بیك قدر عسکر امراریله بوزجه اطه‌سنی ومتعاقبا دونمای همایون ایله قپودان طوپال محمد پاشایی کوندره‌رك لمنی جزیره‌سنی استردادده موفق اولمغله منصورا ومظفرا ادرنه‌ده رکاب همایونه واصل وانواع التفات سلطانی‌یه نائل اولدی غرائبدندرکه یکیچری اغالغندن متقاعد قره حسن زاده حسین اغا وقعه‌لرده طرف سلطنته متمحض بولنوب رأی وتدبیری دخی موافق تقدیر دوشمکله مؤتمن دولت ومستشار سلطنت مزیتنی حائز اولمشیدی بواوانده صدراعظمك امرا وعسکریدن پك چوق آدملری قتل واعدام ایلدیکنی استماع ایتدکده شیخ‌الاسلام افندی‌یه خبر کوندروب کوپریلینك حرکات ومشوارینه نظرا مظفرا عودت ایدر ایسه جمله‌مز حقنده موجب وخامت اوله‌جغی کورنمکده اولدیغندن لزوم عزل وتبدیلی ضمننده مابین همایونه تذکره یازسونلر بن دخی لازم کلان تبلیغاتی اجراایدرم دیدی شیخ‌الاسلام افندی اکرچه حال بویله ایسه‌ده صدر مشارالیه وندیك دونماسنی دفعه موفق اولوب بوزجه اطه‌یی فتح ایتمك ایله مشغول اولمغله عزل وتبدیلی دولته مضر اولور دیو جواب ویردیکی حالده اغای مومی‌الیه تکرار پیام اصرار ایصال ایتدیکنه‌مبنی بالضروره شیخ‌الاسلام افندی والده سلطانه تذکره تحریرینه شروع ایتمسنی متعاقب کتخداسی کاوب قولاغنه قره حسن زاده‌نك فجئة وفاتی اخبار ایلدیکندن ماده برطرف وصدر مشارالیهك مظهر توفیق اوله‌جغنه براعة الاستهلال اولدی

مقدما اردل قرالی اولان بتان غابور فوت اولدقده اوغلی صندالیٔ قرالیته اقعاد اولنمش ایسه‌ده عدم رشد وکفایتی سببیله حسن‌اداره‌یه مقتدر اوله‌مدیغندن‌امرای‌مجاردن راقوقچی اوغلی اواخر سلطنت مراد خانیده حکومت اردلی دردست ایلدی لکن

اولوقت موسی الیهك قراللغی جانب سلطنت سنیه‌دن تصدیق اولنمامغله بعض محاربات جریان ایتمشیكن عصر ابراهیم خانیده عرض ایتدیكی كالای اطاعت وفرمانبری منظور نظر سلطانی اولوب اردل قراللغی احسانیله مظهر اكرام اولمش وكندوسی بهادر وجنك جوبر آدم اولدیغندن دائما نمچه وله دولتلریله محاربه ایله امرار وقت ایتمكده بولنمشیدی پادشاه حضرتلرینك بوكره ادرنه‌یه تشریفلری جهتیله رسم قدیم عثمانی اوزره افلاق وبغدان ویوده‌لری استفان وقسطنطین بكلر ایله قرال مشارالیه ركاب همایونه دعوت اولندقلرنده دولت علیه‌نك مشاغل واقعه‌سندن استفاده ایتمك ملاحظه‌سنه بناءً یكدیكریله اتحادلرینه مغرورا بعض اعذار واهیه سرد ایدرك امتثال فرمان ایلمدیلر بنابرین افلاق ویوده‌لغی منجنه وبغدان ویوده‌لغی ولیقه نام بكلره توجیه ودیوان همایونده خلعت واسكوف كیدیریله‌رك تلطیف اولندقدن صكره مقام امارتلرینه اقعادلری خصوصی سلستره والیسی فضلی پاشایه حواله قلندی معزول ویوده‌لر بالاتفاق تداركات ادوات حرب قتال ایله مدافعه ایچون اردو قوروب تحصن ایتمشلر ایسه‌ده مأمور اولان عسكر تاتار مملكتینی غارته قویلدقلرندن وفضلی پاشا دخی مرتب معیتی اولان جیوش عثمانیه ایله طونه‌یی مرور ایلدیكندن پابرجای استقرار اوله‌میوب ممالك اردله فرار ایتملریله منصوب اولان ویوده‌لر محل امارتلرینه اقعاد قلندی

سفر اردل وفتح ینوه

ذكر اولنان فراریلرك ركاب همایونه اعزامی وكندوسنك دخی تجدید حكومت ایچون سدهٔ سنیه‌یه رویمال ایلمسی راقوقچی اوغلنه تكرار امر واشعار اولندقده ینه اعذار واهیه سردیله اطاعت امردن نكول ایتمسنه مبنی صدر اعظم كوپریلی محمد پاشا اردل اوزرینه سردار نصب اولنه‌رق بیك التمش سكز سنه‌سی رمضاننده اوجانبه توجیه لوای سطوت ایلدی

ممالك اردلك قپوسی مقامنده اولان ینوه قلعه‌سی ودار الامارهٔ حكومت اولان اردل بلغرادی فتح وتسخیر وراقوقچی اوغلی هوادارانی اولنلر قتل وتدمیر اولندقدن صكره نمچه حدودنده واقع اولوب قرال مشارالیهك تحصن ایلدیكی قلعه‌یه سوق وموكب جلادت اولنمق تصمیم اولنمشیكن آتیده بیان اولنه‌جق ابازه حسن پاشا جمعیتی بروسه‌یه طوغری تقرب ایلدیكنه مبنی وارد اولان خط همایونه امتثالا صدر اعظم عودته مجبور اولدیغندن واهالیٔ اردلك دخی عرض اطاعتلری جهتیله یغماگران تاتاردن محافظه‌لری

زمانی کلمش ایدوکندن راقوقجی اوغلنك دفترداری اولان بارچقای اقوش نام بکزاده‌یه اردل قراللغی احسان وخلعت وطبوز وقوقه اعطاسیله تتمیم مراسم تشریفات اولندیغی مثللو اردل قراللغنك ویرکوی قدیمی اون بش بیك التون ایکن بوکره قرق بیکه ابلاغ وبدل مصرف اوله‌رق رکاب همایونه بیك کیسه اقچه تقدیمی دخی شرط قلنمشدر

قرال جدیدی محافظه وممالك اردلی محارسه ضمننده طمشوار بکلربکیسی علی پاشا ینوه‌ده تمکین وبودین والیسی کنعان پاشا عنوان سرعسکری ایله تکریم اولنه‌رق صدر اعظم سرعت ایله رکاب همایونه مراجعت ایلدی

تدمیر جمعیت آبازه پاشا

ابنای سپاهیاندن ابازه حسن اغا مقدما حیدر اوغلی نامنده صاحب جمعیت برشقی‌یی طوتوب استانبوله کتورمکله مقابلهٔ خدمتده ترکمن اغالغی یعنی کلیس سنجاغی کندوسنه توجیه اولندیغندن کوندن کونه ثروت وقدرتی ازدیاد بولوب اوجاق اغالرینك زمان تغلب واستیلالرنده ابشیر پاشا ایله متحدا مزبور اغالر علیهنه علم افراز طغیان اولمش واغالرك تدمیر وتنکیلی بونلرك آتش فتنه‌لرینی تسکینه سبب اوله‌رق مؤخرا دخی مزبور ابازه حسن اغایه حلب والیلکی احسان قلنمشیدی بوکره اردل سفرینه کلمسی امر اولندقده صدر اعظمك سابقه‌لو اولان شقاوتکارانك وظلمهٔ امرانك قتل واعداملری خصوصنده اولان شدتی درپیش نظر مطالعه ایدرك خوفه دوشدیکندن شام والیسی طیار اوغلی احمد پاشایی واناطولی والیسی جان میرزا پاشا ومعزول ومنصوب اون بش قدر امرا ایله عقد اتفاق وصدر اعظمك سیف سطوتندن فرار ایدن سپاه اشقیاسی دخی بونلره التحاق ایتمکله اوتوز بیك قدر کشتی اولدقلری حالده قونیه‌یه طوغری توجه وصدر اعظمدن منسلب الامنیه اولدقلرندن بحثله طیار اوغلی احمد پاشا خدمت صدارتده استخدام اولنور ایسه سفره کیده‌جکلرینی وبوکا مساعده بیورلمدیغی تقدیرجه روم ایلنه کچمك احتماللری اولمدیغنی مبین رکاب همایونه عرض محضر تقدیم ایلدیلر سرای خلقنده ومأمورین دولت ایچنده کوپریلینك استقلال وسطوتندن خوفناك پك چوق آدم بولنمغله ماده‌یی اعظام وترویج مقصد اشقیایه اهتمام ایتدیلر ایسه‌ده پادشاه حضرتلری صدر اعظمك محافظهٔ جاه واعتباری خصوصنده فوق العاده ثبات کوستردکلرندن عرض محضره جوابا کوندریلان خط همایونده وزیر اعظم اردل سفریله مشغول اولدیغنه مبنی تبدیل صدارت زمانی دکلدر اکر روم ایلنه کچمکه خوف ایتمکده ایسه‌کز جمعیتکزی

طاغیدوب منصبلرینکزه رجعت ویاخود بغداد محافظه‌سنه عزیمت ایدك دیو امر وفرمان بیورلدی مع مافیه صدر اعظمك دخی عودتی تعجیلی اولندیغندن اردوی همایون سرعت سیر ایله ادرنه‌ده رکاب همایونه مواصلت ومتعاقبا پادشاه حضرتلریله برابر استانبوله عزیمت ایدوب صدر مشارالیه اسکدار صحراسنه نصب خیام آرام ایلدی اباظه جمعیتی ترویج مرامدن مأیوس اولدقلرندن قوهٔ جبریه ایله شاهد مقصودی دراغوش ایتمك خیالیله بروسه طرفلرینه طوغری قادمه جنبان هجوم اولدقلرنده بروسه محافظه‌سنه مأمور اولان قائممقام سابق کنعان پاشا دخی خوف قهر وزیر اعظم ایله اشقیایه التحاق ایلدیکندن عتو وطغیان کسب اشتداد ایلدی ایسه‌ده دفع وتنکیللری ایچون سردار تعیین اولنان دیار بکر والیسی مرتضی پاشانك خبر قرب وصولی جمعیت اشقیانك عودتنی استلزام ایلدی سردار مشارالیه ایله اشقیا بیننده وقوعبولان محاربه‌ده اکرچه موکب سرداریده نوعما هزیمت واقع اولدی ایسه‌ده نشر اولنان فرمانلر واباظه پاشا ایله متفقلرینك واجب الازاله باغی اولدقلرنی متضمن ویریلان فتوای شریف قوتیله زیر حکم وتغلبلرنده بولنان قلاع مأمورین دولت دست تحفظلرینه کچمش وسردار مشارالیه دخی جمعیت عسکریه‌سنی بالتنظیم حلبه داخل اولمش ایدوکندن جمعیت اشقیا میدانده قالوب هر جانبدن مرجوم وزاد وذخیره‌لری معدوم اولمق حسبیله قوت وقدرتلری کوندن کونه ضعفه مبدل اولدی بناء علی ذلك تسلیم اولمق صورتنده مرتضی پاشایی بالاغفال حلبه کیروب بغتة قلعه‌یی ضبط ایتمکی بینلرنده ترتیب ایتمشلر ایسه‌ده سردار مشارالیه واقف احوال اولدیغندن دها رنکین حیل وتشبثات خفیه ایله مزبورلری اغفال ایدرك دام انتقامه دوشردی وشهر حلبه کیردکاری کیجه جمله‌سنی قتل وتدمیر ورؤس مقطوعه‌لرینی استانبوله تسییر ایلدی

سابقا افلاق ویوده‌سی اولوب اردلستانه فرار ایدن قسطنطین بك بر تقریبله مملکت بغدانه مستولی اولدیغندن وافلاق ویوده‌سی منجنه بك که کنجلکی اوانده کنعان پاشا دائره‌سنده تربیه اولنه‌رق لسان عربی وفارسی تحصیل ایلمش وکنج بك نامیله کسب شهرت ایتمشیدی اودخی طرف دولته عصیان ایلدیکندن اوزرلرینه عسکر تاتار سوقیله جمعیتلری پریشان ایدیلوب افلاق ویوده‌لغی قسطنطین بکك بغدانی استیلاسنده طرف دولته دخالت ایدن ولیقه بکه وبغدان ویوده‌لغی مقدما یکرمی سنه قدر بغدان ویوده‌لغنده بولنوب صداقت وعبودیتی تجربه قلنمش اولان . . . ویوده‌نك اوغلنه احسان اولنه‌رق مقام امارتلرینه اقعاد قلندیلر

اردل قرالغندن مهجور اولان راقوقجی اوغلی جمع ایده‌بلدیکی عسکر ایله اردلستانی

استیلایه عازم اولدی ایسه‌ده بودین والیسی سیدی احمد پاشانك سیف شهامتیله منهزم ومنعدم اولدقدن صکره نمچه‌لولر امرای مجاردن کمیانوشه عساکر وافره ترفیقیله اقدار وارسال ایلدکارینه وعساکر عثمانیه دخی مشتایه چکلمش بولندیغنه مبنی مزبور کمیانوش اردلستانی ضبط وطرف سلطنت سنیه‌دن منصوب اولان قرال اقوشی اعدام ایلدیکی خبری واصل در دولت اولدقده قپودان کوسه علی پاشا سردار تعیین وتسیار قلندی سردار مشارالیه بیك یتمش برسنه‌سنده حصون اردلدن وراد قلعه‌سنی فتح وتسخیر وایرتسی سنه مزبور کمیانوشی دخی قتل وتدمیر ایتمکله ایاقی میخال نام بکزاده‌یی انتخاب اهالی‌ایله مقام قرالی‌یه اقعاد ایلدی مومی الیه ایاقی میخال جانب دولت علیه‌دن نصب اولنان اردل قراللرینك خاتمه‌سی اولوب ویانه محاصره‌سنه قدر یکرمی سنه‌دن متجاوز زمان مسند حکومتده پایدار اولمش واو اراالق قراللغی فراغت ایلمشدر

وفات کوپریلی محمد پاشا وصدارت فاضل احمد پاشا

نمچه لولرك ممالك اردله تسلط وبعض قلاعنی ضبط وتملك ایلملری بین الدولتین منازعات ومباحثاتی مستلزم اولمغله پادشاه حضرتلری ادرنه‌یه نهضت وبعد الوصول صدر اعظم کوپریلی محمد پاشا بیك یتمش ایکی سنه‌سی ربیع الاولنده اختیار سفر آخرت ایتمکله وصیتی موجبنجه رکاب همایون قائممقامی بولنان اوغلی فاضل احمد پاشا متکاپیرای صدارت عظما اولدی مرحوم مشار الیه اصحاب لیاقت ودرایتدن قوی العزم کرك باران دیده اولمغله شقاوتکاران عسکریه واعادی خارجیه‌یی شمشیر سطوتیله تأدیب وترهیب وامور مختلهٔ دولتی تنظیم وترتیب ایتدی ایسه‌ده پك چوق وزرا وامرایی قتل وافنا ایلدی هله کرید سرداری غازی حسین پاشا کبی نامدار وامکدار بر پیر شجاعت سمیری وسیدی احمد پاشا مثللو بهادر ودلیری استرقاب بلیه‌سیله اعدام ایلمسی صفحهٔ محاسننی لکه‌دار ایتمشدر .

ظهور سفر نمچه وفتح ایواز

نمچه‌لولرك اردل قلاعندن قطع ید وقنیژه قلعه‌سی جوارنده خلاف عهد بناوزرین وار نامیله مسما ایلدکاری یکی قلعه‌یی هدم ایلملری نمچه ایلچیسنه افاده وبرسنه‌دن متجاوز بوبابده مذاکره ومخابره اولندیغی حالده موافقتلری استحصال قلنه‌مدیغنه مبنی عقد اولنان مجلس مشورتده نمچه اوزرینه اعلان سفر اولنمسی قرار پذیر اولمغله صدر اعظم

فاضل احمد پاشا سردار اکرم نصب وتعیین اولنه‌رق بیك یتمش اوچ سنه‌سی رمضاننده بالجمله جیوش عثمانیه ایله جانب بلغراده عطف عنان ایلدی اردوی همایون ایله استصحاب اولنان نمچه قپو کتخداسی ومقدما اردل سرعسکری علی پاشایه ومؤخرا معسکر همایونه کلان ایکی نفر ایلچیلر بلغرادده حضور صدر اعظمی‌یه قبول اولنوب ذکر اولنان یکی قلعه‌نك تخریب واردل قلاعنك تخلیه‌سیله سلطان سلیمان معاهده‌سنده ویرلمسی مشروط اولان اوتوزبیك التون ویرکو ویاخود مرادپاشا صلحنده اعطاسی مقرر اولان ایکیوز بیك غروشك تأدیه‌سی تعهد اولندیغی حالده تجدید معاهده اولنه‌جغی افاده اولندقده تخریب وتخلیه ماده‌لرینی درعهده ایدوب ویرکو اعطاسنده مخالفت اظهار وبرمقدار هدیه دینلور ایسه چاره‌سی بولنه‌بیله‌جکنی تذکار ایتملریله برابر استانبولده ایکن سبقت ایدن مذاکراتده ویرکو لقردیسی اولمدیغی درمیان ایلدیلر صدر اعظم دخی دولت علیه حضور واسایش اوزره بولندیغی حالده بوقدر کلفت ومصرف اختیاریله بورالره کلندکدن صکره البته بو ماده قبول اولنمق اقتضا ایدر دیو جواب ویردی وبوجهتله مصلحت تسویه اولنه‌مدیغندن مذکور ایلچیلر بودینده بالتوقیف صدر مشارالیه اردوی همایون ایله استرغونه دوغری حرکت ایلدی نمچه‌لولر مطالب دولت علیه‌یه تماملیه موافقت واللی التمش سنه‌دنبرو متروك اولان ویرکو مسئله‌سنی دخی هدیه نامیله قرارلشدیرمغه ابراز ملایمت ایلدکارینه نظراً اویوشلمق خصوصنده موانع کلیه قالمامش ایسه‌ده فاضل احمد پاشا مبدأ صدارتنده مع الفتوحات شانلو برمعاهده عقدینه دسترس اولمغی التزام ایلدیکندن جنك وحرب طرفنی اختیار ایلدی

اورته مجار قلاعندن اولوب بیك اون ایکی تاریخنده فتح واردلستانه الحاق اولنان ایوار قلعه‌سی مؤخرا نمچه‌لولر النه کچمش واستحکامات جسیمه ایله تحصین قلنمشیدی انك ازسرنو تسخیری خصوصنه قرار ویرلدیکنه مبنی استرغوندن طونه اوزرینه کوپری انشاسنه ابتدار وقارشو طرفك محافظه‌سی ایچون اون بیك قدر عسکر امرار اولنمغله ایوارده بولنان جنرال سکز بیك عسکر انتخاب وعساکر مفرزۀ اسلامیه‌یی باصمغه شتاب ایلدی ایسه‌ده وقوعبولان محاربه‌ده عسکر دشمنك ثلثاننده زیاده‌سی مقتول ومأسور اولدی ومتعاقبا کوپرینك انشا آتی اتمام قلنمغله صدر اعظم بالجمله اوردوی همایون خلقیله قارشو جانبه مرور ایلدی مشهور جنرال مونته قوقولی معیتنده بولنان اردو ایله قلعۀ مرقومه‌یی محارسه ایچون کلمشیکن جنود اسلامیه‌نك حملات وهجوملری سببیله عودته مجبور اولدیغندن برای قدر عریض وعمیق محاصره ایله قلعۀ ایوار بند کمند تسخیره کرفتار اولوب اطرافنده بولنان پلنقه‌لرك دخی کیمی ضبط وکیمیسی تخریب وممالك اعدا

پازده‌ٔ خیول یغما قلندقدن صکره مشتای بلغراده عودت اولندی واردوی همایون معیتنده بولنان اردل قرالی ومملکتین ویوده‌لری محل امارتلرینه کیتمکه مأذون اولدیلر

وموسم شتا منقضیه اولمقسزین نمچه‌لولرك قنیژه قلعه‌سنی محاصره ایتدکلری استماع اولنمغله صدر اعظم بیك یتمش درت سنه‌سی رمضاننده بلغراددن حرکت وهنوز عساکر اسلامیه کاملا مجتمع اولمدیغندن موجود اولان اوتوز بیك قدر عسکر ایله جانب اعدایه توجیه‌وجهه‌ٔ عزیمت ایدوب قلعه‌ٔ مرقومه‌یه تقرب اولندقده جیوش دشمن ترك محاصره ایله فراره اغاز ایتملریله دراوا ومورو انهرلرینك ملتقاسنده بنا اولنان وباعث حرب اولان مواددن بریسی بولنان یکی قلعه‌نك محاصره‌سنه ابتدار قلندی نمچه اردوسی نهرك قارشو طرفنده ارام وقلعه‌ٔ مرقومه‌یه تمدید ایلدکاری کوپری واسطه‌سیله نوبنو اعانه‌یه اهتمام ایلدکلری حالده زوربازوی عساکر اسلامیه ایله عنوة فتح وتسخیر وطوپ ومهماتلری اخذ اولندقدن صکره تخریب اولندی بو اثناده اردوی همایونده بولنان نمچه قپوکتخداسنه عقد صلح ایچون رخصت کامله کلدیکی جهتله عقد مجلس مکالمه اولنوب نمچه‌لو یدنده بولنان اردل قلاعی ردوتسلیم اولنمق وهدم اولنان یکی قلعه فیما بعد اعمار اولنمامق ورکاب همایونه عقد صلح عقبنده ایکیوز بیك غروش قیمتلو هدیه تقدیم ایدلمك شرطلری وشرائط متفرعه‌ٔ سائره ویکرمی سنه مدت ایله بیك یتمش بش سنه‌سی محرمی اوائلنده ومجلس مذاکره عقد اولندیغی کون همان برقاچ ساعت ظرفنده تنظیم مصالحت اولنوب طرفین مرخصلری ترقیم اولنان معاهده نامه‌یی امضا ایلدیلر لکن طرف پادشاهیدن حربك بتورلسی تعجیل وجانب سردار اکرمی‌یه خطوط همایون ایله توصیه وتأکید قلنمقده اولدیغندن سند مزبور طرف ایمپراطوریدن تصدیق اولنمقسزین ترك حرب اولنسه ایشی اوزاده‌جقلری وبوجهتله مطلوب اولان سرعت ختام سفر حاصل اولمیه‌جغی منفهم اولدیغنه مبنی عهد نامه‌ٔ مذکور ایمپراطور جانبندن امضا وصدر اعظم طرفنه ایصال اولنمدقجه ترك حرب اولنماسی دخی مقاوله اولندی بنابرین صدر مشار الیه رابه نهرینی کچوب یانق قلعه‌سنی محاصره ایتمك خصوصنی تصمیم ایدرك کچید یری بولمق ایچون نهرك بر طرفندن وجنرال مونته قوقوللی دخی مانع مرور اولمق قصدیله دیکر جانبندن کیتمکده اولدقلری حالده انجق درت سواری یان‌یانه کچه‌بیله‌جك مرتبه‌ده کوچك بر کچید محلی بولنوب خفیفجه بر پیاده کوپریسی انشاسیله قارشویه اون بیك قدر عسکر امراراولنه‌رق درجنك اول نمچه‌لولر اورمانلر ایچنه چکلمکه مجبور اولمشلر ایکن بردن بره نهرك طغیانی سببیله جسر مذکور منهدم اولدیغندن دشمن بوحالدن مستفید وعساکر

اسلامیه دخی ورود امداددن نا امید اوله رق اردوی همایون جانبنه کچه بیلان اوچ درت بیك کشیدن ماعداسی مقتولا ومغروقا واصل درجهٔ شهادت اولدی

عقد مصالحهٔ نمچه

جیوش اسلامیه نك موجودینه نظراً ضایعات واقعه جزئیات قبیلندن ایسه ده نهر مزبورك طغیانی ونمچه لولرك امر محافظه ده اولان اقدامی مانع مرور اولدیغندن پلاطینه کولی اطرافی وشمدی یه قدر اسلام آتی ایاغی باصمیان ممالك اعدا تخریب ویغما اولنه رق سکتواره واصل وبر قاچ کون صکره ایوار طرفنده نمچه لولرك تجمع وتعرضلری استماع اولنمغله موکب همایون تکرار استرغوندن طونه نهرینی عبور ایله ایوار آلتنه وارداوله رق جنرال مونته قوقوللینك زیر قوماندا سنده بولنان اردو اوزرینه هجومه حاضرلنمقده ایکن نمچه ایمپراطوری طرفندن صلحنامهٔ معهود امضا وارسال اولنمغین شنلك طوپلری انداختیله باریشق اعلان اولندی وسرحدات اسلامیه نك امر محافظه لری بالتنظیم سردار اکرم جانب بلغراده مراجعت وموسم شتایی اوراده امرار ایتدکدن صکره وارد اولان نمچه ایلچیسیله هدیهٔ معهوده یی مستصحباً ادرنه ده رکاب همایونه مواصلت ایلدی

بیك اللی بر تاریخنده قریم خانی نصب اولنان محمدکرای اللی درت سنه سی شعبانده معزول وجنجی خواجه نك سوق وتعریفیله برادری اسلام کرای ثانی مقام خانی یه موصول اولوب روس وله مملکتلرینی بالدفعات یازدهٔ خیول یغما ومقرر اولان ویرکو وهدایایی مع زیادة تحصیل واستیفایه موفق اولدقدن صکره بیك التمش درت شعبانده واصل رحمت رحمانی اولمغین مشارالیه محمدکرای ثانیا سلطنت قریم ایله اجلال اولنمشیدی بو دفعه سفره مأمور ایکن کلمیوب یکرمی بیك قدر عساکر تاتار ایله اوغلنی کوندرمسی موجب انحراف دولت اولدیغی حالده نوغای تاتارلرندن بعض قبیله لر سلستره اطرافنده توطن ایتمك استدعاسنه اغاز ایدرك مظهر مساعدهٔ همایون اولدقلرینی تحقیق ایلدکده ذکر اولنان قبیله لری قتل وغارت ایله راه عزیمتلرینی سد ایلدیکندن امارت قریم بیك یتمش التی سنه سنده عادل کرایه توجیه ودونمای همایون ایله کفه یه ارسال قلندی

خان معزول اگرچه مدافعه یه تشبث ایتدی ایسه ده مقتدر اوله میه جغنی تیقن ایتمکله طاغستانه فرار واون سنه قدر اوراده قرار ایدوب بعده مقعد صدقه خرام ایلمشدر

عزیمت صدر اعظم فاضل احمد پاشا بجزیرهٔ کرید

نمچه واردل غائله لری دلخواه دولت اوزره قرین اتمام اولوب امور داخلیه دخی یولنه

كيرمش اولديغندن ارتق كريد سفرينه نتيجه ويرلمك زمانی حلول ايلديكنه مبنی صدراعظم فاضل احمد پاشا سردار اكرم نصب اولنه‌رق بالجمله جيوش عثمانيه اوجاقلری ايله بيك يتمش يدی سنه‌سی موره جزيره‌سنه طوغرو عطف زمام وسواحل مناسبه‌دن قرق اللی قطعه دونمای همايون سفينه‌لريله درت دفعه‌ده خانيه قلعه‌سنه نقل موكب اسلام ايلدی يكرمی اوچ سنه‌دنبرو كريد جزيره‌سی عساكر عثمانيه‌نك تعليم كاه فنون حربيه‌سی حكمنده اولمقله هرطرفی حوزهٔ حكومت سلطنت سنيه‌يه‌داخل اولوب يالكز قنديه قلعه‌سيله صوده ليمانی اغزنده وقيز قله‌سی مثللو برقيا اوزرنده واقع صوده قلعه‌سی وندكلولر النده قالمش ايسه‌ده انلر دخی محاصرهٔ دائمه تحتنده ايدی اسپانيا وايتاليا طرفلرندن بقيهٔ اهل صليب واديسنده علی الدوام طاقم طاقم فدايلر كلوب اعانه ايتمكده اولدقلری حالده بودفعه سردار اكرمك عساكر وفيره ايله كريد جزيره‌سنه مروری وندكلولری دوچار خوف وتلاش ايلديكندن برطرفدن جانب سلطنته ايلچی ارساليله قنديه قلعه‌سی ويركوسی اوله‌رق سنوی يكرمی بش بيك التون اعطا اولنمق اوزره نائل مصالحه اوله‌بيلملری ايچون خاكپای همايونه ووكلا ومتنفذان عصره مبالغ كليه عرض ايتمكه مسارعت وبرجانبدن دخی اوروپانك اعانه وامدادينه دسترس اولمق قصديله هردرلو تشبثات وفداكارلغه مبادرت ايلدكلرينه مبنی سردار مشاراليهه كوندريلان خط همايونلرنده فتح قنديه دها ممتد اوله‌جق اولور ايسه عسكر ومهمات ارسالنده اولان مشكلات متزايد وسكنهٔ ممالك اسلاميه‌نك بو خصوصدن طولايی كرفتار اولدقلری تعب ومشقت متكاثر اوله‌جغندن بحثله ونديك ايلچيسنك مطالبی تلميح وتوضيح اولنمغه باشلادی لكن صدر مشاراليه بو بابده اظهار متانت وحميت ايدرك قلعهٔ محصوره‌نك فتحی قوهٔ قريبه‌يه كلديكنی ووندكلولرك مال وقالنه اعتبار اولنمامسی كندو قلميله وپك مؤثر صورتده طرف پادشاهی‌يه اشعار ايلديكندن ماعدا شيخ الاسلام افندی وقائمقام پاشا ومصاحب مصطفی پاشا وسلحدار اغايه وخواجهٔ شهرياری وانی افندی‌يه مكتوبلر تحرير ايدوب دشمنك سرمست سكرمكری اولمقدن تحذير وعساكر اسلاميه اغورنده بوقدر مشقت وتلفات اختيار ايدرك شاهد مقصودی دراغوش ايتمك تقرب ايتمشيكن تكليف كف يدموجب وخامت اوله‌جغنی اخطاروتذكير ايتمكله دوام حربه قرار ويريلوب ايلچئ مزبور طرد قلندی

فرانسه دولتی سلطنت سنيه ايله مصالح ومعاهد اولديغی حالده وندكلولرك مواعيد كثيره‌سنه طيانه‌مدقلرندن كويا دولتك رضاسی يوق ايسه‌ده اهالينك اعانه‌سنه پرده كش ممانعت اولنه‌مامش اولمق صورتنده فرانسه قرالنك عم زاده‌سی اولان پرنس قومانداسنده اوله‌رق

اون بش بيك قدر فدايى عسكرى مالطه وپاپا كميلريله برابرالتمش قدرسفن حربيه‌يه تحميل وقنديه قلعه‌سنه توصيل اولنمغله عساكر مزبوره كمال نخوت وغرور ايله قلعه‌دن چيقوب جيوش اسلاميه اوزرينه هجوم ايتدكلرنده پرنس مزبورايله ايكيبيك قدرى قنطرهٔ سيفدن امرار اولنوب بقيه‌سى رجعت قهقرى‌يه مبتلا اولدقلرى مثللو سفن حربيه دخى ساحلده بولنان اسلام طابيه‌لرينى طوپه طوتمشلر ايسه‌ده برشيئه قادر اوله‌مدقلرندن بشقه طقسان قطعه طوپى حامل اولان بر كبير قاليونلرى اغراق وماعداسى دخى رخنه‌دار ايدلمكله بقيه‌سى بقية‌السيوف اولان فرانسزلرى الوب مملكتلرينه عودت ايتديلر

فتح قنديه وعقد مصالحهٔ ونديك

بيك يتمش يدى ذى‌القعده‌سندن سكسان سنه‌سى جمادى‌الثانيه‌سنه قدر ايكى بچق سنه‌قدر بيرامن قلعه‌ده آتش حرب وقتال كرما كرم اشتعال اولوب وندكلولرده طاب وطاقت قالمامش وهرجانبدن مأيوس اولمش اولدقلرندن قنديه قلعه‌سنى تسليم ايله عقد مصالحه‌يه اظهار طلب ايلدكلرينه بناء حلب واليسى ابراهيم پاشا وقول كتخداسى ذوالفقار اغا وديوان‌همايون‌ترجمانى بنايوط بك مأمور اوله‌رق‌قنديه قلعه‌سى كافهٔ طوپ‌ومهماتيله جانب دولت عليه‌يه تسليم اولنمق وصوده قلعه‌سيله مفرز بر جزيرهٔ صغيره‌ده واقع اسپرلونقه بلنقه‌سى وعصر ابراهيم خانيده وندكلولرك يداستيلالرينه كچن كليس‌يعنى بهكه قلعه‌سى وندكلو اللرنده قالمق وآقدكزده‌اسلام‌سفينه‌سى ضايع اولور ايسه ونديك‌طرفندن تضمين ايدلمك شرطلرى وشرائط سائره ايله عقد معاهده اولنـدى وقنديه قلعه‌سنك تعميرات ولوازمات‌مقتضيه‌سى تتميم قلندقدن صكره‌سردار اكرم ادرنه‌ده ركاب همايونه واصل وانواع التفات خسروانى‌يه نائل اولدى .

قريم خانى عادل كراى شيرين بكلرى حقنده ظلم وغدره اجتسار ايتمكله ركاب همايونه وقوعبولان شكايانه مبنى مسند حكومتدن تنزيل وبيك سكسان برسنه‌سى اواخرنده رزمى بهادر كراى مرحومك اوغلى سليم كراى تخت قريم ايله تجيل‌اولندى .

عزيمت همايون بسفرله وفتح قمانيچه وعقد مصالحه

له دولتى توابعاتندن صارى قامش قزاغى خطمانى ركاب همايونه دخالت ايدرك بندكان دولت سلكنه قبول وطبل وعلم احسانيله واصل مسؤل قلنديغى حالده لهلولرك خطمان مرقوم اوزرينه هجوم ايتلرى باعث انفساخ صاح صلاح عد اولنه‌رق بيك سكسان ايكى سنه‌سى اواخرنده بالجمله اركان سلطنت وعساكر دولت ايله پادشاه حضرتلرى بالذات علم

افراز جهاد اولوب پودليا ايالتنك مقرى اولان قامنچه قلعه‌سى جوارنده بولنان پلنقه‌لر فتح وتسخير وله ممالكى سرتاسر غارت ويوز بيكدن زياده اسير اخذ واخراجيله جيوش عثمانيه دلسير نعمت مظفريت قلنديغنه مبنى له حكومتى بالضروره طالب استيمان اولديغندن قبائل تاتاردن اولوب خيلى وقتدنبرو لهستانده قالمش اولان ابقه تاتارلرندن دارالاسلامه چيقمغه عزيمت ايدنلره ممانعت اولنمامق وپودليا ايالتى كافهٔ ملحقاتيله طرف دولت عليه‌ده قالمق واقرانيا قطعه‌سى سالف الذكر صارى قامش خطمانى درشنقويه تسليم اولنه‌رق بروجهله تعرض ايدلمامك وقريم خاننه ويريله كلان مقننات وهدايادن ماعدا ركاب همايونه سنوى يكرمى ايكى بيك التون تقديم قلنمق شرطلرينك علاوه‌سيله معاهدهٔ سابقه تجديد اولنوب پادشاه غازى دارالسلطنه جانبنه عودت بيوردیلر لكن لهلولرك مؤخرا نقض عهد ايله خوتين جانبنه هجوملرى استخبار اولنديغندن جيوش عثمانيه ايكى سنه دها لهستانى پامال سمند غارت ايتمكله چارناچار اجراى شرائط صلح سابقى اختيار ايلديلر

وفات فاضل احمد پاشا

بيك سكسان يدى‌سنه‌سى اواسطنده ادرنه‌يه‌عزيمت همايون وقوع بولدقده صدراعظم فاضل احمد پاشا اثناى راهده ارتحال داربقا ايدوب كوپريلى مرحومك ولد معنويسى اولمغله فاضل احمد پاشا ايله برلكده نشو ونما وفاضل مشاراليهك مدت صدارتنده ركاب همايونقائممقاملغنده‌استخدام‌قلنمش اولان مرزيفونى‌قره مصطفى پاشا صدر صدارته اعتلا ايلدى مرحوم مشاراليه يكرمى سكز ياشنده حائز مسند صدارت وان التى سنه تنسيقساز مصالح دولت وملت اوله‌رق فتوحات عظيمه‌يه نائل وزمان صدارتنده كوكبهٔ سلطنت قاهره عصر سليمانيده اولان رونق وشوكت مرتبه‌سنه واصل اولمشدر علم فقه وفلسفياتده يكانه واخلاق حميده ايله فريد زمانه اولوب فقط استعمال مسكراته ابتلاسى كنج ياشنده موجب وفاتى اولدى .

سفر جهرين وعقد مصالحهٔ روسيه

لهلولرك پنچهٔ تحكملرندن تخليص وتفريق اولنان قزاق خطمانى درشنقو مؤخرا مسقولره تحويل تبعيت واوقرانيا ممالكنك دارالاماره‌سى اولان جهرين قلعه‌سنى تسليمه مبادرت ايتمكله قريم خانى سليم كراى خان ايله وزرادن سردار تعيين قلنان ابراهيم پاشا قلعهٔ مرقومه‌نك فتحنه اقدام وغيرت ايلديلر ايسه‌ده قدرتياب تسخير اوله‌مدقلرندن بوتهمت ايله ايكيسى دخى معزول ومسند خانى‌يه مراد كراى موصول اولوب ايرتسى

سنه یعنی بیك طقسان تاریخنده پادشاه حضرتلری بالذات اختیار کلفت سفر وطونه نهرینه لدی الوصول صدر اعظم قره مصطفی پاشایی خدمت سرداری ایله موقر ایدرك ارسال ایلدی قلعهٔ مرقومه اوزی نهرینه منصب اولان تاحمه صویی کنارنده واقع اولوب طونه نهرینه یوز اللی ساعتدن زیاده اوزاق وممالك عثمانیه ایله منقطع الالتصاق اولمسنه مبنی بعض ارکان دولت نظرنده بوقدر کلفته واختیار مصارف ومشقته دکری اولمامق مطالعه‌سی دوران ایتمکده ایدیسه‌ده صدر مشارالیه مقام صدارتده پایدار اوله بیلمسنی خدمات فاخره ابرازینه وابسته کوردیکندن بوبابده فوق الغایه اقدام واعتنا ایدر ایدی

(استطراد) سلطان مراد خان اول عصرنده قاضیعسکرلکدن منصب وزارته اعتلا ایدن وخیرالدین پاشا نامیله امامهٔ سبحهٔ صدارت اولان چاندرلو قره خلیل که بنیان دولت عثمانیه‌نك تشییدی حقنده خدمات مبروره ابرازینه موفق اولان ذات عالیقدردر برکون خداوندکار مشارالیه‌ه معرض تعلیمده نوقت سفر ایتمك لازمدر دیو سؤال ایتمکله پادشاه مرحوم دخی احتیاج قوی اولدیغی وغلبه دخی امید قوی تحتنده بولندیغی حالده سفر اختیار اولنور دیدکده پاشای مشارالیه واقعا بویله‌در لکن برشرطی دها واردرکه اودخی سفرك ضمننده دولتجه منفعت متحقق اولمقدر کلامیله خاتمه زیب نصایح اولمشدر واقعا قره مصطفی پاشانك اشبو جهرین سفری شرائط مشروحه احکامنه بالکلیه منافی ایدی .

هرنه حال ایسه معسکر همایون قلعهٔ مرقومه پیشکاهنه واصل اولمسیله برابر قرق اللی بیك کشیدن مرکب برمسقواردوسی دخی کلمش وقلعه‌یه یکرمی بیك قدر عسکر وضع ایتمش اولدیغی حالده زور بازوی هجوم موحدین ایله قلعهٔ مرقومه عنوة تسخیر وایچنده بولنانلر کاملا تدمیر اولندی وبوکیفیت خارج قلعه‌ده بولنان مسقولولرك مشهودی اولدقده درحال فراره شتابان اولدقلرندن برمقدار تعقیب وبعده عودت اولنه‌رق قلعه‌نك محافظه‌سنده عسرت درکار ودولت علیه‌جه لزومی اولمدیغی آشکار اولمق حسبیله بالتخریب صدر مشارالیه اردوی همایون ایله مراجعت وسلستره‌ده رکاب همایونه مواصلات ایلدی ایرتسی سنه ینه سفره حاضر لنمقده ایکن روسیه‌لو جانبندن ایلچی کلوب صلحه طلبکار اولمغله اوزی نهرینك صاغ طرفی دولت علیه‌یه وصول جهتی روسیه‌لویه عائد اولمق اوزره تنظیم صلح وصلاح قلندی.

یدی قطعه جسیم فرانسه قالیونلری خصملری اولان طرابلس غرب کمیلرینك ساقز لیماننده اولدقلرینی خبر المغله کلوب سفن مذکوره ایله قلعه‌یه طوپلر انداخت ایدرك خیلوجه خسارت ایتدکلری معروض دردولت اولدقده صدر اعظم فرانسه ایلچیسنی

جلب ايله تضييق وتهديد وبوخصوصدن طولايي ترضيه وتضمين ويرلديكي صورتده ممالك محروسه‌ده بولنان فرانسه تجار وتبعه‌سنك تحت توقيفه النه‌جغني بسط وتمهيد ايتمكله ايلچئ مزبور بالضروره مطالب دولت عليه‌نك اجراسني درعهده وسند اعطا ايدرك تخليص كريبان ايلدى وبرقاچ آى مرورنده فرانسه قرالى طرفندن اعتذارى وبوايشه متجاسر اولنلرك قوياً تأديب قلندقلريني متضمن نامهٔ مخصوص ايله التمش بيك ريال قيمتنده هديه تقديم اولندى .

ظهور سفر نمچه

اورته مجار حاكمي وامراسي بهرسنه ويانه‌يه كيدوب ايمپراطور ايله ملاقات ايتمك قاعدهٔ قديمه اقتضاسندن اولمغله تقريباً بيك سكسان تاريخ هجريسنده واقع اولان ملاقاتده قاتوليك مذهبنى قبول ايتمه‌لرى اوزرينه اورته مجار حاكميله بعض امرا ايمپراطور طرفندن قتل واعدام اولنمش وحاكم مقتولك اوغلى اولان توكلى امره ارتق اورته مجارستانده اقامت ايده‌ميوب قبيله وتوابعاتيله ممالك سلطنت سنيه‌دن اكرى ايالتي اراضيسنه كچه‌رك اوراده اقامت ونمچه‌لولرك غدر وظلملرندن تحصيل امنيت ايلمشيدى مزبور توكلى امره باباسنك انتقامنى المق ونمچه‌لولر النه كچن حكومتنى قورتارمق مقصديله هربار دولت عليه‌يه عرض اخلاص ومطاوعت وملك موروثنك استردادى بابنده استدعاى مرحمت ايتمكدن خالى دكل ايسه‌ده فاضل احمد پاشا مرحوم كندو ايله منعقد اولان نمچه مصالحه‌سنك انفساخنى موجب وبك چوق دماء بشريه‌نك ريزان اولمسنى مستوجب اوله‌جق بويله برايشه مباشرتى تجويز ايلمديكندن كچشدرمكده اولديغى حالده صدر وقت بولنان قره مصطفى پاشا اشتهاد ذاتيسى احكامندنميدر يوخسه بعض تاريخلرك بيانى وجهله توكلى امره جانبندن عرض وتقديم اولنان مبالغ كليه‌يه طمعندنميدر هرنصل ايسه مزبورى واصل مطلب ايلك التزام مالايلزمنى اختيار وبودين واليسنى اوحواليده اولان سرحدات امرا وعسكريسنه سردار ايدرك توكلى امره ايله معاً ارسال ايلمكله اورته مجار ممالكنى كاملاً ضبط وتسخير ايتديروب سنوى ركاب همايونه قرق بيك التون تقديم اولنمق شرطيله مشاراليهى قرال نصب وتشريفات لازمه ايله عهدنامهٔ همايون اعطا ايتديردى حتى قرال مشار اليهك وارد اولان نامه‌لرنده « معين آل عثمانم اطاعت اوزره‌يم امره قرال اورته مجارم كه تامم توكلى امره » امضاى منظومى مسطور اولديغى مشهور وكندوسى دخى اردوى همايونلر معيتنده چوق خدمتلرده بولنوب قرص قرالى ناميله مذكور اولمشدر

دولت علیه‌نك سطوت وشوكتی حد كمالده اولمق حسبیله قوجه براقلیم قرال مشارالیهه ضبط ایتدیرلمشیكن نمچه‌لولر مدافعه‌یه جسارت ایده‌مدكلرندن فضل احمد پاشاصلحنك مدتی منقضیه اولمق اوزره اولدیغنی وسیله عد ایدرك ایلچی ارسالیله تجدید معاهده‌یه طلبكار اولدیلر .

اورته مجار قراللغنی دخی نمچه‌لویه تصدیق ایتدیرمك ممكناتدن ایدیسه‌ده صدراعظم نمچه اوزرینه سفركشادینی التزام ورابه وقعه‌سی سلطنت سنیه‌نك شهنامهٔ مظفریتنه لكه براقدیغندن انك ازاله‌سی لازمدر دیه‌رك ذات همایونه عرض مرام ایتمكله تحصیل رخصت سنیه ایلدكدن صكره نمچه ایلچیسنی یكیچری اغاسی بولنان‌وزیر مصطفی پاشایه جلب ایتدیروب تجدید مصالحه یانق قلعه‌سنك طرف دولت علیه‌یه تسلیمنه وابسته اولدیغنی افاده ایتدیردی . ایلچی ٔموی‌الیه بوتكلیفدن‌نتیجهٔ مرادی تفرس ایدرك قلعه الـنوب ویرلمامك محاربه‌سز اولور وبتر ایشلردن دكلدردیو جواب ویردیكنه‌مبنی امر سفر تقرر ایتمكله بیك طقسان درت سنه‌سی اوائلنده پادشاه زمان سلطان محمد خان حضرتلری جانب بلغراده‌سوق موكب عظمت ایدوب اورادن صدر اعظمی یانق قلعه‌سنك فتح وتسخیرینه سردار تعین وتسیار بیوردیلر .

صدر اعظم ویانه‌یی تسخیر واورته مجار قرالی توكلی امره‌یی قرال نصب واقعادایتمكی ذهننده قرارلشدیرمش اولدیغندن بودینده عقد اولنان مجلس مشورتده پیش توجهمزده اولان یانق وقومران قلعه‌لرینی ضبط ایتمك ایچون اوغراشمقدن ایسه طوغریجه ویانه‌یه كیدوب تسخیر اولنسه بونلر طبیعتیله تسلیم اولورلر دیوایراد مافی‌الضمیر ایتدكده بودین والیسی ابراهیم پاشا واردل قرالی اپاقی میخال اولا یانق قلعه‌سی فتح اولنـوب بعده ویانه اوزرینه كیدلمكی سوق ایلدیلر ایسه‌ده صدر مشارالیه قرار دادهٔ ضمیرندن واز كچمامكله ویانه‌یه كیدلمك خصوصی تقرر ایلدی ویانق آلتنه لدی‌الوصول محافظ قلعه بولنان جنراله تسلیم حصار ایتمسی ضمننده خبر كوندرلمسنه جوابا سزك اقصای مرادكز ویانه اولمغله انی فتحه موفق اولور ایسه‌كز بلاجنك وجدال تسلیم قلعه ایدرم اكرایانی محاصره ایلرایسه‌كز المدن كالدیكی مرتبه مدافعه ایده‌جكم جهتله بیهوده ایشكزدن قالورسكز دیمكله بودخی صدر مشارالیهك مطالعاتنه موافق كورندیكندن اردوی‌همایون بلا توقف ویانه اوزرینه توجه ایلدی .

محاصرهٔ ویانه ووقوع هزیمت

نمچه ایمپراطوری ویانه محافظه‌سنی معتمد جنراللره تودیع وكندوسی پراغه شهرینه

عزيمت ايدوب اطرافدن استمداد وتنظيم اجناد ايله مشغول اوله رق اردوی همايون دخی ايکی آی قدر ويانه يی محاصره ايلديکی حالده يکرمی درتبيك له واوتوز بش بيك نمچه عسکريله قرق بيك مقداری جيوش سائره ومعاونه دن مرکب براردو له قرالينك قوماندامی التنده اوله رق امداده کلوب بيك طقسان درت سنه سی رمضاننك يکرمنجی کونی وقوعبولان مقاتلهٔ عظيمه ده عسکر اسلام مبتلای انهزام اولمغله باجمله طوب ومهمات وچادرلر کرفتار دست اعدا اولدی .

عصر احمد خان ثالثده سلحدارلقدن چراغ اولان فندقليلی محمد اغا بوتاريخلرده اندرون همايونده بولنمغله وقعه ده حاضر بولنانلرك ومؤخرا تحت استنطاقه النانلرك افاداتندن مطلع اولديغی اسباب انهزامی تاريخ مشهورنده شو وجهله بسط وايراد ايدرکه اولا بوسفرده اردوی همايونده مجتمع اولان عسکر هيچ بروقتده کورلمدك درجه ده کثرت اوزره اولديغنه وممالك عثمانيه دن خيليجه تباعد قلنديغنه مبنی مدت محاصره برماهی تجاوز ايتدکدن صکره ذخيره ومهماتده مضايقه حاصل اولمغه باشلادی وکيدرك عسکره يورغنلق وفتور عارض اولدی ثانيا دشمن عسکرينك تقربی استماع اولندقده عقد مجلس مشاوره اولنوب اکثر ارکان وامرا محاصره يی ترك ومترسلرده اولان طوپلری بالاستصحاب کافهٔ جنود اسلاميه ايله مدافعهٔ دشمنه کيديلوب بعده اقتضای حاله کوره حرکت اولنمسنی تصويب ايتمشلر ايکن صدر اعظم ترك محاصره يی تجويز ايتمامکله کوچك طوپلر وخفيف عسکر ايله مقابله قلندی وبعدالانهزام اردوی همايون مرکزنده دخی پايدار اولنه مدی ثالثا دشمن طونه نهرينی کچمك اوزره اولديغی استخبار اولندقده ومنع مرورلری ايچون قريم خانی مراد کرای خان عساکر تاتار ايله اعزام قلنديغی حالده مشاراليه صدر اعظمدن دلکير بولنمسنه بناء اوزاقدن دشمنك مرورينی تماشا ايدوب اصلا ممانعت قيدنده اولمدی رابعا ابتدای محاصره دن برآی مرور ايتدکدن صکره هرنوقت اولنسه هجوم ايله ظفر مقرر ايکن مظنون اولان اموال کثيرنك يغمايه کيتمامسيچون صدر اعظم قلعه نك استيمانا تسخيرينی التزام ايلمدی ديو بيان تحقيقات ايدر .

لکن صدر مشاراليه هرنقدر جمع ماله تهالك ايله مشهور ايديسه ده درايت ولياقتی دخی مسلم اولديغندن اردوی همايونی باصمق ايچون تدارکات عظيمه يی استماع ايدوب طورر ايکن فوت فرصت ايتمسی وقريم خاننك صدر اعظمه مغبر اولمسی جهتيله عمومه عائد اويله برخيانته جسارت ايتمسی مستبعد کورينور ومفتريات جمله سندن ظن اولنور صدر اعظم اطرافه پريشان اولان عسکرك اجتماعی ايچون اوچ کون يانق قلعه سی

آلتنده اقامت ايتدكدن صكره بودينه واصل اولوب ويانه محاصره سى مذاكره سنده خلاف رأيده بولنان ابراهيم پاشانك جنك كونى پيشرو منهزمين اولديغنى غرضه حمل ايله قتل وقريم خانى عزل ايدوب تاتار اردوسنده بولنان حاجى كراى منصب خانى ايله اجلال ايلدى

له قرالينك يكرمى بيك قدر عسكر ايله استرغون اوزرينه كلديكى استماع اولنمغله برقاچ بكلربكى ايله برمقدار عسكر كوندريلوب وقوعبولان محاربه ده قرال مشاراليه بوزلمش ايسه ده ايكى كون مرورنده تكرار قوۀ جسيمه ايله عودت ايدوب بوكره عساكر اسلاميه تاب آور مقاومت اوله مديغندن قلعۀ مرقومه كرفتار دست دشمن اولدى .

خبر انهزام بلغرادده پادشاه حضرتلرينك مسموعى اولدقده اردوى همايونك ورودينه انتظار ايتميه رك كمال تهور وانفعال ايله حركت وادرنه يه مواصلت ايلسنى متعاقب صدر مشاراليهك خصم قويلرى بولنان دارالسعاده اغاسى يوسف اغا وفاضل احمد پاشا كتخدالغندن ميراخور اول اولوب ذات شاهانه يه تقرب تام حاصل ايدن صارى سليمان اغا قائمقام بولنان قره ابراهيم پاشايى كه صدر اعظمك كتخدالغندن ركاب قائمقامى نصب اولنمشيدى وعد صدارت ايله افنديسنه اختيار خيانته ميل ايتديروب اوچى بردن كانون غمز ونفاق اشعال برله صدر مشاراليهى اعدام ايتديرديلر ومشاراليه ابراهيم پاشا صدر صدارته وسليمان اغا ركاب همايون قائمقاملغنه اعتلا ايلدى مقتول مشاراليهك خطيئاتى منكر دكل ايسه ده قدرت ولياقت صاحبى وحيثيتلى برادم اولديغندن ابقا اولنسه تلافئ مافاته مظهريتى مأمول قوى ايدوكى اتفاق كردۀ مورخيندر .

نقض عهد ونديك

ونديكلولرك بوسنه حدودنده بعض تجاوزلرى وقوعنه مبنى ايلچيلرى قبل السفر تضييق وتهديد اولندقده بشيوز كيسه اقچه جريمه تقديميله پنجۀ مؤاخذه دن تخليص كريبان ايتمشلر ايدى بوبابده صدر مقتولك خاكپاى همايونه تقديم ايتديكى تقريرنده شمديلك بواقچه نك اخذيله اغماض عين اولنوب نمچه محاربه سى بتدكدن صكره ونديكلولر حقنده دخى ترتيب مجازات اولنمسى مسطور واوزرينه بووجهله اجراسى ايچون خط همايون صحيفه زيب صدور اولديغندن بوكاغد ويانه انهزامنده نمچه لولرك النه كچوب وندكلولره ارائه اولنمغله انلرك دخى نقض عهدينه سررشته اولدى بنابرين تجهيز ايلدكلرى دونما ايله موره جزيره سنه هجوم واول امرده ايامورة قلعه سنى استيلا ايلديلر .

قره ابراهيم پاشا نيل صدارت ايله كامروا اولدى ايسه ده نمچه وله وونديك دولتلريله

محاربه قبولری اچلدیغندن ایشلك وخامت عاقبتندن اندیشه یه دوشمکله بالذات سفره کتمکدن اجتناب وهرجانبه سرعسکر ارسالیله کندوسنك پادشاه یاننده بولنمسنی استصواب ایدوب بورأیی خواه ناخواه طرف شاهانه یه قبول ایتدیردی وخان اسبق سلیم کرایی خلعت حکومت قریم ایله تبجیل وله طرفنه تسییر ایدوب نیجه سرعسکرلکنی اردوی همایونده بولنان یکیچری اغاسی تکفور طاغلی مصطفی پاشایه وموره سرعسکرلکنی یکیچری اغالغندن متقاعد خلیل پاشایه تحمیل وتفویض ایلدی اکرچه هرطرفه عسکر ومهمات ارسالنده اقدام و غیرتی مشهود ایدیسه‌ده حرکات حربیه‌یی تحصیل استقلاله آلت ایدرك اون بش سنه‌دنبرو وزیر ثانی وداماد سلطانی اولان مصاحب مصطفی پاشایی قپودانلقله وقائمقام سلیمان پاشایی بابا طاغی سرعسکرلکیله قرب پادشاهیدن تبعید وجزئجه مغبر اولدیغی کسانی برر صورتله تنکیل وتهدیده قیام ایله مظهر دشنام انام اولدی سردار مصطفی پاشا مدافعهٔ هجوم دشمنه موفق اوله‌مدیغی مثللو ایرتسی سنه سرعسکر نصب اولنان ابراهیم پاشا دخی استرغون جوارنده بوزلدیغندن هربرینك فتحی برشهریار نامدار ویابرسردار ظفر شعاره باعث اشتهار اولان قلاع متینه انسداد طرق اعانه‌دن ناشی ذخیره‌سزلکدن قولای قولای کرفتار کمند استیلا ومورده‌ده اولان حرکات عسکریه دخی کوندن کونه فنا اولمغه باشلادیغنه مبنی پادشاه حضرتلری صدر اعظمك بالذات سفره کتمسی خصوصنه اصرار ایلدیکندن تمارض وتنظیم اموردن کف ید ایلمکله بالضروره طقسان یدی سنه‌سی محرمنده عزل وسلیمان پاشا صدر اعظم وسردار اکرم نصب اولنه‌رق بودینه طوغری سوق سمند اعتزام ایلدی ومعزول مشارالیه حجه کتمك ایچون مأذون اولمشیکن مؤخراً نفی وقتل قلندی .

هزیمت عسکر اسلام وظهور فتنه در اردوی همایون

سنهٔ سابقه‌ده نیجه‌لولر بودینی محاصره ایدوب لکن قدرتیاب تسخیر اوله‌مامشلرایکن بوسنه تکرار محاصره‌یه اغاز ایلدکارینه وصدر اعظم تخلیصنه جهد وغیرت ایلدیکی حالده موفق اوله‌مدیغنه مبنی قلعهٔ مرقومه دست اعدایه کرفتار اولدیغی مثللو ایرتسی سنه دخی عسکر اسلام اوسك جوارنده مبتلای کسروانهزام اولمغله اردوی همایونده اختلال حادث اولوب ظاهراً صدر مشارالیهك بعض حرکات نابجاسی موقع بحثه وضع اولندی وبوسبیله مشارالیه سلیمان پاشا استانبوله فراره مجبور اولمسیله اتفاق عامه ایله بوسنه والیسی سیاوش پاشا اردوی همایون قائمقاملغنه انتخاب قلندی .

وقوع تبدل سلطنت

پادشاه زمان سلطان محمد خان حضرتلری اوان شبابندنبرو مبتلا اولدیغی صیدوشکار ایشنی مرتبهٔ افراطه ایصال وسلطنت سنیه‌نك بویله برمضایقه وبحرانی حالنده کل یوم کشت دشت وکهسار ایله اشتغال‌ایده‌کلدیکندن کافهٔ انام علنا طعن وتشنیعه قیام وکرسی شیخلری غیابا ووجاها فصل ومذمتنی التزام ایتمشلر ایدی شیخ‌الاسلام چتالجه‌لی علی افندینك وخلفی انقره‌لی محمد افندینك بوکیدشك عاقبتی وخیم اوله‌جغی حقنده اولان اخطارلری بروجهله تأثیر ایتمامش ایکن اردوی همایونده واقع اولان اختلال خبری‌واصل اولدقده تدارك مافته قیام ایلدی ایسه‌ده فائده ویرمدی حضور همایونده عقد اولنان مجلس مشورتده قائممقام رجب پاشا اردوخلقنك تأدیب وتربیه‌لرینی تعهد ایله صدارته طلبکار اولدیغی حالده ارباب اختلال ایله سرا متفق وبلکه مشوق اولنلر دلخواه سپاهه مساعده کوستریله‌رك بالسهوله غائله‌نك اندفاعنی سوق ایتملریله وپادشاه حضرتلری دخی بوصورتی اختیار ایتمکله مهر همایون سیاوش پاشایه احسان واولبابده اصدار اولنان خط همایونده صوفیه ویاخود فلبه‌ده مشتانشین اولملری امر وفرمان بیورلدی واستانبولده مختفی اولان سلیمان پاشا اله کتیریلوب تألیف قلوب عسکریه ایچون قتل وسر مقطوعی اردوی همایونه فرستاده قلندی مشارالیه سیاوش پاشا کوپریلی مرحومك هم کوله‌سی وهم دامادی‌اولمق حسبیله موجب تهوین مصلحت اولور ظننه مبنی کوپریلی زاده فاضل مصطفی پاشا مقام قائممقامی‌یه اقعاد اولنوب حالبوکه فاضل مشارالیه قره مصطفی پاشا صدارتنده رتبهٔ وزارتله تکریم اولنمشیکن صدر مشارالیهك قتلندن صکره برقاچ مرتبه تحقیراته کرفتار اولدیغندن قائممقاملق ایچون حضور همایونه کیردکده پادشاه حضرتلری بابالك وقرنداشك صدارتلرنده‌بك‌راحت‌ایتمشیدم‌وسکاچوق جورواذا ایلدم دیواعتذار وشو غائله‌نك اندفاعنه غیرت‌ایلدیکی‌حالده هروجهله نائل مکافات ایده‌جکلرینی تذکار بیوردقلرینی اولوقت خاص اوطه‌اغالرندن اولان فندقلیلی محمد اغا تاریخ مشهورنده روایت ایدر وخفیاً سیاوش‌پاشایه تأیید صدارتی ولوندات سر چشمه‌سی اولان یکن عثمان بکه رتبهٔ وزارت ایله کریمه‌لری خدیجه سلطانك تزویجنی وعد ایلدیلر ایسه‌ده بونلرك‌هیچ بریسی افکار عامه‌نك جریانه سد اوله‌مدی .

اردو خلقی وارد اولان خط همایونلره اصلا التفات ایتمیه‌رك وبریرده توقف وآرام ایله‌میه‌رك سلوری‌یه واصل اولدقلرنده استانبوله دخولدن مقدم تبدیل سلطنت خصوصی

باعرض محضر اعلام واستدعا ايتملريله بيك طقسان طقوز سنه‌سی محرمنك ايكنجی كونی قائممقام پاشانك دعوتنامه‌لری اوزرينه باجمله علما واركان دولت اياصوفيه جامعنده بالاجتماع مزبور عرض محضر قرائت اولندقدن صكره اتفاق عامه ايله سرای همايونه كيديلوب سلطان محمدك كوچك برادرلری سلطان سليمان ثانی تخت عثمانی‌يه اجلاس قلندی

پادشاه مخلوع يدی ياشنده جالس اورنك سلطانی وقرق بچق سنه حكم فرمای ملك عثمانی اولوب بعدالخلع بش سنه قدر كوشه نشين انزوا اولدقدن صكره ادرنه‌ده وفات ايتمش ونعشی استانبوله كوندريلوب بغچه قپوسنده واقع والده‌لری تربه‌سنه دفن ايتديرلمشدر

باب ثالثك تكمله‌سی

اشبو باب ثالثك حاوی اولديغی زمانكه بيك اوچ سنه‌سندن بيك طقسان سكز سنه‌سی غايتنه قدر طقسان بش ييللق وقوعاتدن عبارتدر مدت مزبوره سلطنت سنيه‌نك اوان سن وقوفی ايسه‌ده اوائلنده انحطاط خفی واواخرنده انحطاط جلی احكامی سرزدهٔ ظهور اولمشدر چونكه بوعصرده دولت عليه اوروپاجه ضايعات ملكيه‌يه كرفتار اولميوب بالعكس كريد وايواروقيژه وبودليا واوقرانيا ياللرينی حوزهٔ حكومته ادخال ايله توسيع دائرهٔ سلطنت ايتمشيكن آتيده تفصيلی اوله‌جغی وجهله ادارهٔ ملكيه ونظامات عسكريه وماليه‌سی قرين اختلال اولديغندن هر بريسنده درلو درلو فنالقلر ظهور ايلدی از انجمله غرب اوجاقلری بر نوع جمهوريت حالنی اكتساب ايدرك اكرچه اسفار بحريه‌ده موجود اولان كميلريله كلوب خدمتده بولنورلر ايديسه‌ده طرف دولتدن والی كوندرلمك وامور اداره‌لرينه مداخله ايدلمك قابل اولميوب حل وقوعنده دايی تعبير ايتدكلری ضابطانك انتخابيله مسند امارته اقعاد اولنان آدمه پاشالق وتصديق امارت امر عاليسی كوندريلوب اولدی بو اوجاقلرك طرف دولت عليه‌يه معين ويركولری اولميوب فقط ايكی اوچ سنه‌ده بركره خاكپای همايونه هديه تقديم ايدرلر وجانب سلطنت سنيه‌دن طوپ وكهرجله وباروت كبی لوازمات حربيه احسان قانون ايدی

مصرده دخی يرلی قولی ناميله عساكر موظفه اوله‌رق اولاد تركدن مركب اولان يكيچری وسپاه وساحدار نفرانك قاعدهٔ نظاميه‌لرينه واستبدادلرينه اعتنا اولنمديغندن مرور زمان ايله يرلی حكمنی اكتساب وجيوش منتظمه هيئت وقوتنی ضايع ايتملريله كوله‌من بكلری تغلب وتفرد ومصر واليلرينك حكومتی بر امر رسمی درجه‌سنه تنزل ايلدی امرای مزبوره ارساليه ناميله جانب دولت عليه‌يه كوندريله‌جك ويركويی وحجازه مرتب اولان ذخائری ووالی‌يه معين اولان عوائدای ترتيب وارسال ايله مصالح حكومتی كيف

مایشاء اجرا ایدر اولدیلر ادارهٔ کیفیه‌لرینه مانع اولمق صددنده بولنان والیلری مقام حکومتدن تنزیل ودرلو مفتریات ایله طرف دولته عرض محضر تقدیم ایدوب دولت دخی حقیقت حالی بیلور ایسه ده بالضروره اغماض عین ایدرك دیکر والی انتخاب وارسال ایدر ایدی بنابرین مصرده نفوذ حکومت تناقص ایتسیله بحر احمر سواحلنه لایقیله باقیله مدیغندن ایالت یمن آل مطهر امامه‌لری زیر حکمنه کیردی وحبش ایالتی سواکن ومصوع اسکله‌لرینه منحصر قالدی

ینه اسباب مسروده یه وصیق صیق تبدل ولاته مبنی بغداد والیلرینك دخی اسکی قوت وسطوتلری زائل اولدیغندن لحسا وقطیف طرفلرینه عربان مستولی اولدی

برقاچ کره حادث اولان جلالی اشقیاسی سببیله وایران سفرلری تقریبیله نفوس کلیه تلف وضایع اوله‌رق اناطولینك معموریت سابقه‌سی تدنی ایلدی دولتك عنفوان شبابندن قوهٔ نشو ونماسی ادارهجه اولور اولماز اویغونسزلقلرك آثار مضره‌سنی محو وازاله ایدر ایکن قوای ملکه شیب وهرم عارض اولدقده جزؤی خطالر بیوك یاره‌لر آچمغه سبب اوله کلدیکی جهتله بوعصرك خواصندن اولمق اوزره ادارهٔ امور دولت اهل واربابی النه کچدکجه هیبت وعظمتی دهشت بخشای یارواغیار وسبکمغزانك یدی اقتدارینه دوشدکجه انواع مضایقه ومشکلاته کرفتار اولمغه باشلادی بوقضیه کوپریلی مرحوم ایله اوغلی فاضل احمد پاشانك یکرمی سنه‌دن متجاوز اولان صدارتلرنده تمامیله مرکز ثبوته واصل اولمشدر چونکه جلالی وقعه‌لری وعثمان خان شهید حادثه‌سندن صکره اون بش سنه ممتد اولان شورش واختلال ومحمد خان رابع جلوسندن کوپریلی صدارتنه قدر مرور ایدن سکز سنه قدر زمانده مشاهده اولنان فتن متابعه وکلانك عدم اهلیت ولیاقتندن منبعث اولدیغی « الاشیاء تنکشف باضدادها » قاعده‌سیله معلوم اولمشیکن اختلالات سابقه‌یی بیلنلر ازالوب بلیانلر ایسه آسیاب دولتی دوندرمك هرکس ایچون ممکندر ذهابنه دوشدکلرینه وکویا عاقبت اندیش کچنان نوظهورلر کوپریلیلرك اقبال واستقلالی بر زمان دها پایدار اولور ایسه شرکت سلطنت مرتبه‌سنه رسیده اولور دیو خاطر همایونه بروهم براقدقلرینه مبنی ویانه انهزامندن صکره کوپریلی خاندانته بربغض وعداوت میدانه چیقدی وقره ابراهیم پاشا وصاری سلیمان پاشا کبی او خاندانك پروردهٔ نعمتلری اولان الچقلر بیله علیهلرینه قیام ایدوب کوپریلی اوغلی فاضل مصطفی پاشا وعموجه زاده حسین پاشا وسائر کوپریلی متعلقاتی قرب دولتدن تبعید وادارهٔ مهام امور قائممقام رجب پاشا وامثالی مثللو بیشعورلرك النه تسلیم اولندی ودرعقب نتیجهٔ وخیمه‌سی ظاهر اولدی

مفصلات تواریخك افاداتندن استدلال اولندیغنه کوره کرك کوپریلی مرحومك وکرك

فاضل احمد پاشانك استقلاللری درجۀ کمالده اولمسیله برابر لازمۀ عبودیت وتعظیمده اصلا قصورلری اولمدیغی اشکاراولوب حتی قانجه سفرینه کیدیلور ایکن حرم همایون عربه‌سی چامورك کثرتندن ناشی برمنزلده وقتیله یتشه‌مدیکی فاضل احمدپاشانك مسموعی اولدقده اویله بر وزیر ذیشان چادرینه ایتمش ایکن درحال عربه‌نك اولدیغی محله عودت وکندو بندیکی آتی آربه‌یه قوشدیروب هزار کلفت ومشقت ایله منزلکاهه کتورمسی فرط عبودیت وتعظیمنه دلیلدر فقط اولوقتلر ایله عصرمز بیننده ایکیوز سنه‌دن متجاوز مدت مرور ایتمش اولدیغندن حکم زمان لایقیله بیانه‌مز ایسه‌ده فاضل مشارالیهك صدارتنده اصاغه اولنوب الآن طوپخانۀ عامره‌ده موجود اولان برجسیم طوپك اوزرنده برلوحه درونده پادشاه زمانك نامی ودیکر لوحه‌ده مشارالیه فاضل احمد پاشانك اسمی منقش ایدوکی کورلمشدر

بوعصرك اواخرنده وندکلولردن کرید ونمچه‌لولردن ایوار ولهلولردن قانجه یعنی پودلیا ومسقولردن اوقرانیا ایالتلری ضبط وتسخیر اولنمغله اوروپاجه دولت علیه ایله همحدود اولان اشبو درت دولت یکیدن زخم دیده ومانند اژدرهای دم بریده اولدقلرینه نظرا جزؤی فرصت بولدقلری انده بالاتفاق علم افراز هجوم اوله‌جقلری بدیهیاتدن اولدیغندن فتوحات مزبوره‌یی هضم ایدنجه‌قدر تألیف وتخویف بیننده برمعاملۀ حکیمانه اتخاذ اولنمق فرائض حالیه‌دن ایکن قره مصطفی پاشانك تحصیل استقلال وتقریر اقبال قصدیله واقع اولان سعی واقدامنه مبنی بیك طقسان درت سنه‌سنده بلا ایجاب نمچه اوزرینه اعلان سفر اولنوب ویانه انهزامی واقع اولدقدن صکره نمچه‌لولر مجارستانه ولهلولر پودلیا ایالتنه ووندکلولر موره‌یه وروسیه‌لولر ازاق طرفلرینه تجاوز ایتدیرله اون بش سنه ممتد اولان اشبو محاربات عظیمه‌نك حاصل ایتدیکی نتایج انشاء الله تعالی باب آتیده تفصیل وایراد اولنور

احوال ارکان دولت وادارۀ امور سلطنت

مرةً بعد اخری اجمال وتفصیل قلندیغی وجهله دیوشرمه چوجقلرینك کزیده ومتناسبلری سرای همایونلره اخذاولنوب تربیه وتلقین شرائط اسلامیه اولندقدن صکره افرادی سپاه وسلحدار وعلوفجیان یمین ویسار وغربای یمین ویسار دینیلان سواری

بلوکلرینه چیقاریلور وسرای همایونده قطع مراتب ایلیانلری ذکر اولنان بلوکلرك اغالقلریله ویاخود اوزنکی اغالقلری تعبیر قلنان میر علملك ومیراخورلق وقپوجیلر کتخدالغی وقپوجی باشیلق مأموریتلریله چراغ اولنوب بعده میرلوالق ومیرمیرانلق ایله طشره یه کوندریلورایدی بوجهتله اداب خدمت سلطنت وادارهٔ امور دولت خصوصلرینی تعلم ایتدکدن وطشره لرده وسردارلر معیتنده احوال ملکیه وحربیه یه دخی کسب وقوف ایلدکدن صکره خدماتی نظر تحسینه لایق وقدره دخی موافق اولور ایسه رتبهٔ وزارته نائل اولورلر ایکن مؤخرا ناز ونعیم ایچنده پرورده اولان وزرا وکبار زاده لر وشهر سایه پرورلرندن طرف وتقریبی بولنلر سرای همایونه النه کلمکله بونلردن سلحدار وچوقدار ورکابدار ومیراخور شهریاری مثللو منظور نظر التفات پادشاهی اولنلر دفعهٔ وزارتله بکام اولمغه باشلادی

مستغنی تعریف اولدیغی اوزره دولت علیه ده درت طریق اولوب انك برنجیسی ملکیه درکه اربابی نوجهله ترقی ایلدکلری ذکر اولندی ایکنجیسی طریق علمیه درکه مدرسلك مرتبه سنه نائل اولنلر اون بش یکرمی سنه طلابه افده وافاضه ایله ایفای وظیفه ایلدکدن صکره الویهٔ معلومه مولویتلرینه بعده استانبول قاضیلغنه واناطولی وروم ایلی صدارتلرینه ونهایت مسند مشیخته ارتقا ایدرلر ایدی اوچنجیسی قلمیه رجالی اولوب بونلردخی خواجکانلق تعبیر اولنان قلم ضابطلکلرینه ومناصب معلومهٔ قلمیه یه مأمور اوله رق منتهای طریقلری نشانجیلق ودفترداراق ورئیسلك ودفتر امینلکی وشق ثانی وثالث دفتردارلقلریدرکه مناصب مذکوره یه مناصب سته تعبیراولنور دردنجیسی طریق سیفیه درکه کرك پیاده وکرك سواری اوجاقلرینك ضابطانی اصول مرعیه لری وجهله کسب ترقی ایدوب فقط سردارلق وقوماندانلق مرتبه لری میرمیران ووزرایه تفویض اولنه کلمشیدی

وجه مشروح اوزره قاعده نك اساسی بوزلدیغندن فرعی دخی مختل اولمغله نشانجیلق منصبی اکثریا او مثللو نو ظهور وزرایه احسان اولنه کلدیکندن بشقه یکیچری اغالغندن دفتردار ونشانجیلقدن قپودان پاشا نصب اولنوراولدی ودفتردارلره دخی وزارت ویرلمك قاعده حکمنه کیرمکله ارباب سیف وقلم یکدیکری مناصبنه ارتقاایده بیلمك قپوسی آچلدی طشره والیلك وبکلربکیلکلری وزرا کتخدالقلرنده بولنانلره وملتزملکده کسب ثروت ویسار ایدنلره توجیه اولنوب مع مافیه وزرا دخی تکثر ایلدیکندن روم ایلی وبودین واناطولی ومصر وبغداد وشام کبی مناصب جسیمه وزرایه تفویض وجزئی سببلرله بکلر

بکیلره دخی وزارت احسان اولنمق قاعده‌سی ظهور وکون بکون ترقی ایلدی فی الاصل منصب وزارت طرف پادشاهیدن رخصت کامله‌یی متضمن اولمغله وزرای عظام فرمان یازمغه وطغرا چکمکه مأذون اولدیغی حالده وجه مشروح اوزره طشره‌ده بولنان وزرانك کثرتنه مبنی بومأذونیتك الغاسی لازم کلدیکندن سلطان ابراهیم عصرنده کمانکش قره مصطفی پاشا صدر اعظم ایکن طشره‌ده بولنان وزرایه امر کوندروب فرمان یازمقدن وطغرا چکمکدن منع ایتمش اولمسنه مبنی بوماده ارضروم والیسی بولنان نصوح پاشا زاده حسین پاشانك عصیاننه سبب اولمشدر

دولت سنی الدقجه مصالح جاریه معاملاتنده اولان ساده‌لك دخی زائل اوله‌رق برطاقم قیودات وتدقیقاته احتیاج حاصل اولدیغندن درلودرلو قلملر ایجاد قلنمسیله مناصب خواجکان دخی تزاید ایلدیکه تواریخ متأخره‌ده اولان توجیهات دفترلرنده مسطوردر

بکلربکی ومیرلوالرك وظیفهٔ مأموریتلری حوزهٔ حکومتنی تسلط اشقیادن محارسه و زیر اداره‌سنده‌قلعه‌وارایسه‌انلری محافظه ایتمك وعشائر قبائلی تحت فرمانبریده بولندیرمق ومحلول اولان تیمار وزعامتلری اهل وارباننه توجیه ایتدیرمك وسفره مأمور اولدقده زیر لواسنده بولنان دیرلك اصحابنی جمع ایله تعیین اولنان محله عزیمت ایتمك قضیه‌لرینه منحصر اولوب موادحقوقیه‌ایله شهر وقصبه‌لرك معاملات‌خصوصیه‌لری حکام شرعشریفه وجزیه ومقاطعیات وسائر مرتبات میریه‌نك جبایت وتحصیلی دفتردار ومحصل اموال اولنلره عائد وظائفدن ایکن امرایه مدار تعیش اولان خاصلرك اکثریسی وقتاً بوقته رفع والغا اولنه‌رق مقاطعات میریه‌یه الحاق اولنمغله امرانك تعیشی بادهوا وارداته وابسته اولدی

واقعا قوانین دولت قرین اغتشاش اولدقجه بکلربکی ومیرلوالر درلودرلو مکارهه‌میل ایله اموال وفیره‌یه دسترس اوله کلوب خاصلر بالتدریج معاطعاته الحاق قلندی ایسه‌ده بوصورت مظالم وتعدیاته رخصت رسمیه معناسنی اشراب ایلدی

بناءً علی ذلك والی ومیرلوالر حضریه وسفریه نامیله اهالی‌یه عینی وبدلی ویرکولر طرح وتوزیع ایتمکله ومحلول اولان زعامت وتیمارلری هرکیم زیاده رشوت ویرر ایسه اکا عرض ایتمکله وحوزهٔ حکومتنده بولنان اغنیایی برر سبب تصنیع ایدرك مصادره‌یه قویلدیلر مع مافیه حد معروفی تجاوز ایدنلر وانصافی بتون بتون الدن براقانلر حقنده‌اهالی جمعیت ایدوب مملکتدن چیقارمق ویاپارەلمق ویاخود رکاب همایونه اشتکا ایدرك دیوان همایونده بالمحاکمه تأدیب ایتدیرمك مخاطراتی دخی وارد وجاری اولدیغندن هرحالده

بونلری دخی درپیش نظر مطالعه ایتمك وزرا وامرا ایچون اهم مهامدن ایدی

برده اوائل دولتده بکلربکی ومیرلوالرك منصب واقتدارلرینه کوره اوچر بشر یوز قدر دائرهٔ مخصوصه‌لری خلق وار ایدیسه‌ده اصل قوهٔ عسکریه‌لری محول عهده‌لری بولنان ایالات والویه‌ده اولان زعما وارباب تیمارك اجتماعندن حاصل اولور ایکن احوال عسکریه بحثنده ایراد اولنه‌جغی وجهله انلرك نظام وکمیتنه خلل طریان ایلدیکنه مبنی بکلر بکی ومیرلوالر لوند وسکبان نامیله ایکیشر واوچر بیك ومواخذهٔ دولتدن خوف اوزره اولنلری دها زیاده‌حشرات جمع واستخدام واهالینك باشنه‌بلا ایدر اولدیلربوسببله یوزر وایکیشر یوز سکبان ولوندی جامع پك چوق بلوکباشیلر حادث اولوب وزراوامرا خدمتلرنده امرار وقت ایدرلر وقپوسز قالدقلری هنکامده بر محله انتساب ایدنجیه قدر کویدن کویه دولاشوب کندولرینی اهالی‌یه بسلتدیررلر ایدیکه وقتاً بوقت ظهور ایدن جلالیلرك منبع منشائی بونلردر .

چغاله زاده سنان پاشا وقنیژه محافظی تریاکی حسن پاشا واسترغون فاتحی لالا محمد پاشا وصدر اعظم بوسنه‌لی خسرو پاشا وکمانکش قره مصطفی پاشا وحانیه فاتحی یوسف پاشا وکرید سرداری دلی‌حسن پاشا وکوپریلی محمد پاشا واوغلی فاضل احمد پاشا ومرزیفونی قره مصطفی پاشا بوعصرده ابرازخدمات عظیمه ونائل‌فتوحات فاخره اولان وزرای بنامدندر

احوال عسکریه

جیوش عثمانیه‌نك علوفهٔ یومیه ایله موظف اولان صنفی یکیچری وسپاه وسلحدار وعلوفجیان وغربای یمین ویسار وجبه‌جی وطوپجی وترسانه اوجاقلرندن عبارت اولوب بونلرك مقدار نفوسی وعلوفه‌لری باب سابق تکمله‌سنده بیان اولنمش وسپاه طائفه‌سنك خدمت نامیله التزامجیلغه الیشوب خلاف قانون اناطولینك هرطرفنه منتشر اوله‌رق شوراده بوراده توطن ایلدکاری ایراد قلنمشدی بوجهتله نائل ثروت واقتدار اولان صنادید سپاه ظاهراً علوفه ومعناً التزام المق ایچون سنه‌ده برکره استانبوله کلوب ایلچی خانی وسائر خانلرده اقامت وانواع فتن وشقاوته مباشرت ایده‌کلملریله وقایع فجیعه‌لری وقوعات صره‌سنده توضیح قلنمش اولدیغندن تکرارینه حاجت یوقدر سلطان مراد رابع مرحومك اواسط سلطنتنه قدر هراستدکلری زوربالغی اجرا ایده‌کلدکلری حالده خاقان مشار الیه حضرتلری یکیچری اوجاغنی قوله الوب انلرك سطوتیله اشقیای

سپاهی بر وجه اتم تأدیب وتربیه‌یه اهتمام ایلدیکندن برطاقمی قنطرهٔ شمشیردن کذار وبر طاقمی دخی خوف سیاست ایله ممالك بعیده‌یه فرار ایتمکله شهریار مشارالیه حضرتلری اوتوز بیکی تجاوز ایتمش اولان والتی بلوك خلقی تعبیر قلنسان ابنای سپاهیانی بش التی بیك راده‌لرینه تنزیل وکسر رفعت وحیثیتلریله تحقیر وتذلیل ایلدی سلطان ابراهیم وقعه‌سندن صکره وکوپریلی محمد پاشا صدارتنده برقاچ دفعه دها علم افراز تغلب اولدیلر ایسه‌ده ینه یکیچریلرك مدافعه‌لریله تنکیل وتدمیر قلندقلرندن بعدازین کانون عتو وطغیانلری منطفی اولدی

یکیچری طائفه‌سی جانبندن دولت علیه‌یه اولدرجه‌ده ضرر ترتب ایتمیوب چونکه جابجا واقع اولان بغی وطغیانلری سپاهیلرك تحریکی وبعض وکلای دولتك اثر تشویقی اولدیغندن قطع نظر دیکر اوجاقلره نسبتله ضابطانی مکمل واداره‌لری تحت انضباطده ایدوکندن تغلب وتسلطلری ممتد اولمیوب آز وقتده دائرهٔ اطاعته دخول ایده‌کلمشلردر سپاه طائفه‌سی نظر اعتباردن ساقط اولدقده یکیچریلر بارکاه سلطنتك حارس صداقت کستری وجیوش عثمانیه‌نك عمدهٔ شجاعت رهبری مزیتنی حائز اولوب جبه‌جی وطوپجی وترسانه اوجاقلری ایسه هر حالده یکیچریلره پیرو اولمق مجبوریتنده ایدیلر

طوائف عسکریه‌نك تزاید وتدنیسی خصوصی دخی شو وجهله واقع اولمشدرکه بیك تاریخندن صکره واقع اولان نمچه وایران سفرلری سببیله هر سنه یکیدن عسکر یازیله‌کلدیکندن ماعدا بیك اوتوز برده حادث اولان عثمان خان شهید وقعه‌سندن صکره اون سنه قدر شورش احوال ممتد واداره‌ٔ دولت برهمزدهٔ هرج مرج اولمغله سپاه اشقیاسی ولدش نامیله اولاد واقرباارینی وصدر اعظم وسردار اکرم اولنلر دخی توابعات ومنسوباتلرینی جیوش عثمانیه سلکنه ادخال ایلدکلرندن وظیفهٔ یومیه ایله موظف اولان عساکر دولت یوز بیك نفری تجاوز ایتدی وعلوفه‌لرینك تدارك واعطاسی فتحی مشکل برمعما حکمنه کیردی مؤخراً سلطان مراد رابع حضرتلری بغاة عسکریه‌نك تأدیب وتنکیلنه موفق اولدقده هیچ کیمسه‌نك عسکره ادخال قلنه‌مامسنه فوق‌الغایه اقدام واعتنا ایتمکله کافهٔ اوجاقلر خلقنی اللی بش بیك مرتبه‌سنه قدر تنزیل ایلدی

حتی یکیچری کاتبی عثمان افندی‌یه هیئت متنکره‌ده بر آدم کوندروب یوز التون رشوت عرضیله یکیچری یازلمسنی طلب ایتدیردی عثمان افندی دفعهٔ اولاده حریفی رد ایتمشیکن تکرار کلوب (بنم صدر اعظم دائره‌سنده بر بیلدیکم واردر انك واسطه‌سیله نائل مطلب اوله‌جغم بو التونلری آلامقله قالیرسك) دیمکله مبتلای دام طمع اوله‌رق مبلغ مزبو-

ری اخذ وحریفی دفتر عسکری‌یه قید ایلدیکی خاقان مشارالیهه واصل اولدیغی آنده دفتری وعثمان افندی‌یی حضورینه جلب ایدوب انکار وتأویله دخی مجال ومحل اولمامغله بیچاره کشتهٔ شمشیر سیاست اولدی پادشاه مرحومك سپاه طائفه‌سنه غیظ وغضبی و مقدارلرینك تزاید ایده‌مامسی خصوصنه اعتناسی بغایت زیاده اولدیغندن یکیچریلردن وسائر بندکاندن فوق‌العاده خدمت ابرازایدنلر قاعدهٔ اسلاف اوزره سپاه بلوکارینه الحاق ایله تلطیف اولنمق لازم کلدکجه وعرض اولندقجه صورت آخرله مکافات ایدرلر ایدی سلطان ابراهیم وقعه‌سندن صکره طائفهٔ عسکریه‌نك عتو وطغیانلری یکی باشدن شرر افشان اولوب سلطان مراد رابع زماندنبرو اولان چالقلر یعنی مقطوع‌العلوفه مطرودلر تکرار اوجاقلره قبول اولندیغنه وکرید سفرلری دخی هرسنه یکیدن عسکر یازلمسنی استلزام ایلدیکنه مبنی افراد عسکریه کوندن کونه چوغالمقده ایکن ویانه انهزامندن صکره دفعةً اوتوزبیك یکیچری‌واون‌بیك سپاه‌تصحیح بدرکاه قلنمغله بیك طقسان طقوز سنه‌سنده واقع جلوس سلیمان خان‌ثانیده کرك بارکاه دولتده وکرك سرحداتده یتمش‌بیك اوچیوز طقسان درت‌نفر یکیچری وان‌ایکی‌بیك‌یوزاللی‌اوچ نفرجبه‌جی وبش‌بیك سکسان درت نفرطوبجی والتیوز یتمش‌التی‌نفرطوپ عربه‌جیسی وتقریباً اون‌بش بیك مقداری سپاه وسلحدار وعلوفجیان وغربای یمین ویسار نفراتی موجود بولندی واکرچه سلطان محمدك‌خلعی خصوصنده اکثر ارکان دولت وامرای عسکریه‌متفقلرایسه‌ده آتش فساد ینه سپاه اوجاغندن علوانکیز اولدی .

مقدملری سرای همایونلرده وعجمی اوغلانلری قشله‌سنده تربیه اولنان دیوشرمه چوجقلری اوقات‌معینه‌لرنده ویاخود لزوم کوروندکجه قپویه چیقمه تعبیریله سواری وپیاده اوجاقلرینه چیقه کلدکلری حالده صکره‌لری بوقانون دخی بشقه براصوله تحول ایلدی شویله‌که مثلا قنیژه قلعه‌سی فتح اولندقده اولاجوارنده واقع الویه‌دن برقاچ سنجاق الحاقیله ایالت اتخاذ وبکلربکی نصب واقعاد اولنور وثانیا اراضی مفتوحه تحملی درجه‌ده تیمار وزعامته‌تقسیم ومستحقینه تفویض قلنه‌رق انلردخی خدمت محافظه ایله مکلف اولور ایدی ثالثا جبه‌جی وطوبجی ویکیچری اوله‌رق ایکیبیك یرلی قولی وتعبیر اخیرله قلعه یماغی ترتیب‌قلنوب علوفه‌لری اوجاقلق‌تخصیص قلنان اراضیٔ معینه واردات عشریه‌سندن ویاخود جزیه وکمرك مثللورسومات حاصلاتندن تعیین وحواله اولنور اولدی رابعا اکر صلح منعقد اولمیوبده قلعه‌یه تسلط دشمن وقوعی ملحوظ ایسه علوفهٔ قدیمه‌لرینه اوچر بشراقجه‌ترقی اعطاسیله وبرسنه خدمت محافظه‌ده بولنمق شرطیله اسکی‌یکیچریلردن برایکی

بیك ترقیلو یازیلور وخامسا کذلك برسنه خدمت محافظه‌ده بولنمق وبعده سواری ویاخود پیاده اوجاقلرینه الحاق قلنمق شرطی وقول اوغلی تعبیریله ایجابی مقدار نفرات دخی مجدداً علاوهٔ جیوش عثمانیه قلنورایدی کرید محاربه‌سی هنکامنده دخی هرسنه کوندریلان عسکروجه مشروح اوزره یا ترقیلو ویاخود یکیدن یازیلان نفرات اولوب ضابطان عسکریه ایسه عجمی اوغلاندن زیاده حمال وبورکجی وچورکجی مثللو شحنهٔ شهر تأدیبیله تذلیل اولنمش اصناف مقوله لرینی یازه کلدکلرندن عجمی اوغلانلری دفعاتله عرض شکایت وعسکره چیقمق بزم حقمز ایکن ضابطلریمز برطاقم اجلافك بشر اونر غروشنی اله‌رق بزدن زیاده انلردن عسکر یازیورلر دیو اعلام حاله مباشرت ایتمشلر ایسه‌ده دم فساد عروق دولتك هرجهتنه یول بولمش ایدوکندن ایشی قانون قدیمه ارجاع امواتی احیا قدر کسب مشکلات ایلدی بوجهتله عساکر عثمانیه هم کوندن کونه تکثر وهمده ایچنه اصناف واتباعی کروهی قارشمش وقشله نشین اولمق قاعده‌سی برطرف اولمشدر بناء علیه هرکس کاروکسبیله مشغول وقشله‌لرده یالکز اوطه باشی واشجی اوسته ومتولی ویازیجی وباش قره قوللقجی وقوللقجیلر وقوللق تعبیرقلنان قره غولخانه‌لرده دخی برمقدار نفرات ایله چورباجیلر مقیم اولوراولدی وکیدرك جبه جی وطوپجی اوجاقلری دخی بورنکه کیردی ودیوشرمه المق وعجمی اوغلانلری قشله‌سنده تربیه قلنمق اصولی بالکلیه مضمحل ومندرس اولمق لازم کلدی

بالاده مسطور اولان تصحیح بدرکاه تعبیرینك منشیٔ وتفسیری دخی شو وجهله بیان اولنورکه اناطولی وروم ایلیده واقع شهرلرده بولنان یرلی قولی نفراتنك فی الاصل مقدار نفوسی وعلوفه‌لری معین ومحدود ایکن صکره‌لری شهر اشبهلری امتیازات عسکریه ایله طفره فروش وبلکه حرکات هوا وهوسلرنده سربست اولمق مقصدیله بلاعلوفه یکیچری یازیلوب منسوب اولدقلری اورته‌نك نشانی قوللرینه وبجاقلرینه دوکدیررلر وعصرمز اصطلاحنه کوره عساکر ردیفه حکمنده بولنورلر ایدی سفرلر واقع اولدقجه طرف طرف اوجاق ضابطانندن طورناجی باشیلر اعزام اولنه‌رق بایراقلر اچیلوب اومثللو نفرات طاقم طاقم اردوی همایونه کتوریلور وتصحیح بدرکاه یعنی یوقلامه‌لری اجرا اولنه‌رق اولوقت علوفه‌یه نائل وکوتوك دینیلان اصل دفتر عسکری‌یه داخل اولورلرایدی

ایالات عسکری اولان زعما وارباب تیمار کابرا عن کابر مملکتلرینك خاندان واوجاق زاده‌لرندن اولوب دیرلکلری حاصلاتندن ماعدا املاك وعقار صاحبی ذی قدرت وارباب توابع وحشمت آدملر اولملریله بونلرك ثروت ودارائلری منظور نظر دولت اولدقجه عطایای دولتدن استفاده‌لری استکثار اولنمغه باشلادیغندن عصر محمد خان ثالثده زعامت وتیمارلرینك اساس معاملاتی

اولان اقچه اعتباریله وبدل تیمار نامیله جابجا ویرکو استحصال قلندیغندن بشقه کله وجبخانه مثللو اوردولر مهمات حربیه‌سنك نقلی بونلره تحمیل وبعض قلعه‌لره وضع اولنمق ایچون ینه اقچه اعتباریله ذخائر عینیه تحصیل قلنور اولدی وجانلیجه تیمارلر محلول اولدقجه مقاطعات میریه‌یه تبدیل اولنمغه و بعضیلری دخی بالتفریق اوچ بش کشی‌یه توجیه قلنمغه باشلاندی مع‌مافیه محلول اولان تیمار وزعامتلری هرکیم زیاده رشوت عرض ایدرایسه بکلربکیلر انلره توجیه ایتدیرمکی عادت وسفره کیدلمك لازم کلدکده ذی‌قدرتلرندن رشوت اخذیله سفردن عفو ایتمکی اصول اتخاذ ایتملریله وقتیله دولت علیه‌نك پك منتظم ومکمل اولان وجبه‌لولریله برابر یوز بیك نفردن متجاوز بولنان تیمارلو سواریسنه ضعف وقدرتسزلك طاری اولدیغندن سفره کلنلری اسکیسنه نسبتله پك آزوانلر دخی‌ایشه یرامزایدی وزراووکلا توابعاتندن افندیلرینك قوهٔ نفوذیه‌لری ایله تیماروزعامته نائل اولمش پك‌چوق اشخاص وار ایدیکه متبوعلرینه استناداً سفره کتمك تکلفندن وارسته اولدقلرندن ماعدا دیرلکلری داخلنده بولنان اهالی‌بی دست ملتزمینه تسلیم ایدرك‌انواع‌جوروجفایه‌وتخریب‌بلاد وفقرایه‌باعث‌وبادی‌اولمقده‌ایدیلر دولت‌علیه‌نك برده‌اقنجی عسکری وارایدیکه بونلرممالکتلرنده‌ساکن اولوب برجانبه‌سفرظهورنده‌بکلری معیتنده تجمع‌ایدرك‌ممالك دشمنی‌غارت‌وتخریب ایدرلروکندولری‌خفیف سواری‌اولدقلری جهتله قلعه واردواوزرینه وارمیوب فراروصحرالرده بولدقلری‌دشمن‌توابع وحیواناتنی‌اسیر واغتنام ایلیه‌رك انکله تعیش ایلرلر ایدی لکن مرور زمان وتکثر اسلحهٔ آتش فشان اصول حربیه‌یی بشقه رنکه قویمش ایدوکندن اولکی درجه‌ده مستفید اوله‌مدقلرینه واسکی بطش وشدت دخی زائل اولدیغنه مبنی بالطبع مندرس اولدیلر وتحت امکانده اولان غارت‌وتخریب‌ایشلرنده قریم خانلرینك‌کتوردکلری ویا کوندردکلری‌تاتارسواریسی استخدام اولنور اولدی .

احوال بحریه

قبرس فتحندن صکره‌وندکلولر ایله عقد اولنان‌مصالحه کرید سفری ظهورینه دکین‌التمش سنه‌دن زیاده ممتد اولمغله سلطان بایزید عصرندن‌بروا‌حداث اولنان بیوك کمیلر وقالیونلره لزوم قالمدیغندن انلر الغا اولنه‌رق دونمای همایون چکدیری انواعنه منحصر قالمشیدی قپودان پاشالر ذکر اولنان چکدیری کمیلریله هرسنه آقدکزه چیقار وامرا کمیلری دخی التحاق ایدرك اسپانیا وایتالیا قورصانلرینك دفع وتنکیللرینه وعسکری طائفه‌سنی مغتنم

ایتمك ایچون دول غیر متعاهده ساحل وجزیره‌لرینك یغما و غارتنه اعتنا ایله اکتفا قلنور ایدی کرید سفری حادث اولدقدن صکره وندکلولر آقدکز بوغازینی عظیم قالیونلر ایله ابلوقه ایده‌کلملریله دولت علیه دخی قالیونلر انشا ایدرك مقابله‌یه مبادرت ایدوب اکرچه دنمای همایون بر قاچ دفعه مبتلای کسر وانهزام اولدی ایسه‌ده وندکلولرده دخی تاب وطاقت قالمدیغنه وباخصوص کوپریلی مرحوم بوغاز محاربه‌سنده غیرت وشجاعتله موصوف اولان وندیك امرالنی بندیکی کمی ایله برابر سوختهٔ قوارع توفیق ایلدیکنه بناءً دشمنك اقدام اقدامنه تزلزل طاری اولدی برده آقدکز بوغازنده فاتح مرحومك اثری اولان ایکی قطعه قلعهٔ معلومه‌دن بشقه تا بوغازك اغزنده مؤخراً ایکی قلعه دها انشا اولنمغله وندکلولر ارتق بوغازی ابلوقه ایتمکه قدر تباب اوله‌مدیلر بناءً علی ذلك فاضل احمد پاشا مرحوم سواحل وجزائر عثمانیه میرلوالری معیتنده قرق قطعه چکدیری ترتیب وترسانه‌ده دخی ینه بونوعدن اون بش کمی تجهیز ایدرك ینه قالیونلری ایکنجی دفعه اوله‌رق الغا ایلدی قالیونلر یلکن وچکدیری انواعی کورك ایله استعمال اولنمق حسبیله چکدیریلر اولوقتك واپوری حکمنده اولدیغندن قالیونلره رو بر و مقابله ایده‌مزلر ایدیسه‌ده قالیونلر دخی انلرك سیر وحرکتنی منعه قادر اوله‌مز ایدی وبوجهتله کرید سفری ختام بولنجه‌یه قدر نقل عسکر ومهمات خصوصنده مشکلات چکلمدی لکن ویانه انهزامنی متعاقب وندکلولر موره‌یه هجوم ایلدکلرندن ینه قالیونلر انشاسی تصویب واللیشر وقرق بشر ذراع طولنده دفعةً اون قطعه قالیون انشا اولنمغله بوندنصکره ترسانه‌نك عسکر ومصرفجه احوالی بتون بتون کسب تغیر وجسامت ایلدیکه تفصیلاتی انشاءالله تعالی فصل آتی تکمله‌سنده بیان وایراد اولنور

احوال امور مالیه

سلطان مراد ثالث مرحوم ایچ خزینه‌ده کلیتلو مبالغ جمع وادخار ایلمش اولدیغندن بیك تاریخندن صکره واقع اولان نمچه سفرلرنده بر کونه مضایقهٔ مالیه حادث اولمدیغی مثللو سلطان احمد اولك مدت سلطنتی کاملاً نمچه وایران وجلالی سفرلریله مرور ایتمش ایکن مصارف لازمه تسویه اولندقدن بشقه شهریار مشار الیهك نام نامیلرینه منسوب جامع شریفی مع تتمات بنا و انشا بیورملری خزینهٔ دولتك عدم مضایقه‌سنی اثباته کافیدر انجق بیك یکرمی التی تاریخنده سلطان مصطفی واوچ ای مرورنده سلطان عثمان ودرت سنه کذرانده ینه سلطان مصطفی وبرسنه صکره سلطان مراد رابع جالس

سرير سلطنت اولوب بوجهتله بش سنه مدتده درت دفعه جلوس بخششی اعطا اولنمقله برابر سلطان مصطفی والده‌سی اشقیایی تلطیف واوغلنی تأیید ایتمك مطالعه‌سیله خزائن عثمانیه‌یی بغاة عسکریه‌یه ابذال واسراف ایلدیکندن نقود مدخره بالکلیه رهین تلف اولدیغنه مبنی سلطان مرادك جلوس بخششی بعض تجار ومتمولیندن استدانه وسلاطین ماضیه زماننده قالمه‌سیم و زردن مصنوع ادواته ضرب سکه اولنه‌رق ایفا قلندی هرجلوس انعامی تقریباً اوچر یوز میلیون اقچه یعنی درت ملیون ریال درجه‌سنده ایدیکه نسبت خیأت اشاغیده توضیح قلنور سلطان مراد حضرتلری غارتکر واردات دولت اولان اشقیای عسکریه‌یی تأدیب وتنکیل ایلدکدن‌صکره امور مالیه‌دخی یولنه کیرمکله ایچ خزینه ینه نقود کثیره ایله مالامال اولدی سلطان ابراهیم جلوسنده صدر اعظم بولنان کمانکش قره مصطفی پاشا امور دولته کماینبغی نظام ویروب واردات ومصارفاتی قارشولشدیرمش اولمغله کرك وظائف عسکریه وکرك مصارفات مهمه‌ده جاری اولان حواله وسرکی اعطاسنی الغا وجمله‌سنی وقت وزمانیله نقداً اعطا ایلدیکی حالده بهر درکلی ریال سکسان اقچه اعتباریله التیبیك کیسه‌لك نقود ارتیروب اندرون خزینه‌سنه تسلیم ایلیشدی صدر مشار الیهك قتلندن صکره مصارف تکثیر ووارداتك مجرای صحیحی تغییر اولنمغله کوندن کونه مضایقهٔ مالیه حادث اولمغه باشلایوب باخصوص سلطان محمد رابعك جلوسنی متعاقب طوائف عسکریه ینه زروهٔ عتو وطغیانه عروج ایلدکارینه مبنی بر طرفدن عسکرك مقدار وعلوفه‌لری تزاید ایدرك وبرطرفدن اموال خزینه شونك بونك دست تغلب وتسلطنه کیره‌رك مصارفات مهمه رؤیت اولنه‌مز وعلوفه ویریله‌مز اولدی بنابرین صدر اعظم ملك احمد پاشا توجیه مناصب مقابلنده اسلافك آله کلدیکی رشوتلری قبول ایتمیوب خزینه‌یه ایراد قید ایتمکی یاحسن تدبیر عد ایلدیکندن ویاخود بشقه چاره تدارکندن عاجز ایدوکندن اصولی وقاعده اتخاذ ایلدی وبعض سبك مغز ومغشوش الطبع اولان دفتردارلر دخی خزینه‌یه کلان نقودی صرافلره اعطا ومقابلنده زیوف اقچه استیفا ایدرك بونك فضله‌سنی فائده ظن ایتدیلر وبوتصرفات سببیله نیجه نیجه فتنه حادث اولوب انواع ترذیلات وتذلیلاته کرفتار اولدیلر بومثللو تدابیر فاسده وارای کاسده امور مالیه‌یی کوندن کونه فنالشدیروب تا کوپریلی محمد پاشا مرحومك صدارتنه قدر ممتد اولدیغی حالده مشارالیه مصارفات زائده‌یی قطع وواردات خزینه‌یی مجرای صحیحنه وضع ایلدی چونکه سلطان مراد ثالث مرحوم تصوفه مائل وخنکار شیخی نامیله عصرنده کسب اقبال واشتهار ایدن شیخ شجاعك ولایتنه قائل اولدیغندن کرك مومی

اليهه وكرك بومثللولره اوقاف سلاطين وكمرك وسائر اموال اميريه‌دن دعا كو وظيفه‌لری تخصيص ايدوب كيدرك بواصول كسب وسعت وجسامت ايتمكله دائرهٔ سلطنته وباخصوص حرم اغالرينه وحرمسرای پادشاهی متنفذه‌لرينه كسب تعلق ايدن برطاقم قلاش ومغربی‌يه كليتلو وظـائف تعيين اولنمشـدی حتی بوزجه آطه محـافظه‌سنه مأمور اولان غزاتك عـلوفه‌لری اوجاقلق وجهله اولحوالی مملحه‌لرندن مرتب ومحول اولوب مؤخراً بو اوجاقلغك وارداتندن دخی برطاقم مفت خوارانه‌دعا وظيفه‌لری تخصيص قلنمش‌اولديغندن انلرك مزاحمه‌سيله علوفهٔ غزات تسـويه اولنه‌مامق درجه‌سـنه كلديكندن بوكيفيت مستحفظلرك طاغلمسنه واطه‌نك كرفتار دست اعدا اولمسنه بادی اولديغی مرويدر كوپريلی مرحوم بونلری تنقيح ايدر ايكن شيخ سالم نامنده برمغربينك كمرك واوقاف وسائره‌دن يومی‌بيك اقچه قدر دعا كوی وظيفه‌سی اولديغنی كوردكده نصفنی قطع ايلمكله شيخ مزبور بروات همايونی يره آتوب بونلری بكا پادشاه ويردی سن نصل قطع ايدرسن ديه‌رك بی ادبانه اوضاعه متجاسر اولديغندن درحال اعدام ايلدی قبرس جزيره‌سنده واقع لفقوشه قلعه‌سنك يرلی اغالغنه يعنی عساكر مستحفظه ضابطلكنه مخصوص اولان زعامت صادر اولان تصحيح امر عاليسی موجبنجه ماوضع لهندن اخراج و دعا كويلق وجهله شـيخ مزبوره توجيه قلنمش اولديغی قيود خاقانيده منظور فقير اولمشدركه ادارهٔ امور دولتده حاصل اولان اغتشاشك درجه‌سی بوندن استدلال اولنمق لازم كلور ويانه انهزامنه دكين اوتوز سـنه‌دن متجـاوز زمانده مشكلات ماليه بالكليه برطرف اولميشـكن مؤخراً ينه شرزدهٔ ظهور اولمغه باشلاديغكه تفصيلاتی ان‌شاءالله تعالی فصل آتی تكمله‌سنده ايراد اولنور

اورخان غازی زماندنبرو دولت عليه‌نك قطع ايتديرديكی نقود اقچه‌يه منحصر اولوب فاتح‌عصرنده مجار آلتونی وزن وعيارنده التون وبيك تاريخندن‌صكره اونلق يعنی اون اقچه‌لك ودها صكره‌لری پاره قطع ايتديرلمكه باشلانمش ايسه‌ده اساس معاملات‌اقچه اعتباريله اولديغنه واوروپادن ممالك عثمانيه‌يه ادخال اولنان اشيا ساعت وچوقه وشكرمثللو برقاچ نوع امتعه‌دن عبارت بولنديغنه مبنی اخراجنه مساعده اولنان ذخائر وسائرمحصولات ادخالاتدن پك زياده اولمغله ممالك عثمانيه‌ده كليتلو يالديز ومجار آلتونی واسدی ديدكلری ديركلی ريال ايله قره قوش تعبير قلنان قوشلی ريال بولنور وجانب دولتدن بونلرك منع تداولنه اهميت ويرلمديكندن اقچه‌نك وزن وعياری تغير ايلدكجه غروش والتونك فياتی ترقی ايدر ايدی حتی بيك اون تاريخنده التون ايكيوز يكرمی اقچـه‌يه چيقمش ايكن صدر اعظم يمشجی حسن پاشا جديد وخالص العيار اقچه قطع ايتديرمكله التون يوزيكرمی

وغروش سكسان اقچه‌یه تنزل ایلدی بیك اللی تاریخنده کانکش قره مصطفی پاشا دخی سکه امورینی تصحیح ایدوب التون ایکیوز اللی وغروش یوز یکرمی بش اقچه‌یه چیقمش بولندیغی حالده التون یوزالتمشه وغروش سکسان اقچه‌یه ومصر پاره‌سنك بهری ایکی اقچه‌یه تنزیل قلندی وبوماده حدذاتنده امور ممدوحه‌دن ایکن برغروشه اون برقیه لحم النور ایدی شمدی سکز قیه النور اولدی دیواعتراضات واقع اولمشدر بوندنصکره مسکوکاتده تغیرات کثیره حادث اولدیغی مثللو بوعصره قدر دولت عثمانیه التونلری هیچ بوزلمیوب مجار التونی وزن وعیارنده اولدیغی حالده بودخی مشکلات مالیه حسبیله تغییر اولندیغندن مقیاس صحیح اتخاذ اولنان یالدیز ومجار التونلرینك وغروش دنیلان ریالك فیأتی ترقی ایده ایده بیك یوز تاریخلرنده یالدیز آلتونی اوچیوز وغرش یوزیکرمی اقچه‌یه طوغری فیرلادی طقسان سنه ظرفنده التون ایله کموش بیننده حاصل اولان تفاوت دخی بوفیأتلردن استدلال اولنمق اقتضا ایدر

بیك التمش درت تاریخنده تنظیم قلنمش اولان موازنه دفتریکه ترخونجی لایحه‌سی دیمکله مشهوردر انك منطوقنجه سلطنت سنیه‌نك اون درتبیك بشیوز اوچ کیسه وارداتی واون آلتی بیك درتیوز کیسه‌مصارفاتی بولندیغندن بیك طقوز یوز کیسه‌اچیغی اولدیغی وبر بچق سنه‌لك واردات تداخلده‌بولندیغی محرر وواردات ومصارفاتك‌مفرداتی‌وطوائف عسکریه‌نك مقدار وکمیتلری مندرج ایسه‌ده تعبیرات عتیقه ایله یازلمش اولمسنه مبنی تمامیله حل‌مشکلات اولنمق قابل دکلدر فقط اشبو موازنه‌ده مسطور اولان ایراد ومصرف طوغریدن طوغری‌یه خزینه‌یه ادخال وخزینه‌دن اخراج اولنان اموال اولوب بونك خارجنده وحواله وتقسیم صورتنده دها پك چوق واردات ومصارفات وار ایدیکه عصر- مزده تنظیم اولنمقده اولان موازنه دفترلرینه تطبیقاً وقیاساً بیان وتذکیر قلندیغی حالده ایضاح ماده اولنمش اولور شویله‌که اولا مصر ارسالیه‌سیله اردل وافلاق وبغدان ودوبره ونديك مثللو ممالك ممتازه ویرکولری ومعادن حاصلاتی واموال غنایم ومخلفات وزرا وامرا طوغریجه اچ خزینه‌یه وضع اولنه کلمکله مذکور موازنه دفترندن خارجدر ثانیا کرك سرای همایون وکرك طوائف عسکریه تعییناتی ایچون النان اوندلق اغنامی وعیناً استحصال قلنان پرنج وسائره دخی داخل دکلدر ثالثا بالجمله وزرا ورجال وکتبه وطشره‌ده بولنان والی ومیرلوالرك خاص وزعامت وخرج ومخصصات معینه‌لری اولدیغندن وطریق علمیه رجالنك دخی خرج موائیقدن واردات مقرره‌لریله صدور وموالی معزوللرینك اربه‌لقلری بولندیغندن خزینهٔ دولتدن بونلره معاش اعطا قلنمامغله خزینه برطاقم

وارداتی بوصورتله انلره تقسیم وحواله ایتمش دیمك اولور برده اول عصرده عوارض وبدل نزول نامیله ممالك محروسه اهالیسنه بروبركو طرح اولنور ایسه‌ده زمانمزده جاری اقچه قیاتنه نسبتله تقریباً اللی آلتمش بیك کیسه راده‌سنده اولوب شمدی ایسه اموال‌ویركو التیوز بیك کیسه‌دن متجاوز اولمسنه نظراً اولوقت خزینهٔ دولته وارد اولان مذکور اللی التمش بیك کیسه‌نك فضله‌سی اولمق لازم کلان بشیوز بوقدر بیك کیسه حضریه وسفریه نامیله والی ومیرلوا وویوده‌لره وشهر وقصبه‌لر اهالیسنك تعمیر وانشاسنه مجبور اولدقلری کوپری وطریق مثللو شیلرك ومنزل بارکیری وسائر بونك کبی مصارفات‌بلدیه‌نك تسویه‌سنه مخصوص ومعین حکمنده ایدوکندن هرمملکتده بوصورتله توزیع وتحصیل قلنور ایدی رابعا قلاع خاقانیه‌ده بولنان مستحفظ و بیوك شهرلرده اولان یرلی‌قولی نفراتنك علوفه‌لری اوجاقلقلرندن مرتب ومحول اولمغله بودخی خارج ازموازنه‌درخامسا ممالك محروسه‌نك هرطرفنده متمکن ومتوطن اولان زعما وارباب تیمارديرلكلرينك حاصلات عشریه‌سیله متعیش اولدقلرندن کلیتلو عساکر سواریدن عبارت اولان اویله بر قوهٔ جسیمه ایچون جانب خزینه‌دن براقچه ویرلمیوب بالعکس مضایقهٔ مالیه زمانلرنده بدل تیمار نامیله بروبركو دخی النور ایدی کذلك یورتلق واوجاقلق اصحابی اولان امرا حدود خاقانی محافظه‌سی خدمتنی ادا ایدرك طرف دولتدن برشی المیوب دیرلکلری حاصلاتیله کچنورلر ایدی سادساترسانهٔ عامره مصارفنی اولان بیك التیوز کیسه‌نك طقوز یوز بوقدر کیسه‌سی جانب خزینه‌دن اعطا وماعداسی ترسانه اوجاقلقلرندن استیفا قلنه کلدیکی سالف الذکر بیك التمش‌درت سنه‌سی موازنه‌سنده مسطوردر سابعا سلاطین‌ماضیه ووزرا وامرا وسائر اصحاب خیرات کرك استانبولده وکرك ممالك دولت علیه‌نك هر جانبنده پك چوق جوامع ومدارس ومکاتب وکوپری وخان وحمام مثللو ابنیهٔ خیریه ولازمه انشا وصولر اجرا ایدرك هم بلاد وقصباتی اعمار وتزیین وهمده انتشار علوم وفنون ضمننده مدرس وخواجه وطلبهٔ علوم وخدمهٔ وقفه وظیفهٔ نقدیه وعینیه ترتیب وتعیین ایدوب حتی مکتب چوجقلرینه بیله قپامه تعمیر اولنور البسه وسائره تخصیص ایلمشلردر وبعض مهم طریق وجسرلرك تطهیر وتعمیری ایچون جوارنده بولنان کویلر تکالیف عرفیه‌دن معاف طوتلغله انلر دخی دائما وظیفه‌لرینی اجرا ایدرلر ایدی بنابرین عصرمز موازنه‌لرنده مرقم اولان اوقاف ومعارف ونافعه تخصیصاتلرینه دخی محل‌اولمیوب امور مذکوره بووجهله رؤیت قلنه کلمشدر

دولتك امور مالیه‌سی بومرکزده وارکان سلطنتك ثروت واقتدارلری دخی مشهود

اولان آثارلريله معلوم اولى الابصار اولديغندن اولبابده تطويل مقاله حاجت اولميوب فقط بالاده بالمناسبه ايراد اولنان مخالفات يعنى مصادرات مادەسيله اوقاف حقنده بعض مرتبه تفصيلات درج وتسطير اولنمسى فائدەدن غير خالى واتيان اولەجق مقالاتك محاكمەسى ارباب مطالعه ودانشك محول عهدۀ كفايتلريدر

وزراى عظامك واردات مناصبلرى غير مقرر اولمق حسبيله استقرار مناصبه نائل وحسن ادارۀ مصالح ذاتيەسنه قادر اولنلر كسب ثروت وسامان ايده كلدكلرنده ودائرۀ وزارت لدى الاقتضا قوللانلمق اوزره كوچك براردو حكمنده بولنديغندن حين ارتحاللرنده نقود موجوده ايله بعض ذى‌قيمت اشيا واسلحه وحيوانات وچادر كبى مهمات سفريه جانب ميريدن قبض اولنوب ورثەسنه املاك وعقار وسائرەدن كچنەجكلرى درجەده اموال ترك اولنور ومدار تعيش براقيان وزرا وامرانك اولادلرينه طرف دولتدن معاش اعطا قلنور ايدى حتى كوپريلى اوغلى فاضل احمد پاشانك وفاتنده بيك كيسه قدر نقودى خزينۀ همايونه اخذ اولنوب اموال واملاك كليەسى ارثاً برادرى فاضل مصطفى بك ايله همشيرەلرينه انتقال ايلمشدر كذلك مرزيفونى قره مصطفى پاشا مغضوباً مقتول اولديغى وبالجمله نقود اشياسى ميرى‌يه قبض اولنديغى حالده اوغلى على بك كه صكرەلرى مقتول زاده على پاشا ناميله كسب اشتهار ايتمشدر ديوان يولنده اولان مدرسه ومتفرعاتنى پدرينك عقب اعدامنده انشا ايتديروب بونلرك ايسه نقدر مصرف وثروته موقوف ايدوكى محتاج بيان دكلدر ودها پك چوق وزرا زادەلر بابالرندن قالان اموال واملاك ايله مرفهاً اوقات كذار اولمشلردر كه هر برينك اتيانى موجب تفصيل اولەجغندن ترك قلنمش وظن اولنديغى كبى هر وزيرك وفاتنده كافۀ اموال واملاكى مصادره اولنمق وعيال واولادى سوقاقلره آتلمق واقع اولمامشدر برده حد معروفى تجاوز ايله جمع مال ايدن اصحاب اقبال ومتنفذان اكثريا مبتلاى مؤاخذه ومصادره اولمشلر ايسەده دقت اولنديغى حالده هر بريسى برسبب ولزوم تحتندەدر ازان جمله سلطان ابراهيمه كسب تقرب ايدن مشهور جنجى خواجەنك اوچيوك ايكى يوز كيسەلك نقود و اشياسى مصادره اولنمشدر كه عصرمز حسابنجه يوز بيك كيسه اقچه ديمكدر خواجۀ مزبور بوقدر مبالغى اوچ بش سنه ظرفنده وزرا وامرانك تقديمنه مجبور اولدقلرى رشوتلر ايله اوقاف سلاطين وسائرەدن بلا استحقاق تخصيص ايتدرديكى وظائف و طرف پادشاهيدن الديغى عطايادن جمع وادخار ايلمش ايدوكى ميدانده اولمسنه نظراً بونلرى بالاسترداد امور مهمۀ دولته صرف ايلمك عدل وظلمدن قنغيسنه شبيه اولديغى ارباب انصافك مطالعۀ بيطرفانەسنه براغلدى شوقدر

وار كه اساس ماده وجه مشروح اوزره اولديغى حالده كيدرك سوء استعمالاته منقلب اولوب مأمورين وملتزميندن وبلكه دولت ايشنه قاريشميوب كندو تجارت وزراعتيله كسب ثروت وسامان ايدن اغنيادن وفات ايدنلرك اموالى بر نام و وسيله ايله مصادره اولنمغه باشلانديغندن بوقاعده‌نك نه‌درجه‌لره قدر واردينى انشاءالله تعالى فصل آتى تكمله‌سنده توضيح قلنور

اوقاف بحثنده دخى شووجهله تسطير مافى‌الضمير اولنوركه هر عصرك اركانى اسلافنه عزو تهمت و زمانلرنده واقع اولان فنالقلرك سببيتنى انلرك اداره‌لرينه اسناد ايله كندولرى تبرئهٔ ذمت ايلمك امور طبيعيه‌دن اولوب فقط بزم عصرمز خلقى بو بابده پك ايلرويه كيدرلر بونك سببى دخى اسعد افندى مرحومك وقعهٔ خيريه‌يى متضمن اولان اس ظفر نام تاريخنده طائفهٔ عسكريه‌يى واكا متفرع ادارهٔ سابقه‌يى پك زياده فصل ومذمتله برك يانده بش قاتارق ودرلو شعبه‌لر ومضحكات علاوه ايدرك جابجا واقع اولان افعال رديه‌يى على‌الدوام جريان ايدرمش كبى كوسترمسيدركه متأخرين بوكا تمامى تمامنه اعتقاد ايدرلر حالبوكه تاريخ مزبورك يكيچريلرك الغاسى اوزرينه طائفهٔ مرقومه‌حقنده هر كسك نفرتى استلزام ايلمك مقصديله ترتيب و تنظيم قلنمش اولمسندن غفلت ايلرلر واقعا يكيچريلرك انحلال عقدهٔ نظامات سيئه‌سيله آثار شقاوتكارانه وحركات جاهلانه‌لرى غير منكر ودولت عليه‌نك عساكر منتظمه تشكيل و ترتيبنه مجبور ومضطر اولديغى مسلم ايسه‌ده تذليل وتحقير اولنان آدملر بشقه برقوم اولميوب بزم آبا و اجدادمز و اداره‌لرى تقبيح اولنان وكلا و رجال دولتك ايچنده اخلاق مقدوحه ايله متصفلرى بولنمق طبيعى ايسه‌ده پك چوغى دخى ولى‌نعمتلرى اولان سلطنت سنيه اغورينه جان و مالارينى فدا ايدن اسلافمز اولملريله و اخلافمزك بزلره ايده‌جكلرى اعتراضات دخى درخاطر قلنمق اقتضا ايده‌جكى جهتله بر طاقم خوش آمد كويانك ريش خندينه وجود ويره‌رك اسلافه طعن وتشنيع ايلمك مناسب دكلدر ظن اولنور

بوجمله‌دن بريسى دخى كويا اسلافك اوقاف ترتيب وتنظيم ايلملرى مجرد مصادره خوفندن نشأت ايتمش واولاد واحفادلرينه ايراد براقمق مقصدينه مبتنى ايمش ديو تفوه اولنان اقوال بى مأالدر چونكه ايچلرنده اويله‌سى اولسه بيله اكثرينى بوكا مخالف اولديغى ادلهٔ آتيه ايله ثابت اولور اولا غرض ايراد براقمق اولديغى تقديرجه خيرات ومبرات انشاسنده اختصار اولنوب عقار ومسقفات تنظيمنده افراط اولنمق اقتضا ايدر ايدى حالبوكه مشهودمز اولان بونجه ابنيهٔ جسيمهٔ خيريه‌دن ماعدا اصحاب خيراتك وقفيه‌لرينى

مطالعه ایدنلرك معلوملری اولدیغی اوزره کوپریلی مرحوم استانبولده وفتح وتسخیرینه موفق اولدیغی بوزجه اطـه ولمنی ویانوه وورات قلعـه‌لرنده ووطن اتخـاذ ایلدیکی وزیر کوپریسنده وکیوه وقسطمونی وسائر یرلرده متعدد جوامع ومدارس ومکانب وخان وحمام یاپدیردقدن بشـقه کلیس طرفنـده مارین وعابرینـك تأمینی ایچـون قلعه‌لر بنـا ایدوب مستحفظلرینك وظائفنی وقفی جانبندن تخصیص ایلشدر اوغلی فاضل احمد پاشا دخی قندیه وایوار وقمانیجه قلعه‌لرنده وبلغراد وسائر مواقع متعدده‌ده پك چوق جوامع ومدارس ومکاتب وخان وحمام بنا ایلش وبالخصوص ازمیرك کسب شرف ومعموریت ایلسنه کتوردیکی صو وانشا ایتدیردیکی قرق قدر چشمه ومتعدد کوپریلر ووزیر خانی نامیله مشهور جسیم خان وجوارنده واقع چارشو وحماملر سبب اولمشدر فاضل مشـارالیهك شهر مذکورده اولان آثاری فی زماننا یوز بیك کیسه‌یه یاپیله‌میه‌جغی درکار اولدیغندن همت ومکنتنك درجه‌سی بوندن استدلال قلنمق اقتضا ایده‌جکی مثللو بوعقار ملکاً وارثاً برادری فاضل مصطفی پاشایه وهمشیره‌لرینه قالدقده مشارالیه مصطفی پاشا ورثۀ سائره حصه‌لرینی بالاشترا قرنداشم بونلری وقف ایتمك نیتیله تنظیم ایلشـیکن تسـجیلنه وقتی اوله‌مامشـدر دیه‌رك وقف ایلمسی علوجنابك مرتبۀ علیاسـیدر سلطان محمد رابعك مقبل و مقبولی اولان مصاحب مصطفی پاشـایه تیره وبایندر قضـالری خاص تخصیص اولندیغندن و پاشـای مشـارالیه مقرب پادشـاهی بولنمق سـببیله متسـلملرینك متجاسر اولدقلری مظـالم و تعدیاتك منعنه وکلای دولت قادر اوله‌مدقلرندن مذکور قضالرك خراب اولدیغی بعض تاریخلرده مندرج اولوب اکرچه اول عصرك احوالی شـمدی حقیله بیلنمك قابل دکل ایسـه‌ده پاشـای مشـار الیهك بایندر قصبه‌سـنه کتوردیکی صو و سـائر آثار خیره‌سی الآن جاری وبونلرك موقوف اولدیغی مصرف اویله برقصـبه وبلکه اوچ بش قضـا خلقنك اقتدارندن خارج ایدوکی مشهودی اولنلرك تسلیمکرده‌لری اوله‌جغندن انغاریه صـورتیله اهالی‌یه یاپدیرلمش اولمق خاطره‌سنده دخی مستغنی‌در ثانیا دارالسعاده اغاسی وقپو اغاسی مثللو وارستۀ قید انساب اولان پك چوق ذوات دخی کایتلو خیرات ومبرات ومسقفات وعقار ترتیب وتنظیم ووقف وتسجیل ایلشلردر

حال بو مرکزده ونشر علوم ومعارفی موجب واعمار ممالکی مستلزم بوقدر آثار جسـیمه ونافعه میدانده ایکن فرعی اصـله تقدیم ایله سـوء ظنه ذاهب اولمق لایق انصاف دکلدر

اوقاف مذکوره‌یه صرف اولنان مبالغ اکتسـاب مشروعه مستند اولوب اولمامسی

بحثه كلنجه واقعا بونلرك جمله‌سی طيب اموالدن يا پلمشدر دينله‌مز ايسه‌ده هرنه صورتله ايسه مادامكه جمع وادخار اولنه كلمشدر اسراف وسفاهته صرف اولنمقدن ايسه عامه‌نك مستفيد اوله‌جغی مواد خيريه‌يه خرج قلنمسی البته مقبول وممدوح اولمق اقتضا ايدر مثلا وقتنی ادراك ايتديكمز ذواتدن شيخ الاسلام اسبق مكی زاده عاصم افندی كمال امساك ايله ادخار ايلديكی مبالغی وبعض اغنيای وزرا تزيينات بيهوده‌يه وحظوظات نفسانيه‌لرينه صرف ايلدكلری اقچه‌لری وقتيله اصحاب خيرات طرفندن انشا اولنوب مرور زمان ايله خراب اولان ممالك محروسه‌ده واقع بونجه مهم ومعتنا كوپريلرك وطريقلرك تعمير وتسويه‌سی كبی وعصرمزده وجود ولزومی مستغنی توصيف بولنان خسته خانه‌لر وعلوم رياضيه مكتبلری مثللو منفعت ملكيه ومليه‌يی موجب آثار خيريه‌يه خرج ايلسه‌لرهم كندولرينه دللالنی قالور وهمده رحمت ايله ياد اولنملرينه سبب اولور ايدی

فقط استانبول وادرنه وبروسه كبی شهرلرده جامع شريف انشاسنده لزوم واحتياجك مرتبه‌سی نظر تدقيقه النمامش واراضی ورسومات وقف ايلمك مثللو تقليل اصحاب سيفی مستلزم شيلره تصدی قلنمشدر چونكه تشكيل دولته خدمت ايدن امرای اسلاميه‌نك سيف شهامتلريله فتح ايتدكلری محللرده عهده‌لرينه برر مقدار اراضی تمليك اولنه‌رق وقف ايتدكلری واقع وبونلره برديه‌جك اولمديغی بديهی ايسه‌ده متأخريندن بعضيلر عقار ومسقفات انشاسنه عدم اعتنا ايله زعامت وتيمار و مقاطعات ميريه‌يه مربوطيتی اولان اراضی‌يی وحتی كياليه وقنطاريه وباج بازار كبی رسوماتی بيله يامعجله اعطا احسان صورتيله كندولرينه تمليك ايتديره‌رك وقف ايدر اولمشلردركه بونلر وقف صحيح اوله‌مدقلرندن قانوننامهٔ همايونده تخصيصات قبيلندن اولان اوقاف ناميله مذكور ومسطوردر مع مافيه بومثللولرك ايچنده دخی معقول اولنلری واردركه مثال اوله‌رق برينی ايراد ايده‌لم دفترخانهٔ خاقانيده محفوظ اولان وقفيه‌لردن سلطان احمد خان ثالثك اوائل سلطنتنده نائل صدارت عظمی اولان انشته حسن پاشا وقف نامه‌سی مزاياسندن مستفاد اولديغی اوزره عزيز سنجاغنده شيخ الحديد ديمكله معروف مقاطعه داخلنده قره مورط نام محل كه حرمين شريفين وبالجمله عربستان طرفلرينك ممری ايكن مرور اعوام ايله قراسی بالكليه خراب ومزارع وانهاری معطل اولوب مأوای لصوص اولمشيدی دفتردار وقت مقاطعهٔ مزبوره‌يه بشبيك غروش قيمت تقدير ايلمش اولديغی حالده صدر مشاراليه يدی بيك بشيوز غروشه اشترا وعهده‌سنه تمليك ايتديردكدنصكره وقف ايدوب طريقك تأمينی ومقاطعهٔ مزبوره‌ده متوطن اهاليسنك

حصول اسايشى ايچون برقلعه بنا ودرونـنـه برجامع شريف وبرچفته حمام وطقسان اوجاقلى برخان وبرمكتب وبر عمارت واوتوز عدد دكان ونفرات قلعه ومتولى وكاتب وواعظ ومؤذنان وقيم ساكن اولمق ايچون منازل متعدده انشا ايدوب مقاطعهٔ مزبوره حاصلاتندن تسويه اولنمق ومارين وعابرينى محافظه ايتمك اوزره يوميه اون بشر اقچه علوفه ايله يكرمى التى نفر سوارى واوتوز اقچه يوميه ايله بر سوارى اغاسى و يكرمى اقچه يوميه ايله بر كتخدا واون يدى اقچه يوميه ايله برعلمدار واون التى اقچه يوميه ايله برچاوش تعيين وقلعه محافظه سى ايچون دخى اوتز اقچه يوميه ايله اون بش نفر پياده واون بش اقچه يوميه ايله بردزدار واون ايكيشر اقچه يوميه ايله درت بواب ترتيب ايتديكى مثللو ذكر اولنان جامع ومكتب وعمارتك خدمه سنه وظائف متفاوته وعمارتده طبخ اولنه جق پلاو وزرده دن ماعدا ذكر اولنان نفرات وضابطان وخدمهٔ وقفه هرچفتى ايكيوز قرق درهم اولمق اوزره يوميه سكسان ايكى چفت فدوله وعمارت لوازماتى ايچون سنوى يوز سكسان بش كيل پرنج ودرت يوز قرق درت قيه ساده ياغى واوچ بيك ايكيوز قيه لحم غنم واوچيوز قيه عسل وبونلره متناسب اشياى سائره تعيين ايتمش وهمشيره لرينه دخى وقف مزبوردن اللیشر اقچه وظيفه شرط ايلمشدر نظر انصاف ايله باقلدبنى حالده بووقفك ترتيبى اعمار ممالك وتأمين طرق ونشر علوم مثللو اوچ مادهٔ مهمه وخيريه يى جامع وبويوزدن تحصيل اجر ومثوبات مقصدينه مبتنى اولديغى ظاهر وبوقدر مصارف كليه ايچنده همشيره لرينه يالكز يوميه اللیشر اقچه تخصيص ايلملرى تأييد مطالعه يه سند باهر اولديغى مثللو مقاطعه نك بويولده وقفه تبديلى دخى معفو ومعذور طوتيله جق موادندر .

احوال علوم و معارف وصنايع

بوبابك حاوى اولديغى عصرده مقام مشيخته كلان ذوات فخام وصدور عظامك اكثرى فضائل وكمالات ايله اراسته وباخصوص خواجه سعدالدين افندى خاندانى وزكريا افندى ومخدومى يحيى افندى وصنع الله افندى وقره چلبى زاده عزيز افندى وصاحب فتاوا عبدالرحيم افندى وچتالجه لى على افندى مشاهير فضلاى مشايخ اسلاميه دن اوله رق بحق اعلم العلماء مدحه سنه شايسته بولندقلرى آثارلريله ثابت اولديغى كبى ارباب طريقك قسم اعظمى وايه دار فضل ومعارف وشاذ قبيلندن اوله رق خواجه زاده مسعود افندى وبمك زاده مثللو جهله نسبت اولنانلر بيله مباحثهٔ مسائل شرعيه يه قادر وواقف اولدقلرى

تتبع آثار ایدنلره ظاهردر مع مافیه بونلرك اكثریسی بالذات طشره‌لرده حكومت شرعیه‌ده بولندقلرندن احوال ممالك وادارهٔ مهام دولته كسب وقوف ومعلومات ایده‌كلمشلردر

معمارسنان مرحومك یتشدیردیكی چراقلردن معمار داود اغا وسلطان احمد جامع شریفنك معماری محمد اغا ویكی جامع معماری مشهور قاسم اغاكه كرك استانبولده وكرك مسقط رأسی اولان اولونیه سنجاغنده كلیتلو اوقافی ومتعدد خیرات ومبراتی واردر انك وبونلر امثالی اصحاب هنرك درجهٔ لیاقتلری اشبو فصلك حاوی اولدیغی بیك اوچ تاریخیله بیك طقسان طقوز سنه‌سی بیننده بنا وانشا اولنوب الآن موجود اولان جوامع ومدارس وخان وحمام وقلاع وكوپری وسائر ابنیهٔ جسیمه ومتینه ایله ثابت ومبرهندر استانبولده وممالك محروسه‌نك مواقع عدیده‌سنده اصنافی معرفتیله هرنوع اسلحه اعمال اولنه‌كلدیكندن بشقه جلد اولده مسطور علوفه خواران دفترنده مندرج اولان اغایان وخدمهٔ ارباب حرف كه طقوز یوز بوقدر كشیدن وسراج وخاص اخور خلقی كه درت بیك اوچیوز كسور نفوسدن عبارتدر بونلر موظفاً دولت قاریقه‌لرنده مستخدم اولان ارباب هنر وصنایع اولوب علی الدوام طوپ وتفنك وقلیج واسلحهٔ سائره وچادر وحیوان طاقمی مثللو مهمات سفریه اعمالیله مشغول اولورلر وبرخیلیسی اردوی همایونلر رفاقتنده كیدوب اثنای راهده اقتضاایدن ادوات حربیه‌یی انشا وتعمیر ایدرلر ایدی حتی سلطان مراد مرحوم روان سفرنده ارضرومده وبغداد سفرنده ماردینده و فاضل احمد پاشا قندیه محاصره‌سی هنگامنده اردوده جسیم طوپلر دوكدرمشلر ومعمار ومهندسلرك مهارتلری محاصرهٔ مذكوره‌ده بزم طرفدن یاپیلان لغملرك وندكلولرك اغملرینه تفوقیله ثابت اولمشدر

دفتر خاقانیده مقید اولدیغی اوزره ادرنه ودیمتوقه وقلبه وسلانیك واناطولیده واقع اسكیشهرده و بونلرك حوالیسنده اون طقوز قطعه حیوانات اوجاقلغی اولوب بو اوجاقلر برطاقم مرعی وچایر واورمان وقوریلقلری حاوی وابنیهٔ مقتضیه‌یی محتوی اولدیغی حالده زعمادن برر اوجاق اغاسنك تحت اداره‌سنه وضع اولنمغله میری دوه واسب واسترلری بورالرده بسلنور ودائما دوللری النوب تكثیرلرینه اعتنا قلنور ایدی برده ممالك محروسه‌ده یتمش سكسان بیك تیمارلو سپاهیسی اولوب بونلر اولا كندو نفسلری ایچون ثانیا فضله‌سنی صاتوب تمتع ایتمك مقصدیله دائما چفتلكلرنده حیونات یتشدیره كلدكلرندن ممالك عثمانیه‌ده كلیتلو حیوان بولنوب خارجه چقارلمغه دخی رخصت ویرلمز و بنابرین سفرلرده كرك سواریجه وكرك نقلیات خصوصنده اصلا مضایقه چكلمز ایدی ایران سفرلرینك امتدادندنناشی بغداد وارضروم طرفلرینه علی الدوام عسكر ومهمات

سوق اولنمقده اولديغندن منتظم قالديرملر وجابجا كربان سرايلر وجسيم خانلر انشا اولنمشدركه الآن اثرلرى باقيدر

احوال خارجيه

حكمران ايران اولان شاه عباس دولت عليه‌نك اوستريالولر ايله اولان محاربات متماديه‌سندن استفاده‌يه سالك اوله‌رق بوبابده نمچه ايمپراطوريله بالمخابره بيك اون ايكى تاريخنده بغتةً تقض صلح ايدرك مقدما تحت حكومت سلطنت سنيه‌يه داخل اولان اذربيجان وشروان الكالرينى استرداد ايتدكدن صكره بكرصوباشى عصياننده بغدادى دخى غصب ايتمشدى بنا برين دولت عليه ايله ايران بيننده مدت مديده حرب وقتال دوام ايدوب عاقبت سلطان مراد رابع حضرتلرينك بغدادى استردادە موفق اولملرينه مبنى بيك قرق طقوز سنه‌سنده تجديد صلح اولندى تعيين وتجديد اولنان حدودكه الآن مرعى ومعتبردر حدود طبيعيه حكمنده اولمغله بعدازين دولتينك بونى تغييره چالشمسى بيهوده اضرار عبادى موجب وبلا فائده اتلاف مال ورجالى مؤدى اوله‌جغى تجارب عديده ايله ثابت اولديغندن صلح مزبور تادولت صفويه‌نك انقراضنه قدر تطرق خللدن وقايه اولنمشدر .

دولت عليه ايله روسيه دولتى بيننده جهرين سفرينه كلنجه‌يه قدر طوغريدن طوغرى‌يه محاربه واقع اولميوب قريم خانلرى جابجا محاربه ومصالحه ايده‌كلمشلر ايكن سفر مزبورك ختامنده روسيه دولتى جانبندن استانبوله ايلچى اعزام اولنوب اوزى نهرينك صاغ طرفى دولت عليه‌يه وصول جهتى مسقوله عائد اولمق اوزره عقد صلح اولنمش وبيك يوز تاريخنه قدر دوام ايلمشدر .

له دولتى فرصت بولدقچه بغدانه تعرض ايده كلديكندن لهستان بالدفعات پامال خيول اسلاميه اولدقدن صكره اوقرانيا ارضيسنى قورتارمق تشبثنده بولنمسى دخى بودليا ايالتنك وقامنيچه قلعه‌سنك فتح وتسخيرينى مستلزم اولمغله چارناچار عقد صلحه طلبكار اولديغندن سنوى يكرمى بيك التون ويركو ويرمك ولبقه تاتارلرينك ممالك اسلاميه‌يه خروجنه ممانعت ايتامك وقزاق طائفه‌سنك قره دكزه چيقملرينه مانع اولمق شرطلريله بودليا واوقرانيا ايالتلرينك طرف دولت عليه‌ده قالمسى تصديق ايلدى وبومعاهده ويانه محاصره‌سنه قدر مستمر اولدى .

اوستريا وونديك دولتلريله واقع اولان محاربه وعقد اولنان مصلحه‌لر ايله شرائط

مهمه‌لری متن تاریخده مسطور اولدیغندن تکرارینه لزوم اولمیوب یالکز شوراسی بیان اولنورکه دولتین مشارالیهما کوپریلی اوغلی فاضل احمد پاشانك عقد ایتدیکی مصالحه‌لری اولدرجه‌ده تلقی بالقبول ایتمشلر و اول مرتبه‌ده انفساخ عهوددن متوحش بولنمشلر ایدی‌که دولت علیه قانیجه واوقرانیا سفرلرنده برقاچ سنه له وروسیه دولتلریله محارب اولدیغی حالده انلرله اتفاق واسترداد ضایعاته جسارت ایده‌مامشلردر .

فرانسه دولتی سلطنت سنیه ایله سلطان سلیمان عصرندنبرو معاهد ومتفق اولوب فقط بعض اوروپا تاریخلرینك بیانه کوره کویا درسعادتده مقیم فرانسه ایلچیسی کوپریلی محمد پاشانك صدارتنده معتاد اولان هدیه‌یی اعطاده مسامحه ایتمش ایدوکندن کوپریلیلر خاندانك انقراضنه قدر نظر اعتباردن اسقاط اولنمش اولوب بزم تاریخلرك ویردیکی معلومات ایسه بونك خلافنه ملابس وحتی بیك سکسان درت تاریخنده کوپریلی اوغلی فاضل احمد پاشا صدارتنده فرانسه دولتیله مجدداً تجارت معاهده‌سی عقد اولندیغی وبیك یوز درت تاریخنده کوپریلی اوغلی فاضل مصطفی پاشا صدارتنده قدس شریفده واقع قمامه کلیسه‌سنجه فرانسه‌لولره بعض مساعدات اعطا قلندیغی ادلهٔ مسلمه‌دندر فقط کرید سفرنده فرانسزلرك عادتا دونما واردو سوقیله وندکلولره اعانه ایتلری دولت علیه‌نك اغبرارینی موجب اولدیغندن فرانسه ایلچیسنك دیوان همایونده اسکمله‌سی قالدیرلمشکن مؤخراً سلطنت سنیه دول اربعه ایله مشغول حرب وستیز اولدیغی حالده فرنسه‌لونك بونلره قفادار اولماسی دولت علیه‌جه موجب ممنونیت اولوب کما فی السابق ایلچی اسکمله‌سنك وضع قلندیغی فندقلیلی تاریخنده مسطوردر

انکلتره دولتیله سلطنت سنیه بیننده اصلا معادات واقع اولمیوب باخصوص کرید سفرلرنده سفن نقلیه ایجاریله من جهة اجرای معاونت ایتمش اولمسنه مبنی بیك سکسان التی تاریخنده معاهدات ومساعدات سابقه‌یی مکمل اوله‌رق تجارت عهد نامه‌سی تنظیم وتعاطی قلنمشدر .

تم الجلد الثانی ویلیه الجلد الثالث

نتايج الوقوعات

جلد ثالث

طبعهٔ ثانيه

استانبول

بابِ عالى جاده‌سنده ۲۰ نومرولى « اخوت » مطبعه‌سنده
طبع اولنمشدر

۱۳۲۷

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

باب خامس

(باب خامس بيك طقسان طقوز سنه‌سنده واقع جلوس سلطان سليمان)
(خان ثانيدن بيك يوز سكسان سكز سنه‌سنده منعقد قينارجه مصالحه‌سنه)
(قدر اولان حادثاتی متضمندر)

جلد سابقده بيان اولنديغی اوزره سلطان سليمان خان ثانی حضرتلری جالس سرير عثمانی اولوب لكن طوائف عسكريه‌نك عتو وطغيانلری كوندن كونه متزايد اولمغله قائممقام كوپريلی زاده فاضل مصطفى پاشانك سيل طغيانه سد سياست چكمك تشبثنده اولديغی اشقيا طرفندن تفرس قلنديغندن شيخ الاسلام دباغ زاده محمد افندی‌يه كيدوب قائممقام مشار اليهك قتلنه فتوی طلب ايلديلر مفتیٔ صاحب صلابت (مصطفى پاشا دشمنه قلعه‌مى ويردی يوخسه عساكر اسلاميه‌نك هزيمتنه‌مى سبب اولديكه اعدام اولنه اصلاح مزاج دولت ايچون قتلی مشروع اولان اشخاص مضره سزلرسكز) ديو متجلدانه جواب وعتابه جرأت ايتمكله صدر اعظمه كيدوب شيخ الاسلام افندی‌يی عزل ونفی ايتديرديلر ومصطفى پاشا صدر اعظمك هم افندی زاده‌سی وهم قاينی اولمسنه مبنی وقوعبولان شفاعتی اوزرينه مشار اليهك بحرسفيد بوغازی محافظلغنه طرديله اكتفا ايلديلر بعدازين بغاة عسكريه‌نك تغلب واموال مقاطعاته تسلطلری صدچندان وصدر اعظم زيربار غلبه‌لرنده دمبسته وحيران اولديغندن يكيچری اغاسی پيشرو طغيان اولنلرك اعدام وتنكيلنه آغاز ايلدكده اولا اغای مشار اليهی قتل وافنا وبعده صدر اعظمك قوناغنی باصوب اموال واشياسنی نهب ويغما وكندوسنی الحاق زمرۀ شهدا ايتدنصكره علنا اموال اصناف وتجاره دخی دست تعرضی دراز ايلدكارينه مبنی دكان صاحبلرندن برسيدبريشيل بيراق آچوب وخلق دخی آردينه دوشوب دادخواهانه سرای همايونه عزيمت ايلديلر بونك اوزرينه اركان دولت صوابديدی ايله سنجاغ شريف اخراج وبوستانجی وطوپچی

نفراتیله اعتضاد اولنوب اولکون واول کیجه اله کچن برخیلی اشقیا قنطرهٔ سیاستدن امرار وبو قاریشقلق ارهسنده قحط رجال سببیله نشانجی بولنان مرعشلی اسماعیل پاشا صدر صدارتله کامکار قلندی .

نمچهلولر سنهٔ سابقهده اردوی همایونك مع الاختلال عودت ایلسندن ومرکز سلطنتده وقوعبولان حادثات فجیعهدن مستفید اولوب استونیٔ بلغراد وایوار واکری قلعهلرینی واردلستانی کمند تسخیره بند ایتدکاری حالده اغتشاش امور داخلیهدن وصدر اعظم اسماعیل پاشانك لیاقتسزلکندن ناشی دشمن اوزرینه حرکت اولنهمیوب سردارلق امر عظیمی یکن عثمان پاشا کبی برتوریدییه تفویض اولندی مرقوم قطاع طریق کروهندن اولوب برقاچ سنهدنبرو اناطولی محافظهسیله تقید اولنهمدیغندن جمعیتی تکثیر واعصار سابقهده اولان جلالیلر روشنه سلوك ایلمش ایکن اواخر سلطنت محمد خانیده برتقریب ایله جلب وبکلر بکیلك ومؤخراً رتبهٔ وزارت ایله تلطیف اولنوب باشنده بولنان برقاچ بیك حشرات ایله روم ایلینه کچورلمش ووقعهٔ سابقهده سرچشمه نامیله اردوی همایونده اصحاب حل وعقددن بولنمشیدیبویله برشخصك ادارهٔ امور سپهسالاری ایدهمیهجکی مسلم اولمسیله ثمرهٔ سوء تدبیر وخیانتی اولهرق نمچهلولر بلغراد قلعهسنه مستولی اولدیغندن مشارالیهك عزلیله اخذوکرفتنه تشبث قلندی وعلت سببیت ایله اسماعیل پاشا معزول وتکفور طاغلی مصطفی پاشا صدر صدارته موصول اولدی لکن کمال تلاش وحیرتدن ناشی مؤخراً مرقومك سرعسکرلکی ابقا اولنمشکن قریم خانی سلیم کرایك افادات صادقانهسیله خائن مرقومك وعونهٔ خونهسی اولوب برر ایالت وامارت ایله عباد اللهه تسلیط ایتدیردیکی چند نفر اشخاصك قتل وتدمیرلری ایچون هرطرفه فتاوای شریفه ایله اوامر سلطانیه ارسال اولنمغین هربری بریرده اله کچیریلوب اعدام وافنا اولندیلر وطقسان طقوز سنهسی دخی بوغوائل ایله مرور ایلدی .

پادشاه انامك بالذات سفره توجهی موجب تقویهٔ قلوب عسکریه اولهجنی بین الارکان تذکر اولنمغله بیك یوز سنهسی سلطان سلیمان خان حضرتلری موکب همایون ایله صوفیهیه قدر کوتوریلوب[۲] لکن دارالسعاده اغاسنك سوقیله سرعسکر نصب ومعیتنه عساکر وافیه ترتیب اولنان عرب رجب پاشا فی الاصل عربان غوغالریله مألوف برذات اولدیغندن بلغراده تقرب ایلدکده اکثر طوپلری وپیاده عسکرینی برمحلده توقیف ایدوب سکز اون بیك قدر سواری ایله دشمن اردوسنی باصمق قیدینه دوشمکله وبویله طوپ وتفنکدن عاری وترتیب وتعبیهدن بری اولان عسکرك جیوش منتظمهیه تقابللرنده حال

نیه منجر اوله‌جغی بدیهی بولنمغله فنا حالده بوزیلوب اردو محلنده دخی پایدار اوله‌مدیغنه مبنی ثمرهٔ غلبه اوله‌رق تمچه‌لولر نیش واولحوالیده بولنان قلاع وپلانقه‌لره استیلا ایلدیلر بوکیفیت ارکان دولته موجب خوف وخشیت اولوب دشمنك بودرجه‌ده تغلب وتسلطی میدانده ایکن پادشاهك صوفیه‌ده اقامتی تجویز اولنمامغله اردوی همایون ایله صدر اعظم صوفیه‌ده توقیف وپادشاه حضرتلری ادرنه‌یه رجعت ایتدیرلدی .

صدارت کوپریلی زاده فاضل مصطفی پاشا

دولت علیه‌نك بودرجه‌لرده پریشانلغه مبتلا اولمسی مدبرامور اولنلرك کفایتسزلکندن نشأت ایلدیکی ظاهر واشکار اولدیغندن ارکان دولت بامر همایون ادرنه‌ده عقد انجمن ایدوب بودردك چاره‌سی ساقز محافظی بولنان کوپریلی اوغلی فاضل مصطفی پاشانك صدارته کتورلمسنه منوط ایدوکنی بامضبطه عرض ایتملریله موجبنجه مشارالیه جلب ومقام صدارته اصعاد اولنوب صدر سابق معیتنده بولنان اردونك سرعسکرلکی دخی قوجه خلیل پاشایه تفویض قلندی .

مظفریت سلیم کرای خان

سنهٔ سابقه‌ده قریم خانی سلیم کرای خان کلیبولیده مشتانشین اولوب اول بهارده صوفیه طرفلرینه کلمك تدارکانده ایکن پك جسیم برمسقواردوسنك قریم اوزرینه هجوم وتقرب ایلدیکی خبری واصل اولمسیله بالضروره یاننده بولنان عسکر ایله اوجانبه ایلغار وقریم شبه جزیره‌سنك قاره‌یه محل اتصالی اولان واورقپوسی تسمیه قلنان موقعه برقاچ مرحله برده دشمن عسکرینه تصادف ایدوب درجنك اول اردونك برطرفندن دخول ایله یکرمی درت قطعه طوپ وبر ایکیبیك اسیر المش ایسه‌ده مسقولرك کثرت وبالنسبه عساکر تاتارك قلتنه مبنی فتوحات کلیه ممکن اوله‌مدیغندن وبعدازین روسیه‌لولر اردولرینك اطرافنی یکرمی اوتوز صره مهمات عربه‌لریله تحصین ایدرك حرکت ایده‌کلدکلرندن چار ناچارخان مشارالیه رجعت ایدوب اوز قلعه‌سنی تحکیم وبردکزدن بردکزه خندق حفریله امر مدافعه‌یی تتمیم ایدرك ظهور الطاف الهیه‌یه نکران اولدی حالبوکه مسقو اردوسی پك کلیتلو اولوب اوزی نهرندن ایرلدقدن صکره بش اون مرحله برده صوبوله‌مامغله وطائفهٔ تاتار اطرافلرندن ایرلیوب ذخائر ومهمات فرقه‌لرینی نهب وغارت ایله تضییق دشمنه نصب

نفس اهتمام ایلکله اویله جسیم براردو مبتلای مضایقه اولوب اور قلعه‌سی مقابلنه کلمشیکن بلا محاربه عودته مجبور اولدی وخان مشارالیه برخیلی مسافه ارقه‌لرندن کیدوب انواع خسارات ایصال ایلدیکندن تلفات کثیره‌یه مبتلا اولدیلر.

نمچه‌لولر نیشه مستولی اولدقدن صکره اضلال ایلدکلری رعایا انضمامیله کسب جمعیت واسکوب وپرشتنه وکوستندیل طرفلرینی ضبط وغارت ایدوب حتی رعایادن قار بوز نامنده برشقی‌یه تاج یرینه قالپاق وقومان اوه قراللغی نامنی اعطا ایتمش اولملریله مرسوم اورالرده انواع اوهام وخیالات ایله اجرای ماهنت ایتمکده اولدیغی حالده خان غازی مسقو اردوسنك مدافعه‌سنه موفق اولدیغی متعاقب صوفیه‌یه کلوب سرعسکر پاشا ایله بالاجتماع هرنقدر موسم‌شتاتقرب ایتمش ایسه‌ده اول حوالینك احوالی تصحیح اولنمق اهم اموردن اولدیغی قرارلشدیرملریله اسکوب وکوستندل واکری دره طرفلرنده بولنان دشمن ومعهود قاربوز قهر وتدمیر وقچانیق پلنقه‌سی محاصره اولنوب النمق اوزره ایکن نمچه‌لولرك اون ایکیبیك عسکر وقرق بش طوپدن مرکب براردولری واصل اولمغله لدی المحاربه فرقهٔ مذکوره بروجه استیصال تنکیل وبالجمله طوپ ومهماتلری اخذ وتسخیر اولنه‌رق بعده مذکور پلنقه‌لر دخی عنوةً فتح اولندی وخان ذیشان مشتانشین اولمق اوزره ادرنه‌یه دعوت بیورلدی .

صدر اعظم اول قیش ادرنه‌ده تنظیم مهمات والغای مظالم ومحدثات ایله مشغول اولدی چونکه امتداد سفر ملابسه‌سیله اهالی اوزرینه برقاچ نوع ویرکولر طرح اولنمش وچوق عسکر ایله چوق ایش کوریلور مطالعه‌سنه مبنی عساکر موظفه‌یه کلیتلو نفرات ضم وعلاوه قلنمشیدی مذکور ویرکولری کاملاً الغا وینکیچری اوجاغیله سائر اوجاقلر نفراتنی تنقیح ایدرك بیهوده وظیفه خوار اولان درتتی مقوله‌لرینی اخراج ایلدکدن ودائرهٔ همایونده‌ودوائر سائرهٔ دولتده اولان زوائدی قطع ایله امور دولتی یولنه قویدقدن صکره اوتوزبیك قدر عساکر موظفهٔ منتخبه ایله بیك یوز برسنه‌سنده واقع حزیرانده ترفیع رایت ظفر وصوفیه اوزرندن نیشه طوغری سفر ایلدی .

فتح بلغراد

صدر صاحب تدبیر ادرنه‌دن قبل الحرکه برقاچ بیك سپاه وطوپجی وجبه‌جیدن وبر قاچ ایالتك زعما وارباب تیمارندن مرکب وتقریباً اون ایکیبیك کشیدن عبارت برقوهٔ مفرزه‌یی چرکس احمد پاشا سرعسکرلکی ومشهور توکلی قرال انضمامیله اردلستانه

سوق وموره سرعسكرى قوجه خليل پاشايى دخى اولونيه استردادينه وموره تسخيرينه تعيين ايلمش اولديغندن نمچەلولر اردلستان محافظەسى قيدينه دوشوب اردوى همايونه قدرتياب مقابله اولەمدقلرينه مبنى اولا شهر كويى بعده نيش وودين وفتح الاسلام وسمندره قلعەلرى زور بازوى مجاهدين ايله استرداد اولنوب بوقدر فتوحات ايله اكتفا وحسب الموسم عودت اولنور ظن وتخمين قلنمقده ايكن مجرد صدر مشاراليهك اقدام وغيرتيله بلغراد قلعەسى دخى سكز كون محاصره ايله عنوةً فتح اولندى وبرقوهٔ مفرزه ارساليله اوسك قلعەسى تحت محاصرەيه آلنمشيكن موسم شتانك حلولى متريسلرده آرامه مانع اولديغندن ترك اولنوب عودت حلالندەاطه قلعەسى دخى ضبط وتسخير قلندى اردلستان طرفنه سوق اولنان چركس احمد پاشا افلاق حدودنده واقع اردل طاغلرندن كمال تكلف وزحمت ايله مرور ايدوب مشهور حيذر جنرال معيتنده بولنان ويكرمى بيك قدر عسكردن مركب اولان نمچه اردوسيله محاربه ايدرك مظهر فوز و ظفر و بر چوق ضابطان ونفرات ايله جنرال مرقوم كرفتار قيد اسر اولوب لكن پاشاى غازى اثناى حربده الديغى يارەدن مرتحل دار آخرت اولمغله و اهالئ اردل اميد اولنديغى وجهله توكلى قراله عرض اطاعت ايتمامكله مؤخراً وتران جنرال معيتيله وارد اولان نمچه اردوسى اوزرينه واريلەميوب اوچ آيدن متجاوز ممالك اردلده كشت و كذار اولندقدن صكره ينه افلاق ايچندن عودت قلندى وبو عودته سپاه طائفەسنك اصرارى اقواى اسباب اولديغندن علوفەلرى قطع وكندولرى سلك عسكريدن طرد اولندى

موره سرعسكرى خليل پاشا اولونيەيى استردداده موفق اولدقدن صكره اولحواليده بولنان وندكلولر اوزرينه هجوم ايلديكندن وندكلولر اضطرابه مبتلا اولەرق مقدمجه كريده ارسال و حانيه قلعەسنى محاصره ايتديردكارى اردولرينى مورەيه جلبه مجبور اولملريله بو ايكى سرعسكرك مظفريتلرى هم اردوى همايونك سربستجه حركتنه و همده كريد جزيرەسنك تجاوز دشمندن خلاصنه سبب اولدى

سنهٔ سابقەده نمچەلولرك نيش و اولحواليه استيلالرنده اهالئ اسلاميه متفرق وپريشان اولديغندن رعايانك اشقياسى اعلان عصيان ايدوب اهل عرض كروهى حركات عسكريەدن ناشى صعب المرور طاغلر باشنه صعود ايلدكلرندن بلغراد ايله صوفيه اردسنده شنلكدن اثر قالمامشيدى مؤخراً صدر غازينك استيماناً فتحنه موفق اولديغى قلعەلرده بولنان عصاة رعايايى نمچەلولر كندو اللريله دولت عليەنك سيف تأديبنه تسليم ايدەكلدكلرندن رعايا طائفەسى نيه اوغرادقلرينى اكلادقلرينه و صدر اعظم حضرتلرى

اسيراً تاتار و طوائف عسكريه اللرنده بولنان رعايا چوجقلرينى تخليص و ويلرينه تسليم ايتدردكدن بشقه رعايايه تخملق وحيوانات اعطاسيله لازم كلان اعانه‌يى اجرا واسباب محافظه‌لرينه اعتنا ايتديكنه بناءً وطنلرينه عودت و زراعت و صنعتلريله اشتغال ايتلريله و روم ايليدن قطع اميد ايدرك اناطولى و سائر محلاره كيدن اهالئ اسلاميه دخى نيچه‌لولرك طونه‌دن قارشويه طرد اولنملرندن طولايى يكيدن حياته نائل و عودته مائل اولملريله اولحوالى ازسرنو معموريته يوز طوتدى

مقيم كنج انزوا اولان سلطان محمد رابع حضرتلرينك طرفدارلرندن امام اسبق قاضيعسكر ابراهيم افندى وعلما و رجالدن بعض كسان قاضى قريه‌سنده عقد جمعيت خفيه ايدوب پادشاه زمان سلطان سليمان خان حضرتلرى قرق سنه‌دن متجاوز طائفهٔ نسا و حرم اغالرندن غيرى كيمسه‌يى كورمامكله انلرك اخلاقيله تخلق ايتمش اولديغندن درت سنه‌در دولت پادشاهسز كبى قالدى بناءً عليه تكرار سلطان محمدى جلوس ايتديرملم ديو مذاكره ايلدكلرينه صدر اعظم كسب اطلاع ايله جمله‌سنى نفى ايلشيدى

لكن سلطان سليمان علت استسقا ايله مشرف موت و صدر مشاراليه دخى منتهئ حركت ايدوكندن وفات وقوعنده شايد استانبولده بر حادثه ظهورى وارد خاطر اولمسيله پادشاهك ادرنه‌يه كوتورلمسى وارتحالنده كوچك برادرى سلطان احمد ثانينك اجلاس قلنمسى بين الوكلا قرارلشديريلوب پادشاه حضرتلرى تخت روان اوله‌رق و سلطان محمد ايله شهزادكان ايكيوز قدر بوستانجينك تحت محافظه‌لرنده وعربه‌لر ايچنده بولنه‌رق اردوى همايون ايله ادرنه‌يه عزيمت قلندى

سلطنت سلطان احمد خان ثانى

صدر اعظم بيك يوز ايكى سنه‌سى رمضاننده ادرنه‌دن فك رابطهٔ آرام و فلبه صحراسنه نصب سرادقات اسلام ايلدكده سلطان سليمانك واصل رياض جنت و سلطان احمد خان ثانى حضرتلرينك جالس سرير سلطنت اولديغى خبريله مهر جديد سلطانى وابقاى صدارتى متضمن خط همايون واصل اولدى شهريار مرحوم قرق سكز ياشنده نائل سلطنت واوچ سنه سكز آى لابس فروهٔ خلافت اولوب اللى بر ياشنده وفات ايتمش و سلطان سليمان خان قانونى تربه‌سنه دفن اولنمشدر غايت حليم وسليم بر پادشاه تقوى شعار اولمغله فتق ورتق امور اركان سلطنتك يد اداره‌لرنده ايدى

اردوى همايون بلغراده واصل اولدقده نيچه‌لولر دخى ورادينندن زمونه طوغرى

کلدکده اولملریله نهر صاوه اوزرینه انشا اولنان جسردن زمون یقه‌سنه مرور اولنوب موکب اسلامك اطرافنه استحکام انشاسیله اقامت وقریم خانك ورودینه انتظار قلنمقده ایکن دشمن اردوسی کونده بر ایکیشر ساعت مسافه رجعته باشلادیغندن صدر اعظم دخی تعقیبه مباشرت ایلدی و رادیندن بلغراده قدر طونه نهری سفن اسلامیه‌نك تحت محافظه‌سنده اولمق حسبیله نمچه‌لولر ساحلدن کیده‌میوب ورادینك اوچ درت ساعت بروسنده و اسلانقمن جوارنده بولنان بوغازدن کچمکه محتاج اولدقلرندن صدر مشارالیه طونه نهری کناریله عزیمت و دشمنی سبقت ایدرك مذکور بوغازه قونوب پیشکاهنه متریس وخندق انشاسیله تحکیم ایلدی

شهادت صدر اعظم فاضل احمد پاشا و انهزام اردوی همایون

لکن میدان محاربه‌لرنده دشمنك خط رجعتی کسلمك لاجرم اولوم اری اولوب فوق‌العاده چالشملرینی مستلزم اولمغله نمچه‌لولر بو حالی مشاهده ایله چار ناچار طلبکار حرب وقتال اولدیلر بناءً علیه بیك یوز ایکی سنه‌سی ذی‌القعده‌سنك یکرمی بشنجی کونی دشمن متریسلر اوزرینه هجوم ایلدکده کلی تلفاته کرفتار اوله‌رق رجعته مجبور اولدی ایسه‌ده نمچه قوماندانی پرنس پولی اردوی همایونك ارقه طرفنده متریس اولمدیغنی خبر آلمش ایدوکندن بالجمله سواریسیله صاغ قول اوزرینه شدتلو بر هجوم دها ایتمکله اناطولی والیسی معیتنده اولان و صاغ قول محافظه‌سنده بولنان ترکمان سواریسی دشمنك آتشندن اورکوب پریشان اولدقلری صدر مشارالیهك منظوری اولدقده کندو یاننده بولنان سپاه و سلحدار الایلریله مدافعه‌یه شتاب ایدرك نمچه‌لولرك اوست باشنه چیقمغه آز بر قالمش وآثار غلبه کرکی کبی ظاهر اولمشیکن صدر مشارالیه قورشون ایله اوریلوب شهید اولمغله و کتخداسی دخی کتمه قادر اولمامغله بو کیفیت عساکر اسلامیه‌نك روکردانلقلرینه بادی اولدیغندن نمچه‌لولر پیاده متریسلرینك ارقه طرفنه کچمکه فرصتیاب اولدیلر بونك اوزرینه وزرا وامرا آت اوزرنده مشورت وبعد ازین جنود اسلامیه‌نك سمت سلامته چیقارلمسنی تنسیب ایلدکلرینه مبنی پیادکانی سواری ایله محافظه ایدرك بلغراده رجعت وکافهٔ طوپ و مهماتی یرلرنده ترك ایلدیلر اکرچه هزیمت طرف اسلامده واقع اولدی ایسه‌ده نمچه‌لولر دخی بك زیاده تلفاته کرفتار اولدقلرندن و باخصوص محاربه کونی سفن اسلامیه نمچه کمیلری اوزرینه هجوم ایدوب یدی سکز یوز اسیر وخیلی مهمات و سفینه تسخیر ایلدکلرندن جنود اسلامیه‌یی تعقیبه

وحتی محل حربده اقامته بیله قدرتیاب اولهمیوب سیر سریع ایله وراد‌ینه عودت واورادن طونه‌یی کچوب اردلستانه عزیمت ایلدیلر

صدر شهید مائل رکوع اولان بنیان دولتی اقامه‌یه موفق اولوب برقاچ سنه دها مهمساز مصالح حرب و سفر وتنسیق فرمای مهام و عسکر اولسه تلافیٔ مافات و اکمال ضایعاته مظهر اولمسی مأمول قوی اولدیغی حالده مشیت الهیه عکسنه متعلق اولدیغندن بو قضای ناکهظهور ایله واصل ریاض جنت و شیرین مذاق شهد شهادت اولدی

رکاب قائممقامی بولنان قاضی علی پاشا مستعجلاً اردوی همایونه کتمك شرطیله صدر اعظم نصب اولنمشیکن (وقت سفر کذران اولدی واکمال مهمات وقته محتاجدر) دیه‌رك حلب والیسی قوجه خلیل پاشایی سرعسکر نصب ایتدیروب کندوسی اجرای اغراض و نفسانیته وجمع ماله قویلمغله بیك اوچ سنه‌سی اواسطنده معزول و مقتول ودیاربکر والیسی مرزیفونی حاجی علی پاشا مقام صدارته موصول اولوب بش اون کون مرورنده موکب همایون ایله بغداده عزیمت ایلدی دشمن هیچ بر طرفدن باش کوستر-مدیکنه و بغداد قلعه‌سی دخی محتاج تعمیر وتحکیم اولدیغنه بناءً بوسنه انکله اشتغال اولنه‌رق بیوك بر محاربه واقع اولمقسزین عودت اولندقدن صکره صدر مشار الیه عزلی اراده بیوریلان دفتردار احمد افندینك ابقاسی خصوصنده پادشاه حضرتلریله مجادله وبالاخره استعفا ایلدیکندن رکاب قائممقامی بولنان بوزقلی مصطفی پاشا صدر صدارته اعتلا ایلدی

صدر شهید زماننده قریم خانی سلیم کرای خان حجه کتمك اوزره استعفا و یرینه سعادتکرای خانك نصبی سوق والقا ایتمکله مشارالیه حکومت قریم ایله تبجیل اولنمشیدی ورادین محاربه‌سنه یتشمامك تهمتیله معزول و صفا کرای خان تخت قریمه موصول اولدی ایسه‌ده مطلوب دولت وجهله حرکته موفق اوله‌مدیغندن کرك باران دیده الحاج سلیم کرای خان بیك درت سنه‌سی صفرنده سلوری قربنده واقع چفتلکندن ادرنه‌یه جلب بیوریلوب اوچنجی دفعه لابس فروهٔ خانی اولدی

خان مشارالیهك تصویب و تنسیبی اوزرینه بو سنه اردوی همایونك اردلستان طرفنه عزیمتی قرارلشدیرلمغله صدر اعظم بوزقلی مصطفی پاشا بیك درت سنه‌سی ذی‌القعده‌سنده موکب اسلامی مستصحباً روسجغه عزیمت ایتمشیکن نمچه‌لولرك کمال شدتله بلغرادی محاصره ایلدکاری خبری وارد اولدیغندن بالضروره اردل سفرندن فراغت و بلغراده

طوغرى حركت اولنوب ايكى اوچ مرحله مسافه قالدقده دشمنك ترك محاصره ايله قارشو طرفه مرور ايلديكى استخبار اولندى و بو سنه دخى بلغرادك تحكيم وترصينى ايله امرار وقت اولنه‌رق عودت قلندى

بيك بش سنه‌سى رمضاننده صدر اعظم مصطفى پاشا صيد وشكار ايله مشغول اولمق تهمتنه بناءً مسند صدارتدن فتاده و دفتردارلقدن طرابلس شام واليسى اولان سرمه‌لى على پاشا اولمقام عاليه پانهاده اولوب اواخر سنهٔ مزبوره‌ده عازم سفر اولدى نمچه اردوسى ورادينده تحصن ايتمكله يكرمى ايكى كون محاصره ومقاتله اولنوب كثرت امطار مانع فتح و تسخير اولمش ايسه‌ده معسكر دشمنى تحت محاصره‌يه المق دخى برنوع غلبه وظفر عد ايديله‌رك عودت وبيك التى سنه‌سى ربيع‌الاخرنده ادرنه‌يه مواصلت قلندى

سلطنت سلطان مصطفى خان ثانى

ونديك دونماسى ساقز جزيره‌سنه هجوم ايدوب اسباب محافظه‌سى ناقص اولمق حسبيله بالضروره استيماناً تسليم قلعه قلنديغى خبرى پادشاهه واركان دولته پك زياده سؤ تأثير ايتمكله نزع و تخليصى ضمننده اناطوليدن كايتلو عسكر ترتيب ودونماى همايونك مكملاً چيقارلمسنه اقدام و غيرت اولنوب اخبار ساره ظهورينه انتظار اولنمقده ايكن بيك التى سنه‌سى جماذى الاخره‌سنك يكرمى اوچنجى كونى سلطان احمد خان ثانى عازم ملك جاودانى وسلطان محمد رابع مرحومك بيوك شهزاده‌لرى سلطان مصطفى خان ثانى جالس اورنك جهانبانى اولدى

شهريار مغفور اللى ياشنده‌جالس تخت‌دولت وعينيله برادرلرى سلطان سليمان ثانى كبى اوچ سنه سكز آى يكرمى بش كون مربع نشين ديهيم سلطنت اولمش وسلطان سليمان خان قانونى تربه‌سنه دفن اولنمشدر حديد المشرب ومتهورالمزاج بر پادشاه ايدى

ساقز استخلاصنه سرعسكر نصب اولنان مصرلى زاده ابراهيم پاشا و قپودان دريا عموجه زاده حسين پاشا دونماى همايون ايله اق دكزه عزيمت و ونديك دونماسيله ايكى دفعه مطارحهٔ قرعهٔ حرب و قتاله مباشرت ايدرك دشمن دونماسنك نصفندن زياده‌سنى اغراق واحراق ايله نائل فوز وظفر وونديكلولر عازم سمت مفر اولملريله ساقزه واريلوب درحال ليانده وقلعه‌ده بولنان بيك قدر ونديكلويى اسير و چند قطعه سفينه ايله اوتوزدن متجاوز طونج طوپ وكايتلو تفنك وجبه خانه ومهمات سائره‌يى ضبط وتسخير ايتدكلرى

خبر مسرت اثری جلوس همایوندن اون اون بش كون صكره‌جه واصل اولمغله شهریار جدیدك مطلع سلطنتنده بومظفریتك وقوعی وساقز جزیره‌سنك تخلیصی فال خیر عداولندی

سفر اول پادشاه نوجاه

پادشاه نوجاه بالذات علم افراز غزا اولمق عزمنده اولدیغی حالده صدر اعظم علی پاشا تأخیر ایتدیرمك ضمننده بعض حركات مذبوحانه‌یه جرأت ایلمك تهمتیله معزول ومقتول وركاب همایون قائممقامی بولنان الماس محمد پاشا صدر وزارته موصول اولمسنی متعاقب علم سلطانی تبختر واهتزازه اغاز ایدوب بلغراده لدی الوصول نمچه‌لولرك اردلستانده اجتماع ایله طمشواری محاصره نیتنده بولندقلری استماع اولنمغله بیك یدی سنه‌سی محرمنده طونه اوزرینه تمدید اولنان جسردن پانچوه طرفنه مرور واوالحوالیده واقع پلنقه‌لر ضبط وتسخیر اولندقدن صكره طمشوار صحراسنه نصب سرادقات عظمت بیورلدی دشمنك بیوك اردوسی اردلستانده واون ایكی بیك سواری وبرقاچ بیك پیاده ایله وتران نام جنرال شیش جوارنده اولدیغی استخبار اولندیغندن اولا طمشواره قریب لیپوه قلعه‌سنك فتحنه عزیمت وعنوةً اوردهٔ قبضهٔ دولت قلنوب طمشواری محاصره نیتیله قلعهٔ مرقومه‌ده ادخار اولنان اوتوز طقوز قطعه طوپ وكلیتلو مهمات وذخائر اغتنام اولندی بعده وتران جنرال اوزرینه حركت اولنه‌رق جنرال مرقومك بولندیغی موقعك ایكی طرفی بطاقلق وارقه جانبی طاغ اولدیغندن بالذات پادشاه حضرتلری پیشگاه دشمندن و قریم خانی سلیم كرای خان جبل طرفندن هجوم ودشمنی احاطه ایلملریله جنرال مشارالیه ایله فرقهٔ مزبوره كاملاً قهر وتدمیر وبالجمله طوپ ومهماتلری تسخیر قلندی وشیش ولغوش قلعه‌لری دخی درحال ضبط و تخریب اولندی موسم شتا قریب اولمق حسبیله فتوحات مذكوره ایله اكتفا و نیكبولی اوزرندن عودت اولنوب پادشاه غازی كمال فر و شوكت ایله ادرنه‌یه مواصلت واورادن دخی استانبوله عزیمت بیوردیلر

سفر ثانیٔ پادشاه مشارالیه

اولبهار حلولنده ساقس پرنسی قومانده‌سنده بولنان نمچه اردوسنك طمشواری محاصره ایلدیكی خبر الندیغندن سلطان مصطفی خان حضرتلری ینه بالذات نهضت وبیك سكز سنه‌سی محرمنده بلغرادن پانچوه جانبنه مرور ایدوب دشمنك كذركاهی اولان

محللرده انشا ایلدكلری پلانقه ونهر طونه‌ده بولنان درت قطعه كبير قاليونلرينی احراق وتخريب ايله طمشواره تقربلرنده نمچه اردوسی محاصره‌يی ترك ايدرك برطار بوغازده استحكام انشاسيله موكب اسلامی كچورمامكه اقدام ايلمش ايسه‌ده قدرتياب اوله‌مديغندن وايرتسی كون وقوعبولان هجومنده دخی اون بشبيك قدر تلفات ويرديكندن بالضروره رجعته مجبور اولمغله خيليجه تعقيب و ايصال مضرت اولندقدن صكره طمشواره عودت وخراب اولان محللرينك تعميرينه مباشرت اولندی وقلعهٔ مرقومه تعمير وتحكيم وعسكر ومهماتی تتميم اولنه‌رق بلغراده واورادن دخی مشتای ادرنه‌يه عودت بيورلدی

سنهٔ سابقه‌ده روسيه‌لولر ازاق قلعه‌سنی محاصره ايتدكلری حالده فرصتياب تسخير اوله‌مامشلر ايكن بوسنه كمال شدتله تكرار محاصره ايلدكلرينه وسلطنت سنيه‌نك اق دكز ومورە و مجارستان ولهستانده اولان مشاغل حربيه‌سی جهتيله ازاق قلعه‌سنك اكمال اسباب محافظه‌سنه لايقيله باقيله‌مديغنه مبنی قلعهٔ مزبوره موسقولونك كرفتار كمند تسخيری اولدی لهلولر برقاچ‌دفعه قامنچه قلعه‌سنی محاصره ايتمشلر ايسه‌ده خيبت وخسران ايله مجبور رجعت اولدقلری مثللو بوسنه اولكون قلعه‌سنی محاصره ايدن وندكلولر دخی انهزام فاحش ايله منهزم اولديلر

سفر ثالث همايون و وقعهٔ زانه و شهادت صدر اعظم

اوچنجی دفعه اوله‌رق سلطان مصطفی خان حضرتلری ترفيع لوای جهاد ايدوب بلغراده لدی الوصول جهت حركت قرارلشديرلمق اوزره حضور همايونده مجلس مشورت عقد اولنمغله اركان دولت كمافی‌السابق طمشوار طرفنه عزيمتی تنسيب ايتدكلرنده بلغراد محافظی عموجه زاده حسين پاشا بورأيك خلافنده بولنوب (نمچه‌لولرك عادتی دائما فرصت كوزه‌درك يابرصو كچيلور وياخود قونوب قالقيلور ايكن هجوم ايله تفرقه ويرمك مركزنده اولديغی بالدافعات مشاهده اولنه كلديكنه وپانچوه‌دن طمشواره قدر برقاچ جسيم نهر كچلمك اقتضا ايده‌جكنه بناءً بويله آغر عسكر ايله اوجهته حركتك مخاطره‌سی دركاردر پادشاهمز بلغرادده اقامتله اطرافه قوهٔ مفرزه‌لر كوندروب ممالك دشمنی تاراج واردولرينی ازعاج ايله اكتفا بيورمدقلری حالده صاوه نهرندن زمون يقاسنه كچيلوب ورادن اوزرينه حركت اولنورايسه دونمای همايون كميلری دخی موكب اسلامك يانندن نقل مهمات ايدر وهروجهله موجب سهولت اولور ان‌شاءالله تعالی ورادن تسخير قلندقدن صكره اقتضاسی وجهله حركت اولنور) ديمش

ایسه‌ده بالجمله وزرا وامرا رأی اولده اصرار ایلدکارندن بیك طقوز سنه‌سی محرمنده طونه اوزرینه تمدید اولنان جسردن پانچوه طرفنه مرور اولندی نمچه اردوسی ورادینك قارشو حذالرنده وطونه‌یه اوزاق صوسز برفنا محلده بولندیغندن اوزرینه هجوم اولنسه فوز وظفر الطاف الهیه‌دن مأمول ومسئول ایکن وزرا وامرا صدر اعظمدن ناخشنود اولوب موفقیتی استمدکلرینه مبنی بوفرصتك قاچیرلمامسنه بروجهله ارضا اولنه‌مدقلرندن چارناچار طمشوار طرفنه عزیمت ومعبر عسکر اسلامده واقع اولوب یدی سکز بیك قدر منتخب دشمن عسکریله محافظه قلنمقده بولنان تتل قلعه‌سنك تسخیرینه مباشرت قلنه‌رق درحال جنود دشمن قهر وتدمیر وقلعهٔ مرقومه تخریب قلندی نمچه بیوك اردوسی کرفتار اولدیغی تهلکه‌دن قورتلدقدن صکره آغر آغر معسکر همایونك ارقه‌سندن کلمکه باشلامشیدی شهرصفرك یکرمی اوچنجی کونی زانه نام محلده تیسه نهری اوزرینه قوریلان کوپریدن دائرهٔ همایون پادشاه انام طمشوار یقه‌سنه مرور ایدوب صدر اعظم وسائر وزراوامرا قصور عسکر ومهمات وطوپلری امرار ایتمك مشغولیتنده ایکن بقضاءالله تعالی کوپری منهدم اولمغله صدر مشارالیه ایله اناطولی والیسی مصرلی زاده ابراهیم پاشا وطمشوار محافظی جعفر پاشا و فضلی پاشا ویکیچری اغاسی بالطه زاده محمود پاشا واون قدر بکلر بکی ویوزدن متجاوز یکیچری وسپاه وسلحدار ضابطانی وتیمارلو الای بکلری وبروجه تخمین عسکر اسلامك ثمنی مقداری جیوش موحدین صویك قارشو طرفنده قالدیلر نمچه‌لولر بوحالی مشاهده ایله هجوم‌ایدوب انهدام جسر ملابسه‌سیله نه معسکر همایون جانبندن قارشوده قلان غزاته اعانه قابل ونه‌ده انلرك طمشوار یقه‌سنه عبورلری ممکن اولدیغندن دوکوشه دوکوشه جمله‌سی سرمست سلاف صاف شهادت اولدیلر بوقضای ناکهظهورك وقوعنده تسلیم قاعدهٔ فن حرب اقتضاسندن ایکن کاملاً شهید اولنجه‌یه‌قدرچالشملری اسلافك حمیت‌وغیرتنی ارائه ایدن برمیزان صحیح الاعتباردر پادشاه حضرتلری طمشواره واصل اولدقلرنده عموجه زاده حسین پاشایی بلغراددن جلب ایله صدر صدارته اصعاد ایدوب نمچه‌لولر دخی فنا حالده زده‌لندکاری جهتله اردلستانه رجعت ایلدکارندن طمشوار قلعه‌سنك اکمال لوازماتیله موکب همایون بلغراده واورادن ادرنه‌یه عودت ایلدی .

نمچه‌لولر ابتدای سفردن کوپریلی زاده فاضل پاشا صدارتنه کلنجه سکز سنه علی‌التعاقب نائل مظفریت اولملریله طمشواردن ماعدا بالجمله مجارستان قلعه‌لرینی وبعده بلغراد ونیشی ضبط وتسخیر ایتمشلر ایکن صدر مشارالیه طونه‌نك بوطرفنده بولنسان

قلعه‌لری استرداد ودشمنی قارشـو جانبـه طرد وابعاد ایدوب بوندن صکره وقوعبولان
محاربا‌تده ایسه غلبه وظفر طرفینده متداول اولدیغندن ونمچه‌لولر جابجا فرانسه لولر ایله
غوغایه مجبور اوله کلدکلرندن بعدازین ایلرولیه‌میوب بلکیده‌عکس قضیه ظهوری ملحوظ
اولمغله انعقاد صلحه طلبکار ایدیلروندکلولر موره جزیره‌سـنه مستولی اولمشلر ایسـه‌ده
بحرسفیدده بالدفعات دونمالری مغلوب ومنکسر اولوب بوسنه طرفلرنده وموره جهتنده
واقع اولان محاربات متوالیه‌ده دخی کلیتلو تلفاته کرفتـار اولدقلرندن مـوره‌نك تملکیله
اکتفا ایلمکه مجبور ایدلدیلر لهلولر اون بش سـنه ممتد اولان اشبو محاربه‌ده برقاچ کره
قمانچه قلعه‌سنی محاصره ایتمشلر ایکن خیبت وخسراندن غیری برشیئه دسترس اوله‌میوب
طوائف تاتار ایسـه علی‌الدوام مملکـتلرینی نهب وغارات ایده کلدیکـندن متفقلرینـك
سایه‌سنده صلحاً قمانچه‌نك استردادی امیدندن بشقه صورتله متسلی دکللر ایدی مسقولولر
ازاق قلعه‌سنی ضبط ایله مقصدلرینك مبدائنه‌واصل اولوب هنوز مقام حکمداری‌یه‌نائل اولان
دلی پترو اول امرده دولت وعسـکرینی تنظیم وبعده منوی ضمیرینی اجرایه قیام ایلمك
مطالعه‌سنده بولنمسیله اودخی صلح وصـلاحه میل ایلدی دولت علیه‌نك دوام محـاربه‌دن
عجزی اولمیوب هرسنه تجهیز طوائف عسکریه وترتیب لوازمات سفریه ایتمکده ایدیسه‌ده
تکالیف شـاقه ایله ممالك محروسـه اهالیسی مبتلای ضجرت ومضـایقه وعمران ممالك
کوندن کونه متحول خرابی اولمغله وبویله درت دولت ایله محـاربه ایتـدکجه اسـترداد
ضایعات ممکن اوله‌میه‌جغی میدانده بولنمغله هم اشبو اتفاق مربع قرین انحلال اولمق وهمده
برمقدار نفس آلوب ادارهٔ ملکیه وعسکریه‌سـنه نظام ویرمك ایچون سـلطنت سنیه‌نك
دخی صـلحه احتیاجی اولدیغندن ضـایعاتنی کوزدن چیقارمش وعقد مصـالحه‌یی متمنی
بولنمشیدی بنـاءً علیه بوکره انکلتره وفلمنك دولتلری طرفنـدن عرض اولنـان توسط
دول محاربین جانبندن قبول اولنه‌رق قارلوبچه نام محلده اجتماع اولنمق اوزره هرطرفدن
مرخصـلر تعیین اولنمغله جانب دولت علیه‌دن دخی رئیس الکتاب رامی افندی ودیوان
همایون ترجمانی اسکرلت زاده پنایوت بك مرخص انتخاب وارسال قلندی .

سفرك اوچنجی سنه‌سنده سرعسکر اولان ملك ابراهیم پاشا قنیژه قلعه‌سنی بدل صلح
اوله‌رق ویرمك اوزره نمچه‌لولره تکلیف معـاهده ایتمشیکن برنتیجه حاصـل اوله‌مامسی
ودولتـه طانشمقسزین خود بخود بویله برامرعظیمه جرأت وبرقلعه ویرمکه نیت ایلمسی
اسـباب قتلندن بریسی اولمشیدی کیتدکجه امور حربیه مشکلاته صـارمق حسبیله سفرك
التنجی سـنه‌سنده واقع جلوس سلیمان خان ثانیده دوست اولان دولتـلرده جاری اولان

قاعده‌یه قیاساً رجال دولتدن ذوالفقار افندی ظاهراً اخبار جلوس ایچون بروجه سفارت نمچه دولتی نزدینه ارسال قیلنوب سلطنت سنیه بووجهله اختیار تنزل ایلمش اولدیغی حالده نمچه‌لولرك اوان غلبهٔ مطلقه‌لری اولدیغندن اوچ سنه قدر سفیر مومی‌الیهی گاه حبس ایدرك وگاه درلو تحقیرات ایله ازعاج ایلیه‌رك الیقویوب بعده خارج ازامکان تکالیف بارده ایله اعاده ایلدیلر بوندن صکره وقت وقت انکلتره وفلمنك دولتلری توسطیله رطب ویابس تکلیفلر وقریم خانی واسطه‌سیله لهلولر جانبندن طلب صلحی متضمن استدعالر واقع اوله گلمش ایسه‌ده اکثریسی اغفال مقصدینه مبتنی اولدیغندن حوالهٔ روی التفات اولنمیوب دارالملك مجارستان اولان بودین استرداد اولنمدقجه صلح اولنمیه‌جغی بیان قلنمقده ایکن بالاده مسطور اسبابك اجتماعیله دول محاربینك جمله‌سی بووجهله میل صلح ایلدیلر

عقد صلح وصلاح بادول محاربین

صدر اعظم حسین پاشا اردوی همایون ایله ادرنه‌دن حرکت وصوفیه‌دن مرخصلری موعد اجتماع اولان قارلوچه‌یه اعزام ایلدکدن صکره بلغراده عزیمت ایدوب هرنقدر امر مصالحه دردست مذاکره ایسه‌ده متارکه عقد اولنمدیغندن صاوه نهری اوزرندن زمون طرفنه وطونه نهرندن پانچوه یقاسنه جسرلر تمدید ایتدیروب احوال مکالمه‌یه انتظار وشاید فسخ مذاکرات اولنور ایسه متهیئ هجوم بولندیغنی یار واغیاره ابراز واشعار ایلدی مرخصلر بیننده دور ودراز مذاکرات جریانیله بالاخره ید استیلالرنده بولنان اردلستان ومجارستان نمچه‌لولرده وطمشوار ایالتی دولت علیه‌ده قالمق شرطیله اوستریالولر ایله وقمانچه قلعه‌سی تخلیه وتسلیم اولنمق اوزره حدود قدیمه موجبنجه لهلولر ایله وونده‌کلولرك ید استیلانده بولنان اینه بختی سلطنت سنیه‌یه رد قلنمق وموره جزیره‌سی ونده‌کلویه عائد اولمق اساسیله انلر ایله بیك یوز اون سنه‌سی رجبك یکرمی التنجی کونی صلحنامه‌لر تنظیم ومواد متفرعه دخی تتمیم وترقیم اولنه‌رق اون التی سنه‌دنبرو رخنه افکن بنای سبحانی اولان حرب وقتال مندفع اولدی حسب‌الموسم مقدمجه اردوی همایون عودت ایتمش اولدیغندن رئیس مشارالیه عهدنامه‌لری مستصحباً ادرنه‌ده رکاب همایونه مواصلت ایلدی روسیه مرخصنده رخصت کامله بولنمامسنه مبنی اوچ سنه عقد متارکه اولنوب بعده رکاب همایونه وارد اولان بیوك ایلچیسی معرفتی وازاق قلعه‌سی مسقولوده قالمق شرطیله بیك اون اوچ تاریخنده انلر ایله دخی عقد مصالحه قلنمشدر .

بومحاربه سلطنت سنیه‌نك رجعت نجم کشور کشاییسنه مبدأ اولوب واقعا درت

دولتله اون التى سنه على الدوام جنك ايتلك قولاى شى دكل ايسه‌ده ابتداى سفرده صدر اعظم قره مصطفى پاشانك واوچنجى سنه‌سنده سرعسكر ملك ابراهيم پاشانك تهمت انهزام ايله قتل اولنملرى اخلافلرينك تلاش وعدم جرأتلرينى مستلزم اولديغندن بوكيفيت اقواى اسباب مغلوبيت اولديغى بى اشتباهدر هرقوماندان فوز وظفر اولور ايسه انواع منافع والتفاته مظهر وعكسى تقديرنده مقهور ومدمر اوله‌جغى رتبهٔ بداهتده ايكن شق ثانى‌يى اختيار ايدر ادم بولنمق ممكنميدر اسباب مجبرهٔ نا كهظهوردن ماعدا هزيمت يانقصان‌لوازمادن وياخود مدبر عسكراولان‌ذاتك عدم كفايتندن نشأت‌ايده كلشدرحالبوكه مصطفى پاشا قتل اولنمسه تلافئ مافاته قادر اوله‌جغنده اول عصرك ارباب بصيرتى متفق ايدى مشاراليهمادن ماعدا محاربات واقعه‌ده واستيلالرده دين ودولتلرى اغورنده فداى جان ايدن وزرا وامرايك چوق اولوب يالكز اوتوزدن متجاوز وزير دلسير نعمت شهادت اولمشدر بوسفرك ظهورينه باعث‌وبادى وقورص قرالى ناميله مشتهر اولان اورته مجار قرالى توكلى امرءنك خيلى خدماتى سبقت ايتمش ايسه‌ده حكم قدر مانع تفيضى اولدى ومذاكرات صلحيه‌ده نمچه مرخصلرى مشاراليهك مقيداً كندولرينه تسليمى خصوصنده فوق‌العاده اصرار ايلمش اولدقلرى حالده سلطنت سنيه عودت حربى اختيار ايدوب بومهمان كشلكى‌بروجهله قبول ايدميه‌جكنى قطعياً افاده وتذكار ايتمكله بالضروره نمچه‌لولر بودعوادن فراغت ايلديلر ومشاراليهه اذميد جوارنده جسيم چفتلك ومعينات وافيه احسان اولنه‌رق بالجمله توابعاتيله اوراده اسكان قلندى .

حسب‌المصالحه وارد اوله‌جق بيوك ايليچلرك استانبولده قبول اولنمسى مناسب اولديغندن‌پادشاه‌حضرتلرى‌ادرنه‌دن‌تحريك‌ركاب‌نهضت‌واستانبوله‌عودت‌بيوروب‌سفرتقريبيله ممالك محروسه اهاليسنه طرح اولنان ويركولرك رفع والغا وبقاياسى بولنان‌اوچيبك‌بوقدر كيسه‌نك‌عفو‌وامحااولنديغنى‌متضمن فرمانلرنشر واهالى اوزرينه‌باراولمالرى‌ايچون اناطولى وروم‌ايلى‌و قونيه و سيواس واليلرينه سنوى يكرميشر يوك اقچه‌لك‌خاصلر‌تخصيص قلندى واولوقتك ايلچيلرى پك غلبه‌لكلو كلدكلرندن بودفعه وارد اولان نمچه ايلچيسنه يوميه قرق طاوق واوچ هندى واون قاز واوتوز كوكرجين ويوز اللى اوقه اون واون اوقه ميوه واوتوز اوقه سبزه واوچ رأس اوكوز وبر بوزاغى واون قيون واللى كيله اربه واون قنطار صمان واوچ عربه اوتلق واوتوز چكى اودون ويوز اون اوقه كمور وبراوقه بهار ويوزاللى‌غروش يوميه خرجلق تخصيص اولندى .

سلطان مصطفى خان حضرتلرينك شهزاده‌لكلرى اوانده خواجه‌لرى اولان مشهور

وانی افندی دامادی فیض‌الله افندی جلوس سلیمان خان ثانیده رؤسای عسکریه التماسیله شیخ‌الاسلام اولوب ازمدتده عزل ووطنی اصلیسی اولان ارضرومه نفی قلنمش والتی سنه‌دن متجاوز پیغوله نشین عزلت اولمشیدی جلوس همایون وقوعنی متعاقب شهریار وفاشعار حضرتلری کتوروب مقام فتوایه اصعاد وفوق‌العاده حرمت ورعایت بیورملریله برابر مستشار سلطنت ومؤتمن دولت اتخاذ ایدرك مصالح مهمه‌ده رأینه مراجعت ایدرلر وصدر اعظملره شیخ‌الاسلام افندینك رضاسندن خارج ایشده بولنمامق اوزره تنبیه بیوررلر ایدی مفتئ مشارالیه افاضل دهردن ایدیسه‌ده اولاد وانسابنه مفتون وشان واقباله حریص اولدیغندن ازمدتده درت نفر اولادینی قاضیعسکرلك پایه‌لریله بهره‌مند ایتدیکنه قناعت ایتمیوب بیوك اوغلی کندوسندن صکره شیخ‌الاسلام اولمق اوزره پایهٔ فتوی ایله دخی سربلند ایتدیردی صدر اعظم عموجه زاده حسین پاشا مشارالیهك بودرجه تغلب وتسلطنه طاقت کتوره‌مدیکنه وبرعلت مذمنه‌یه دخی مبتلا اولدیغنه مبنی صدارتدن استعفا ایتمکله بیك یوز اون درت سنه‌سی اوائلنده بغداد والیسی دال طبان مصطفی پاشا صدر صدارته اعتلا ایلدی .

سفر ختامنده قریم خانی سلیم کرای حضرتلری خانلغی بیوك اوغلی دولتکرایه فراغ ایلك نیازینه ابتدار ایدوب طرف همایوندن دخی مساعدهٔ سنیه ارزان بیورلمشیدی لکن مشارالیه دولتکرای خان قرنداشلریله اویوشه‌مامغله برمدت انلرله مناقشه وبالاخره جانب دولت علیه‌یه صورت عصیان ارائه ایدرك قالغای سلطانی عساکر کلیه ایله بوچاق اراضیسنه کوندرمش اولدیغندن بوکیفیت موجب دهشت اولوب بابا طاغی وسائر ایجاب ایدن یرلره عساکر وافیه ومهمات لازمه کوندرلمسیله برابر سلیم کرای خان حضرتلری تکرارجلب بیوریله‌رق دردنجی دفعه سلطنت قریم ایله تبجیل اولندی بیچاره دال طبان شیخ‌الاسلام افندی واولاد وانسابنه قوللق ایتمك اوزره هردرلو فداکارلق وتنزلاتی اختیار ایتمکده ایسه‌ده غلظت طبیعتی سالب امنیت اولدیغندن دفع وجود مفتی الانام ایچون تاتار فتنه‌سنی تحریك ایتمك تهمتیله معزول ومقتول وبرایکی ای مقدم ریاستدن نائل وزارت اولان رامی محمد پاشا مقام صدارته موصول اولدی .

اسباب وقعهٔ ادرنه

صدر جدید تدابیر حسنه ایله فتنهٔ تاتاری ازاله ایتمش ایسه‌ده شیخ‌الاسلام افندینك

معاملات متحکمانه‌سی روز بروز ترقی ایله تحمل درجه‌سنی کچه‌رك حکم مقام حقوق
لطف دیدکی‌یه غلبه ایلدیکندن تحریك فتنه ایله مفتیٔ مشارالیهك مدافعه‌سنه قیام ایلدی
لکن کانون فساد ترتیبی مرتبه‌سنده قالمیوب تبدیل سلطنت درجه‌سنه قدر علو افشان
وکندوسی دخی اصابت شرارهٔ فتنه ایله مبتلای خسران اولدی چونکه شیخ‌الاسلام
افندینك مناصب ومراتب علمیه‌یی اولاد وانسابنه تحصیص ایلسندن ناشی رجال طریق
منکسر ومنفعل وعصرسابقده صوفیه حقنده متجاسراهانت اولان وانی افندینك دامادی
بولنمق حسبیله شیخ افندیلر دخی خاندانك‌عدوی قویسی ایدیلرحتی ظهور واقعهٔ آتیه‌ده
وانی افندی مرحومك ایکی نفر اوغلی‌اون اون بش سنه‌دنبروبروسه جوارنده پدرلرینك
احیا کرده‌سی اولان جامع شریف قربنده واقع چفتلکلرنده ساکن ومصالح دولتدن
مجتنب اولدقلری حالده مومی‌الیهمایی کتوردوب قتل ایتدیردیلر وکویا بووجهله وانی
افندیدن اخذ انتقام ایلدیلر سلطان مصطفی خان حضرتلری بعدالمصالحه استانبوله عودت
ومؤخراً ینه ادرنه‌یه عزیمت ایدوب پدرلری مثللو صیدوشکار ایله اورالرده امرار وقت
ایتمکده وکریمه‌لرینی کوپریلی زاده صدر شهید فاضل پاشانك اوغلی نعمان پاشایه ومقتول
قره مصطفی پاشازاده علی پاشایه وسلحدارلری چورلیلی علی اغایه نامزد ایدوب ادرنه‌ده
سرایلر تنظیم وانشا ایتدیرمکده اولدیغندن یقین وقتلرده استانبوله کلیه‌جکی اکلاشلمغله
بوکیفیت دخی درسعادتده بولنان عسکری طائفه‌سنك واهالینك اغبرارینی موجب اولمش
وقضاو قدر استعداد اختلالی تماما استحضار ایتمشیدی بنابرین بیك اون بش سنه‌سی
ربیع الاولنده ایکیوز قدر جبه‌جی علوفه‌لرینی طلب بهانه‌سیله علم افراز عصیان اولدقلرنده
درحال هرنوع خلقك انضمام وتشویقاتیله جمعیت شقاوت کسب وسعت وجسامت ایدرك
جمهور اتخابیله قوانوز احمد پاشا صدر اعظم ومفتیٔ اسبق امام محمد افندی شیخ‌الاسلام
وقول کتخداالغندن منفصل چالق احمد اغا یکیچری اغاسی اولوب سائر مناصب علمیه
وسیفیه وملکیه دخی معزولیندن معلوم‌الاسامی کسانه تفویض اولندی‌ورکاب همایونه‌تقدیم
اولنان عرض محضرده شیخ‌الاسلام فیض‌الله افندی ایله درت نفر اولادینك عزل
اولنه‌رق بعض سؤال وجواب ضمننده استانبوله کوندرلمسی وشهریار انامك استانبوله
تشریف بیورمسی التماس قاندی بوخبر ادرنه‌ده پادشاه انامه لدی‌الوصول مفصلات
توارخده بیان وتوضیح اولندیغی اوزره شیرازهٔ اختلال وعد وعید ایله منتج انحلال
اولمامغله محاربه‌یه قرار ویریلوب یکرمی بیکدن متجاوز طوائف عسکریه نفراتیله اوچ

بشبيك قدر سيرجى ومشوق كروهى استانبولدن حركت وپادشاه حضرتلرى دخى ركاب همايونده بولنان اركان دلت ويكيچرى وسائر عساكر موظفه ايله حفصه مرحله سنه نهضت ايدوب فريقين بيننده ايكى ساعتلك مسافه قالدقده معيت همايونده بولنان عسكر مقدمجه پس پردهٔ خفاده استانبول اردوسنده اولان همجنسلرى جانبندن جلب قلنمش ايدوكندن بغتةً جمله سى استانبول معسكرينه دخالت ايتمريله سلطان مصطفى خان حضرتلرى ياننده سراى خلقندن ووزرا توابعاتندن غيرى كيمسه قالمديغنه مبنى بالضروره ادرنه يه عودت ايلدى .

سلطنت سلطان احمد خان ثالث

متعاقباً استانبول اردوسى ادرنه يه واصل وبلا افاتهٔ وقت سلطان احمد خان ثالث ابن سلطان محمد خان رابع حضرتلرينى سنهٔ مزبوره ربيع الاخرينك اوتنجى كونى تخت سلطنته اجلاس ايله مراد فؤادلرينه نائل اولديلر .

شهريار سابق حضرتلرى اوتوز بر ياشنده جلوس وطقوز سنه يه قريب پادشاهلق ايدوب خلعندن يوز قرق كون مرورنده مرتحل دار اخرت اولمش ويكى جامع تربه سنه دفن اولنمشدر متقدمين اجدادى مثللو ايكى دفعه صف مصافده بالذات احراز مثوبات غزا ايلمش خوشكو وفطين برپادشاه ايدى .

نصب كردهٔ جمهور اولان صدر اعظم وشيخ الاسلام وسائرلرى ابقا ويكيچرى اغاسى چالق احمد اغايه وزارت اعطا اولنوب صدر سابق رامى پاشا ايله بعض اركان دولت اختفا ايلديلر ومحبوس مفتئ سابق فيض الله افندى وبيوك اوغلى فتح الله افندى كمال اذا وجفا ايله اعدام وقصورلرى قبريسه اجلا قلندى ،

پادشاه جديد حضرتلرى موكب سلطنت ايله استانبوله مواصلت بيوردقدنصكره يكيچرى اغاسى چالق احمد اغانك اطوار تحمل فرساسى پاداشى اولان متغلبه دن افزون اولمغله اولا انك نفى وازاله سندن بدأ اولنوب بعده صدر اعظم وشيخ الاسلام وسائر نصب كردهٔ اشقيا اولان ارباب مناصب برر ايكيشر نفى وتبعيد وكلزار سلطنت خار آزار استيلالرندن تخليص قلنمغله ومتجاسر بغى وطغيان اولمق تشبثنه مباشرت ايدن خونه دخى قهر وتدمير اولنمغله بيك يوز يكرمى اوچ سنه سنه قدر ممتد اولان انشته حسن پاشا

وقلایلی احمد پاشا وبالطه‌جی محمد پاشا وچورلیلی علی پاشا وکوپریلی زاده نعمان پاشا ایام صدارتلری کمال اسایش ایله مرور ایلدی .

سفر مسقو وسرداری بالطه‌جی محمد پاشا واحوال جنك وصلح

ازاق قلعه‌سی حسب المعاهده روسیه‌ده قالمق حسبیله طیغان لیمانینده دونما تدارکی و اورقپوسی خارجنده مواقع متعدده‌ده قلعه‌لر انشاسی ایله قریم حکومتنی تحت تهدید واخافه‌یه المقده اولدیغندن سلطنت سنیه دخی ازاق دکزی بوغازنده واقع یکی قلعه‌نك بناسنه اقدام وقوبان نهری ساحلنده وسائر ایجاب ایدن یرلرده متعدد استحکاملر انشاسیله مسقولو جانبندن مشهود اولان سوء نیتك اسباب مدافعه‌سنه اهتمام ایتمکده اولدیغی حالده مسقو چاری بیوك پترو ایله اسوچ قرالی مشهور تیمور باش بیننده اتش حرب وقتال کرما کرم اشتعال اولمسی دولت علیه‌نك پولتیقه‌سنه موافق کلمش وحتی من غیر رسم اسوچ قرالنه اعانه ایلمسی خفیاً قریم خانه اشعار قلنمشیکن موجب نقض صلح اوله‌جغی مطالعه‌سیله مؤخراً فرمان کوندریلوب بی طرف طورمسی توصیه وتنبیه اولنمشیدی حکمداران مشارالیهما بیننده واقع اولان محارباتده همای ظفرکاه بریسنك وکاه دیکرینك باشنه قونمقده ایدیسه‌ده هیچ بریسنده لانه‌ساز استقرار اولمدیغی حالده بالاخره رأس حدودده واقع بالطوه نام محلده وقوعبولان ملحمهٔ کبراده اسوچ قرالی انهزام فاحش ایله منهزم ومملکتنه عودت ایچون مجروحاً سرحدات خاقانیدن بندره عازم اولمغله مسقولولر تعقیب کنان حدود دولت علیه‌یی تجاوزه جسارت وممالك محروسه اهالیسنه ایصال خسارت ایلدیلر بو کیفیت دولتین بیننده موجب قیل وقال وعاقبت منتج حرب وقتال اولمغله اوتوز بیك یکیچری واون بیك سپاه ویدی بیك طوپجی وجبه‌جی ترتیب وایکنجی دفعه صدارته کلان بالطه‌جی محمد پاشا سردار اکرم نصب اولنه‌رق بیك یوز یکرمی اوچ سنه‌سی اوائلنده طونه‌یه طوغری حرکت ایلدی وولاة اطرافه موکب همایونه سرعت مواصلتلری ضمننده اوامر اکیده اصدار وارسال قلندی معسکر اسلام طونه نهرینی مرور ایتدکدنصکره پرود صویی کنارنده بغتةً روسیه ایمپراطوری بیوك پترونك تحت قوماندانسنده بولنان اردویه تصادف ایتمکله صباحدن اخشامه قدر محاربه وعساکر دشمنی محاصره ایدوب مسقولولر ایسه کرك حربجه وکرك ذخیره‌جه پك زیاده مضایقه‌یه کرفتار اولدقلرندن وقریم خانی خط رجعتلرینی قطع ایتمك حسبیله بروجهله عودته دخی مقتدر اوله‌مدقلرندن چار

ناچار استيمان وهرنه تكليف اولنور ايسه قبول ايده‌جكلرينى عرض واتيان ايلديلر بونك اوزرينه اسوچ قرالى وقريم خانى حاضر اولديغى حالده مذاكرهٔ مصالحت اولنوب ازاق قلعه‌سى كافهٔ طوپ ومهماتيله طرف دولت عليه‌يه تسليم ومجدداً انشا اولنان سائر قلعه‌لر هدم اولنمق وقريم خاننه وله حكومتنه تابع اولان قزاقلره مسقولو جانبندن وجهاً من الوجوه مداخله اولنماق واسوچ قرالنك سالماً مملكتنه مرورينه ممانعت قلنمامق واستانبولده روسيه ايلچيسى اقامت ايتمامك شرائطيله تجديد مصالحه‌يه قرار ويريلوب اسوچ قرالنك وقريم خاننك اشبو استيمانى عدم قبول ايله مسقو اردوسنى حرباً اسير ايتمك حقنده اولان رائيلرينه التفات اولنمدى چونكه دولت عليه‌جه الك مهم ماده كندوسنه دخيل دوشن اسوچ قرالنى مملكتنه كوندرمك وخلاف عهداورقپوسى خارجنده انشا اولنان استحكاماتى هدم ايتديرمك ايدى لطف حقله بونلردن فضله اوله‌رق ازاق قلعه‌سنك تخليص وقزاقلره عدم مداخله كبى حدود اسلاميه‌دن تباعدى متضمن شرائطك قبول ايتديرلمسيله اكتفا قلندى وشمدى مسقواردوسنى هيئت حاضره‌سيله طوتمق ممكن اولسه بيله مواد منعقده‌نك فعله كلمسى تكلفات ومحاربات عظيمه‌يى موجب اولور دنيله‌رك زبون كشلك واديسنه ارخاى عنان اولنمدى .

صدر اعظم بالطه‌جى محمد پاشا كتم ضميره قادر اولمديغندن ركاب همايون قائممقامى بولنان داماد على پاشا كه صكره‌لرى شهيد على پاشا ناميله مشهور اولمشدر انك حقنده دلكيرلكى متضمن بعض تفوهاتى واقع اولمغله على پاشا مضطرب اولوب صدر مشاراليه بويله مظفراً ركاب همايونه كلور ايسه كندوسى ايچون وخامتى مستلزم اوله‌جغنى درپيش وشيخ الاسلام افندى ايله دارالسعاده اغاسنى دخى افكارينه جلب ايدرك حضورهمايونده فصل ومذمت ايتمكه وروسيه ايمپراطورى بودرجه مغلوب اولمشيكن صاليويرلمسى ايمپراطوريچه‌نك خفياً تقديم ايتديكى مجوهرات واموال بى‌پايانك ثمره‌سيدر ديمكه باشلديلر لكن پادشاه حضرتلرى بويله مظفريت فوق العاده‌يه مظهر اولان ذاتك تنكيلنى تجويز ايتميوب فصل ومذمتلرندن اغماض عين ايتمكده اولمسيله مخوف برافترا ترتيب ايدوب (پادشاهم صدراعظم متجاسر اولديغى قباحتنك طويولديغنى استماع ايدرك خوف مؤاخذه ايله ادرنه‌ده اقامت وامراى عسكريه‌يى خدمتمز تقدير اولنمديغندن بشقه حقمزده ترتيب مجازات تصور قلنمقده‌در باشمزك چاره‌سنه باقه‌لم يوللو القاآت ايله تحريك فتنه ايتمك اوزره‌در درحال چاره‌سى كورلمز ايسه نتيجه‌سى فنا اولور) ديه‌رك تخويف وهربريسى يكديكرينى

تصديق ايتمكله صدر مشار اليه ادرنه ده علوفه ويرمك ايله مشغول ايكن معزول ويكيچرى اغاسى يوسف پاشا مقام صدارته موصول اولدى مؤخراً قريم خانى استانبوله جلب اولنوب انك افاداتى دخى صدر سابقك عظيم برفرصت فوت ايتديكنى مشعر اولديغندن كتخداسى عثمان اغا ايله مكتوبجيسى عمر افندى اعدام اولنوب پاشانك دخى قتلى ضمننده فرمان عالى اصدار قلنمشيكن قبل الوصول منفاسى اولان لمنيده وفات ايلمشدر مشار اليه بالطه جيلقدن كلمه ايسه ده جهلادن اوليوب فن موسيقى وصنعت كتابتدن بهره دار واولدقجه علم ومعارفه انتساب ايله شهرت شعار ايدى يازيجى افندى باش خليفه سى ايكن سلطان احمدخان حضرتلرينه كسب اختصاص ايلمش اولديغندن جلوس همايونلرى وقوعنده دفعةً ميراخور اول ومتعاقباً قپودان دريا نصب اولنوب چوق كچمكسزين صدر صدارته اعتلا ايلمش وايكنجى صدارتنده بويله برخدمت عظيمه يه موفق اولمشدر .

روسيه ايمپراطورى اجراى شرائط منعقده ده تأخرات واسوج قرالنك مملكتنه عزيمتى خصوصنده مشكلات كوسترمكده اولديغندن تكرار اختيار سفر اولنمغه قرار ويريلوب لكن صدر اعظم يوسف پاشا كوشك طورامقده اولمسيله عزل ونشانجى بولنان سلحدار سليمان پاشا نصب اولندقدنصكره روسيه لولر ايفاى تعهداتده قصورلرينى اعتراف واجراى شرائطه ابتدار ايلدكلرندن سفر ماده سى تأخير اولنوب اسوج قرالنك عزيمتى كندوسنه تبليغ اولندقده مخالفت ايتمكله وبوحال ايله بندرده اقامتى دخى دولتك ايشنه الويرمامكله جبراً قالديلوب ديمتوقه يه كتورلدى لكن قرال مشار اليه حقنده اختيار اولنان معاملهٔ بارده شان سلطنت سنيه يه غيرلايق ايدوكى جهتله معترض انام اولديغندن بوايشه سبب اولان صدراعظم وشيخ الاسلام وقريم خانى عزل اولنه رق مقام صدارته ابراهيم پاشا وقريم خانلغنه خان معزولك كوچك برادرى قپلان كراى خان اعتلا ايلدى

صدارت شهيد على پاشا

مشار اليه ابراهيم پاشا قاليون قپودانلرندن اولوب اقدكزده خدمات مبروره سى ظهور ايتمش جرى وجسور برذات ايسه ده امور دولتدن بالكليه غافل اولمغله وداماد على پاشايى بغتةً قتل واعدام ايتمك افكارنده اولديغى استماع اولنمغله صدارتنك يكرمى برنجى كونى اندرون همايونه جلب ايله مهر صدارت استرداد وساحهٔ هستيدن ابعاد اولنوب بش التى سنه دنبرو وزير معنوى اولان مشار اليه على پاشا لابس فروهٔ صدارت عظما اولدى

صدر جديد علم وفضل ايله آراسته واستقامت وصلاح ايله پيراسته اولوب هله اخذ رشوت ماده‌سی بغايت منفوری اولديغندن يكيچری اغالرينك حين نصبنده صدراعظملره وضابطان عسكريه‌نك يكيچری اغالرينه ويره‌كلدكلری هدايای معتاده‌يی بيله رفع والغا وهر طريقچه اهل وارباينك انتخابی خصوصنه اعتنا ايدوب عدالت وحقانيتی متضمن كندو قلميله بالجمله ولاته تعليماتلر ارسال وامور مختلفهٔ دولتك تصحيح وهيئت سابقه‌سنه ارجاعی امرنده بذل اقتدار ايلدی حتی حرمين شريفين اوقافی دارالسعاده اغالرينك نظارتنده اولمق حسبيله برطاقم غاصب وناهللر اموراوقافه مستولی اولدقلرندن اكثر اوقاف حرمينی اوقاف محاسبه‌سی ناميله تشكيل ايتديكی هيئت اداره‌يه قالديردوب قطع تناسل مادهٔ نامشروعنك منع وابطالی ضمننده دخی مصر واليسنه مؤكد فرمانلر كوندردی لكن بغض وعداوتی قوی وسفك دمايه دخی مائل اولديغندن تقرب پادشاهی ايله كسب اقبال ايتدكدن صكره صدراعظم نصب اولنجه‌يه قدر بش التی سنه مدتده مقام وكالته كلان وزرايه راحت وحضور ويرميوب اولا چورليلی علی پاشا كبی درت سنه‌دن متجاوز زمان صدارتنده حسن اداره‌يه نائل اولمش وبرقاچ سفره كفايت ايده‌جك ذخائر ومهمات جمع وادخارينه همت ايتمش اولان ذاتی مجرد خصومت ذاتيه اغورنده عزل ونفی ايتديرمكله قناعت ايتميوب بربچق سنه مرورنده قتل ايتديرمشدر بعده كوپريلی زاده نعمان پاشا اوچ ای صدارتده بولنوب فضل ونجابتنه مبنی يالكز عزل ايله قورتلدی ونعمان پاشا فتوحات فوق العاده‌يه مظهر اولمشيكن مكافات يرينه عزل ونفی ايتديروب هله قتل فرمانی واصل اولمقسزين فوت اولدی مؤخراً صدارته كلان يوسف پاشا وسلحدار سليمان پاشا وابراهيم پاشانك بلاموجب قتللرينه علت مستقله اولوب سائر وزرادن دخی نفوس كثيره اتلاف ايتمشدر حاصل كلام برصورتله مغبر اولديغی اشخاصی مطلقا قتل ايتديرنجه‌يه قدر اوغراشمق معتادی اولمغله بروجه آتی موره فتحی كبی خدمات مبروره‌يه موفق اولمشيكن ورادين محاربه‌سنده شهادتی وقوع بولدقده اركان دولت مسرور ومحاكمهٔ افعالی وابستهٔ يوم النشور اولدی

ظهور سفر ونديك وسرداریٔ شهيد علی پاشا وفتح موره

روسيه مسئله‌سی ختام بولدقدن واسوج قرالنه طرف پادشاهيدن اون بيك التون يول خرجلغی ومرصع بساطلی اتلر وسائر لوازمات اهدا وبرمقدار عسكر دخی ترفيق

اولنه‌رق مملکتی جانبنه اعاده قلندقدن صکره دولتجه مشغولیت قالمدیغندن موره‌نك تخلیصی دوشونلمکه باشلاندی بو اونده ایسه بوسنه والیسی کوپریلی زاده نعمان پاشا قره‌طاغ عصاتنك تأدیبنه مأمور اولدیغندن طرف طرف تدمیر وتنکیل اولنان عصاتك بقیة‌السیوفلری وندیك حکومتنه التجا ایدوب بعض مرتبه مظهر معاونتلری اولملریله واقدکزده برقاچ قطعه اسلام سفینه‌لری غائب اوله‌رق مؤخراً بونلرك وندیك قورصانلری طرفندن طوتلمش ایدوکی تبین ایتمسیله بیك یوزیکرمی یدی سنه‌سی اوائلنده پادشاه حضرتلری ادرنه‌یه عزیمت واورادن صدر مشارالیهی سردار اکرم نصب ایدرك موره استردادینه مأمور ایلدیلر

معسکر اسلام موره جزیره‌سنه داخل اولدقدن صکره برآیه وارمقسزین کردوس واناپولی قلعه‌لری ومتعاقباً متون وقرون وسائر قلاع جزیره کاملاً ضبط وتسخیر ووندیکه معاونت ایدن سرکشان اهالی تنکیل وتدمیر اولندقدن بشقه دونمای همایون قوتیله استندیل وچوقه اطه‌لری وحانیه وقندیه محافظلری وبوسنه غازیلری معرفتلریله فاضل احمد پاشا صلحنده وندکلولر یدنده قالان صوده واسپرلونقه جزیره‌لری وبهکه سنجاغی مضافاتی فتح واسترداد اولندی

صدراعظم ازوقت ایچنده بوقدر فتوحاته مظهراولدیغندن دلبستهٔ غرور اولمغله‌رکاب همایونه عودتندن صکره سنهٔ آتیه‌ده قورفه اطه‌سنی ووندیك ساحلرینی ضبط وتسخیر ایله بوسنه‌یه برطریق بحری آچمق وبوسببله مجارستان طرفلرینه حرکتی تسهیل ایتمك آرزوسنه دوشوب اسباب سفریه استحضارینه دامن درمیان ایدی

ظهور سفر نمچه

نمچه‌لولر ایسه اشبو وندیك محاربه‌سنه مباشرت اولنه‌لیدنبرو عرض توسط واجرای تعریضات ایتمکده اولدقلری حالده موره‌نك فتحیله اکتفا اولنمدیغنی وایشك نتیجه‌سی کندولرینه طوقونه‌جغنی کوردکارنده وندکلو ایله تفاقلز اولدیغندن سنهٔ سابقه‌ده ایقاع اولنان ضرر تضمین اولنمز ایسه بزده داخل حرب اولمغه مجبورز دیو اعلان حرب ایده‌جکلرینی صراحة بیان ایلدیلر اکرچه ایراث اولنان ضرر تضمین اولنسون دیمکدن مرادلری سلطنت سنیه‌نك ایکیوز بیلاق قدیمی مالکی اولان وبوکره استرداد اولنان موره‌یی وندکلویه کیروویردیرمك دیمك اولدیغی وبونك امکانی بولنمیه‌جغی معلوم ایسه‌ده استندیل وچوقه اطه‌لرینی قوتاروب

صلح ایتدیرمك ایسترلرایدی لكن صدراعظم اصلا اوراره یناشمیوب نمچه ووندكلوایله مقدما عقد اولنان مصالحه‌لر یكدیكرینه مربوط وعهدنامه‌لر بوقیدایله مشروط اولمدیغندن نمچه‌لولرك بودعوایه حقلری یوقدر دیوایراد دلائل ایله الزام قیدینه دوشدی وموره فتحیله اكتفا اولنوب ماده‌نك طاتلی باغلانمسنی سوق ایدن اركان دولته چین جبین اظهاریله اخافه‌یه باشلادی دولتلر بیننده جریان ایدن معاملات قوت وقدرته مستنداولوب ادلهٔ قویه وملزمه‌نك اصلا فائده‌سی اولمدیغندن تكون ایدن احوال منتج حرب وقتال اولمغله بیك یوزیكرمی سكز سنه‌سی اوائلنده صدرمشار الیه اردوی همایون ایله بلغراده طوغری نهضت وقورفه اطه‌سنك تسخیری ضمننده دیاربكر بكلربكیسی قره‌مصطفی پاشایی سرعسكر نصب ایدرك دونمای همایون ایله قپودان پاشایی معیتنه بالتعیین اوجانبه اعزام ایلدی

سنهٔ مزبوره شعبانك اواسطنده ورادین قلعه‌سی محاصره اولنمق نیتیله بلغراددن زمون طرفنه مرور اولنوب قلعهٔ مرقومه‌یه تقرب اولندقده عساكر طرفین طلیعه‌لری بیننده شدتلو برمحاربه واقع اوله‌رق ایكی بیك قدر دشمن عسكریله برجنرال قتل‌وتدمیر وبریسی دخی اسیر قلندی

اولكون علی‌العموم نمچه اردوسی اوزرینه هجوم اولنمق تصور قلنمش ایسه‌ده هنوز عسكر اسلامك ارقه‌سی النمدیغندن وطوپلر ایله مهمات حربیه كاملاً واصل اولمدیغندن جسارت اولنه‌مدی واقعا نواقص عسكر و مهمات ایله بلاترتیب هجوم اولنمق مخاطره‌لو ایدیسه‌ده دشمنك عسكری دخی تجمع ایتامش بولندیغی جهتله بو تأخیردن نمچه‌لولر دهازیاده مستفید اولدیلر و كیرودن كلكده اولان امدادلریله برلشدیلر

شهادت صدراعظم علی پاشا وانهزام موكب همایون

ایرتسی كون معسكرهمایونك پیشكاهنه‌متریسلرقازیلوب‌اطرافی‌دخی مهمات‌عربه‌لری دیزیله‌رك تحصین قلندی دها ایرتسی كون وقت صبحده نمچه‌لولر صول قول‌ویكیچری متریسلری اوزرینه ساخته برحركت كوستروب صاغ قول متریسلرینه شدتله هجوم‌ایلدیلر بومتریسلرده بولنان پیاده ارنود عسكری پایدار اوله‌میوب ارقه‌لرنده بولنان اناطولی سواریسی دخی والی و قوماندانلری بولنان تورك احمد پاشانك شهادتی سببیله رجعت ایلدكلری صدر اعظم علی‌پاشانك منظوری اولدقده یاننده بولنان سپاه و سلحدار سواریلری

وكندو دائره‌سی خلقیله بالذات مدافعهٔ دشمنه شتاب ایتدیکی حالده النندن قورشون ایله اوریلوب شهید اولمغله بو کیفیت جنود اسلامیه‌نك پریشانلغنه ودشمنك اردوی همایون درونه فرصتیاب ولوچ اولملرینه باعث اولدی

یکیچریلر کندو اوزرلرینه کلان دشمن عسکرینی پریشان وتعقیب ایدرك دشمنك برقاچ طابیه وخلیجه طوپلرینی ضبط ایتمشلر ایکن صدراعظمك شهادتنی وصاغ قولدن اعدانك اردوی همایون درونه کیردیکنی ادراك ایله انلر دخی بالضروره رجعت ایتملریله کافهٔ خیام وطوپلر وسائر مهمات یرلرنده ترك اولنه‌رق اولکون اقشامه قدر طاقم طاقم بلغراده واصل اولدیلر ونمچه‌لولر دخی بو غلبه ایله اکتفا ایدوب تعقیب ایتمدیلر خبر هزیمت رکاب همایونه واصل اولدقده صدارت وسردارلق بلغراد محافظی خلیل پاشایه توجیه اولنوب قورفه جزیره‌سنی محاصره ایدن عسکر کیرو النذی واوستریالولر بعدالغلبه طونه‌یی کچوب طمشوار قلعه‌سنی محاصره‌یه اعتنا واوچ آی قدر حرب وقتال و قوعندن صکره بروجه استیمان استیلا ایلدیلر

ایرتسی سنه که بیك یوزیکرمی طقوز تاریخیدر نمچه‌لولر بلغرادی محاصره ایتمکله صدراعظم خلیل پاشا ادرنه‌ده رکاب همایوندن مفارقت ومستصحب معیتی بولنان عساکر کلیه ایله جانب بلغراده سوق توسن مسارعت ایدوب لکن دشمن استحکامات جسیمه ایله اردوسنی تحصین ایتمش بولندیغندن واقع اولان محاربه‌ده عسکر اسلام مبتلای کسر وانهزام اولمغله بوبوزغنلق دخی بلغرادك ایادئ اعدایه کرفتار اولمسنی مستلزم اولدی بونك اوزرینه صدر مشار الیه معزول ونشانجی بولنان محمد پاشا صدر صدارته موصول اولوب اردوی همایونی ادرنه‌یه کتوردی

صدارت نوشهرلی داماد ابراهیم پاشا

مشهور نوشهرلی ابراهیم پاشا که پادشاه حضرتلری شهزاده ایکن بالطه‌جی بولندیغندن برتقریبله کسب تمحض ایدوب جلوس همایوندن صکره‌جه دارالسعاده اغاسی یازیجیلغی منصبنه تعیین اولنمش وخلیجه کسب تعین ایتمشیدی چورلیلی علی پاشا صدارتنده عزل واخراج وبعض مرتبه ازعاج اولنوب وردین وقعه‌سنده موقوفاتجیلق منصبیله اردوی همایونده بولندیغندن خبرانهزامی متضمن تنظیم اولنان عرض محضر مومی الیه واسطه‌سیله تقدیم قلنمغله حضور همایونه واصل اولدقده تجدید رسوم عبودیت ایدوب اولا میراخورو متعاقباً

ركاب همايون قائممقامی نصب اولندی مشاراليه اولدقجه اوقور يازار واصحاب معارف وكماله اعتبار والتفات ايدر نبض كير ومزاج آشنا سخی وبازل وذوق و هوايه مائل برندقلاش اولمغله كوندن كونه تقرب واقبالی تزايدايدرك دامادلق شرفنه دخی مظهر اولدی

عقد مصالحه

اوصاف مبسوطه حكمنجه بر آن اول حربك اندفاعيله دنيادن كام المق نخبهٔ آمالی ايدوكنه مبنی قائممقام اولور اولمز انكلتره وسائر دول سفارتلرينه مراجعت ايله استحصال مصالحه يه دامن درميان اولمشيكن بوتشبثی جنود اسلاميه نك موجب فتوری اولمق اوزره اتهام اولنديغندن بالضروره دست كش فراغ اولدی لكن بلغراد انهزامی ترقيدار اولان استدراجنه خدمت ايتمكله اوتوزسنه سی اوائلنده صدر صدارته اعتلا ايدوب متهیء حركت اولان اردوی همايونی بالاستصحاب صوفيه يه طوغری عزيمت ايلدی انكلتره وفلمنك دولتلرينك توسطی قرارلاشديرلمش و مورده نهرندن حدود قطعيه طمشوار وبلغراد ايالتلرينك نمچه لويه تركنه وچوقه اطه لريله ونديك كورفزنده واقع بعض محللرك ونذكلويه ردينه اظهار موافقت اولنمش اولديغندن بيك يوز اوتوز سنه سی رمضانی اوائلنده (پوزروفچه صلحی) ناميله مشهور اولان عهدنامه ده مندرج شرائط موجبنجه دولتين مشاراليهما ايله تجديد مسالمت قلندی .

صدر اعظم ابراهيم پاشا هرنصل اولور ايسه اولسون شمديلك عقد صلح اولنه رق عسكره نظام ويرلدكدن ولوازمات سفريه استحضار قلندقدن صكره استرداد ضايعاته مباشرت قلنمق سوزيله مسامع دولتی طنين انداز ايدوب حتی مجبوريت صلحيه يی متضمن برطاقم دلائل و آتی ايچون درلو تسليت ومالخوليايی حاوی برلايحه قلمه الديرمشدركه وقعه نويس اسعد افندی مرحوم بالمناسبه بولايحه يی تاريخنه درج ايتمشدر وروش افاده سنه باقلنجه براجنبی ضابطی جانبندن يازلمش وهيئت دولتی قاندرمق مقصدينه مبنی ترتيب قلنمش اولمسی تخمين اولنور .

ختام مصالحه دن صكره صدر اعظم عسكر اسلام ايله ادرنه يه عودت واورادن دخی پادشاه حضرتلريله برابر استانبوله مواصلت ايدوب محلول اولان علوفهٔ عسكريه نك خزينه مانده ايدلمسنه اعتنا ايدرك ايكی اوچ سنه ظرفنده اون بيك كيسه قدر تنقيص مصارفاته موفق اولديكه عصرمز حسابنه كوره اوچ درت يوز بيك كيسه ديمك اولور

لكن بوپاره‌لر ايله تنظيم لوازم حربيه‌وترتيب مقتضيات ملكيه خصوصلرنده نصب نفس اهتمام ايلك فرائض حاليه‌دن ايكن بلغراده بدل ودين ونيش قلعه‌لرينك مجدداً انشاسندن غيرى برشى كورلميوب همت ومساعيسى كاغدخانه وبوغاز ايچى مسيره‌لرينك اعمار وتسويه‌سنه وسور هايونلر تنظيمنه ونوبنياد وميرآباد وباغ فرح وسائر بومثللو ناملرايله كندوسنك وعوناتنك بنا وانشا ايلدكارى قوناق وياليلرده موسم شتاده حلوا صحبتلرى وايام بهارده لاله چراغلرى ترتيب ايدرك شعرا وندما وارباب ذوق وطرب ايله امرار ايام ايلك ماده‌لرينه منحصر ومصروف ايدى .

بش التى سنه قدر حال بومنوال اوزره جريان ايدوب هرنقدر خلق ذوق وشوقه طالمش ايسه‌ده بوكيدش عاقبت برنتيجهٔ وخيمه توليد ايده‌جكى ميدانده اولديغندن وصدر اعظمك بودرجه سفاهت وهوايه انهماكى هيئت دولته سرايت ايلديكندن بحثله قدح ومذمتى زبانزد انام اولمغه باشلادى ودولتجه موجب شرف وشان اوله‌بيله‌جك وبقاى جاه‌واقباله خدمت ايده‌جك بعض نمايشلره احتياج حاصل اولدى .

ظهور سفر ايران

بناءً عليه بروقتدنبرى دولت صفويه‌يه اعلان عصيان ايلمش اولان افغانليلر بواوانده يعنى بيك يوز اوتوزبش سنه‌سنده اصفهانى استيلا ودولت شاهانى محو وافنا ايلمش اولدقلرندن داغستان طرفلرنده بولنان امراى اهل سنت جانب دولت عليه‌يه عرض تبعيت ايلمريله ايچلرندن داودخان نامنده برنامداره شروان خانلغى توجيه‌وتفليس طرفلرينه دخى سوق عسكر اولنه‌رق ضبط اولنوب اورايه دخى داديانلردن شهنواز نامنده برخان نصب قلندى لكن مسقولولر بحرخزر اطرافنه‌يايلمش ودربندوباكو قلعه‌لرينى تسخير ايلمش بولنملريله بوندن طولايى سلطنت سنيه ايله‌روسيه دولتى بيننده مخالفت‌ظهور ايدوب جريان‌ايدن قيل‌وقال‌موجب‌حرب‌وقتال‌اولمق درجه‌سنه واصل اوله‌رق اعلان سفره قرار ويرلمشيكن فرانسه ايلچيسى توسطيله بحر-خزر سواحلى ومذكور دربند وباكو قلعه‌لرى وداغستانك برطاقم يرلرى روسيه‌لوده قالمق وشروان خانى شماخيده اقامت ايدوب جانب دولت عليه‌دن ايجاب ايتدكجه اوحوالى‌يه عسكر وسرعسكر كوندرلمامك شرطلريله‌عقد مصالحه اولندى داغستان خلقى حكومت شيعه‌دن قورتلق صددنده مملكتلرندن برقسم اعظمنك واهاليسندن بك چوق اهل سنتك جانب دولت عليه‌دن رسماً روسيه‌يه ترك قلنديغنى بالمشاهده كرفتارانده

وحيرت وبالاخره بوكيفيت ابراهيم پاشانك فلاكتنه صورى ومعنوى اقواى اسباب وعلت اولمشدر بوندن صكره مركز اجتماعلرى طاغلمش اولان ولاة صفويه اوزرلرينه ارضروم وبغداد جانبلرندن اردولر سوق اولنه‌رق همدان وكرمان شاهان وروان وكنجه وتبريز شهرلرى ضبط ايتديرلدى سلطنت سنيه ايچون بوايشلر موجب شان ومفخرت اولميوب بلكه زبون كشلك كبى برحركت ناروا اولديغى ويهوده سفك دماء مسلمينى مستلزم بولنديغى حالده ابراهيم پاشا طاقمى بونلرى اعظام ايدرك شهر آيينلر اجراسيله وشعرا طرفلرندن قصائد وتاريخلر انشاسيله خلقك كوزينى بويامغه وبويله فتوحات جسيمه مسبوق الوقوعميدر ديمكه قويلديلر وكوندن كونه سفاهت وهوالرينه اب وتاب ويروب ازديلر .

اصفهانده مربع نشين حكومت اولان اشرف شاه افغانى استانبوله ايلچى كوندروب كندوسى دولت صفويه مقامنه قائم اولديغندن بحثله جانب سلطنت سنيه‌دن ضبط اولنان يرلرك ردينى طلب ايتمش ايسه‌ده مساعده اولنمديغندن بغداد واليسى وهمدان سرعسكرى بولنان احمد پاشانك اوزرينه هجوم ايدوب واقع اولان محاربه‌ده طائفهٔ اكرادك خيانتيله سرعسكر مشار اليه منهزم اولدى . لكن ايرتسى سنه كه بيك يوز قرق تاريخدر تداركات جسيمه ايله اصفهانه طوغرى حركت اولنمغله واصفهان محاصره سنده بر تقريبله چيقوب صاوشمش اولان شاه حسينك اوغلى طهماسب شاهك باشنه امرا وايلات ايراندن خيلى آدم تجمع ايدرك افغانيلرى صقيشديرمقده بولنمغله اشرف شاه هرنصل اولور ايسه اولسون دولت عليه ايله اويوشمغه مجبور اولديغندن ممالك مفتوحه حكومت سلطنت سنيه‌ده قالمق اوزره سرعسكر مشار اليه واسطه‌سيله عقد مصالحه ايلدى .

افشار عشيرتنك رئيسى اولان نادر على كه صكره‌لرى نادر شاه ناميله كسب اشتهار ايلمشدر كياست وشجاعتى جامع قوى العزم وبطش شديد صاحبى بر آدم اولديغندن كشور ايرانك پريشانلغندن استفاده‌يه عازم اولوب فقط مضمر درونى ستر ايله شهزاده طهماسبك خدمتنى اختيار وقاعدهٔ انجام اوزره كندوسنى طهماسب قوليخان لقبيله تلقيب ايدرك قبيله‌سى خلقندن وشهزادهٔ مشار اليهك باشنه طوپلانان انجامدن مركب براردو ايله افغانيلر اوزرينه هجوم ايلدى ووقوعبولان محارباتده نائل فوز وظفر اولمغله اصفهان وسائر ممالك ايرانك تخليصنه موفق اولدى .

بعده جانب دولت عليه‌دن ضبط اولنان ممالكك ردينى طهماسب شاه استدعا ايتمكله شروان وتفليس وروان ايالتلرى حكومت سلطنت سنيه‌ده قالمق اوزره تبريز وكرمانشاهان

وهمدان ايالتلرينك رد ينه موافقت وتخليه سنه مباشرت قلنمش اولديغى حالده نادر على بونلر ايله قانع اولميوب معاملهٔ خصمانه يه مباشرت ايلديكنه ومذكور نادر علينك ظهور وخروجى مدهش كورنديكنه مبنى ابراهيم پاشا ايشك فنالشديغنى اكلايوب سفر آچديغنه نادم اولمش ايسه ده خلقك كندو حقنده نفرتى وقولايلقله كوز بويامق قابل اولمديغنى بالاستدلال پادشاه حضرتلريله معاً ايران اوزرينه حركت اولنمق تصميميله اسكداره اردوقورديردى لكن بو حركت مزاج پادشاهى يه موافق اولمديغندن سلطان احمد خان حضرتلرى اظهار تعلل ايتمكده ايكن تركى موجب فتنه وفساد اوله جغى تبين ايلمسيله بالضروره اسكدارده معسكر همايونده منصوب اوطاغه نقل شهريارى وقوعبولدى .

ظهور وقعهٔ پاطرونه

ابراهيم پاشا بعدازين حركت همايون سوزينى اغزينه الميوب كاه اردوى همايونله كندوسى كتمك وكاه سرعسكر كوندرمك شايعه لريله امرار زمان ايتمكده اولديغى حالده بيك يوز قرق اوچ سنه سى ربيع الاولى اواسطنده بغتهٔ فتنه مشهوره ظهور ايلدى . چونكه ابراهيم پاشانك هم كندوسى وهمده اوغلى كنج محمد پاشا ويكنلرى على پاشا ومصطفى پاشا پادشاهك دامادى وكندوسنك بيوك دامادى اولان قپاق مصطفى پاشا قپودان وكوچك دامادى محمد- پاشا روم ايلى بكلر بكيلكى پايه سيله كتخداى صدر عالى اولدب قصور اركان دولت دخى دائره سى خلقى حكمنده اولديغندن بوقدر اقباله ومنافع دولتى كندوسنه وتوابعاتنه حصر ايلمكله هيچ كيمسه لر تحمل ايده ميوب احسانديده لرى بيله زوال دولتنى متمنى ايديلر باخصوص حلوا صحبتلرينك ولاله چراغلرينك تحتنده برطاقم فجشيات مروى وابراهيم پاشانك كاغدخانه ده قادينلره التون اتوب ياشمقلرينك ايچنه دوشرمكده اولان مهارتى مرئى ايدى حتى استانبول قاضيسى زلالى حسن افنديتك صاحبهٔ حسن وجمال اولان زوجه سنه حيل مصنعه ايله تعرض ايلمسى استعداده تام ايله مستعد اولان فتيل فتنه نك اشتغالنه سبب اولدى ديوالسنهٔ ناسده برفقرهٔ طويل الذيل جريان ايدر بنابرين سلطان بايزيد حمامى خدمه سندن مصلى وپاطرونه نامنده ايكى نفر ارنبود اون يدى كشيدن مركب اولان عونه لريله رفع علم شقاوت ايلدرينى متعاقب قوهٔ استعداد دائرهٔ عصيانى درحال توسيع ايلمكله يكيچرى قشله لرى وسطنده واقع ات ميدانى مجمع عسكر اولوب قاعدهٔ جاريه لرى اوزره قشله لرده اولان قزغانلرى اخراج ايلديلر زيرا قزغان چيقارمق عصيان ومخالفتك

تأسس ایلدیکنی متضمن علامت معروفه ایدی بوخبر سمع دولته واصل اولدقده پادشاه حضرتلری اسکداردن استانبول سراینه امرار اولنوب ارکان دولت عقد جمعیت ایلدیلر سنجاغ شریف اخراجیله تنکیل اشقیایه تشبث اولندی ایسه ده ابراهیم پاشا طاقمنه اولان نفرت عامه سببیله تأثیری اوله مدیغی مثللو طائفهٔ عسکریه نك مطلوبلری اولان صدراعظم ابراهیم پاشا وقپودان مصطفی پاشا ومحمد کتخدانك ازاله لری وشیخ الاسلام عبداه افندینك عزل ونفییله دخی اتش فساد تسکین اولنه مامغله سلطان احمد خان حضرتلری تخت سلطنتی برادر زاده لری سلطان محمود خان اول حضرتلرینه تسلیمه مجبور اولدی

خاقان سابق مشارالیه بیك سکسان درت سنه سنده تولد وبیك یوز اون بش سنه سنده جلوس ایدوب اشبو قرق اوچ سنه سی ربیع الاولنك اون بشنجی کونی خلع اولنمش وقرق طقوز تاریخنده وفات ایدرك یکی جامع تربه سنده پدرلری یانده دفن قلنمشدر

نعیما مرحومك ادرنه وقعه سنی متضمن قلمه الدیغی رسالهٔ مخصوصه ده مشارالیه سلطان احمد خان حضرتلری شهزاده ایکن برادرلری سلطان مصطفی خانه معرض نصیحتده (فیض اه افندی یه بوقدر نفوذ واقبال ویرمکز چندان مناسب دکلدر) دیدکلری مسطوردر حالبوکه کندوسی ابراهیم پاشایه فوق العاده یوز ویروب صادر اولان خط همایونلرده کی التفات وتکریماتی مسبوق اولمیان درجه ده اولمغله (من عیر اخاه بذنب لم یمت حتی یعمله) حدیث شریفنك ماصدقی اولمش وصدر اعظمك سوء احوالنه دائر بیوك شهزاده سی سلطان سلیمانك وشیخ الاسلام عبدالله افندینك افادات صحیحه لرینی قبول ایتمدکدن ماعدا ابراهیم پاشایه (شیخ الاسلام افندی سنك حقنده فنا شیلر سویلیور) دیمش اولمسیله پاشای مشارالیه ارباب جفر ونجومك اخبار مجربه لری اقتضاسنجه دها زمان اقبالمز چوقدر دیوجواب ویروب شیخ الاسلام افندی یه دخی تزیید تلطیفات ایله مجازات طریقنی اختیار ایلمشدر

مشارالیه ابراهیم پاشا زاده کنج محمد پاشانك ابراهیم بك نامنده معمریندن براوغلی اولوب بیك ایکیوز اوتوز تاریخندن صکره لره قدر برحیات اولمش وچراغان ساحلسراینك یاننده پدرمانده اولان یالیسنده اقامت ایدوب جدینك فضلهٔ اوقافیله تعیش ایدر ایمشکه مشهور حالت افندینك اقبالی دخی انك توصیه سیله حاصل اولدیغی مرویدر زیرا سلطان محمود خان ثانی چراغانه کیتدکجه خفیاً ملاقات ایدر ایمش میرمومی الیهك احباسندن اولوب شیخ الحرم ایکن وفات ایدن زیور پاشا نقل ایدر ایدیکه سلطان مصطفی خان ثالث زماننده

ابراهیم بك اندرون همایون اغواتندن بولنمغله سلطان مصطفی مرحوم کندوسنه خطاب ایدوب (سنك جدك بك قلاش بر حریف ایدی پدرمه متمادیاً طور بطور بالتونلر کتوروب تقدیم ایدر وپدرم دخی انشته کزك النی تقبیل ایدك دیو بزه امرایلر ایدی) دیرایمش

سلطنت سلطان محمود خان اول

سلطان محمود خان اول حضرتلرینك جلوسیله تلاطم فتن کسب سکونت ایتمش ایسه ده مصلی وپاطرونه که ارنبود طائفه سندن بری قهوه جی وبریسی سرنوبت ایکن اثنای فتنه ده پیشوای شقاوت اولملریله سیل مداخله وتسلطلری باشدن آشوب حتی قریم خانلغیله مملکتین ویوده لقلرینی بیله منتخبلر ینه توجیه ایتدیرمشلر وکندولری قول کتخدالغی وروم ایلی والیلکی مثللو مناصب رفیعه یه کمند انداز اولمشلر ایدی بناءً علیه ترتیب جزالرنده استعجال اولنمق اقتضا ایلدیکندن ایران مسئله سی مشاوره اولنمق بهانه سیله روان کوشکنده عقد مجلس اولنوب مقدمجه حاضرلنمش اولان بوستانجی بهادرلر واسطه سیله مزبور موصلی وپاطرونه وعونه لری اعدام واشقیا التماسیله اناطولی قاضیعسکری نصب اولنان زلالی حسن افندی ودلی ابراهیم مثللولر اجلاو کنام قلندی برقاچ کون مرورنده اخذ انتقام اسوداسیله خذله اشقیا علم افراز عصیان اولمشلر ایسه ده سنجاغ شریف چیقاریلوب اصدقای صنادید عسکریه واتفاق ارکان دولت ایله تأدیب وتربیه لری کماینبغی اجرا وکانون عتو وطغیانلری اطفا اولندی

احوال محاربهٔ ایران

طهماسب شاهك اعتماد الدوله سی وسبب تسلطن واستقلالی اولان نادر علی خانکه قاعدهٔ اعجام اوزره طهماسب قولی خان لقبیله تلقب ایتمشیدی بقیهٔ افغانیانی تنکیل ایتمك ایچون قندهار جانبنه عزیمت وشاه مشارالیه دخی استخلاص ملك موروث مقصدیله همدانه طوغری تحریك رکاب نهضت ایدوب لکن بغداد والیسی احمد پاشا ایله ترتیب ساز اولدیغی بزم رزمده منکسر ومغلوب اولمغله وتبریز شهری دخی تکرار جانب دولت علیه دن ضبط قلنمغله بالضروره استدعای صلحه ابتدار ایلدیکنه مبنی تبریز وهمداه ایالتلری شاه مشارالیهه ترك قلنمق وروان وشروان ایالتلری طرف دولت علیه ده قالمق اوزره عقد معاهده اولندی نادر علی خان شرائط مصالحه یه کسب اطلاع ایلدکده مضمر درونی اولان ایران حکمدارلغنك تحصیلنه بونی

وسيله اتخاذ ايدوب ممالك قديمهٔ صفويه كاملاً تخليص قلنمقسزين عقد مصالحه‌يي تقبيح وعلناً طعن وتشنيع ايدرك سرعت سير ايله اصفهانه وارد وشاهي خلع ايله شير خواره بولنان اوغلني تخت سلطنته بالاجلاس كندوسي شاه وكيلي ناميله مقام حكمراني‌يه متصاعد اولدي بعده جمعيت كثيره ايله عراقه هجوم وبغدادي محاصره ايلديكي خبري مسامع دولته واصل اولدقده ارضروم واليسي صدر سابق طوپال عثمان پاشا سرعسكر نصب ومعيتنه جنود وفيره ترتيب وتسيير قلنمغله سرعسكر مشاراليه بيك يوز قرق التي سنه‌سي صفرنده بغداده قريب محلده محاربه ايدوب عسكر ايران منهزم وپريشان ونادر علي خان دخي مجروحاً همدانه كريزان اولمسيله عساكر عثمانيه بغداده داخل وبليهٔ محاصره زائل اولدي لكن بغداد واليسي احمد پاشا سرعسكر عثمان پاشادن امين اوله‌مديغندن قلت ذخائر عذريله استثقال ايلديكنه بناءً سرعسكر مشاراليه بالضروره معيتنده بولنان امرايه اذن انصراف ويروب كندوسيدخي عساكر قليله ايله عودت ايلدي نادر علي خان بوزلمغله وجريحه آلمقله مفتور اولور واقدام وغيرتدن كيرو طورور آدم اولمديغندن سرعسكر مشاراليهك كركوك طرفلرنده اولديغني خبر الدقده جمع ايده‌بيلديكي سواري ايله عساكر عثمانيه‌يه يتشدي دشمنك بووجهله بغتةً ظهوري وسرعسكر پاشانك خسته وتختروان ايله ره‌پيما بولنمسي جهتلرله ترتيب صف وقتاله ميدان وامكان قالمديغندن جيوش عثمانيه پريشان وسرعسكر مشاراليه دخي شهيداً عازم سوي جنان اولدي ايرتسي سنه سرعسكر نصب اولنان كوپريلي زاده عبدالله پاشا دخي روان جوارنده واقع اولان صف مصافده منهزم وبودخي شهيداً داراخرته عازم اولمغله مضافات ايراندن ضبط وتسخير اولنان ممالك كاملاً ايادئ اعجامه انتقال ايلدي مشاراليه نادر علي خان برقاچ سنه دنبرو صيدينه چالشديغي هماي سلطنتي دام تسخيره رام ايتمك زماني حلول ايلمش ايدوكني درك وتيقن ايتمكله مغان صحراسنده بر عالي ديوان ترتيب وبالجمله امرا وصناديد اعجامي جمع ايدوب شو وجهله خطابته آغاز ايلديكه: دولت ايران محو وپريشان اولمشيكن ثمرهٔ تدابير وغالبيتمله اسكي حالنه عودت واستيلا ديده اولان ممالك تكرار سلطنت عجميه تجديد مربوطيت ايلدي بعدازين وطنمه رجعت واستراحت ايلمك آرزوسنده بولنديغمدن ادارهٔ اموردولت ايچون سلالهٔ صفويه‌دن وياخود سائره‌دن برحكمدار صاحب لياقت انتخاب ايلمكزي توصيه ايلرم.

بونك اوزرینه حضارك جمله‌سی یكزبان اوله‌رق سندن غیری شاه قبول ایلمز دیو ولوله‌ساز اولدیلر مشارالیه دخی تأکیداً للمقال برقاچ کون تأخیر مصلحت وبالاطراف مطالعهٔ کیفیت ایتلرینی تنبیه ایدوب مؤخراً ینه آرزوی سابقلرینی تکرار ایلدکلرنده بنم دخی سزه ایکی تکلیفم واردر برنجیسی بعدازین سلالهٔ صفویه‌دن کیمسه‌یه بیعت ایلیه‌جککزه وایکنجیسی مذهب روافضی ترك ایده‌جککزه‌یی تأمین ایله ملیسکز دیمسنه مبنی جمله‌سی بوشرطلر اوزرینه عهد ومیثاق ایتملریله مشارالیه کمال طنطنه ودارات ایله جالس سریر شاهی اولدی بوندن صکره جانب دولت علیه‌یه ایلچیلر کوندروب شاهان صفویه زماننده اولان حدود اوزرینه تجدید معاهده اولنمسنی طلب وفقط اثار غالبیتنی خاقه کوسترمك ایچون سالك اولدیغی مذهب جعفری طرف دولت علیه‌دن تصدیق وحرم شریفده مذاهب اربعه ارکانی مثللو بر رکن تخصیص اولنمسنی وحجاج ایران ایله امیرالحاج نصب وارسالنه مساعده بیورلمسی شرطلرینی دخی علاوه ایلدی سلطنت سنیه ایران محاربه‌لرندن اوصانمش وبرنتیجهٔ مفیده‌یی منتج اولمیه‌جغنی بوکره دخی تجربه ایلمش ایدوکندن حدود قدیمه ایله تجدید صلحه اظهار موافقت ایدوب انجق مذهب جعفرینك تصدیقی وامیرالحاجك شام طریقیله اعزامی ماده‌لری شرعاً وملکاً جائز اوله‌میه‌جغنی بیان وافهام وبو ماده‌لر ایچون طرفیندن مکرراً علما وسفرا بعث واعزام قلندی ایسه‌ده صلحه رابطه ویریله‌میوب نادرشاه دخی هند طرفلرینه ره‌پیمای صولت اولمغله درت بش سنه قدر متارکه حالنده قالندی

ظهور سفر روسیه ونقض عهد نمچه

روسیه‌لولر ممالك ایراندن ضبط ایتدکلری دربند قلعه‌سیله مواقع سائره‌یی کاملاً نادر شاهه رد واعاده وبوکا مقابل دولت علیه علیهنه اتفاقی وبعض مواد تجارتی حاوی عقد معاهده ایتملریله قریم وبسارابیه حقنده اولان نیت وآرزولرینی قوه‌دن فعله کتورمك ایچون بیك یوز قرق سکز سنه‌سی اواخرنده نقض عهد ایدرك بریسی ازاق قلعه‌سی ودیکری قریم واوچنجیسی اوزی اوزرینه اوچ بیوك اردو سوق ایلدیلر بوخبر دردولته واصل اولدقده درحال صدر اعظم بولنان سلحدار محمد پاشا سردار اکرم نصب وتعیین اولنه‌رق اردوی همایونله طونه‌یه طوغری عزیمت وبابا طاغی صحراسنه مواصلت ایلدکده نمچه‌لولر طرفندن اصلاح ذات البینه توسط صورتیله اغفالات وقوعنه مبنی مذاکرات

ومجاوبات ايله برقاج آی امرار وقت اولنوب نهایت متوسط کورینان نمچه‌لولر بلاشرم وحيانة اظهار عداوت وطرف طرف ممالك اسلاميه‌يه هجومه مبادرت ايلديلر سردار اكرم مشاراليه مقدمجه سلحدارلقدن دفعهٔ صدارته چيقمش عجمی واحوال دوتندن بی خبر اولمق حسبيله فتق ورتق مصالح وزير كتخداسی عثمان خالصا افندينك يد استبدادنده ايدی موكب همايون باباطاغی مشتاسنده اولديغی حالده نمچه‌لولر ايله مكالمه اولنور ايكن اوزی وبندرووديـن سرعسكرلری طرفندن مهمات حربيه طلب اولندقجه ومسقولولرك هجومی ونمچه‌لولرك حاضرلنمقده بولندقلری اخبار قلندقجه كتخدای مشاراليه تنظيم مصالحه‌يی مقرر بيله‌رك بيهوده مال ميری اتلاف اولنمغه محل يوقدر قريباً ختام مصلحتله اردوی همايون دخی عودت ايده‌جكدر مآلنده جوابلر ويره‌كلديكنه مبنی عكس قضيه ظهورنده صدر مشاراليه معزول وكتخدای مزبور دخی مقتول اولوب بندر سرعكسری محسن زاده عبدالله پاشانائل صدارت عظما اولدی

روش حاله باقلنجه بيچاره عثمان كتخدا غايت متصرف وصادق غافل بر ذات اولوب اموال ميريه‌يی صيانت ايده‌يم دير ايكن هم دولتك وهم كندوسنك باشنی بلايه اوغراتديغی اكلاشيلور بروجه محرر اسباب مدافعه‌نك مكمل بولنمامسی ازاق واوزی وقلبرون قلعه‌لرينك ايادیٔ دشمنه كرفتار اولمسنی مستلزم اولدی قريمه هجوم ايدن مسقولولر اكرچه درون جزيره‌يه پای اندازتعدی اوله‌بلديلر ايسه‌ده اهالیٔ قريم عيال واولادلرينی صعب المرور طاغلره چيقاروب محصولات ارضيه‌لرينی دخی كندو اللريله ياقمش ودشمن عسكرينك اطرافندن ايرليوب علی الدوام اضرار وتعجيزه نصب نفس اهتمام ايلمش اولدقلرندن كرك قلت ذخائر سببيله وكرك اهالیٔ مزبوره‌نك تسلطلری ثمرسيله يكرمی بيكدن زياده مسقو عسكری تلف اولديغندن وكفه‌يه دخی فوج فوج عساكر عثمانيه ورود ايتمكده بولنديغندن چار ناچار رجعته مجبور اولديلر ومدن وامصاری احراق وتخريب ايدرك كلدكلری يولدن عودت ايلديلر

مع مافيه بهادران تاتار عقبكيرلكده پك زياده غيرت واقدام ايتملريله نتيجهٔ هجوم روسيه‌لولرك تلفات كثيره‌سندن وقريمك خرابيسندن غيری برشیٔ مفيد اولمدی

نمچه‌لولر دخی نيش وبوسنه وودين جهتلرينه اوچ قول اردو سوق ايدوب فرقهٔ اولی نيشك تسخيرينه مقتدر اولدی ايسه‌ده مفصلات تواريخده مسطور اولديغی اوزره

بوسنه اوزرینه کلان وبیوك اردولری حکمنده بولنان فرقهٔ جسیمه یی بوسنه والیسی صدر اسبق حکیم زاده علی پاشا کندو دائره سی خلقی وایالت بوسنه نك زعما وارباب تیماری وکوکالی عسکری ایله قارشولیوب لدی المحاربه انهزام فاحش ایله منهزم ایلمش وودین جهتنه هجوم ایدن دشمنیده ودین سرعسکری عوض محمد پاشا تدمیر وتنکیله موفق اولمش اولمغله وروم ایلی والیلکیله نیش استخلاصنه تعیین اولنان کوپریلی زاده صدر شهید مصطفی پاشانك اوغلی احمد پاشا دخی موفقیت آبا واجدادینه تردیفاً قلعهٔ مرقومه نك فتح واستردادینه ظفر بولمغله درجنك اول نمچه لولر هر طرفده مظهر قهر ونکال اولدیلر

سنهٔ سابقه ده موسم شتانك حلولیله اردوی همایون استانبوله عودت ایلدکده صدر اعظم عبدالله پاشا معزول ویکن محمد پاشا مقام صدارته موصول اولمشیدی سفرك اوچنجی سنه سی یعنی بیك یوز اللی اواخرنده صوفیه جانبنه طوغری عزیمت ایلدی روسیه لولر بوسنه دخی قریم وبندر جهتلرینه ایکی اردو سوق ایتمکله برنجی فرقه اور قلعه سنی ضبط ایدوب کچن سنه کبی درون جزیره یه کرمك فکرنده ایکن قریم خانی منکلی کرای خان ایله کفه سرعسکری محمد پاشا مجتمعاً قارشولیوب برقاچ کون محاربات ومقاتلات وقوعندن صکره اعادهٔ دشمنه موفق اولدقلری مثللو فرقهٔ ثانیه یی دخی بندر سرعسکری نعمان پاشا طورله کنارنده مدافعه وارجاع ایلمش واشبو ایکی فرقه نك کرك محاربانده وکرك عقبکیرلر جانبندن ایقاع اولنان اضرارده کلیتلو تلفاتلری واقع اولدیغنه وبو جهتله مقدما استیلا ایلدکلری اوزی وقلبرون قلعه لرینی محافظه یه قدرتلری قالمدیغندن بالتخلیه فرار ایتمش ایدوکارینه بناءً سرعسکر مشارالیه جانبندن مذکور قلعه لره درحال جیوش اسلامیه ارسال وادخال واسباب حفظ وحراستلری استکمال قلندی

ودین سرعسکری عوض محمد پاشا طونه نك قارشو طرفنه کچوب مهادیه وخرشوه جانبلرنده بولنان نمچه اردولرینی منهزم وپریشان ایلمش اولمسیله موکب همایون بلامانع طونه نهری درونسنده بولنان ونمچه لولر جانبندن استحکامات قویه ایله تحکیم وترصین قلنمش اولان اطه قلعه سنك محاصره سنه مباشرت ایدوب محاربات شدیده وقوعیله فتح وتسخیر قلندی واردوی همایون برسابق مشتانشین اولمق اوزره استانبوله عودت ایلدی

روسیه لولر ایله باب محاربه کشاد اولنمسی متعاقب اصلاح ذات البین ایچون انکلتره وفلمنکلولر عرض توسط ایتمشلر ایسه ده مسقولر جانبندن قبول اولنمیوب نمچه لولرك

توسطی اختیار اولنمشیدی انلرك حقانیت واستقامتلرینك درجه‌سی معلوم انام وعنایت باری ایله دولت علیه‌نك غاباتی نمایان اولدقدن صكره فرانسه ایلچیسی اظهار توسط ایتمكه باشلادی واطه قلعه‌سنك فتحی عقبنده ارتق دولت علیه تماميله اكمال ناموسه ودشمنلرینی قهر وتدمیره موفق اولمش اولدیغندن بحثله صلحه مساعده ایلمسنی تكریر وموافقت اولنمدیغی حالده بالضروره كندولری دخی حربه داخل اولمق مجبوریتنده بولنه‌جقلرینی علی طریق الاخافه تذییل ایلكه اغازایلدی وكلای دولت عصر سابق واسبقده ایكی دفعه واقع اولان نمچه محاربه‌لرندن دولت علیه‌یه ترتب ایدن مضراتی درپیش مطالعه ایتمكله كوزلری قورقمش اولدیغندن اشبو سفرك هیئت سابقه اوزره مبدل صلح اولمسنه قائل اولدقلری حالده سنهٔ سابقه‌ده واقع اولان مظفریتلر وباخصوص اطه قلعه‌سنك فتحی مثللو موفقیت فاخره ونمچه‌لولرك صراحةً وقوعبولان طلب واستدعالری اوزرینه عقد صلح اولنمسنی جانه‌منت بیاورلر وسوق وترغیب ایدرلرایدی لكن صدراعظم بولنان یكن محمدپاشا غیوروغیر مفتوربرذات اولدیغندن بلغرادك تخلیصیله نمچه‌لولرك طونه‌نك قارشو جانبنه طرد وابعادلری خصوصنه نصب نفس اهتمام وبوبابده سینهٔ صداقتنی هدف سهام مخاطرات ودشنام ایدرك دوام حربه مجاسرت واطه قلعه‌سنك تسخیری ایچون اختیار اولنان بو قدر تعب وتلفات مجرد بلغرادك فتحنه یول بولمق ونهراً نقل مهمات وذخائر اولنه‌بیلمك مقصدینه مبتنی ایكن بلاحصول مطالب عقد معاهده موجب اضاعهٔ وقت وفرصت‌دردیه‌رك عرض افكار غیرت وحمیته جرأت ایتمكله فرانسه ایلچیسی لیت‌ولعل ایله آویدیلوب اردوی همایونك اكمال لوازمنه اقدام اولنور ایدی موسم حركت تقربنده بغتةً صدر مشارالیه‌معزول وودین سرعسكری عوض محمدپاشا مقام صدارته موصول اولدی ایسه‌ده صدرسابقك طوتدیغی طریقك تغییرینه زمان وامكان قالمدیغندن بالضروره موكب همایون قائممقام‌شهلا احمدپاشا ایله بیك اللی بر سنه‌سی اواخرنده استانبولدن اخراج وادرنه‌ده صدر جدیده تسلیم اولندی

نمچه‌لولر بوسنه قوهٔ عسكریه‌لرینی جهات عدیده‌یه تفریق ایتیوب مجتمعاً بلغرادك محافظه‌سی طریقنده قوللانمغی قرارلشدیرمش اولملریله یتمش سكسان بیك كشیدن عبارت جسیم برآوستریا اردوسی بلغرادك ایكی ساعت خارجنده استحكام ایچنه كیروب عساكر اسلامیه‌نك ورودینه مترقب اولمشلر ایدی موكب همایونك درت بش

ساعتلك محله ورودینی خبر آلدقلرندن شبخون ایتمك قصدیله استحكامدن چیقدقلری صدر اعظمك تحقیقكردەسی اولمغین اول كیجەكه بیك یوز اللی ایكی سنەسی ربیع الاولنك اون بشنجی كیجەسیدر دشمندن اول پازارجق بوغازینی طوتمق ایچون اولا روم ایلی والیسی علی پاشاوبتعاقباً یكیچری نفراتی وسائر طوائف عسكریەطاقم طاقم سوق اولنوب صدر اعظم دخی كیجه ساعت بشده حركت ایلدی فرقهٔ اولی دها شفق سوكمكسزین ذكر اولنان بوغازه واصل وقارشو جانبدن دشمن الایلری دخی ظاهر اولمغله اعمال اسلحەیه مباشرت قلندی وپیدرپی طرفینك عسكرلری یتشمكله كیتدكجه اتش حرب وقتال كسب اشتداد ایلدی حاصل كلام ایرتسی كون اخشامه قدر اون یدی ساعت جنك دوام اولنوب خیلولیت ظلمت شام ترك مكافحەیی استلزام ایلدی ایسەده وزرا وامرا وصنوف عسكریه بولندقلری یرلرده آرام ومحافظهٔ مواقع مهمەیه اعتنا واقدام ایلدیلر .

اثنای محاربەده اوستریا قوماندانی اولان پرنس والس یارەلنوب معیتده بولنان اردونك ثانیمرتبەسی دخی تلف اولمغله بالكلیه منهزم وپریشان اولمق درجەسنه كلمشیكن اخشامه قریب یكرمی بیك قدر امداد ایله برجنرال یتشەرك ودرحال قوماندایی النه الەرق وقت شامه قدر طیانمش ایسەده بعدازین قدرتیاب مدافعه اولەمیەجغنی اكلادیغندن كیجه قرانلغنده رجعت واكثر مهماتلرینی ترك ایدرك ویوللرده دوكەرك عودت ایلدی ومقدما انشا ایتدكاری استحكاملرده طورەمدقلرندن بشقه بلغراده دخی آرام ایدەمیوب ممدود اولان كوپریلردن قارشو جانبه فرار ایلدیلر .

بناءً علیه موكب همایون پازارجق صحراسندن حركت وبلغرادك محاصرەسنه مسارعت ایدوب نمچەلولر ایسه منهزم اولان اردولرینك رجعتنی اصلا خاطره كتورەمدكلرندن ناشی بلغرادك تحكیمنه چندان اعتنا ایتمامش اولمریله قلعهٔ مرقومەنك ویره ایله تسلیم اولنمسی مذاكرتی ضمننده اردوی همایون اركانی بش التی كون اغفال ولوازمات مدافعەیی استكمال ایلدكدن صكره جنك وحربه مباشرت ایلدیلر .

مقدما عرض توسط ایدن فرانسه ایلچیسی اردوی همایون جانبندن دعوت اولنوب نیشه ورودندەنتیجهٔ حرب تعین ایدنجیه قدر اوراده توقیف قلنمشیدی عون حق ایله دشمنك بیوك اردوسی تدمیر وبلغراد قلعەسی محاصره ایدلمش اولدیغندن ایلچیٔ مومی الیه معسكر پادشاهی یه جلب اولنوب برطرفدن جنك وحربه اقدام وبرجانبدن سلطنت سنیەنك

شانته موافق صلحدن امتناع ایتمیه‌جکی ایلچیء مومی‌الیه واسطه‌سیله افهام اولنور ایدی .

فتح بلغراد وعقد مصالحه

بو صورتله ایام محاصره قرق کونه تقرب ایلدیکی حالده بلغراد وصربستان وجاسار افلاق دینلان یرلر وایرشوه اراضیسی جانب دولت علیه‌یه ترك وتسلیم قلنمق شرطی وشرائط سائره‌ایله عقدمصالحه قرارلشدیریلوب بیك یوز اللی‌ایکی سنه‌سی جمادی‌الاولیسی اواخرنده تمسکلر مبادله قلندی‌وبش کون صکره جیوش اسلامیه بلغراده داخل اولدی .

قوریر نامیله فرانسه ایلچیسنك یاننده بولنان مسقو مأمورینك عقد صلحه مأموریت ومأذونیتی اولدیغی افاده اولنـدیغندن انك ایله دخی عقـد مجلس مذاکره قیلنوب ازاق قلعه‌سی هدم واراضیء قدیمه‌سیله دولتین بیننده حد فاصل اعتبار اولنمق وقبار طایلر سابقی مثللوهیچ برطرفه تابع اولمیوب باشلو باشلرینه‌قالمق وروسیه‌لولر ازاق دکزنده جنك سفینه‌سی انشا ایتمامك‌شرائطی وحدود قدیمه اعتباریله انلرایله دخی تنظیم مصالحه اولندی .

یتمش سکسان بیك کشیلك برمسقو اردوسی خوتین جوارنده رونما اولمغله بندر سرعسکری تحت قومانداسنده اولان عساکر اسلامیه ایله مدافعه‌سنه مباشرت وبرقاچ کون اعمال ادوات حرب وجنك ایله کرکی کبی تضییقه همت ایتمشیکن اوزو والیسی کنج علی پاشا قپوسی خلقی ومعیتنده بولنان بیك قدر بوستانجی نفراتیله خلاف امر سرعسکری هجومه ابتدار ودرجنك اول دشمنك بوستانجی نفراتنی احاطه ایلدیکنی مشاهده ایلدکده بیچاره‌لری تخلیصه غیرت ایتمك شویله طورسون اوزی‌یه طوغری فرار ایتمکله بوکیفیت جیوش اسلامیه‌نك رجعتنه بادی وخوتین قلعه‌سنك کرفتار ید دشمن اولمسنی مؤدی اولدیغی خبری موکب همایونك عودتی اثناسـنده وارد اولدی وعقد صلح اولنمق حسبیله هرنقدر بووقعه‌نك موجب تلاش اولمامسی‌لازم کلور ایسه‌ده احتیاطاً لزومی مقدارامرا وعسکرارسال قلنه‌رق اردوی همایون استانبوله عودت ایلدی .

محاربات نادر شاه

درت سنه قدر کمال آسودکی ایله امرار وقت اولنمقـده ایکن هند طرفلرنده

غلبات کثیره واموال وفیره‌یه دسترس اولان نادر شاه اولحوالیجه ایشنی بتوردکدن وجمعیت واقتدارینی تزیید ایلدکدن صکره بیك یوزالی التی سنه‌سی بغتةً عراقه مهاجمه نمای ورود اولوب کرکوکی ضبط وبغدادی محاصره ایلدیکی خبری نزد دولته واصل اولدقده صدراسبق شهلا احمد پاشا شرق سرعسکری نصب ومعیتنه صنوف عسکریه‌دن جیوش وافیه ترتیب اولندیغندن ماعدا صدراعظم بولنان اغا حسن پاشانك دخی اردوی همایونله عراقه طوغری حرکتی اسبابنه تشبث اولنمشیکن شاه مشار الیهك بالذات موصل قلعه‌سی اوزرینه هجومنده محافظی بولنان عبدالجلیل زاده حسین پاشانك مدافعهٔ دلیرانه وتدابیر حمیتکارانه‌سیله هزیمت کامله‌یه کرفتار واتی بیك قدر مقتول براغه‌رق رهرووادئ ادبار اولدیغی پیام مسرتی توارد ایلدی بروجه محرر ارضرومده احمد پاشا اردوسی اجتماع ایتمکده اولمق حسبیله شاه مشارالیهك عراقده پایدار اوله‌مامسی طبیعی اولدیغی حالده کمال نخوت وغروروندن ناشی اضطراب حالنی اخفا ومقدما طهماسب شاه محاربه‌سنده ضبط وبغداده نقل اولنان اون بش یکرمی قطعه طوپ کندوسنه تسلیم اولنور ایسه بغداد اوزرندن رفع بار ثقلت ایده‌جکنی والئ ولایت اولان احمد پاشایه انها ایلدیکنه مبنی شرومضرتندن عباداللهك تخلیصی مطالعه‌سیله مسؤلنه مساعده اولندی وقالقوب آزربایجان طرفنه طوغری عزیمت ایلدی

سرعسکر احمد پاشا معیتنده بولنان امرا وصنوف عسکریه‌یی مستصحباً االی یدی سنه‌سی اوائلنده قارصه واصل ونادر شاهك دخی عساکر کلیه‌ایله کلمکده ایدوکنه کسب اطلاع ایله جوار قلعه‌ده اردوسنی استحکام آلتنه آله‌رق مترقب ظهور دشمن اولمشیدی شاه مشارالیهك ورودیله برابر محاربه‌یه مباشرت وایکی آی قدر اعمال ادوات حرب وجنکه مبادرت اولنوب بعده شهر رمضان شریفك حلولنی شاه مشارالیه وسیلهٔ ترك حرب ایدرك عودت ایلدی اکرچه طرفینده غالبیت ومغلوبیت تعین ایتمامش ایسه‌ده احمدپاشانك میدان محاربه‌سنه جرأت ایده‌مامسی نزد دولتده قرین پسند اولمامغله خدمت سر عسکری صدراسبق یکن محمد پاشایه تفویض قلندی ایرتسی ییل که بیك یوز االی سکز سنه‌سیدر سرعسکر جدید روان ایله قارص بیننده نادر شاهی محاصره واوچ درت کون تضییق ایدوب حتی شاه مشارالیه اقبالنك غایته واستدراجنك نهایته واصل اولدیغی تفوه ایله اظهار اضطرابه مضطر اولمشیکن بحکمة تعالی سرعسکر مشارالیه درجنك اول علت حما ایله محموم

وكيتدكجه مشتد اولمغين بوكيفيت موكب سرعسكرينك اجزاى متممه سندن بولنان لوندات طائفه سنك عتو وطغيانلرينه بادى ومضمر درونلرى اولان غارتك اجراسنه سبب عادى اولمغله اشقياى مرقومه نك عجم باصدى غلغله سيله طوائف عسكريه يى پيچتابه كرفتار ومقتدر اولدقلرى مرتبه ده اردوى همايونى يغما ايدرك فرار ايتملرى عساكر سائره نك دخى انهزامنى مستلزم وبو وقعهٔ ناكهظهورك اندوه وآلاميله ايرتسى كون سرعسكر مشاراليه دخى سمت عقبايه عازم اولدى .

عقد مصالحهٔ عجم

نادر شاه تنكناى اضطرابدن خلاص اولمسيله برابر من غير مأمول اكرچه بويله برغلبه يه دخى مظهر اولدى لكن جانب سلطنت سنيه دن تداركات حربيه يه اقدام قلنمسنه وحكيم اوغلى على پاشا مجدداً سرعسكر نصب اولنمسنه نظراً مطالب سابقه سنى بوكره دخى قبول ايتديره ميه جكنى وبين العجم اسكى شان ورونقى قالمديغنى استدلال ايله طالب مصالحه اولديغندن سلطان مراد رابع حدودى اساسيله بيك اللى طقوز سنه سى اواسطنده عقد صلح اولندى وچوق كچمكسزك بعض امراسى خيانتيله شاه مشاراليه كشتهٔ تيغ فنا اولوب كشور ايران ازسرنو شورش واختلال ايله مالا مال اولمش ايسه ده جانب سلطنت سنيه دن مداخله وتعرض اولنمدى .

بوندن صكره سلطان محمود خان حضرتلرينك بقيهٔ ايام سلطنتى كمال شان وعظمتله مرور ايدوب بيك يوز التمش سكز سنه سى صفرنده جمعه سلاملغندن عودت وتيمور قپودن سرايه دخول ايدرايكن آت اوزرنده ارتحال دار بقا بيورديلر نور عثمانيه جامع شريفنك اتمامنى قوهٔ قريبه يه كتورمش وتربهٔ مخصوصه دخى بنا ايتمش اولدقلرى حالده جانشينلرى اولان برادرلرى سلطان عثمان خان ثالث حضرتلرى جامع مذكورى تمام ايدمك عزميله مرحوم مشاراليهى تربه يه دفن ايتديرميوب يكى جامع تربه سنه كوندرمش وجامع شريفى كندو نامنه تخصيص ايتمش ايسه ده سلطان مصطفى خان ثالث حضرتلرى دخى انى يكى جامع تربه سنه دفن ايتديرمكله نور عثمانيه تربه سى خالى قالمشدر .

خاقان مغفور سلطان محمود خان حضرتلرى اوتوز بش ياشنده جالس سرير سلطنت ويكرمى بش سنه حكم فرماى ممالك دولت اولوب هنكام سلطنتلرى دولتك اوان انحطاطنه

تصادف ایتمشیکن مدت دولتلرنده ضایعات ملکیه واقع اولمدیغندن ماعدا بلغراد وسمندره واطه قلعه‌لریله صربستانی نمچه‌لولردن استرداده موفق اولمشدر ثبات اقوال وافعال ایله موصوف وفن موسیقی ولعب شطرنج ایله مألوف برپادشاه اولوب مهتاب کیجه‌لرنده سیر دریایه بغایت مائل ایدیلر یکرمی سنه قدر مستشار مؤتمنلری اولان دارالسعاده اغاسی حاجی بشیر اغا مرجع انام اولوب هرطرفدن تقدیم اولنان نقود وهدایایی اغور همایونه فدا وفضله‌سیله استانبول وازمیر وسائر یرلرده مبرات کثیره وابنیهٔ جسیمه انشا ایتمشدر حتی اولوقتلرده دفتردار اولان عاطف افندی مرحومك مصارف ذاتیه دفترلرنده هر آی اغای مشارالیهه بیکر التون تقدیم اولنه کلدیکی مشهود فقیر اولمشدر اغای مشارالیهه خلف اولان حافظ بشیر اغا سالفی کبی حسن اداره واعتدال معامله‌یه قادر اوله‌میوب باخصوص توابعاتندن اولان مشهور سلیمانه ارخای عنان ایتمکله ومزبور دخی اطوار مغرورانه وافعال ملعونانه‌یی مرتبهٔ کماله ایصال ایلمکله سوبسو کفتکو حدوثنه باعث وطوائف عسکریه‌نك وقعهٔ وقواقیه کبی برحال ظهوره کتورملری اماراتی حادث اولدیغندن درحال اغای مشارالیه ایله مزبور سلیمان وامثاللری قتل واعدام ومنسوباتلری دخی نفی واجلا قلندی اواخر سلطنتلرنده واقع اولان اشبو حادثهٔ مدهشه‌دن بشقه احوال ردیه ظاهر اولمامشدر .

سلطنت سلطان عثمان خان ثالث

پادشاه مرحومك برادری اولان سلطان عثمان خان ثالث حضرتلری اللی سکزیاشنده جالس سریر سلطنت اولوب کرك برادرلری مرحومك وکرك کندوسنك اولادی اولمامغله وبوقدر مدت حرمسرای پادشاهیده تنها نشین اولدیغندن مزاجلرینه تهوروطبیعتلرینه تغیر کلمکله دائما عزل ونصب وکلا ایله مشغول اولوب بونك دخی سببی شهزادکانه سوءقصد عزمنده بولنمسندن منبعث ایدوکی مشهور ایدی حتی حکیم اوغلی علی پاشایه برکون کمال غضبله (بن شمدی‌سنی عزل ایدروحماللر کتخداسی علی اوسته‌یی وزیر ایدینورم) دیدکده (اوت یاپارسکز لکن حمال علی پاشا اولور حکیم اوغلی علی پاشا اوله‌مز) دیدیکی منقولدر بوحالره بناءً اوبله مسبوق الخدمه غازی بروزیری اوچ آیه وارمقسزین عزل ایدوب قتل ایتك نیتیله قیز قوله‌سنه حبس ایتمشیکن والده سلطان شفاعتیله خلاص اولمشدر مشارالیه

سلطان عثمان خان حضرتلری اوچ سنه‌دن ایکی کون نقصان سلطنت سوردکدن صکره بیك یوز یتمش بر صفرنده مرتحل دار آخرت اولمغله سلطان احمد خان ثالثك بیوك شهزاده‌لری سلطان مصطفی خان ثالث حضرتلری زیب آرای دیهیم عثمانی اولدیلر .

سلطنت سلطان مصطفی خان ثالث

پادشاه نوجاه حضرتلری عقل ودرایت ایله متصف وکمال تصرف وامساك ایله متخلق اولدقلرندن خزائن کثیره جمع وادخار ایتمك وفنون مغیباته بغایت رغبت واعتمادلری بولنمق وطالعلرینی سعیدو هروجهله غلبه‌یه مساعد کورمك جهتلریله ویتمش سکسان سنه‌دنبرو روسیه‌لولرك ممالك اسلامیه حقنده اولان سوء نیتلری آن بان تجسم ایده کلسیله مسقولو اوزرینه اعلان حرب ایلمکی تصمیم ایدرلر ایدی لکن صدر اعظم بولنان راغب پاشا برفاضل حکمت بین وفیلسوف رندآیین اولدیغندن عساکر افرنجیه‌نك کسب ایلدیکی انتظامی وبالعکس جیوش عثمانیه‌نك حاصل ایتدیکی اغتشاش وعدم انضباطی مقایسه ایدرك تبین ایدن نتیجه‌یی تعبیرات حکیمانه ایله عرض وافاده ایتمکده وبعض مشاغل ارائه‌سیله تجشدیرمکده ایدی فقط بوبابده اقتضا ایدن اسباب مدافعه‌یی استحضار ایلدکجه هرنقدر سفردن اجتناب اولنسه وطریق مسالمته کیدلسه اکمال لوازم ایلدکدن ووقت وزمانی بولدقدن صکره خصمك اجرای تصمیماتدن کیرو طورمیه‌جغی بدیهی اولدیغی حالده راغب پاشانك تجدید نظامات عسکریه وتنظیم لوازم حربیه خصوصلرینه اعتنا ایتمیه‌رك یالکز کندو وقتنك خوشجه کچمسنه حصر همت ایلمسی یابالکلیه امیدسزلکندن ویاخود ملحوظ اولان مخاطرات خوفندن ناشی اولوب سنجه دخی مابین ستین وسبعین بولنمسی بوکا منضم اولمش دنیله بیلور ایسه‌ده علی کلا التقدیرین مشارالیهه موجب نقیصه عداولنسه بجادر

ظهور سفر روسیه

بیك یوز یتمش بش سنه‌سنده زوجنی اعدام ایله نائل تخت ایمپراطوری اولان مشهوره قترینه فتوحات فاخره واجراآت نافعه ایله روس ملتنك حسن توجهنی قزانمغه محتاج اولدیغندن‌له امورینه مداخله ایتمکه ومسقو دولتنك تاتارستان وترکستان حقنده اولان

نيت استيلا كاريسنك قوه‌دن فعله چيقارلمسی اسبابنه تشبث ايلدی له بكزاده‌لرندن برقاچ
كشی عرض محضرلر ايله استانبوله كلوب روسيه‌لونك خلاف عهدنامه اوله‌رق له دولتی
امورينه مداخله ولهستانه عسكر ادخال ايلسی غصب مقصدينه مبتنی ايدوكنی وبوندن
صكره دولت عليه ممالكنه اطالهٔ دست تعدی ايده‌جكنی ادلهٔ قويه ايله سرد واتيان
وسلطنت سنيه روسيه‌نك كسر تسلطنه همت‌ايدر ايسه شكرانهٔ لطف اوله‌رق پودليا ايالتنی
دولت عليه‌يه ترك واهدا ايده‌جكلرينی بيان ايلديلر برطرفدن فرانسه ايلچيسی دخی
كندو پولتيقه‌لری ايجابنجه حربه تشويق ومسقولولرك نيت وتصميملرينی ايصال مرتبهٔ
تحقيق ايتمكله بوبابده اركان دولت عقد انجمن مشورت ايدوب كشاد سفر پادشاهك
مطلوبی اولديغنی بيانلر كسب تقرب واقبال ايلك مقصديله مزاج همايونه تبعيت واظهار
صلابت ايله امرحربی تسهيل ولزومنی تصويب وتذكير ايدوب بعضيلری دخی روسيه‌لو
دولت عليه ايله حربی اختيار ايتمز ومعسكر همايون طونه‌يه وارمقسزين لهستانی تخليه
ايدر وپودليا ايالتی كبی كثيرالنما برمملكت قولايلقله كشور دولت عليه‌يه ملحق اولورديديلر

صدراعظم بولنان محسن زاده محمد پاشا پدريله اسكی سفرلرده بولنمش ومدت مديده
اوزی وخوتين محافظلقلرنده استخدام اولنمش اولديغندن احوال سفر وسرحداته واقف
ودشمنك قوت وسطوتنه مطلع اولمق حسبيله لازم كلان محللرده ذخيره ادخار اولنمقسزين
وحدودده بولنان قلاعك تحصين وتحكيمنه اعتنا قلنمقسزين دفعةً اعلان حرب اولنمسك
خلافنده بولنديغندن ناشی معزول واناطولی واليسی سلحدار حمزه پاشا مسند وكالت
عظمی‌يه موصول اولدی شيخ الاسلام ولی الدين افندی صدر سابقله هم افكار اولديغی
حالده بحكمته تعالی اوكونلرده فوت اولمغله حرب طرفلولرندن پيری زاده عثمان ملا مقام مشيخته
اعتلا ايلدی صدرجديدك استانبوله وصولندن برهفته مرورنده حضور همايونده مشورت
عموميه عقد اولنوب كشاد حربه قرار ويرلسنه مبنی بيك يوزسكسان ايكی سنه‌سی اواخرنده
روسيه ايلچيسی باب عالی‌يه جلب ايله لهستاندن مسقو عسكرينك اخراجی وله امورينه مداخله‌دن
بالكليه كف يد ايلملری دولت عليه‌نك مطلوب قطعيسی ايدوكی بيان وله‌لو فرقه‌لرينی تعقيب
اثناسنده مسقو عسكرينك بالطوه نام محله تجاوز وايصال خسارت ايتمش اولملری
جهتيله واقع اولان ضررك تضمينی درميان اولندقده ايلچیٔ مومی اليه بوبابده دولتندن
تعليمات جلب ايلك ايچون طلب مهلت ايلمش ايسه‌ده بودخی بيهوده اضاعهٔ وقتی موجب

اولوردنيله‌رك ايلچیٔ موسی اليه يدی قله‌يه حبس اولندی زيرا اولعصرك حكمنجه تاتار وسائره‌دن روسيه ممالكنده خيليجه تجار بولنه كلديكنه‌مبنی انلرك سلامتله بلاداسلاميه‌يه خروجنه قدر الده رهن بولنمق مقتضی ايدی حمزه پاشانك شعورنده اختلال مشاهده اولنديغندن مدت صدارتی برآيه وارمقسزين منفصل ورئيسلكدن رتبهٔ وزارتله نشانجی نصب اولنان ياغقچی زاده امين پاشا صدارت وسردار اكرملك مقامنه واصل اولوب بيك يوزسكسان ايكی سنه‌سی ذی‌الحجه‌سنده جيوش عثمانيه‌يی مستصحباً طونه‌يه‌طوغری عزيمت ايلدی

كافهٔ مورخين سلطان مصطفی‌نك بوسفری آچمسندن‌طولايی‌اعتراض ومحسن‌زاده‌نك اكر مطلقا باب‌حرب كشاد‌اولنه‌جق ايسه باری سرحداتك ذخائروسائر لوازمی‌استكمال اولنمق ايچون برسنه‌قدر محاربه ايله امرار وقت اولنسون ديدوكنی ايراد ايدرلر واقعا بوصورت موافق نفس‌الامر ايديسه‌ده اللی التمش سنه دنبرومسقولولر ممالك تاتار ولهی ضبط ايلمك ايچون حاضرلنمقده وايمپراطوريچه اولان قترينه دخی قوه‌دن فعله چيقارمق عزمنده اولديغی نزد دولتده مجزوم اولوب حتی عاطف افندی كتابخانه‌سنده بررساله منظور فقير اولمش‌در كه مآلی‌مسقولولرك ازاق دكزنده وقوبان واوزی نهرلری جوارلرنده متشبث اولدقلری تداركات جسيمه‌يی واسباب مدافعه‌سی توجهله استحضار واستكمال قلنمغه محتاج ايدوكنی متضمن اولوب سلطان محمود اول زماننده قلمه النمش اولديغی نماياندر ايش بومركزده اولديغی حالده كرك‌قريم حواليسنه وكرك اوزی وبندر قلعه‌لرينه وباخصوص ساحلدن اوتوز قرق ساعت ايچروده بولنان خوتين قلعه‌سنه استحكام ويرلمك واسباب‌مدافعه استكمال قلنمق شويله طورسون لايقيله ذخائر ومهمات حربيه وعساكر مستحفظه بيله وضع اولنمامشيكن هرنه صورتله مماشات اولنسه البته برقاچ سنه‌ظرفنده كانون حرب وقتال شررافشان اولمق مقرر ايدی غايتی سلطان مصطفی نك تشبثاتی تعجيل حربی مؤدی اولدی موكب همايون طونه‌يی عبور ايله بندره عزيمت وصكره خان‌تپه‌سنه عودت ايدوب مسقولولو دخی طورله‌نهرينی بالمرور خوتين قلعه‌سنی محاصره ايلمشلر ايسه‌ده مولدوانجی علی‌پاشا وقريم خانی‌دولتكرای خان عساكرايله ارسال ومسقولولر عودته اجبار اولنديغندن طورله‌يی قارشويه كچوب ممدود اولان كوپريلرينی رفع ايلديلر سردار اكرم امين پاشا بيمانهٔ پيمان كليساً قيريلوب

دوکلکسزین مصلحته برنتیجه ویرلمك امیدیله روسیه ایلچیسنی معاً استصحاب ایتمشیکن انعکاس کائس تخیل ایله دم‌بسته وسوق اولنان جیوش کلیه‌یه کافی ذخیره ادخال قلنمدیغندن اداره‌جه اولان عسرت وانظباطجه کوریلان نواقص الیله خسته اولدیغندن استعفایی متضمن بعض تعبیرات ایله تقدیم معروضات ایلشیدی بناءً علیه سکسان اوچ سنه‌سی ربیع الآخرینك طقوزنجی کونی معزول ومقام صدارته مولدانجی علی پاشا موصول اولدی

اردوی همایوندن قاچوب کلان طوائف عسکریه طفره فروشلری امین پاشانك بطائتندن شکایت واکر عسکره رخصت ویرسه روسیه‌یی مضمحل ایدر ایدك دیه‌رك سترعیوب فراره مباشرت ایتلریله احوال عالمدن بیخبر سرای اغواتی بیننده بوکفتکو کسب اهمیت ایدرك طوائف عسکریه‌یی تلطیف مقصدیله بیچاره امین پاشا کشتهٔ تیغ قضا اولدی

مولدوانجی علی پاشا خوتینده اعمال عسکر ایله مشغول ایکن موسم حریفده نائل صدارت اولوب شتانك تقربندن ناشی مسقولونك طرد ودفعی موفقیتیله اکتفا ومشتایه عودت خیرلی اوله‌جغی اصحاب اراجانبندن القا اولنمسی اوزرینه کندوسی دخی بوصورتی تصویب ایلمش ایسه‌ده خوتین صحراسنده التمش یتمش بیك قدر عساکر مجتمع وبلا محاربه رجعت ایلسه سلفنك تهمتیله متهم اوله‌جغی بدیهی اولدیغندن بالضروره طورله نهری اوزرینه کوپری قوردیروب قارشو طرفه امرار عسکر ایلدی اولحوالیده بولنان روسیه فرقه‌لری کرکی کبی تضییق اولنوب حتی بوخبرلرك شیوعندن ناشی پترسبورغده قترینه علیهنه اختلال امازه‌لری ظهوره کلمشیکن بحکمته تعالی برقاچ کون ممتد اولان باران سببیله طورله نهری طاشوب کوپری‌یی شکست ایلدیکندن قارشوده بولنان عسکرك برمقداری تدارك اولنه بیلان قایقلر ایله برویه النوب ماعداسی ومهمات کلیه محو وپریشان اولدی بوکیفیتك وقوعی وشتانك حلولی سببلریله طوائف عسکریه طاقم طاقم فراره باشلادقلرینه وفقدان ذخائر ومهماتدن ناشی خوتین قلعه‌سنه وضع عسکر ومحافظ ایلك ممکن اولمدیغنه مبنی قلعهٔ مرقومه بلاجنك وجدال ترك اولنه‌رق هزار اندوه والم ایله صدر اعظم خان تپه‌سنده اولان اردوی همایونه واورادن دخی مشتا اتخاذ اولنان باباطاغنه رجعت ایلدی مسقولولر خوتین قلعه‌سنی ضبطدن صکره بغدان وافلاق ایچنه یاییلوب فقط اوزی وبندر قلعه‌لری اوزرینه هجوملرنده مغلوب ومنکسر اوله‌رق چکیلوب کیتدیلر .

انهزام اردوی همایون

صدر اعظم مولدوانجی علی پاشا درت آیدن زیاده‌جه مسند صدارتده بولنوب خوتین

قلعه‌سنك تركی تهمتیله سنهٔ مزبوره شعباننده معزول وعوض پاشا زاده خلیل پاشا صدر- صدارته اعتلا ایدرك بابا طاغی مشتاسنده بولنان معسکر همایونه داخل اولدی اولبهار حلولنده قریم خانی ایله بغدان سرعسکری عبدی پاشا یاش استخلاصی نیتیله حرکت ودرجنك اول خان تپه‌سنده بولنان روسیه فرقه‌سنك طرد وتنکیلنه مباشرت ایدوب لکن دشمن استحکام التنده بولندیغندن ظفر میسر اولمامغله وروسیه قوماندانی رومانچوف اطرافده بولنان عسکرینی جمع ایدرك یکرمی یکرمی بشبیكْ کشیدن مرکب براردوایله کلمکده ایدوکی استخبار قلنمغله موکب همایوندن استمداده باشلادیلر بناءً علیه یکیچری اغاسی قپو قیران محمد پاشا بالجمله یکیچری نفراتیله اعزام وقرتال صحراسنه امرارقلندی لکن دشمن بونلرك اجتماعنه میدان ویرمیوب بغتةً عبدی پاشا اردوسنی‌باصوب پریشان ایلدیکندن یکیچری اغاسی بولندیغی یرده توقف وبالذات صدراعظمك ورودی‌لزومنی اشعارایلدی بوسنه‌طونه نهری فوق‌العاده‌طاشدیغندن جسرانشاسنه مقتدر اولنه‌مامسیله صدر اعظم اردوسنك قارشویه نقلی مشکل ومخاطره‌لی اولدیغی درکار ایسه‌ده قارشوده بولنان اوقدرجیوش اسلامیه‌یی حال اضطرابده ترك‌ایتمك دخی قابل اولمدیغندن بیك یوز سکسان درت سنه‌سی ربیع‌الاخری اوائلنده اجیق تعبیر اولنور مراکب نهریه ایله ایساقجیدن قرتال جانبنه عبور اولندی روسیه قوماندانی عبدی پاشا عسکرینی تعقیب ایله مشغول ایکن کندو قوتنك اوچ بش مثلی اولان صدر اعظم اردوسنه تصادف ایدوب ارقه‌سنده‌دخی جنود تاتار ایله قریم خانی موجود اولمسیله‌عینیله بالطه‌جی محمد پاشا وقعه‌سی کبی برحال خطرناکه کرفتار اولدیغنی مشاهده ایلدکده‌مأیوسانه هجومدن غیری چاره قالمدیغنی مطالعه ایدرك متفرقاً کلمکده اولان عسکرینك جمعنه مسارعت ایلدی اردوی همایون بلا افاتهٔ وقت متصدیٔ حرب وقتال اولسه مسقولولرك اجماع عسکر وترتیب وتعبیه‌یه وقت بوله‌میه‌جقلری میدانده ایکن مترس قازمق عزمیله اولکون وکیجه امرار ودشمنك‌محتاج اولدیغی وقته روی‌مساعده اظهار اولنمغله ایرتسی کون وقوعبولان محاربه‌ده‌انتظام عسکر دشمن کثرت جیوش اسلامیه‌یه غالب کله‌رك‌بالجمله طوپ ومهمات نصیب اعدا اولدی صدر اعظم بعض ارکان دولت وپیاده عسکریله مراکب نهریه‌یه راکباً طوبلجی طرفنه مرور ایدوب اکثر وزرا ویکیچری اغاسی قپو قیران محمد پاشا ورئیس افندی وسواری عسکری اوزی وبندر ویرکوی طرفلرینه

طوغری منتشر ومؤخراً طاقم طاقم مشتا اتخاذ اولنان بابا طاغنه واصل اولدیلر .

احتراق دونمای همایون

بوسنه‌نك وقوعات مدهشه‌سندن بریدخی دونمای همایونك احتراقی ماده‌سیدر شویله‌که بدایت حربده روسیه‌لونك آق دکزه دونما سوق ایتمك تدارکاتنده بولندیغنی فرانسه‌لولر طرفندن اخبار اولندقده امکانی اولوب اولمامق حقنده تردد اولنمقده ایدی مسقولولر ایسه بحر بالطقدن سوق ایلدکاری برقاچ قطعه سفن حربیه‌لرینی انکلتره وفلمنك ووندکلولردن اشتر ایلدکاری سفاین واستیجار ایلدکاری ضابطان ونفرات بحریه ایله تقویه ایلدکدن صکره موره صولرنده کورینوب مانیه اهالیسندن وسائر مستعد فساد اولان محللر اشقیاسندن برطاقم رعایایی بالاضلال اعلان عصیان ایتدیردیلر بناءً علیه‌صدر اسبق محسن زاده محمد پاشا درحال موره سرعسکری نصب اولنه‌رق ارسال قلنمغله وقوعبولان محارباتده جمعیت اشقیا تأدیب وتدمیر وشورش جزیره ازاله قلندی قپودان دریا بولنان حسام الدین پاشا دخی دونمای همایونی بالاستصحاب بحر سفیده عزیمت ایلدی دشمن دونماسیله لدی التلاقی ایکی دفعه محاربه اولنوب قپودانهٔ همایون اولان جزایرلی حسن بکك سوار اولدیغی قالیون مسقولولرك قپودانه‌سنه چاتوب تسخیر ایتمك صددنده ایکن اتش ظهوریله ایکیسی دخی محترق اولدی وطرفین دونمالری یکدیکرندن ایریلوب سفن اسلامیه چشمه لیماننه دخول ایلدی برقاچ کون صکره که بیك یوز سکسان درت سفرینك عشر اخیریدر روسیه دونماسی لیمان اغزینه کلوب برطرفدن طوپ انداختیله عساکر اسلامیه‌یی اشغال وبر جانبدن تدارك ایلدکاری اتش کمیلرینی دونمای همایون اوزرینه سوق وایصال ایتمکله وسفن اسلامیه قاعده‌سز وغایت صیق اوله‌رق لنکرانداز اولمش بولنمغله تحریك وتفریقه میدان وامکان بولنمدیغندن جمله‌سی سوختهٔ اتش خسران وقپودان پاشا ایله اجلی کلیان جیوش موحدین ساحل نجاته پویان اولدیلر بوپیام فجیع واصل سامعهٔ دولت اولدقده مشارالیه حسن بك بالوزاره قپودانلق وبوغاز سرعسکرلکی ایله چناق قلعه‌سنده اقامه واحوال سفریه برطرف اولنجه‌یه دکین سفن تجاریه‌نك لیمانلردن خروج ایتمامسی لازم کانلره تنبیه واشاعه قلندی روسیه‌لولر لمنی قلعه‌سنی محاصره وتضییق ایدرك ضبط ایتك درجه‌سنده ایکن قپودان مشارالیه تدارك ایلدیکی نقلیه سفینه‌لریله جزیره‌نك جهت

اخراسنه عسکر دوکوب دشمنی قهر وتدمیر وبرقاچ قطعه طوپلرینی تسخیروجزیره‌یی اعدادن تطهیر ایتمکله بوکیفیت فی‌الجمله موجب تشفیٔ درون ومستلزم توجه همایون اولوب بعدازین القاب ومناشیرده مشارالیهك نامی غازی اضافه‌سیله معنون قلنمسی حقنده فرمان پادشاهی صادراولدی سنۀ آتیه‌ده روسیه امیرالی استانکوی جزیره‌سنه‌دخی عسکردوکمش ایسه‌ده‌ینه هزیمت فاحشه وتلفات کثیره‌یه کرفتاراولدی واول اوانده مصرده علم افرازعصیان اولان بولوت قپان علی بکله اتحاد ومصری حکومت سلطنت سنیه‌دن تفریقه تشبث ایتمش اولدیغی حالده آز مدت ظرفنده یکدیکرندن سلب امنیت ایتملریله بوبابده دخی نائل مطلب اوله‌مدی حاصل کلام مسقولولرك اشبو غلبهٔ بحریه‌لری اقدکزده سلطنت سنیه‌یه‌خیلیجه یاره‌لر اچمغه قابلیتلی ایکن جناب حق امیرال علکسینك رابطه‌سزلغنی سبب خالق ایدرك امت مرحومه‌یی مضرات ملحوظه‌دن امین ایلدی .

صدراعظم خلیل پاشانك قرتال انهزامی سببیله رونق واعتباری زائل اولدیغندن سکسان درت سنه‌سی شعبانده معزول وقره طاغ عصاتنك تأدیب وتربیه‌سی موفقیتله نائل شهرت اولان بوسنه والیسی سلحدار محمد پاشا مقام صدارت وسرداری‌یه موصول اولمغله بابا طاغنده مشتانشین اولان اردوی همایونه‌مواصلت ایلدی لکن سردار اکرمك طونه‌یی قارشو کچماسی وطرف طرف سرعسکرلر تعیینله تنکیل دشمن خصوصلرینه اعتنا ایتمسی غایت خفی اوله‌رق باخط همایون امر وتنبیه بیورلمش اولدیغندن بیك یوز سکسان بش سنه‌سی اوائلنه تصادف ایدن فصل ربیعده ممالك اسلامیه‌نك هرجانبندن فوج فوج وارد اولان جیوش موحدین ودین سرعسکری محسن زاده محمد پاشا وافلاق سرعسکری عزت احمد پاشا واوزی سرعسکری شاهین علی پاشا معیتلرینه وطونه ساحللرنده بولنان وزرا وامرا رفاقتلرینه تقسیم وارسال قلمندی بناءً علیه اوائل موسم صیفده اوزیده وطونه بوینده واقع اولان محارباتده اهل اسلام منصور ومظفر اولمش ویرکوی قلعه‌سی استرداد ومسقولولرك بش اون قطعه طوپلری ضبط قلنمش ایسه‌ده موسم حریفده جیوش اسلامیه‌نك مملکتلرینه رجعتلری سببیله دشمن طونه‌یی بوطرفه کچوب ایساقچی وطولچی ساحللرینه استیلا ایلمشیدی بابا طاغی صحراسنده خیمه‌زن اقامت اولان اردوی همایونك اطرافنه استحکام یاپلمق وشاید بغتةً دشمن ظهور ایدر ایسه مدافعه قلنمق کبی اسباب احتیاطیه‌یه تشبث اولنمدیغی مسقولولرك جملهٔ تحقیقاتندن اولمق حسبیله التی بیك کشیدن عبارت بردشمن فرقه‌سی موکب همایون اوزرینه صولت ایتدکده معسکر اسلامده اعدای وارده‌

نك برقاچ مثلی عسكر موجود ایكن احتیاطسزلق وعدم اداره‌بلیه‌لریله مقاومت اولنه‌میوب سردار اكرم وبالجمله اركان اردوی همایون فرار كنان پازارجغه عزیمت واكثر طوپ ومهماتی اعدایه ترك ایلدیلر .

ودین سرعسكری محسن زاده محمد پاشا قافلات جانبنه چقوب طونه‌ساحلیله یركوی‌یه طوغری كلمش واولحوالیده بولنان وزرا وامرانك التحاقیله معیتنده اوتوز بیك قدر عسكر تجمع ایتمشیدی مشارالیه‌مزاج جیوش واحوال دشمنه‌واقف ارباب حزم واحتیاطدن اولمغله صنوف عسكریه‌نك ونمایش جمعیته فریفته اولان وزرا ورؤسانك دشمن اوزرینه كتمك حقنده اولان خواهشلرینه اعتماد والتفات ایتمیه‌رك یكیچری طائفه‌سنه خطاباً سز حسب‌القانون پیاده عسكر ایكن‌شمدی جمله‌كز اسب سواراولدیغكزدن‌وترتیب صفوف حربیه‌ده ایسه پیاده‌یه احتیاج‌دركار ایدوكندن اكر اتلریكزی ترك‌ایدر ایسه‌كز شمدی حركت ایدرم دیه‌رك اجرای نصح وپنده اغاز ایلمش ایسه‌ده تأثیری كوریله‌مدیكی وبر ایكی ای مقدم روسجق سرعسكری محمد پاشانك‌دشمن اوزرینه حركتده عدم مسارعتی بین‌العسكر خیانته حمل قلنه‌رق كشتهٔ سیف غدر قلندیغی جهتلرله بالضروره بكرشده بولنان دشمن فرقه‌سنی طرد ایلمك اوزره حركته قرار ویریله‌رك كزیدهٔ عسكر عزت احمد پاشا ودیكر احمد پاشا معیتلریله ایلرویه سوق وارسال اولنوب سرعسكر پاشا دخی قوة‌الظهر اولمق اوزره بقیهٔ جنود ایله یركوی صحراسنده ارام ایلمكده ایكن عساكر مرسوله درجنك اول منهزم وپریشان وفراریلرك ورودی سرعسكر اردوسنك دخی آن واحده‌طاغلمسنه بادی اولدیغندن چار ناچار سرعسكرمشارا لیه دخی روسجق جانبنه مرور ایلدی .

استیلای قریم

بوسنه‌نك حادثات‌مكدره‌سندن بریسی‌دخی قریم استیلاسی اولوب تفصیلی شووجهله‌دركه كچن سنه برروس اردوسی اورقپوسی جوارینه رهبت بخشای وصول اولدقده‌قریم سرعسكری سلحدار ابراهیم پاشا معیتنده بولنان جنود عثمانیه ایله موكب خانی‌یه التحاق ایدرك مدافعهٔ دشمنه صرف یارای قدرت ایلملریله مستولولر رجعته مجبور اولمشلر ایدی بناءً علیه روسیه‌لولر طریق مكرو اغفاله‌سلوك ایله بعض سلاطین‌وامرای تاتاره (سزسلالهٔ جنكیزیه‌دن برحكومت مستقله‌اولدیغكز حالده‌برمدتدن برو آل عثمانك‌تحت حكم‌واداره‌سنه

دخول ايلديككز حسبيله حقكزده درلو درلو معاملات تحقيريه اجرا وعادتا كنـدو مملكتلرى واليلرى مثللو عزل ونصبكزه ابتدار ايده‌يورلر اكر بزمله اتفاق وعهد وميثاق ايدر ايسه‌كز استقلال قديمكزك استرداد وازسرنو تأسيسنه متعهد اولورز) ديه‌رك سبكمغزان قومى اضلال ايتلريله سرعسكر مشاراليهك تدارك لوازمات حالنده ابراز مشكلات وقاعدهٔ يكجهتى ومعانتكاريده اظهار نفاق ايلدكارينه مبنى سرعسكر مشاراليه مشتا نشين اولديغى كفه‌دن حركته قادر اوله‌مديغى حالده بيوك برمسقو اردوسى بيك يوز سكسان بش سنه‌سى اوائلنده قريم جزيره‌سنك قاره‌يه محل اتصالى ومدخل ومخرجى اولان اور بوغازى جوارينه‌وارد اولدى اور قلعه‌سنك جانب سلطنت عثمانيه‌دن محافظه‌سنه مأمور اولان طوبجى سردن كچديلرى محاربهٔ دشمن ايله مشغول ايكن مجلوبين تاتار قلعه‌قپولرينى آچوب دشمنى ايچرويه الديلر بوندن صكره قريم خاننك يانده بولنان جمع اندك شمار ايله وقوعبولان مهاجماتى نتيجه پذير اولماغله خان مشاراليه عودت وساحلدن بركمى‌يه بنوب استانبوله عزيمت ايلدى مسقو اردوسى قول قول اوله‌رق درون جزيره‌يه پاى انداز تعدى اولمغله ساحلده بولنان اهالى سفينه‌لر ايله ممالك اسلاميه‌يه فرار ومقتدر اوله‌ميانلر عيال واولادلرينى صعب المرور طاغلر باشلرينه چيقاروب انجام كاره انتظار ايلديلر سرعسكر ابراهيم پاشا بوحالك ظهوريله دمبستهٔ حيرت ايكن امراى تاتاردن اوربكى كاوب مسقولو ايله اولان معاهدهٔ خفيه‌لرينى اظهار ايتمكله بوكيفيت دخى جنود عثمانيه‌نك پريشانلغنه بادى وسرعسكر مشاراليهك اسيراولمسنى مؤدى اولدى .

صدراعظم سلحدار محمد پاشا اطعمهٔ نفيسه والبسهٔ فاخره‌يه مبتلا اولوب مهام سردارى شويله طورسون خود بخود امورداڑه‌سنى اداره‌يه‌بيله مقتدر دكل ايكن حكم قضا صدارتنى اقتضا ايتمشيدى اردوى همايونك پريشانلغى ووقوعات سائره‌نك انضمامى اسبابيله بيك يوز سكسان بش سنه‌سى شعباننده عزل اولنه‌رق مهر صدارت محسن زاده محمد پاشايه ارسال قلندى وغرائبدن اوله‌رق مشاراليهك منهزماً روسجغه ورودينك ايرتسى كونى وصول بولدى صدر جديد موكب همايونى شمنى‌يه جلب ايدوب اوراسنى مشتا واس الحركات اتخاذ ايلمش واستحكامات قويه ايله تحصين ايتمش اولمغله بعدازين يوز سنه قدر اوراسى مركز عسكرى اولديغى مشاراليهك درايت وكفايتنه بردليل علنيدر .

عقد متاركه وعدم حصول مصالحه

بوسنه‌نك اواخرنده يعنى موسم شتاده پروسيالولرك توسطيله عقد متاركه اولنوب سنهٔ

اتیه اوائلنده دولت علیه مرخصلری یکیشهرلی عثمان افندی ایله یسنجی زاده وروسیه مرخصلری ارلوف وابروشقوف بکرشده لدی‌الاجتماع روسیه‌لولر اولامصارفات سفریه‌نك تضمینی ثانیاً طائفهٔ تاتارك سربستلکی ثالثاً یکی قلعه وکرش لیمانـنك کندولرینه ترکی وقلبرون قلعه‌سنك هدمی رابعاً روسیه‌لویه التجا ایدن بغدان ویوده‌سی لیغورك علی طریق الوراثه بغدان امارتنه نصبی خامساً سیر سفاین تجاریه‌وکرجی اسراسنك منع بیع وشراسی مثللو برطاقم موادی درمیان ایلدیلر عثمان افندی اکچه ایله ایشی تسویه ایلك قیدینه دوشوب سربستیٔ تاتار وترك قلاع ماده‌لرینه یناشمق قاضیعسکرلر جانبندن کندوسنك بوروطهٔ عظیمه‌یه القاسنی مؤدی اوله‌جغنی مطالعه‌ایلدیکنه وارلوف دخی امپراطوریچه‌نك قدیماً منظور نظر افتضاحی اولدیغی‌حالده هنکام غیبوبتنده کندوسنه بعض شریك ورقیبلر پیدا اولدیغنی استماع ایدرك قرار وآرامه صبری قالمامسیله برابر ایشـك دخی نتیجه پذیر اولمسندن امیدی‌منقطع‌اولدیغنه مبنی عروس صلحی دراغوش‌ایده‌میه‌رك طرفین‌یکدیکرندن مفارقت ایلدیلر .

صدراعظم صلحك انعقادینه وهیچ اولمز ایسـه مذاکراتك تمدیدیله تنظیم مهمات وترفیه عسکر حصولنه مترقب ایکن بووجهله ایشك قیرلمسندن بغایت‌منفعل اولمغله روسیه فلدمار شالی ایله بالمخابره سنهٔ آتیه نوروزینه قدرتکرارعقد متارکه اولنه‌رق رئیس‌الکتاب بولنـان عبدالرزاق افندی جانب‌دولت علیه‌دن وسالف‌الذکر ابروشقوف روسـیه دولتی طرفندن مرخص تعیین وینه بکرشـده ترتیب مجلس مذاکره قلندی اول امرده مواد متفرعه قرارلشدیرلدقدن وتضمین سفر طی اولندقدن صـکره استقلال تاتار وترك قلاع ماده‌لری موقع تذکره قونیلوب‌مسقولولرك اساس مطلوبلری ایسه‌بونلر ایدوکندن بوبابده مباحث کثیره‌جریان ایلدی شویله‌که روسیه‌مرخصی (تاتارطائفه‌سی دولت علیه‌یه مربوط اولدقجه حمایه‌یه مغروراً ممالکمزه هجومدن کیرو طورمامقده‌اولملریله استقلاللرینی طلبدن مقصدمز بومحذورك ازاله‌سی اولوب یکی قلعه وکرش لیمانك یدمزده اولمسنی طلب دخی سفاین تجاریه‌مزك بحر آزاقه سربستیٔ مرور وعبوری‌ارزوسنه مبتنیدر) دیو چوجقلرك بیله قانع اوله‌میه‌جغی اقوال بیألده ثبات ودولت علیه مرخصی دخی استقلال تاتار اجتماع خلیفتین قضیه‌سنی منتج اوله‌جغی جوابیله مدافعه ایلمش ایسـه‌ده بونلر تصـدیق اولندقجه صلحك امکانی بولنه‌میه‌جغی تعین ایتدیکنـدن چار ناچار تاتار قومی وحکدارلری مستقل اولوب فقط اهالیٔ قریمك انتخاب ایلیه‌جکلری خانلره طرف سلطنت سنیه‌دن تشریفات

كوندرلمك وخطبه‌لرده كمافى السابق نام پادشاهى ياد اولنمق وقاضيعسكر افندى طرفندن قريم
قاضيعسكرينه بلا بدل مراسله اعطاسيله احكام شرعيه اجراسنه مأذون ايدلمك وقريم
قلاعنده دولت عليه عسكرى بولنمامق شرائطيله سربستئ تاتاره وطمان قارشوسنده واقع
جزيرۀ صغيره‌يه ايستر ايسه دولت عليه برقلعه بنا ايدوب ايچنه مستحفظ قويمق اوزره
يكى قلعه وكرش ليماننك روسيه دولتنه تركى خصوصلرينه قرار ويريله‌رك مرخص افندى
طرفندن جانب سردار اكرمى‌يه اشعار كيفيت قلندى انك اوزرينه اردوى همايونده موجود
وزرا واركان ضابطان عسكريه مواجهه‌سنده مواد مبسوطه اوراقى قرائت وايشك زير
وبالاسى بالاطراف مطالعه وتدقيق اولندقده احوال حربيه ومشوار عسكرى‌يه نظراً
فيمابعد دوام سفرده فائده غير ملحوظ وبوندن اهون شرائطه دسترس اولنه‌ميه‌جغى محسوس
اولمق حسبيله مواد مرقومه‌نك قبولى حقنده اتحاد آرا حاصل اولديغى حالده صدراعظم
غايت موسوس ومتوهم اولديغندن ايشى قطع ايتميوب رأى همايونه تعليق ايدرك عرض
وتلخيص ايلدى وبونك سببى دخى كويا سلطان مصطفى خان حضرتلرى انعقاد مصالحه‌يه
طالب كورينور ايسه‌ده اردوى همايونجه قطع وتنظيم اولنمسى ارزوسنده ومظهر تعريض
اولور ايسه ياپانلره تحميل مسئوليت ايدرك هربريسنى برر جانبه نفى وتبعيد ايله خلقك
لساندن تخليص كريبان ايلمك عزمنده بولنديغنى قاضيعسكرلردن بريسى عبدالرزاق افندى‌يه
اخبار وبوسوزك پادشاهك اغزندن استماع قلنديغنى بالواسطه تذكار ايتمسيله افندئ مشاراليهك
وسائر اردو اركاننك موجب توحشلرى اولمسى قضيه‌سى ايديكه بربوش بوغازلق سلطنت
سنيه‌نك نه‌درجه‌ده ازدياد خسارينى مؤدى اولديغى وقوعات آتيه‌دن معلوم اولور ركاب
همايونده عقد اولنان مجالس عديده‌ده مواد مذكوره موقع بحث ومذاكره‌يه قونلدقده لوازمات
حربيه واسباب غلبه‌دن غافل ويالكز كثرت عسكر موجب فوز وظفر اولور اعتقادنده
بولنان جاهللر اردو خلقنك عن مشاهدة مجزوملرى اولان مجبوريتى تفكر ايتميه‌رك
شرائط مزبوره بروجهله قابل التجويز اوليه‌جغندن بجثله بويله لكه ايش بتمز ودشمن برايو
قليچ يمدكجه دلخواه اوزره مصالحه‌يه رغبت ايتمز ديوب وارد اولان قرارنامه‌يى اعدانك
قبول ايتميه‌جكى درجه‌ده تعديل وطرف سردار اكرمى‌يه توصيل ايلديلر بناءً على ذلك
شهباز خون افشان حرب وقتال هواى وغاده تكرار طيرانه اقبال ايتمكله طرفين اردولرى
حركات حربيه‌يه مباشرت ايلديلر .

سكسان يدى سنه‌سى اوائلنده روسيه فلدمار شالى رومانجوف بالذات سلستره اوزرينه

قادمه جنبان صولت اولوب اوراده بولنان واردوی همایوندن سوق اولنان جیوش اسلامیه ایله بش اون کون علی الدوام ایقاد نائرهٔ جنك ایدرك بالاخره تلفات کثیره‌یه مبتلا ومکسوراً طونه‌یی قارشویه کچمکه مجبور اولدی وحین مرورلرنده کوپری قیرلمغله پك بیوك بر مخاطره‌یه کرفتار اولمشیکن طرف اسلامدن کسب اطلاع اولنه‌مامسی بیوك بر فرصتی ضایع ایلدی .

بوندن صکره روسیه‌لولر دوبریجه‌ده بولنان قوتلرینی تکثیر وپازارجق سرعسکری نعمان پاشا اردوسنه هجوم ایدرك ایکی دفعه بوزمشلر ایسه‌ده موکب صدراعظمیدن پیدرپی عسکر ومهمات ارسالیله مدافعه‌یه اقدام اولندیغنه ووارنه‌یی محاصره ایدن دشمن فرقه‌سی دخی منهزماً رجعت ایلدیکنه مبنی اورالرده پایدار اوله‌میوب عودته مضطر اولدیلر .

قریم خلقنك بعضیلری مسقولونك فریفتهٔ مکر وآلی اوله‌رق اولکی سنه عقد معاهده ایله دشمنی مملکتلرینه ادخال ایتمشلر ایکن روش حالدن وخامت عاقبتی استدلال وطرف دولت علیه‌دن استعانه واستمداده اغاز ایتملریله اسبق قریم خانی دولتکرای خان استانبوله جلب وقریمك تخلیصی حقنده اولان مطالعه‌سی سؤال اولندی انك سوق وتعریفی اوزرینه جانیك محصلی حاجی علی بك معرفتیله اولحوالیدن یکرمی بیك قدر پیاده عسکری بالترتیب لوازم ومهماتلری تنظیم ومحصل موی الیهه دخی رتبهٔ وزارت احسان اولنه‌رق خان مشارالیهله مرافقةً وسفینه‌لره ارکاباً قریم جانبنه ارسال قلندیلر بونلر سواحل قریمه واصل اولدقده طوائف تاتاردن کلیتلی ادم تجمع ایدرك جزیره‌نك تخلیصی قوهٔ قریبه‌یه کتورمشلر ایسه‌ده سنهٔ اتیه اوائلنده بالضروره عقد مصالحه‌یه مجبوریت الویردیکندن ثمرهٔ نافعه اقتطافنه میدان قالمدی .

بوسنه‌نك ایام صیفی وقوعات مبسوطه ایله کذار ایلدیکندن شمنی صحراسنده خیمه‌زن آرام اولان موکب همایون درون قصبه‌یه نقل ایله مشتانشین اولدی .

سلطنت سلطان عبدالحمید خان اول

بیك یوز یکرمی طقوز تاریخنده متولد ویتمش بر سنه‌سی صفرنده جالس دیهیم عثمانی اولان پادشاه زمان سلطان مصطفی خان ثالث حضرتلری اشبو سکسان یدی سنه‌سی ذی القعده‌سنك سکزنجی کونی منزولاً مرتحل دار آخرت اولمغله برادرلری سلطان عبدالحمید خان ابن احمد خان ثالث حضرتلری زیب آرای تخت خلافت اولدیلر .

خاقان مغفور بالذات ادارهٔ امور سلطنت ایدن پادشاهلردن اولوب غایت متصرف

وسفاهتدن مجتنب اولمغله نقود کثیره ادخار ایتمش ایسه‌ده سببیتی کندیسنه عزو اولنان روسیه سفری اغورنده صرف واستهلاك ایتمشدر معمافیه ایازمه ولاله‌لی جامعلرینی بنا وزلزله‌دن منهدم اولان فاتح جامع شریفنك یالکز شادروان حولیسنی ابقا واصل جامع شریفی مجدداً انشا ایدوب یکی خان ولنغه قپوسنك خارجنده واقع ریختم وابنیهٔ سائره مثللو آثاره دخی موفق اولمشلردر .

مقاتلات واقعه‌نك اکثریسنده اگرچه روسیه‌لولر مظهر غلبه اولمقده ایسه‌لرده بش التی سنه‌در ممتد اولان محاربات کرك عسکر وکرك اداره‌لرنجه انواع مشکلاتی مستلزم وباخصوص مسقوه طرفلرنده ظهور ایدن بوهاجیف نامنده برخارجینك کوندن کونه جمعیتی متزاید ودائرهٔ فسادی متوسع اولمقده ایدوکندن ومرام اصلیلری اولان قریم تسخیری مقدماتنی استحصال ایلمش بولندقلرندن انعقاد صلحه خواهشکر ایدیلر انجق اطرافده غوغا ایتمك وطونه ساحللرنده اولان قلاعی تسخیر ایلمکله سلطنت سنیه‌یی صلحه اجبار قابل اوله‌میه‌جغنی تفرس ایتملریله هیچ برجانبه باقمیوب طوغریجه موکب همایونی محاصره وتضییق ایدرك واصل آمال اولمق تدارکنه شروع ایلدیلر بناءً علی ذلك اشبو سکسان سکز سنه‌سی اول بهارنده مرکز اردوی همایون اولان شمنی‌یه طوغری حرکت ایتدکلری واصل مسامع ارکان دولت اولدقده دهاعساکر اسلامیه تمامیله مجتمع اولمدیغندن دشمنك بوحرکتنا کهظهوری موجب تلاش اولوب نه‌حال ایسه الده بولنان صنوف عسکریه‌دن برقوهٔ مفرزه ترتیب وپیاده‌سی یکیچری اغاسی یکن محمد پاشا وسواریسی رئیس الکتاب عبدالرزاق باهر افندی معیتنه ویریله‌رك لاجل المدافعه بعث وتسریب اولندی ایسه‌ده سکز اون ساعت مسافه‌ده واقع قوزلیجه جوارنده واقع اولان محاربه‌ده منهزم ورجعت قهقری ایله اردوی همایونه عازم اولدقلرندن مسقولولر بلا حائل شمنی پیشگاهنه ورود ومعسکر اسلامی محاصره وتضییقه بذل مجهود ایلدیلر .

ایکی سنه‌دنبرو انشاسنه بذل قدرت اولنان شمنی استحکاماتی ایچنده وگاه طشره‌یه چیقارق اون بش کون قدر محاربه اولنوب اگرچه دشمنك صولت وهجومی دفع اولنمقده ایدی لکن اردوی همایونك بووجهله محصوریتی ومسقولولری تهدید ایده‌جك خارجده برقوهٔ احتیاطیه بولنمامسی جهتیله امتداد محصوریت اردو ارکاننه باعث خوف ودهشت اولدیغنه وفلدمارشال طرفندن طلب صلحی ولاجل المذاکره مرخص ارسالنی متضمن مکاتیب توارد ایلدیکنه‌مبنی کتخدای صدر عالی احمد رسمی افندی مرخص اول وغلوی

عسکر ایله فراره مجبور اولان عبدالرزاق افندی اوزرینه رئیس نصب اولنان ابراهیم منیب افندی مرخص ثانی تعیین اولنه‌رق بالارسال قینارجه مصالحه‌سی نامیله مشهور اولان و آتیده عیناً صورتی ترقیم قلنان صلحنامه احکام مضره‌سی چار ناچار قبول و تعاطی سندات اولنه‌رق التی سنه‌دنبرو شرر افشان اولان آتش حرب وقتال زیر رماد مصالحه‌ده تستر ایلدی برقاچ کون صکره اردوی همایون استانبول جانبنه عودت واثنای راهده صدر اعظم محسن زاده محمد پاشا ارتحال ایتمکله رکاب همایونده قائممقام بولنان عزت محمد پاشا صدر صدارته اعتلا ایلدی

قینارجه عهد نامه‌سی

اولکی ماده

ایکی دولت بیننده سبقت ایدن هردرلو معادات ومخاصمه شمدیدن الی الابد محو وازاله اولنوب کرک آلات حربیه وکرک سائر تقریب ایله طرفیندن عمل وتبادر واجرا اولنان ضرر وتعدیات نسیان مؤبدی ایله فراموش اولنوب بو بابده وجوه ایله واصلا بروقتده اخذ انتقام اولنمیه دشمنلك یرینه برا وبحرا مؤبد وقوی وتغیردن منزه مصالحه‌یه رعایت وحراست اولنه کرك طرف همایونمدن وکرك اخلاف وامجادم طرفلرندن وکذلك روسیه پادشاهی مشارالیها واخلافی بینلرنده تمهید اولنان اتفاق ایله صافی ومؤبد وتغیردن بری موالات حفظ وحراست اولنوب اشبو ماده‌لر کمال دقت واهتمام ایله اجرا ومعتبر قلنه‌لر وایکی دولت واملاك وممالکی ورعایا واهالئ طرفین میانه‌لرنده اشبو موالات ماده‌سی بویله رعایت اولنه‌که فیمابعد جانبیندن برینك علیهنه سرا وعلانیة بردرلو عمل بغض واضرار اولنمیه وتجدیداً اولنان موالات ومصافات مقتضاسنجه بلا استثنا ایکی طرفه هرنه کونه تهمت ایدن جمله رعایالرك طرفیندن نسیاً منسیا جرایملری کلیاً عفو اولنوب چکدری وسائر محبسلرده بولنانلری آزاد وسبیللری تخلیه ومنفی ومکث ایتدیریلان کسانه عودته رخصت ویریلوب مقدما کامیاب اولدقلری هردرلو پایه واموالاری مصالحه‌دن صکره رد وارجاع اولنوب وسائرلریکه هرنه عقوبته مستحق اولدیلر ایسه دخی حقلرینه اصلا برعلت وبهانه ایله تعرض وزیان وضرر وتأدیب اولنمیه‌لر و آخرلر طرفندن مزبورونه بردرلو ضرر وزیان وتعرض اولنمق تجویز اولنمیوب اضرار وتعرضلرینه قصد ایدنلر تأدیب اولنه‌لر ومرسومون‌دن هربری زیر حمایت ومحافظهٔ قوانین وولایتلرینك عادتلری اوزره سائر هم ولایتلرینه قیاساً معاشرت ایده‌لر

ایکنجی ماده

اشبو عهدنامهٔ مبارکه‌نك انعقادی وتصدیقنامه‌لرك مبادله‌سندن صکرا ایکی دولتك رعایاسندن بعضیلری آخر برتهمت وعدم اطاعت ویاخود خیانت ایدوب دولتینك برینه اختفا ویاخود التجا قصدنده اولورایسه دولت علیه‌مده دین اسلامی قبول وروسیه دولتنده تنصر ایدنلردن ماعدا اصلا بربهانه ایله قبول وحمایت اولنمیوب درعقب رد ویاخود هیچ اولماز ایسه التجا ایلدکلری دولتك ممالکندن طرد اولنه‌لرکه بومثللو یرامزلرك سببی ایله ایکی دولت بیننه مورث برودت ویاخود باعث بحث عبث اولور اصلا بر معنی واقع اولمیه کذلك طرفین رعایاسندن اولوب کرك اهل اسلام وکرك خرستیان زمره‌سندن برکمسنه بردرلو تقصیرات ایدوب هرنه ملاحظه ایله بردولتدن اول بردولته التجا ایدرلرایسه بومثللولر طلب اولندقجه بلاتأخیر رد اولنه‌لر

اوچنجی ماده

قریم وبوجاق وقوبان وبدیسان وجانبویلق ویدیجکول قبائل وطوائف تاتار وبالجمله بای حال بلااستثنا دولتین طرفندن سربسیت وبغیر تعلق مستقل وجوهله اجنبی بر دولته تابع اولمامق اوزره اعتراف وقبول اولنه‌لر وطوائف تاتار بالجمله رأی واتفاقلریله آل جنکیز صویندن انتخاب ونصب اولنان کندو خانلری مستقل اولان تخت حکومتلرنده اولمغله وبرزمانده دول اخردن بردولته وهیچ برماده‌یه محاسبه وبرمامك شرطیله عتیق قانون وعادتلری اوزره مرقوملره حکم وکرك خان مومی الیهك انتخاب ونصبی خصوصنده وکرك امور مخصوصه ودرونیه وامور دولتلرینه دائر بردرلو دولت علیه‌مزله روسیه دولتی مداخله ایلیوب حکومت خارجیه ودولتلرینه دائر برمستقل دولت سائر مستقل دول کندو کندوله مملکتلرینی تحکیم ایدرلر کبی وجناب باریدن غیری کمسنه‌یه تابع اولمامق اوزره طائفهٔ مرقومه اعتراف وقبول ولکن مذهبلری اهل اسلامدن اولوب ذات معدلت سمات شهریارانه‌م امام المؤمنین وخلیفة الموحدین اولدیغنه بناءً طائفهٔ مرقومه عقد اولنان سربسیت دولت مملکتلرینه خلل کتورمیه‌رك امور مذهبیه‌لرینی طرف همایونم خلقنه شریعت اسلامیه مقتضاسنجه تنظیم ایده‌لر وروسیه دولتنه تخصیص اولنان کرش ویکی قلعه اراضیسی ولیمانلرندن ماعدا قریم وقوبان جانبلرنده واقع استیلا اولنان قصبه وقلاع ومساکن واراضی وبرداوقونسکی ووی‌واوزی صوبی نهرلرینك اق‌صو وطورله نهرلرینك بیننده اولان جمیع

اراضی له مملکتی حدودینه وارنجه طوائف مرقومه‌یه استرداد واوزی قلعه‌سی قدیمی الکاسیله کالاول دولت علیه‌مك تحت تصرفنده‌باقی قاله ومصالحه‌عهدنامه‌سنك مبادله‌سندن صکره ممالك تاتاریه‌دن روسیه‌دولتی جمله‌عسکرینی اخراج ایلسنه‌تعهدایده قریم جزیره‌سنك وقوبان وطمان جزیره‌سنده‌واقع قلاع وقصبه ومساکن وسائرلری حقنده جزؤی وکلی هردرلو استحقاقندن دولت علیه‌مزك کذلك کف یدینه تعهدایده ومحل مرقومه فیمابعد محافظ عسکری ویاخودبشقه عسکرارسال ایلیه ممالك مذکوره‌یی طوائف تاتاره بووجه اوزره دولت علیه‌مز استرداد ایدوب وکمسنه‌یه تابع اولمقسزین حکومت دولتلرینه‌روسیه دولتی مرقوملرك حقیقةً مستقلا تحت حکومتلرنده وسربستیت‌مطلقه وجه‌معمول‌به‌اوزره ایلدیکی کبی کذلك دولت علیه‌مز تعهدایده‌که قصبه‌وقلاع‌واراضی ومسکن مذکورلرنده فیمابعد محافظ عسکری‌ویاخود بشقه برنوع عسکر وسکبان‌ویاخود عسکر زمره‌سندن‌هرنه اسمده ونه‌کونه‌ایسه بعث وتسییر ایلیوب جمله طوائف مرقومه‌یه روسیه دولتی طرفندن ترك اولنان سربستیی وکمسنه‌یه تابع‌اولمقسزین استقلالاری اوزره‌دولت‌علیه‌مز دخی‌ترك‌ایده

دردنجی ماده

جمله‌دوله مخصوص اولان استحقاق اصلیسی مقتضاسنجه کندو مملکتنده مناسب کوره‌جك نظامی اجرا ایتمك هردولته جائز اولمغله ایکی دولته رخصت کاملهٔ نامحصوره ویریلورکه کندوممکلتلرنده‌وحدودلرنده‌مناسب کوردکاری یرلرده قلاع وشهرلروقصبات وابنیه ومساکن بنا وعتیق قلاع وشهر وقصبات وسائرلری تعمیر وتجدید ایده‌لر

بشنجی ماده

اشبو مصالحهٔ‌مبارکه‌نك انعقادیله تجدید موالات ومصافات‌همجواری میسر اولدقدن صکره روسیه دولتی جانبندن پایهٔ‌ثانیه یعنی اونوپیانو تعبیر اولنوب اورته ایلچیسی ویاخود مرخص ایلچیسی نصبیله دولت‌علیه‌مزده علی‌الدوام بر روسیه ایلچیسی اقامت ایدوب زیاده معتبر اولان دولك ایلچیلری حقنده ایفا اولنان مراسم اعتبار ورعایت مومی الیه روسیه ایلچیسنك رتبه‌سنه دخی دولت‌علیه‌مز جانبندن ایفا اولنه عموما رسم عامه وقوعنده المان ایمپراطورینك ایلچیسی پایهٔ رفیعه ویاخود صغیرده‌ده اولدیغی تقدیرده درعقب ندرلانك بیوك ایلچیسندن صکره تعقیب ایلیه ندرلانك بیوك ایلچیسی بولنماز ایسه وندیك بیوك ایلچیسندن صکره تعقیب ایلیه

التنجی ماده

دولت علیه روسیه ایلچیسنك بالفعل خدمتنده بولنانلردن برکمسنه سرقه وتهمت عظیمه وياخود شايستهٔ تعزير برفعل ناشايسته ايتدكدنصكره وبعد التقرير اشیای سرقه ایلچی طرفندن بيان اولنه‌جق وجه اوزره تماما استرداد اولنه وحال سكرنده دين محمدی یی قبول ايتمك سوداسنده اولنلر دين محمديه‌ده قبول اولنميوب رفع سكرندن صكره حال اصليلرينه رجعت ايدوب عقللری باشلرينه كلدكدن صكره اقرار واعترافلری ایلچی طرفندن كوندريله‌جك ادمك مواجهه‌سنده دخی وبعض بيغرض مسلمانلرك قارشوسنده بيان ايتديريلوب بو يله قبول اولنه‌لر

يدنجی ماده

دولت عليه‌مز تعهد ايدركه خرستيان ديانتنك حقنه وكنيسالرينه قويا صيانت ايده وروسيه دولتنك ایلچيلرينه رخصت ويره‌كه هر احتياجده كرك اون دردنجی ماده‌ده ذكر اولنوب محروسهٔ قسطنطنيه‌ده بيان اولنان كنيسای مذكوره وكرك خدمه‌سنك صيانتنه ابراز تفهيمات متنوعه ايليه وايلچی مومی اليهك بركونه عروضی دولت عليه‌مك دوست صافی وهمجواری اولان دولته متعلق ادم معتمدی طرفندن عرض وتبليغ اولنمغله دولت عليه‌مز طرفندن قبول ايلملرينی دولت عليه‌مز تعهد ايدر

سكزنجی ماده

روسيه دولتنك كرك رهابين زمره‌سندن وكرك سائر رعايا‌سندن اولنلره تماما رخصت ويريله‌كه قدس شريف وشايستهٔ زيارت اولان سائر محلّلره سياحت ايده‌لر بوكونه يولجی وسياحلردن كرك قدس شريفده وكرك سائر محلّلرده اثنای طريقده دخی بر درلو جزيه وخراج وويركو واصلا برتكليف طلب اولنميه سائر دولت رعايالرينه ويريلان فرمانلر ويول امرلری مرسومونه دخی وجه لايق اوزره ادا اولنه ومادامكه دولت عليه‌مز اراضيسنده اقامت ايده‌لر كندولرينه بر درلو دخل وتعرض اولنميوب قوت احكام شريعت مقتضاسنجه تماما حمايت وصيانت اولنه‌لر

طقوزنجی ماده

محروسهٔ قسطنطنيه‌ده مقيم روسيه ايلچيلرينك خدمتنده بولنان ترجمانلر هر نه ملتدن

اولورایسه اولسون دولت امورینه خدمت ایلدکلرینه بناءً خدمتلری ایکی دولته راجع اولمغله کمال مروت ایله معامله واعتبار اولنه لر ومخدوملری طرفندن کندولرینه سپارش اولنان مواد ایچون شایستهٔ مؤاخذه اولمق جائز اولمیه

اونبجی ماده

اشبو مصالحهٔ مبارکه امضا اولنوب طرفین عسکرلرینك سردارلری طرفلرندن لازم اولان تنبیهات اقتضا ایدن محللره ایصال اولننجه اول ارالقده اکر بر محلده بر درلو فعل مخاصمه حدوث ایدر ایسه ایراث تعرض اولنمق اوزره عد اولنمیوب بو تقریب ایله واقع اوله جق فتوحات واستیلالر دخی معدوم الظهور اولمق اوزره معتبر طوتلیوب بو یله واقعه دن برکمسنه فائده مند اولمیه

اون برنجی ماده

منفعت دولتین ایچون ممالکنی ترشح ایدن جمله دریالرنده ایکی دولته متعلق کمی وتجار سفاینه بغیر ممانعت سربستیت اوزره کشت وکذار ایلملری عقد وتمهید اولنوب واسکله لرینه وهر محله مطلقا سائر دولتلرك اجرا ایتدکلری تجارتلرنده کامیاب اولدقلری وجه اوزره اشبو روسیه کمیلری تجار وسفاینه دخی دولت علیه م جانبندن رخصت ویریله قره دکزدن اق دکزه واق دکزدن قره دکزه وعامهٔ سواحل وقیلرینك لیمانلرنده مارالذکر دریالر اتصالنده اولان ممر وبوغازلرنده مکث ایده لر واشبو ماده یه دائر بالاده ایضاح اولندیغی اوزره دولت علیه مزك ممالکنده امر تجارته دائر بعینه فرانچه وانکلتره مثللو دوست احب اولوب زیاده مساعده بیوریلان مسالمات ومعافیاتیله تجارت میاه مثللو برا تجارت ایتمك روسیه دولتنك رعایالرینه دولت علیه مز جانبندن رخصت ویریلوب بر منوال محرر نهر طونه ده دخی کشت وکذار ایده لر کرك امر تجارت وکرك روسیه تجارینك حقنده اشبو ماده ده لفظ بلفظ تحریر اولندیغی کبی هر درلو احتیاج ظهورنده مارالذکر ایکی ملتك وسائرلرك شروطلری مرعی ومعتبر طوتیله ملل مزبوروك ویردکلری رسومات مشاکله سنی وعینی ادا ایتدکلرندن صکره روسیه تاجرلری هر درلو امتعه مقوله سنی نقل واخراج ایدوب قره دکز وسائر دریالرك سواحل ولیمانلرینه ومحروسهٔ قسطنطنیه یه وارملری جائز اوله وجه مشروح اوزره بلا استثنا عموما صولرینك امر تجارت وسیر سفائن ماده سنی طرفین رعایالرینه تجویز برله کندو تاجرلرینه ایکی دولت جانبندن رخصت ویریلورکه رؤیت مصالح وادارهٔ تجارتلرینه لازم اولان مدتده طرفین ممالکنده اقامت ایده لر بو بابده

طرفیندن تعهد اولنورکه دوست اولان سائر دولتلرك رعایالرینه ارزانی قلنان سربسیت ومسالمت روسیه تجارینه دخی ارزانی قلنه وحراست نظام ماده‌سی جمله کیفیاتده مواد الزمدن اولمغله روسیه دولتی طرفندن لازم کوریله‌جك عامهٔ مواقعده قونسلوسلر وقونسلوس وکیللرینك تعیننه دولت علیه‌مز جانبندن رخصت ویریلوب دوست اولان سائر دولتك قونسلوسلری اعتبار اولندقلری کبی مرقوملر دخی معتبر طوتیله‌رق واشبو قونسلوس وقونسلوس وکیللرینه رخصت ویریله‌که براتلو تعبیر اولنور برات پادشاهانم ایله مسلم ترجمانلر معیتلرنده طوتوب انکلتره وفرانجه وسائر ملتلرك خدمتلرنده بولنان امثاللری کامیاب اولدقلری معافیاته بونلر دخی نائل وکامیاب اوله‌لر وروسیه دولتنك دوست احبی اولان ملل امتیازات ومعافیاتی ایله برا وبحرا روسیه ممالکنده تجارت ایتمکه ورسوم معتاده‌یی ادا ایتدکدنصکره دولت علیه‌م رعایالرینه روسیه دولتی جانبندن رخصت ویریلوب وسیر دریا اثناسنده قضایه دوچار اولان سفاینه طرفیندن وجوهله اعانت وبو کونه قضالر ظهورنده دوست احب اولان ملل حقنده اجرا اولنان مظاهرت ایله معاونت اولنه‌لر کندولرینه لازم اشیانرخ جاری ایله کندولرینه الیویریله

اون ایکنجی ماده

افریقه‌لیلر ایله یعنی طرابلس غرب وتونس وجزایر غرب اوجاقلریله روسیه دولتی عقد شرائط تجارته رغبت ایتدکلری حالده دولت علیه‌مز تعهد ایدرکه دولت روسیه‌نك بوکونه رغبتی پذیرای حصوله کندی اعتبار ورخصتنی بذل وشامل ایده عهودات مرسومه حفظ وحراست اولنمق امرنده دخی مارالذکر اوجاقلرك حقنده دولت علیه‌مز ضامن اوله

اون اوچنجی ماده

جمله سندات ومکاتیب عامه‌ده وهر خصوصده تماما روسیه‌لولرك ایمپراطوریچه‌سی لقب معتبرینه‌دائر دولت علیه‌مز جانبندن ترکی لسان ایله تماما روسیه‌لولرك پادشاهی تعبیری استعمال اولنه

اون درنجی ماده

دول سائره‌یه قیاسا کلیسای مخصوصه‌دن ماعدا غلطه طرفنده بك اوغلی نام محله‌نك یولنده طریق عامده روسیه دولتی برکنیسا بنا ایتدیرمك جائز اوله اشبو کنیسا کنیسای

عوام اولوب دوسوغرفه كنيساسى تعبيريله تسميه والى الابد روسيه دولتنك الچيسى صيانتنده
اولوب هردرلو تعرض ومداخله‌دن امين وبرى حراست اولنه

اون بشنجى ماده

ايكى دولتك حدودلرى تعيين وتحديد اولندقلرى نظام مقتضاسنجه طرفين رعايالرينه
موجب مباحثه وباعث نزاع جسيم اوله‌جق برماده اولمديغى اگرچه ملاحظه‌دن بعيد اولميوب
لكن عوارض غير مأموله‌دن ظهورى محتمل اولان اسباب مضرت وزيانلرك دفعنه ايكى
دولت بالاتفاق قرارويرمشلردركه بوكونه نسنه‌لرك ظهورنده رأس حدودده اولان حاكم
ظهوره كلان ماده‌يى تفتيش وياخود مخصوصا تعيين اولنان مأمورلرك معرفتيله تفحص
ايده‌لر بوكونه مأمورلركركى كبى ماده‌يى تفتيش ايتدكدن صكره بلاتأخير حقى اولان شخصك
حقنى احقاق ايده‌لر وبالكتعهد اولنوركه اشبو عهدنامهٔ مباركه انعقاديله مجدداً تمهيد اولنان
موالات وحسن نظام ماده‌سى بوكونه قضايانك ظهوريله اصلا تغير اولنميه

اون التنجى ماده

جمله بوجاق مملكتى اقكرمان وكلى واسمعيل قلعه‌لريله سائر قصبات وقرادرونلرنده
موجود بولنان عامهٔ اشيا ايله روسيه دولتى طرفندن دولت عليه‌مه رد اولنوب وبندرقلعه‌سى
دخى دولت عليه‌مه ردايدر وكذلك افلاق وبغدان مملكتلرينى جملهٔ قلاع وشهرلر وقصبات
وقرالرى درونلرنده موجود بولنان جمله اشيالريله كذلك دولت عليه‌مه رد ايدر دولت
عليه‌مه دخى آتى البيان شرائط ايله ممالك مرقومه‌يى قبول ايدوب اشبو شرائطى تماما وكاملا
محافظه وحراست ايتمسنى وعد معمول به ايله تعهد ايليه اولا اشبو ايكى ويوده‌لقلرك اهاليسى
هرنه پايه وكيفيات وحال واسم وعياندن ايسه‌لر بلااستثنا حقلرنده تماما وكاملا نسيا منسيا
عفو اولنوب هردرلو تهمتلرى وياخود دولت عليه‌مك امورينه مخالف حركت ايلدكلرينه
اسناد ومظنه اولنان جملهٔ اعماللرى الى الابد فراموش اولنوب اولكى ماده‌نك مضمونى
اوزره منصب وپايه‌لرى واملاك سابقه‌لرى مجددا حاللرى تكميل اولنوب اشبو محاربه‌دن
مقدم مالك اولدقلرى املاكلرينه اعاده اولنه‌لر ثانيا كالاول خرستيان ديانتى وجوهله سربست
اولوب اجراسنه بردرلو ممانعت اولنميوب كنيسالرك مجدداً بناسنه وعتيقلرينك تعميرينه
ممانعت اولنميه ثالثا ازقديم مناسترلرينه وسائر شخصه متعلق اولوب بعده بغير حق كندولردن
اخذ اولنوب ابرائيل وخوتين وسائر يرلرك دائره‌سنده موجود بولنان اراضى واملاككه
الان رعايا اسميله تسميه اولنور مرسومونه استرداد اولنه‌لر رابعا رهابين زمره‌سنه مناسب اولان

امتياز ايله اعتبار اولنه خامساً ترك وطن ايدوب آخر محللره وارمق رغبتنده اولان خاندانلر اشيالريله نقل ايتمكه سربسيت اوزره مأذون اوله لر واشبو خاندانلره كندو مصالحنك تنظيمى ايچون وقت كافيلرى اولمق ايچون سربسيت اوزره وطنلرندن نقل ايتملرينه برسنه مدت امهال اولنوب اشبو مدت مهلت تصديقنامهٔ مباركه نك مبادله سى تاريخندن معدود ومحسوب اولنه سادساً عتيق محاسبه لر ايچون هرنه كونه ايسه كرك نقود اقچه وكرك سائر طريق ايله بر نسنه تحصيل اولنميه سابعاً اشبو محاربه نك تماماً مدتى ايچون بردرلو تكليف وياخود اخر بردرلو طلب اولنميوب محاربه امتدادنده يازده اولدقلرى مضرات وتخريبات متعدده لرينه نظراً مرسومونه بوندن صكره دخى ايكى سنه لك مهلت ويريلوب اشبو مهلت مبادلهٔ تصديقنامهٔ همايون تاريخندن عد اولنه ثامناً اشبو مهلت مرور ايتديكندن صكره دولت عليه من تعهد ايدركه جزيه لرينك اقچه سنى تعيينه مروت كليه ايله معامله وحيز امكان رتبه سنده سخاوت جليله سنى حراست ايده ايكى سنه ده بركره مبعوثلرينك وساطتيله جزيه لرى ادا اولنه وتعيين اولنان اشبو جزيه لرينك تماماً اداسندن صكره اصلا برپاشا وياخود حاكم وهركيم اولورسه اولسون مرسومانه اصلا بر وقتده تعرض ايتميوب آخر بر درلو ويركو وياخود تكليف هرنه كونه اسم وبهانه ايله كندولرندن طلب اولنميوب جد امجدم سلطان محمد خان رابع زمان سعادتلرنده متمتع اولدقلرى امتيازات ايله كامياب اوله لر تاسعاً مللك امورلرينى رؤيت ايدن قپو كتخدالرينك يرنده اشبو ويوده لقلرك بكلرينه دخى رخصت ويريله كه دولت عليه ده هربرينك طرفندن روم مذهبنده خرستيان اولمق اوزره مصلحت كذارلر تعيين ايليه لركه اشبو مملكته متوقف اولان مصالحنى رؤيت ايده لر دولت عليه م جانبندن دخى حقلرينه كمال مروت ايله معامله اولنوب حال عاجزانه لرنده قواعد ملل استحقاقنه مستحق اولوب يعنى هردرلو تعرضدن امين وبرى اولمق اوزره اعتبار اولنه لر عاشراً دولت عليه جانبندن روسيه ايمپراطورلغنك ايلچيلرينه رخصت وموافقت ويريلوركه اشبو ايكى ويوده لقلرك اقتضاسنه كوره صيانت ومساعده اولنملرينه مذاكره ايده لر دولتنه لايق اولان اعتبار دوستانه مقتضاسنجه ايلچيلرينك عرض ايتدكلرى كلماتلرينه رعايت ايلسنه دولت عليه من تعهد ايدر

اون يدنجى ماده

الان روسيه دولتنك زير ضبطنده بولنان اق دكز اطه لرينى روسيه دولتى دولت عليه مزه استرداد ايدر دولت عليه م دخى تعهد ايدركه اولكى ماده سنده مصرح اولان

هر درلو قباحتلرك ودولت علیه‌مك امورینه مخالف اولمق مظنه‌سیله اجرا اولنان عامهٔ افعالك نسیا ومنسیا عفو کلی ایله محووعفو اولنمق ماده‌سنی جزایر مذکوره‌نك اهالیسی حقنده دخی کمال استقامت ایله رعایت ایدر ثانیا خرستیان دیانتنه اصلا ادنی بر تعرض ایله ایصال تضییق اولنمیوب کلیسالرك تعمیر وتجدیدینه وجوهله ممانعت اولنمیه مارالذکر کلیسالرینه خدمت ایدن اشخاص اصلا بر تقریب ایله تعرض ومداخله اولنمیه ثالثا اشبو محاربه سببی ایله کندولرینه ایراث اولنان تکدیرات وتخریبات سببی ایله روسیه دولتنك زیر حکومتنده بولندقلری تاریخده وبوندن صکره ایکی سنه مدتنه دکین اشبو جزایر مرقومه‌نك دولت علیه‌مه استردادی تاریخندن عد اولنمق کرکدر دولت علیه‌م جانبندن جزایر مذکوره اهالیسندن اصلا بردرلو رسم سنوی تحصیل اولنمیه رابعا ترك وطن ایدوب آخر محلاره وارمق رغبتنده اولنلر تماما مال واشیالریله نقل ایتمك اوزره دولت علیه‌م جانبندن مرقومونه رخصت ویریلوب وتنظیم مصالحلرینه وقت کافی اولمق ایچون اشبو تصدیقنامهٔ مبارکه‌نك مبادله اولنه‌جق تاریخندن برسنه مهلت مدتی کندولرینه امهال اولنه خامسا روسیه دونماسنك عودورجعتنده که انشاالله تعالی اشبو تصدیقنامهٔ مبارکه‌نك مبادله‌سندن صکره اوچ آی مدتده واقع اولمق کرکدر برنسنه‌یه احتیاجی واقع اولور ایسه دولت علیه‌م جانبندن وسع امکان مرتبه‌سنده مظاهرت اولنه

اون سکزنجی ماده

اوزی صویی بوغازنده واقع قلبرون حصاری نهر مزبورك صول طرفی ساحلنده کفایت ایده‌جك اراضی ایله وآق صو ایله اوزی صویی بیننده واقع صحرای خالیه‌نك معارضه‌دن عاری مستقلا علی الدوام روسیه دولتنك تحت تصرفنده قاله

﴿ اون طقوزنجی ماده ﴾

قریم جزیره‌سنده واقع ینکی قلعه قلعه‌سی وکرش لیمانلری درونلرنده موجود بولنان ایله واراضیلریله بحرسیاهدن باشلیوب طولا کرشك عتیق حدودلرینه واره‌رق بوغاجه نام محله وارنجه وبوغاجه محلندن خط مستقیم ایله بالادن ازاق دکزینه وارنجه معارضه‌دن عاری مستقلا علی الدوام روسیه دولتنك تحت تصرفنده قاله .

﴿ یکرمنجی ماده ﴾

میلاد عیسانك بیك یدییوز سنه‌سی یعنی تاریخ هجرت نبوینك بیك یوز اون اوچ

سنه‌سی تولستوی نام حاکمی ایله آجو محافظی حسن پاشا بیننده عقد وتمهید اولنان سندات مفهومنده بیان اولندیغی اوزره ازاق قلعه‌سی اولکه وحدودیله الی الابد روسیه دولتنه تخصیص اولنه .

﴿ یکرمی برنجی ماده ﴾

ایکی قبارطه‌لر یعنی بیوك قبارطه وکوچك قبارطه تاتار طائفه‌سیله واقع جواریتلرندن ناشی قریم خانلریله تعلقلری اولمغله روسیه دولتنه تخصیص اولنمری ماده‌سی قریم خانلرینك ومشورتنك وتاتار باشلرینك اراده‌سنه احاله اولنه .

﴿ یکرمی ایکنجی ماده ﴾

ایکی دولت بیننده انعقادی وقوعبولان جمله عهود نامه وشرائط سابقه‌یی وبلغراد قلعه‌سنده واقع عهدنامه‌یی واندن صکره وجوده کلان عامهٔ شرائطی محو وازاله والی الابد فراموش ایتمك ایکی دولت میانه‌سنده بالاتفاق قرار ویریلوب شویله‌که مرسوم عهوداتك حقنه فیمابعد بردرلو داعیه‌مقوله‌سنی بنا ایتمیه‌لر ولکن میلاد حضرت عیسانك بیك یدی یوز سنه‌سنده تولستو نام حاکمی ایله آجو قلعه‌سنك حسن پاشا نام محافظی ازاق اولکه‌سی حدودی و قوبان سنورینك تعیین وتحدیدینه دائر شرائط اشبو استثنادن بری اولوب کالاول بلا تغییر باقی قاله .

﴿ یکرمی اوچنجی ماده ﴾

کورجی ومکریل حوالیسنده واقع بغدادجق وکوتایسی وشهربان قلعه‌لریکه روسیه عسکری طرفندن ضبط اولنمشلردر قدیمدنبرو متعلق اولدقلری اصل صاحبلرینه متوقف اولمق اوزره روسیه دولتی طرفندن قبول اولنوب شویله‌که اکر تحقیقات قدیمه‌دن برو یاخود مدت مدیده‌دن مقدم دولت علیهم قلاع مذکوره‌یه مالك اولمش ایسه دولت علیه‌مه راجع اولمق اوزره قبول اولنوب اشبو تصدیقنامهٔ مبارکه‌نك مبادله‌سندن صکره وقت معهودده روسیه عسکری قلعهٔ مذکوره‌یی تخلیه ایلیه دولت علیه‌م دخی کندو طرفندن تعهد ایدرکه اولکی ماده‌نك مضمونی مقتضاسنجه حوالئ مزبوره‌ده اشبو محاربه امتدادنده دولت علیه‌مك علیهنه هرنه منوال اوزره حرکت ایتمش اولنلری نسیامنسیا عفو ایلیه ووجه معمول به

اوزره والی الابد اوغلان وقز ویرکوسندن وهرکونه جزیهٔ سائره طلبندن ابا و کف‌ید ایدر اوته‌دنبرو متعلقلری اولنلردن ماعداطوائف مذکوره اراسنده کندو رعایاسی اولمق اوزره فرد واحدك حقنه‌داعیه ایتمامکه دولت علیه‌م تعهدایدر وکورجی ومکریللر طرفندن اوته‌دنبرو ضبطاولنان اراضی وسائرمستحکم یرلری تکرار مرسومونك حکومت ومحافظهٔ مطلقه‌لرینه ترك ایلیه ودیانت مناستر وکنیسالری حقنه بردرلو تعرض وتضییق ایتمیوب عتیق اولنلرك تعمیرینه وجدیدلرك بناسنه ممانعت اولنمیه وچلدر پاشاسی وسائر سرکرده‌وضابطان طرفندن بردرلو داعیه تحتنده اموالرینی اضاعت ایله تعرض اولنملرینی دولت علیه‌م منع ایلیه وطوائف مزبوره دولت علیه‌مك رعایاسندن اولمغله روسیه دولتی اصلا مرسومونه مداخله ایتمیوب تعرض ایتلیه .

﴿ یکرمی دردنجی ماده ﴾

بعدالامضا وتصدیق المواد درعقب نهرطونه‌نك صاغ طرفنده موجود بولنان جمله روسیه عسکری عودت ورجعته متوجه اولوب امضا تاریخندن برآی ظرفنده طونه‌نك صول قیسنه مرور ایده‌لر مزبور تماما طونه‌نك صول قیسنه کچدکدن صکره حرسوه حصاری بوشالدیلوب عسکر اسلامه تسلیم اولنه و بعده افلاق وبوجاق مملکتلرینك تخلیه‌سنه‌بردن وآن واحدده مبادرت‌اولنوب اشبوتخلیه‌ماده‌سنه‌ایکی آی مهلت تعیین‌اولنور وجمله روسیه عسکری مملکتین مزبورتیندن چکلدکلرندن صکره برطرفدن یرکوکی قلعه‌سنی وبعده ارائیلی وطرف دیکردن اسمعیل قصبه‌سنی کلی واقکرمان قلعه‌لریله‌روسیه عسکری ترك ایدوب عساکر سائره‌لرینه ملحق اولمغه متوجه اولدقدن صکره عساکر اسلامیه‌یه قلاع مذکوره‌یی ترك ایده‌لر اشبو ایکی مملکتك تماما تخلیه‌سنه اوچ آی مدت توقیت اولنور بالاده ذکر اولنان کیفیتدن صکره روسیه عسکری بغدان مملکتنی ترك ایدوب نهر طورله‌نك صول طرفنه‌مرور ایده‌جکدر بوتقریب‌ایله مارالذکر مواضع وممالك تخلیه‌سی ایکی دولتك مسالمت ومصالحهٔ مؤبده‌لرینك امضاسندن صکره بش آی ظرفنده واقع اولوب جمله روسیه عسکری نهر طورله‌نك صول قیسنه مرور ایلدکده اول زمان خوتین وبندر قلعه‌لری عساکر اسلامیه‌یه تسلیم اولنور انجق مجرد بوشروط ایله که ینه وقت مزبورده قلبرون حصاری تصریح اولنان اراضیسی مصالحهٔ مؤبده‌نك اون سکزنجی ماده‌سنده ایضاح اولندیغی اوزره آق صو ایله اوزی صوبی بیننده واقع صحرای خالیه‌نك

زاويه‌سيله الى الابد معارضه‌دن برى روسيه دولتنه تسليم اولنه و آق دكز اطه‌لرينه دائر روسيه دونماسنك مصالحى و تنظيمات درونيه‌لرينه قابل اولديغى سرعتله جزاير مذكوره اول حواليده بولنان روسيه عسكرى طرفندن كالاول معارضه‌دن برى دولت عليه‌مك ضبطنه رد اولنه‌لر چونكه بعد مسافه سببى ايله قابل دكلدركه توقيت وقت اولنه و دولت عليه‌م تعهد ايدركه دوست بر دولت اولديغى جهتله دونماى مذكوره‌نك استعجال عزيمتى ملاحظه‌سيله دولت عليه‌م ايفاى لوازمه اعانت ايدوب وسع وامكان مرتبه‌ده اقتضا ايدن نسنه‌لرى ويريلوب اولبابده دولت عليه‌مه رد اولنان مملكتلرده مادامكه روسيه عسكرى موجود بولنور ايسه اشبو مملكتلرك حكومتى ونظامى روسيه‌لونك ضبطنده بولنديغى اوزره قالوب جمله روسيه عسكرينك كليا خروجلرى وقتنه دكين دولت عليه‌م جانبندن ممالك مذكوره‌نك حكومتنه مداخله اولنميه و بو مملكتلرده بولنان روسيه عسكرينك اقتطاف مأكولات وتدارك لوازم سائره‌سنه الان عمل اولنديغى اوزره كذلك تماما خروجلرينه دكين عمل اولنه و روسيه عسكرينك باش سرعسكرى بوبابده مخصوصا تعيين اولنان دولت عليه‌مك مأمورلرينه ممالك مزبوره‌نك هر برى تخليه اولنديغنى خبر ايتمدكجه دولت عليه‌مك عسكرلرى رد اولنان اشبو قلعه‌لره اياق باصميوب بالنفس دولت عليه‌م دخى رد اولنان اشبو مملكتلرنده كندو حكومتنى ادخال ايتميه قلاع وقصباتده موجود اولان روسيه‌لونك ذخيره ومهماتى مرادلرى اوزره روسيه عسكرى طرفندن تخليه اولنوب دولت عليه‌مه رد اولنان قلعه‌لرده مجرد بوانناده موجود بولنان دولت عليه‌م طوپلرينى ترك ايده‌لر و دولت عليه‌مه رد اولنان عامهٔ ولايتلرك اهاليسى هر نه جنس وحال وكيفيتدن ايسه‌لركه روسيه دولتنك خدمتنده مستخدم اولمشلردر عقد اولنان مهلت سنويه‌ده اهل وعيال واموالرى برله روسيه عسكرى ايله معا چكيلوب نقل ايتمك رغبتنده اولنلر منع اولنميوب شروط مذكوره مقتضاسنجه كرك اولزمان وكرك تماما برسنه مدتنده وجوهله منع اولنمامسنه دولت عليه‌م تعهد ايده .

﴿ يكرمى بشنجى ماده ﴾

كرك اناث وكرك ذكور جنسندن اولان بالجمله اسراى محاربه وسائر اسيرلر هر نه پايه ورتبه‌دن ايسه‌لر ايكى دولتك اراضيلرنده بولندقجه روسيه دولتنده حسن ارادتلريله تنصر ايدن مسلمين و دولت عليه‌مده حسن ارادتلريله دين محمدى‌يى قبول ايدن خرستيانلردن ماعدا بالجمله اشبو عهدنامهٔ مباركه‌نك تصديقنامه‌لرى مبادله‌سندن صكره درعقب واصلا

بردرلو بهانه ایله طرفیندن بلاعوض وبغیر ثمن آزاد واسترداد وتسلیم اولنه‌لر کذلك گرفتار بند استرقاق اولان بالجمله خرستیانلریعنی لهلو وبغدانلو وافلاقلو وموره‌لو واهالیٔ جزایر وکورجیلر وسائربالجمله وبلا استثناء بلاثمن وغیر عوض آزاد اولنه‌لر کذلك اشبو مصالحهٔ مبارکه‌نك انعقادندن صکره برتقریب ایله گرفتار بند استرقاق اولان روسیه رعایالری دولت علیه‌مده بولندقجه رد وتسلیم اولنه‌لر وکذلك دولت علیه‌مك رعایالری حقنده بعینه بومعاملهٔ متشابهه اوزره حرکت ایتمکه روسیه تعهد ایدر .

﴿ یکرمی التنجی ماده ﴾

اشبو ماده‌لر امضا اولندیغی خبری قریمه واوزی‌یه رسیده‌اولدیغی کبی درعقب قریمده اولان روسیه سرعسکری اوزی محافظیله مخابره ایدوب اشبو امضا تاریخندن ایکی آی ظرفنده معتمد آدملر کوندریله‌رك قلبرون حصارینی مارالذکر اون‌سکزنجی ماده‌ده‌تصریح اولنان صحرالر ایله تسلیم وتسلم قبول ایده‌لر واشبو معتمد ادملری ملاقاتلری کوننده‌ن ایکی آی‌ظرفنده مارالذکر ماده‌یی تکمیل ایده‌لرکه شویله‌که بای حال اشبو عهد نامه امضا اولندیغی کوندن درت آی مدتده وقابل ایسه مدت‌اقلده مادهٔ مشروح ختام پذیر اولوب کمایا اجرا اولنه ومأموریتلری تکمیل اولندیغنی صدراعظم جانبنه وفلد مارشال طرفنه بلا تأخیر اخبار ایده‌لر .

﴿ یکرمی یدنجی ماده ﴾

بومصالحهٔ مبارکه‌یی وموالات ومصارفاتی بین‌الدولتین زیاده تأکید ایله تمهید وتقویه ضمننده طرفین رضاسیله توقیت‌اولنه‌جق میقاتده‌اشبو مصالحهٔ‌خیریه‌یی تصدیقا تصدیقنامه‌لر ایله فوق‌العاده بیوك ایلچیلر بعث وتسییر وایکی ایلچیلر رأس حدودده معاملهٔ متشابهه ایله مقابله اولنوب دولت علیه‌مك عندنده زیاده معتبر اولان اوروپا دولتنك ایلچیلری حقلرنده رعایت اولنان رسم معتاد اوزره موی‌الیهما دخی مرعی قلنوب دلالت صفوت جانبین اوزره ایلچیان موی‌الیهما وساطتیله شان دولتلرینه لایق هدایا ارسال اولنه .

﴿ یکرمی سکزنجی ماده ﴾

دولت علیه‌م مرخصلری موی‌الیهما توقیعی رسمی احمد ورئیس‌الکتاب ابراهیم منیب دام مجدهما ودولت‌روسیه‌نك‌لغوتنا جنرالی پرنج ربنین‌ختمت‌عواقبه بالخیرطرفلرندن

اشبو مصالحۀ مؤبده‌نك ماده‌لری امضا اولندقدن صکره صدر اعظم وروسیه دولتنك فلد مارشالنك تنبیهاتی ایصالیله برا وبحرا کلیتلووساٸر یرلرده واقع عساکر جانبین میانه‌لرنده هردرلو معاملۀ خصمانه منع اولنمق لازم کلمکله درعقب صدراعظم وفلد مارشال جانبلرندن اق دکز وقره دکز وقریم قارشوسنده واقع دونمایه ومواضع ساٸره محاربه‌یه اولاقلر کوندریلورکه بعد انعقاد المصالحه هریرده معادات ومقاتلات دفع اولنه وبرکونه اولاقلر صدراعظمك وجنرال فلد مارشالك تنبیهنامه‌لریله مصون ومأمون اوله‌لرکه روسیه اولاغی روسیه سرعسکری طرفنه تسابق ایدر ایسه اشبو روسیه سرعسکرینك وساطتیله صدر اعظمك تنبیهنامه‌سنی دولت علیه‌م سرعسکرینه تسییر ایلیه وصدر اعظمك اولاغی تبادر وتقادم ایدر ایسه سرعسکر دولت علیه وساطتیله فلد مارشالك تنبیهنامه‌سنی روسیه سرعسکرینه بعث وتسییر ایلیه وعقد اولنان مصالحۀ مبارکه‌نك عقود وعهودی تمهیدی کرك طرف همایون خسروانه‌مدن وکرك روسیه پادشاهی مشارالیها طرفندن صدر اعظم ودولت روسیه فلدمارشالی پترو قونته رومانجوفه تفویض واحاله اولنمغله عهدنامه‌ده مسطور اولان مصالحۀ مؤبده‌نك جمله ماده‌لری ایکیسنك حضور ومواجهه‌لرنده عقد اولنمش کبی صدراعظم وفلد مارشال جانبلرندن دولتین طرفلرندن کندولره ویریلان رخصت کامله مقتضاسنجه مواد مذکوره‌یی امضا وخاتملریله تصدیق ایدوب اشبو مواد مفهومنده عقد وتمهید ووعد اولنان ماده‌لر قویا وبلا تغییر مرعی ودقتله اجرا اولنوب خلافنه اصلا برنسنه عمل اولنمیوب فرد واحده دخی ایتدیرلیه وبعینه مطابق المعنی صورتلری امضا وخاتملریله تقریر وتصدیق اولنوب صدر اعظمك سندی ترکی واطلیان لسانیله فلد مارشالك سندی روسیه واطلیان لسانیله دولتین جانبلرندن کندولره ویریلان رخصتنامه‌لر دخی مرخصلر طرفلرندن ودولت علیه‌م جانبندن اولمق اوزره فلد مارشاله ایصال وموادك امضاسندن صکره بش کون ویاخود قابل اولور ایسه مدت اقلده دخی مبادله اولنوب صدر اعظمك سنداتنی تسلیم ایتدکاری انده فلد مارشال قونته رومانجوفك سندلرینی اخذ ایده‌لر .

خاتمه

ایمدی فیمابعد مواد مرقومه اوزره تجدید وتمهید اولنان صلح وصلاح رافع الحرب والکفاح مقرر ومعتبر طوتیلوب شیمۀ کریمۀ شهریاران صداقت معتاد وقاعدۀ مرعیۀ تاجداران

وفا اعتیاد اوزره عهد ومیثاق وتماما تصدیق ایدرزکه کرك ذکر اولنان یکرمی سکز موادك شروط وقیودینه وصاح صلاحك مواثیق وعهودینه وکرك دیکر ایکی قطعه اعطا اولنان نشان همایونمده محرر ومسطور مادیتنك شروطلرینه کمال رعایت اولنوب مادامکه اولجانبدن دخی مرخصلری طرفندن تأیید وتصدیق اولنسان موادك خلافنه وضع وحرکت صادر اولمیه طرف همایون پادشاهانه مزدن واخلاف نصفت انصافمزدن وکلای عالیمقام ومیرمیران صاحب الاحتشام وامراء ذوی الاحترام وعموما عساکر نصرت ارتسامیز وبالجمله عبودیتمز ایله شرفیاب اولان طوائف خدامدن برفرد خلافنه متعلق وضع وحرکت ایلمیه .

تمت تمام

خاتمهٔ عهدنامه‌ده مذکور ایکی ماده‌دن بریسی مصارف حربیه تضمینیدرکه دولت علیه اوچ تقسیط ایله بهر سنه‌بشر بیك کیسه اقچه ویرلمك اوزره اوچ سنه ظرفنده روسیه‌لویه اون بش بیك کیسه اقچه تأدیه ایتمکی تعهد ایتمشدر ایکنجیسی آق دکز اطه‌لرینك سرعت تخلیه‌سیدرکه ذکر اولنان عهدنامه‌نك اون یدنجی ماده‌سنده اق دکزده بولنان روسیه دونمه‌سنك اوچ آی مدتده چکلمه‌سی مشروط ایسه‌ده ممکن مرتبه بران اقدم حرکت ایتمسنی روسیه دولتی تعهد ایلمشدر .

دردنجی بابك تکمله‌سی

اشبو دردنجی بابك حاوی اولدیغی زمان سلطنت سنیه‌نك انحطاط جلیسی اوانی اولمغله ضایعات مادیه ومعنویه‌سی کون بکون تزاید وترقی ایلمشدر فقط شوراسی دخی فراموش اولنمامیدرکه دولت عثمانیه‌نك ابتدای ظهورندن التمش سنه صکره اوروپا قطعه‌سنه تجاوز قلنمش اولدیغی حالده بیك یوز اون تاریخنده واقع قارلویجه معاهده‌سنه کانجه‌یه قدر اوچیوز اللی سنه قدر مدتده سلطنت سنیه مغلوبانه عقد مصالحه‌یه مضطر اولمیوب علی الدوام علم افراز غالبیت اولمغله بویله برفیوضات طویله‌دکه بردولتده واقع اولمدیغی احوال دوله کسب وقوف ایدنلرك مسلمیدر مقتضای احکام کونیه ایله معاهدهٔ مزبوره طمشواردن ماعدا کاملاً مجارستانی حکومت دولت علیه‌دن اخراج ایلدیکی مثللو موره جزیره‌سنی وندکلولره پودلیا ایالتنی لهلولره ازاق طرفلرینی روسیه‌لولره ترك وتسلیم ایلمکله دفعهٔ بوقدر ممالك الدن چیقدی اکرچه اون ایکی سنه مرورنده بالطه‌جی محمد پاشانك غایهٔ مشهوره‌سیله مسقولو النه کچن یرلر ودرت سنه صکره شهید علی پاشا همتیله موره جزیره‌سی مع

زیادهٔ استرداد اولنمش ایسه‌ده بونشئه غالبیت دوام ایتمیوب ورادین انهزامنك تعاقب خماریله مبدل حزن وملال اولدی ونمچه‌لولر طمشوار وبلغراد ایالتلرینی استیلا ایلدیلر مؤخراً ابراهیم پاشانك شان سلطنته غیر جسبان اوله‌رق اچدیغی ایران سفری دخی اتلاف مال ورجال وتخریب ممالك اسلامیه‌دن بشقه برشیئه مفید اولمدقدن ماعدا ممالك طاغستانی مسقولولر ایله مقاسمه‌یه تشبث ایلسی سلطنت سنیه‌نك اوحوالیده بولنان اهل اسلام نظرنده‌کی اعتماد واعتبارینی ضایع ایلدی بیك یوزاللی تاریخنده ظهور ایدن روسیه ونمچه محاربه‌لرینك برنجی سنه‌سنده مسقولولر اوزی ونمچه‌لولر نیش قلعه‌لرینی استیلا ایتلری موجب دهشت اولمشیکن ایرتسی سنه مذکور قلعه‌لر استرداد اولندقدن بشقه اطه قلعه‌سی فتح وتسخیر اولندیغندن وبوندن اول ایکی دفعه واقع اولان نمچه محاربه‌لرنده سلطنت سنیه ضایعات عظیمه‌یه کرفتار اولمق حسبیله ارکان دولتك نمچه محاربه‌سندن کوزلری قورقمش ایدوکندن هیئت سابقه اوزره صلحی غنیمت اتخاذ ایده‌کلدکلری حالده مجرد صدر اعظم بولنان یکن محمد پاشا مرحومك اقدام وهمتیله سفره دوام وبلغراد قلعه‌سنك فتحنه اقدام اولندی ولطف حقله بومقصد دخی حاصل اولدقدن صکره صلحه نظام ویرلدی .

اوستریالولرك طونه‌نك بوطرفنده تمکن واستملاکلری سلطنت سنیه‌یه باعث انسلاب اسایش وامنیت اولمشیکن بووجهله بلغراد ایالتنك استردادی ونمچه‌لولرك طونه‌نك قارشو جانبنه طرد وابعادی دولت علیه نظرنده شمدی‌یه قدر واقع اولان کافهٔ ضایعات کیرو النمشجه‌سنه موجب ممنونیت وباعث فخر ومباهات اولوب جهانکیرلك وکشور کشالك خاطره‌لری دخی بالکلیه متروك وحال حاضرك دوام وبقاسندن بشقه امید وامال طریقلری غیر مسلوك اولمغله اوتوزسنه قدر عائلهٔ حرب وقتالدن اجتناب ایله امرار زمان اولندی انجق (حاضراول جنکه اکر ایستر ایسك صلح وصلاح) قاعدهٔ کلیه‌سنه اعتنا ودقت اولنه‌ماسیله سکسان ایکی سفرنده دولت علیه‌نك اولانجه نظامات عسکریه‌سی دخی پریشان وازمایش حرب وقتال ایدن وزرا وامرانك منقرض اولمش ایدوکی میدانه چیقدی قینارجه معاهده‌سی مسقولولرك ممالك سلطنت سنیه حقنده اولان سوء قصدلری دستکاهنی قورمش وتاربود استیلایی حاضرلمش اولدیغی ارکان دولتك مشهود ومعلومی اولمغله بعدازین روسیه تعرضات وتجاوزاتندن قورتلمق پك کوچ اوله‌جغی مطالعاتیله خیر خواهان سلطنت کرفتار اندوه وملال اولمشدر .

احوال ملکیه

فصل سابقده بیان اولندیغی اوزره غرب اوجاقلرك باشلو باشلرینه بر اداره اولوب طرف دولت علیه‌دن والی کوندریله‌من ایسه‌ده جابجا رکاب همایونه وارکان دولته هدیه تقدیم ایدرلر وقپودان پاشالری مرجع بیلورلر ایدی کوپریلی مرحوم بونلری مؤاخذه‌یه ابتدار وسلطنت سنیه‌نك سزك کبی عاصیلرك قوللغنه احتیاجی یوقدر دیو شدت اظهار ایدوب سواحل عثمانیه محافظلرینه فرمانلر اصداریله غرب اوجاقلری کمیلرینك مدافعه اولنملرینی وحتی حاجیلرینك بیله سواحل مصریه‌ده قبول قلنماملرینی توصیه وتنبیه ایلمسیله اوجاقلو خلقی بو معامله‌دن وباخصوص اناطولی ساحللرندن عسکر یازمق ماده‌سی کبی منبع عصبیتلری اولان شیدن مهجور اوللرندن بغایت توحش ایدرك دامن استرحامه صارلدیلر وجانب سلطنت سنیه‌دن کوندریله‌جك والیلره اطاعت ایده‌جکلرینه تعهد ایلدیلر بناء علیه ذکر اولنان اوجاقلره بکلربکیلر کوندرلدی ایسه‌ده ایشك ارقه‌سی ارانلمدیغندن ازوقت ظرفنده ینه اسکی حاله مبدل اولدی بوندن صکره طرابلسده قره‌مانلی وتونسده منملی اوغلی خاندانلری تأسس ایدوب قره‌مانلی سلاله‌سندن اك صکره والی بولنان علی پاشا اواخر سلطنت محمود خان ثانیده استانبوله جلب وطرابلسه جانب دولتدن والی نصب اولنمش ومنملی اوغلی خاندانی الحالة هذه تونسده اجرای حکومت ایتمکده بولنمشدر جزایرده بویله بر سلاله تأسس ایده‌میوب الحکم لمن غلب قاعده‌سی اوزره دایی تعبیر ایتدکلری صنادید اوجاقدن مقتدر اولانلر فرصت بولدقجه والی بی عزل ومسند حکومته متصاعد اوله کلورلر ایدی احوال عسکریه بحثنده ایراد اولنه‌جغی وجهله مصرده بولنان یکیچری وسائر طوائف عسکریه‌ٔ موظفه‌نك قوت وسطوتلری زائل اولدقجه امرای چراکسه‌نك تغلب وتسلطلری ارتدیغندن والی بولنانلرك اجرای حکومت ایده‌بیلمسی انلرك انضمام رأی ورضالرینه موقوف اولدی بو کوله‌من بکلرینك عصبیتلری دولت چراکسه زماندنبرو ممتد اولوب چونکه یاوز سلطان سلیم خان حضرتلری مصری فتح ایتدکده استیمان ایدن امرایه مناصب مصریه‌دن شیخ البلدلك و امیرالحاجلك و لسان عصرمن اوزره مدیرلك وقائممقاملق مقامنه قائم اولان کاشفلك کبی بر طاقم مراتب ومأموریت تخصیص واحسان ایتمشدی بونلر عادت قدیمه‌لری وجهله نوبنو چرکس کوله‌لری اشترا ودائره‌لرنده تربیه ایدرلر وقابلیتلیجه چیقانلری کاشفلك وسائره مثللو مأموریتلر ایله چراغ ایتمکله ترقی ایده ایده سلك امرایه داخل اولورلر ایدی لکن امرای مرقومه برقاچ فرقه اولوب

یکدیکریله مخاصمه‌لری دخی اکثر اولدیغندن فرقهٔ مغلوبه صعید ایچنه فرار ووقت فرصته انتظار ایدوب وقتا که مناصبده بولنان امرانك یاظلم وتعدیلری سبیله خلقك نفرتی زماننده ویاخود میل اسایش واستراحت ایله بطالتلری وقوعنده دائره‌لری خلق وجمع ایده‌بیلدکلری عربان عسکریله مصره هجوم ومتصدی حرب وقتال اولورلر ایدی والی بولنانلر اقتضای وقت وحاله کوره یامناصبده اولان امرایه معاون ویاخود بیطرف کبی بولنوب اکر هجوم ایدنلر نائل فوز وظفر اولورلر ایسه انلر مصره داخل ومخالفلری فراره مجبور اوله‌جقلرندن اوحالده والی دخی امرای غالبه‌یه مناصب مذبوره‌یی توجیه وخلعتلر اکسا ایدوب طرف دولته دخی فراریلرك خباثتندن وفرقهٔ غالبه‌نك خدمات دولتده حسن سلوکه تعهد وعلمای مصری کفیل ارائه ایلدکلرندن بحثله عرض محضر تقدیم ایدرلر ایدی بعضاً دخی اتفاق امرایله والی بولنانلر مقام حکومتدن تنزیل وبر طاقم اسباب واعذار واهیه‌یی متضمن جانب دولته عرض محضر تقدیم اولنوب اکرچه بونلرك تزویراتی نزد دولتده معلوم ایسه‌ده تأدیب وتربیه‌لرنده حکیمانه حرکت وتکلفات عظیمه اختیارندن مجانبت اولنه‌کلمکله یکیدن والی نصب وارسال قیلنور ایدی

حتی روسیه سفری هنکامنده رئیس امرا بولنان بولوت قپان علی بك روسیه دوننماسی امیرالی ایله اتحاد ایدرك علناً عصیان وتبدیل خطبه درجه‌سنه قدر اجتسار ایتمش وایکی اوچ سنه مصره والی کوندریله‌میوب خیلیجه باعث تشویش اولمشیکن کندو چراغی اولان امرادن ابو الذهب محمد بکك همت وسطوتیله مغلوب ومقتول اولدی وغائلهٔ طغیانندن دولت وملت قورتلدی عصر احمد خان ثالث ومحمود خان اولده اوتوز سنه‌یه قریب بغداد والیلکنده بولنمش وقوت وثروتی مشهور افاق اولمش اولان حسن پاشا زاده احمد پاشا پك چون کوله اشترا ایدوب بونلردن کسب لیاقت وقابلیت ایدنلری کرك دائرهٔ حکومتده وکرك ملحقات ایالتده استخدام ایتمکله بغدادده‌دخی برکوله‌من حکومتی تحدث ایلدی مشارالیهك وفاتندن صکره جانب دولتدن والی کوندرلمش ایسه‌ده پایدار اولامامغله ایالت بغداد مذکور کوله‌منلردن تحصیل نفوذ و اقتدار ایدنلره توجیه اولنمغه باشلیوب تا محمود خان ثانی اواخر سلطنتنده والی بولنان داود پاشادن تخلیص اولنجه‌یه قدر کوله‌من حکومتی دوام ایلشدر مشارالیه احمد پاشا اکرچه مطیع ومنقاد اولوب حتی حکیم اوغلی علی پاشا ایله بینلرنده خصومت قویه واقع اولدیغندن قرق التی تاریخنده بغداددن عزل ورقه ایالتنه نقل ایلدکده مشارالیه احمد پاشا اطاعت ومنصبی جانبنه عزیمت ایدوب

مؤخراً کوپریلی زاده عبدالله پاشا انهزامنده شرق سرعسکری نصب اولنمشیدی طالعی مساعد بر ذات اولمغله هنگام سرعسکریسی نادرشاهك هند طرفلرینه هجومی اوانه تصادف ایدرك مخاطرات حربیه‌دن امین وایرتسی سنه ینه بغداد والیلکنی تحصیل ایله کامین اولدی بوندن صکره وفاتنه قدر حکومت دارالسلامده مسند نشین استقلال وایکنجی دفعه نادر شاهك بغدادی محاصره‌سنده مدافعهٔ حکیمانه ایله نزد دولتده حائز اعتبار واقبال اولمشدر نادر شاه احمد پاشا ایچون پك عقل ودرایت اصحابندن برادمدر زیرا بنمله دولت عثمانیه‌یی ودولت عثمانیه ایله بنی اخافه ایدوب کندوسی راحت واسایش ایله امرار وقت ایدر دیدیکی منقولدر پاشای مشارالیهك یالکز بیك ایکیوز کوله وایچ اغاسی اولوب بالجمله دائره‌سی خلقی اون بیك کشی‌یه بالغ اولدیغی عنقهٔ ثقاة ایله مروی اولمسنه نظراً اطاعت وانقیادیله برابر شویلجه بغداددن عزل اولنوویرمسی دخی پك قولای شی اولمدیغی استدلال اولنور وبوقضیه مشارالیهك کوله‌سی وداماذی اولوب کندوسندن صکره والی اولان سلیمان پاشانك عزلی واقع اولمشیکن فعلاً اجراسی قابل اوله‌میوب استعفای قصور واستدعای مرحمت ایلمسنه بنا ایدیله‌رك ایفا قلنمش اولسیله مؤیددر بوبابده سلطان محمود خان اول حضرتلرینك مفصل برقطعه خط همایونلری صادر اولمشدرکه عینیله واصف تاریخنده مسطوردر

بوعصرك اواخرینه طوغری اناطولیده دره بکلری وروم ایلنده اعیانلر حادث اولوب سلطان محمود خان ثانینك اواسط سلطنتنه قدر پایدار اولمشلردرکه بونلرك روش اداره‌لری واسباب نشئت وحدوثلری بمنه تعالی باب اتی تکمله‌سنده ایراد وتفصیل اولنور

احوال ارکان دولت

کوپریلی صدارتندنبرو استانبولده چوقلق وزرا بولندیرلمامسی قاعده اتخاذ وکیدرك تأیید وتشدید اولنمغله قبه وزارتی بالکلیه متروك اولدیغی مثللو دفتردارلره وزارت ویرلمك اصولی دخی الغا قلندیغندن استانبولده وزرادن یالکز صدر اعظم وقپودان پاشا ونادراً سلطان قوجه‌لرندن توقیعی پاشا بولنور وارکان دولت دنیلان ذوات مشارالیهم ایله شیخ الاسلام افندی وقاضیعسکرلر واستانبول قاضیسندن ووزیر کتخداسی ودفتردار ورئیس افندیدن عبارت ایدی اکرچه فی الاصل وزیر کتخدالری مقام صدارتده بولنان ذواتك خدمهٔ مخصوصه‌لرندن ایدیسه‌ده صکره‌لری عظمای رجال دولتدن انتخاب اولنه کلسیله بالجمله مناصب خواجکان واغوانك مافوقنده طوتلمشدر مع مافیه دیوان همایون مناصبنده

معدود اولمامقله بعض مراسم وتشريفاته وتوقيعلك ودفتردارلقلر وریاست ودفتر امانتندن عبارت اولان مناصب ستهیه داخل اولمدیغی حالده شیخ الاسلامره ولی النعم علم اولدیغی مثللو علی الاطلاق اغا افندمز تعبیری دخی وزیر کتخداسی دیمك ایدی ایکنجی درجه اعتبار اولنان مناصب چاوش باشیلق وضربخانه ومطبخ عامره وشهر وترسانه وکمرك امانتلری کبی مأموریتلر اولوب بونلر قپوجی باشیلره و خواجکانه توجیه اولنور وبیوك وکوچك میراخورلقلر وقپوجیلر کتخدالغی وبلوك اغالقلری وطوبجی وجبه‌جی باشیلق قپوجی باشیلره تفویض قلنور ایدی میرعلملك فی الاصل مناصب مذکوره مثللو مستحق اولنلره ویریلور ایکن صکره‌لری قپوجی باشیلرك الك اسکیسنه مخصوص اولمش وبالجمله قپوجی باشیلرك ضابط ورئیسی اولمق حیثیتی اکتساب ایلمشدر نشانجیلق ودفتر امانتی مناوبه صورتیله وشق ثانی وثالث دفتردارلقارینك ایشلری پك خفیف ونوادر حکمنده قالمقله بومأموریتلر قید حیات وجهله عظمای رجاله توجیه اولنور وباش محاسبه وبیوك روزنامجه واناطولی محاسبه‌سی وسائر قلم خواجه‌لقلرندن عبارت اولوب مناوبه مناصبی دینلان مأموریتلر برسنه‌لك اولمق اوزره معزول قلان رجال وخواجکانه احاله قیلنور ایدی مفصلات تواریخده واسکی تقویم وقایع نسخه‌لرنده مسطور اولدیغی اوزره هرسنه عقیب عید فطرده توجیهات عمومیه اجرا اولنوب بالجمله وزرا ورجال وامرای عسکریه‌وقپوجی باشی وخواجکان منصبلری ابقاء ویاجدداً توجیه وسالف الذکر مناوبه مناصبنك باش محاسبه وبیوك روزنامجه واناطولی محاسبه‌سی مثللو بیوکاری کتخدا ودفتردار ورئیس معزوللرینه وکوچکلری خواجکانه تفویض اولنوب بونلردن دخی محروم قالانلره عطیهٔ سنیه احسان اولنور ایدی .

قپوجی باشیلق وخواجکانلق رتبه‌لرینی حائز اولانلر اوتوزر قرقر کشیدن عبارت اولوب حتی صدراعظم دامادابراهیم پاشا کندوسنك دیوان افندیسنی خواجکانلق رتبه‌سیله بکام ایتمك اوزره عرض ایلدکده سلطان احمد خان حضرتلری خواجکانك دفترینی طلب ویکرمی عدده بالغ اولدیغنی معاینه ایدرك استکثار وادارهلری مشکل اولور جوابیله شمدیلك تأخیرینی اراده بیوردقلری منقولدر .

ذکر اولنان مناوبه منصبلری قلم خواجه‌لکلری دیمك اولوب اکرچه هرقلمك خدمت مخصوصه‌لری وارایسه‌ده کیسه‌دار وممیزلری معرفتلریله اداره اولنمقله منصب صاحبی خانه‌سنده اوطورر وکیسه‌دار افندی تمهیر وصح اولنه‌جق اوراقی کوتوروب ایجابنی

مؤخراً کوپریلی زاده عبدالله پاشانڭ هنزامنده شرق سرعسکری نصب اولنمشیدی طالعی مساعد بر ذات اولمغله هنگام سرعسکریسی نادرشاهك هند طرفلرینه هجومی اوانه تصادف ایدرك مخاطرات حربیه‌دن امین وایرتسی سنه ینه بغداد والیلکنی تحصیل ایله کامبین اولدی بوندن صکره وفاتنه قدر حکومت دارالسلامده مسند نشین استقلال وایکنجی دفعه نادر شاهك بغدادی محاصره‌سنده مدافعهٔ حکیمانه ایله نزد دولتده حائز اعتبار واقبال اولمشدر نادر شاه احمد پاشا ایچون پك عقل ودرایت اصحابندن برادمدر زیرا بتمله دولت عثمانیه‌یی ودولت عثمانیه ایله بنی اخافه ایدوب کندوسی راحت واسایش ایله امرار وقت ایدر دیدیکی منقولدر پاشای مشارالیهك یالکز بیك ایکیوز کوله وایچ اغاسی اولوب بالجمله دائره‌سی خلقی اون بیك کشی‌یه بالغ اولدیغی عنقهٔ ثقاة ایله مروی اولمسنه نظراً اطاعت وانقیادیله برابر شویلجه بغداددن عزل اولنوویرمسی دخی پك قولای شی اولمدیغی استدلال اولنور وبوقضیه مشارالیهك کوله‌سی ودامادی اولوب کندوسندن صکره والی اولان سلیمان پاشانڭ عزلی واقع اولمشیکن فعلاً اجراسی قابل اوله‌میوب استعفای قصور واستدعای مرحمت ایلمسنه بنا ایدیله‌رك ایفا قلنمش اولمسیله مؤیددر بوبابده سلطان محمود خان اول حضرتلرینك مفصل برقطعه خط همایونلری صادر اولمشدر که عینیله واصف تاریخنده مسطوردر

بوعصرك اواخرینه طوغری اناطولیده دره بکلری وروم ایلنده اعیانلر حادث اولوب سلطان محمود خان ثانینك اواسط سلطنتنه قدر پایدار اولمشلردر که بونلرك روش اداره‌لری واسباب نشئت وحدوثلری بمنه تعالی باب آتی تکمله‌سنده ایراد وتفصیل اولنور

احوال ارکان دولت

کوپریلی صدارتندنبرو استانبولده چوقلق وزرا بولندیرلمامسی قاعده اتخاذ وکیدرك تأیید وتشیید اولنمغله قبه وزارتی بالکلیه متروك اولدیغی مثللو دفتردارلره وزارت ویرلمك اصولی دخی الغا قلندیغندن استانبولده وزرادن یالکز صدر اعظم وقپودان پاشا ونادراً سلطان قوجه‌لرندن توقیعی پاشا بولنور وارکان دولت دنیلان ذوات مشارالیهم ایله شیخ الاسلام افندی وقاضیعسکرلر واستانبول قاضیسندن ووزیر کتخداسی ودفتردار ورئیس افندیدن عبارت ایدی اکرچه فی الاصل وزیر کتخدالری مقام صدارتده بولنان ذواتك خدمهٔ مخصوصه‌لرندن ایدیسه‌ده صکره‌لری عظمای رجال دولتدن انتخاب اولنه کلسیله بالجمله مناصب خواجکان واغوانك مافوقنده طوتلمشدر مع مافیه دیوان همایون مناصبنده

معدود اولمامقله بعض مراسم وتشریفاته وتوقیعلك ودفتردارلقلر وریاست ودفتر امانتندن عبارت اولان مناصب ستهیه داخل اولمدیغی حالده شیخ الاسلامله ولی النعم علم اولدیغی مثللو علی الاطلاق اغا افندمز تعبیری دخی وزیر کتخداسی دیمك ایدی ایکنجی درجه اعتبار اولنان مناصب چاوش باشیلق وضربخانه ومطبخ عامره وشهر وترسانه وکمرك امانتلری کبی مأموریتلر اولوب بونلر قپوجی باشیلره و خواجکانه توجیه اولنور وبیوك وکوچك میراخورلقلر وقپوجیلر کتخدالغی وبلوك اغالقلری وطوپجی وجبه جی باشیلق قپوجی باشیلره تفویض قلنور ایدی میرعلملك فی الاصل مناصب مذکوره مثللو مستحق اولنلره ویریلور ایکن صکره لری قپوجی باشیلرك الك اسکیسنه مخصوص اولمش وبالجمله قپوجی باشیلرك ضابط ورئیسی اولمق حیثیتنی اکتساب ایلمشدر نشانجیلق ودفتر امانتی مناوبه صورتیله وشق ثانی وثالث دفتردارلقلارینك ایشلری پك خفیف ونوادر حکمنده قالمقله بومأموریتلر قید حیات وجهله عظمای رجاله توجیه اولنور وباش محاسبه وبیوك روزنامچه واناطولی محاسبه سی وسائر قلم خواجه لقلرندن عبارت اولوب مناوبه مناصبی دینلان مأموریتلر برسنه لك اولمق اوزره معزول قلان رجال وخواجکانه احاله قیلنور ایدی مفصلات تواریخده واسکی تقویم وقایع نسخه لرنده مسطور اولدیغی اوزره هرسنه عقیب عید فطرده توجیهات عمومیه اجرا اولنوب بالجمله وزرا ورجال وامرای عسکریه وقپوجی باشی وخواجکان منصبلری ابقاء ویامجدداً توجیه وسالف الذکر مناوبه مناصبنك باش محاسبه وبیوك روزنامچه واناطولی محاسبه سی مثللو بیوکلری کتخدا ودفتردار ورئیس معزوللرینه وکوچکلری خواجکانه تفویض اولنوب بونلردن دخی محروم قالانلره عطیهٔ سنیه احسان اولنور ایدی .

قپوجی باشیلق وخواجکانلق رتبه لرینی حائز اولانلر اوتوزقرق کشیدن عبارت اولوب حتی صدراعظم دامادابراهیم پاشا کندوسنك دیوان افندیسنی خواجکانلق رتبه سیله بکام ایتمك اوزره عرض ایلدکده سلطان احمد خان حضرتلری خواجکانك دفترینی طلب ویکرمی عدده بالغ اولدیغنی معاینه ایدرك استکثار وادارهلری مشکل اولور جوابیله شمدیلك تأخیرینی اراده بیوردقلری منقولدر.

ذکر اولنان مناوبه منصبلری قلم خواجه لکلری دیمك اولوب اکرچه هرقلمك خدمت مخصوصه لری وارایسه ده کیسه دار وممیزلری معرفتلریله اداره اولنمقله منصب صاحبی خانه سنده اوطورر وکیسه دار افندی تمهیروصح اولنه جق اوراقی کوتوروب ایجابنی

اجرا ايتديررايدى هرقلمده مصالح جاريه‌دن خرج النمق وحصه اعتباريله منصب صاحبنه وكيسه‌داره ومميزلره وموجود علمايه على مراتبهم تقسيم قلنمق قاعدهٔ مرعيه‌دن اولديغندن اشبو مناوبه منصبلرينه نائل اولنلرك بووجهله كچنديرلمسى اصول عصريه‌دن ايدى باش محاسبه دينلان قلم خزينهٔ دولتك بالجمله قوانين ونظاماتنك وكافهٔ قيوداتك مركزى والك اهميتلى برموقع اولديغندن كيسه‌دارلنى اكثريا دفتردالغه مخرج اوله كلمشدر .

طريق علميه رجالى فى الاصل مدت مديده مقام حكومتده پايدار اوله كلمشلر ايكن كيدرك شيخ الاسلاملق ايله نقيب الاشرافلقدن ماعداسى مناصب موقته‌يه منقلب اولمغله معلوم ومعروف اولان ترتيب قدم ايله برر سنه‌لك اولمق اوزره تفويض اولنور وبعضاً دخى تمديد قلنور ايدى مع مافيه خنكار امامنى وحكيم باشيلق واردو قاضيلنى كبى خدمات ممتازه‌ده بولنانلر وفضائل مادر زاده مالك اولان مخاديم قاعدهٔ مرعيه‌نك خارجنده اوله‌رق طفرات محميانه ايله يكديكره تقدم وشيوخ طريقك يكرمى اوتوز سنه‌ده واره‌مدقلرى مراتبه از مدتده ترقى ايده كلورلر ايدى .

فصول سابقه‌ده بيان اولنديغى وجهله وزرا وميرميران وميرلوالرك منصبلرينه مخصوص اولان خاصلر درجه درجه الغا ومقاطعات ميريه‌يه الحاق قيلنوب بيك يوز اون تاريخنده واقع قارلوجه مصالحه‌سندن صكره بعض ولاته مجدداً خاصلر تخصيص واهالئ مملكت اون بش سنه ممتد اولان محاربه سببيله تكاليف متنوعه تحتنده ازلمش اولديغندن اشبو خاصلر وارداتيله كچنوب ظلم وجوردن اجتناب ايلملرى تنبيه قلنمشيدى لكن بودخى دوام ايده‌مامكله يالكز صدارت وقپودانلق ونشانجلغه مخصوص برر مقدار خاص قالوب رجال دولته تخصيص اولنان زعامتلر دخى قيد حياته منقلب و ايراد حكمنه متحول اولديغنه و حاصل اولان منافعلرى بو عصره كوره اداره‌يه كافى اولمديغنه مبنى كرك استانبولده وكرك طشره‌لرده بولنان ارباب مناصبه صور عديده ايله واردات معينه تشكل ايلديكه بروجه آتى بيان اولنور اولا مقدمجه قبرس ومؤخراً ايدين سنجاقلرندن مقام صدارته مخصوص اولان خاصلر سنوى درت بشيوز كيسه‌يه قدر ملتزمينه الزام اولنه‌كلديكى و فاتح وسلطان سليم وسليمانيه وقفلرينك اداره‌لرى صدر اعظملره محول ايدوكندن بعدالمصارف بوندن دخى بر ايكيوز كيسه منافع حاصل اولديغى اداره ايدنلردن منقولدر .

ثانيا وزرا توجيهاتنده وبا خصوص افلاق و بغدان وبوده‌لقلرى تبدلنده صدراعظمه

ووزير كتخداسنه ومكتوبجى وتشريفاتجى افنديلره ودائرهٔ صدارت خدمه‌سنه عوائد ومصر وبغداد وحلب وشام واليلرندن هدايای معتاده مرتب اولمغله بعض اسكی تشريفات دفترلرنده كورلديكی اوزره بونلردن عصرمزن حسابنجه مقام صدارتده بولنانلره سنوی يكرمی بيك كيسه مقداری واردات معينه حاصل وارتكاب وارتشايه ميانه كوره منافع غيرمشروعه‌يه دخی واصل اولورايدی صدر اعظم وكبرا دائره‌لرنده توابعاته ايلق ويرمك عادت اولميوب انجق دائرهٔ صدارت اوچ بشيوز كيسه‌دن مرتب اولديغندن ماعدا آمدجی ومكتوبجى وتشريفاتجى وكتخدا كاتبی قلملری خلفاسنه كيلار صدر اعظميدن تعينات ويريله كلديكندن مطبخ مصارفاتی كليتلو شيئه بالغ اولور وعيديه ونوروزيه مثللو ركاب همايونه تقديم اولنان هدايای معتاده‌دن بشقه صدر اعظملر سرای همايونه كيتدكجه وباب فتوايه وترسانه وحريقلره عزيمت ايلدكجه وتبديله چيقدقجه آوج آوج التون ويرمك معتاد ايدوكندن صدراعظملرك بعض مسرفجه‌لری حين عزللرنده مديون چيقارلرايدی .

شيخ الاسلاملره وصدوروعظمای مواليه اربه‌لق ناميله برر ايكيشر قضانك حكومت شرعيه‌سی محول واورالره نائب كوندروب حاصلات واقعه‌نك برمقداری نائبلره وقصوری اربه‌لق صاحبلرينه عائد اولمق اصول جاريه ايجابندن اولديغندن مقام مشيختده بولنانلر اشبو اربه‌لقلردن مستفيد اولدقلرندن بشقه مناصب علميه توجيهاتنده بونجه بها ناميله معيناتلری ودائره‌لری خلقنك عوائداتی اولمسيله وقديماً سلطان بايزيد مدرسه‌سی مدرسلكی و اوقافی اداره‌سی دخی مقام فتواده اولانلره مخصوص بولنمسيله منافع عظيمه‌يه دسترس اولورلر وبالفعل قاضيعسكر واستانبول قاضيسی بولنانلره كذلك اربه‌لقلردن وكندولرينه مخصوص حكومت شرعيه خرجلرندن مبالغ وفيره حصول بولور ايديكه يقين وقتلره قدر روم ايلی قاضيعسكرلرينه سنوی اوچ درتبيك واناطولی قاضيعسكرلرينه بيك بشيوز ايكيبيك كيسه راده‌لرنده ومنافع حاصل اولديغی اغزلرندن استماع اولنورايدی .

قپودانلق منصبنه كليبولی سنجاغيله بونجه اطه ولمنی جزيره‌لری منضم اولديغی مثللو قپودان پاشالرك بالجمله اطه‌لره وتونس وطرابلس وجزاير اوجاقلرينه بر نوع نظارتی بولنديغندن مقاطعات ميريه فضله‌سندن وعوائدات وهدايای رسميه‌سندن خيليجه مبالغ حاصل اولور ومصارفات ضروريه‌سنه بلغاًمابلغ كفايت ايدر ايدی وزير كتخدالرينك صدر اعظملرك وارداتی صره‌سنده بيان اولنان عوائداتدن ودفتردارلرك الزام اولنان مقاطعات ميريه قلميه وخرجلرندن ورئيس افنديلرك اذن سفينه وسائر مواد متنوعه

حقنده صادر اولان فرمان خرجلرندن معین اولان وارداتلری کایتلو شیئه بالغ اولوب حتی برایکی سنه بومنصبلرده بولنان وتلف وسرف مثللو صفات مدخوله‌دن بری اولانلر بعدازین مضایقه چکمز دیرلرایدی .

تیمار وزعامت توجیهاتی الغااولنجه‌یه قدر دفترخانه‌نك توجیهات مرقومه ومرافعات ومحاکمات ضمننده اخراج اتدیریلان قیودات خرجنده شهریه ایکی یوز اللی کیسه‌یه قریب حاصلاتی اولوب دفترامینی وکیسه‌دارینك وسائرضابطان وکتبه‌سنك بوندن خصص معینه‌لری وارایدی وکتبه‌یه مخصوص زعامتلرمنحل واخره توجیه اولندقده ایلك سنه‌لکی دفتر امینلرینه عائد ایدی ترسانه وضربخانه امینلرینك ترسانه وضربخانه‌یه مربوط اوجاقلق ومقاطعات ومعادن اداره‌لرندن خرج وقلمیه‌لری ومناصب سائره‌نك دخی معاملات مأموریتلرندن خرجلری وارایدی دولتك اساساً اوچ قلمی اولوب بونلرك برنجیسی دیوان همایون ایکنجیسی خزینهٔ عامره اوچنجیسی دفترخانهٔ خاقانی کتبه‌سی اولمغله‌اشبو قلملره مخصوص ایکی اوچیوز قدر زعامت اولوب آمدی ومکتوبی قلملری ودوائر سائره‌ده وقتاً بوقت ترتیب وتشکیل قلنان قلملر مأموریت عد اولنورایدی وبوجهتله او قلملره مخصوص زعامت یوغیدی حاصل کلام کافهٔ ارکان دولت ومأمورین وکتبه‌وخدمه وجه مشروع اوزره معین ومرتب اولان عوائد وخرج ورسوم معتاده ایله تعیش ایدوب فقط وزرا وکبرادن تقاعد ایدیلان ونادراً استانبول جوارنده واکثریا بروسه وکلیبولی وتکفورطاغی مثللو محللرده اقامه اولنان‌ذوات‌ه کمرکلردن بشریوزبیکرغروش‌درجه‌سنده ماهیه وبعض علیل واختیار کتبه ومحتاجینه کمرکلردن تقاعد علوفه‌سی نامیله برر مقدار نی احسان اولنورایدی ارکان دولتك ثروت وسامانلری‌ایسه تحصیل علوم ومعارف وتسهیل خوائج انام ایچون بنا وانشا ایلدکلری خیرات ومبرات ایله قیاسیله متبین‌اولوب ایچلرندن ازقضا یاخود بالاقتضا نفی ومصادره اولنان ویا حریق وسائره مثللو بلایای کونیه‌یه کرفتار اولنانره کلی اعانه‌لر ایدرلر ایدی حتی سلطان محمود خان ثانی عصرنده کتخداالقدن منفصل بولنان هادی‌افندینك قوناغی کافهٔ اشیاسیله محترق اولدقده‌هرطرفدن وارد اولان اعانات ایله قوناق یاپلدقدن ولوازمات بیتیه تدارك اولندقدن صکره ایکیوز اللی کیسه مقداری فضله قالدیغی وبعض تکلیفسز احباسنك معرض لطیفه‌ده بو حریق سزه‌ایکیوز اللی کیسه‌یه اولدی دیو توریه ایلدکلری منقولدر .

قپوجی باشیلر ایکیسی علی‌طریق‌المناوبه سرای‌همایونده‌واقع اورته قپوده نوبت‌بکلمك

وجمعه سلاملقلرنده وايام رسميه‌ده جمله‌سی ركاب همايونده بولنمق اوزره مأمور اولوب بونلرك ما دوننده برطاقم صلاخوراغالر دخی وارايديكه بونلردخی ركاب همايون خدامندن معدود ورسم كونلرنده ذات شاهانه‌نك آتلرينه بينوب تعليم كنان عرض حشمت ودارات ايدرلر ايدی ديوان همايون قلميله آمدی ومكتوبی وكتخدا كاتبی ودفتردار مكتوبجيسی اوطه‌لری كتبه‌سنك بعض متحيزانه خواجكانلق رتبه‌سی توجيه اولنمق اوصولاً مجاز اولمغله بونلره مناوبه منصبلرندن مناصب مناسبه توجيه قلنديغی مثللو ذكر اولنان قپوجی باشی وصلاخور اغالر وديوان همايون خدامندن اولوب متفرقه تعبير قلنان وكدكلو زعامت صاحبلری بولنان زعما و منصبسز قلان خواجكان تحصيل اموال ميريه وتحقيقات امور معظمه ومصادرهٔ مخلفات وزرا واغنيا وسوق عسكر وبعض وزرايی برمنصبدن ديكر منصبه وياخود منفايه كوتورمك وياقتل ايلمك مثللو خدمات موقته‌ده استخدام اولنورلر وايشنك درجه‌سنه كوره منتفع اولورلر ايدی .

بيك تاريخندن صكره وزرا تكثر ايلديكندن ميرميران منصبی اولان ايالات وزرايه توجيه اولنه كلمكله بكلر بكيلرك اكثری بالطبع ميرلوالق منزله‌سنه تنزل ايدرك عهده‌لرينه برر سنجاق تفويض قيلنور ايدی كيدرك وزرا بر درجه دها تزايد ايلديكنه مبنی ايالات داخلنده بولنان سنجاقلردن بعضيلری وياخود برايكيسی برلشديريله‌رك وزرايه توجيه قلنمق وافلاق وبغدان داخلنده بولنان خوتين وبندر وسائر سرحد قلاعی محافظلری بولنان وزرا وامرانك مدار تعيشلری اولمق اوزره روم ايلی واناطوليدن الحاقاً مناسب سنجاقلر تفويض اولنمق اصولدن اولدی زيرا اومثللو سرحدات محافظلرينك حوزهٔ حكومتلری ضيق وحاصلاتلری قليل اولمغله وقاعدهٔ قديمه اوزره خاص تعيينی دخی متروك بولنمغله بووجهله اقدار اولنملری ضروريادن ايدی بر سنجاقده مقاطعات ميريه كثرت اوزره اولوبده زعامت وتيمار واراضیٔ موقوفه از بولنور ايسه ولاة ايچون اول سنجاق نمادار اولوب عكسی تقديرنده بی‌حاصل اعتبار اولنور ايدی چونكه زعامت وتيمار داخلنده بولنان اراضیٔ بی صاحب ديرلك بولنانلر واراضیٔ موقوفه‌يی متوليلر تعشير ايده‌كلمكله بونلردن واليلره منفعت عائد اولميوب مقاطعات ميريه ايسه بدلات مقيده‌لريله ولاته الزام قيلنور وانلردخی ضمايميله ملتزمينه الزام ومنافع وغيره استحصال ايدرلرايدی مع مافيه بر

سنجاقده سكسان يوز مقاطعه وار ايسه والى بولنانلر الك بش اون عددينى اركان دولت واندرون رجالنك طلب وشفاعتلرى اوزرينه بدل مقيده وياخود جزئى ضمايم ايله متسيينه‌ويرمكه مجبور اولديغى مثللو بش‌اونى دخى مملكت وجوه واشرافنه وبرمقدارينى دخى دائره‌لرى متحيرانه ويرر و ماعداسنى دكريله طالبلرينه احاله ايدر ايدى

ولاة ومتصرفين محول عهدلرى بولنان سنجاقلرك ملحق قضالرينه‌دائره‌لرى كدكلولردن وياخود محللرى خاندانلرندن ويوده‌لر نصب وتعيين والحاقاء عهده‌سنده بشقه سنجاق وار ايسه اكا دخى مسلم ارساليله اداره ايتديرديكى مثللو محافظ قلاع بولنان وسفربر اولان وبالاقتضا سرحدات خاقانيه‌ده اقامه اولنان وزرا وامرا كذلك مسلم نصبيله منصبلرى اولان الويه‌بى اداره ايتديررلر ومنصبى حاصلاتندن برمقدارينى مسلمه ترك ايدوب قصورينى اخذ ايدرلر ايدى بيك ايكيوز اوتوز طقوز تاريخنده ودين ونيكبولى سنجاقلرى واليسى اولان سنكلى ابراهيم پاشانك اولوقت كتخداسى بولنان كمرجى صالح پاشا مرحوم نيكبولى سنجاغى مقاطعاتى بك منفعتلى اولديغندن بعدالخرج والمصارف والى‌يه اوچبيك كيسه منفعت قالور ايدى ديو روايت ايدردى

وينه اواخر سلطنت محمود خان ثانيده الويۀ ثلاثه يعنى يانيه وترحاله وسلانيك واليسى اولان سركاتبى مصطفى نورى پاشا مرحومدن بالمشافهه استماع اولنمشدركه سلانيك وترحاله مسلملرى بولنان ميرميرانلره يكرمى بشربيك غروش ماهيه ويرر ودربندان محافظه‌لرنده بولنان ارنود سركرده‌لريله معاً دائره‌سى خلقى درتبيك كشى‌يه بالغ اولور ايكن بالجمله معاشات ومصارفاتى تسويه اولندقدن صكره كندوسنه سنوى اون بيك كيسه‌دن متجاوز منفعت قالور ايمش وبوحاصلاتك اكثريسى ترحاله سنجاغندن اولوب سلانيك ويانيه سنجاقلرى بالنسبه نمادار اولمديغى ومملكتلر توزيعاتنه كرك عيناً وكرك بدلاً كندوسى ودائره‌سى ايچون برپاره وضع ايتديرمديكنى والمديغى مرحوم مشاراليه افاده وتوثيق ايدر ايدى وينه اواخر سلطنت محمود خان ثانيده پارس سفيرى اولان احمد فتحى پاشا مرحومه ايدين سنجاغى توجيه اولنمغله الوقت فريقاندن بولنان سرعسكر اسبق نامق پاشا حضرتلرى يكرمى بشبيك غروش ماهيه ايله دولتجه مسلم نصب اولنمشيدى برمدت مرورنده سفير مشاراليه

موقتاً استانبوله واورادن منصبی اولان ایدینه کلدکده سنجاغك منافع مقاطعاتنی کاملاً کندوسنه عائد اولمق وقپوالتی حاصلاتی وسائر طیارات ایله کچندکدن ماعدا ماهیه یکرمی بشبیك غروش دها کندوسنه ویرلمك اوزره مشارالیه نامق پاشایه تکلیف ایدوب اودخی بوصورتی قبول ایلدیکندن اقرباسندن احمد افندی نامنده برآدمی مسلم نصب ایتمش واو سنه درتبیك کیسه قدر منافع حاصل اولدیغی ثابت اولمش اولمغله سلطان محمود خان حضرتلری اولوقت مقاطعات ناظری بولنان نافذ پاشایه اعلام ایتدیرەرك نصفنی فتحی پاشایه ویروب نصف دیکرینی خزینه‌یه الدیرمشدرکه بوقضیه فتحی پاشا ایله نافذ پاشا بیننده اولان عداوتك منشئیدرکه بومثاللری ایراددن مقصد عاجزانم تمادار سنجاقلره والی ومتصرف اولنلرك منافع عظیمه‌یه دسترس اوله‌کلدکارینی واهالی اوزرینه طرح اولنان ویرکولره کندولری ایچون پاره ضم ایتدیرمکه احتیاجلری اولمدیغنی بیاندن عبارت اولوب لکن طرزون وکردستان وارضروم سنجاقلری مثللو مقاطعات میریه منافعندن عاری اولان سنجاقلرك والی ومتصرفلری بولنان وزرا ومیرمیرانك دائره‌لرینه کفایت ایده‌جك ذخائر وسائره اهالی اوزرینه طرح اولنان ویرکویه علاوةً استحصال اولنور وطیارات تعبیرقلنان وارداتکه قپوالتی حاصلاتی یعنی تحصیله وارباب جنایتدن النان جریمه وویوده‌لرك وامرای اکراد وعشایرك تقدیم ایده‌کلدکلری ویرکوی مقطوع وهدایای معتاده وبعض رسوم متفرقه‌دن عبارتدر ولاتك مصارف نقدیه‌لری بونلر ایله تسویه قیلنور ایدی حاصل کلام هر ایالت والویه‌نك والی ومتصرفنه عائد اولان حاصلاتی وقتاً بوقت تأسس ایدوب هیچ بریسی دیکرینه تمامیله توافق ایتمز ایدی

وسط الحال اولان بر وزیرك دائره‌سنی دخی تعریف ایده‌لمکه میرمیران ومتسلم وویوده‌لرك دائره‌لری ومصرفلری بوندن قیاس اولنه بیلنسون اولا کتخدا ودیوان افندیسی ومکتوبجی وکتخدا وخزینه کاتبلری وامام وحرم کتخداسی مثللو متحیزاندن بشقه اوله‌رق هر وزیرك ایچ اغالرندن یکرمی درت کدکلیسی بولنمق تعامل اقتضاسندن وبونلرك جمله‌سنك رئیس وضابطی سلحدار اغا اولمق اصول مرعیه ایجابندن اولوب سلحدارلر دائما پاشانك یاننده بولنور و سلام اغاسی وقپوجیلر کتخداسی تشریفاتجیلق وظیفه‌سنی ایفا ایدرلر ایدی بونلردن صکره خزینه‌دار ومهردار ودوتدار وخفتان اغاسی و چوقدار اغا وایچ اوغلان باش جاوشی وچاشور اغالریکه وزرانك اك زیاده محرمی اولوب اکثریا کوله‌لرندن وکروه شباندندر دها صکره وکیل خرج وانختار اغاسی وسنجقدار وطوغجی

باشی وتوتونجی باشی وابریقدار اغا وکیلارجی باشی ومعجون اغاسی ومقرمه‌جی باشی وسفره‌جی باشی ومیراخور وسجاده‌جی باشی وپشکیر اغاسی وقهوه‌جی باشی صاحب کدك اولوب هربریسنك دخی اوچریاغی بولندیغندن بو جماعت سکسان یوز کشی‌یه ودها زیاده‌یه بالغ اولورایدی ثانیاً قواص وتاتار ومهترخانه طاقمی وسایس وعکام ومشعله‌جی واشجی وسرایدار کبی تتمهٔ دائره دخی لااقل یوز اللی آدمه بالغ اوله‌کلمشدر صکره‌لری وزرا دائره‌لرنده قواص صنفی تکثر ایتمش ایسه‌ده فی الاصل بونلر درت یا التی کشیدن عبارت اولوب قوس‌طاشرلروپاشالرك یاننده یاور مثللو بولنورلر ایدی بردرجه‌یه‌قدرمنتظم خانه‌لر قدیم اولدیغی‌حالده‌منتظم پوسته‌لر ترتیب اولنمامش اولدیغندن کرك استانبوله‌وکرك جوارده بولنان ولاة وامرایه‌ایصال اولنه‌جق محررات تاتارلرواسطه‌سیله کوندرلمك‌اصول جاریه‌دن ایدوکندن هروزیرك دائره‌سنده برتاتار اغاسی وبرتاتار اوطه باشیسی تحت اداره‌لرنده اوله‌رق قرق اللی تاتار بولنمق مقتضی اولوب بوخدمتی فی الاصل فرسرانلق ایله مشتهر اولان تاتار قومی ایفا ایده‌کلمشلر ایکن مؤخراً هردرلو کسان بوصنفه داخل اولمغله اسم جنسی اسم نوعه منقلب اوله‌رق جمله‌سنه تاتار دینلمشدر وزرانك اوچر ومیرمیرانلرك ایکیشر طوغی اولدیغی مثللو وزرانك طقوز قات یعنی طقوز طاول‌وطقوز سورنا وطقوزبوری وطقوز دومبه‌لك ومیرمیرانلرك‌یدیشرقات مهترخانه‌لری اولوب‌کونده ایکی نوبت یعنی ایکندی ویاتسو عقبنده چالنور وبر محلدن دیکر محله عزیمتنده طوغلرك بریسی برکون اول قوناقجی ایله کوندریلور ودیکرلری پاشانك اوکنده چکیلور ایدیکه بونلرك هیئت وکیفیتلری رسم کتابلرنده مصوردر

ثالثاً کدکلو ایچ اغالرینك‌ظوبو تعبیر اولنور اوچریشر خدمتکارلری وقوغوش‌اوشاقلری وسایسلری اولمغله بونلر دخی سکسان یوز کشی‌یه بالغ‌اولور وبرآدم دفعهً ایچ اغاسی اوله‌میوب اولاظوبو اولمق وبعدالتربیه ایچ اغالری‌سلکنه ادخال قلنمق قانون‌تعاملیلری اقتضاسندن اولمغله اغالردن بریسی ظوبوسنی چراغ ایده‌جك اولدیغی حالده لازم‌کلان‌آلات واسلحه‌والبسه‌یی‌اعطاوبرضیافت‌ترتیب ایدوب خزینه اوطه‌سنده کدکلو اغالر حضورنده دعا اولنه‌رق وباشنه قاوق کیدریله‌رك سلك اغواته ادخال قلنور ایدی حتی وزراوامرا کوله‌لرنده بیله بوقاعده اجرا اولنمدقجه ایچ اغاسی قاوغی کیمك قابل دکل ایدی کذلك ایچ اغالرندن بریسنك سرقت وسائره مثللو جنایت عظیمه‌سی ظهور ایلدکده ینه بالاجتماع باشندن قاوغی النوب سلك اغواتدن اخراج اولندقدن صکره تربیه‌سی ویریلور

وبوكا اصطلاحلرنجه بجه كلاه ايدلدى دينلور ايديكه فيمابعد او آدم هيچ بر دائره‌ده ايچ اغالغى ايده‌ميوب صنعت اخره سلوك ايلمكه مجبوردر

رابعاً وزرا دائره‌لرنده برتفنكجى باشى وبردلى باشى بولنوب بونلرك رفاقتنده يوزر يوز الليشر نفرعسكر بولنور ايديكه تفنكجى طاقمى پياده ودلى كروهى سواريدر ارضروم ودياربكر وموصل وبغداد وشام وحلب مثللو ايالتلر واليلرينك اوچر بشر تفنكجى‌باشى ودلى باشيسى بولنمق مقتضى اولمغله ايچلرندن برينه سرچشمه اطلاق اولنوب بيكباشى حكمنده وديكر تفنكجى باشى ودلى باشيلر يوزباشى مقامنده طوتيلور ودلى‌باشيلر معيتلرنده ملازم كبى اولان ضابطه كوكلى اغاسى دينيلور ايدى فى الاصل وزراميرميران دائره‌لرنده الليشر التميشر كيشيدن عبارت اوله‌رق اونريكرميشر بيراق لوند وبوكامتناسب صارى سكبان استخدام اولنور ايكن وقت وقت بونلردن جلاليلر ظهور ايتمك وسائر وجهله مضرتلرى كورلمك حسبيله بيك يوز تاريخندن صكره‌لرى لغو وذكر اولنان تفنكجى ودلى طائفه‌لرى احداث اولنمغه باشلدى برمدت مرورنده بونلرك دخى انتظام وانضباطلرينه‌وهن‌وخلل طارى اولديغندن قپوسزدلى‌باشيلر زيررايتلرنده اولان حشرات ايله كويدن كويه كزوب اهالى‌يه‌انواع ظلم وتعدى‌يه جسارت ايدرلر وبالضروره‌وزرا وامرا بونلرى يانلرينه‌الوب مضرتلرينك دفعنه مجبور اولورلر ايدى معمافيه‌سابقارده اولان جلاليلر كبى تجمع ايدرك طرف دولته عصيان وطغيانلرى واقع اولمامش واسم صحيحلرى پيشدار معناسنه اوله‌رق دليل عسكرى اولديغى حالده بالتحريف دلى تعبيرى زبانزد اولمشدربوطائفه (قالپاقلريمز امير المؤمنين‌حضرت عمر رضى‌الله عنهك چيزمه‌سنك قونجغيدر واوجاغمز مشاراليه‌افندمزه منسوبدر) ديرلر ايدى بونلرى بغداد واليسى مشهور احمد پاشانك باباسى حسن پاشابيك‌يوز اوتوز بش تاريخارنده وايران سفرلرى هنكامنده بردرجه دها تنظيم ايلمش اولمسنه نظراً بو اعتقادك وضعى غالبا ايرانيلره شدت خصومتلرينى استلزام ايلمك مقصدينه مبتنى اولمسى ظن اولنور

ايچ اغالرى ملحقات ايالات والويه‌يه مباشرلك‌ايله كيدوب درجه‌لرينه كوره خدمت مباشريه الەكلدكلرندن ومتسلم وويوده‌لر جانبندن دخى عوائد معتاده‌لرى اولديغندن‌بونلره ماهيه ويرلمك عادت اولميوب وزرا وامرا يالكز دائره‌لرى خلقنك ديكر صنفارينه برر مقدار معاش‌اعطاايدرلر ايدى بناءً عليه اولوقتك مصارفاتى عصرمز حسابنه‌اصلا نسبت قبول ايلمز

بوفصلك حاوی اولدیغی زمانده مخرج وزارت تنوع ایدوب اولا ختکار سلحدارلرندن ومیراخور وبوستانجی باشی کبی سرای همایون منسوباتندن اولنلره ثانیاً وزیر کتخداسی ودفتردار ورئیس مثللو عظمای رجاله وبعضاً یکیچری اغالرینه وقپوجی باشیلره ثالثاً شام وموصل خاندانلرندن عظم زاده وعبدالجلیل زاده‌لر مثللو طشره اکابرینه رتبهٔ وزارت احسان اوانه‌کلوب وزرا کتخدا وسلحدار وخزینه‌دارلرندن ودلی باشیلرندن محاربه‌لرده اظهار شجاعت ولیاقت ایدنلره قپوجی باشیلق ومیرمیرانلق ووزارت ویرلمك دخی معتاد حکمنه کیرمشیدی چونکه عامه‌نك نظرنده لازمهٔ وزارت شجاعت وجلادت وفن فروست وسلاحشورلقده مهارت خصلتارینه منحصر اولوب علم وعرفان داخل دائرهٔ حساب اولمدیغندن اکثر وزرا وامرا جاهل وامی اولملریله مبلغ ادراکلرینه کوره حکومت ایدرلر وبعضیلرینه ارباب لیاقت وقابلیتدن دولتجه کتخدا نصب اولنور ایدی مع مافیه کوپریلی اوغلی صدر اسبق فاضل احمد پاشا وبرادری صدر شهید فاضل مصطفی پاشا وانك اوغللری صدر اسبق نعمان پاشا وعبدالله پاشا واسعد پاشا ونعمان پاشانك اوغلی قائممقام حافظ احمد پاشا وعبدالله پاشازاده عبدالرحمن پاشا عصرلرینك فضلاسندن اولدقلری مثللو صدر اسبق شهید علی پاشا وحکیم اوغلی علی پاشا ودفتردار عزت علی پاشا وعصر محمود خان اول وعثمان خان ثالثده ریاست ودفتردارلق و وزیر کتخدالرندن نائل رتبهٔ وزارت اولان پیر مصطفی پاشا ومشهور راغب پاشا وراقم محمد پاشا ونائلی عبدالله پاشا ویکرمی سکز چلبی زاده سعید پاشا وطوپال عثمان پاشا زاده احمد پاشا وعظم زاده خاندانندن وسائره‌دن بعضیلری اصحاب علم وکمالدن ایدیلر

سلطان سلیمان مرحومدنصکره سلطان محمد ثالث اکری محاربه‌سنده وسلطان عثمان ثانی له سفرنده وسلطان مراد رابع روان وبغداد فتحلرنده وسلطان محمد رابع قمانچه محاصره‌سنده وسلطان مصطفی خان ثانی اوچ سنه متوالیاً نمچه محاربه‌لرنده بالذات علم افراز غزا وجهاد اولوب بونلردن بشقه وقوعبولان محاربات عدیده‌یه صدر اعظملر سردار اکرم نصب اولنه‌رق اعزام قلنمق قاعده‌سی تأسس ایتمشیدی لکن سردار اکرملر نفوذ تام ودولتك قوهٔ اجرائیه‌سنی حائز اولملغله ترسانه وضربخانه وکمرك امینی مثللو ایشلری مطلقا درسعادتده بولنمغه منحصر اولنلردن ماعدا کافهٔ ارباب مناصب وطوائف عسکریه اوجاقلری واغالری وحتی وزرای عظام قپو کتخدالری بیله اردی همایونله عزیمت ایدوب استانبولده کتخدا ودفتردار ورئیس وسائر اهل مناصبك وکیللری قالور

وبالجمله توجيهات وتشريفات موكب همايونجه اجرا قيلنور ايدى ولاة ومتصرفين دخى دائره‌لرى خاقى وتحت لوالرنده بولنان زعما وارباب تيمار ايله معسكر پادشاهى‌يه كلوب طرف طرف قلاع خاقانى محافظه‌لرينه وسرعسكرلر معيتلرينه تعيين اولنه‌رق ايفاى وظيفه ايدرلر ومنصبلرينى براقدقلرى متسلملرى واسطه‌سيله اداره ايتديررلر ايدى

احوال عسكريه

فصول سابقه‌ده بيان اولنديغى اوزره دوشيرمه‌چوجقلرينك سراى همايونلرنده‌وعجمى اوغلانلرى قشله‌لرنده تربيه كورمك وبعده عساكر موظفه سلكنه ادخال اولنمق وعلى الدوام قشله‌نشين اولوب صنعت اخرى‌ايله متوغل اولمامق قاعده‌لرى متروك اولمغله ايجاب ايتدكجه بوركجى وحمال ومناو مثللو اصحاب سوقدن يكيچرى يازيلوب لازمكلان محله كوندريلور وختام سفرده هركس كاروكسبيله مشغول اولور ايدى بيك‌طقسان درت سنه‌سنده حادث اولوب بيك يوز اون سنه‌سنه قدر ممتد اولان سفر مشهورده درت دولت ايله محاربه جريان ايده‌كلديكندن هرسنه‌كليتلو عسكر يازلمغله جيوش موظفه‌نك عددى وعلوفه‌لرينك مقدارى فوق‌العاده تزايد ايلديكندن عقدمصالحه‌دن اون ايكى سنه صكره وقوعبولان روسيه محاربه‌سنه قدر محلولات عسكريه خزينه مانده ايدلدى ذكراولنان روسيه ومتعاقباً واقع اولان موره ونمچه محاربه‌لرى دخى بيك يوز اوتوز بر سنه‌سنده ختامه رسيده اولوب ابراهيم پاشانك اوان سفيهانه‌سى ظهور ايتمكله وقوعبولان علوفه محلولاتى مستمراً خزينه مانده ايديله‌رك تنقيص عساكر موظفه‌يه دوام اولنور وهرسنه نمقدار مبالغ خزينه‌يه قالمش ايسه ايشكذارلق وصداقت شعارلق معرضنده اولوقتك وقايعنامه‌سى اولان‌راشد تاريخنه درج‌قلنور ايدى مؤخراً واقع اولان ايران‌سفرلرنده اكثريا زعما وارباب تيمار ووزرا وامرا دائره‌لرى‌وعشاير‌عسكرلرى استخدام اولنديغندن وعصر محمود خان اولده حدوث ايدن نمچه ومسقو سفرلرى دخى ايكى اوچ سنه‌ده ختام پذير اولديغندن چوقلق عساكر موظفه تحريرقلنمدى اكرچه بروجه‌مسطوراصناف وسائره‌دن ايجاب ايتدكجه يكيچرى‌يازيلوب اقتضاايدن محله اعزام قلنمق‌قاعده‌دن‌ايديسه‌ده بوحالده دخى لاجرم يكيچرى وسائر عساكر موظفه اوجاقلرى افرادينه داخل اولمق وبونلره مخصوص علوفه‌يه تملك ايلمك بر دفعه اولسون سفر ويرمكله حاصل اولديغندن نفرات عسكريه شدايد سفريه واحوال حربيه‌يه اولدقجه واقف ومألوف ايديلر موره

سفری عقبنده وعلی روایة بیك یوزاللی اوچ سنه‌سی خلالنده علوفه تعبیر اولنان معاشات عسکریه‌نك بیع وشراسنه مساعده اولنمغله بیك تاریخندنبرو انتظام وانضباطلری بوزلمش اولان جیوش عثمانیه‌نك اولانجه قانون وقاعده‌لری دخی مختل وپریشان اولدی چونکه چوق وقت کچمکسزین علوفۀ عسکریه‌نك اکثریسی اتباع واصناف مقوله‌لری طرفندن اشترا اولنه‌رق عادتا ایراد حکمنه کیردی بناءً علیه عسکرلك بشقه وعلوفه خوار اولمق بشقه‌شی اولوب یکیچریلك دعواسیله طفره فروش اولان بورکجی وحمال کبی اشخاصك بازولرنده اولان نشانلردن ماعدا نه‌تعلیم وتربیه جهتندن ونه‌ده وظیفه وعلوفه یوزندن یکیچریلکه اصلا تعلقلری یوغیدی لفظاً ومعناً یکیچری دنیله‌بیله‌جك کسان هر اورته‌نك قشله‌سنده اوسته واوطه باشی وبایراقدر ومتولی وامام وقره قوللقجیلر مثللو بش التیوز قدر ضابطان ونفراتدن وقوللقلرده بولنان برر چورباجی ایله قوللق نفراتندن وحربه‌جی وموجی اطلاق اولنوب اغا قپوسنده بولنان بر ایکیوز قدر کساندن عبارت ایدیکه بونلرك جمله‌سی انجق ایکیبیك کشی‌یه بالغ اوله‌بیلیر ایدی

اوجاقلو بیننده یکیچری اغالرینه قرق بیك قول اغاسی دنیلوب واقعا یکیچریلك دعواسنده بولنان اشخاص قرق بیکدن چوق زیاده ایسه‌ده شرائط عسکریه‌دن بی‌بهره ایدیلر بیك یوزاللی اوچ سنه‌سنده واقع بغداد مصالحه‌سندن بیك یوز سکسان ایکی سفرینه قدر اوتوز سنه‌یه قریب محاربه ظهور ایتمامك حسبیله یکیدن عسکر یازلمدیغندن علوفۀ عسکریه‌نك قسم اعظمی محلول اولمق لازمکلور ایکن بیع وشرا مساعده‌سی بوکا مانع اولدی برده بیع وشرا ماده‌سی یالکز اشخاص بیننده جریانه منحصر اولمیوب یکیچری اغالری دخی محلول اولان علوفه‌نك برمقدارینی خزینه مانده ایدلمك ایچون طرف دولته ارائه وبرمقدارینی فروخت وبرازینی دخی شوکا بوکا اعطا ایدرلر ایدی مثلا هر علوفه اعطاسنده بشبیك اقچه محلول ظهور ایدرایسه بونك ایکیبیك بشیوزینی دولته کوستروب ایکی بیکنی صاتار وبشیوزینی دخی کندو ادملرینه وبعض اوجاق یولداشلرینه واندرون رجالی وارکان دولت توابعاتی جانبندن رجا والتماس اولنان اشخاصه اوچر بشر اقچه اوله‌رق تقسیم ایدرلر ایدی بومثللو اتباعی کروهنك عهدلرنده بولنان علوفه‌یه قپولی علوفه‌سی وایرادجیلرك علوفه‌لرینه اوتراق علوفه‌سی اطلاق اولنه کلمشدر حمال وبورکجی ومناو کبی اشخاصك همشهریلری کلدکده درحال کل یولداشم سنی یکیچری یازهلم دیو حریفی منسوب اولدقلری اورته‌نك قشله‌سنه کوتوروب قوللرینه اورته‌نك نشانی دوکدورورلر

والنه صفه تذکره‌سی ویررلر ایدیکه بوتذکره‌نك مآلی (بزکه یکیچریلرز حاجی بکتاشی‌ولی پیرمز وارنلر واولیالر دستکیرمزدر قیرلمقله تمیز بریمز اکسیلور ایسه بیکمز حادث‌اولور) یوللو برطاقم مقالاتدن صکره فلانجه ادم‌اورته‌مزه‌کینك براقدی واوجاغمزه دخوله‌طالب اولدی بزده اوجاغ عامره‌نك‌دفترینه قید ایدوب‌یدینه اشبوصفه تذکره‌سنی ویردك‌مضمونی حاوی اولوب اوسته واوطه باشی طرفلرندن تمهیر قیلنور وجمعه سلاملقلرنده وعلوفه کونلرنده قره قوللقجیلر بو مقوله اشخاصی جمع ویکیچریلك قیافتنه وضع ایدوب ایفای مأموریت ایتدیررلر ایدی

علوفه سنوی درت تقسیط ایله‌ایفا اولنوب‌محرم وصفرو‌ربیع‌الاول آیلرینه‌مخصوص اولانه‌نفروزننده مصرعلوفه‌سی دنیلور وربیع‌الاخرایله جمادیته‌معین‌بولنانلره رجب‌وشهور ثلثهٔ مشهوره‌یه عائد اولانه رشن وبقیهٔ شهور ثلثه ایچون لذذ علوفه‌سی اطلاق قیلنورکه هرعربی آینك اشارات مخصوصه‌لری اولان حروفك ترکیباتیدر ابراهیم پاشادورندن سکسان ایکی سفرینه کلنجه‌یه قدر مجموع علوفه‌نك مقدار سنویسی‌تقریباً اون‌اون‌ایکیبیك کیسه راده‌لرنده دوران ایده‌کلکده ایکن فصل اتی اوانده برمقدار تزاید ایدرك نهایت الغاسی وقتلرنده یکرمی‌بیك کیسه‌یه طوغری بالغ اولمشدر صورت تقسیمی حقنده معلومات اجمالیه حاصل اولمق ایچون بیك ایکیوز یکرمی سنه‌سی مصر مواجبنده اعطا اولنان‌مبالغك‌صورت توزیع‌وتقسیمنی متضمن دردست‌ایدیلان‌برقطعه دفترعیناً‌ترقیم قلندی

﴿ دفتر اجمال مواجب دراستانهٔ عالیه درقسط واحد ﴾

کیسه دیوانی

١٩٩٦	یکیچریان درکاه عالی
٠٣٣٤	ابنای سپاهیان
٠٣٠٨	ابنای سلحداران
٠٠٥٨	علوفجیان یمین ویسار وغربای یمین‌ویسار
٠٢٧١	جبه‌جیان
٢٩٦٧	
٠٤٥٢	طوبجیان
٠١٧٩	عربجیان
٠٠٣٠	خمبره‌جیان

۰۰۰۵	لغمجیان
۰۰۱۳	خدم ترسانهٔ عامره
۳٦٤٦	
۰۰۲۳	لوندات قانونها
۰۰۲٤	اندرون همایون اغالری
۰۰۰۱	اغایان متقاعدین
۰۰۳۱	مشاهره خواران
۰۰۱٤	چاوشان دیوان عالی
۳۷۳۹	
۰۰۱۰	بوابان سرای همایون
۰۰۰۸	خدام مطبخ عامره
۰۰۱۳	خدام اصطبل عامره
۰۰٤۰	بوستانیان خاصه
۰۰۱۱	بوستانیان بغچهٔ ادرنه
۳۸۲۱	
۰۰۰٤	تبرداران
۰۰۰۹	مهتران خیم خاصه
۰۰۰۳	طبل وعلم
۰۰۰۱	اهل حرف خاصه
۰۰۰۱	خیاطین خاصه
۳۸۳۹	
۰۰۰٤	پیکان خاصه
۰۰۰۱	خزینه‌داران بیرون
۰۰۰۱	اطبای خاصه
۰۰۰۵	شرفا
۳۸۵۰	

كيسهٔ رومى التمش بيك اقچه اولديغندن تمام بشيوز غروش ايدرايسه‌ده كيسهٔ ديوانى اللى بيك اقچه ايدوكندن درتيوز اون التى غروش كسور پاره ايدر بناءً عليه عصرمز حسابنه كوره بالاده محرر مبالغ تقريباً يكرمى بربيك كيسه‌يه بالغ اولور

علوفه چيقه‌جغى كون عقدديوان اولنوب صدر اعظم واركان‌دولت قبه التنده‌حاضر وپادشاه عالم دخى نشيمنكاه معلومدن ناظر اولوب هراوجاغك علوفهٔ مقيده‌سى مشين كيسه‌لر ايچنده اولديغى حالده بشقه بشقه ايرلدقدن ماعدا يكيچرى اوجاغنك‌هراورته‌سنه ويريله‌جك كيسه‌لر دخى تفريق اولنور قره قوللقجيلر يكيچريلك دعواسنده بولنان حمال واصناف مقوله‌لرندن صاحب يال وبال اولان برايكى‌بيك كشى‌يى اخشامدن‌قشله‌لره جمع واطعام واكسا ايدوب ايرتسى كونى هراورته‌نك نفراتى‌ضابطلريله طاقم طاقم سراى همايونده واقع اورته قپويه كلوب طوررلر مطبخ عامره‌دن‌مقدار كفايه چورباوپلاووزرده حاضرلنوب باب‌السعاده پيشكاهنه وضع وقبه التنده بولنان قول كتخداسى وقت معينى حلولنده لابس اولديغى اونيفورمه‌نك اتكيله اشارت ايلدكده اورته قپوده منتظر اولان يكيچريلر شتاب تام ايله سكيردوب اطعمهٔ مذكوره‌يى اخذ وساحهٔ سراى همايونده اكل ايدرلر ودرحال‌ذبح‌قرابين اولنورزيرابعض‌مطالب اظهاريله‌اطعمه‌يى المدقلرى‌وقوعبولمشدر

مصالحت طعام قرين ختام اولدقدن‌صكره ينه‌جمله‌نفرات اورته‌قپويه چكيلوب‌طوررلر بعده ضابطاندن مأمور مخصوص بلند اواز ايله برنجينك اغاباوكى ديو چاغردقده درحال اوباوكك نفراتى سكيردوب كيسه‌لرى دردوش ايدرك قشله‌لرينه كوتوروررلر صرديله ايكنجى واوچنجى تاالتمش دردنجى‌يه قدر دعوت واعطاى علوفه اولنوب‌التمش بشنجى‌يه كلدكده دعوته اجابت ظاهراولمامغله اوچ كره تكرار اولنور اوچنجى دفعه‌ده يوقدرديو جواب ويرلدكده چاغيران ضابط طرفندن يوق اولسون دنيلوب التمش التنجى‌يه كچر وبووجهله اتمام توزيعات اولنور خلق بيننده مشهور اولديغنه كوره‌شهزادكاندن بريسى التمش بشنجى بلوكك قشله‌سنه فرار ايتدكده حمايه‌اتميوب تسليم ايلدكلرندن شهزاده‌اعدام اولنمش وبعده بلوك دخى سرحداته نفى قيلنوب قشله‌سى قپادلمش اولمغله بو وجهله تذكير وقعه اولنورايمش بو خصوصه دائر تاريخلرده برروايته تصادف اولنمامش ايسه‌ده سلطان محمدثالثك اعدام ايلديكى شهزاده‌سى سلطان محمودك واقعه‌سى بوماده‌يه منشأ اولديغى بعض سياق وسباق قرينه‌سيله استدلال قلنور

قشله‌لرده سركى فرشيله نفراته ونفرات نامنه اولان ايرادجيلره‌توزيع مبالغ اولنديغى

صره‌ده طاس پاره‌سی نامیله یوزده اوچ بش غروش اخذ واورته صندیغنه وضع ایدرلرکه دبوی دیمکدر اورته برمحله مأمور اولور ایسه لوازمات راهلرینی وقشله‌لرینك تزییناتی وضابطانك کمش جبراستلرینی وایام رسمیه‌ده نفراته الباس ایلدکلری البسه‌یی بوپاره‌لرایله تنظیم وتسویه ایلرلر پادشاهان عظام حضراتی برنجی بلوکه منسوب واورادن علوفه‌خوار اولملریله اخراج مواجب قلندیغنك ایرتسی کونی یکیچری اغاسی قیافتنده وقرنا دخی حربه‌جی هیئتنده اوله‌رق تبدیلاً برنجینك قشله‌سنه عزیمت ودائرهٔ مخصوصه‌سنده که‌شهزاده باشنده واقع عثمان بابا تربه‌سنك اوستی ایمش اوراده برمقدار استراحت ایدوب علوفهٔ معینه‌سی رسم معهود اوزره ایفا واستیفا اولنور

سپاه وسلحدار وعلوفجیان یمین‌ویسار وغربای یمین‌ویساراوجاقلریکه علوفهٔ یومیه‌ایله موظف اولان جیوش عثمانیه‌نك سواریسی اولوب علی‌طریق التغلب جمله‌سنه درکاه عالی سپاهیلری دینلور وایالات عسکری اولان تیمارلو سپاهیسنك غیریدر بونلرك علوفه‌لری باب عالیده واقع دیوان برنده صدر اعظم ودفتردار افندی وسائر ارکان دیوان ومذکور اوجاقلرك اغا وکاتب وچاوشلری‌حاضر اولدیغی حالده‌سرکی فرشیله ایکی اوچ کون اعطا اولنوب بقیه‌سی اغالرینك قوناقلرینه نقل واوراده توزیع قلنور وتاریخلرده دور واقع اولدی وصدراعظمه خط همایون وکورك وخنجر کلدی دیو محرر اولان ماده بودر یعنی عساکر دولتك علوفه‌سی تماماً اعطا اولدیغندن ناشی صدر اعظم نائل تشریفات اولور طوپجی جبه‌جی خمبره‌جی قالیونجی بوستانجی وسائر اوجاقلر نفراتنك علوفه‌لری طوپدن اعطا اولنمغله قشله‌لرنده تقسیم وتوزیع ایدرلر .

سپاه طائفه‌سی فی‌الاصل سرای همایونلرده تربیه کوردکدن صکره بلوکلره چراغ اولنه کلمش وبوجهتله‌مراتب عسکریه‌نك برنجی درجه‌سنده بولنمشیکن فصول سابقه‌ده‌بیان اولنان اسباب‌ایله نظام وانتظاملرینه‌خلل کلدیکندن متجاسر اولدقلری‌طغیان وعصیانلرندن ناشی نظر اعتباردن اسقاط اولندقلرینه وذاتاً قشله وقره‌غولخانه‌لری بولنمامق حسبیله وقت حضرده اصلا خدمتلری‌اولمدیغنه بناءً یکیچری اوجاغندن زیاده‌مختل وپریشان‌وعلوفه‌لری ایرادجیلره منتقل اولمغله استانبولده بش اون سپاه چاوشی واوجاق کتخدالری مثللو ضابطلرندن غیری کیمسه کورلمز ایدی حتی علوفه اعطا اولنور ایکن تدارك ایده‌بلدکلری شرذمهٔ قلیله‌یدآبید اخذعلوفه ایدوب‌ایرتسی کونی تبدیل‌جامه‌ایله ینه‌کلورلر وقصورلرینك اسامیسی اوقوندقده چاوشلری مرد غریب دیو جواب ویروب کویا غربتده بولندیغنی افاده ایلرلر ایدی .

طوپجی وجبه‌جی وخمبره‌جی ولغمجی اوجاقلرینك طوپلری وعربه‌لری سیلوب وسپورمك وجابجا تعلیم ایتمك مثللو وقت حضرده دخی خدمتلری وقشله‌لری جوارنده اولان وحدود معینه‌لری داخلنده بولنان محللرك محافظه‌سنه مأموریتلری ومتعدد قره‌غولخانه‌لری اولمغله وبونلرك ایچنده اصناف وار ایسه‌ده وقت معیننده خدمتی باشنده بولنمغه مجبوریتلرندن ناشی علوفه‌لری ایرادجیلره انتقال ایتمامکله یکیچریلره نسبتله حال انتظامده ایدیلر باخصوص عصر محمود خان اولده طوپجی باشیلق خدمتنده بولنان اوروپالو مهتدی احمد پاشا اولوقته کوره بواوجاقلری تنظیم ایدوب حتی بوسنه اهالیسندن اولمق شرطیله یوزر کشیدن عبارت اوچ بلوك خمبره‌جی ترتیب ایدوب هربلوکه بریوز باشی وایکی اللی باشی واون نفر اونباشی تخصیص ووظائف یومیه وخدمات لازمه‌لرینی وقدیماً خمبره‌جیلره مخصوص اولان زعامت وتیمارلر محلول اولدقده بونلرك امکدارانه ویرلمسنی تخصیص ایتمشدر

ابتدای احداثندنبرو دولت علیه‌نك دونماسی چکدیری تعبیر اولنور وکورك ایله یورورسفن متنوعه‌دن عبارت ایکن کرید سفرلری هنکامنده یالکز ایله یوریمکده اولان قالیونلر ایجاد اولنوب لکن لایقیله استعمالنی بیلور ملاح یتشدیریله‌مدیکندن چوقلق فائده‌لری کورلمامسنه مبنی فاضل احمد پاشا صدارتنده رفع والغا وقدیماً اوله کلدیکی وجهله ترسانهٔ عامره‌ده وجزیره‌لر میرلوالری معیتنده قرق عدد امرای دریا چکدیریلری ترتیب قلنمشیدی قره مصطفی پاشا ویانه سفرینه حرکت ایتمك اوزره ایکن مؤخراً وندیکلولرك اوزرینه هجومی دخی تصمیم ایلدیکندن مجدداً التی قطعه قالیون انشاسنه تشبث ایلیوب ویانه سفری ایسه له ووندیك وروسیه‌لولرك انضمامیله جسامت واون بش سنه قدر امتداد کسب ایتمسیله قالیونلرك تکثیری ایجاب ایلدی و شهید علی پاشانك موره سفرنده دخی استعمال اولنوب بالدفعات وندکلولره غلبه چالندی .

بوندن صکره قالیونلر انشاسنه مداومت اولندی ایسه‌ده بیك یوز اوتوز تاریخندن سکسان ایکی سنه‌سنده واقع اولان مسقو سفرینه قدر اللی سنه‌دن متجاوز محاربهٔ بحریه واقع اولمامغله قپودان پاشالر هرسنه دونمای همایون ایله اطه‌لر اره‌سنده کزینوب درجهٔ انصافلرینه کوره جزائر وسواحل خلقنی تجریم ایدرك عودت ایدرلر وبرقاچ خرسز کمیسی طوته بیلورلر ایسه فتوحات بحریه‌دن عد ایلرلر ایدی .

مواجب دفترنده محرر ترسانه خلقنك اوتوز التی کیسه علوفه‌لری عصرمز حسابنه کوره شهریه قرق بیك غروش راده‌لرنده اولوب ما وضع لهنه نسبتله جزؤیاتدن کورندیکنه

مبنی بوبابده تفصیلات ویرلمك لازم كلمشدر اولا ترسانه عمله‌سنك اجاره نامیله معروف اولان اجرتلری وامرا وقپودانلرك وسائر ضابطان سفن حربیه‌نك سالیه ومخصصات تعیینیه‌لری ترسانه خزینه‌سندن اعطا اولنور ایدی ثانیا فصول سابقه‌ده بیان اولندیغی اوزره مسلم ویورك نامیله اناطولی وروم ایلیده اللی بیك قدر آدم اولوب بونلره جانب دولتدن برر چفتلك یعنی سكسانر یوزر دونم اراضی اعطا قلنمش وزراعتلرینك اعشار شرعیه‌سی دخی بدل خدمت اوله‌رق كندولرینه ترك یعنی تعبیر اخرله عشردن معاف ومسلم طوتلمش اولدقلرندن سفرلر وقوعنده نوبت ایله بشده بری یعنی اون بیكی سفره كیدوب تسویهٔ طریق وحفر خندق كبی ایشلری رؤیت ایدرلر ایكن مؤخراً بونلرك خدمت اصلیه‌لری ترك والغا وكندولری دریا قلمنه الحاق قلنه‌رق هرسنه بشده بری دونمای همایونده ایفای خدمت ایتمكه مأمور ایدلمشلر ایسه‌ده سائر صنوف عسكریه كبی بونلرك دخی احواللری تغیر ایدرك عادتا زراع اهالیدن فرقلری واجرای خدمات عسكریه‌یه قابلیتلری قالمدیغندن نوبتلیلرندن هرییل برربدل النوب ترسانه خزینه‌سنه ایراد قیداولنمق وسواحل ممالكده قالیونجی بیراقلری اچیلوب جمع اولنان سكز اون بیك كشی روز خضرده كمیلره ادخال واقدكزه اخراج اولنوب روز قاسمده كمیلر ترسانه‌یه كتورلمك وبیراق عسكرینه رخصت ویرلمك اصول اتخاذ قلندی بناءً علیه علوفهٔ مسطوره كدكلی قالیونجی دینلان ودائما ترسانهٔ عامره‌ده موجود بولنان یلكنجی وطوپجی اوسته‌لری وپاشا چاوشی وترسانه باش‌اغاسی وچاوشلری مثللو بیك‌قدر آدمك‌علوفه‌لری ایدی‌اوائلده طوپ استعمالی پك ایلروله‌مامش اولدیغندن محاربات بحریه‌ده برایكی‌نوبت طوپ اتلدقدن‌ صكره دشمن كمیلرینه صاریلوب رانپه یعنی اقدارمه اولنمق جاری اولمغله دونمایه وضع اولنه كلان كرك یكیچری وكرك‌ینه اوجمله‌دن اولان بیراق عسكرلری اولدقجه ایشه‌یرایه كلدكلری حالده مؤخراً اسلحهٔ ناریه استعمالی كسب وسعت ایلدیكنه وبیراق عسكرلری ایسه فن دریا وطوپ استعمالندن وتعلیم وتعلمدن بی بهره ایدوكلرینه مبنی تیمور المق وطوپ صالیه ایتمك مثللو خدمات حمالیه‌دن بشقه برایشه یرامز ایدی ایشته بوسبیلرله چشمه لیماننده روسیه‌لولر برقالیونه آتش‌القا ایلدكلرنده‌باجمله كمیلرده بولنان عسكردكزه دوكیلوب ساحله جان اتدیلر ودونمای همایون كاملاً محترق اولدی .

شمعدانی زاده تاریخنده‌دیركه مصر وسائر ممالك محروسه ساحللرینه ایشلر برطاقم سفن تجاریه وار ایدیكه بونلرك قپودان وطائفه‌لری كمرك رسمندن معاف اولوب محاربات

بحریه واقع اولدقجه دونمای همایونده ایفای خدمت حربیه ایله مکلف ایدیلر عصر محمود خان اولده کمرکجی بولنان اسحق اغابونلرك معافیتنی الغا ایتدیرمکله دونمای همایونك ابرویی حکمنده بولنان وسیر دریاجه مهارتلری اولان برایکیبیك کشینك انقراضنه سبب وبروجه محرر اللی سنه قدر محاربهٔ بحریه نك عدم وقوعندن ناشی کرك ضابطان وکرك نفرات بحریه نك الفت حربیه لری مندرس اولمسیله چشمه وقعهٔ مؤلمه سی حادث ودولت علیه نك تزاید اضطرابنه باعث اولدی دیو اظهار حیف وتأسف ایدر .

سرای وقصر همایونلر بوستانجیلری خدمت مخصوصه لریله برابر کیدرك برنوع عسکری اوجاغی هیئتنه کیرمکله سرای همایونك وداود پاشا ورامی چفتلکی وکاغد خانه وفنار بغچه وقواق سرایی حوالیلرینك وعموماً بوغازایچنك ضابطه وخراستی بوستانجی باشی بولنانلره محول اولدیغندن مواقع مذکوره ایله چنکل کوینده وکوچك صو وچبوقلی وبیوك دره وبالطه لیمانی وقوری چشمه مثللو یرلرده برر بوستانجی اوجاغی وبرر اوسته ومقدار کافی نفرات وار ایدی بوستانجی باشیلر یالی کوشکنده واقع دائرهٔ مخصوصه سنده اقامت وایام رسمیه ده ذات شاهانه نك بندیکی قایغك دومنی قوللانمق ایله تمیز ایدوب کیجه وکوندوز ایجاب ایتدکجه جسیم صندالل ایله حوزهٔ اداره سنی کشت وکذار ایدرایدی سرای همایونده اوچ درت یوز بوستانجی اولدیغی مثللو ذکر اولنان مواقعده دخی براوقدر ضابطان ونفرات بولنمغله مواجب دفترنده محرر اولان علوفه بونلرك مخصصاتی اولوب مع مافیه ملازم صورتنده اوجاغه یازلمش ایکی اوچبیك کشی وار ایدیکه قایقجیلق وبغچوانلق کبی کار وصنعتلر ایله مشغول ایسه لرده اقتضاسی حالده درعقب منسوب اولدقلری محللرده مجتمع اولورلر ایدی

مواجب دفترنده اوچ کیسه اقچه ایله مقید اولان خدمهٔ طبل وعلم سکسان یوزکشیدن متجاوز اولوب مبلغ مزبورك ایسه حساب عصره کوره شهریه سی اوچبیك غروش رادہ لرنده اولمغله بوقدر ادمك اول مقدار وظیفه ایله تعیشی ممکن اولەمیه جغی بدیهی ایسه ده بیرام کونلرنده وولادت همایونلرده وتوجهاتلروقوعنده ضرب طبل مسرت ایدرك ذات شاهانه طرفندن ووزرا ووکلا وخواجکان دیوان همایون جانبلرندن عطایای معتاده اخذ ایده کلملریله مبالغ وفیره یه دسترس اولورلر ایدی .

سرحدانده وبلاد جسیمه ده بولنان ویرلی قولی تعبیر اولنان یکیچری اوجاقلری فی الاصل عساکر منتظمه وموظفه دن معدود ایکن مرورزمان بونلرك دخی نظام وانتظاملرینی پریشان ایتمکله علوفه لری قارشولغی اولان اوجاقلقلری ومعینات مرتبه لری متنفذان مملکت وضابطان

نامنه اولان متغلبه‌لره مأکل اولدی وممالك محروسه‌نك هرطرفنده پازولری وبالدیرلری نشانلری ایله مملو حد وحسابه کلمز یکیچری موجود ایسه‌ده بونلر وظیفهٔ معینه وتربیهٔ عسکریه‌دن عاری برطاقم عارسزدن وبروجه سربستی چاپقنلق ایتمك اورزسنده بولنان بالدیری چپلاقلردن عبارت اولدیغی مثللو سرحداتك احوالی نوعما دیکرلرندن اهونجه وضابطانی وبعض مرتبه نفراتی یکیچری اوجاغی طرفندن نصب وارسال قلنور ایسه‌ده شام وحلب وبروسه وکوتاهیه مثللو محللرك یرلی اغالقلری وبعض قلاع دزدارلقلری سرای همایونده افنای عمر ایدوب تقاعده کسب استحقاق ایدن پیر وعمل مانده اغواته چراقلق اوله‌رق توجیه اولنور ایدی ارتق نفرات وانضباطك درجه‌سی بوندن استدلال اولنسون ایشته‌بومثللو عسکردن‌هرسنه قالیونجی بیراقلری‌اچلدیغی کبی سفرلر ظهورنده طورناجی باشی وسردن کچدی اغالری مثللو ضابطان عسکریه طرف طرف مباشر تعیین اولنه‌رق وفتاوای شریفه وفضائل جهادی مبین ایات واحادیث جلیله ایله معنون فرمانلر اصدار قلنه‌رق یکیچری بیراقلری اچیلور وتجمع ایدن‌عساکراسلامیه طاقم طاقم اردوی همایونلره سوق قلنور ایدی .

بیك تاریخلرینه کلنجه‌یه قدر سلطنت سنیه ارباب زعامت وتیمار وبونلرك جبه‌لولری اوله‌رق ات واسلحه‌سی مکمل وفن فرس رانیده ماهر سکسان‌یوز بیك سواری‌یه مالك ایکن بوقوت‌دخی عددجه‌ربعی‌وایشه‌یرامق اعتباریله‌عشری‌درجه‌سنه تنزل ایلدی‌وبوتنزلك اسبابی‌متنوع اولوب برنجیسی‌جسیم‌ونمادار زعامت‌وتیمارلرمحلول‌اولدقجه جانب میریدن ضبط اوله‌رق مقاطعات‌میریه سلکنه ادخال‌قلنمسیدر ایکنجیسی برطاقم زعامت وتیمارلرسرای همایون اغواتنه چراقلق اوله‌رق توجیه اولنمق وصدر اعظم وعظمای دولتك کندو خدمتکارلرینه اومثللو اصحاب سیفه مخصوص اولان دیرلکلری احسان ایده بیلمك قاعده‌سنك حدوثیدر چونکه قیود خاقانیه‌ده توقیعی قلملریله تصحیح اولنمش پك چوق قید کورلمکده‌درکه فلان ذاتك عهده‌سنده بولنان فلانجه زعامتك مقاطعاته تحویلی التماس اولنوب هرنقدر بومثللودیرلکلرك مقاطعه‌یه تبدیلی‌اصحاب سیفك تناقصنی‌موجب اوله‌جغی جهتله ممنوعیت قویه تحتنده ایسه‌ده مومی‌الیه امکدار دولت وشایان عاطفت ایدوکندن امثال اولمامق اوزره اسعاف مسئولی خصوصنه بالاستیذان ارادهٔ سنیه صادر اولدی وبووجهله تصحیح قلندی دیو محرروبعضلرنده دخی فلانجه وفلانجه تیماربی حاصل‌اولوب درعهده‌سنه طالب بولنمدیغندن مقاطعه‌یه بالتحویل صدر اعظم ویاقائممقام پاشا سلحداری

ويامهرداری فلانجه‌یه احسان بیورلمسنه بالاستیذان ارادهٔسنیه تعلق ایلدی دیو مسطوردر اوچنجیسی برتیمار ویازعامت محلول اولدقده ولاة والای بکلری استحقاقه نظر ایتمیوب هرکیم زیاده رشوت ویررایسه اکا عرض ایدرلر وتوجیه ایتدیررلر ایدی دردنجیسی سپد تیماری نامیله برطاقم تیمار وار ایدیکه کویا تغلب ادوار ایله بونلرك تمالری پك زیاده تناقص ایلدیکندن کیمسه طالب اولمامغله براتی سپده قونلمش دیمك معناسنه اولوب حالبوکه بونلرك ایچنده حاصلاتلی وبش اون طالبلی تیمارلر اولدیغی حالده ولاة والای بکلرینه مأکل اولمق ایچون سپد تیماری دنیلمش وبعضیسنه اسم بی مسما اوله‌رق برات دخی تنظیم ایتدیرلمشدر بشنجیسی ارباب زعامت وتیمارك برجانبه مأموریتلری ظهورنده ولاة والای بکلری بونلرك اغنیاسندن پاره‌لر اله‌رق برعذر واهی اسناد ایدوب ضعفاسنی سفره کوتورملریدر ایشته بوسببلر معلم ومنتظم بیوك برسواری قوتنك سکته‌دار اولمسنی مستلزم اولدی وفصول سابقه‌ده بیان اولندیغی اوزره بونلره ذاتاً جانب دولتدن نه‌علوفه ونه‌ده تعیین ویرلمدیکندن وبروجه محرر اردولره کلان زعما وارباب تیمار ضعفا وفقرا کروهی اولدیغندن بیچاره‌لر رجال وکبار دائره‌لرنده سایسلك کبی خدمات سفیله‌یی اختیاره مضطر اولورلر ایدی

صنوف‌جیوش‌عثمانیه غبطه فرمای ملوك اعصار ایکن درجه درجه بالاده بیان‌اولنان صورغیر منتظمه‌یه منقلب اولمسیله برابر سلطنت سنیه‌نك ابتدای ظهورندنبرو غیرمسبوق اوله‌رق اوتوز سنه قدر محاربهٔ دولیه منقطع اولدیغندن احوال سفریه ایله عسکرك الفتی منقرض اولدیغی حالده بیك یوز سکسان ایکی سنه‌سنده روسیه سفری ظهور ایلدی وموکب همایونده وسرعسکرلر ومحافظلری معیتده بلا مبالغه اوچیوز بیك قدر آدم تجمع ایتدی لکن نه‌چاره‌که نظام وانضباطدن حصه‌مند اولمدقلرندن شجاعت مادرزادلری منتج فائده اوله‌میوب موسم حریفك دخولی زمانلرنده مأذوناً وغیر مأذوناً مملکتلرینه عودته مضطر اولملریله سفرك ایلك سنه‌سی اخرنده خوتین قلعه‌سی ایکیوز نفر مسقولویه ترك قلنمق عاری اختیار اولندی

قهوه خانه عقلاسی بیننده بزم عسکری ایاغی طوزیله جنکه سورمك لازمدر زیرا دشمن بوندن بغایت توحش ایده‌کلدیکندن مکالمات ایله امرار وقت ایتمك وبالضروره عسکره فتور کلوب طاغلدقدن صکره هجوم ایتلك قاعدهٔ حیله کاریسیدر دیو دوران ایدن مالایعنی سرای اغالرینه‌واحوال حربیه‌دن بیخبر متنفذان عصره مداراقدام وحرکت‌اولملغله

سفرك ایكنجی سنه‌سی اول صیفنده اردوی همایون هیئت مجتمعه‌سیله طونه‌یی كچوب قرتال صحراسنده دشمن ایله لدی التقابل انهزام فاحش ایله منهزم اولدیغندن بویله عسكر ایله مسقوه غلبه ممكن اوله‌میه‌جغی كاردانان دولته معلوم اولدی ومیریلو نامیله یعنی ایلقله ارنودلقدن وقیرجه‌لیلردن واناطولیدن جمع وجلب اولنان نفرات عادتا نفیرعام حكمنده اولدیغندن اصلا ایشه‌یرامیه‌جقلری تبین ایلدی بناء علیه موكب همایون اركانی عساكر موظفه‌ اوجاقلرینك اصلاح احوالیله عساكر منتظمه هیئته كتورلمكدن بشقه چاره‌اولمدیغی درپیش ملاحظه‌ایدرلر ایدیسه‌ده انشاء الله تعالی فصل آتیده‌ایراد اولنه‌جغی وجهله بوماده سلطان احمدخان ثالث زماندنبرو منوی ضمیر دولت اولدیغی حالده موقع اجرایه كتوریله‌میوب سفر اثناسنده ایسه بروجهله قابل اوله‌میه‌جغی دركار ایدوكندن چار ناچار الده بولنان عسكر ایله ادارهٔ امورایدرك نهایت قینارجه مصالحه‌سی نتیجه ویردی اناطولی وروم ایلیدن بیراق بیراق وارد اولان جیوش اسلامیه موكب همایونده تجمع وتكثر ایتدكجه اون اون بشر اقچه علوفه ایله سرعسكرلر معیتنه اوچر بشر بیك دال قلیج یازیلوب كونده‌ریلور وبش اون كوندنصكره بوزیلوب كلورلر وینه دیكر محله دال قلیج یازیلورلر ایدیكه برسنه‌ده بر آدمك ایكی اوچ كره دال قلیج یازیلوب علوفهٔ یومیه‌یه نائل اولدیغی واقع اولمشدر بویله دال قلیج یازیله‌رق ویاخود برقلعه محافظه‌سنه مأمور اوله‌رق علوفهٔ یومیه تخصیص اولنان نفراته ممهور تعبیر اولنور برر كاغد ویررلر ایدیكه علوفه‌نك سندیدر اردوده بو كاغدلری اشترا ایدر كارجیلری اولمغله بهر اقچه‌سی طوتدیره بلدیكنه یعنی سكزر اونر اون بشر غروشه صاتون الوب ایرادجیلره بیع ایدرلر ایدی مع مافیه شوراسیدخی معلوم اولمالیدركه سفر خصوصنده اولان انقطاع الفت یالكز طوائف عسكریه‌یه منحصر اولمیوب تداركات حربیه واعمال عسكریه‌ده اركان دولته دخی عجمیلك طاری اولدیغی جهتله عسكرك كثرتی التزامله برابر مقتضی اولان ذخائر ومهماتی كماینبغی تدارك ایلدكلرندن همان بر ایكی آی ظرفنده ذخیره قاتی حادث اولدی وقلعه‌لرده بولنان اسكی وكوفلنمش حبوباتی توزیع ایتمكه مجبور اولدیلر بوندن ونظافته دقت اولنه‌مدیغندن درلو درلو علل ساریه ظهور ایتمسیله ویاره‌لو وخسته‌لر ایچون لزومی درجه‌ده خسته خانه واطبا استحضار اولنمامق حسبیله شهدای حربیه‌نك برقاچ مثلی آدم باقمسزلقدن تلف اولدی بناء علی ذلك هرسنه مقتضای احكام اسلامیه ومبتنای غیرت ملیه ایله كلیتلو عسكر تجمع ایدر ایدیسه‌ده اوائل صیفده برایش كوریله‌بیلور ایسه كوریلوب اسباب مسروده دنناشی برقاچ ای مرورنده عودته مجبور

ومضطر اولورلر ایدی واشبو روسیه سفرنده قلعه محاصره‌سی موهوم ومیدان محاربه‌لری واقع اوله‌جغی مقتضای حال وموقع ایکن صحرا طوپلرندن زیاده جسیم طوپلر کوتوروب بیهوده اختیار کلفت ومشقت وبالاخره دشمنه ترک ایله عدم وقوفلرینی اثبات ایلدیلر .

احوال مالیه

ویانه انهزامندن صکره وندیك وله وروسیه دولتلری نمچه‌لولر ایله بالاتفاق اعلان حرب ایلدلرینه مبنی محاربه کسب جسامت وتشعب ایدرك اون بش سنه قدر دخی امتداد ایتمسیله هر ییل یکرمیشر اوتوزبیك عسکر یازلمق لازم کلدیکندن بونلرك علوفه‌لری ومصارفات سائرهٔ حربیه خزینهٔ دولتی افنا ایتمکله درلو درلو ویرکولر ایجاد واحداث اولندیغندن ماعدا زروسیمه متعلق خزینه دولتده بولنان ووکلا واغنیاده اولان اشیا برقاچ کره علی طریق الاعانه جمع اولنه‌رق سکه‌ضرب اولندی وعصر سلیمان خان ثانیده برقیه باقردن سکزیوز منقر قطع ایتدیریلوب اولا هر اوجی براقچه‌یه ومؤخراً ایکیسی براقچه‌یه رائج ایله تداوله چیقارلدی لکن کیدرك باقر چوغالمقله اعتباردن ساقط اولوب تجار واهالی بو یوزدن پك متضرر اولدیغندن طبیعتیله رفع والغا وبونك مرتب ومؤسسی اولان صاحب عیار فرنك مصطفی مصادره واعدام قلندی کوپریلی زاده صدر شهید فاضل مصطفی پاشا مرحوم بلااستحقاق علوفهٔ عسکریه‌یه دسترس اولنلری تنقیح ومصارف زائده‌یی طی ایدوب اهالئ بلاد اسلامیه‌یه موجب پریشانی اولان تکلیفات ظلمیه‌یی ابطال والغا ایتمش ومصالح خزینه‌یی انتظام صحیح تحتنه المشیکن شهادتی وقوعندن صکره خلفلری کما فی السابق تجدید مظالم ایتدکدن بشقه زمان عفو والغایه عائد اولان ویرکوی مبطله‌یی بیله بقایادر دیه‌رك تحصیله قیام ایلدیلر سلطان مصطفی خان ثانینك طبیعتی مصادره طرفنه مائل اولدیغندن وزرای سالفه توابع ومنتسبانندن شهرت ثروتله مشتهر اولنلری وحتی برقاچ سنه مقدم دارالسعاده اغالغندن وخزینه‌دارلقدن چراغ ومتقاعداً مصره اعزام قلنان اغالرك زنکینلرینی بیله مصادره ایدرك امور سفریه‌یه صرف ایلدی هرنه حال ایسه بیك یوز اون سنه‌سنده عقد معاهده اولنه‌رق مصارف فوق العادهٔ حربیه منقطع اولدیغندن ومرةً بعد اخری ذکر اولندیغی اوزره دولتك مصارفات جسیمه‌یی اولمق لازم کلان وزرا وامرا ومأمورین وسواری عسکری وقلاع وسرحدات نفراتی معاشلری تیمار وزعامت واوجاقلق وسائر مخصصات معینه‌لرندن مرتب اولوب خزینهٔ دولتدن ویریلان قپو قولی مواجبلری وبعض مصارفات متفرقه بالنسبه جزئیاتدن ایدوکندن مضایقهٔ مالیه درحال برطرف اولدی بوندن صکره واقع اولان روسیه وونديك ونمچه سفرلری برر ایکیشر سنه‌ده مندفع اولدیغنه وایران محاربه‌لری دخی اوروپا سفرلری کبی مصارفات کلیه‌یی مستلزم اولمدیغنه مبنی خزینهٔ دولت کوندن کونه مالامال اولمغه باشلادی باخصوص داماد ابراهیم پاشا عصرنده تقلیل وظائف عسکریه‌یه پك زیاده اعتنا قلنمغله برابر طربزون حوالیسنده واناطولینك سائر محللرنده

بولنان کموش معدنلری فوق العاده ایشلهمکله منافع عظیمه حاصل اولور ایدی حتی نقلیه تکلفندن قورتلق ایچون کمشخانهده وروانده مسکوکات قطع ایتدیرلمشدر

عصر مزبورك ثروتنه مقیاس اولمق اوزره ایراد اولنورکه ابراهیم پاشا علی الدوام ذات شاهانه وحرمسرای سلطنت کبراسنه وقرنای پاشاهی‌یه نقود بیشمار ومجوهرات قیمتدار عرض وتقدیم ایده کلدیکی ونوشهر اسمیله اعمار ایتدیکی مسقط رأسنده واستانبولده مصارفات عظیمه‌یی مستلزم ابنیهٔ خیریه انشا ایتدیردیکی وشعرا وندما ومقربینه آوج آوج التون صاچوب سفاهت اوغرنده دخی مال بیکران خرج ایلدیکی حالده حین قتلندهایکی بیك درت یوز کیسه‌سی وکتخداسی بولنان محمدپاشا نهاب غیروهاب اولدیغندن یکرمی اوچ بیك اوچیوز طقوز کیسه‌لك مدخر ومدفون نقدی چیقمش واندرون همایون خزینه‌سنه وضع اولنمشدر مبالغ مزبوره استانبول التونی یوز اون پاره اولمق حسابیله معتبر اولدیغندن شمدیکی حسابه کوره بر بچق ملیون لیرا درجه‌لرینه رسیده اولور برده اوائل سلطنت محمود خان اولده نادرشاهك بغتة بغدادی محاصره ایلدیکی خبری استانبوله واصل اولدقده تلاش عظیمی موجب اوله‌رق درحال مدافعه‌سی ایچون ترتیب اولنان عسکر ومهماته صرف اولنمق اوزره اندرون همایون خزینه‌سندن کذلك حساب عصره کوره بر ملیون لیرایه قریب مبالغ اخراج ولازم کلان مواقعه ارسال قلنمشدرکه بودخی وسعت خزینه‌یه بردلیلدر

سلطان مصطفی خان ثالث حضرتلری غایت متصرف وجمع نقوده متهالك اولدیغندن واردات دولتك فضله‌سنی پیدرپی اندرون همایون خزینه‌سنه الهکلدکدن بشقه سلاطین ماضیه‌دن قالمه زروسیمه متعلق خیلیجه اوانی‌یی سکه قطع ایتدیردیکی وحتی بعض کتب نفیسه‌یی بیله ال التندن صاتدیردیغی مرویدر بناء علیه موجودی اوزرینه نقود وفیره ضم وادخار ایلمش ایسه‌ده بالاخره روسیه سفری اوغرنده صرف واستهلاك ایلدی حاصل کلام بیك یوز اون سنه‌سنده واقع اولان معاهدهٔ عمومیه‌دن تاسکسان ایکی سفرینه کلنجه‌یه قدر خزینهٔ دولتده مضایقه مشاهده اولنیوب دائما نقود کلیه ایله مالامال ایدی

ایراد ومصرفك مفرداتی بحثنه کلنجه دولتك وارداتی مقاطعات میریه اعشارندن ورسومات متفرقه وجزیهٔ شرعیه حاصلاتندن وممکلتین ومصر وبغداد مثللو بعض محللرك مقطوعات عینه ونقدیه‌لرندن ومخلفات ظهوراتندن عبارت اولمغله بونلرك تفصیلاتلری بروجه آتی ایضاح اولنور

فصول سابقه‌ده بیان اولندیغی اوزره خاص همایون ایچون تفریق اولنمش بر خیلی اراضی وارایدیکه اعشاری جانب میری‌یه عائد ایدی صکره‌لری درجه درجه وزرا وامرا خاصلری رفع والغا وخواص همایونه الحاق اولندیغی کبی نمالوجه زعامت وتیمارلر دخی محلول اولدقجه اخره توجیه اولنیوب کذلك جانب میریدن ضبط والزام اولنمغه باشلانمق حسابیله جمله‌سنه مقاطعات میریه اطلاق قلنور ایدی بووجهله مقاطعات میریه کسب جسامت وکثرت ایتدکدن بشقه وقت وقت بیوك شهرلرده قنطاریه وکیالیه وباج بازار

وقره کمرکاری ورسوم مسکرات مثللو برطاقم رسومات احداث اولنمغله بونلر دخی مقاطعات میریه جملهسنه ادخال قلندی بیك یوز اون تاریخندن صکرهجه ادارهٔ امورمالیه مأمورلرندن بعضیلری ملتزملر بومقاطعاتی بر نهایت ایکی سنهلك اولهرق درعهده ایده كلدكلرندن اعمارینه اعتنا ایلیوب یالکز کندو زمانلری حاصلاتنك ازدیادینه دقت واهالی‌یه ظلم واعتسافه جرأت ایده‌یورلر بدلات معینه‌لری سنه‌بسنه خزینه‌یه تسلیم قلنمق واول امرده برمقدار معجله دخی النمق اوزره قید حیات شرطیله تفویض اولنسه هم اعمار مملکتی وهمده تدنی مظالمی موجب اولور دیو ایراد مطالعات ایلدکلرینه مبنی بو صورت قرین قبول اولوب مقاطعات میریه‌نك برجزئی اولوجهله تفویض قلندی وبونلره مالکانه مقاطعاتی نامی ویریلوب جانب میریده قالانلره کافی السابق مقاطعات میریه دینلدی

مقاطعات میریه‌نك بعضیلری خزینه‌دن ملتزملره وبعضیلری ولاة ومیرلوالره الزام اولندیغی مثللو مالکانه مقاطعاتی اصحابنك کیمیسی کندوسی اداره ایدر وکیمیسی الزام ایلر ایدی بونلرك قلمیه تعبیر اولنان بدل قدیملری غروش حسابی اوزرینه موضوع اولدیغندن کیدرك ترقیات فیئات مسکوکات حسبیله جزئیات حکمنده قالدیغنه مبنی اصحابی منافع عظیمه‌یه واصل ومحلولاتی بالمزایده صاتیلوب سنوی خزینه‌یه دخی خیلیجه واردات حاصل اولور ایدی اشبو مالکانه مقاطعاتی هم صاغلام وهمده ترقیدار اولدیغندن وکوندن کونه کسب اعتبار ایلدیککندن رجال دولت واغنیای ملت کندولرینه وعیال واولادلرینه بوندن ایراد پیدا ایدرلر وبعض ذی نفوذ اولنلر ادارهٔ سنیه استحصال ایدرك وقفلرینه تخصیص ایلرلر ایدیکه بوصورت انقطاع محلولاتی مستلزم وخزینهٔ دولته مضر اولدیغندن اومثللو متنفذانك اندراس نفوذلری هنکامنده هیئت اصلیه‌سنه ارجاع اولندیغی دخی یك چوق واقع اولمشدر

سلطان مصطفی خان ثالث حضرتلرینك اوائل سلطنتلرنده اسهام ایجاد اولندی شویله‌که استانبول کمرکندن ویاخود واردات سائره‌دن مثلا سنوی بشر کیسه فائضلو یوز قلم سهم چیقاریلوب سکزر اونر سنه‌لکنه طالبلرینه ومیریدن الاجقلو بولنان بعض بنا امینلرینه توجیه واعطا اولنمغله اکرچه قارشولغی اولان محل سنوی بش یوز کیسه فائض ویرر ایدی لکن بونك بیع وشراسی مجاز اولدیغندن وفراغی وقوعنده برسنه‌لك فائضی خرج فراغ اوله‌رق خزینهٔ دولته ویرلمك مشروط ایدوکندن بوخرجدن وواقع اولان محلولاتی معجله‌سنه خزینه‌نك ویردیکی فائضدن چوق زیاده واردات حاصل اولور ایدی اشبو اسهام مقاطعاتك برنوعی ایسه‌ده قارشولغنك اداره‌سی ید دولتده اولمق وهرقاچ غروش طوتر ایسه طوتسون اصحاب اسهامه براتلرنده مقید اولان فائض سنوی اعطا قلنمق حسبیله مقاطعات مثللو ترقیدار اولمدیغندن رجال وکبار ومتنفذان عندنده معتبر اولمیوب اکثریا بونی عجزهٔ نسوان وضعفای ناس الورلر وبعض ایتامه الیویررلر ایدی فقط ایتام اسهامنك شروط مخصوصه‌سی ایجابنجه متصرفی حین طفولیتنده فوت اولور ایسه ورثه‌سی محروم قالمز ایدی

ممالك عثمانيه فتح اولندقجه متمكن اولان اهل ذمته جزيه تخصيص اولنوب لكن هر يرده نسبت متساويه‌ده جاری اولمديغندن ودائما قيأت مسكوكات تنزل ايده‌كلديكندن جابجا ويريلان فتاوای شريفه موجبنجه ضم اولنور ايدی نهايت كوپريلی زاده مصطفى پاشا صدارتنده جزيه امورينك تنظيم وتقريرينه تشبث اولنه‌رق اعلا واوسط وادنا اعتباريله اوچ درجه ترتيب وكتب فقهيه‌ده مسطور اولان حكم شرعی‌يه توفيقاً اعلاسی قرق سكز واوسطی يكرمی درت وادناسی اون ايكی درهم كمش اولمق اوزره تخصيص اولنوب اول عصرده شريفی تعبير اولنان التون اون ايكی درهم كمشه مساوی ايدوكندن اعلا جزيه‌دن درت اوسطدن ايكی ادناسندن بر التون النق وممالك محروسه‌نك هر برنده بو وجهله استيفا اولنمق اوزره نظامه ربط اولنمشيدی بعض غوائل سببيله بو نظام يالكز خطهٔ مصريه‌ده اجرا اولنه‌مامش اولديغندن عصر محمود خان اولده دفتر امينی علی افندی مأمور وارسال ايديله‌رك اوراده دخی بالاجرا ايكی يوز قرق بيك عدد جزيه اوراقی توزيع قلنمشدر

انجق صكره‌لری اشبو جزيه ويركوسی ينه قيئات مسكوكات حسابيله جريان ايلديكی جهتله وقت وقت ضمايم و تنزيلات وقوعبوله‌رق بيك ايكيوز التمش ايكی سنه‌سنده بدل عسكری‌يه تحويل اولنديغی زمانده اعلاسی التمش اوسطی اوتوز ادناسی اون بش غروش ايدی جزيه مالی غير مسلمه ذكورينك كافه‌سنه مخصوص بر ويركو ايسه‌ده عموماً مأمورين روحانيه وحد بلوغه واصل اولميان صبيان مستثنا وخدمات دولتده بولنمش نيجه فاميليالر وكاروكسبدن قالمش اختيارلر بروات همايون ووزرا وامرا بيورلديلريله معفو اولدقلری مثللو بعض جزيره ومواقع مهمه جزيه‌لری دخی مقطوعه مربوط وبعضيلری كلياً معاف ايديلر

هر قضانك جزيه اوراقی خزينهٔ ماليه‌ده تنظيم وبوقچه‌لر ايچنه وضع اولنه‌رق تمهير قلندقدن صكره جزيه‌دارلره تسليماً محللرينه بالايصال شهر محرم دخولنده محكمه‌ده مهری فك و بر ايكی ايده توزيع وجبايت اولنمق قانون موضوعی اقتضاسندن ايدوكندن محرم كلمنجه جزيه بوقچه‌سی اچيلمز ووقت معيننك خارجنده تبعه‌دن جزيه طلب قلنمزايدی بعض اوراق ودفاتر مزاياسندن استفهام و بو ايشلرده بولنمش اولان قدمای مأمورينندن استماع قلنديغنه نظراً جزيه حاصلاتی عصرمز حسابنه كوره تقريباً بر مليون ايكيوز بيك ليرا راده‌لرنده اولوب بو حسابه باقلنجه ممالك عثمانيه‌ده اون ايكی مليون نفوذ غير مسلمه بولنمسی و بونك نصفی اناثه و نصف ديكرينك ثلثی دخی چوجق و معاف طاقمنه چيقارلديغی حالده درت مليون نفوسدن جزيه النه كلمسی استدلال اولنور مبالغ حاصله‌نك اكثريسی سرحدات قلاعی مستحفظلرينك علوفه‌لرينه وسائر بعض مصارفات مهمه‌يه محول وبعضيلرندن دخی سهم ترتيب وفروخت قلنمش اولمغله بونلردن فضله قلان مبالغ خزينهٔ دولته كلورايدی

مقطوعه مربوط ايالتلركه تعبير اخرله ميريلو ايالات دنيلور وبرنجيسی مصردر بونك باجمله حاصلاتی مصر خزينه‌سنده تجمع ايدرك بعده محل صرفلرينه تقسيم وارسال قلنه

كلمشدر شويله كه حضرت عمر رضي الله عنه زمانندنبرو حرمين اهاليسنه سنوى سكز بيك اردب ذخيره مرتب ومخصوص اولديغندن ومؤخراً سلاطين عثمانيه حضراتي طرفلرندن دخي برر مقدار ذخيره ونقود وقف وضم ايدلمش ايدوكندن اولا بونلر كوندريلور ايدي ايدى ثانياً كيلار همايونه عيناً ايصال اولنه كلان قهوه وشكر وپرنج وسائره مثللو مرتبات عينه‌دن بشقه التى يوز بيك التون ارساليه تقديم قلنمق اصول قديمه اقتضاسندن اولوب عصرمز حسابنه كوره التمشبيك كيسه راده‌سنده اولديغى حالده صكره‌لرى درلو درلو التونلر قطع اولنمق ووزن وعيارلرنجه دخي تغيرات جزئيه واقع اولمق حسبيله قيمت حقيقيه برمقدار تدنى ايدوب بعضاً دخي متغلبهٔ امرا اسباب متنوعه ايله عرض معذرت ونقصان كوندرمكه جسارت ايدرلر ايدى ثالثاً مصرده بولنان يكيچرى وسوارى بلوكلرى نفرات وضابطاننك علوفهٔ معينه‌لرى اعطا ورابعا والئ ولايت ومصر ارباب مناصبنك معينات ومخصصاتلرى تسويه اولنور ايدى ايكنجيسى بغداد اولوب بونك اداره‌سى دخي مصره شبيه ايسه‌ده بعض ملحقاتنك اراضيسى تيمار وزعامت اولەرق طوائف عسكريه‌يه مفوض ايدوكندن بالطبع وارداتى وطرف دولته تقديم اولنان ارساليه‌سى مصره نسبتله دون ايدى بصره اياليى قديمدنبرو حاكملرى بولنان ابن عليان خاندانه توجيه اولنه كلمشيكن عصر محمد خان رابعده مندرس اولمغله جانب دولت عليه‌دن والى كوندرلمكه باشلادى لكن كيدرك حكومته ضعف طارى وعربانك عتو وطغيانى مترقى اولەرق اضعاف ضعفت حكومت مقصديله نهرشطك سدلرينى تخريب وبو وجهله حكومتى اضرار وتعجيز ايده‌كلدكلرندن بك چوق اراضئ منبته معطل وجيادت هوا عفونت ووخامته مبدل اولماسنه مبنى بصره ايالتنك ثروت ومعموريتى كوندن كونه زائل اولدى بناءً عليه بصره ايالتى بعضاً بغداد واليلرينه الحاقاً توجيه وبعضاً وزرا ومير ميرانلره تفويض قلنور ايدى كذلك عربانك تغلب وتسلطندن ناشى لحسا وقطيف طرفلرنده حكومت دولت بتون بتون متزلزل اولدى چلدير اياليى بارتبهٔ وزارت خاندان قديملرينه توجيه اولنه كلديكى مثللو وان وسائر كردستان جانبلرنده بولنان اكثر سنجاقلر يورداق واوجاقلق وجهله امراى اكراده مفوض اولوب بونلرك دخي خزينهٔ دولته واوحواليده بولنان ولاته مقطوع ويركولرى وهديهٔ معتاده‌لرى وار ايدى

افلاق وبغدان امارتلرينك ودوبره ونديك جمهوريتنك بدل جزيه ناميله ويركوى مقطوعلرى اولوب قينارجه عهدنامه‌سندن صكره افلاق ويركوسى اتيوز اون طقوز كيسه وركابيه وعيديه ناميله ويودەلرك تقديمى معتاد اولان ويركو دخي ايكيوز التمش كيسه‌يه وبغدانك ويركوسى يوز اوتوز التى وركابيه وعيديه‌سى ايكيوزبش كيسه‌يه قطع اولنمشدر دوبره ونديك جمهوريتنك ويركوسى سنويسى يكرمى بشبيك قره غروش يعنى اللى بيك فيلورى اولوب اوچ سنه‌ده بركره جمهور طرفندن كوندريلان مخصوص ايلچى واسطه‌سيله ومعتاد اولان تشريفاتك اجراسيله ديوان همايونده تقديم اولنور ايدى

حاصلات مخالفاتکه مصادرات دخی بونك داخلنده‌در فصول سابقه‌ده بیان اولندیغی اوزره اولدیغجه بر صورت معقوله‌ده ایکن کیدرك سوء استعمالاته منقلب اولمغله تفصیلاتی بمنه تعالی فصل اتی تکمله‌سنده ایرادورفع والغاسی کیفیتیله منظومهٔ عدالت مستزادقلنمق اوزره تأخیر قلندی

دولتك باشلوجه وارداتی بالاده محرر شیلر اولوب بعضیلری دخی مصارفاتك بیانی صره‌سنده تسطیر اولنمق لازم کلمکله مصرف بحثنه نقل کلام اولنوب دوائر سلطنتك برنجیسی دائرهٔ همایون اولدیغندن بروجه اجمال توضیحه عطف زمام قلندی اولا حرم همایون خلقی دائما حرمسرای سلطنتده مقیم وشهره چیقوب کزملری کلیاً ممنوع اولدیغی مثللو اندرون اغالری دخی سلاملق وبش رسملرندن بشقه سرایدن طشره‌یه چیقمدقلرینه مبنی بالطبع مبتلای تلف وسرف اولمدقلرندن اتیده‌بیان اولنه‌جق معیناتلریله تعیش ایدرلر وخزینهٔ همایوندن ایاق نامیله هیچ کیمسه‌یه پاره ویرلمز ایدی ثانیا مطبخ عامره‌نك ات واتمکی تعیینات میریه اداره‌سندن وپرنج وشکر وقهوه مثللو شیلرك اکثریسی مصر وقلبه اوجاقلرندن مرتب اولمغله لوازمات سائره‌جزئیات حکمنده اولوب حتی بیانی صددنده اولدیغمز تاریخلردن سکسان یوزسنه صکره‌که اواخر عهد محمود خان ثانیدر ترقئ فیئات مسکوکات بش التی مثانه بالغ اولمشیکن مطبخ امینی صالح پاشا مرحومك دفترلرینی کوردم شهریه‌سی الی التمش بیك ورمضانلرده سکسان طقسان بیك غروش درجه‌لرنده مصارفاتی متضمن ایدی

ثالثاً استانبول جوارنده وچتالجه‌ده اصطبل عامره‌یه مربوط کلیتلو چایرلر اولدیغندن بونلر دائرهٔ همایون حیواناتنه کفایت ایتدکدن وبر مقداری دخی رجال وکباره توزیع واحسان قلندقدن صکره فضله‌سی ایجار والزام اولنور وحاصلات واقعه‌لری اصطبل عامره مصارفاتنی تسویه ایدر ایدی رابعا ذات شاهانه‌یه ودارالسعاده اغاسی وسلحدار اغا ایله اندرون رجالی تعبیر اولنان متحیزانه شام وحلب ومصر وبغداد مثللو محللر ولاتی طرفلرندن ات وشال واقمشه وقریم خانلری وارضروم وبوسنه وروم ایلی والیلری جانبلرندن کورك وکوله وجاریه وسائرلری طرفندن دخی مناسب هدایا تقدیم اولنور وبوکبی شیلرك خارجدن مبایعه‌سنه حاجت قالمز ایدی باخصوص کرك اوروپا وکرك اسیا دولتلری طرفلرندن وارد اولان ایلچیلر حکمدارلری جانبندن هدیه کتورمك عادات عصریه‌دن اولدیغندن اقمشهٔ فرنکیه وکورك ومجوهراته متعلق پك ذی قیمت شیلر کلور ایدیکه الان خزینهٔ همایونده بعضیلری موجوددر اندرون اغالرینك مخصص اولان علوفه‌لری رقبیله مرتبهٔ کفایه‌ده ایکن اقچه‌نك قیمت حقیقیه‌سی تنزل ایده ایده جزئیات حکمنده قالمش ایسه‌ده صکره‌دلری اغواتك اکثریسی وزرا وکبار زاده‌لردن ترکب ایده‌کلدیکندن غنا وثروتلرندن ضعفاسی دخی متمتع اولورلر وسرای همایوندن نائل مراتب اولان وزرا وکبرا منشاء فیضلری اولان دائره‌لره معینات مقتضیه ترتیب ووقف ایتمش اولملریله بونلردن دخی استفاده ایدرلر ایدی

نظامات عسكريه مختل وديوشرمه اصولی متروك اولدقدن صكره سرای اغالرندن طوائف عسكريه اوجاقلرينك اغالقلرينه وياخود نفراتی سلكنه چيقمق قاعده‌سی دخی منقرض اولمغله باب تفيض اولمغله بر درجه‌يه قدر مسدود اولوب فقط سلحدار وخزينه كتخداسی مثللو بعض اكابر اندرون نائل وزارت وبعض ارباب علم ومعارفدن بولنانلری دخی مدرسلك وخواجگانلق وقپوجی باشيلق توجيهيله برابر چراغ اولور وحاللرينه مناسب خدمات دولتده استخدام قلنورلرايدی اشبو اغالردن سرای همايونجه واصل مراتب اولانلری استانبول وادرنه وبروسه‌ده واقع سلاطين عظام ووزرا توليت وكتابتلری ودرجۀ ثانيه وثالثه‌ده بولنان اغوات وسائر خدمۀ مخصوصۀ پادشاهی طشره يرلی اغالقلری وبعض قلاع دزدارلقلری واصناف كتخدالقلری وسرای همايون چراقلغنه مخصوص زعامت وتيمارلرايله علی مراتبهم حصه‌مند نعم تقاعدی اولورلر ايدی

عصرمزده جاری اولان بودجه قاعده‌سنه قياساً مصارفات دولتك ايكنجی قسمی داخليه مصرفی اولوب انجق مقدمۀ تكمله‌ده بيان اولنديغی اوزره كرك استانبولده وكرك طشره‌لرده بولنان بالجمله وزرا وعلما ومأمورينك معينات مخصوصه‌لری اولمق حسبيله سلطنت سنيه بونلره معاش اعطاسندن مستغنی اولديغندن ذكر اولنان مصارفات ابنيۀ ميريه تعميراتندن ومأموريت مخصوصه ايله بعض خدماته اعزام اولنان بندگانه ويريلان خرجراهلردن واوروپا واسيا حكمدارلری جانبندن گلان ايلچيلر ايچون عادت عصريه موجبنجه اعطا اولنه گلان تعيينات مصارفتندن واسارتدن قورتلمش وياخود برقلعه محافظه‌سنده اولوب منصبی وارداتی اخراجاتنه كفايت ايده‌ميان وزرا وامرايه ودردولته گلان بعض سادات وعلمايه ويريلان عطايای سنيه‌دن عبارت اولوب سلطان سليم خان ثالث عصرنده هرای عرض اولنان مصارفات مزبوره دفترلرينك يكونلری سكز طقوز يوز نهايت بيك كيسه‌راده‌لرنده اولديغی كورلمشدر

مصارفاتك اوچنجی قسمی مخصصات عسكريه اولوب بونك جمع واستحصاری اهم امور دولتدن ايديكه تأخيری نيجه دفعه وقوع شورش واختلالی مستلزم اولمشدر بناءً عليه علوفه اعطاسی عقيبنده صدراعظم ودفتردار افندی تشريفات پادشاهی‌يه نائل وديگر علوفه زماننه قدر حضور واسايشه واصل اولورلرايدی جيوش عثمانيه صنوف عديده اوزرينه مرتب ايسه‌ده من جهة المعايش ايكی نوعه منقسم اولوب برنجيسی طوغريدن طوغری‌يه خزينۀ دولتدن وظيفه خوار اولان دركاه عالی يكيچريلری وسپاه وسلحدار وعلوفجيان يمين ويسار وغربای يمين ويسار وطوبجی وجبه‌جی وقالبونجی وبوستانيان وسائرسندكاندركه علوفه‌لرينك كميت وكيفيتی يوقاروده توضيح قلندی ديگر صنفی زعامت وتيماره تصرفله موظف واشكنجی يعنی سيار اولان زعما واصحاب تيمار ايله مستحفظ تيمارينه متصرف بولنان وياخود اوجاقلق تعبير اولنان اقطاع وجزيه ومملحه مثللو رسوماتدن علوفه‌لری

محول اولان قلاع وسرحدات اسلامیه محافظلری ویرلونفراتی اولوب بونلرك قواعد ونظاماتی دخی مرةً بعد اخری تسطیر اولنمشدر

یکیچری بلوکلرینه وترسانه وطوبخانه وسائر صنوف عسکریه اوجاقلرینه وسرای همایونه مرتب اولان ات واتمك وپرنج وسائره طرف میریدن اعطا اولنور ایسه‌ده بونلر ایچون خزینهٔ دولت بیوك وباکیده هیچ مصرف اختیار ایتمز ایدی چونکه روم ایلیده بولنان اغنامك عدد اغنام رسمی نامیله هرسنه اوندبری النه کلدیکندن بوندن ایکی اوچیوز بیك قیون عیناً النوب ماعداسی بدلاً استیفا وطاقم طاقم سوق اولنه‌رق میری تعییناتی بونکله اداره قلنور وحتی فضله‌سی اهالینك تهوین احتیاجی مقصدیله استانبول قصاب اصنافنه توزیع اولنور ایدی ممالك محروسه‌ده براً وبحراً نقل اولنان ذخائردن کمرك النیوب بوکا مقابل اق دکز وقره‌دکز ساحللرنده اولان قضالردن وبعض ذخیره یتاغی بولنان مواقعدن مبایعه ذخیره‌سی نامیله وبهر کیلی یکرمی پاره فیئات ایله هرقضانك درجهٔ ثروت وجسامتنه کوره اللیشر وبوزبیك کیلی ذخیره مرتب ومخصوص اولمغله موسمنده هرطرفه مبایعه‌جیلر کوندریلوب ذخائر مرتبه جلب وجمع اولنه‌رق استانبوله کوندریلور ودوائر میریه بونکله اداره اولندقدن بشقه فضله‌سی استانبول اتمکجی اصنافنه فروخت ایدیلور ایدی وبعض قضالر ذخائرینك نقلنده صعوبت مشاهده اولندیغی ویاخود مرتبات مخصوصه فضله‌لو کوروندیکی تقدیرده بدلاً استحصال قلنور ایدیکه مثلا کوتاهیه سنجاغی قضالرینك ایکیوز بیك کیله مبایعه ذخیره‌سی مرتبی اولدیغی ورایج ذخیره یوزپاره‌راده‌سنده بولندیغی حالده یکرمی پاره‌سی فیئات مقطوعه‌یه بالمحسوب سکسانر پاره‌دن بدلی اولمق لازم کلان درتیوز بیك غروش نقداً استحصال اولنور ایدی فلبه وحوالیسنده واقع چلتکات یعنی پرنج ترلالری دولتك مالی اولوب هرسنه ملتزمینه احاله اولنه کلمکله بدل التزامك لزومی مقداری عیناً وماعداسی بدلا استحصال ودوائر میریه اعطا اولنور وطوائف عسکریه البسه ومفروشاتی ایچون بکلك تعبیر اولنان برنوع عبا وقالیچه واسامیه وشارکوبی وسائر مواقع متعدده‌ده اعمال ایتدیریلور ایدی حاصل کلام مرتبات مذکوره ایچون ویریلان اثمان مقطوعه بدلاً استحصال قلنان مبالغدن وفضله‌سندن اصنافه صاتیلان اشیانك منافعندن حاصل اولور ایدی .

ترسانه وطوبخانه ایچون مقتضی اولان کراسته اقدکز وقره‌دکز ساحللرنده اولان کراسته‌کش قضالردن وکندر وبذر یاغی وبز وکهرجیله مصر وجانیك وقونیه سنجاقلرندن وباقر وقورشون وتیمور مثللو اشیا دخی معدنلردن مرتب ومخصص اولمغله هرسنه مأمورلر کوندریلوب ترتیبی وجهله جمع واستحصال اولنور وبونلرك فیئات مقطوعه‌لری پك جزئی اولدیغندن بادهوا کبی کلور ایدی بیك التمش درت تاریخنده یازلمش اولان ترخونجی لایحه‌سنده ترسانهٔ عامره‌نك سنوی بیك التیوز درت کیسه مصارفاتی اولوب بونك التیوز کسور کیسه‌سی اوجاقلردن یعنی ترسانه‌یه مخصوص وارداتدن وطقوز یوز بوقدر کیسه‌سی

خزینهٔ مالیه‌دن اعطا قانمقده ایدوکی محرر اولوب لکن تاریخ مزبور کرید سفرلری اوانته وهرسنه کلیتلو دونما چیقارلمق مجبوریتی زمانه تصادف ایدر بناءعلیه ایام حضرده هرنقدر قپودان پاشالر دونما ایله اق دکزه چیقمق معتاد ایسه‌ده محاربه وقتلرینه نسبتله ترسانه مصارفاتی اهون اولدیغندن خزینهٔ مالیه‌دن چوقلق اعانه‌یه محتاج اولنمز ایدی

فصل سابقده بر درجه‌یه قدر تفصیل قلندیغی وجهله سلاطین عظام ووزرا وامرا وسائر اصحاب خیرات ممالك عثمانیه‌نك هرجهتنده ولزومندن فضله دنیله‌جك درجه‌ده جامع ومدرسه ومکتب وتکیه وچشمه وکوپری وقالدیرم وحمام مثللو خیرات ومبرات انشاواعمار ایتدکلرندن ماعدا مخوف دربندلرده ومواقع مقتضیه‌ده قلعه‌لر وخانلر یاپدیروب مداین وقصبات اهالیسنی احتیاجات ضروریه‌دن وارسته وارباب سیر سفری تسهیلات وامنیته پیوسته ایتمشلر ایدی لکن افسادات دهریه ایله خیرات ومبراتك تعمیر وانتظامی ایچون تخصیص اولنمش اولان واردات وقفیه‌نك بعضیلری متولی ویاخود متغلبهٔ زمانه‌نك مأکلی وبعضیلری دخی اسباب سائره ایله مندرس اولدیغندن واردات تعمیریه‌دن معرا اولان طرق وجسور ومجرای اب مثللو شیلر مملکتجه تعمیر ومصارفات واقعه‌لری توزیع دفترلرنده ادخال واهالیدن استحصال قلنور ایدی وبعض جسیم کوپریلرك ومهم طریقلرك جوارلرنده بولنان قرا اهالیسی تکالیف دیوانیه‌دن معاف وعلی الدوام بونلرك تعمیروتنظیمیله مکلف ایدیلر حکمت حکومته واقف اولان ولاة وحکام باعث معموریت وثروت اولان شیلرك اجراسنه اهتمام ایدوب اکرچه بونلرك ابتدای اعمالاتنده اهالی بارکران خدمات عمومیه‌ده فی الجمله کرفتار تعب ومشقت اولورلر ایسه‌ده ایلروسنده استفاده ایدرلر وبقای اثار ایله ابقای نام ایلرلر ایدی ازان جمله مشهور راغب پاشا مرحوم بولاوادین ایله ایساقلی بیننده اولان طولاً اوچ وعرضاً برچق ساعت بطاقلغی املا وتسویه وجسر وقالدیرملرینی تعمیر وکوبلك بوغازینی رمضان اوغلی یایلاسندن دربنده کلنجه اون ذراع عرضنده طریق کشادیله تنظیمه و انطاکیه ایله حلب بیننده جسر جدید وبرقله ودربند انشاسنه موفق اولمش ومحسن زاده مرحوم تبدیل منصب سببیله اثنای عزیمتنده قجانیق بوغازنده واقع ایکی اوچیوز ذراع طولنده برجسیم قیانك ایچندن طونل یاپدیروب مارین وعابرینك مبتلا اوله کلدکلری مشقت وتلفاتی ازاله ایتمشدر بوتفصیلاتدن مقصد عصرمزده معارف ونافعه تخصیصاتی نامیله مشهود اولان مصارف دخی صورت مشروحه اوزره رؤیت اولنوب خزینهٔ دولتدن اخراجاتی مستلزم اولمدیغنی بیاندر والحاصل دولته مقتضی اولان مأکولات عسکریه وادوات حربیه ولوازمات ملکیه ممالك عثمانیه‌نك مواقع مناسبه‌سندن مرتب ومخصص اولدیغی مثللو بالجمله وکلا ومأمورین وحکام ووزرا وامرا ومستحفظین قلاع وبقاع ویرلی قولی تعبیر قلنان معظمات بلاد ضابطان ونفراتنك وارباب زعامت وتیمار دینلان سواری عساکرینك جهت معیشتلری محللرنده تفصیل قلندیغی وجهله مرتب ومنقسم اولمغله خزینهٔ

دولت دركاه عالی یکیچری وسپاهیلری علوفه‌سیله مصارفات متفرقه اوله‌رق سنوی برایکی ملیون لیرا قدر مصارفاته محتاج ایدی .

فصول سابقه‌ده توضیح اولندیغی اوزره عصر اورخان غازیده اوچی بردرهم اولمق اوزره اقچه قطع اولنوب سلطان سلیمان زمانه قدر چوقلق تغیرات کورمامش ایکن مصارفات دولت تکثر ایتمك ومعاملات میریه اقچه اعتباری اوزرینه جریان ایلمك حسبیله مخصصات عسکریه‌دن برنوع تنزیلات اجراسی ضمننده اقچه‌نك وزن وعیاری تنقیص اولنه اولنه بیك تاریخلرندن صكره‌لری بر درهم كمشدن اون اقچه وباكه دها زیاده قطع اولنمغه باشلاندیغی مثللو اوچ اقچه اعتبارنده پاره واون اقچه‌لك كمش سكه ضرب اولنوب بیك یوز تاریخندنصكره طقسان اقچه اعتبارنده ویدی درهم وزننده زولته نامیله برنوع سكه دها احداث اولندی‌ورفته رفته تنقیص قیمت حقیقیه اولنمغله برابر كیدرك قرق پاره‌یعنی یوز یكرمی اقچه رایج ایله غروش‌وایكی غروشلق ویوز پاره‌لك كمش سكه‌لر قطع‌اولندیكه سلطان مصطفی خان ثالثك غروشلری التی درهم وزننده واللی برعیارنده‌در بناء علیه اسدی غروش وقاره غروش تعبیر اولنان دركلی وقوشلی ریالرك فیئاتی طبیعتله اوچیوز اقچه‌یه طوغرو والتونلرك فیئاتی دخی بونسبتله ترقی ایلدی .

فاتح زماننده یالدیز التونی وزن وعیارنده‌وفلوری نامیله التون قطع اولنمغه باشلایوب برطرفنه ضارب النضر صاحب العز والنصر فی البر والبحر یازیلوب برطرفنه دخی پادشاه عصرك اسمی ومحل ضربی وتاریخ یازیلور ایدی سلطان سلیم ثانی سلطنتنده برطرفنه سلطان البرین وخاقان البحرین السلطان ابن السلطان ودیكر طرفنه اسم پادشاهی‌ایله محل ضربی وتاریخ یازلمغه باشلاندی‌وبووجهله رسمی تبدیل واسمی شرفی‌نامنه تحویل‌اولندی ایسه‌ده وزن وعیاری‌تغییر قلنمامشیدی یوز سنه قدر دهابویله‌جه دوام اولندقدن صكره عصر محمد خان رابعده التونك دخی وزن وعیاری‌تنزل ایدرك فقط كمش مسكوكاتی كبی ایكی اوچ مثلی‌زاده‌سنده واردیرلمیوب‌یوزده اون درجه‌سنده تناقص‌حاصل اولدی سلطان احمد ثالث زماننده یالدیزالتونی وزن وعیارنده اولمق اوزره فندیق‌التونی نامی وبرطرفی طغرای همایون ودیكر طرفی‌ضرب فی‌اسلامبول نقشیله برنوع التون قطع اولندیغی مثللو شریفی تعبیر قلنان قدیم التونلرك دخی ضربنده‌دوام قلنه‌رق زر محبوب نامی واستانبول التونی شهرتیله مشهور اولمشدر بونلرك نصفیه‌وربعیه‌لری وایكیسی واوچی ودردی‌بریرده بیوكلری دخی اولوب عصر محمود خان اولده استانبول التونی یوز پاره‌یه كچدیكی وقت فندیق التونی یوزاون پاره‌یه‌واستانبول یوز اون پاره‌یه‌اولدیغی زمانده فندیق اوچ غروشه تداول ایدر ایدی وشهریار مشارالیه عهدنده بربچق‌درهم وزننده ویكرمی اوچ عیارنده محمودیه نامیله بشقه نوع برالتون دها قطع اولنمش‌ایسه‌ده مسكوكات ذهبیه‌ده اساس‌فندیق واستانبول التونلری ایدی .

احوال خارجيه

ويانه انهزامندن صكره سلطنت سنيه نمچه وله وونديك وروسيه دولتلريله اوغراشمقده ايكن فرانسه‌لولر دخى برقاچ دفعه نمچه دولتيله ايقاع حربه مباشرت ايتملريله من جهة سلطنت سنيه ايله متفق حكمنده اولوب انكلتره‌لولر بيطرفلغى اختيار ايتمشلر ايدى اوستريالولر ايران دولتنى ممالك عثمانيه‌يه تجاوز ايتديرمكه صرف وسع ومكنت ايلدكارى حالده دولت صفويه‌نك حرب وقتالدن ازاده سر اولديغى اوان پيريسنه تصادف ايلديكندن اللى سنه‌دن برو منعقد اولان مصالحه‌نك فسخنه ودماء مسلمينك اساله‌سنه جواز داده اولمدى .

سلطان احمد ثالث زماننده سردار اكرم بالطه‌جى محمد پاشا روسيه اوزرينه علم افراز صولت اولدقده له واوستريا وونديك دولتلرى بيطرف قالدقلرى مثللو موره فتحندن صكره سردار اكرم شهيد على پاشا قورفه جزيره‌سنى تسخيره نصب نفس اهتمام ايلدكده بوندن مقصد نمچه اوزرينه تسهيل حركات سفريه اولديغى جهتله بالضروره اوستريالولر اعلان حربه مجبور اولوب بو وقعه‌ده دخى روسيه وله دولتلرى حربه اشتراك ايتديلر .

بيك يوز اوتوز بش سنه‌سى افغانليلر اصفهانه مستولى ودولت صفويه مندرس اولمغله صدر وقت بولنان داماد ابراهيم پاشا سلطنت سنيه‌نك غرباً اولان ضايعاتى شرقاً قزانمق فكرى وشاهان صفويان ايله منعقد اولان مصالحه‌نك بالطبع زائل اولديغى سررشته‌سيله مركز اجتماعلرى طاغلمش اولان امراى اعجام اوزرينه سوق عسكر ايتديردى سنى المذهب اولان طاغستان اهاليسى دخى حكومت شيعه‌دن تخليص كريبان ايتمك اوزره زير جناح دولت عليه‌يه صيغنمق هوسنه مسارعت ايلديلر لكن روسيه‌لیلر ممالك ايراندن حصه‌مند اختلاس اولمق اوزره حركت وبوخصوصدن طولايى دولت عليه اوزرينه اعلان حرب درجه‌لرينه قدر اظهار شدت ايلدكارينه مبنى طاغستان روسيه‌لولرده وتفليس وروان ايالتلرى سلطنت عثمانيه‌ده قالمق اوزره عقد معاهده اولنمغله بيچاره طاغستانليلر ابراهيم پاشانك بوظلم وغدرينى مشاهده ايله ياغموردن قاچارايكن طولويه طوتلدقلرينى اكلايوب باشلرى قايغيسنه دوشديلر وبونك شأمتى ابراهيم پاشا اقبالنك بركشته اولمسنى مستلزم اولدى مؤخراً ايرانده تسلطن ايدن نادر شاه دولت عليه عليهنه مسقو دولتيله عقد معاهده ايتمكله بيك يوز قرق سكز سنه‌سى روسيه‌لولر ممالك عثمانيه‌يه هجوم ايدوب فقط نادرشاه قندهار وهندستان طرفلرنده مشغول حرب وستيز بولنديغندن مسقولولره معاونت ايده‌مدى نمچه‌لولر دولت عليه ايله روسيه دولتى اراسنه كيروب بارشديرمق حيل مقدوخانه‌سيله بر مدت امرار ايام وبغتة نقض عهده قيام ايلديلر بوسفرده وندكولر حربه اشتراك ايلدكارى مثللو له دولتى دخى مسقولرك كنديحقلرنده اولان نيات وافكارينى تفرس ايتمكله اول طرفه اعانه شويله طورسون دولت عليه ايله عقد اتفاقه تشبث ايلدكارى حالده كمال خوف وتلاشلرندن بوكا دخى موفق اوله‌مديلر فرانسه‌لولر عرض توسط ايتمكله برابر بالاخره

روسيه و نمچه دولتلريله اشتراكه مجبور اوله‌جقلريني على طريق الاخافه صراحة بيان ايتمشلر ايكن دولت عليه بلغرادك فتحنه قدر اظهار ثبات و تجلد ايلدى ونهايت فرانسه مرخصى و مأمورلرينك اقدام واهتماميله امر مصالحه نتيجه پذير اولدى .

روسيه ايمپراطوريچه‌سى قترينه اوائل سلطنتنده انكلتره دولتنه ارائهٔ روى التفات ومساعده و فرانسه‌لولره عكسيله معامله‌ايده كلديكندن سلطان مصطفى خان مرحومك مسقو سفرينى اچمق حقنده اولان اصرار وتهالكينى درسعادتده بولنان فرانسه ايلچيسى تقويه وتشديد وبرطاقم دلائل وادلهٔ موهومه سرديله حصول منافعى توثيق وتأييد ايدرك اعلان سفره سبب قوى اولدى .

نمچه‌لولر ايله روسيه عليهنه تجاوزى و تحفظى عقد معاهدهٔ رسميه اولنوب مقابلنده بغدان مضافاتندن غاليچيا تعبير اولنان اراضى اوستريا دولتنه هبه و تمليك ومصارف سفريه اوله‌رق تقريباً اون‌مليون قرانق قدر اعانهٔ نقديه دخى اعطااولنمشيدى. آثار هزيمت ومغلوبيت جيوش عثمانيه جانبنده رونما اولدقده نمچه‌لولر سالك سمت تأنى اولوب مؤخراً روسيه و پروسيا دولتلرى بيننده له ممالكنك مقاسمه‌سى قرارلاشديرلمق اوزره ايكن نمچه‌لولرك دخى حصه‌مند احتلاس اولمسنه مساعده اولنه‌جغى قترينه‌طرفندن تلميح اولنمغله تجارت ايكى طرفلى اولمق ايچون نمچه‌لولر درعقب تبديل روش وحركت وثبات قدم وايفاى تعهد مثللو ملاحظات مردانه‌يدن كف نظر رغبت ايلديلر .

انكلتره و ونديك دولتلرى اقدكزه وارد اولان روسيه دونمانسه‌ضابطان ونفرات اعطاسيله ولوازمات حربيه بيعيله معاونت ايتمشلرايسه‌ده بو صورتى اجرتله آدم طوتمق وتجارت يولنده اخذ واعطا ايتمك رنكنده ابراز وارائه ايتديلر .

ايراندولتى نادرشاهك قتل واضمحلالندن صكره طوائف ملوك‌هيئتنه كيروب ذكر اولنان روسيه محاربه‌سى اوائلنده امراى اعجام يكديكريله محاربه ومقاتله‌يه قيام اوزره اولدقلرندن دولت عليه‌نك مغلوبيتندن استفاده‌يه وقتلرى يوغيدى .

❁ احوال علوم و معارف ❁

اوائل دولت‌عثمانيه‌دن بروظهور ايدن فضلا واصحاب كمال تاريخ و طبقات كتابلرنده مسطور وآثار قلميه‌لرى متداول ومشهور اولوب فنون حكميه و تنظيم مصالح دوليه خصوصلرنده اولان مهارتلرى دخى اثردن مؤثره انتقال قاعده‌سيله معلومدر .

شويله‌كه از مدت ايچنده بويله بر عظيم‌الهيكل دولت تشكيل ايتمك وعساكر منتظمه ودونما ترتيب ايتمك وباروتك ظهورينى متعاقب طوب وتفنك وخمپره اعمال وايجادقلنمق و ويانه وبغداد مثللو ممالك بعيده‌يه جسيم اردولر سوق ايده‌بيلمك وقوهٔ بحريه ارساليله آفريقا ساحللرينى تسخير ايتديرمك وسويشده سفن حربيه انشا ايتديرەرك هندستانه طوغرى اعزام وجزيرة‌العرب ساحللرينى ضبط ايتديرمك و او عصرلره كوره موجب

انتظام ومستلزم محاسن عدیده اولان قوانین مهمه وضع و تأسیس ایلك فنون حکمیه وسیاسیه‌ده مهارته متوقف ایدوکندن اسلافك فضل وکمالی اشبو موفقیتلرندن استدلال اولنمق لازمدر لکن بیك تاریخندن صکره‌لری علمای اسلامیه‌نك معلوماتلری علوم شرعیه وفنون ادبیه‌یه منحصر وزرا و وکلانك دخی اکثری جاهل اولمغله ادارهٔ پرکار دولت مرکزینی غائب ایتمکه باشلدی . کیدرك ایش بو مرتبه‌ده دخی قالهمیوب بابا وده‌دلرینك فضل و کماله تعظیماً هنکام صباولرنده مدرسه‌لك رتبه‌سی توجیه اولنان مخادیمی سلسلهٔ طریق منصب علمیه‌نك زروهٔ علیاسنه قدر چیقه کلدیکندن تحصیل علم وکمالاته احتیاج قالمدیغنه وبعض وزرا و اکابر دخی طریق علمیه‌نك من جهة المؤاخذه خفتنه وبلا استحقاق قطع مراتب ایلمکه آلت اولدیغنه نظر ایدرك شائبهٔ حاللرنده ضعف وعجز مشاهده ایلدکاری اولادلرینی طریق علمیه‌یه ادخال ومدرسه‌لك رؤسی استحصالیله بهره‌دار ایتدکارینه مبنی طریق علمیه ایکی‌یه منقسم اولوب بریسی مخادیمدن و دیکری نائل مراتب اولان درس خواجه‌لرندن مرکب ایدی . لکن مخادیم هنکام صباوتنده ودرس خواجه‌لری مسن اولدقلری حالده طریقه داخل اوله کلدکلریله قاضیعسکرلك درجه‌لرنده مخادیم صنفی اکثر وبونلردن تحصیل علم وکمال ایدنلری ایکی صورتله موقر اولوب بی‌بهرهٔ فضل وعرفان اولنلرینه علمای طریق وعلمای رسمیه اطلاق اولنورایدی .

دولت علیه‌نك خصائص جمیله‌سندن اولدیغی اوزره وزرا وامرا موادحقوقیه‌یه وضع ید استیلادن ممنوع اولدیغندن امر حکومتی اجرا ایچون حکام شرعیه طریقی ترتیب وتشکیل قلنمش اولدیغی حالده وضع اصلیسی تغیر ایتمسیله وباخصوص نااهل اولان قاضیعسکرلر قاضیلك منصبلرینی چراقلق صورتیله دائره‌لری امکدارانه توجیه ایده کلدکلریله صنف موالیده نااهللر حادث وطریق قضا جهلای اغوات ایله مالامال اولدی کرك منصب وکرك ناربه‌لق درعهده ایدن نائبلر ایسه ملتزم نوعندن بولندقلرندن بالطبع تزیید وارداتدن بشقه شیئه عطف نظر ایتمزلر ایدی . بناءً علیه ممالك محروسه‌ده اجرای حکومت ایدن قاضی ونائبلرك علم ومعارف ایله متحلی واخلاق ممدوحه ایله متصف بولنانلری نوادر حکمنه کیردی . وبوجهتلرله حکام شرعیه‌نك اسکی رونق واعتباری وحقلرنده دولتك وخلقك وثوق واعتمادی قالمدی . وزرا وامرا ومتسلمین وویوده‌لر اومثللو جاهل وظالم قاضی ونائبلری یاهدیه ویاره اعطاسیله ویاخود حکومت ظلمه‌لرندن اغماض عین ایله محجوب ایدرك ایستدکاری کبی اعلاملر الورلر وکندی اویغونسزلقلرینك سترینه ومنفعتلرینك جانبنه آلت ایدرلرایدی .

قاضیلرك تعدیاتی حقنده پك چوق حکایات متداول اولوب اکرچه بعضلری مضحکات جمله‌سندن ایسه‌ده مرحوم صالح پاشادرامه متسلمی ایکن برحاکم کلوب ابتدای ملاقاتنده سزدا ستانبولدن هدیه کتورمك لازم ایدی . لکن بن مهرمی هدیه کتوردم دیو چیقاروب اوکنه وضع ایلدیکنی یعنی نصل اعلام ایسترایسه کز اعطاسنده تردد ایتمم مآلنی اشراب ایتدیکنی مرحوم مشارالیه حکایت ایدرایدی .

اوائل دولتده كرمیانی یعقوب وشیخی نامیله مشهور اولان مولانا سنان وشفا صاحبی حاجی باشا وچلبی سلطان محمدك حكیم باشیسی كورد اورن ویاوز سلطان سلیمك حكیم باشیسی اخی چلبی كبی حذاق اطبا وكمال رئیس وسیدی رئیس وپیری رئیس مثللو هیئت وهندسه خواجه‌لری ومعمار ایاس ومعمار كمال الدین ومعمار سنان كبی ارباب هنر ظهور ایتمش و علوم ریاضیه تعلیم وتعلم اولنوب باخصوص سلطان سلیمان خان حضرتلری مستقل طب وهندسه وهیئت مدرسه‌لری وتیمارخانه‌لر انشا و اعمار ایتدیرمش ایسه‌ده بو علملر تجربیات وتحقیقات ایله اوروپاده استكمال اولندقجه بزده كیرولدیكندن بوبابده اجنبی استخدامنه مجبوریت حاصل اولدی . معمار سنان قوللندن معمار داود اغا وسلطان احمد جامعی معماری محمد اغا ویكی جامع معماری قاسم اغا متأخرین هنرمنداندن اولوب اشبو قاسم اغا میخانه‌لر انشاسنه رخصت ویرمك تهمتیله قتل اولندقدن صكره جامع مذكوری معمار مصطفی اغا نامنده برذات اكمال ایلدی . وبعدازین دولتجه معمار اغالق منصبی ومعمار خلیفه‌لری وارایسه‌ده بومثللو ابنیهٔ جسیمه انشاسی ارمنی وروم قلفه‌لرینه منتقل اولدی . بناءً علی ذلك نورعثمانیه ولاله‌لی جامعلرینی سمیون قلفه ودها صكره انشا قلنان ابنیهٔ جسیمه‌یی چراغی اولان قومیانوس قلفه بناء ایلمشدر .

متأخرین علماده اگرچه علوم حكمیه و فنون ریاضیه‌یه واقف ذاتلر ظهور ایلمش ایسه‌ده موقعلری نابمحل و الات و ادواتجه دخی عدم استطاعتلری مقرر اولدیغندن معلوماتلرینك ماوضع لهی اقتطاف ممكن اوله‌میوب فقط لاتین لسانته واقف اولان كاتب چلبی فن جغرافیادن جهاننمایی وفنون حربیه‌یه متعلق بعض رسائل وتاریخ یازمش وداماد ابراهیم پاشا صدارتنده ابن خلدون مقدمه‌سی وسائر كتب تواریخ و نظامات عسكریه‌یی متضمن كتابلر ترجمه وتألیف قلنمشدر . فی الاصل اوروپالو اولوب اهتدا ایدن متفرقه ابراهیم افندینك همتیله صنعت طبع وتمثیل دخی احداث اولنوب خیلیجه كتاب باصلدی . لكن سلطان مرادثالث عصرنده بر اجنبی تركجه حروف ایله كتاب طبع ایتمك و كمرك رسومندن معاف طوتلق اوزره رخصت استدعا ایدوب مساعده‌یی حاوی فرمان ویرلمش اولدیغندن طقوز یوز طقسان التی تاریخنده واسف تاریخی مجمنده بركتاب باصمش وفرمان عالیٔ مذكوری دخی دیباجه‌سنه عیناً یازمش اولمغله بر نسخه‌سی شیخ الاسلام اسبق حسام افندی مرحومده منظور فقیر اولوب نقطاسی وقنغی فندن اولدیغی خاطرده قالمدی دیمك ایسترم كه فن طبع اشبوابراهیم افندیدن یوز اللی سنه اول تركستانده حاصل اولمش ایسه‌ده ایلرولیه‌مامشدر .

فی الاصل فرانسه‌لی اولوب دونمای همایونده طوبجیلق خدمتنده قوللانلمش ومؤخراً شرف اسلام ایله مشرف اوله‌رق كرچك داود اسمیله تسمیه قلنمش اولان داوداغا بیك یوز اوتوزایكی سنه سنده حریق طولمبه‌لرینی ایجاده موفق اولمغله یومی یوزاقچه‌وظیفه ایله

طلومبه‌جی باشی نصب اولنوب معينه ضابطان ونفراتيله طلومبه‌جی اوجاغی ترتيب وتنظيم قلنمشدر که بودخی جمله‌ٔ ترقياتدندر .

دولت عليه بيك يوز اللی بر سنه‌سنده واقع بغداد معاهده‌سنه كلنجه‌يه قدر علی الدوام سفر بر حالنده بولنوب جابجا مصطبه‌نشين حضريت اولديغی مدت اون سنه‌يی تجاوز ايتمامكله سوق الجيش وتعبية الجيش فنلری امرای عثمانيه‌يه صنعت مألوفه حكمنده ايدی كوپريلی زاده صدر شهيد فاضل مصطفی پاشانك حومك بلغراد محاصره‌سنده اردوی همايونك وضعيتنی وترتيب اولنان موازيلری متضمن تنظيم ايتديرمش اولديغی خريطه مؤخرا اله كچمش اولديغندن فن حربه وقوف ومعلوما- تلرينك ادلهٔ قويه‌سندن اولديغی اركان حربيه دائره‌سنك جمله‌ٔ افاداتندندر سردارا كرملرك متأخرينی اكثريا سلحدارلقدن ومأمورين ملكيه وقلميه‌دن نشأت ايتمش بولندقلری حالده واقع اولان موفقيتلری غريب كورينور لكن بروجه محرر امرای عسكريه واركان دولتك فرقهٔ غالبه‌سی مكررا اردولرده بولنمش وسوق عسكر وترتيب لوازمات سفر خصوصلرنده تجربه‌لری سبقت ايتمش اولديغندن وبالخصوص سرحد امراسی احوال دشمنی وطرق ومعابرك وضعيت وكيفيتلرينی پك اعلا بيلدكلرندن عقد اولنان مجلسلرك مذاكراتی ثمرهٔ نافعه حاصل ايدر وسردار اكرملر دخی عقل ودرايتلری مرتبه‌سنجه مستفيد اولورلر ايدی طوب وخمبره دوكمك وتفنك وقلنج واسلحهٔ سائره وباروت وكله وقورشون مثللو شيلری اعمال ايلك وكمی وقلاع تعمير وانشا ايتمك وحيوان طاقملری وچادر كبی مهمات سفريه تنظيم ايتديرمك خصوصلرنده چوقلق اجانبه احتياج اولميوب علمی وعملی بو ايشلرك اهل وارباب بولنور ايدی حتی عصر احمد خان ثالثده علی اوسته نامنده برهنرمند سكسان قنطار ثقلتنده قاليون تيمورلری ياپمش واولوقته دكين اجنبيلردن النان تيمورلردن استغنا حصولنه موفق اولمشدر

فصول سابقه‌ده ذكر اولنديغی اوزره روم ايلی واناطوليده وبالخصوص ادرنه جوارنده متعدد دوه وسائر حيوانات مرعا ومشتالری اولوب كليتلو ميری حيواناتی يتشديريلور واوردی همايونلرك نقلياتی خدمتنده قوللانيلور ايدی بونلر دخی درجه درجه تدنی ايتديكی مثللو بيك يوز اللی ايكی سنه‌سندن سكسان ايكی سفرينه كلنجه‌يه قدر ممتد اولان ايام حضريت اس اساس حركات عسكريه اولان اشبو حيوان يتشديرمه قاعده‌سنی دخی محو وافنا ايتمكله مرعا ومشتالرك بعضيسی شوكا بوكا تمليك اولنه‌رق اراضیٔ موقوفه عدادينه داخل وبعضيلری متنفذان عمال بد غضبنه كرفتار اولديغندن سكسان ايكی سفرنده اهالی حيواناتی جمع وجلب اولنه‌رق قوللانلق اقتضا ايلدی حالبوكه جسيم اردولرك نقلياتی اومثللو غير منتظم مكاری حيواناتيله ايفا اولنمق مشكل اولمق حسبيله بو خصوصده پك زياده ضرورت چكلدی ودها صكره‌كی سفرلرده بو مضايقه كيتدكجه مشتد وجيوش اسلاميه‌نك پريشانلغنه سبب قوی اولدی

بالجمله قلاع خاقانيه‌ده وباباطاغی وصوفيه مثللو مواقعده جسيم انبارلر وكليتلو ذخائر مدخره بولنوب هرسنه برثلثی استبدال اولنمق وبو جهتله اوچ سنه‌ده تجدد ايتمك اصول دولتدن

ایكن بودخی مختل ومشوش اولدیغی كبی كرك موكب صدر اعظمینك وكرك قوۀ مفرزه اولان سرعسكرلر اردولرینك رجال دولتدن مقدم ومقتدر نزول امینلری وقصاب باشیلری واهل واربابندن ساربان باشیلری اولوب اردولرك لوازمات ونقلیاتنی ترتیب واستحضار ایلمك قاعدۀ قدیمه‌سی دخی كاینبغی اجرا اولنه‌مدیغندن سكسان ایكی سفرینك برنجی سنه‌سنده ذخیره مضایقه‌سی حادث وعساكر اسلامیه‌نك تلفات وپریشانلغنه باعث اولدی

برده عساكر عثمانیه تتمه‌سندن اوله‌رق علوفۀ یومیه ایله موظف اصحاب حرف ضابطان ونفراتی وارایدیكه كمیت ومقدار علوفه‌لری فصل سابقده محرر مواجب دفترنده مسطوردر بونلر اوردوی همایونلر ایله برابر كیدر واثنای راهده ومركزلرده طوب وتفنك وسائر اسلحه وحیوان وچادر طاقملری مثللو لوازمات سفریه‌یی اعمال وتعمیر ایدرلر ایدی مرورزمان ایله بونلرك دخی قاعده ورابطه‌لری خللپذیر اولمغله اردولر خروجنده استانبولك هر نوع اصنافندن خیلیجه اجلاف تجمع ایدرك كیدرلر ومركزلرده چادر وبراقه‌لردن بر بر وقهوه‌جی ومناو وترزی دكانلری وفرون وكچه‌دن حماملر یاپوب عظیم برپازار یری تشكیل ایلرلر ایدی ذاتاً عسكر دنیلان یكیچری نفراتنك اكثریسی بوركجی وحمال ومناو مقوله‌لرندن مركب اولمغله وعلوفه وانتظامدن عاری بولنملریله بونلر دخی اصنافه قاریشوب كار وكسبله مشغول ودشمن ظهورنده الات وادواتلرینك استخلاصی قیدینه دوشوب ارباب حربك تلاش وفتورینی مستلزم اولورلر ایدی وقتیله غایت منتظم ولوازمات حربیه ونقلیه‌لری مكمل اولان وبلاتعب اوچر بشریوز ساعتلك مسافه‌لره سوق قلنان عثمانلی اردولری ایشته بوحاله كیردی وغلبه وظفردن محروم اولدی .

بوقنالقلرك اس اساسی خدمات مخصوصه‌یه معین اولان خاص وزعامت وتیمار مثللو اقطاعاتك ایفای خدمته غیر مقتدر مجزءیه وسبب اخری ایله نا اهللره توجیهی وعلوفۀ عسكریه‌نك ایراد حكمنه كیروب ارباب حربك بالضروره نظامسز واطاعتسزلكه مجبور اولملری قضیه‌لری اولوب بونلر دخی بالتدریج اوچ درتیوز سنه‌ده حاصل اولمش شیلر اولمغله كرك مدبران دولتك وكرك طوائف عسكریه‌نك بوخصوصلرده اولان قباحتلری اوقدر مدت طویله‌ده كلوب كچن اسلافه تقسیم اولنسه هر برینه بك جزئی تهمت اصابت ایدر اصل سبب مرور زماندركه هر شیئ افساد ایلر اگرچه سلطان مراد رابع وقویجی مراد پاشا وكوپریلیلر اولدقجه تنظیم امور دولت ایلدیلر لكن اساسلی اولمدیغندن وجودلریله قائم اولوب كندولرندن صكره ایش ینه اسكی یوله عودت ایلدی وانشاءالله تعالی فصل آتیده بیان اولنه‌جغی وجهله خلیل حمید پاشا وشیخ الاسلام حمیدی زاده امور مأموره‌لرینی اصلاحه تشبثلری یولنده قربان اولدیلر وسلطان سلیم رجالی وعلمدار پاشا ایله همدست اتفاق اولان اركان دولت بتون قنطرۀ خطره اوغرادیلر بونلرك نتیجۀ احواللرینی كورنلر فداكارلقدن اجتناب ونفسلرینی مهلكه‌یه القا ایتمكدن اتقا ایدرلر ایدی نهایت ثمرۀ اقدام واقتداری اوله‌رق سلطان محمودخان ثانی حضرتلری اصلاح مزاج دولته موفق اولدی .

تمت الجلد الثالث ویلیه جلد الرابع

نتائج الوقوعات

جلد رابع

رنجی دفعه اوله‌رق اخوت مطبعه‌سنده طبع اولنمشدر

سنه ۱۳۲۷

افادۀ مخصوصه

بیك اوچ یوز یدی سنه‌سنده اوقاف همایون ناظری ایکن دار بقایه ارتحال ایدن مصطفی نوری پاشا طقسان اوچدن طقسان سکز سنه سنه قدر دفتر خاقانی نظارتنده بولندیغی صره‌ده (نتایج الوقوعات) عنوانیله بر تاریخ عثمانی طبع ایتدرمکه باشلامش ایدی. و بو اثری اساساً درت جلد اوزرینه ترتیب ایتمش اولدیغی حالده بونك انجق اوچ جلدینی پیدرپی نشر ایده‌بیلوب دردنجیسنك نشرینی بعض اسبابدن طولایی تأخیر ایتمش و یا تصادف غریب یاخود اثر مهمیت اولمق اوزره‌ده برجمعه کونی آکسزین وقوع بولان وفاتندن برهفته اول قاین برادری بولنان پدرم داخلیه ناظری اسبق سعید افندی‌یه خطاباً (برادر اکر بن اوله‌جك اولورسه‌م تاریخمك دردنجی جلدینی برزمان مساعده‌ده طبع ایتدیریکز) یولنده وشهود محضرنده وصیتده بولنمش ایدی.

مصطفی پاشانك وفاتندن پدرمك ارتحالنه قدر اون سکز سنه کذران اولمش ایکن مع التأسف اواسباب زائل اولمامش و بناءً علیه (زمان مساعد) حلول ایتمامش ایدی. پدرم ایسه شو موفقیتسزلکندن ناشی تأسفلر ایدرك انشته‌سنك وصیتنی دائما تذکار و برکون کلیرده امکان بولنورسه بو وصیتك یرینه کتیرلمسنی بو عاجزه امر واخطار ایدر ایدی.

فی الحقیقه بر دده انشته‌سنك وصیتنی ایفایه مقتدر اولمقسزین بوندن برسنه اول مرتحل دار آخرت اولدی. فقط الله الحمد والمنه بوندن بش آی اول نسیم حریت، طلوع آفتاب مشروطیتله برابر وزان اولمغه باشلایجه نیجه آثار مستحضرنك برر نهال شتادیده کبی صارغیلرندن چیقارلمغه باشلامسی و بو فیض ایله ساحۀ مطبوعات بك آز وقت ایچنده یوزلرجه مؤلفات مرغوبه ایله زینتیاب اولمسی انشته‌دن پدره و پدردن بو عاجزه مدور وصیت احکامنك اجراسنه بر سائق مؤثر اولمغله جلد رابع مذکورك‌ده بلطفه تعالی طبع و نشرینه ابتدار قلنمشدر.

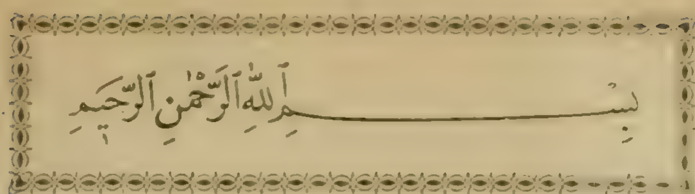
برده اثرك اقسام ثالثۀ اولیه‌سی اساساً آز مقدارده طبع ایتدیرلمش اولوب مع مافیه

نسخ منتشره‌سی دخی بالآخره بعض کارکذارلرك آماج دانهٔ انتفاعی اولمغله هیچ بریرده آلنوب صاتیلمز اولمش وعمومك استفاده‌سنی تأمین ایدر یولده محرر بولنان بوذکرلی اثر اسباب معروضه‌دن طولایی بسبتون اورته‌دن قالقمش ایدوکی جهتله اوچ اولکی جلدلرده بوکره یکیدن طبعی ـ مؤلفك اودای متباقیه‌سنك اخطارینه وشوصورت مشار الیهك نامنك خیر و رحمتله یاد ایدلمسنه وسیله اوله‌جغنه بناءً ـ مناسب کورلمشدر.

شوراسنی‌ده علاوه ایده‌یم‌که (نتایج الوقوعات) کرچه درت جلددر فقط مندرجاتی اعتباریله آلتی بابه منقسمدرکه برنجیسی ابتدای ظهور آل عثماندن سکز یوز درت تاریخنده‌کی تیمور وقعه‌سنه قدر اولان یوز بش سنه‌لك وقوعاتی ، ایکنجیسی ییلدیرم بایزیدخانك وفتندن سلطان بایزید خان ثانینك ترك سلطنت ایتدیکی تاریخه قدرتقریباً یوز اون اوچ سنه‌لك احوالی . اوچنجیسی سکز یوز اون سکز سنه‌سنده واقع یاوزسلطان سلیمك جلوسندن بیك اوچ تاریخنده سلطان مراد ثالثك وفاتنه دکین سکسان بش ییللق حادثاتی . دردنجیسی بیك اوچ سنه‌سنده وقوع بولان سلطان محمد ثالثك جلوسندن بیك طقسان طقوزده سلطان محمد رابعك خلعنه قدر اولان طقسان بش سنه‌لك وقایعی ، بشنجیسی سلطان سلیمان ثانینك جلوسندن بیك یوز سکسان سکز سنه‌سنده منعقد قینارجه مصالحه‌سنه قدر اولان وقوعاتی مبیندر .

بشنجی بابی تشکیل ایدن اشبو جلد رابع ایسه بیك یوز سکسان سکز تاریخندن بیك ایکیوز اللی یدی تاریخنه قدر جریان ایدن التمش طقوز ییللق احوالی محتویدر .

« ومن الله التوفیق » محمد غالب

بشنجی باب

اشبو تاریخك بشنجی بابی بیك یوز سكسان سكز تاریخندن بیك ایكی یوز اللی یدی تاریخنه قدر اولان وقوعاتی مبیندر .

باب سابقده بیان اولندیغی اوزره روسیه‌لو ایله عقد مصالحه اولنوب لكن روسیه‌لولر قریمك ضبطنه مقدمه اولان تاتار سربستلكنی قبول ایتدیرمش اولدقلرندن بمنه تعالی آتیده تفصیل اولنه‌جغی اوزره نوبنو اختلالر ایقاع ایدرك بالآخره غصب وتملك ایلدكلری جهتله اون اوچ سنه قدر ممتد اولان اشبو مصالحه عادتا بر متاركه حكمنده اولوب حتی بین الدولتین جریان ایدن منازعات ومحاورات برایكی دفعه اعلان حرب مرتبه‌سنه واصل اولمشیكن جسارت اولنه‌مامشیدی . چونكه دولت علیه تنظیم عسكر وتتمیم مهماته محتاج اولوب سلطان عبدالحمید خان حضرتلری ایسه بونلرك حصولی مقصدیله صدر اعظملره رخصت كامله ویرمش واركان دولته تحمیل تمشیت مصلحت ایتمش اوادیغی حالده ابتداكی صدر اعظملری اولان عزت محمد پاشا غایت بطی و اقربا و اتباعنه مغلوب وایكنجیسی درویش پاشا هوا وهوسی ایله مشغول اولدیغنه واوچنجیسی اولان دارنده‌لی محمد پاشا تهدیدینی ایقاعه قادر كوپریلی طرزنده برپیر صاحب تدبیر ایدیسه‌ده سلحدار محمد افندی ایله اویوشه‌مدیغنه مبنی بودخی كما ینبغی برخدمته موفق اوله‌مقسزین منفصل وقلقات محمد پاشا مسند صدارته واصل اولدی . بوذات یكیچریلكدن نشأت ایدوب چندان ادارهٔ مهام دولته لیاقت وكفایتی حائز اولمدیغندن بیك یوزطقسان اوچ شعبانده عزل اولنه‌رق سلحدار مشارالیه كه قره وزیر نامیله مشهوردر . اخذ مهر همایون ایله بالذات متصدئ امور صدارت اولمغه مجبور اولدی . صدر مشارالیه سلطان عبدالحمید خان حضرتلرینك معتمد ومؤتمنی اولمغله هرخصوصده مستشار سلطنت ایدی عاقل ومعارف شناس وصلاح حال ایله موصوف مقدم ومقتدر برذات اولدیغندن واستقلالی دوبالا ایدوكندن برنجق سنه قدر ممتد اولان ایام صدارتنده حسن اداره‌یه موفق وباخصوص استانبولك ضبط وربطی وحوایجنك جلب واستحضاری خصوصلرنده ابراز مهارت ودرایتله بین الانام ممدوح اولوب اموركلیهٔ دولتك اصلاح وتمشیتنه دخی مظهر اولمسی امید اولنور ایكن بیك یوز طقسان بش صفرنده مرتحل دار آخرت

اولدی . عزت پاشا ثانیاً متکا پیرای صدارت اولوب سابقی وجهله وظیفهٔ صدارتی اقربا وقرناسنه تسلیم ایدرك بربچق سنه قدر تعطیل مهام وخلقی اولان یکن محمد پاشا غایت بغیض وغرضکار برآدم اولمغله درت آیدن عبارت اولان ایام صدارتنده اجرای نفسانیته نصب نفس اهتمام ایدوب طقسان یدی محرمنده معزول و وزیر کتخداسی بولنان خلیل حمید افندی مسند صدارته ارتقا ایله نائل مسئول اولدی .

خلیل حمید پاشانك تشبثاتی

قینارجه مصالحه‌سی متارکه حکمنده و دولت علیه لاجرم عهد قریبده حربه مجبور اوله‌جغی مرتبهٔ بداهتده اولدیغندن دونمانك تکثیری ضمننده کلیتلو کراسته ولوازم سائره ترتیب وتنظیمنه اقدام اولندیغی مثللو سرحداتك احکام وترصیننه واهمیت موقعیه‌سی سفر سابقده متحقق اولان اسماعیله مجدداً برقلعه بناسنه مباشرت وچرکس قبائلنك لدی الحاجه قوللانلمری مقصدیله تحت حکومته ادخال و اصلاح احواللری ضمننده فرح علی پاشا صوغوجق محافظی نصب اولنوب مشارالیهك تدابیر حمیتمندانه‌سیله آناپه قلعه‌سی بنا وقبائل مذکوره کوندن کونه دائرهٔ دین مبین ومدنیته ادخال اولنمقده ایسه‌ده بونلر تفرعات قبیلندن اوله‌رق اصل اعتنا اولنه‌جق ماده عساکر موظفه‌نك تصحیح انتظام واطاعتی قضیه‌سی ایدی لکن ضابطان عسکری اعتشاش نظاماتدن مستفید ونفرات نامنه اولان اشخاص ایسه خیر وشری تمییزه غیر مقتدر اولدقلرندن تنظیم احواللرینه قیام ومفت خواران اللرنده اولان علوفهٔ عسکریه‌نك استردادینه اقدام اولندیغی آنده ضابطانك جزؤی تحریکاتیله رفع علم عصیان و اوجاغمزه سوء قصد ومعاملاتنه حقارت اولنه‌یور دیه‌رك انواع مفسدته اغاز ایده‌جکلری درکار اولدیغندن بوخصوصه جسارت اولنه‌میوب یالکز تیمارلو سپاهینك توجیهاتنه و نا اهل اولانلره تیمار وزعامت توجیه قلنمامسنه دائر برنظام یاپلشیدی . حتی سلطان عبدالحمید خان حضرتلرینه برادرکز عساکر منتظمه ترتیبنه نیت ونظاماتلرینی قلمه آلدیرمغه همت ایلشلر ایدی . سفر ظهوریله اجراسنه موفق اوله‌مدی دیدکلرنده الیله صقالنی کوستروب انشاء الله اوغلی موفق اولور دیو جامع الکلم برجواب ویرمش اولدقلری منقولدر .

صدر جدید فطین ودرایتکار وصبرلی وجسور کنج ودینج برذات اولدیغندن بوکار الزم ودشواره عازم اولوب اقدمجه ترتیب قلنمش اولان اوچیوز نفر سرعت طوپجیلرینی ایکی بیك نفره ابلاغ ومواقع مهمه‌ده ذخائر کلیه ادخار وسائر لوازم حربیه‌نك استکمالنه

صرف وسعی واقتدار ایلدی . لکن تنظیم عسکر مصارفات عظیمه‌یه محتاج و قارشولق
بولنق مقتضی اولمسیله اولا مستحفظ نامیله سرحدتده بولنان طوائف عسکریه علوفه‌لرینی
یوقلمه ایتدیروب کلیتلو محلول بولدی . بعده استانبولده دخی یوقلمه اجراسنه وفیما بعد
علوفهٔ عسکریه‌نك منع بیع وشراسنه وتباع واصناف کبی ایرادجیلرك عهده‌لرنده بولنان
عساکر علوفه‌لرینك ابطالنه قرار ویروب بعض مرتبه اجرا آته دخی تشبث ایتمسیله
اوجاقلو بیننده تحدث ایدن شرارهٔ قیل وقاله ایرادجیلر دخی لهیب افروز اولدقلرندن
ولوله‌ساز مسامع اعیان اولمغه باشلدی . مع مافیه ابتدای صدارتنده اغراض شخصیه‌دن
مجانبت ایده‌جکنه یمین وارکان دولتی تأمین ایدوب برسنه‌قدر عهدنده ثابت قدم اولمشیکن
صکره‌لری تغییر اوضاع ایتمسی وجمع نقود واموال حرص وتهالکی وقریم استیلاسنك
هنگام صدارتنه تصادفی پیمانهٔ وقع واعتبارینی شکست ایتمشیدی . خلافکیران صدر
مشار الیهدن شیخ الاسلامقدن معزول عوض پاشا زاده ابراهیم بك همشیرهٔ پادشاهی اسما
سلطانه تذکره تحریر وصدر اعظمك علوفهٔ عسکریه‌یی تنقیحدن مرادی یکیچریلری
آیاقلاندیروب تجدید سلطنت ایتدیرمکدر دیو تذکیر ایله لیل ونهار آرزومند اولدیغی
مقام فتوایی تحصیله بو صنداقی آلت ایدوب قپودان دریا غازی حسن پاشا دخی قول
مذکوری تأیید وتصدیق ایلدیکنه ودفتردار بولنان سلیم اغا زاده نظیف افندیکه سلطان
حمید خان حضرتلرینك شهزاده‌لکلری اواننده تولد ایدوب آخرتلك خانم نامیله مشهور
اولان کریمه‌لری درشهوار خانمك زوجیدر حرمی واسطه‌سیله اشبو شرارهٔ القا آته
مروحه جنبان اشتداد اولدیغندن بیك یوزطقسان طقوز سنه‌سی جماذی الاولینك یکرمی
سکزنجی کونی عزل وبوزجه اطه‌سنه نقل اولنوب بش اون کون مرورنده جده والیلکی
توجیه اولنمشیکن متعاقباً قتل واعدام اولندی . واقعا خلیل حمید پاشانك تشبثاتی باعث
اختلال اوله‌بیلمك مظنون ایسه‌ده اویله برشیئ واقع اولسه طوپك آغزینه اولا کندوسی
کله‌جکی آشکار اولمسیله بو وسیله ایله تجدید سلطنت عزویاتی بی اساس وغیرمعقول اولدیغی
بدیهیتدندر . مقام صدارته کتوریلان شاهین علی پاشا امی وعامی برآدم اولوب صدارتی ایسه
سفر سابقده اوزی قلعه‌سنك محافظه وروسیه‌لی مهاجماتنك مدافعه‌سنه موفقیتی ایچون
بر نوع مکافات اولدیغندن سرحدتده طبخی ممکن اولمیان نفایس اطعمه اکلیله کذارندهٔ
ایام وطقوز آی قدر متکا پیرای مسند عز واحتشام اولدقدن صکره معزول واوچ
مدت آی مقدم قپودان پاشا کتخدالغندن رتبهٔ وزارتله موره والیسی نصب اولنان
قوجه یوسف پاشا ایکی یوز سنه‌سی اوائلنده صدر صدارته منقول اولدی بونك

زماننده روسیه ونیجه سفرلری کشاد قانمش اولدیغندن بمنه تعالی احوالی آتیده تفصیل اولنه‌جقدر .

احوال جزایرلی غازی حسن پاشا

قپودان‌دریا جزایرلی غازی‌حسن‌پاشا دولت عبدالحمید خانی وقوعاتنده اکثریا صاحب رأی وتدبیر اولدیغندن خدمات وقعه‌سیله احوال‌ذاتیه‌سی بیان اولنمق‌مقتضی کورلمشدرکه سلسلهٔ حادثاتك توضیحنه قوت ویرر .

جلدسابقده بیان‌اولندیغی اوزره چشمه‌وقعه‌سنده ولمنی جزیره‌سی تخلیصنده مشارالیهدن مشهود اولان شجاعت وموفقیت سببیله رتبهٔ وزارت ایله قپودان‌دریا نصب اولنوب عنوان غازی ایله منشوراعتباری توشیح ایدلمشیدی . محاربهٔ سابقه اواخرنده روسجق سرعسکرلکی و بعدالمصالحه ایکنجی دفعه قپودان پاشالق خلعتیله دوش افتخاری تزیین قلندی . برالشام‌طرفلرنده ماترمیندن ایکن‌تحصیل ثروت وقدرت ودولت‌علیه‌نك روسیه محاربه‌سیله اشتغالندن استفاده ایله سواحل شامیه‌یی ضبط وعکا قلعه‌سنده تحصن ایدن طاهر عمر نام متغلب مصرده تفرعن ایدن بولوت قپان علی بك ایله اتحاد و مستقو دونماسی آمیرالیله دولت‌علیه علیهنده اجرای مخابرات ومذاکرات ایتمکده ایکن ابوالذهب محمد بکك سیف سطوتیله علی‌بك مقتول واو آرالق مصالحه دخی منعقد اولمغله مشار الیه محمد بك جانب سلطنت سنیه‌دن طاهرعمرك تنکیلنه مأمور ایدلمشه‌ده براشامه وصولنده مرتحل دار آخرت اولمغله بو خدمت قپودان مشارالیهك عهدهٔ درایتنه حواله اولندی . بناءً علیه سکسان طقوز سنه‌سی اواخرنده دونمای همایون ایله عزیمت وعکا قلعه‌سنی محاصردیه مباشرت ایدوب طاهر عمرك اکثری عسکری مغربی وقپودان مشارالیه دخی غریب اوجاقلری بیننده صاحب نام‌وشان اولدیغندن مغربیلردن ال طوته‌رق باغیٔ مرقومك قتل وازاله‌سنه موفق اولدیغی مثلاو ایرتسی سنه دخی اوحوالیده بوننان اولاد واتباعنك اشقیاسنی قتل واعدام ایله بقیه‌سنی استانبوله کتوردی . ینه سفرسابق سیأتندن اوله‌رق هنکام محاربه‌ده موره رعایاسی علم افراز طغیان اولمغله آرنؤدلقدن عسکر سوق اولنوب جمعیت شقاوت پریشان ایدلمشیدی . لکن آرنؤد طائفه‌سی موره جزیره‌سنده یرلشوب تجارت صورتیله کرك اسلام کرك خرستیانلری پنجهٔ قهر وظلملرینه آلدقلرینه وبونلرك دفع تغلب وتسلطلرینه والیلرك قدرت ولیاقتلری قاصر اولمسنه مبنی بیك یوز طقسان ایکی سنه‌سنده قپودان مشارالیهه موره والیلکی ضمیمةً بالتوجیه ارسال

قلندى . مقر ولايت اولان طرابليجه‌يه تقربنده آرناوودلر استحكام انشاسيله مدافعه‌يه قيام ايلدكلرندن عظيم بر محاربه وقوعيله ايكى اوچيبك شقى اعدام اولنوب بقيه‌سى استيمان ايلديلر . اهالى اوزرنده اولان مطلوبلرى يوزبيك غروشه قطع وكندولرى جزيره‌دن دفع اولنوب فيمابعد كلماملريچون كرك ارناودلره كرك اهالى‌يه نذرلر تخصيص وتعيين قلنه‌رق آسايش مملكت اعاده اولندى . جزيرهٔ مرقومه‌ده واقع مانيه رعاياسى مناعت موقعيه‌لرينه استناداً اوته‌دنبرى شقاوت وعصيان اوزره اولدقلرندن مشاراليه ايرتسى سنه دونمهٔ همايون ايله آق دكزه خروجنده انلرك دخى تأديب وتربيه‌لرينه مباشرت وشمدى‌يه قدر مسبوق اولمديغى وجهله حرباً مانيه طاغلرينى آوردهٔ قبضهٔ جلادت ايلدى بوندنصكره هر سنه معتاد اولديغى اوزره دونمهٔ همايون ايله آق دكزه سفر وجزيره‌لرده و آناطولى ساحللرنده مخالف طور تابعيت حركات باغيانه‌يه متجاسر اولان دره‌بكلرى مثللو متغلبه‌يى كشتهٔ تيغ ظفر ايتمكله كوندن كونه وقع وشانى مترقى اولوب اتابك دولت و محارس تحت سلطنت مقامنده بولنور ايدى . بيك ايكى يوز برسنه‌سى بغاة امراى مصريه‌يى تأديب مأموريتيله اولجانبه عزيمت و خطهٔ مصريه‌يى عصاة امرادن تخليص و تخليه‌يه همت ايدوب انجق روسيه سفرينك ظهورينه مبنى بروجه مسارعت استانبوله دعوت اولنديغندن امر تأديى لايقيله اكمال ايتمكسزين عودت و تحصيل ايلديكى اون ايكى بيك كيسه ذممات امرايى خزينه‌يه تسليم ايلدى مشاراليه مهيب ووقور وكثرت ثروت وقدرت ايله مشهور بر وزير شجاعت سمير اولوب حتى اعانهٔ سفريه اوله‌رق اون بيك كيسه ويرمشدركه ديركاى زيال ايكى غروش اعتباريله شمديكى حساب اوزره يوزبيك كيسه‌يى تجاوز ايدر . چشمه وقعه‌سنده دونمهٔ همايون كلياً محترق اولمشكن ازسرنو انشا و اكمالى اثر غيرت واقدامى اولديغندن بشقه ترسانه‌ده مجدداً قاليونجى قشله‌سى و جسيم برجامع شريف وسائر ابنيهٔ خيريه انشاسنه موفق اولوب آق دكز آطه‌لرنده و دونمانك كشت وكذار ايلديكى ساحللرده چشمه و سائره مثللو آثار خيريه‌سى بولنمدق محل يوقدر . عصرينك مورخلرى جمع ماله انهماك ايله اتهام ايدرلرسه‌ده هر حالده محاسنى سيئاتنه غالب اولديغى دركاردر .

قريم وقوعاتى

كلهٔ قريم وقوعاتنه : طائفهٔ تاتار سربست اولوب ايستدكلرينى قريم خانلغنه انتخاب ايلملرى قينارجه معاهده‌سى احكامندن اولمق حسبيله عقب مصالحه‌ده قريم علما وامراسى

صاحبکرایی مقام خانی‌یه انتخاب ایدوب لکن موسقولونك نیت وافکار غصب کارینی تفرس ایتملریله طرف دولت علیه‌یه ارسال مبعوثان وتقدیم معروضات ایله سربستلکك رفعنی وقدیمی وجهله جانب سلطنت سنیه‌دن صاحبکرایه خانلق توجیه اولنمسنی استدعا ایلدیلر. بوماده معاهدهٔ مذکوره‌نك اس اساسی اولوب روسیه‌لولرك بوکا بروجهله موافقت ایتمیه‌جکی معلوم ایسه‌ده هیچ اولمازسه برصورت متوسطه‌یه ربط اولنمق اوزره پادشاه انام خلیفهٔ اسلام اولدیغندن خان مشار الیهه ارسال تشریفات ایله تصدیق امارتی لوازم مذهبیه‌دن اولدیغی هنوز استانبوله کلان روسیه ایلچیسنه افاده اولنوب قرق برکونده پترسبورغدن جواب موافق کلمکله میرعلم محمد بك ایله ازمان سابقه‌ده معتاد اولان تشریفات ارسال قلندی . سفر هنکامنده سابق خانلردن دولت کرای خان جانب دولت علیه‌دن مأموراً قوبان طرفلرنده بولندیغندن عقد مصالحه عقبنده قریمه کذار ایلدکده طائفه تاتار صاحب کرایی خلع و مشار الیهی مسند حکومته اقعاد ایدرك طرف سلطنت سنیه‌یه عرض محضر تقدیم وصاحبکرایك خانلغی اوان مضایقه‌ده اختیار اولنوب دولت کرای کلدکدن صکره آکا کیسه‌نك اطاعت و انقیاد ایتمیه‌جکی بدیهی اولدیغندن رفع ربقهٔ اطاعت ودولتکرایه تجدید بیعت اولندیغی تذکیر ایتملریله برابر روسیه دولتنه دخی بوماده تبلیغات رسمیه ایفا ایلدیلر روسیه‌لولر محاربهٔ سابقه‌ده قریمه دخول و طائفهٔ تاتار ایله عقدمصالحه ایلدکاری اوانده صورت سفارتده پترسبورغه کیتمش اولان شاهنکرای آرایش دنیایه فریفته وصید همای حکومت هوسیله بصر بصیرتی بسته برمیرزای اقبال پرست اولدیغی روسیه‌لولرك معلومی اولدیغندن قوردقلری دولاب استیلانك اداره‌سنی مشار الیهك کردن بلاهتنه تحمیل ایلمکی تصمیم ایلدیلر بناءً علیه پاره‌لر صرف ایدرك وانواع دسایس اجرا ایلیه‌رك پیدا ایتدکاری طرفدارلری واسطه‌سیله بیك یوزطقسان برسنه‌سنده شاهنکرایی مقام خانی‌یه انتخاب ایتدیروب معاونت فعلیه ایچون دخی معیتنه مقداروافی روسیه عسکری ترفیق ودولتکرایی قوهٔ عسکریه ایله اخانه وفراره مجبور ایلدکدن صکره مخالفت اظهار ایدن وجوه تاتاری جبراً وکرهاً شاهنکرایه بیعت ایتدیردیلر . بوخبر طرف دولت علیه‌یه منعکس اولدقده قریم خلقی حقنده روسیه‌لونك قولاً و فعلاً واقع اولان مداخله‌لری معاهدهٔ منعقده‌نك تمامیله خلافی اولدیغندن بوبابده هردرلو شکایات ودعوایه قیام اولندیسه‌ده اصلا برثمره حاصل اوله‌مدیغندن جانب دولت علیه‌دن دخی بوندن مقدم ایکی دفعه قریم خانلغنده بولنمش اولان سلیم کرای خان انتخاب وقریمه ارسال قلندی. شاهنکرای ایله سلیم کرای بیننده بالدفعات محاربه‌لر واقع اولوب

لكن شاهكرای طرفی روسیه عسكرینك اعانه‌سیله قوتلو بولندیغندن سلیم كرای ایشی باشه چیقاره‌میوب بالضروره استانبوله عودت ایلدی. آرتق بونك اوزرینه قریم امورینه دولت علیه‌نك دخی فعلاً مداخله ایتمسی بین الوكلا قرارگیر اولوب بوندن طولایی روسیه دولتی اعلان حرب ایدرایسه متوكلاً علی الله مدافعه‌سنه قیام اولنمسی اختیار اولنمغله جانیكلی حاجی علی پاشا قریم سرعسكری نصب و حوزهٔ حكومتی اولان طربزون و جانیك طرفلرندن یكرمی بیك قدر عسكر ترتیب اولنوب بمنه تعالی ایلروده ایجابی وجهله حركت اولنمق اوزره شمدیلك سكز اون بیك قدرینی بالاستصحاب دونمای همایون ایله قریم جانبنه مرور ایتمسی ضمننده ارسال منشور و قپودان دریا غازی حسن پاشا دخی هم دونمای همایون ایله سرعسكر مشارالیهی قریمه گچورمك و همده بالاتفاق مطالب دولتی یرینه گتورمك ایچون مأمور بیورلدی طقسان ایكی سنه‌سی ربیع الآخرنده دونمای همایون ترتیبات سفریه ایله تملو اوله‌رق بشكطاش پیشگاهنه چیقوب موافق هوایه مترقب اولدیغی حالده بحكمته تعالی قرق گون قدر لدوس روزگاری اسمدیگندن حركت ایده‌مدی. فرانسه لولر سكسان ایكی سفرنده سلطنت سنیه‌یی حربه تشویق و ترغیب ایتمشلر ایكن بو كره روسیه‌لولره برخدمت ایتمك و قترینه‌نك نظر خشنودی و ممنونیتنی قزانمق پولتیقه‌لری اقتضاسندن اولدیغندن فرانسه ایلچیسی درلو دلائل و اخافه‌لرله قریم مسئله‌سنی صلحاً بتورمكه چالشمقده اولدیغندن بونك تأثیریله دولت علیه‌نك قرار سابقی توهن ایدوب روسیه جنرالیله بالمخابره ایجاب وقت و حاله موافق حركت اولنمسی ضمننده قپودان و سرعسكر مشارالیهما یه تعلیمات ویرلدی بنابرین دونمای همایون سینوب لیماننده علی پاشا عسكرینی آلوب قریم ساحلرینه وصول بولدقده مسقولولر قرنتینه بهانه‌سیله مخابره ماده‌سنی قرق گون قدر تأخیر ایلدكلرندن مشارالیهما تعلیمات جدیده وقطعیه طلبنه مجبور اولدیلر بونك اوزرینه عساكر اسلامیه‌نك مناسب برمحله اخراج واگر روسیه لولر محاربه‌یه جرأت ایدرلرسه مقابله و مدافعه‌لرینه قیام اولنمسی ایچون مأموریت قطعیه ویرلمش ایسه‌ده قریه عسكر چیقارلدیغی تقدیرده مسقولولرك حربه مباشرت ایده‌جكلری میدانده بولنه‌رق موسم دریا دخی گذار ایتمش اولدیغندن حربه جسارت اولنه‌میوب دونمای همایون ایله مشارالیهماسنهٔ مزبوره رمضاننده سینوبه عودت ایلدیلر. فرانسه ایلچیسنك پیدرپی واقع اولان افادات صلحجویانه‌سیله سنهٔ مزبوره ایام شتاسنده دولت علیه‌نك درجه‌درجه حرارتی زائل و مطالعهٔ مشكلات سفریه ایله برصورت تسویه‌یه مائل اولدیغندن عبدالرزاق باهر افندی مرخصلغی و فرانسه ایلچیسی توسطیله آینه‌لی قواق تنقیحنامه‌سی تنظیم و طقسان اوچ محرمنده تعاطی اولنه‌رق قوهٔ قریبه‌یه گلمش اولان حرب

وقتال برمقدار تأخر ايتدی . بوتنقيحنامه قينارجه معاهده سنك بعض موادينی مفسر حكمنده اولوب فقط روسيه لولر شاهين كرايدن وازكچمكدن ايسه اختيار سفر ايلمك برجه دها مرجحدر ديه رك مشار اليهك مؤبداً تصديق حكومتی خصوصنده اصرار ايلمريله مؤبد لفظی يرينه محلوليت حقيقيه تعبيری وضع اولنه رق بو قدرجه تعديلات ايله اكتفا واوزی قيری دينيلان اراضينك جانب دولت عليه يه عائد اولديغی تصريح ومملكت حقنده معهود اولان احكام دخی توضيح قلندی .

بو صورتله شاهين كرای مسقولولرك نصب كردهسی اولديغندن طرف خلافت اسلاميه يه بك بارد معامله لر كوسترمكله برابر روسيه ايمپراطوريچه سی قترينه دن بر رتبهٔ عسكريه رجا وعادتا استجدا ايتمكله استدعاسی قرين قبول ونشان وقواليرلك رتبه سی اعطاسيله واصل مسئول اولوب ياور صورتنده يانينه برقاچ مسقو ضابطی دخی ترفيق قلندی . مشار اليه انلرك تعليم والقا آتيله عساكر منتظمه يازمق وقريمده بولنان اوقافی الغا ايلمك وآلافرانغه سفره ده طعام يمك وعلناً شراب ايچمك كبی اهالينك حوصله لرينه صيغشميه جق حركاته مباشرت وطعن ايدنلر حقنده مجازات شديده يه جرأت ايدوب بو حال ايله درت بش سنه قدر جابرانه حكومت ايلديسه ده مسقولر هم مشار اليهی بو واديلره سوق والقا وهم ده بر فساد چيقارمق ايچون پس پرده دن امرای تاتاری تشويق واغرا ايلمكده اولدقلرندن عاقبت طقسان آلتی سنه سی اواسطنده شاهين كرايك برادرلرندن بهادر كرای وآرسلان كرای اهالينك اوكلرينه دوشوب شاهين كرايك اوزرينه هجوم ايلمريله مشار اليه بحراً ييكی قلعه ده بولنان روسيه قوماندانينه التجا ايلدی . وجوه تاتار دخی بهادر كرايی مقام خانی يه وارسلان كرايی قالغايلق مسندينه اقعاد وعرض محضر ومبعوثلر ارساليله كيفيتی طرف دولت عليه يه وروسيه يه اشعار ايلديلر . روسيه لولرك تاتار سربستلكندن وانتخاب قاعده سيله خان نصبندن مقصدلری قريمده اختلال وفساد اكسيك اولماميق وبر صره سنی دوشوردكی آنده غصب واستملاك ايتمك قضيه سی اولوب بو اوانده ايسه انكلترهلولر آمريقا اختلالنك دفعی تداركيله مشغول وفرانسه لولر ايسه انكلتره نك تباعد طبيعيسندن ناشی قترينه نك نظر خشنوديسنی قزانمق املنده بولنمغله وآوستريا ايمپراطوريچه سی ماری ترهزك وفاتيله جالس تخت حكومت اولان ايمپراطور جديد غايت ساده دل ودولتنك منافع ومضراتنی ادراكدن غافل اولوب ممالك سلطنت سنيه دن بعض يرلرك نچه دولتنه الحاق قلنمه سی حقنده قترينه نك عرض ايلديكی مواعيد ابلهفريبانه يه قاپيله رق عقد اتفاق ايلمكله مشار اليهانك آراديغی فرصت ميدانه كلمش ومارشال پوتمكينی عساكر كليه ايله قريم

جوارينه كوندروب تصميماتنى تهيه ايلدكدنصكره بودفعه‌كى اختلالى احداث ايتمشدى . بناءً عليه شاهنكرايك يانته مقدار كافى عسكر ترفيق ايدرك قريمه ارسال وقوهٔ جبريه ايله تكرار مقام خانى‌يه اقعاد ايتمكله نقش برآب حكمنده اوله‌رق مشاراليه بوكره دخى يدى سكز آى قدر مسند حكومتده بولنديغى حالده مارشال مزبور موجود معيتى اولان اردو ايله طقسان يدى سنه‌سى اوائلنده قريمه داخل ووسط مملكتده واقع آق صوصحراسنده وجوه تاتارى جمع ايله روسيه ايمپراطوريچه‌سى قترينه قريم وقوبان مملكتلرينى كشور حكومتنه ضم والحاق ايلديكنى بالاعلان جبراً تبعيت ايتديره‌رك نتيجهٔ تشبثاته واصل اولدى برمدت دها اغفال قصديله شاهنكرايه سنوى سكز يوز بيك روبله معاش تخصيص قلنمش ايسه‌ده اوچ درت سنه مرورنده استقلال اولنديغندن مشار اليه چارناچار ممالك عثمانيه‌يه رحلت وبالآخره ردوسده مقتولاً دار مجازاته مواصلت ايتمشدر قوم تاتار بو نتيجهٔ فلاكت اشتمالى مشاهده ايله كرفتار اندوه وملال اولوب چاره وتدبيره اقتدارلرى مفقود اولديغندن اون بيك قدرخانه اوزى قيرينه مرور وبرطاقى دخى بحراً اناطولى ساحللرينه عبور ايدوب عجزه وضعفاسى كردندادهٔ ربقهٔ اسارت اولديلر . بوندن صكره يعنى طقسان يدى سنه‌سى اواخرنده وخليل حميد پاشا صدارتنك برنجى سنه‌سنده اوزى صوبى كنارينه جسيم روسيه اردولرى كلمكله برابر درسعادتده بولنان مسقو ايلچيسى قريمك روسيه ممالكنه الحاق اولنديغى مصدق سند ويرلمك اوزره تكاليف شديديه ابتدار ونمچه ايلچيسنى دخى تشريك ايدوب حدودده بولنان قوهٔ عسكريه‌يه يوميه يوز بيك غروش صرف قلنمقده اولديغندن بحثله سريعاً باسند مطلوبنك اعطاسى وياخود جواب رد ويرلمسى خصوصنده فوق الغايه استعجال ايلدى . اركان دولت بالدفعات عقد انجمن مشورت ايدوب ايكى ميليون نفوس اسلاميه‌يى حاوى اولان قوجه بر اقليمك مسقولينك كرفتار يد استيلاسى اولمسى ديناً وملكاً سلطنت سنيه‌يى حربه مجبور ايده‌جكى بديهى ايسه‌ده دشمن تداركات قويه ايله حدودلرده حاضر ودولت عليه ايسه لوازمات حربيه‌سنى هنوز اكمال ايلديكى باهر اولوب باخصوص قريم روسيه‌لونك يد ضبطنه كيرمش وشمدى اختيار اولنه‌جق سفر مقدمهٔ استيلانك وقوعنه ممانعت دائره‌سنى تجاوز ايدرك تخليص مملكت مقصدينه مبتنى بولنمش اولمغله اكمال لوازمات حربيه ايچون سكوت ايله براز زمان تزائلق صورتى قرار پذير اولدى لكن روسيه‌لو سند طلبنده اصرار وفرانسه ايلچيسى بلامحاربه اشك بتورلمسى خصوصنده صرف وسع واقتدار ايتمكله نهايت قينارجه معاهده‌سنك اوچنجى ماده‌سى كه قوم تاتارك سربستلكنى متضمندر انك كأن لم يكن حكمنده

اولدیغنی مشعرسند اعطاسنه قرار ویرلدی . وکویا دولت علیه قریمك روسیه‌لو حکمنه داخل اولدیغنی صراحةً تصدیق ایتمیوب یالکز قریم حقنده اولان معاهده‌سنی الغا ایلمش اولدی مع مافیه ارکان دولت سند ویرمیه‌رك سکوت ایله کچشدیرمك خصوصنه چالیشدقلری حالده بودرجه‌سنی طوتدیره‌میوب وقریمك روسیه ممالکنه الحاقنی تصدیقاً سند اعطاسنی دخی کوزه آلدیره‌میوب ایکیسی اورتاسی اولەرق قوم تاتارك وقریمك بیطرفلغی مقاوله‌سنی اسقاط ایله تنظیم مصالحت اولنمق ترجیح ایدلدی بوماده کویا بردیپلوماتاق اولوب ایلرووده سلطنت سنیه‌نك دعوایه قیام ایده‌بیلمسی حقنی محافظه مقصدینه مبنی ایسه‌ده دولتلرك بومثللو دعوالرینی فصل ایده‌جك محکمه انجق قوهٔ حربیه اولمغله بوکبی تکلفاتدن هیچ بروقتده استفاده اولندیغی کورلمامشدر. . حتی ایکی یوز التی سنه‌سنده عقد اولنان زشتوی عهدنامه‌سنك ایکنجی ماده‌سنده قریم وطمانك روسیه ممالکنه الحاقی مبین اولان سندده اختیار اولنان مطالعات وتکلفات هپ بیهوده اولمشدر. بوکبی شیلر ایکی سببدن منبعث اولوب برنجیسی حقیقةً فائده امید وخلیاسیله یاپیلور . ایکنجیسی همعصر اولان معترضلره نوعما مدافعه ایچون حاضرلنور. نته‌کیم عصرمزده بلغرادی صربستانه ترك ایدنلر برقلعه‌یی امارتك امتیازینه ادخال ایتمیوب بافرمان مخصوص محافظاغنی صرب بکنه تفویض ایتدك وقلعه‌ده صرب بایراغیله برابر عثمانلی سنجاغنك رکنز اولنمسنی دخی شرط قوشدق دیرلر ایدی بوبابده جریان ایدن مذاکرات ونشراولنان اعلاننامه‌لر واعطا اولنان سند مفصلات تواریخده مسطور اولمغله ومرةً بعد اخری اشعار اولندیغی اوزره مقصدعاجزانه‌م هرعصرده ادارهٔ اموردولتی بیانه منحصربولنمغله سمت تفصیلاته کیدلمیوب فقط بو ماده حقنده وقوعات سابقه وآتیه‌دن استنباط اولنان احکامنك برنبذه بیاننه ابتدار قلندی .

حکم زمان چوق شیلری جریان اصلیسندن چیقاردیغی درکار اولدیغندن بیلوربیلمز احوال اسلافه طعن انذار اولمق مسلك عاجزانه‌مجه مغایر انصاف ایسه ده بوبابده وارد خاطر اولان شیلرك اتیانی فائده‌دن خالی اولمامقله بروجه آتی ترقیمنه ابتدار اولندی روسیه‌لولرك قریم حقنده اولان اقوال وافعاللرینك حاصل ایده‌جکی نتیجه مرتبهٔ بداهتده اولوب اویله برکشور اسلامك استیلاسی ایسه بلا محاربه هضم اولنمق قابل اوله‌میه‌جغی آشکار ایدوکندن یدی سکز سنه صکره واقع اولان محاربه طقسان اوچ سنه‌سی یعنی شاهنکرایك خانلغه انتخابی زماننده اختیار اولنمش اولسه دولت علیه ایچون اهون اوله‌بیلمسی مأمول ایدی. چونکه سلطنت سنیه‌نك وقت قزانوب حربه حاضرلنمسی

اقردیلری اسماعیل قلعه‌سی بنا وچرکستان طرفلری تحت انضباطه وضع اولنمق و بر مقدار ذخایر ادخاریله ترسانه وطوبخانه‌جه بعض تنظیمات اجرا قلنمق قضیه‌لرندن عبارت اولوب دشمنه جوابی ویریله‌بیله‌جك درجه‌ده برتدبیر کافی اولمدیغندن بونلر مهما امکن اولوقت دخی یاپیله بیلوردی لکن مسقولولر تأخر سفردن درت بیوك فائده‌یه دسترس اولدیلرکه برنجیسی نمچه ایمپراطوریچه‌سی ماری ترز قتریننه‌نك مزاج و مشوارینه وبالآخره اوستریا دولتنی دخی اضرار ایده‌جکنه عارفه اولدیغندن قولاً وفعلاً حرکاتنه معارض اولدیغی حالده هم کندوسی‌هم‌ده بالآخره جالس مسند حکومت اولان اوغلی ایمپراطور ژوزدف روسیه‌لو ایله‌عقد اتفاقه مجبور اولمغله‌بالضروره قوهٔ اسلامیه ایکی‌دشمن اوزرینه منقسم اولمق لازم کلدی ایکنجیسی طقسان اوچ تاریخنده دها قریم اوجاغی کلیاً سونمامش و قوم تاتار طاغلمامش ایدوکندن مسقولو ایچون بر چبان اوله‌بیلوردی. اوچنجیسی تاریخ مزبورده روسیه‌لونك قره‌دکزده‌دوننمای همایونی تهدید ایده‌جك درجه‌ده قوهٔ بحریه‌سی تأسیس ایلامش اولمسیله سفر آتیده واقع اولان مشکلات بحریه‌یه محل یوغیدی. دردنجیسی روسیه‌لولر هنوز تفلیس‌خانی ارکلی خانی تحت حکومته آلمامش اولملریله اوجانبدن سلطنت سنیه‌یی ازعاج و اضراره مقتدر دکل ایدیلر بونلردن باشقه پولتیقه‌جه وتدارکاتجه اولان منافعلرینی بی‌حد وقیاسدر .

سفر ایران

عصر عبدالحمید خانیده خفیفجه بر ایران محاربه‌سی دخی واقع اولمش اولدیغندن آنی دخی اجمالاً بیان ایده‌لم : نادر شاهك قتلندن صکره عجمستانده صفویه ونادریه منسوباتندن خیلیجه آدم دعوای شاهی‌یه قیام ایده‌رك یکدیکریله محاربه‌لر ایتمشلرسه‌ده هیچ برینی علم اعراز استقلال اوله‌مدیغی‌حالده طائفهٔ زندیه‌دن کریم خان شیرازطرفلرنده امثالنه نسبتله کسب عظمت وقدرت ایدوب کمال عقل ودرایتندن ناشی اسلافی کبی شاهلق دعواسنه عدم تصدی ایله ایران وکیلی نامنی اشعار وکویا مسند شاهی ایچون مذهب ایرانیانه موافق برینی اختیار ایده‌جکنی ایما و تذکار ایلدی . معمافیه دولت علیه‌نك مشغولیت حربیه‌سندن استفاده ایله بغداد طرفلرینی ضبط ایده‌بیلورسه ایرانیان بیننده وقع وشانی برقات دها تزاید ایده‌جکی مجزومی اولدیغندن سکسان‌طقوزسنه‌سی اوائلنده بر قوهٔ مفرزه ایله برادری صادق خانی بصره محاصره‌سنه ارسال و بغداد ملحقاتنه دخی اطالهٔ دست تجاوز ایتمیله وقوعبولان اقدمجه سفارتله‌مشار الیه زند کریم خانه کوندرلمش اولان شاعر

مشهور وهبی افندی طرفندن وبغداد والیسی عمرپاشا جانبندن انها وعساکر کلیه ارسالیله
اعانه وامداد اولنمسی استدعا قلندی بناءً علیه دیاربکر والیسی اسپناقچی مصطفی پاشا واوزون
عبداه پاشا وکرکوك والیسی عبدالجلیل زاده سلیمان پاشا وکتخدا عبدی پاشا مشار الیه
عمرپاشا معیتنه تعیین وارسال اولندی فقط استیضاح ماده‌یی متضمن اولحوالی مأمورلرینه
یازیلان امرنامه‌لره کلان جوابلر یکدیکرینه موافق اولمیوب باخصوص مشار الیه سلیمان
پاشانك تحریراتنده زند کریم خانك بغداد طرفلرینه هجومی عمرپاشانك زوار ایران حقنده
متجاسر اولدیغی ظلم وتعدیسندن وبغدادده وفات ایدن عجملرك مخلفاتلرینی ضبط وبابان
پاشالرینی رشوت اخذیله صیق صیق عزل وتبدیل ایلسندن نشأت ایلدیکی اشعار اولندیغنه
وعمر پاشا سکز اون سنه‌دنبرو بغداد والیلکنده بولنوب عزلی اوته‌دنبرو جایکیر ضمیر
دولت بولندیغنه مبنی بغداد والیلکی بیك طقسان سنه‌سی اوائلنده اسپناقچی مصطفی پاشایه
ودیاربکر والیلکی عمر پاشایه تفویض اولنه‌رق توجیه فرمانلریله برابر شاید عمر پاشا
اطاعت ایتمیوبده بغدادی تسلیم ایلمز ایسه قتل اولنمسنی متضمن آیروجه برفرمان دخی
خفیاً مصطفی پاشایه تسیار قلندی. عمرپاشا امر سلطانی یه اطاعت وبغداددن خروجه
مسارعت ایلشیکن مصطفی پاشا مالنه طمعاً یدنده‌کی فرمان عالی‌یی سوء استعمال وبرتقریبله
مشار الیهی قتله استعجال ایلکله برابر عجملرك صاحی متضمن اولان اخبار اغفال انکیزلرینه
فریفته اوله‌رق عمرپاشانك ازاله‌سیله مخاصمات برطرف اولدی ظن ایدوب معیتنه مأمور
اولان امرا وعسکری طاغتدی. بصره محاصره‌سی ایسه اون درت ماهه بالغ وامداد
ظهوری دخی ممتنع اولمغله صادق خان تکرار هجوم ایدرك بصره‌یی تسخیر ومتسلمی
بولنان سلیمان اغا ایله اشراف بلده‌یی اسیر ایدوب اموال وغیره ایله شیرازه ایصال ایلدی.
بوخبرلر دولته واصل اولدقده ویریلان فتوای شریفه موجبنجه زند کریم خان اوزرینه
اعلان حرب اولنوب آنجق آزربایجان خانلری جانب دولت علیه‌یه ابراز محبت وزند
کریمدن عرض شکایت ایده‌کلدکلرندن آنلره استمالتنامه‌لر تحریر وارضروم جانبندن سوق
عسکر اولنمق صورتی تأخیر اولنوب بغداد والیلکی مقتول عمر پاشا کتخدالرندن عبداه
آغایه وکرکوك ایالی ماردین ویوده‌سی حسن اغایه بارتبهٔ وزارت توجیه اولنوب مصطفی پاشا
دیاربکرده قلعه بند ومتعاقباً قتل واعدام قلندی .

کردستان طرفلرنده بعض مرتبه محاربات ومدافعات واقع اولمش ایسه‌ده بصره‌نك
استخلاصی ممکن اوله‌میوب عبداه پاشا دخی وفات ایلدیکندن ایالت بغداد مشارالیه حسن
پاشایه توجیه بیورلدی. صادق خان بصره‌یی ضبط ایتدکدنصکره اون ایکی بیك عسکر ایله

برادر زاده‌سی علی محمد خانی محافظ براقشیدی . خان مومی الیه منتفك عشیرتی شیخی تامری تحت اطاعته آلمق اوزره اون بیك قدر عسكر ایله بصره‌دن حركت وتقابل وقوعنده عسكر ایراندن اوتوز بش قدر آتلو آنجق تخلیص جان ایدوب ماعداسی وخان مزبور ایله ایكی نفر برادرلری مقتول اولمغله بو وقعه زند كریم خانه پك زیاده تأثیر ایده‌رك خسته وبیك یوز طقسان اوچ سنه‌سی صفرنده سفر آخرته كمربسته اولدی . اوتوز سنه‌دنبرو مشار الیه زند كریم خان ممالك ایرانده اولدقجه علم افراز استقبال اولمشیكن وقوع وفاتیله اقربا وتعلقاتی بیننده آتش اختلاف شرر افشان اولمغله وقاجار قبیله‌سندن آغا محمد خان عراق عجمده متصدی دعوای استبداد اوله‌رق كوندن كونه نشو ونما بولمغله دولت زندیه اون ایكی سنه صكره كلیاً منقرض اولمشدر بروجه محرر زندیه طائفه‌سی بیننده مقاتلات ظهور ایلك جهتیله اراتق بصره‌یی محافظه ایده‌میه‌جكلری محسوسلری اولدیغندن سالف الذكر بصره مسلمی سلیمان اغایه بصره‌یی توجیه ایدوب ارسال ایلشلر ایدی . حالبوكه اوله عجملرك بصره‌دن چكلمش اولدقلری خبری بغداده واصل اولدقده حسین پاشا طرفندن نعمان افندی نامنده بریسی مسلم اوله‌رق كوندرلمش وشیخ تامر دخی سلیمان اغانك خصمی بولنمش اولدیغندن اغای مومی الیه هویزه‌ده اقامت ووقوعات سابقه‌یی وكیفیت صداقت وخدمتنی استانبوله تحریر ایدوب ظهور جوابه منتظر اولدی . مومی الیهك لیاقت وقابلیتی نزد دولت علیه‌ده متعین واو آرالق شیخ تامر دخی مقتول اولمسیله ایالت بصره ومتعاقباً ایالت بغداد بارتبهٔ وزارت مشار الیهه توجیه بیورلدی . اشبو سلیمان پاشا یكرمی سنه‌دن متجاوز بغداده حكومت وضبط وربط مملكته موفق اولمغله بعدازین بیوك سلیمان پاشا نامیله كسب شهرت وعظمت ایلشدر .

ایرانیلر یكدیكرینه دوشوب غوغا ایتمكده اولدقلرندن ومطلوب دولت اولان بصره استخلاصی دخی حصول بولدیغندن طبیعتیله ایران محاربه‌سی برطرف اولدی .

روسیه ونمچه‌یه اعلان سفر

قینارجه معاهده‌سی سینهٔ دولتی مجروح ایدوب قریم استیلاسی ده داغ بربالای داغ اولمشیكن طرف دشمنده كوریلان نشو ونما وبالعكس هیئت اسلامیه‌ده مشاهده اولنان عدم انتظام و فقدانیٔ اسباب وغاچار ناچار اركان دولتی صبر و سكوته اجبار ایتمكده اولنسیله برابر سلطان عبدالحمید خان حضرتلری واصل سن فتور اولدیغندن وباخصوص كمال ورع وتقوی ایله متصف وسفر سابقده سرحداتده بولنان صبیان ونسوانك كرفتار اولدقلری فلاكتلره واقف اولدیغندن وقوع حربی ایسته‌مز وزماننده عباده پایمال

اوله‌جقسه جناب حق روحمی قبض ایلسون دیو دعا ایلردی لکن روسیه ایلچیسنك نوبنو واقع اولان تکالیف طاقتفرساسی وایمپراطوریچه‌نك کمال دبدبه ودارات ایله قریمه کمسی غیرت وحمیت عامیانه وامیانه ایله متصف اولان صدراعظم یوسف پاشانك واکاپیرو اولان ارکان وخدامك صبرو آراملرینی احراق وافنا ایدوب انکلتره وپروسیا ایلچیلری دخی کندو دولتلرینك پولتیقه‌لری ایجابنجه سلطنت سنیه‌یی حربه تشویق ایتمکده ایدیلر روسیه ایمپراطوریچه‌سی کندی حسابنجه سفرك برمدت دها تأخری آرزوسنده اولدیغندن ابراز رفق وملایمت ایچون ایلچیسنه تعلیمات کوندرمکده اولدیغی حالده رئیس وکلاسی بولنان بوتمکین قریم وبسارابیه ولهستانی برلشدیروب حکمدار اولمق ماخولیاسنده اولدیغندن وقوع حربه متهالك وایلچی ایسه انك تحصیل رضاسنه منهمك اولمسیله ظاهراً ابراز ملایمت وحقیقتده استلزام سفری متضمن حرکاته نصب نفس مفسدت ایلدیکنه مبنی طرفین حکمدارلرینك مرضیسی دکل ایکن مقتضای قدر امر سفر مقرر اولدی بناءً علیه عقد اولنان مجلس مشورتده صدراعظم کشاد سفری التزام ایدوب شیخ الاسلام مفتی زاده احمد افندی صورت مماشات کوستردیکندن ورأی خلافده بولنان اکابر صدر مشارالیهك چهره‌خراش ازاری اولمسندن وهمناك اولدقلرندن بیك ایکی یوز برسنه‌سی شوال شریفنده اعلان حربه قرار ویرلدی حتی اولجه آیینه‌لی قواق قصرنده عقد اولنان مجلس مکالمه‌یی ورای باب خفادن سلطان عبدالحمید خان حضرتلرینه اسماع وروسیه ایلچیسنك اظهار ایتمکده اولدیغی رعونته بالذات کسب اطلاع ایله تهییج عروق غضب وغیرت ایتدیرلمش وبوکره دخی ویریلان فتوای شریفه موجبنجه اعلان حرب اولنمق ضروری اولدیغی وتأخیری موجب مخافت اوله‌جغی صدراعظم طرفندن افاده اولنه‌رق ایستر ایسته‌مز قبول وتصدیقه اجبار ایدلمشدر شهریار مشارالیه حضرتلری اکر سفر اولمزایسه تختکده اوطوره‌مزسین دیورلر ومسقو کمیلری بالالتزام سرای برونده یاتوب قصداً وتحقیراً بی ادبلکه جرأت ایده‌یورلر دیو سویلیورلر لکن بن اویله‌شی کورمدم دیدکلری منقولدر .

عقد مجلس عمومی اولندیغی کونکه بیك ایکی یوز برسنه‌سی شوال شریفنك یکرمی سکزنجی کونیدر روسیه ایلچیسی باب عالی‌یه احضار وتنفس اوطه‌سنه اقعاد اولنوب مواد منازع فیهادن اولا بغدانده مقیم مسقو قونسلوسی مفسد بر آدم اولمغله بلاتوقف ممالك محروسه‌دن قالدیرلمسی ثانیاً تفلیس خانی ارکلی خان حقنده روسیه دولتنك دعوی ایلدیکی صحابت مغایر عهد اولوب تفلیسده مسقو عسکرینك بولنمسی دخی ایکی سنه‌دنبرو چلدر وکرجستان طرفلرنده انواع شورش واختلاله بادی اولدیغندن روسیه عسکرینك اولحوالیدن

چکلمسی ثالثاً استانبولدن مرور وعبور ایدن مسقوفیلری ممنوعاتدن مال آلدقلری محقق اولنمله بلااستثنا یوقلانمسی رابعاً التی آی مقدم یاشدن فرار ایدن بغدان ویوده‌سی علکساندرینك روسیه دولتنه التجا ایلدیکی تحقیق قلنمش اولدیغندن طرف دولت علیه‌یه ردوتسلیم قلنمسی خامساً برموجب عهداوزی اهالیسنه ویرلمسی مشروط اولان طوزك اعطاسنده تردد قلنمامسی سادساً روسیه ممالکنده بولنان دولت علیه تجاروتبعه‌سنك حمایه‌سی ضمننده روسیه مملکتلرنده جانب سلطنت سنیه‌دن مأمورلر اقامه‌سی قطعیاً مطلوب دولت اولدیغی شفاهاً وبالواسطه افاده اولندقده ایلچی مومی الیه دولتندن استیذان ایتمدکجه جواب ویره‌میه‌جکنی بیان ایتمکله وبودخی وقت کچورمك مقصدینه مبتیدر دیمکله ایلچی مومی الیه برمعتاد یدی قله‌ده بالتوقیف اعلان سفر اولندی صدر اعظم تدارکات سفریه ایله اشتغال ایتمکده اولوب علامت حرکت اولان طوغ اخراجی رسمی اجرا اولندیغی کون نمچه ایلچیسی برقطعه تقریر کوندروب موسقولو ایله اولان اتفاقلری حسبیله انلردخی اعلان حرب ایلدکلرینی بیان وپساپورطنك اعطاسنی درمیان ایتمکله بوکیفیت صدر مشارالیه موجب دهشت وتلاش اولمشسه‌ده اظهار تجلددن بشقه چاره قالمدیغندن نمچه دولتی حقنده جانب سلطنت سنیه‌دن فوق العاده رعایت و مساعده ابراز اولنمشیکن بلاموجب نقض عهد ایلدیکی حقنده قلمه آلنان اعلانامه‌نك دول معظمه‌یه ارسالیله بیان حال قلندی بونك اوزرینه حضور همایونده عقد مجلس اولنوب اردوی همایونك قنغی جانبه توجهی مقتضی ایدوکی مذاکره اولنمش ایسه‌ده بر نتیجه استحصال اولنه‌مامغله ادرنه‌یه بعدالوصول ایجاب حاله کوره حرکت اولنمغه قرار ویرلدی .

وبیك ایکی یوزسنه‌سی جماذی الاولنده سردار اکرم یوسف پاشا سنجاق شریفی وصنوف عسکریه‌یی مستصحباً درسعادتدن قیام وادرنه صحراسنه ربط طناب خیام ایلدی یوزسنه‌دنبرو صربستان رعایاسنك دماغنه هوای استقلال صعود ایتمش اولدیغندن نمچه سفرلری واقع اولدقجه طرف طرف عقد جمعیت ایله ذروهٔ عصیانه عروج وقطع طرق ومعابر ایده‌کلدکلرندن اردوی همایون سلستره طرفلرینه سوق اولندیغی تقدیرجه بلغراد محصور حکمنده قاله‌جغی مطالعه‌سنی مبنی روسیه جانبنك جهت بحریه‌سی قپودان دریا غازی حسن پاشایه وطرف بریسی اسماعیل سرعسکری صدرسابق شاهین علی پاشایه حواله اولنه‌رق موکب همایونك دخی ایکیسی اورته‌سی بولنمق اوزره ودین جهتنه سوق اولنمسی قرارلشدیرلدی واسماعیل سرعسکری معیتنه واوزی وخوتین وبندر قلعه‌لری محافظه‌لرینه صنوف متنوعه‌دن یوزبیکدن متجاوز عسکر ترتیب واسراقلندی .

نمچەلولرە غلبە

نمچەلولر اول امردە بوسنەیە تعرض ایتمشلر ایسەدە ارسال ایلدکلری قوۀ مفرزەلر منهزم اولمغلە بلغرادك محاصرەسنە نیت ایتمشلر ایدی لکن موکب صدر اعظمینك ودینە طوغری توجهنی استماع ایلدکلرندە قرانتەموقعی اولوب نظارت دینیلان قصبەیەوکیروسندە واقع مهادیە بوغازینە استحکامات انشاسیلە مترقب مدافعەوانجام کاراولدیلر اردوی همایون ودین صحراسنە لدی الوصول ایکی یوزایکی سنەسی ذی القعدەسندە ودین سرعسکری بولنان ملك پاشا کتخداسی حسن پاشا کە جنازە حسن پاشا دخی دیرلر قلفات طرفنە امرار واورادن نظارت اوزرینە ارسال اولنمغلە محاربات شدیدە وقوعیلە استحکامات موجودە ضبط وعساکر دشمن طرد قلندی صدراعظم سنجاق شریفی واردوی همایونك آغرلغنی ودین صحراسندە براغوب عساکرمنتخبە ایلە فتح الاسلام صحراسنە وارد اولەرق پیدرپی سرعسکر اردوسنە عسکرارسال ومهادیە بوغازینك تسخیرینە اقدام اولنمسنی اشعار ایدوب بالآخرە کندوسی دخی مرور وساحل طونەدە واقع اینالك نام براستحکام مشکل التسخیری فتح ایلدی بوندن صکرە زوربازوی مجاهدین ایلە ذکر اولنان مهادیە بوغازی استحکاماتی ضبط وغایت صرب طاغلرە طوپلر اخراجیلە ونمچە ایمپراطورینك قوماندەسی تحتندە اولان بیوك اردوسی تضییق اولنەرق عساکر منتظمەدن مرتب اولان اویلە جسیم براردو رجعت وفرارە مجبور اولمغلە عساکر اسلامیەنك تعقیباتندن کلی تلفات وضررە کرفتار اولدی بلغراد سرعسکری دخی طونەنك قارشوسندە واقع پانچوەیە عسکرامرار ایتکلە اورادن افلاق حدودینە قدر ساحلاً یکرمی وعرضاً کذلك یکرمی ساعتلك اراضی کە بنات اووەسی نامیلە معروفدر کاملاً ضبط وتسخیر وحاوی اولدیغی قرا وقصبات یغما وتخریب قلندی بومحاربەلردە سکساندن متجاوز طوپ وعسکر واهالیدن اللی بیکدن زیادە اسیر اخذ واغتنام اولنمشدر . صدر اعظم غایت مقدم وغیور برذات اولدیغندن ضبط وتسخیر اولنان یرلرك ترکنی حوصلۀ حمیتنە صیغشدیرەمامقلە محافظەلری اسبابنە تشبث ایتمش ایسەدە مال غنائملە مغتنم اولان جیوش اسلامیە طاقم طاقم مملکتلری جانبنە روبراه فراراولدقلرینە وروزقاسم مرور ایدوب روسیە طرفی دخی فنالشمقدە ایدوکنە مبنی بالضرورە ایکی یوز اوچ سنەسی محرمندە طونەیی بروطرفە کچوب شهر صفردە روسجق مشتاسنە داخل اولدی ومهادیە ونظارت طرفلرندە براغیلان مستحفظین دخی نمچەلولرك مهاجماتنە تاب آور مقاومت اولەمیەجقلرینی ادراك ایلە مجبور رجعت اولدیلر . نمچەلولر ابتدای سفردە

دارالامارۀ بغدان اولان یاش شهری اوزرینه براردو سوق ایدوب بغدان ویوده‌سنی اسیر وشهرمذکوری ضبط ایتمش اولدقلری حالده افلاق ویوده‌سی بولنسان مارویانی بك بذل اموال ایله خیلیجه عسکر جمع ایتمش واسماعیل سرعسکری طرفندن دخی معینه جیوش وفیره تعیین وارسال قلنمش اولدیغندن طرف‌طرف نیچه ممالکنه هجوم‌ایله ممالك دشمنی پامال جند منصور ایلدیکنه وقوبان خانلغی نامیله بسارابیا طرفلرینه مأمور قلنان شهباز کرای دخی عسکر تاتار ایله هیبت بخشای ورود اولدیغنه بناءً نیچه‌لولر یاشی ترکه مجبور وخان مشارالیه ایله جانیکلی علی پاشا زاده مقداد پاشا شهر مزبوره داخل اولمشلر ایدی .

استیلای اوزی

روسیه فلدمارشالی پوتمکین معیتنه تعیین اولان یوزیکرمی بیك قدر عسکرك سکسان بیکنی بالاستصحاب اوزی قلعه‌سی محاصره‌سنه عزیمت ویکرمی بشر بیك کشیلك ایکی قوۀ مفرزه‌نك برینی یاش اوزرینه ودیکرینی خوتین تسخیرینه سوق ایلدی . یاش‌اوزرینه مأمور اولان مسقولولره برنیچه قوۀ مفرزه‌سی دخی منضم اولمغله شهباز کرای خان ومقداد پاشا اشبو ایکی‌دشمنه مقاومت‌ایده‌میه‌جکلرینی درك ایله اسماعیله کلملریله یاش‌شهری تکرار کرفتار استیلا اولدی . بنابرین اسماعیل اردوسیله خوتین بیننه دشمن خیلولت ایتمش اولدیغندن امداد واعانه قپولری مسدود اولمغله برآیدن متجاوز مدافعه‌دن صکره خوتین قلعه‌سی دخی اعدا النه کیردی . اوزی محافظی محمد پاشا ابتدای سفرده قلبرون قلعه‌سنی ضبط ایتمك داعیه‌سیله اوچ بش بیك قدر عسکری اوفق قایقلر ایله قارشویه کچوروب مسقولولر کرویه چکلمکله اشبو خدعۀ حربیه‌یه فریفته اوله‌رق تکرار عسکر کتورمك ایچون قایقلر عودت ایلدکده مسقولر کلیتله هجوم ایلدیکندن عساکراسلامیه دوکوشه دوکوشه واصل رتبۀ شهادت و بوکیفیت اوزیده مجتمع اولان عسکرك قلتنه وضعف قلبنه علت اولدیغندن‌محافظ مشارالیه تبدیل واسماعیل اردوسندن عساکرجدیده ارسالیله بازوی اقتدارلری تشدید قلنمشیدی .

قپودان دریا غازی‌حسن پاشا دونمای همایون‌ایله اوزی پیشکاهنه واصل اولوب لکن صولر صیغ اولمق حسبیله بیوك کمیلر قلعه‌یه تقرب ایده‌مدکلرندن مستصحبی اولدیغی اینجه دونمایی سوق ایدوب برقاچ کون محاربه اولندی ، مسقولولرك اینجه دونماسی کثرت اوزره اولمغله وظرف اسلامدن‌صیغ محللره وضع اولنان نشانلر برتقریبله دشمن‌طرفندن

تحویل اولنه‌رق سفن عثمانیه‌نك خط حرکتلرینی شاشرتمش اولملریله مراکب اسلامیه‌نك اکثریسی صیغلره اوطوروب کیمیسی محترق وکمیسی ایادی اعدایه کرفتار اولدی . بعده روسیه‌لونك بیوك دونماسی سیواستپول لیمانندن خروج ایله برولره طوغری کلمکده ایدوکلری استخبار اولندیغندن قپودان پاشا دونمای همایونی قالدیروب اوزرلرینه وارمش وبالمحاربه ینه مذکور لیمانه فراره اجبار ایلدکدن صکره اوزی پیشکاهنه عودت ایتمشسه‌ده استانبولدن طلب ایلدیکی سفن صغیره ایله عساکر جدیده مدت مدیده لدوس روزکاری اسمامسندن ناشی قره‌دکز بوغازندن حرکت ودونمای همایونه التحاقه مسارعت ایده‌مدکلرندن وموسم شتا دخی تقرب ایتدیکندن بالضروره قپودان پاشا عودته مبادرت وایکی یوز اوچ سنه‌سی صفرنده درسعادته مواصلت ایلدی .

مسقولولر اوزی قلعه‌سنی کمال کرمی ایله تضییق ایتمکده اولدقلری حالده دونمای همایونك عودتندن صکره قلبرون وهوجه بك وسائرساحللره استحکامات انشاسیله بحراً دخی محاصره‌یی تشدید ایدوب حکمت خدا بوسنه‌کی قیش قرق اللی سنه‌دنبری کورلمدك صورتده شدید اولدیغندن کرك استانبولدن وکرك زوسجقده مشتانشین اولان اردوی همایوندن وده‌ا اقرب بولنان اسماعیل اردوسندن بووجهله اعانه وامداده چاره بولنه‌مدی . روسیه‌لولرك واقع اولان هجوملری تلفات کثیره‌یی مؤدی اولمقده ایدیسه‌ده مارشال پوتمکین هردرلو مشکلات وضایعاته تحمل ایدرك تسخیر قلعه‌یه نصب نفس اقدام ایدرایدی . اوزی نهری منجمد اولمق وقلعه‌نك اوجهتی سهل التسخیر بولنمق حسبیله ایکی یوز اوچ سنه‌سی جماذی الاولنده‌که اربعینك یکرمی التنجی کونیدر . لایعد نردبانلر ایله هجوم ایدوب اکرچه جیوش اسلامیه قلعه بدنلرنده مدافعهٔ دلیرانه ایله یکرمی بیك مسقولو تپه‌لمش ایسه‌ده عسکر دشمن بیتر توکنور درجه‌ده اولمدیغندن بالآخره قلعه‌یی ضبط ایلدیلر . وپوتمکین اوچ کون نهب وغارته رخصت ویرمکله یکرمی بش بیك قدر عساکر واهالی غریق لجهٔ شهادت اولدی .

ارتحال سلطان عبدالحمید خان اول وجلوس سلطان سلیم خان ثالث

اوزی استیلاسی عامهٔ اهل اسلامه موجب اندوه وملال اولدیغی مثللو سلطان عبدالحمید خان حضرتلرینه دخی زیاده تأثیر ایتمکله عیش زندکانیلری کوندن کونه متغیر اوله‌رق نهایت بیك ایکی یوز اوچ سنه‌سی رجب شریفك اون ایکنجی کونی واصل ریاض جنت

وبرادر زاده‌لری سلطان سلیم خان ثالث حضرتلری جالس تخت سلطنت اولدیلر .

شهریار مرحوم حضرتلری بیك یوز اوتوز یدی تاریخنده متولد و سکسان یدی اواخرنده نائل دیهیم عثمانی اولوب اون بش بچق سنه‌دن متجاوز پادشاهلق ایتمشدر . ورع وتقوی ایله متصف وعبادالله حقنده شفقت ومرحمتی مسلم برسلطان ولایت شعار اولوب قره‌سلحدار دیمکله مشهور سید محمد پاشا و جزایرلی حسن پاشا وکریمه‌لری در شهوار خانم زوجی نظیف افندی واندرون رجالندن بعض مؤتمن ومعتمدلرینك القاآتی موجبنجه حرکت ایدرلر وصدراعظملره استقلال تام ویروب معروضاتلرینی رد ایتمزلر ایدی . انجق صفوت قلبلرندن ودسائس کونیه‌یه عدم وقوفلرندن‌ناشی تشخیص اغراض خصوصنده چندان مهارتلری اولمامغله جابجا واقع اولان القاآت مزورانه‌یی صحته حمل ایده کلمشلردر .

سلطان سلیم خان حضرتلری کنج وصاحب عزم برپادشاه اولمغله واصلاح مصالح دولت حقنده اولان موفقیتسزلکی خاقان سابقك اختیارلغنه حمل ایدنلر کندوسندن امیدوار بولنمدیله اسباب‌غلبه‌نك تحصیلی وامور مهمه‌نك تنظیمی‌ایچون هردرلو فداکارلغی اختیار ایده‌جکلرینی صادر اولان خط همایونلرنده بیان وتوضیح ایدوب تفقد امور ضمننده دائما تبدیل کزرلر ایدی .

پدرلری مرحوم اکثریا صو یولجی قیافتنده وعمیلری مرحوم دخی بعضاً سوخته هیئتنده کشت وکذار بیوردقلری مثللو سلطان سلیم حضرتلری غالباً خمبره‌جی قیافتنی اختیار بیوردقلری منقولدر. شهزاده‌لکلری اوانده طرف همایونلرینه منتسب بولنانلری مناصب مناسبه ایله تطییب وبرنجی لالالری محمود بکی والده کتخدالغی وایکنجی لالالری ولی‌شمس‌الدین بکی قپوجیلر کتخدالغی ایله تلطیف بیوردقلری مثللو خلیل حمید پاشا ماده‌سنده ذیمدخل بولنان ترسانه امینی حاجی سلیم اغایی واوغلی اولان وزیر کتخداسی نظیف افندی‌یی اعدام ایتدیردیلر . قپودان دریا غازی حسن پاشا دخی بوجمله‌دن‌ایسه‌ده مسبوق‌الخدمه غازی بروزیر اولدیغندن یالکز عزلیله اکتفا و اسماعیل سرعسکرلکیله اردوی‌همایون جانبنه اسرا قلندی . حتی اول عصری ادراك ایدنلردن منقولدرکه مشار الیهك دائره‌سی خلقی درت بش‌بیك کشیدن مرکب اولوب استانبولدن حرکت ایلدیکی کون سلطان سلیم حضرتلری کاغد خانه کوشکندن آلاینی تماشا بیورمشلر قصرهمایون حذاسنه کلدیکنده مشار الیه زمین بوس تمنا اولدقدن صکره عادت عصر اوزره کورك کیدیرلك ایچون درون قصره دعوت اولندقده دها برخدمتمز سبقت ایتمدی انشالله

تعالی خدمت ایدر ونائل التفات اولورز دیه‌رك آتی سوروب ودرحال البسهٔ رسمیه‌سنی سفری قیافته تحویل ایدوب عسکرینك ایچنه قارشمش و تکرار دعوته تشبث قلندی ایسه‌ده اولوقته‌قدر قارشوکی طاغده عسکرینك اوکنده کیتمکده‌ایدوکی مشاهده اولنمشدر. روش حاله وبو روایته باقیلنجه انك حقنده دخی سؤ قصد ملحوظ اولدیغی حالده کثرت خدم وحشمی وقدم خدمت وحیثیتی بردرجه‌یه قدر اغماض عینی موجب اولمشدر .

صدر اعظم یوسف پاشا غایت غیور ومقدم وتهدیدینی ایقاعه قادر برذات‌اولوب حتی شدت شتا مناسبتیله اوزی قلعه‌سنه امداد واعانه طریقلری مسدود اولدقده اوچ بیك نفر منتخب سواری‌یه قیشلق‌البسه یاپدیروب بالذات امداده کیتمك اوزره ایکن استیلا وقوعیله بالضروره تأخر ایتمشیدی. موسم بهارك حلولی‌جهتیله طرف‌طرف تجمع ایتمکده اولان عساکری یوقلمق ایچون کاه یرکوکی‌یه تچوب وکاه طونه ساحللرینی کشت‌وکذار ایدوب‌لوازم حربیه‌نك تنظیم وتدارکیله مشغول اولدیغی‌حالده بیك ایکی یوز اوچ سنه‌سی رمضاننده خدمت صدارت وسپهسالاری ودین سرعسکری کتخدا حسن پاشایه تفویض وذکر اولنان سرعسکرلك دخی مشارالیه یوسف پاشایه احاله قلندی . چونکه قپوجیلر کتخداسی اولان ولی‌شمس‌الدین بك عصر سابقده کوردیکی مؤاخذه‌لری یوسف پاشادن بیلوب غایت بغیض وبویله بروقت مضایقه‌ده تبدل صدارتدن طرف‌سلطنت سنیه‌یه عارض اوله‌جق مضراتی ادراکدن عاجز اولمغله مهر جدید سلطانی‌یی وابقای صدارتی متضمن خط‌پادشاهی‌یی ایصاله مأموراً اردوی همایونه کلدکده یوسف‌پاشا هرنه‌قدر تطییب وتألیفه سعی ایتمش ایسه‌ده اغراض ذاتیه‌سنك تسکیننه مقتدر اوله‌مدیغندن بعدالعوده پاشای مشار الیهك سنهٔ سابقه‌ده نمچه‌دن آلنان اسرا قیزلرندن متمتع اولمق کبی احوال ذاتیه‌سنی وشوندن بوندن استماع ایلدیکی بعض قبایح واقعه وغیر واقعه‌سنی اعظام وذات شاهانه‌یی اغضاب ایدرك عزل وتبدیلنی استحصال ایلدی . لکن چوق کچمکسزین سلطان سلیم حضرتلری میر مشارالیهك امور مهمه‌ده استخدامه لیاقتی اولمدیغنی تفطن ایتمکله نظر التفاتدن اسقاط بیوردیلر . واقعا یوسف پاشا سفرك مقتضی اولدیغی مهمات و مشکلاتی لایقیله تدقیق وارباب وقوفك سوزلرینه التفات ایتمیه‌رك علی‌العجله اعلان حرب ایلمسندن ناشی مخطی ایسه‌ده حد ذاتنده مقدم وغیر مفتور وتهدیدینی ایقاعه قادر اولدیغندن‌اصلح موجود وپروسیالیلر ایله عقد اتفاق ایدرك سبب اولدیغی حربك ضررسزجه ختام پذیر اولمسی حقنده بذل مجهود ایلمکده ایدوکی مشهود ایدی . یرینه انتخاب اولنان آدمك

رجحانی ونه پایه‌یه‌جکی موازنه اولنمقسزین شمس الدین بك کبی بر بدلانك سوزیله مشار الیهك عزلی دولت علیه ایچون ضایعات عظیمه‌یی مؤدی اولدیغی وقوعات آتیه ایله معلوم اولور .

بوزه بوزغنی

صدر جدید سنهٔ سابقه‌ده مهادیه‌سر عسکری ایکن موفق اولمش ایسه‌ده سردار اکرم بولنان یوسف پاشانك علی التوالی عسکر ومهمات یتشدیرمسی ومکرراً بالذات موکب سرعسکری‌یه کلوب تمشیت مهام ایلسی اعظم اسباب فتح وظفر اولمشیدی امر عظیم صدارت مشارالیه جنازه حسن پاشانك دوش بی اقتدارینه تحمیل اولندقده نه یپاجغنی شاشیروب ارکان دولتك اقوالنه معقول ومناسب دیمکدن غیری چاره‌سی قالمدی . سلطان سلیم خان حضرتلری ایسه کنج وغیور وقرناسنك لاف وکذافلرینی واصل واساسدن عاری تدابیر بی‌معنالرینی صحیح ظنیله مغرور اولدیغندن اردوی همایونك افلاق طرفنه کچوب مسقو ونمچه‌لولری تدمیر وتحت محاصره‌ده بولنان بندر وآق کرمان قلعه‌لرینی تخلیص ایلسی ضمننده سردار اکرمی تضییق ایلکده ایدی . بناءً علیه ایکی یوز درت سنه‌سی محرمی که ایام حریف ایدی . اردوی همایون ایله روسجقدن حرکت وماچین طرفلرندن طونه نهرینی قایقلر ایله مرور وبونده نهرندن دخی عبور اولنوب فوفشان جوارنده برموقع اتخاذ اولندی ایسه‌ده ایلروده دها مناسب برير بولمق احتمالیله موکب همایونك کافهٔ سواریسی کمانکش مصطفی پاشا رفاقتیله ایلرویه سوق قلنمشدی . موکب همایوندن تقریباً ایکی ساعتلك ایلروده نمچه‌لونك برقوهٔ مفرزه‌سنه تصادف اولنوب قاعدهٔ حربیه اوزرینه کرو چکلمك مقتضی ایکن حربه مباشرت قلنمسیله ویالکز سوارینك طوپ وتفنك قارشوسنده پایدار اوله‌مامسی طبیعی اولمسیله یواش یواش کیرولیه‌رك موقع اردوی همایونه کلدیلر وبو آره‌لق بر روسیه فرقه‌سی دخی ظهور وهجوم ایلدیکه اشبو ایکی دشمن فرقه‌لرینك جمله‌سی اوتوز بیك قدر مکمل ومرتب عسکردن عبارت ایدوکی مرویدر بش بچق ساعت قدر محاربه اولنوب آنجق بروجه محرر سواریان اسلام درجنك اول زده‌لنمش اولدیغندن پیادکانك جناحینی محافظه‌یه قادر اوله‌مامریله اردوی همایون کرفتار کسر وانهزام اوله‌رق افتان وخیزان بوزه نهرندن عبور ایلمك صددنده ایکن پك چوق انسان وحیوان ومهمات وحتی رئیس الکتاب خیری افندی دخی غرقاب عدم اولدیلر . بوانهزام سببیله تحت محاصره‌ده بولنان بندر وآقکرمان قلعه‌لری مسقولو طرفندن وبلغراد حصن حصینی نمچه‌لو جانبندن کرفتار کمند استیلا

اولدی . مسقولولرك بیوك اردوسی اسماعیل اوزرینه هجوم ایدوب سرعسکر بولنان جزایرلی حسن پاشا اولا خارجده مقابله بعدەورای استحکامدن مدافعه ایدەرك مسقولولر کلیتلو تلفاته کرفتار ومنهزماً عازم سمت فرار اولدقلری اخبار سارەسی اردوی همایونك رجعتی اوانده وارد اولمغله نوعما موجب تسلیت اولدی . صدر اعظم جنازه حسن پاشا موکب همایونه مشتا اتخاذ اولنان شمنی‌یه دخولنی متعاقب عزل وجزایرلی حسن پاشا مسند صدارته نصب اولنوب ابتدای صدارتنده مقدما ویرەایله بندر آقکرمان وکیلی قلعەلرینی تسلیم ایدن طیفور پاشا واکثر امرایی قتل ایلدکدنصکره شمنی‌یه وصولنك اوچنجی کونی کتخدا سلیمان رشید افندی ایله مکتوبی امین افندی‌یی دخی بغتةً اعدام ایلدی . بو بابده روایات عدیده‌یه تصادف اولنوب عقله قریبی صدر سابقك جربزەسزلکندن ناشی ایش بونلرك النده بولندیغندن هزیمت سابقەنك سببی کندولرینه عطف اولنەرق تأدیبلری طرف پادشاهیدن اراده بیورلمش اولمسی وصدر جدیدك دخی عداوت سابقەسی بولنمسی قضیەلریدر . صدرمشارالیهه اول امرده استقلال تام ویرلمشیکن چوق کچمکسزین مباینت افکار ظهوریله اجرا آت ومعروضاتی طرف همایوندن رد وابطال اولنمغه باشلادی هر نه حال ایسه اول بهار ایچون تدارکات حربیه ایله مشغول بولندیغی وسکسان یاشنی متجاوز اولدیغی حالده صدارتنك دردنجی آیی اولان ایکیوزدرت رجبنك اون دردنجی کونی حمای محرقەدن شمنیده وفات ایلدی . مهیب و خونریز بر وزیر غازی ایدی . رحمةالله علیه سلانیکده اولوقتلری مدرك بر پیردن استماع اولنمشدرکه اورنوس زادەلردن فاتحان ناظری اولان احمد بك سفره مأمور اولنغله کندوسی و عسکری حاضرلنوب سنجاقلر دیکلمش ووقت حرکت حلول ایتمش اولدیغی حالده میرمشار الیه آیاق سوریوب وقت کچورمکده اولمسنه کیمسه برمعنا ویرەمز ایکن ناکاه جزایرلی حسن پاشانك وفاتی شیوعبولدقده درحال حرکت واردوی همایون جانبنه سوق سمند عزیمت ایتمش اولمغله سبب تأنی صدر مرحومك مهابتی خوفی اولدیغی آکلاشلمشدر . اردوی همایون ارکانی دخی کمال دهشت ایچنده بولندقلری حالده مرحوم مشارالیهك و فتیله تحصیل حیات جدید ایلدکلری منقولدر .

مقام صدارته بریسنك انتخابی خصوصی اندرون رجالی وقائممقام پاشا وشیخ الاسلام افندی بیننده بالدفعات مذاکره اولنوب لکن مطالعهٔ انجام کار ایله هیچ بریسی بو امر عظیمه رأی ویرەمدکلرندن نهایت قرعهٔ شرعیه ایله انتخابنه قرار ویرلمکله روسچقلی شریف حسن پاشانك صدارتی موافق قرعهٔ تقدیر دوشدی . مشارالیه سکسان ایکی

سفرنده روسجق اعیانلغندن رتبهٔ وزارته نائل وختام سفردن صکره اوتهده برده اقامته مأموریتله ثروت وسامانی زائل اولوب بوسفرده راخوه محافظه‌سنه مأمور ایدلمشیدی. بناءً علیه حیثیت ذاتیه وزمانیه‌دن عاری برذاتك صدارتی نه کندوسنك ونه‌ده هیچ کمسه‌نك اصلا خاطرینه ظهور ایتمز ایکن سائق تقدیر بویله برصورت غیر ملحوظه تصویر ایلدی.

وقوع نصرت دریرکوی

بکرشده بولنان نمچه اردوسی قوماندانی قوبورغ قرق بیك قدر عسکرله یرکوی قلعه‌سنی محاصره ایدوب صدر مشارالیه دخی کمال غیرت و اقدام ایله اردوی همایوندن وروسجق حوالیسندن پیدرپی عسکر ومهمات ارسالیله تقویهٔ بازوی مجاهدین ایلدیکندن بالآخره عساکر دشمن هزیمت فاحشه‌یه کرفتار واللی قدر طوپ وخمبره وکلیتلو جبه‌خانه ومهمات ترك ایدرك رهروسمت فرار اولملریله بومظفریت ومتعاقباً نمچه‌لو ایله عقد متارکه‌یه موفقیت صدر مشارالیهه باعث ممدوحیت اولمشیکن بروجه آتی ماورویانی بکی قتل ایلمسی مقدمهٔ نکبتی اولدی چونکه میرمشارالیه مدت مدیده ترسانه ترجمانلغنده بولنمغله جزایرلی حسن پاشایه منتسب اولوب انك همتیله عصر عبدالحمید خانیده افلاق ویوده‌سی نصب اولنمش ایدی حد ذاتنده جری وجسور وغیور برذات اولمغله سفر ظهورنده خزینهٔ ثروتی آچوب معینه تعیین اولنان عساکر وکندوسنك جمع ایده‌بیلدیکی بهادرلره ایثار ایدرك شهرت وشانی اولحوالی‌یی طولدیرلمش ومهادیه محاربه‌سی هنكامده طرف طرف نمچه ممالکنه هجوم ایله کسب مظفریت واردوی همایونه کلی خدمت ایتمشدی بوزه بوزغنندن صکره افلاقده پایدار اوله‌میوب برقاچ بیك آدمیله زشتوی طرفنه مروره مجبور اولمشیدی یاننده کلیتلو مجوهرات بولنمق شایعه‌سنه مبنی صدراعظم آنلری غصب ایتمك طمعنه دوشوب بیچاره‌یی دماغنده خیانت اولمق ومتهیء فرار بولنمق اوزره طرف پادشاهی‌یه عرض واعدامنه اراده استحصال ایلمکله اولحوالیده بولنان مأمورین ایله اطرافنی بالاحاطه قتل واعدامنه ظفر بولدی شوقدروارکه میرمشارالیه مقدما افندیسی اولان پتراکینك فاملیاسندن ضربخانه صرافی بولنان دیکر پتراکی‌یه عداوت وغمز وسعایتله قتل ایتدیرمه درجه‌سنه‌قدر مجاسرت ایدوب حتی افلاق بکی اولدیغی کون الای ایله باب همایوندن خروجنده صراف مرقومك سرمقطوعنی سیر ایلمش وکندوسی دخی بالآخره مثلیله مجازات کورمشدر

استیلای اسماعیل

سکسان ایکی سفرنده اسماعیل موقعنك اهمیتی تحقق ایلدیکنه مبنی بعدالمصالحه غایت

متین وجسیم برقلعه بنا وتجهیز وتسلیحنه اعتنا اولنوب اشبو سفرده عساکر کلیه ایله تحصین اولنمش وحدود اسلامیه‌نك الڭ مهم استنادگاهی بولنمشیدی . کچن سنه روسیه‌لیلرك هجومنده اولوقت اسماعیل سرعسکری بولنان جزایرلی حسن پاشانك سیف سطوتیله منهزماً ارجاع اولنمشلر ایکن بوسنه دها مکمل قوت و کمال شدتله محاصره ایلدیلر . صدراعظم ایکی یوزدرت سنه‌سی ذی‌القعده‌سنك دردنجی و تموزك التنجی کونی اردوی همایونله شمنیدن حرکت و روسیه اوزرینه توجیه وجههٔ عزیمت ایتمشیکن نمچه‌لیلرك یرکویده مبتلا اولدقلری‌انهزام سببیله انلرك‌اوزرینه صولت‌اولنمق دهاسهولتلی کورندیکنه مبنی تحویل نیت و روسجقدن یرکوی جانبنه مروره مبادرت ایلدی . انجق متعاقباً پروسیالیلر حدود سابقه اساس اولمق اوزره آوستریا دولتنی مصالحه‌یه اجبار وارضا وعقد متارکه سندلرینی امضا ایلدکلری خبری وارد اولمغله یرکوی صحراسنده اللی کون قدر امرار اولنان وقت اوان حربی اضاعه‌دن بشقه برشیٔ مفید اولمدی . بعده اردوی همایون روسجغه عودت و موسقولو اوزرینه عزیمته تجدید نیت اولنوب سلستره‌یه قدر کیدلمش ایسه‌ده موسم شتانك حلولی جهتیله موکب همایونك اکثر عسکری طاغلمش اولدیغندن حصول مقصده امکان و اقتدار مفقود اولمغله بالضروره شمنی مشتاسنه رجعت اولنوب فقط صدراعظم کمال‌حیرت ودهشتندنناشی برمقدار سواری‌استصحاب واسماعیله امداد ایلك خلیاسیله دوبریجه طرفلرینه طوغری‌شتاب ایلدی. موسقولیلر کیلی قلعه‌سنی استیلا وطولجی و ایساقجی قصبه‌لرینی احراق ایلدکدن صکره بش التی آیدنبرو تحت محاصره‌ده بولنان اسماعیل قلعه‌سنی براً ونهراً تضییق ایدوب صدر مشارالیه هر نه قدر امداد واعانه‌یه دامن درمیان اولدیسه‌ده بروجهله مقتدر اوله‌مدیغنه وموسقولولر هر درلو تلفاتی اختیار وکمال شدتله بالدفعات هجومه ابتدار ایلدکلرینه مبنی بالآخره ایکی یوز بش سنه‌سی ربیع‌الآخرینك اون‌التنجی وکانون‌اولك اون برنجی کونی حرباً استیلا ایتلریله طرفیندن یکرمیشر بیك آدمدن زیاده تلفات‌واقع اولوب حتی روسیه‌لونك معتبر برجنرالی ومحافظ قلعه آیدوسلی محمد پاشا دخی قنطرهٔ سیفدن مرور ایلدی . صدر اعظم بووقعه اوزرینه کمال خوف وخشیتله صحرالرده طولاشمقده ایکن عزل و قتلنه ارادهٔ سنیه تعلق ایلدیکندن ایکی یوز بش سنه‌سی جماذی‌الآخره‌سنك طقوزنجی وشمنی مشتاسنه دخولی کونی قتل و اعدام اولنوب ودین سرعسکری بولنان صدر اسبق قوجه یوسف پاشا ثانیاً متکا پیرای صدارت عظمی اولدی .

اسوج اتفاقی

ابتدای سفرده دولت علیه ایله اسوچ دولتی بیننده صلح وحربده برابر اولمق وجانب سلطنت سنیه‌دن یکرمی بیك کیسه اعانهٔ حربیه ویرلمك اوزره عقد اتفاق اولنمغله دولت مشارالیها دخی حربه مباشرت ایتمشیدی . واقع اولان محاربات بحریه‌ده اسوچلو مظهر غلبه اولمش ایسه‌ده محاربات بریه‌ده اکثریا مغلوب اوله کلدیکنه و دولت علیه اردولری دخی مبتلای انهزام اولدیغنه نظراً اسوچ قرالی منوی ضمیری اولان استرداد ممالکه قدرتیات اوله‌میه‌جغنی وروسیه‌لو افسادیله داخل ممالکنده دخی بعض مخالف فرقه‌لر ظهور ایلدیکنی مشاهده ایتسه‌یله عهدنامهٔ اتفاقك مغایری اوله‌رق ایکی یوز بش سنه‌سنده روسیه‌لو ایله عقد مصالحه ایلدی . دولت علیه مبالغ موعوده‌یه محسوباً بر مقدار اقچه اعطا ایتمش اولنغله بوکا مقابل بحرالطقده بولنان روسیه دونماسنك آق دکزه کله‌مامسی منافعنه دسترس اولدی .

پروسیا اتفاقی

سلطنت سنیه‌نك اعلان حرب ایلسنی متعاقب پروسیا وفرانسه واسپانیا دولتلری عرض توسط ایدوب آنجق پروسیالولر اشبو توسطی عقد اتفاق ایله تأیید وتشدید ایدرك پروسیا دولتی طونه‌نك بوطرفنده اولان ممالك دولت علیه‌یی ضامن اولمق وروسیه ونمچه دولتلرینی بالتهدید قبول صلحه اجبار وبوصورت ممکن اوله‌مز ایسه ایکیسنه دخی اعلان حرب ایتمك و دولت علیه دخی پروسیالودن غیری بر دولت توسطیله عقد صلح ایتمیه‌جکنی تعهد ایتمك شرائطیله تجاوزی وتحفظی اتفاق ایتمکی طلب ایدرلر وفرانسه‌لونك عرض ایتدیکی توسط مجرد رقیبلری اولان انکلتره‌لویی روسیه ایمپراطوریچه‌سی قترینه‌نك نظرندن اسقاط ایتمك ایچون روسیه دولتنه خدمت ایتمك افکارینه مبنیدر دیرلر ایدی .

فرانسه‌لولر ابراز خلوص ومودتله برابر یالکز عرض توسط ایدوب پروسیالولر ایچون آنلرك مرامی دولت علیه‌نك زمام اداره‌سنی ید اداره‌لرینه آلوب دردست تقسیم اولان لهستاندن حصهٔ جسیمه اله کچیرمك وروسیه و آوستریا دولتلرینی اخافه وتهدید ودولت علیه اتفاقی بهالوصاتق ضمننده‌در دیو بسط وتمهید واذهان ارکان دولتی تخدیش وتشویش ایلرایدی اسپانیالولر بزم اصلا منفعت ذاتیه وپولتیقه‌جه استفاده‌مز اولمیوب مجرد انسانیته خدمت وبووسیله‌ایله تحصیل شان وشرف ایتمکدن بشقه مطالعه‌مز یوقدر دیرلر ایدی .

تفصیلاتی جودت پاشا تاریخنده مسطور اولدیغی اوزره بوبابده بین الوکلا انواع مباحث وسفرا ایله اوزون اوزون محاوبات ومکاتبات جریان ایدوب توسط ایده جك دولتك اولدقجه تهدیدینی ایقاعه قادر اولمسی لازمه دن واسپانیالو محارب اولان دولتلردن اوزاق محلده بولندیغندن انك توسطندن ثمرهٔ نافعه مأمول اولمامغله ذهنلر پروسیا وفرانسه لو اوزرنده قالوب بالآخره پروسیا اتفاقی ترجیح واجرای ایجابی تصحیح قلنمقده ایکن سلطان سلیم خان حضرتلرینك جلوسلریله هوادکیشوب دشمنلرك دفع تغلب وتسلطریله قریمك استردادی خیالاری تجددایلدی وشهریار مشارالیه حضرتلری اخذ انتقام اولنمدقجه صلحه راضی اولمدقلرینی خطوط متعدده ایله اعلان بیوردیلر برقاچ ماه مرورنده بوزه بوزغنی وقوعبولمغله نظامسز عسکر وفقدان مهمات سیروسفر ایله غلبه ممکن اوله میه جنی وکارایده یم دیر ایکن ضروه اوغرانلدیغی جهتله جزایرلی حسن پاشا صدارتنده پروسیا اتفاقی تمهید وسنداتی امضا وتعاطی اولندی. انك اوزرینه پروسیالولر نمچه حدودینه برقوهٔ جسیمه سوق ایدرك حدود قدیمه اساسیله عقد مصالحه یه اجبار ایلدیله متارکه اولنوب فقط نمچه لولر من جهة روسیه لویه معاونتی الدن براقمدقلرندن مصالحه مذاکراتی طقوز آی قدر سورو کلیوب دولت علیه نك اوستریا حدودلرنده بولنان عسکرینی روسیه اوزرینه سوق ایتمکه میدان ویرمدیلر.

محاربهٔ ماچین

اول بهار حلولنده روسیه لولر دوبریجه یه کچوب ایصال خساره مباشرت و عساکر مجتمع اولمقسزین اولحوالیده بولنان جنود موحدینه ایقاع پریشانی ودهشت ایلدکلرندن صدر اعظم ایکی یوز بش سنه سی شوال شریفنك سکزنجی کونی اردوی همایونی شمنیدن قالدیروب دوبریجه یه طوغری عطف زمام و روم ایلی والیسی مصطفی پاشایی سرعسکر نصب ایدرك معیتنه عساکر کلیه ترفیقیله ماچینه اعزام ایلدی. سرعسکر مشار الیه دشمن طونه طرفندن ظهور ایدر ظنیله طوپلری اوجهته تعبیه ایتدیرمش اولدیغی حالده مسقولولر اولطرفدن برمقدار عسکر ابراز و قوهٔ موجوده لریله ارقه طرفندن یوریش ایتدیلر. کوردعلو وتپه دلنلی علی پاشا وجبار زاده سلیمان بك وقره عثمان اوغلی محمداغا کندولرینه منسوب سواری ایله برقاچ دفعه دشمن آلایلرینه هجوم وابراز شجاعت وجلادت ایتدیلر ایسه ده سواری ایله پیاده نی مدافعه قابل اوله مدیغندن بش التی ساعت قدر محاربه دن صکره عساکر اسلامیه بر ساعت قدر برویه چکیلوب بوهنکامده موکب

صدر اعظمی دخی تقرب ایلشمیدی . محاربه‌نك غالبیت ومغلوبیتی لایقیله تعین ایده‌میوب روسیه‌لولر دخی کلیتلو تلفات ویردکلرندن انلر دخی پایدار اوله‌میه‌رق طونه‌دن قارشویه کچدیلر . صدر اعظم حرسوه‌یه عودت ویکیدن استکمال اسباب مقاتله‌یه مباشرت ایدوب چندکون صکره تتمیم مهمات ایله تکرار ماچین صحراسنه نصب سرادقات اسلام ایلدی .

محاربهٔ بحریه

محاربه‌نك ایکنجی واوچنجی سنه‌لری قپودان دریا کریدلی حسین پاشا دونمای همایونی بالاستصحاب قره‌دکزده چیقوب اوچ درت دفعه مسقو دونماسیله محاربه ایلش وطرفیندن اوچر بشرکمی تلف اولمشسه‌ده غلبهٔ مطلقه هرایکی جانبده نصیب اولمدیغندن ختام سفره قدر قره دکز تحت امنیته النه‌مامشدر .

استیلای آناپه

مقدما چیچن قبیله‌سندن شیخ منصور نامنده برذات ظهور وباشنه طوپلادیغی قبائل خلقیله اولحوالیده بولنان روسیه فرقه‌لری اوزرینه هجوم ایدوب نائل فوز وظفر اولمغله ولولهٔ شهرتی عالمگیر اولمشدی سفر وقوعنده اقوام چراکسه‌دن استمداد نامه‌لر وارد اولمسیله جانیکلی حاجی علی پاشانك اوغلی بطال حسین پاشا آناپه سرعسکری نصب اولنه‌رق عساکروفیره ایله اعزام قلندی چراکسه خلقی خفیف سواری دیمك اولدیغندن اچیقدن عساکر منتظمهٔ دشمنه مقابل اوله‌میه‌جقلری مطالعه‌سنه واردوی سرعسکری‌یی نقله کافی عربه وحیوان تدارکی مشکل ایدوکنه مبنی بطال پاشا آناپه‌ده اقامت واطرافه فرقه‌لر سوقیله تعجیزدشمنه مباشرت ایتمکی تصویب ایلش وروسیه‌لولرك برنجی هجوملرینی دفع ایتمش اولدیغی حالده طرف پادشاهیدن بهمه‌حال عساکر اسلامیه‌یی قبارطای ایچنه صوقسی امروتأکید وخاصکیاندن جلادمحمود دخی مباشر تعیین وارسال اولنمغله بطال پاشا خوف ودهشته دوشه‌رك چارناچار ایکی‌یوزدرت سنه‌سی ذی‌الحجه‌سنده آناپه‌دن حرکت وایش سنه‌سی صفرنده نهرقوبانی‌مروایله قبارطایه مواصلت ایلدی اردوده قرق‌قدرطوپ ایله یکیچری وکوکللو وقپوخلقی اوله‌رق اوتوزبیکه قریب عسکر موجود اولدقدن بشقه برطرفدن قبائل دلاورلری دخی تجمع ایتمکله اولدجه برقوت حاصل اولدیغندن رؤسای چراکسه سرعسکرپاشایی‌دها ایلرویه طوغری تشویق ایتمکده اولدقلری حالده مشارالیه اول‌امرده جوارده بولنان برروسیه فرقه‌سنی ازاله‌لازمدردیه‌رك دلی‌باشیسی ایله برمقدار

عسکر افراز وارسال وامرای جرا کسه باری هیئت مجتمعهزله کیدهلر دیدکجه تعند وتجبر اظهار ایلدی لدی التقابل دلی باشی منهزماً عودت ودشمن دخی تعقیبه مسارعت ایدرك بونلرك تقربی اردوده قارغشه‌لق وقوعنی مستلزم اولدیغی هنکامده سرعسکر بطال پاشا اوچ بش آدمی ایله روسیه عسکری طرفنه فرار ودخالت ایلدی بناءً علیه عساکر اسلامیه فوج فوج رجعته آغاز وقبائل خلقی دخی بونلری تعقیب دشمندن محافظه ایدرك قوبان نهرینی کچوب افتان وخیزان آناپه‌یه واصل اولدیلر بطال پاشا کندو عهده‌سنده بولنان طربزون منصبك پدری کتخدا الغندن نشأت ایدن ارضروم والیسی صاری عبداه پاشایه توجیه اولنمسندن وتبدیل خاصکیسی جلاد محمودك تعجیل قیام وحرکت ایچون مباشر تعیین قلنمسندن خوف ودهشته مستغرق اولوب خصوصیله بعض روایته کوره جلاد محموددده بطال پاشانك قتلی متضمن خط همایون اولدیغی دخی جمله‌ٔ تحقیقاتدن ایدی انسانك خوف جان ایله هرفنالغی اختیار ایلمسی طبیعی اولمسنه نظراً بطال پاشا بر درجه‌یه‌قدر معذور اوله بیلورسه‌ده معیتنده مجتمع اولان قوهٔ موجوده‌یی مقدمانه و غیورانه استعمال ایدرك دشمن ایله لایقیله چارپیشمش اولسه یا غالب ویاخود مغلوب اولمقدن بشقه احتمال اولمیوب غالب کلور ایسه حقنده اولان سوء تصمیم مبدل الطاف واعتبار اولور ومغلوب اولور ایسه اولوقت نفسنی موسقولولره تسلیم ایدرك مجبوراً اسیر اولمش رنکنه قویه بیلور ایکن صرف وسع و مقدرت ایتمکسزین دشمنه دخالت ایلمسی کندوسنك مقدوحیتنی واولاد ومنسوبیننك مقتول ومحزون اولمسنی مستلزم اولمشدر. بوخبر موحش در دولته واصل اولدقده سالف الذکر صاری عبداه پاشا اناپه سرعسکری نصب اولنوب سیر سریع ایله یتشمسی تأکید و توصیه اولندیغی حالده عشار ایله طربزون طرفلرنده بولنان بعض خصماسیله اوغراشمغه ابتدار ومأموریت مهمه‌سنی عقدهٔ تأخره دوچار ایتمکله مسقولولر ایکنجی دفعه آناپه‌یه هجوم ایدوب حرباً استیلا ایلدیلر ومؤخراً بو تهمت ایله عبداه پاشا دخی قتل اولندی .

متارکهٔ روسیه

دولت علیه قریمك استردادی خلیاسیله اعلان حرب ایلمش اولدیغی حالده بوقدر قلاع وممالك ید دشمنه کچدیکندن امکانسزلغی میدانه چیقدیغنه مبنی ضررسزجه عقد مصالحه اولنه‌بیلور ایسه موفقیتدن معدود اوله‌جغی تسلیم کردهٔ انام اولوب فقط سلیم خان ثالث حضرتلری هیچ اولمز ایسه بر محاربه قزانیله‌رق اولدقجه اکمال ناموس ایله صالح

اولنمسی ارزوسنده بولنمغله بو بابده سردارا کرمه تأکیدات وتوبیخات اجرا ایتمکده ایدی. اردوی همایون ارکانی ایسه عسکرك انتظام وانضباطسزلغنی مشاهده وپروسیا دولتی فرانسه اختلالنك کسب اهمیت وجسامت ایتمکده اولدیغندن نه نتیجه حاصل ایده جکنی درپیش نظر ایدرك روسیه اوزرینه اعلان حرب ایتمیوب یالکز تهدیدات ایله امر صلحی متمنی بولندیغنی مطالعه ایله غلبه دن بالکلیه مأیوس ایدیلر بناءً علیه طرف صدراعظمیدن قلاصده بولنان روسیه قوماندانی جنراله مکتوب تحریر واردوی همایونك عساکر کلیه ایله ماچینه کلدیکندن وبوکره وقوعبوله جق محاربه ده غالبیت نه جانبه عائد اوله جغی مجهول بولندیغندن بحثله دولت علیه جنکه حاضر اولدیغی مثللو صلحه دخی مهیا ایدوکی تزبیر اولندی کلان جوابده طورله نهرندن حدود قطع اولنمق وقینارجه معاهده سیله انك متفرعاتندن اولان مقاولات کماکان مرعی اولمق ومملکتینه دائر بولنان معاهدات ومساعدات ابقا قلنمق اساسلریله عقد متارکه یه راضی اولدقلری اشعار قلنمغله کیفیت اردوی همایون ارکانی بیننده لدی التذکر احوال حربیه وعسکریه یه نظراً بوصورتك قبولنده مجبوریت درکار اولوب محاربه یه دوام اولندیغی تقدیرجه دها بیوك فنالقلر ظهوری آشکار اولدیغندن هرحالده عقد مصالحه دولت وملت ایچون خیرلو اوله جغنه اتفاق آرا ایله قرار ویرلمکله وبو اوانده مذاکرات صلحیه یه مباشرت قلنمسی ایچون طرف پادشاهیدن مأذونیت دخی وارد اولمغله مورخ مشهور واصف افندی ارسال اولنه رق چرکستان وآناطولی حدودلری قبل السفر بولندیغی منوال اوزره قالمق وید دشمنده بولنان قلاع وبقاعك طرف دولت علیه یه تسلیمی اساس اولمق اوزره ایکی ماده دخی علاوه سیله ایکی یوز بش سنه سی ذی الحجه سنك اوننجی وتموزك اوتوز برنجی کونی سکز آی مدتله قلاصده عقد متارکه اولندی .

مصالحهٔ نمچه

پروسیا وانکلتره وفلمنك دولتلری توسطلری ایله زشتوی قصبه سنده عقد اولنان مجلس مکالمه یه دولت علیه طرفندن رئیس الکتاب عبدالله بری افندی واستانبول پایه لولرندن عصمت بك ومکتوبی دری افندی مرخص اول وثانی وثالث تعیین قلنمش اولدیغندن نمچه دولتلری مرخصلری و دول متوسطه مأمورلریله لدی الاجتماع مباحثات کثیره وبالدفعات بسط بساط مکالمه دن صکره ایکی یوز بش سنه سی ذی الحجه سنك اون بری تاریخیله مورخ اولان مصالحه نامه یی تنظیم وتعاطی ایلدیلر قلاصده مقیم وپا برکاب سوی جحیم اولان روسیه فلدمارشالی پوتمکین ایله بالمخابره یاش قصبه سی موقع مذاکره تعیین اولنمغله مشار الیهم مرخصلرك اردوی همایونه کلمرینی متعاقب مرخصیتلری تجدید ایله قصبهٔ مذکوره جانبنه بعث وتسییر اولندیلر .

مصالحۀ روسیه

طورله‌دن حدودقطعی اوزی ایالتنی واوزی‌قری دینیلان اراضی جسیمه‌یی مسقوولره ترك وتسلیمی متضمن اولدیغندن سلطان‌سلیم خان‌حضرتلری بغایت منفعل اولمغله‌وهرنقدر اساس سندنده مندرج ایسه‌ده بونك رفع‌وازاله‌سی مطلوب وملتزمی بولنمغله بوبابده اقدام واصرار اولنمسی وممكن اوله‌مدیغی تقدیرده مدت‌متاركه‌نك ختامنده ینه حربه دوام‌اولنمق اوزره شمدیدن تداركات مقتضیه‌یه مباشرت قلنمسنی صدر اعظمه امر واراده بیورمقده اولملریله موكب همایونده بولنـان وزرا ورجال دولت واوجاق اغالری دینیلان ضابطـان عسكری اوطاغ سردار اكرمی‌یه دعوت و افادۀ كیفیت اولندقده مطالعات سـابقه‌لرینی تكرار وعسكره نظام‌ویرلمدكجه ومهمات سفریه استحضار واستكمال‌اولنمدقجه مسقولولره مقابله ناقابل‌وحربه دوام‌اولندقجه ضایعات‌ملكیه واتلاف‌نفوسدن‌غیری‌برشی‌حاصل‌اولمیه‌جغی ظاهراولدیغنه مبنی طرف پادشاهیدن وقوعی‌ملحوظ اولان مؤاخذه‌یه راضی‌اولور ودولت وملته خیرلو اولان صورتی‌بیاندن اجتناب‌ایلمیز دیه‌رك فداكارلق اظهار ایلدیلر وتفصیلات لازمه درجیله ترقیم اولنان عرض محضری بالاتفاق تمهیر وتقدیم ایتدیلر .

بونك اوزرینه استانبولده عقد اولنان مجالس متعدده آن بآن توسع ایتمكده اولان فرانسـه سیل اختلالنك اوكنه سـد چكمك قصدیله آوروپاده براتفاق دولی آرزوسی مشتد اولدیغنه بناءً پروسـیالولر روسیه اوزرینه اعلان حرب ایتمدكلرندن ماعدا مقدما كندولرینه حصر ایتدیردكلری توسطدن فراغت صددنده بولندقلرندن واردوی همایونك حالی دخی سالف‌الذكر عرض محضردن مستبان اولدیغندن چارناچار عقد مصالحه‌یه‌قرار ویریلوب طرف پادشاهیدن دخی قرین قبول اولمغله موكب همایون شمنی مشتاسنه عودت و یاش قصبه‌سـنده بولنان مرخصلر مذاكراته مداومت ایدرك ایكی یوز آلتی سـنه‌سی جماذی‌الاولیسنك اون‌بشی تاریخیله مورخ واون اوچ‌ماده‌یی‌حاوی اولان ویاش‌عهدنامه‌سی نامیله معروف بولنان‌صلحنامه تنظیم وتعاطی اولندی . غرائبدندركه قینارجه‌مصالحه‌سنده سلطنت سنیه بالضروره تاتارك سربستلكنی تصدیقه مجبور اولمغله بوكا مقابل مقدما وعد اولنـان تضمین سـفری‌یه محل قالمامشیكن رئیس‌الكتاب ومرخص ثانی بولنان ابراهیم افندینك بوش بوغازلغی دولت علیه‌یی تضمین نقدی بلاسنه مبتلا ایتمشیدی . بوكره آنك خلافنه‌اوله‌رق‌استانبولده‌اركان دولت‌تضمین‌سفری اعطاسنه رضا داده اولدیغی‌ومرخصلره مأذونیت ویرلدیكی حالده روسیه مرخصی شرائط صلحیه‌یی قبول وطلب تضمیندن عدول ایتمشدر. سكسان ایكی‌سفرنده اولان پریشانلغه نسبتله بومحاربه‌نك وقوعاتی‌اهونجه‌در. زیرا

سفرمزبورده دولت عليه‌نك امرا وعسكرى متروكيت حالنده بولنوب بودفعه ايسه سفر سابق سببيله اولدقجه تجديد ممارسه ايتمشلر ايدى . اكر نمچه‌لو اعلان حرب ايتمامش وبوجهتله سلطنت سنيه‌نك قوتى ايكى يه منقسم اولمامش اولسه ايدى بالكه بعض مرتبه موفقيت اميد اولنور ايدى . نه‌چاره‌كه شيوهٔ قضا حكمنى اجرا ايدوب قريمى تخليص ايده‌مديكمز ايكن اوزى ايالتى الدن چيقدى .

بعدالمصالحه صدراعظم يوسف پاشا اردوى همايون ايله شمنيدن حركت وايكى يوز التى سنه‌سى شعبانده درسعادته مواصلت ايدوب رمضانك اون ايكنجى كونى طربزون واليلكى وآناپه سرعسكرلكيله مسند صدارتدن منفصل وعصر محمود خان اولده نائل وزارت اولوب سكسان ايكى سفرنده على التوالى بش التى سنه قائممقاملقده بولنمش ومتنفذان عصرك تحصيل رضالرينه موفق اولمش اولان ملك محمد پاشا مقام صدارته نائل اولدى .

بو اوانده ايسه قوهٔ بريه وبحريه‌نك تنظيمى ايچون باارادهٔ سنيه اركان دولت لايحه‌لر تقديم ايتمكده وامور مختلفهٔ دولتك يولنه قونمسى خصوصنه چاليشمقده اولديغى حالده صدر مشاراليه يركار اداره‌يى متنفذان عصره تسليم ايلديكندن بين الظرفا بال بچاغى ناميله مشتهر اولمشدر بعض محرملرى رخاوت اداره‌سندن بحث ايلدكده (بن نائل صدارت اولدقدن بش اون كون صكره سلطان سليم خان حضرتلريله ايلك ملاقاتمده يوقلمه نيتيله طوغريسى رجال دولتكزى پك غيور وصادق ذاتلر بولدم ديدم ايرتسى كونى متنفذان عصر طرفندن عظيم تشكر وهديه‌لر تقديم اولندى اكلادمكه هرنه سويلر ايسه‌م درحال آنلره واصل اوله‌جق وانلرله استشاره بيوريله‌جق بناءً عليه اويوشمق يولنى طوتدم وصفاى خاطرله امرار اوقات ايلدم) ديو جواب ويرديكى مرويدر لكن بوبر عذر واهى ظن اولنور زيرا ابتداى نشأتندن بروحالى بو مركزده‌در اسايش نفسنى هرشيئه ترجيح ايدن ذوات بويله اعذار متوهمه تصنيع ايدرلر .

فتح وهران

فى الاصل جزاير ملحقاتندن اولديغى حالده عصر محمود خان اولده اسپانيه‌النه كچن وهران قلعه‌سى مؤخراً جزايرلو ايله اسپانيه بيننده عقد اولنان مصالحه‌ده خارج ازمكالمه طوتلمش اولمسنه مبنى بو اوانده جزاير غزاتى براً وبحراً هجوم ايله ضبط وتسخير ايتمش اولدقلرى خبرمسرت اثرى‌در دولته واصل اولدى .

كوچك حسين پاشانك قپودانلغى

سلطان سليم خان حضرتلرينك اوان صباوتندنبرو بندهٔ خاص الخاصلرى اولان

کوچك حسين اغا جلوس همايونده باش چوقدار نصب اولنمش وبعدالمصالحه بارتبهٔ وزارت قپودانلق واسماسلطان شوهر ایکیله قدری دوبالا قلنمشیدی سفرهنگامنده روسیه‌لو طرفندن کوندریلان مأمورلرك تشويق واقداريله موره جزيره‌سنده واقع صولوجه ومانيه اشقياسی علم افراز شقاوت اولوب تدارك ايلدکلری اون بش بکرمی قدر سفينه‌نك قوماندسنی قره‌چاق ولامبو نامنده ایکی شقی يه تسليم ايدرك سواحل وتجار کميلرينه خسارت ايده کلدکلری حالده مصالحه وقوعيله قپودان جديد بونلرك ازاله واستيصاللرينه مأمور بيورلديغندن دونمای همايون ايله شراعکشای عزيمت وچامليچه اوکلرنده ملاقات ايدوب بالمحاربه کميلرينك کيمنی ضبط وکيمنی احراق وقره‌يه دوکيلان اشقيايی قتل وتدمير ايلدکدن صکره مرکز اتخاذ ايلدکلری موقعلرده اولان استحکاملرينی دخی تخريب ايلدی بوخبراشبو ايکی يوز التی سنه‌سی ذی القعده‌سنده واصل اولوب سلطان سليم خان حضرتلری تربيتکرده‌سی اولان قپودان مشارالیهك بووجهله موفقيتندن فوق العاده مسرور اولدی صدراعظم ملك محمدپاشا ايکی بچق سنه‌قدر مسند آرای وکالت اولوب رضای همايونه توفيق حرکت ومتنفذان عصرك مزاجنه کوره حکومت ايتمش ايسه‌ده بواوانده شهريار انام حضرتلری نظام جديدعسکرينك تنظيمنه وترسانه‌نك اصلاح احوالنه وايراد جديد تدارکنه همت واقدام ايتمکده اولمسيله ومقدم ومقتدر برذاتك مقام صدارتده بولنمسی لزومی متبين اولمغله ايکی يوز طقوز سنه‌سی ربيع الاولنك يکرمی التنجی کونی مشاراليه معزول وايکی سنه‌دنبرو مصر واليلکنده حسن سلوکی مشهود اولان عزت محمدپاشا مقام صدارته موصول اولدی .

پاسبان اوغلی وقعه‌سی

ان شاء الله تعالی بوبابك تکمله‌سنده ايراد اولنه‌جغی وجهله اناطولی وباخصوص روم ايلی ممالکی اعيان ودره‌بکی وطاغلی اشقياسی کبی متغلبه اللرنده اولوب بونلردن ودين محصلی اولان پاسبان اوغلی عثمان اغا که فی الاصل ودين يماقلرندن يعنی مستحفظ يکيچريلرندن ايکن کسب قدرت وتميز ايدرك محصللغی دردست ايتمش ومؤخراً ودين واليلکنه دخی ظفرياب اولوب کوندن کونه دائرهٔ حکومتنی توسيع وطرنوی وروسجق طرفلرينه‌قدرپای اندازلقلری اولمشيدی .

روم ايليده بولنان ولاة متغلبهٔ مرقومه‌نك تأديب وتنکيللرينه چالشمقده ايسه‌لرده پاسبان اوغلی طاقمی جسامت واهميت حاصل ايلش ورفع وازاله‌سی ولاتك حوصلهٔ اقتدارندن خروج ايتمش اولديغنه مبنی بيك ايکی يوز اون ايکی سنه‌سی قپودان دريا کوچك حسين پاشا

بالاستقلال ودين سرعسكرى نصب ومعيتنه عساكر وافيه وطوپ ومهمات تعيين وترتيب اولنه‌رق ارسال قلندى پاسبان اوغلنك روسجق وبلغراد جانبلرينه سوق ايلديكى ايكى فرقه اشقيا واليلرك مدافعه‌سيله منهزم اوله‌رق اردوى سرعسكرينك تقربى جهتيله زيرحكمنده بولنان قلاع وبلدان دخى تخليص اولنمغله ودين قلعه‌سى تحت محاصره‌يه النلدى برقاچ آى مقاتلات ايله كركى كبى تضييق اولنمشكين فرانسزلرك مصرى استيلاسى خبرى وارداولمغله وپاسبان اوغلى دخى فيمابعد رضاى دولتدن خارج حركتده بولنمامق شرطيله استيمان ايتمكله حسب الوقت قرين عفوپادشاهى اولوب رتبهٔ وزارتله ودين واليسى نصب اولندى .

فرانسزلرك مصره استيلاسى

فرانسه حكومتنك جمهوريته تحولندن صكره درسعادتده بولنان مصلحتكذارك طلب وتشويقيله ايكى يوز طقوز سنه‌سى جانب دولت عليه‌دن جمهوريت مذكوره تصديق اولنمغله ورتبناق نام ذات ايلچيلكله درسعادته واصل اولمش واول اوانده جانب سلطنت سنيه‌دن آوروپا دولتلرينه اقامت ايلچيلرى نصب وارسال قلنمقده ايدوكندن دفتردار كيسه‌دارى على افندى دخى پارسه سفير تعيين اولنه‌رق اعزام ايدلمشيدى . مومى اليه ورتبناق دولت عليه ايله فرانسه حكومتى بيننده تحفظى وتجاوزى عقد اتفاق استدعاسنه اغاز ايدوب بونك طرفينه فوائدى حقنده لسان ديپلوماسى اوزره انواع دلائل ايراد وقريمك استردادينه قدر توسيع منافعنى مستلزم اوله‌جغنى ياد ايدرك سلطان سليم خان حضرتلرينك ميل وخواهشنى استحصاله موفق اولمغله الحالة هذه آوروپاده جارى اولان محارباتك ختامندن اعتباراً آوروپا قطعه‌سنده وقوعبوله‌جق محاربه‌لرده دولت عليه وفرانسه حكومتى مشترك اولمق وبالكز فرانسه‌نك انكلتره ايله محاربه‌سى حالنده سلطنت سنيه بيطرف قالمق شرائطيله اون بش ماده‌يى متضمن بر اتفاقنامه لايحه‌سى تنظيم وخواص وكلا بيننده مطالعه قلندى فرانسه پولتيقه‌سنك تغيرات متواليه‌سنه وبو اتفاقدن اغبرار ايله روسيه ونمچه دولتلرينك مخاصمه‌يه قيام ايتملرى وارد خاطر اولمسنه نظراً بعض اركان دولت بونك شمديلك تأخيرى رأينده بولنمشلر ايسه‌ده بوبابده طرف پادشاهيدن اقدام اولنمقده ايدوكندن شيخ الاسلام افندى ايله صدور وسائر لازم كلنلرك جابيله بالاطراف تدقيق ومطالعهٔ كيفيت اولنمغه تعليق اونه‌رق حضور همايونه عرض اولندقده بوايش صدورك بيله‌جكى شى اولميوب غايت مكتوم طوتلمسى دخى الزم اولديغندن همان امضا وتعاطى اولنمسى باخط همايون تأكيد بيورلمغله ايكى يوز اون سنه‌سى ذى القعده‌سنك اون يدنجى كونى تمهير ومبادله اولندى .

آراسی چوق کچمکسزین فرانسه‌لو ایله نمچه‌لو بیننده و ندیك اراضیسی تقسیم اولنوب جزایر سبعه ایله قارشوسنده واقع پروزه ساحللری فرانسزلرك حصه‌سنه اصابت ایتمش و بو جهتله روم ایلی قطعه‌سی روسیه و آوستریا دولتلریله همحدود ایکن برده فرانسه ظهور ایتمش اولدیغندن سلطنت سنیه‌نك اندیشه‌سی متزاید اولدیغی هنکامده فرانسه ترسانه‌سی اولان طولونده عظیم دونما وقوه‌عسکری حاضرلنمقده اولدیغی و بو تدارك مصرك تسخیری مقصدینه مبتنی ایدوکی حوادثلری شیوعبولمغله دولت علیه مصر قلعه‌سنده استحکامات انشاسی ولوازم مدافعه استحضاری خصوصلرینه‌تشبث ایتمش ایسه‌ده اوراره وقت‌قالمدی.

شویله‌که بو اوانده ایسه فرانسزلرك ازغونلغی مرتبهٔ کمالده اولدیغندن ایتالیا محاربه‌لرنده تحصیل‌صیت وشهرت ایتمش اولان جنرال بوناپارت تزیید وقع‌وحیثیت‌ایچون بو امر عظیم وخیم النتیجه‌یه مباشرت و حکومت جمهوریه‌دن استحصال رخصت ایتمکله حاضرلدیغی آلتمش بیك قدر عسکری یکرمی بش قطعه سفن حربیه ایله اوچیوزدن متجاوزمراکب نقلیه‌یه تحمیل‌وطولون ترسانه‌سندن‌خروج ایتدی . اولا مالطه‌جزیره‌سنه اوغرایوب جزؤی محاصره ایله تسخیر وردوسك فتحندبری مالطه‌یه منتقل و اوچیوز سنه‌یه قریب حکومت ایدن شوالیه‌لر اداره‌سنی الغا ایدوب بعده بیك ایکیوز اون اوچ سنه‌سی محرمی اواسطنده اسکندریه‌یه مواصلت وقره‌یه عسکر اخراجنه مسارعت ایلدی. اسکندریه‌یی حرباً ضبط ایتدکدنصکره مصر اوزرینه توجه ایدوب والیٔ ولایت بکر پاشا ورئیس امرا ابراهیم‌بك ومرادبك اوتوزبیك‌قدر عسکر جمع ایله مدافعه‌یه مبادرت ایتمشلر وکوله‌من‌سواریسی دینانك برنجی اتلوسی ایدوکی فرانسزلره تسلیم ایتدیرمشلر ایسه‌ده طوپ وتفنك ایله پرآتش اولان عساکر منتظمهٔ دشمنه تاب آور مقاومت اوله‌مدقلرندن هربری برطرفه پریشان اوللریله فرانسزلر مصری تسخیر ایلدیلر .

انکلتره دونماسی فرانسز کمیلرینی تحریده اولدقلری حالده برطاقم وقوعات جسیمه‌نك ظهوری وپك‌چوق قانلر دوکلمسی مقرراولدیغندن اسکندریه‌یه عسکر اخراج ایتمکسزین راست کتوره‌میوب اون‌کون صکره انجور پیشکاهنده بولدیلر ودرحال ایقاء نائرهٔ جنك ایله برمقدارینی حرق‌وغرق وماعداسنی کمند تسخیره ربط ایلدیلر بونك‌اوزرینه فرانسه اردوسنك پارس ایله مخابراتی منقطع وامداد واستمداد قپوسی منسد اولمغله فرانسزلر مصرده محصور حکمنده قالدیلر جنرال بوناپارت افکار اسلامیه‌یی جلب ایتمك قصدیله مصره ورودی انکلتره‌لونك هند معاملاتنی قطع ایتمك وکوله‌من بکلرینی تأدیب ایتمك ایچون مساعدهٔ دولت‌علیه‌یه مستند ایدوکنی اعلان‌وشعائر اسلامیه‌نك کمافی‌السابق‌اجراسی

وممالكتك اعمار واحياسى خصوصلرينه نصب نفس اهتمام ايده جكنى درميان ايتمكده اولوب بوبابده عكا واليسى جزارپاشانى دخى اغفاله چاليشمش ومخصوص ايلچى اعزاميله عقداتفاقه دعوت ايتمش ايسه ده جزار پاشا جانب دولت عليه دن مصرك استخلاصنه مأمور اولمغله كلان ايلچى يى حضورينه بيله قبول ايتميه رك اعاده ولوازم حربيه نك اكمالنه مسارعت ايلديكندن بوناپارت مصردن حركت وجزارپاشا اوزرينه عزيمت ايلدى حيفاقلعه سنى ويره ايله ويافه قلعه سنى حرباً استيلا وترك سلاح ايدن بشبيك قدر ارنؤدوعربان عسكرينى قورشونه ديزمك كبى غدارلغى اجرا ايدرك عكايه واصل اولوب اللى كوندن متجاوز كمال شدتله تضييق وبالآخره ميدعلى بورجنى هدم ايله يوريش ايلدى جزار پاشادخى مقدما حضرلمش اولديغى ايكى عدد لغمه آتش ويرمكله خليجه فرانسز برهوا اولوب قلعه يه داخل اولنلر دخى طرف طرف تدمير ويوزاللى قدرى اسير اولندى حتى جزار پاشا كندى سراينك نردبانده بالذات ايكى فرانسز قتل ايلديكى مرويدر .

بوناپارت بونك اوزرينه برده هجوم ايتمش ايسه ده ينه شجيعانه وفداكارانه مدافعه اولنديغندن مأيوساً عودته قرار ويروب بيوك طوپلرى اوته يه بريه كومه رك وكندى اغورنده مجروح اولان خسته لرينى آفيون روحى ايله تسميم ايدرك مصره عودت ايلدى فرانسه ژورناللرنده محرر اولديغى اوزره مصره كلان فرانسه عسكرى آلتمش بيكه قريب ايكن بووقعه دن صكره اوتوز بيكه تنزل ايدوب مصر محاربه لرنده تلف وخسته لقدن فوت اولان فرانسزلر اشبو عكا جنكنه نسبتله جزؤى اولمسنه نظراً بومحاربه ده بوناپارت اون بش بيك عسكردن متجاوز تلفات ويرديكى و عكا اوزرينه هجوم ايتمامش اولسه فرانسزلرك مصرده دها زياده اقامته مقتدر اوله جقلرى استدلال اولنور . بوناپارت كبى هرطوتديغنى قوپاران برجهانكيرك عكادن منهزماً فرارى جزار پاشايه بيوك بر سرمايهٔ افتخار اولسه سزادر .

مصرك فتح واستردادى

فرانسزلرك مصره استيلاسى خبرى استانبوله واصل اولدقده صدر اعظم بولنان عزت محمد پاشا معزول وارضروم واليسى يوسف ضيا پاشا صدرصدارته موصول اولمغله ايكى يوز اون اوچ سنه سى جمادى الاولنده درسعادته كلمش و فرانسه عليهنده انكلتره وروسيه دولتلريله عقد اتفاق قلنمش اولديغندن ايكى يوز اون درت سنه سى اوائلنده اون درت قطعه دن عبارت روسيه دونماسى خليج درسعادته وارد اولمغله قپودانهٔ همايون

اولان شرمت قپودان رفاقتنه برفیلوسفن حربیه ویریلەرك مسقو دونماسیله معاً فرانسەلو النده بولنان جزایر سبعەنك تسخیرینه اعزام اولندی .

قورفه وچوقه اطەلری حرباً وجزایرملحقه استیماناً تسخیر وایکی بیك قدر فرانسز اسیر ایدلدیکی مثللو ساحلده بولنان پروزه وپارغه ودیکر ایکی قطعه قلعەنك دخی فتحنه مأمور تپه دلنلی علی پاشا دلوینه قربنده فرانسزلری مبتلای انهزام و پریشانی وقلاع مذکورەیی علاوۀ قلمرو عثمانی ایلدی . جزائر سبعه نامیله مذکور اشبو اطەلرده برجمهوریت تشکیل ودوبره وندیك جمهوری کبی اوچ سنەده برکره یتمش بیك غروش ویرمك اوزره تابعیت سلطنت سنیەیه ربط اولنوب ساحلده بولنان قلاع اربعه طوغریدن طوغری یه حکومت دولت علیەیه الحاق وبوبابده سلطنت سنیه ایله روسیه دولتی بیننده عقد مقاوله اولندی . بوناپارت منهزماً عکادن عودت ایلدکدنصکره بر مدت مصرده مهمساز مصالح جمهور اولوب لکن کوندن کونه فرانسه عسکرینه تنزل طاری وفرانسەدن امداد واستمداد قپولری منسد اولمق حسبیله مصرده پایدار اولەمیەجغی شبهەدن عاری اولمغله استکشاف احوال شایعەسیله اسکندریەیه عزیمت وفرانسەیه آدم کوندرمك زمیننده انکلتره آمیرالنی اغفال وتحصیل رخصت ایله ایکی یوز اوندرت سنەسی ربیع الآخرنده ایکی قطعه کوچك کمی ایله مارسلیایه عودت ایلدی . مصرده بولنان جنرال قلەبره یازدیغی مکتوبده کندیسنك فرانسەیه کیتمسنه لزوم کوروندیکندن بحثله مقام ادارەده جنرال قلەبری توکیل ایلدیکنی والتی ماهه قدر امداد کوندرەمز ایسه مصری تخلیه ایتمك اوزره عقد مصالحەیه مأذون اولدیغنی تحریر ایلدی .

اولجه جزار پاشا مصرك تخلیصی ضمننده سرعسکر نصب اولنمش ایسەده حضور همایونده عقد اولنان مجلس عمومیده صدر اعظم یوسف ضیا پاشا خفیفجه براردو ایله کندوسنك عزیمتی خصوصنی درمیان ایدوب هر طرفدن تقدیر وتحسین اولنمغله ایکی یوز اون درت سنەسی اوائلنده برمقدار یکیچری وطوپچی ودائرەسی خلقیله اسکداردن حرکت وشام شریفه مواصلت ایدوب ولاة وامرا وزعما واصحاب تیمارك التحاقیله تقریباً اللی بیك قدر عسکر تجمع ایتمکله مصر اوزرینه تحریك لوای سطوت ایلدی . عریش قلعەسی تسخیر وفرانسه عسکرندن مستحفظ بولنانلرك بقیة السیوفی اولان یوز اللی قدری اسیر اولندیغی متعاقب جنرال قلەبر مصری ترك و تسلیم ایله چیقوب کیتمکه راضی اولدیغندن سردار اکرم وانکلیز آمیرالی وموهی الیه جنرال طرفندن تعیین اولنان مأمورلر بالاجتماع شرائط تخلیەیی قرارلشدیروب بیك ایکی یوز اون بش سنەسی شعبانك یکرمی سکزنجی کونی

عقد مقاوله اولندی . بناءً علیه فرانسزلر تخلیهٔ مواقعه مباشرت ایتدكلریله مصر والیسی نصب اولنان نصوح پاشا ووزیر کتخداسی مورەلی عثمان افندی وجبەجی باشی وشیخ البلد ابراهیم بك درت بش بیك قدر عسكر ایله مصره سوق اولنوب انجق قلعەنك تسلیم اولنەجنی کونك کیجەسنده یعنی سنهٔ مزبوره شوالنك اون سکزنجی کوننده عکس قضیه ظهور ایلدی . شویله که انکلترەدن آمیراله وارد اولان امرنامەده فرانسزلرك سلاح ایله تسلیم ایتلری اشعار قلندیغنه مبنی امیرال هزاو شرم وحجاب ایله تبلیغ مأموریت ایلدکده فرانسزلر پرآتش اولوب درآن ساعت یکرمی بیك قدرعسکر ایله جنرال قلەبر اردوی همایون اوزرینه هجوم ایلدی . عساکر اسلامیه متفرق وبیوك طوپلر کیروده براغلمش اولدیغندن وقوعبولان محاربەده موکب صدر اعظمی کرفتار انهزام و پریشانی اولمغله صدر اعظم شامه عودت وفرانسزلر مصره رجعت ایلدیلر. درون شهرده بولنان جیوش عثمانیه ایله زقاق آرەلرنده جنکه آهنك ایدوب برهفته قدر محاربه ممتد اولدیسەده قلعه دشمن النده اولدیغندن نتیجهٔ مطلوبەیه وصول ممکن اولەمامغله عساکرعثمانیه چیقوب کیتمك واهالی حقنده عفوعمومی اجرا اولنمق شرطیله عقد مقاوله اولنەرق نصوح پاشا وعثمان افندی موجودعسکری آلوب اردوی همایون جانبنه عازم اولدیلر. فرانسزلر اکرچه بویله برغلبەیه نائل اولدیلر لکن کلیتلو تلفاته کرفتار اولدقلرندن قوتلری بردرجه دها تنزل ایتدی. حلب اهالیسندن یکرمی یاشلرنده وسلیمان نامنده برفدایی جنرال قلەبری قتل واعدام ایلکله فرانسه ضابطانك انتخابیله جنرال مینو مقام قوماندانی یه اصعاد قلندی. بیك ایکی یوز اون بش سنەسی اواخری که اول بهار ایدی انکلترەلولر آلمانیا واسوچره ومالطه طرفلرندن تدارك ایلدکلری اون بیك قدر عسکری انجوره اخراج ایلدکلری مثللو قپودان دریا کوچك حسین پاشا دخی دونمای همایونده بولنان التی بیك قدر نظام جدید وطوپجی وارناؤد عسکریله اولا رشیدی و بعده رحمانیەیی حرباً تسخیر وآلنان فرانسز اسیرلرینی انکلترەلولره تسلیم ایلدکدن صکره مصره طوغری حرکت ایتمکله جنرال مینو التی بیك فرانسز ایله اسکندریه محافظەسنه شتاب ایدوب تحصن ایلدی . بوسنه سوریەده قحط وغلا ومتعاقباً علت وبا ظهورایتمك جهتیله اردوی همایونده کلیتلو تلفات وقوعبولدیغنه مبنی عساکر اسلامیەیه نقصان طریان ایتمش اولدیغندن صدراعظم یالکز اون بیك قدر یکیچری وطوپجی ویکرمی بیك مقداری باشی بوزوق عسکریله شامدن حرکت ومصره تقرب ایتمکله مصرده قوماندان بولنان جنرال بلیار روم و قبطی طائفەسندن مقدما عسکر یازدیغی درت بش بیك کشی یه بش التی یوز فرانسز ترفیق ایدرك قپودان پاشا فرقەسنی اشغال ایچون

ارسال وکندوسی قلعه‌یرك یاپدیغی کبی اردوی همایونی اوروب طاغتمق اوزره سکز اون بیك قدر عساکر منتخبه ایله موکب صدر اعظمی اوزرینه هجوم ایلدی . لکن جیوش اسلامیه سنهٔ سابقه کبی غافل ومتفرق بولنمدقلرندن بیك ایکی یوز اون التی سنه‌سی محرمی اوائلنده وقوعبولان محاربه‌ده فرانسزلر منهزم اوله‌رق مصره عودت ایلدیلر . قپودان پاشا اوزرینه کیدن فرقه دخی جزؤی محاربه‌دن صکره ترك سلاح ایتدیلریله جمله‌سی اسیر ایدیله‌رك انکلتره‌لولره تسلیم قلندی . بونك اوزرینه صدر اعظم و قپودان پاشا اردولری براشدیکندن جنرال مومی‌الیه آرتق تسلیم مملکت ایله چیقوب کیتمکدن بشقه چاره قالمدیغنی تیقن ایتمکله یاپیلان مقاوله وجهله بقیةالسیوف اولان فرانسزلری آلوب رشید ساحلندن کمیلره بینه‌رك فرانسه‌یه عودت ایلدی و عسکر اسلام مصره داخل اولدی . جنرال‌مینو بوناپارطه‌نك کوندردیکی امدادك ورودینه مترقباً اسکندریه قلعه‌سنك محافظه‌سنه اهتمام ایلدی‌ایسه‌ده ذکر اولنان‌امداد انکلتره‌لولرك کرفتارپنجهٔمدافعه کارانه‌لری‌اولدیغندن بالضروره تسلیم مملکت ومعیتنده بولنان فرانسزلری مستصحباً مارسلیایه عزیمت ایلدی . فرانسزلرك کرك مصرده وکرك اسکندریه‌ده ترك ایلدکلری طوپ وتفنك ومهمات وغیره دولت‌علیه ایله انکلتره دولتی بیننده تقسیم اولندی . فرانسزلرك مصرده مدت اقامتلری اوچ سنه‌یه قریب اولوب کلوب کیتملری دخی قرق اللی بیك قدر عسکر وبر دونما اتلافندن بشقه برشیئی مفید اولمدی . خطهٔ مصریه‌نك تخلیص خبری درسعادته واصل اولدقده پك بیوك شنلکلر اجرا اولنمشدر . مصر والیلکی قپودان پاشانك کتخداسی اولوب اولجه عهده‌سنه رتبهٔ وزارت احسان اولنان خسرو پاشایه توجیه وکوله‌منلرك رفع تسلطلری ضمننده معیتنه سکز اون بیك‌قدر روم ایلی عسکری تعیین اولنه‌رق صدراعظم برآستانبوله رجعت وسکز آی‌صکره انکلیزلر دخی اسکندریه‌نك تخلیه‌سنه مباشرت‌ایلدیلر .

مقدمهٔ وقعهٔ سلیم خانی

بوندن صکره دولت علیه نظام جدید عسکرینك تکثیر وتنظیمنه وروم ایلیده رفع لوای طغیان ایدن طاغلو اشقیاسنك تنکیلنه و حجازه تسلط ایتمکده اولان وهابیلرك استیصاللرینه تقید و اهتمام ایلمکده اولمسیله برابر فرانسه ایمپراطورلغنی تحصیل ایدن بوناپارت انکلیزلر ایله حربه مداوم ونمچه وپروسیا وروسیه دولتلریله کاه مصالحه کاه محاربه ایدرك مقام مظفریت وتعظمده قائم اولمغله انکلتره وروسیه دولتلری وقت وقت اتفاق سابقك تجدیدینی طلب ایله سلطنت سنیه‌یی تعجیزه ابتدار وبعدالمصالحه درسعادته

وارد اولان فرانسه ایلچیلری ایکنجی دفعه اوله‌رق سلطان سلیم خان حضرتلرینی طرفلرینه جلب واماله‌یه درلو درلو مواعید ومعروضات ایله نصب شبیکهٔ اختیال ایلملریله ارکان دولت کمال حزم واحتیاط ایله ادارهٔ اضداده چالشمقده ایدیلر .

نظام جدید تکثر ایتدکجه یکیچریلرك خصومت وعداوتی دخی ترقی ایده کلوب ارکان دولتك رأیی ایسه یکیچریلرك کلیاً رفع وازاله‌سی مرکزنده اولدیغی حالده سلطان سلیمك حلمی وجسارتسزلکی مانع اوله‌رق ایکی طرفی دخی تلطیف ایله بر وقعه چیقارمقسزین حصول مطلبی متمنی اولوب حالبوکه کوندن کونه یکیچریلرك شقاوتی آرتمقده واستمالت اولندقجه شمارمقده اولدقلرندن بوکیدیشك برفنا نتیجه‌یی منتج اوله‌جغی مرتبهٔ وضوحه رسیده اولمسیله صدراعظم یوسف ضیا پاشا تقدیم استعفا ایلدیکنه مبنی اقدمجه بوستانجی باشیلقدن قپودان دریا اولان حافظ اسماعیل پاشا ایکی یوز یکرمی ایکی سنه‌سی محرمنده نائل مسند صدارت عظمی اولدی .

روم ایلنك هرقضاسنده برر اعیان اولوب بونلرك اکثریسی کسب عصبیت وقوت ایتملریله والیلرك امر ونهیی کاینبغی جریان ایده‌میوب یکدیکریله محاربه‌لری دخی اکسیك دکل ایدی . برده طاغلو اشقیاسی دنیلان فرقه‌لر واردی که بالقانلرك ایکی جانبلرنده اوچر بشر یوز کشی اوله‌رق کشت وکذار وقرا وقصباتی نهب و غارت ایدرلر وطرف دولت علیه‌دن اوزرلرینه سوق اولنان وزرا ومأمورینی کوزلرینه کسدیره بیلورلر ایسه مقابله ایدوب عکس حالده صعب المرور طاغلره واوزاق محلره چکیلوب صکره ینه سرنمای ظهور اولورلردی . بووجهله روم ایلنك اغتشاشی وباخصوص ودین وبلغراد یماقلرینك یعنی مستحفظ یکیچریلرینك مظالم وتعدیاتی روسیه‌لونك تشویقاتنه منضم اولمغله صربستان رعایاسی علم افراز بغی وشقاوت اولدقلرینه وودین والیسی پاسبان اوغلی عثمان پاشا اکرچه مظهر عفو پادشاهی اولمش ایسه‌ده طرف دولتدن بروجهله امین اوله‌مدیغی جهتله رئیس عصاة اولان قره‌یورکی ایله مخادنت اوزره بولندیغنه مبنی مادهٔ عصیان مشتد اولدیغندن قونیه والیسی قاضی عبدالرحمن پاشا سرعسکر نصب اولنه‌رق معیتنه سواری وپیاده یکرمی درت بیك قدر نظام جدید ترتیب اولنوب ظاهراً ضرب عصاتی اوزرینه وحقیقتده روم ایلی اصلاحنه وبا که‌ده روسیه لونك ممالك عثمانیه‌یه هجومی ملحوظ اولمغله انك مدافعه‌سنه مأمور ایدیله‌رك ایکی یوز یکرمی بر سنه‌سی ربیع الاولنده ادرنه‌یه طوغری اعزام قالندی .

روم ایلی اعیانلری بو عسکرك سوقندن متوحش اوله‌رق بربرلریله عقد اتفاق وادرنه‌ده اجتماع ایدوب مقابله‌یه وبعد الغلبه استانبوله هجومه حاضر لنمقده اولدقلری استخبار اولندقده

اگرچه نظام جديدك آنلردن پرواسى يوغيسه‌ده مركز سلطنت دخى اشقياى مزبوره ايله متفق‌الافكار اولان يكيچريان ونظام جديد دشمنلرى اولان سبكمغزان ايله مالامال اولديغندن ومديران دولت ايسه عزم قوى و بطش شديد اربابندن بولنمدقلرندن نظام جديد اردوسى استانبوله جلب وعبدالرحمن پاشا منصبنه اعاده اولنمغله ادرنه جمعيتى دخى يرلو يرينه طاغلدى .

سلطان سليم خان حضرتلرينك اندرونده امور دولتجه مؤتمنى ومستشارى سركاتبى احمد افندى وامور ذاتيه‌سنجه محرم اسرارى ماينجى كرد احمد بك اولوب طشره‌جه‌ده كيزلى ستمه ديو مشهور اولان حاجى ابراهيم افندى ايله كتخدا دينيلان ابراهيم نسيم افندى منظور ومعتمد پادشاهى ايدى . والده كتخداسى يوسف اغا سنهٔ سابقه‌ده اوج اقبالدن ساقط و قپودان دريا كوچك حسين پاشا ايكى يوز اون سكز سنه‌سنده لحد قبره هابط اولمغله ميدان شهسوارى مذكورالاسامى اوتاد اربعه‌يه قالمشيدى . سركاتب عقلادن برذات‌اوله‌رق حتى‌ماينجى احمدبك ايچون بوكرد پك‌ايلرويه كيديور جمله‌مزك باشنى بلايه اوغراده‌جق ديديكى منقولدر .

صدر اعظم حافظ اسماعيل پاشا قلباً نظام جديدك خلافنده اولوب باخصوص ابراهيم كتخدانك اقبال و استقلالنه طاقت كتوره‌مديكندن وطرف سلطنته اولان افاداتى دخى مثمر اوله‌مديغندن على‌رواية روم ايلى اعيانلرينى خفياً تحريك ايتمش و ابراهيم كتخدايى قايق ايله ياليسنه كيدر ايكن وياخود ياليسنده اوردرمق كبى افعال وحشيانه تصميم ايتمش اولديغندن هم افكار عامه‌يى تسكين وهمده يكيچريلرى تلطيف يولنده بيوك بر توجيهاته لزوم كورنمكله ينه‌اوتاد اربعهٔ مذكوره‌نك تسبيلرى اوزرينه ايكى‌يوز يكرمى‌بر رجبنده صدر مشاراليه اسماعيل پاشا وشيخ‌الاسلام صالح زاده اسعد افندى عزل اولنوب مقام صدارته يكيچرى اغاسى بولنان وكچى بوينوزى ديمكله مشهور اولان ابراهيم اغا ومسند مشيخته دخى آل فيضدن عطاءالله افندى نصب اولنوب اقبال واجلال ايله زبانزد انام ونظام جديد مخالفلرى طرفندن مظهر دشنام اولان ابراهيم كتخدا و دفتردار مصطفى رشيد افندى كه كوسه كتخدا ديو معروفدر بونلر دخى‌عزل اولنه‌رق برعظيم توجيهات اجرا قلندى . لكن سنهٔ سابقه‌ده اعلان عصيان ايدوب خوف قهرسلطانى ايله قريمه فرار ايدن طربزون واليسى طيار پاشا ايله ادرنه‌ده مجتمع اولان اعيانلرك و استانبولده‌كى يكيچرى بغاتنك شهزاده سلطان‌مصطفى‌ايله مخابره‌لرى تحقق‌ايدوب واسطه اونلرك تأديب و تربيه‌لرى لازمهٔ ذمت حكومت ايكن سلطان سليمك حلم وشفقتى مانع اولدى .

وقوع سفر روسيه

مؤخراً وارد اولان فرانسه سفیری جنرال سباستیانی از سرنو سلطان سلیمك فرانسه‌یه میلنی استحصال ایدوب جنك و صلحده متفق اولمق درجه‌سی متحقق اولمغله وبو اوانده روسیه دولتیله فرانسه بیننده محاربه تجدد ایتمکله دالماچیاده بولنان فرانسه عسکری طونه ساحلیله لهستانه هجوم ایده‌بیلملری احتمالنی سد ایچون روسیه‌لو بغتةً ایکی اردو سوق ایدرك ایکی یوز یکرمی بر سنه‌سی رمضاننده سرحد خاقانیده واقع خوتین وبندر قلعه‌لرینی استیلا ایلدیلر بوخبر درسعادته واصل اولدقده روسیه اوزرینه اعلان حرب اولنه‌رق تدارکات سفریه‌یه اشتغال قلندی .

انکلتره دونماسنك استانبوله ورودی

انکلتره دولتی فرانسه‌یه دوست اولنلره دشمن ودشمن اولنلره دوست اولمق مسلکنده پایدار اولمغله انکلتره ایلچیسی روسیه‌یه اعلان حربك تأخیرینی تکلیف وقلعتین مرقومتینك استردادینی ضامن اوله‌جغنی افاده ایله برابر سلطنت سنیه بوصورتلره موافقت ایتمدیکی حالده انکلتره دولتی دخی دولت علیه‌یه اظهار خصومت واستانبوله دونما سوقیله حرب وقتاله مباشرت ایده‌جکنی بیان ایلدی . لکن فرانسه ایلچیسنك افاداتی نزد پادشاهیده بغایت مثمر ومؤثر اولدیغندن انکلتره ایلچیسنك تکالیفنه حواله‌ٔ سمع اعتبار قیلنمدی . بناءً علیه انکلتره ایلچیسی بغتةً فرار وبوزجه اطه‌ده بولنان انکلتره دونماسنده قرار ایدوب موافق هوایه انتظاراً بوغاز محافظلرینی مخابرات ایله اغفال ایدرك نهایت سنهٔ مرقومه قربان بیرامی کونی ایکی اوچ انبارلی وبش قپاق وایکی فرقتین وایکی قروتدن عبارت اولان انکلیز دونماسی قوتلی برلدوس هوا ایله آتش افشان اوله‌رق قلعهٔ سلطانیه‌دن مرور ونغره برونده لنکر انداز اولان التی قطعه فرقتیندن دردینی احراق وایکی عددینی ده اخذ ایتدکدن صکره قزل اطه‌لر پیشکاهنه کلوب لنکر انداز اولدیلر. پای تخت عثمانی‌یه دشمن ورودی غیرمسبوق اولدیغندن بوکیفیت کرك دولته وکرك اهالی‌یه پك بیوك وحشت ودهشتی مستلزم اولمسیله یدی قله‌دن سرای برونه و قاضی کویندن اسکداره قدر استحکامات انشاسنه و دونمای همایونك تجهیز و اخراجنه فوق‌الغایه اعتنا وسرعت کوسترلدی . انکلیز آمیرالی برتقریر ارسالیله روسیه‌لو ایله عهد سابق اوزره تجدید مصالحه اولنمق وفرانسه ایلچیسی استانبولدن طرد قیلنمق ودونمای همایون امانةً کندولرینه تسلیم اولنمق شرطلرینك قبولنی یکرمی‌درت ساعت مهلت ایله تکلیف ایلدیکندن ترسانه ترجمانی اولان مشهور ریاضیات خواجه‌سی اسحق افندی انکلتره دونماسنه اعزام اولنوب دونمای همایونك

تسليمی مسئله‌سی كلياً طی والغا وفرانسز ايلچيسنك طردی انكلتره دونماسنك عودتندن صكره برمناسب زمين ايله اجرا اولنمق وانكلتره دولتنك كفالتيله روسيه معاهدهٔ سابقه‌سی تجديد قلنمق اوزره قرارلشديريله‌رق واوچ كون دها مهلت آلنه‌رق افندئ مومی اليه عودت ايلدی. لكن فرانسه ايلچيسی سباستيانی كرك مابين همايونی وكرك باب عالی‌يی تشجيعده دامن درميان اولوب (انكلتره دونماسنده قره عسكری يوقدركه استانبولی ضبط ايده‌بيلمك احتمالی موجب خوف اولسون يابسه يابسه استانبولك بعض محللرينی احراق ايده‌بيلور. حد ذاتنده دخی طرف طرف قضاءً يانمقده‌در. بوندن دولت عليه‌يه بيوك برضرر ترتب ايتمز انجق اون برقطعه انكليز كميسنده قورقيلويده اظهار موافقت ومغلوبانه تنظيم مقاوله اولنورايسه پك بيوك نقيصه‌يی وسلطنت سنيه‌نك كسر ناموسنی مستلزم اولور) ديو بيان حقيقت حاله قيام ايتمكين بوافادات نزد دولت عليه‌ده قرين تصويب اولمغله انكلتره اميرالنه خبرارسال وآق‌دكز بوغازندن چيقمدقجه تنظيم مصالحه قابل اوله‌ميه‌جغی تذكار قلندی اسكدار واستانبول ساحللرينه بيكدن متجاوز طوب وضع اولنوب يكرمی قطعه سفن حربيه‌كه اكثريسی فرقتين وقروت ايدی بشكطاش پيشكاهنه چيقارلمش اولمغله انكلتره‌لولر حربه مباشرت ايلدكلری تقديرده بعض مرتبه ايراث خسار ايتمه‌لريله كندولری دخی زده‌لنه‌جكلری ولامحاله عودته مجبور اوله‌جقلری جهتله تشديد وتنظيم قلنمقده اولان آق‌دكز بوغازنده يكيدن بر آتشه طوتيله‌جقلری مطالعاتی مانع جرأتلری اولمغله استانبول پيشكاهنه ورودلرينك اوتجی يعنی ذی‌الحجه‌نك يكرمی ايكنجی كونی رجعت واقدمجه اخذ ايتدكلری ايكی قطعه فرقتينلری لاپسكی اوكنده براغوب بوغازدن خروج ايلديلر. لكن چيقيشلری كيريشلری كبی قولای اولميوب ايكی قطعه فرقتينلری اغراق وقصوركميلری دخی كليتله رخنه‌دار ايدلمكله بر مدت بوزجه اطه‌ده تعميرات ايله مشغول اولدقدن صكره چكيلوب كيتديلر ابراهيم كتخدا وابراهيم افندی و سركاتبی احمد افندی انكلتره‌لو پولتيقه‌سنه مائل وفرانسه‌لولره التفات ايله انكليزلرك كوجندرلمسنه غيرقائل اولدقلری حالدهٔ سلطان سليمی اقناع ايده‌مدكلری معلوم اولمغله فرانسه سفيری جنرال سباستيانی سبكمغز اولان يكيچر اغاسی پهلوان اغايه و سائر اوعياردە بولنانلره انكليز كميلرينك استانبوله كلمسی اركان دولتك دعوتی اوزرينه‌در يوللو القاآت مفسده اجرا ايلديكندن و ذاتاً مشار اليهم حقنده خصومت عموميه حاصل اولمش اولديغندن پك چوق آدم بونك موافق حقيقت اولديغنه اعتقاد ايتمش ودرلو روايات تحدث ايتمشدركه عاصم افندی تاريخنده تفصيلاً محرردر. حالبوكه سالف الذكر ذوات اصدقادن و عقلادن اولوب پادشاهی اخافه ايتمك

ایچون پای تخت دولته دشمنی دعوت ایتمك مثللو خطر عظیمی اختیار ایتمیه جكلری شویله طورسون پك ساده دل اولنلرك بیله بویله وخیم العاقبه حالاته قولایلقله جسارت ایدهمیه جكلری درکاردر . بناءً علیه بو اسناد ، سباستیانینك اکدیکی تخم فسادك ثمره‌سی وبرطاقم سبكمغزانك اقوال بی مآلی اولدیغنده شبهه اولمیوب فقط عاصم افندی كبی اصحاب فضل وكمالدن اولان برذاتك بوكا وجود ویرمسی جای تعجبدر .

خروج اردوی همایون

ایکی یوزیکرمی ایکی سنه‌سی محرمنك یکرمنجی کونی که مارتك اون یدیسی ایدی صدراعظم وسردار اکرم ابراهیم پاشا قاعدهٔ قدیمهٔ دولت اوزره سنجاغ شریفی استصحاب ومرتب آلای ایله داود پاشا صحراسنه چیقوب صفرك اوچنجی کونی ادرنه‌یه طوغری حرکت وربیع الاولك اون التنجی کونی سلستره‌یه مواصلت ایلدی واستانبولده مهام امور دولت قائممقاملغنه انتخاب اولنان کوسه موسی پاشانك دست خیانت و شیطنتنه تسلیم قلندی .

وقوع اختلال وجلوس سلطان مصطفی خان رابع

ایکی یوز یکرمی ایکی سنه‌سی ربیع الاولنك یکرمی برنجی کونی سلطان سلیم خان حضرتلرینك خلعلری مادهٔ فجیعه‌سی واقع اولمغله بونك اسباب وتفصیلاتی بروجه آتی بیان اولنور شهریار مشارالیه حضرتلری طریق مولویه‌یه سالك وشعر وموسیقی‌یه مائل غایت حلیم وسلیم شاعرمشرب برپادشاه ظریف ونكته‌دان ایدی عساكر منتظمه ترتیب ایتمك وطوپخانه وترسانه مصالحنه نظام ویرمك وهندسه‌خانه وباروتخانه ومطبعه واقمشه‌كار خانه‌لری مثللو مدنیت ومعموریتی مستلزم شیلر ایجاد ایتمك كبی دولت وملته پك بیوك خدمتلر اجراسنه تشبث ایلمش وخیلیجه‌دخی ایلرولتمش ایسه‌ده اسباب آتیه ایله محو وتلف ووجود همایونلری سهام آلامه هدف اولدی . اولا یكیچریلر ویكیچریلرك علوفه‌سنی مأكل ایدینان ایرادجیلر نظام جدیدك دشمن قویلری اولدیغی مثللو مرض جزام كبی عروق عوامه سرایت ایتمش اولان یكیچری غیرتكشلكیله مفطور اولانلر دخی آنلره منضم اوله‌رق دائما نظام جدیده لعن وطعن ایدرلر وبلكه كفره نسبت ایدرلر ایدی . ثانیاً عساكر منتظمه‌نك لزومنی متفطن اولان علما وصدور ورجال دولت معدود ومحدود اولوب ساده لوحات وزرا ومتعصبین صدور وارکان وروم ایلی واناطولی اعیانلری عموماً طرف خلافنده ایدیلر . باخصوص سلطان سلیم خان حضرتلری ذوق وشوق ایله آلفته ومتنفذان عصر دخی اكا پیرو اولدقلری جهتله بوغازایچنده مهتابارده وسیریرلرنده وقوناق وساحلخانه‌لرده اولان طرب وسفاهتی ونظام جدید تتمه‌سندن اولان بعض الافرانغه شیلری کورنلرك

تعصب وارکان دولت حقلرنده اولان خصومتلری آن بآن قوت بولمقده ایدی . رابعاً شهریار مشارالیه حضرتلری طریق علمیه رجالنه چندان اهمیت ویرمیوب حتی فرانسزلر ایله برنجی دفعه عقد اتفاق اولنه‌جغی وقت ارکان دولت بسط محاذیر وصدور علمانك جمعیله کیفیت بالاطراف تذکر اولنمسنی عرض ایتدکلرنده بو ایش صدور دنیلان آدملرك بیله‌جکی شی دکلدر دیو خط همایون اصدار بیورمغله درحال اتفاقنامه تعاطی اولنمشیکن متعاقباً فرانسزلرك مصره استیلا ایتلرینه وایکنجی دفعه ینه فرانسزلره الدانوب وارکان سلطنتك سوزینی دیکله‌میوب عقد اتفاق ایتمسی انکلتره دونماسنك استانبوله کلمسنه وروسیه‌لونك قلاع خاقانی‌یه استیلا ایتمسنه سبب اولدیغنه مبنی طریق علمیه رجالنك اکثریسی مغبر و امور خارجیه‌یه وقوفی اولانلر معترض ایدیلر . خامساً خاقان مغفورك ارباب قدرت وسطوتدن برمعین صادقی یوغیدی .

اولوقتك احوالنه واقف بعض اصحاب وثوقدن استماع اولنمشدرکه برقاچ سنه اول برفساد جمعیتی تشکل ایتمش ایکن قپودان دریا بولنان کوچك حسین پاشانك مهابت واقتداری مانع جسارت اولمشدر . چونکه قپودان مشارالیهك افراط عطایا واحسانی سببیله دائره‌سی خلق وترسانه چاوشلری وقالیونجی ضابطان ونفراتی اوله‌رق اوچ بش بیك قدر عسکر امر وارادەسنده ایثار نقدینهٔ جان ایتمکه حاضر وکندوسنك دخی سلطان سلیم خان حضرتلری اغورنده هردرلو فداکارلغی اختیار ایده‌جکی ظاهر ایدی. مشارالیهك حلم ومرحمتی حکم مقامیله متناسب اولدیغندن ابتدای جلوسنده بعض قرناسنك تشویقات وتشجیعاتیله اظهار ایلدیکی جرأت وشهامتدن آز وقت ظرفنده فطرت اصلیه‌سنه رجوع ایتمکله خوف سیاستی قلوب عامه‌دن زائل اولمشیدی. جودت پاشا تاریخنده تفصیل اولندیغی وجهله یکیچریلرك سرکشلکلری آرتدقجه تربیه وتأدیبلری شویله طورسون بالعکس تلطیفات متنوعه‌ده بولنور وشهزاده سلطان مصطفانك عونه‌سی ایقاظ فتنه‌ده دامن درمیان اولدقلری طیارپاشا وادرنه وقعه‌لرنده مرتبهٔ ثبوته وارمشیکن مجازاتلرندن وهیچ اولمزایسه طرد ودفعلرندن بیله اجتناب ایلردی برده شیخ الاسلام اولان عطاء الله افندی ظاهراً زهد وتقوی اصحابندن اولمسیله برابر نظام جدید مروجلرندن کورینور ایکن قلباً طرف خلافنده اولدیغندن تقویت بخش اشرار ایدی متجرین صدوردن سیروزی زاده طاهر افندی مرحومدن استماع اولنمشدرکه سلطان سلیم علیهنده بونان فتنهٔ باغیه‌دن بعضیلری خزینه کتخدالغندن مخرج رستم افندی وصالح بك نامنده ایکی نمك بحرامی خفیاً شیخ الاسلام مشارالیهك حضورینه کوتوروب شهریار شهیدك مقام خلافته منافی بعض احوالنه شهادت ایتدیرمشلر وانك اوزرینه فتوی المشلردر .

اشبو رستم افندی ایله صالح بك مؤخراً شامه تغریب اولنوب منفور انام اولدقلری حالده اوراده واصل دارمجازات اولدیلر قائممقام کوسه موسی پاشا مقدما بعض تأدیبه اوغرامش اولدیغندن ارکان دولت حقنده آتش عداوتی فروزان اولمشیکن درون شیطنت مشحوننده صاقلیوب تبصبص کلبی ایله قلوب کبرایی ربودهٔ چوکان اختیال ایتمش اولمسیله لین الجانب برآدمدر دینیله‌رك مقام قائممقامی‌یه اصعادقلنمشدی . حافظ اسماعیل پاشا وقتدنبرو حاضرلنمقده اولان جمعیت فتنه‌یی حسن تلقی ودرحال شرزمهٔ بغی وطغیان دائرهٔ اتفاقنه دخول ایلدی . اسباب مشروحه ایله هیولای فتنه صورت بولمقده ایکن اردوی همایونك خروجندن صکره قره‌غوللره نظام جدید قونیله‌جق وقره دکز بوغازی محافظه‌سیچون طربزوندن وقره‌دکزك سواحل سائره‌سندن ترتیب وجلب‌اولنان ایکی بیك قدر قلاع یماقلرینه نظام جدید البسه‌سی کیدیریله‌جك حوادثلری شیوعبولمغله وباخصوص حرمین شریفه وهابی طائفه‌سی مستولی اوله‌رق بوسنه حجاج مسلمینی مدینهٔ منوره‌یه قویمیوب زیارت روضهٔ مطهره‌دن محروماً عودت ایلدکلری خبرلری وارداولمغله غلیان افکار مشتد اولدی . مع مافیه مصر سفری نظام جدیدك زمان ایجادینه تصادف ایتمشیکن عکایه وقپودان پاشا معیتنده اسکندریه‌یه سوق اولنمش اولدقلری حالده بو دفعه دها مهم اولان روسیه سفرینه کوندرلمالرینه دائر مطالعهٔ رسمیه‌یه تصادف اولنمامسی ایکی ملاحظه‌یه مبنی اولمسی طبیعیدر : برنجیسی یکیچری طائفه‌سی و روم ایلی اعیانلری نظام جدیدك دشمن جانلری اولدیغندن برمقاتلهٔ داخلیه وقوعندن احتراز قضیه‌سی وایکنجیسی یکیچریلرك اردوی همایون ایله عزیمتلری اوررینه نوعما استانبول اشقیادن تخلیه‌قلنمش اوله‌جغندن مرکز سلطنتك نظام جدیده تودیع وتسلیم قلنمسی مقصدی اولمق کرکدر

وقوع فتنه و تبدل سلطنت

بیك ایکی یوز یکرمی ایکی سنه‌سی ربیع الاولنك اون یدنجی بازار ایرتسی کونی سالف‌الذکر قره دکز بوغازی قلعه‌لرینك یماقلری عقدجمعیت و بزه نظام جدیدالبسه‌سی کوندرلمش قبول ایتمیز دمدمه‌سیله رفعلوای شقاوت ایدوب قباقجی مصطفی نامنده برفتنه انکیزی قوماندان انتخاب ایدرك اغالری اولان خلیل خاصکی‌یی وطابیه‌لر تعمیرینه مأمور رئیس سابق انکلیز محمود افندی‌یی پاره‌لدقلری خبری درسعادته واصل اولدقده استعداد دهر وشهره نظراً بوشرارەنك برآتش خانمانسوز اوله‌جغی سلطان سلیمك اصدقاسی کندوسنه تبلیغ ودرحالده نظام‌جدیددن برمقدار عسکر سوقیله تأدیب وتربیه‌لرینی تدبیر

ايتمشلر ايسه‌ده شهريار مشار اليهك مزاج همايونلری عطف نظر جلادت ايتمكه مساعد اولمديغندن و(آمان افندم‌هم كنديكزه وهمده بزه قيارسكز)ديندكجه قن دوكولمكسزين سهولتله ايشك بتورلمسی رأينده مصر اولدقلرندن موجد فتنه اولان قائممقام پاشا ايله آنكله همدست اتفاق بولنان خونه‌يه جمعيت فتنه‌نك حسن تدابير ايله دفع ورفعی خصوصنی تحميل ايلديلر . حالبوكه براختلال عظيم وقوعبوله‌جغنی دور انديش اولان اصحاب زكا چوقدنبرو جزم ايتمشلر ايدی . حتی دده پاشا مرحوم نقل ايدر ايدی كه كوسه كتخدا ديمكله معروف اولان مصطفی رشيد افندی وقعه‌يی استماع ايدر ايتمز حادثات مشكله ظهورنده عادت مألوفه ومشهوره‌سی اولديغی اوزره بش اون قيلدن عبارت اولان صقالنی انامل تفكر ايله قاريشديره‌رق برمدت كزندكدن صكره كتخداسنی چاغروب عجبا بزم دائره‌ده قباقجی‌يی بيلور آدم وارميدر ديو سؤال و او دخی آشجی باشينك يكنی ايدوكنی اخبار ايلدكده آشجی باشی‌يی مابين اوطه‌سنه جلب ايله قباقجی مصطفی اغا اوغلمزه سلام ايدرم عامه‌نك معلوميدركه بن‌اتلی‌يه سوتلی‌يه قارشمدم هرنه امراولندی‌ايسه آنك اجراسنه تقيد ايلدم بو جهتله حمايه ايتملرينی رجا ايدرم وشمدی اوغلمه بعض مصارف ايچون پاره لازمدر ديه‌رك بيكر عدد يلديز التونی ايله مملو ايكی طوربه التون اعطا و بريسنی قباقجی خرجلق ايلسون و ديكرينی رفاقتنده بولنان سوز صاحبلرينه توزيع ايتسون ديو ارسال ايتمكله اشبو التونلر اشقيايه واصل اولدقده كوسه كتخدا بزم بابامزدر بزدن اكا ضرر كلمز مستريح اولسون جوابيله آشجی‌باشی‌يی اعاده ايتمشلر وبوجهتله تخليص كريبان حيات ايتمشدر .

صالی كونی شيخ الاسلام افندی وصدورعلما جلب اولنه‌رق باب‌عاليده مجلس عمومی عقد اولنوب ويريلان قرار موجبنجه اجرای نصيحت ايله جمعيت اشقيايی تفريق ايتمك ضمننده صناديد يكيچريياندن قزغانجی مصطفی بوغازه كوندرلدی ومرقوم اخشام اوزری عودت ايدرك يماقلرك ضابطانی محمود افندينك وخليل اغانك قتلندن بغايت‌مكدر ومضطرب اوله‌رق احاد عسكريه‌دن ظهور ايدن بو فعل مكروهك دامن عفو وصفح ايله مستور بيورلمسنی ونفرات عسكريه اولحواليده خيمه‌نشين اقامت اولان نظام جديددن متوحش اولدقلرندن عساكر مرقومه‌نك قشله‌لرينه چكلمسنی رجا ايلدكلرينی سويلدی .

كيفيت حضور همايونه عرض اولنه‌رق نظام جديدك قشله‌لرينه چكلمسيچون امر ويرلدی وسلطان سليم حضرتلريله اصدقای دولت بردرجه اغفال واشقيای مرقومه‌نك استدكلری كبی سير وحركت ايتملرينه ارائهٔ طريق احتيال قلندی . بوصورتله ايش بيتدی

ظن اولنیورکن چهارشنبه اقشامی اشقیا طوپخانه یه واصل وقائممقام پاشا طرفندن بومصلحت جمله اتفاقیله اولمشــدر صاقین مدافعه قیدنده اولمســونلر دیو طوپجیلره خبر کوندرلمش اولدیغندن انلر دخی اشقیایه ملحق اولمغله صباحه قدر استانبوله کذار ومجمع یکیچریان اولان آت میدانئه قزغانلری چیقاروب مقـام بغی وطغیانده قرار ایلدیلر . قلعه یماقلری بیك قدر کشـتیدن عبارت ایکن طوپجیلرك وسائر یکیچریلرك انضمامیله جمعیت عظیمه حاصل اولدی . پنجشنبه کونی علی‌السحر تکرار باب عالیده عقد مجلس اولنوب ابراهیم کتخدا نظام جدید ایله مدافعهٔ اشقیا خصوصنی ایراد ایدر ایتمز روم‌ایلی قاضیعسکری ولی شمس‌الدین اطالهٔ لسان دشنامه اغاز وسائر متفقین دخی تصدیق ضمنی ایله اتحاد نهفته‌یی باز ایتمکله شمدی‌یه قدر تحت شـبهه‌ده بولنان اتفاق فتنه میدانه چیقمغله ابراهیم کتخدا وحاجی ابراهیم افندی صاوشوب کیتدیلر وشیخ‌الاسلام ایله قاضیعسکرلر جمعیت اشقیایه اعزام قلندی . نظام جدیدك کلیاً رفع والغاسی و ابراهیم کتخدا وحاجی ابراهیم افندی وسرکاتبی احمد افندی ومابینجی احمـدبك وکتخدا وکیلی محسن افندی و رئیس وکیلی صفی افندی وضربخانه امینی بکر افندی و بوستانجی باشی شا کر بك ووالده کتخداسی سابق یوسف اغا و نظام جدیدك ذخایرینه مأمور اولان قپان نائبی عبداللطیف افندینك قتل واعداملری طائفهٔ باغیه‌نك مطلوبلری اولوب مساعده اولنمدقجه انحلال جمعیت ممکن اوله‌میه‌جغی قائممقام پاشا طرفندن حضور همایونه انها وبوبابده مجمع اشقیاده اولان شیخ‌الاسلام افندی جانبندن دخی تأ کید واستعجال اولندیغی اشعار قلنمغله ارتق ایش ایشدن کچمش اولدیغندن بیچاره سلطان سـلیم تخلیص نفس ایچون اظهار موافقته مجبور اولدی . بناءً علیه نظام جدیدك رفع والغاسی دلاللر واسطه‌سـیله اعلان وطلب اولنـان ذواتك دخی هر بری بر یرده دردست اولنوب اعدام قلندی . فقط یوسـف اغا هنوز حجدن عودت ایدرك قونیه طرفلرینه تقرب ایلدیکنه وقپان نائبی دخی طریق علمیه‌دن بولندیغنه مبنی ایکیسی دخی بروسـه‌یه نفی اولنوب ونائب مومی‌الیهه میرمیرانلق توجیه اولنوب بعـده اعدام قلندیلر .

رؤسای اشقیانك شدتلری زائل و دائرهٔ اطاعته رجوعلری متقرب اولمشیکن محرك فتنه اولان اعاظم مصاحبت بو درجه‌یه کلدکدنصکره سلطان سلیمدن امنیت جائز اولماز دیو القاآت خفیه‌یه مبادرت ایتلریله تبدل سلطنته قرار ویرلدی و ایکی بیك قدر عسکر ترفیق اولنه‌رق شیخ‌الاسلام ایله صدور علما جمعه کونی صباحلین باب‌عالی‌یه کوندرلدی . قائممقام موسی پاشا خدنك مفسـدتنك هدف مقصده وصولندن منشرح الفؤاد اوله‌رق

باب عالی رجالنی وعلما طاقمنی آلوب سرای همایونه بالعزیمه سلطان سلیمه افادهٔ کیفیت اولندقده بالضروره حرمسرای همایونه عزیمت بیوروب بعده ساعت بشه قریب سلطان مصطفی خان رابع حضرتلری جالس سریر سلطنت اولدی ورسم بیعت اجرا اولندقدن صکره آیاصوفیه جامشریفنه سلاملق رسمی دخی ایفا قلندی .

احوال علمدار مصطفی پاشا

سنهٔ سابقه‌ده روسجق اعیانی ترسنکلی اوغلی برفدایی قورشونیله فوت اولدقده متعلقاتندن هزارغراد اعیانی اولان مصطفی بیراقداریرینه قائم‌اولوب فقط جانب سلطنت سنیه‌یه عرض محضر تقدیمیله استحصال مساعدهٔ سنیه‌یه مبادرت و مطاوعتکارانه حرکت ایتمکله روسیه سفری ظهورنده رتبهٔ وزارتله سلستره ایالتی مشار الیهه توجیه اولنمشیدی . اصحاب قدرت وسطوتدن اولدیغندن اسماعیل ویرکوی طرفلرینه وقوعبولان تعرضات دشمنی مدافعه وغالبانه محاربه ایتمکده اولدیغی حالده اردوی همایونك طونه سواحلنه تقربنده بش التی‌بیك سواری ایله استقبال ایدرك موجب‌تقویت جیوش‌مسلمین ولوای شریف سرعسکرلکیله تعظیم وتوقیر اولمشیدی . استانبولده اختلالك ابتدای ظهورنده اردوده یکیچری اغاسی بولنان پهلوان اغادن امنیت دولت منسلب بولندیغنه مبنی عزل وتبدیلنه ارادهٔ سنیه سنوح ایتمکله موجبنجه قول کتخداسی یکیچری اغاسی نصب اولنمشیکن طائفهٔ یکیچریان زوربازوی تغلب ایله ابقا ایتدیردکلرینی متعاقب جلوس خبری واصل اولمغله اغای مومی الیه دخی یکیچریلری تحریك ایله صدر اعظم ابراهیم پاشایی فراره مجبور ایتدی . بوخبر استانبوله وارد اولدقده بوغاز محافظی چلبی مصطفی پاشا صدر اعظم نصب اولنه‌رق ربیع الآخرك یکرمی دردنجی کونی مرکز اردوی‌همایون اولان سلستره‌یه وصولنده بیراقدارمصطفی پاشا صدارتك تبدلندن دلگیر وبوجهتله صدر جدید ایله میانه‌لرنده آتش عداوت جایگیر اولمغله ارائهٔ روی درشتی ایله روسجق جانبنه عطف زمام ایلدی . مشار الیه تأمین وتلطیف مقصدیله یکیچری اغاسنه الباس فروهٔ وزارت ایلسیله عتووطغیانی صدچندان اولدیغندن بعض ارکان‌دولتك تحریکیله یکیچریلر بوکره مشار الیه علیهنه قیام وپاره‌لیوب کمنام ایلدیلر. سلطان سلیم رجالندن رامز افندی وبهیج افندی برر طرفه نقل ایله تبعید اولنمش ایسه‌لرده علمدار پاشا طرفندن جلب اولندقلرینه ووزیر کتخداسی رفیق افندی ایله رئیس غالب افندی دخی سلطان سلیم طرفدارلری ایدوکاری جهتله حقلرنده معاملهٔ غدریه اجراسی متصور ایدوکنی تفرس ایلدکلرینه مبنی آنلردخی یکیچری اغاسنك پاره‌لندیغی کون بغتةً روسجغه فرار وعلمدار

پاشا حمایه‌سنده قرار ایلدیلر . اردوی همایون بر بحران ایچنده ایکن فرانسه و روسیه ایمپراطوری بیننده تیلسیتده عقد مصالحه اولنوب دولت علیه ایله مسقولو بیننده متارکه ومتعاقباً مصالحه اولنمسی دخی شرط قلنمغله رئیس سابق غالب افندی مأمور ایدیله‌رك جماذی الآخره اواخرنده تنظیم متارکه اولندی . اردوی همایون دخی مشتا نشین اولمق اوزره ادرنه‌یه عودت ایلدی .

محاربهٔ بحریه

انکلیز کمیلرینك عودتندن صکره قپودان دریا سیدی علی پاشا اون‌سکز قطعه سفن حربیه ایله آق دکز بوغازندن خروج وانکلتره دونمهسی مصرطرفنه کیتمش اولدیغندن بوغچه اطه‌ده بولنان روسیه دونماسیله جنکه آغاز ایلدی . لکن سفن اسلامیه‌نك اکثریسی قارنیتده قاله‌رق غوغا ایده‌مامکله یالکز قپودان پاشانك راکب اولدیغی مسعودیه نام اوچ انبارلو ایله قپودانه بکك سوار اولدیغی قپاق وبر ایکی کمی دها یدی سکز ساعت جنك ایلدیلر . واقعا پاشا کمیسنده یلکن ودیرکدن اثر قالمیوب قپودانه کمیسی دخی ایادیٔ دشمنه کرفتار اولدی ایسه‌ده مسقو سفینه‌لرنده دخی ایلرطوتار یرقالمدیغندن بوغچه اطه‌یی ترك ایله قورفه‌یه رجعته مجبور اولدیلر وبوجهتله آق دکز بوغازی محاصره‌دن قورتلدی . حقا که قپودان مشارالیهك اظهار ایلدیکی شجاعت محیرعقول اولدیغی معلوم انام ایکن لوندانه مشربی مزاج دولته غیر موافق اولدیغندن عصرینك مورخلری یعنی وقعه نویس عاصم افندی وشانی زاده خدمات جان سپارانه‌سنی مداهنه طریقنه قربان ایتمشلردر . بشقه خصوصلرده فنالغی اولسه بیله بویله برغازی آدمك دین و دولت اغورنده سبق ایدن فداکارلغنی اضاعه ایتك لایق انصاف دکلدر .

انکلیزلرك اسکندریه‌یه تسلطلری

فرانسه‌لولردن استرداد اولندقدن صکره مصرك حالی پك قاریشمش وانکلتره‌لولر بعض کوله‌من بکلرندن ال طوتمش اولدقلرندن جزؤی اقدامله خطهٔ مصریه‌یی ضبط ایده‌بیله‌جکلری امیدیله اواخر سلطنت سلیم خانیده درونلرنده سکز بیك قره عسکری اولدیغی حالده قرق قطعه‌دن متجاوز سفن حربیه ونقلیه‌دن عبارت اولان انکلتره دونماسی بغتةً اسکندریه‌یی ومتعاقباً رشیدی تسخیر ایتمشلر ایسه‌ده مصر والیسی بولنان محمد علی پاشا کوله‌منلری تأدیب وتربیه ایله اولدقجه اداره‌یی یولنه قویمش بولندیغندن اولا رشید اوزرینه مهاجمه‌نمای سطوت اوله‌رق انکلیزلولری تدمیر وبش التی یوز قدرنی اسیر ایدوب

بعده اسكندريه‌يی محاصره ایتمكله انكليزلر خلاف مأمول بو مدافعه‌يی كوردكلرنده عقد شرائط تخليه‌ايله عودته مجبور اولديلر .

تبدلات داخليه وجلوس سلطان محمود خان ثانی

قائممقام موسی پاشانك اباواجدادندن موروث چفتلكاتی عصر سابقده ايكی دفعه مصادره اولنوب بعده‌ينه كندوسنه صاتلمش ومدت مديده اينه‌بختی محافظه‌سنده ترك اولنه‌رق تذليل وتحقير اولنمش اولديغندن اركان دولت حقنده حاصل اولان بغض وعداوتی هضم وكظم ايده‌ميوب الهٔ فرصت كچديكی آنده اخذ انتقامه مسارعت ومطالعهٔ انجام كار ايله تبديل سلطنت مادهٔ فجيعه‌سنه‌دخی جرأت ايتمش ومقتوللرك مجوهرات نفيسه واموال كثيره‌سندن خيلیجه‌شیٔ اختلاس ايلمش ايسه‌ده افعال ملعونانه‌سنك يانه قاليه‌جغی انديشه‌سيله مسلوب الشعور ايكن پادشاه جديدك قرناسی سلطان سليمك اعدامنی تكليف ايله تضييق ايده كلدكلرينه وبوكار مكروهه‌دخی متجاسر اولديغی تقديرده ارتق كندوسی ايچون تخليص كريبان حيات حيز امكانده اوله‌ميه‌جغی مجزومی بولنديغنه مبنی ايشدن چكلمك تدابيرينه تشبثله استعفايه آغاز ايلديكندن ايكی يوز يكرمی اوچ سنه‌سی ربيع الآخرينك يكرمی دردنجی كونی چاوش باشی شهسوارزاده حمدا بك مقام قائممقامی‌يه اصعاد وموسی پاشا بروسه‌ده اقامت ايتمك اوزره ابعاد اولندی اون كون صكره شيخ الاسلام عطاء‌اه افندی دخی عزل وصيمانی زاده عمر افندی مقام فتوايه اقعاد اولندقده معزولك هوادارلری القا آتيله يكيچری ضابطلری رفع پردهٔ ادب وعطاء اه افنديك ينه مقامنه اعاده‌سنی طلب ايله اصرار ايلدكلرندن بالضروره ايرتسی كونی مسندمشيختده تقرير قلندی وبونك اوزرينه مفتیٔ مشار اليهك استبداد واستقلالی صدچندان اولدی بناءً عليه حمداه پاشانك قائممقاملغی قرق كونه وارمقسزين متفق اولان موسی پاشايی دفعهٔ ثانيه اوله‌رق قائممقام نصب ايتديرتدی عصر سليم خانيده طربزون واليسی ايكن عصيان ايدوب بعده قريمه فرار ايدن طيار پاشا پادشاه جديده اولان منسوبيت سابقه‌سنه مغروراً استانبوله كلمكله نائل توقير واحترام وموسی پاشا اوزرينه اواخر شعبانده قائممقام اولدی لكن حبث طينت وسلطان سليمه عداوت اصحابندن اولمغله شايد برغدر واهانته تشبث ايدر مطالعه‌سيله اردو رجالی بغايت متوحش ومضطرب اولوب رفع ودفعی ضمننده صدراعظم ايله بينلرنی افساد وطيار پاشا مقام قائممقاميده بولندقچه ماجرای سابقه بناءً جبارزاده اردوی همايونه كلز ديو برمطالعه اختراع وايجاد ايدرك ايكی يوز يكرمی اوچ محرمنده عزلنه ظفرياب اولملريله رجال دولتدن اكينلی مصطفی افندی مقام قائممقامی‌يه اعتلا ايلدی .

مقدمهٔ وقعهٔ ثانيه

علمدارپاشانك ياننده مجتمع اولان رفيق وغالب وتحسين وبهيج ورامز افنديلر سلطان سليمك احسانديده و بركشيدهسى و متغلبهٔ عصرك منفورى اولدقلرندن علمدار پاشايه شهريار مخلوعك محاسن ومكارمنى تعداد وانك خلعيله دولت عليهنك كرفتار اولديغى اغتشاش ومصائبى بيان وايراد ايدهايده عاقبت اعادهٔ جلوس خصوصنه اقناع ايلديلر لكن بوامرعظيم بك چوق مقدماته محتاج اولمسيله صرهسى دوشدكجه اقتضاسنه كوره حركت اولنمق اوزره ترتيب وتصميم اولنلقدنصكره اولا رفيق افندى وايكنجى دفعهده بهيج افندى استانبوله كلوب ومقربان دولته حلول ايدوب متغلبهٔ دارالسلطنهنك اموردولته مداخله وذات شاهانهنك برشيخ الاسلام عزلنه اقتدارينى سلب ايتمك درجهده مغالبهلرى اصدقاى دولتى دلخون وخصوصيله علمدار پاشايى مكدر ومحزون ايتمكله مساعدهٔ سنهازران بيوريلورايسه تأديب اشقيايه حاضروظهورامرفرمان پادشاهىيه منتظردر ديهرك انواع ريش خند وحتى سلطان سليمك اعدامنى دخى تعهد ايله قرنانك بوم شوق فؤادلرينى مطمح نظر اولان نقطهدن دانهٔ ابلهفريب ايله صيدوبند ايلديلر بناءً عليه علمدار پاشانك استانبوله كلسنه غايت خفى اولهرق رخصت سنيه تعلق ايدوب يكديكرينى متعاقباً رفيق افندى وزير كتخداسى وغالب افندى رئيس وبهيج افندى دفتردار وتحسين افندى چاوش باشى نصب اولنهرق بووجهله اردوى همايونك ادارهسى متفقين النه كچدى و رامز افندى عقل خواجهسى اولمق اوزره علمدار پاشا ياننده قالدى . متفقين مشاراليهم صورت ظاهرهده علمدار پاشايى صدراعظمه مطيع ومنقاد ايدرك صدر مشاراليهى تحت امنيت وامتنانه الدقدنصكره استانبول متغلبهلرينك تأديب وتربيهلرى كيفيتنى اشراب ايتلريله وصدراعظم دخى ذاتاً متغلبهنك تسلط وتجبرندن بيزار وايشك ايچيوزينى ادراكدن عاجز اولمغله تدابير متصورهيى حسن تلقى ايلدى بونك اوزرينه ارتق مصلحت مركز مطلوبه واصل اولمش وحسب التعليمات دور آيالت بهانهسيله علمدارپاشا اون اون بشبيك قدرعسكر ايله روسچقدن حركت وبرولره طوغرى عزيمت ايتمش ايدوكندن مذاكرهٔ احوال سفريه ايچون ادرنهيه دعوت اولندى .

وبرقاچ كون لوازم مهماننوازى وتعظيمات فائقه اجرا قلندى بعده عقد اولنان مجلس مشورتده سفار كمنك امتدادى سببيله ادرنهده اقامت بيهوده مصارف كليهيه سبب اولمغله استانبوله عودت ايديلهرك تنظيم مصالحه مقدر اولمديغى حالده تجهيز لوازمات حربيه ايله حركت دهاسهولتلى ومنفعتلى اولهجغى تذكر اولنمغله وعلمدار پاشادخى بنده برابر كيدر وخاكپاى همايونه يوز سوررم ديمكله

اولوجهله حرکته قرار ویردی. فقط رسماً استیذان اولنورایسه طائفهٔ متغلبه‌نك جواز کوسترمیه‌جکلری درکار اولدیغندن استیذاندن صرف نظر وبرقاچ کون مارین وعابرینك سیر و سفرلری منع اولنه‌رق استانبوله تقرب اولنمدقجه طویلمامسنه اعتنا اولنمق صورتی اختیار اولندی . رئیس الاشقیا اولان قره دکز بوغازی ناظری قباقجی مصطفی نك درجنك اول تدمیری ایچون برمقدارعسکر ایله خصکوی‌اعیانی ارسال وجماذی‌الاولینك اون طقوزنجی کونی ادرنه‌دن انتخاب اولنوب اعیان مومی الیه بغتةً باغیٔ مرقومك روم ایلی فناری قلعه‌سنك خارجنده اولان خانه‌سنی باصوب قتل وقلعه یماقلری‌مطلع اولنجه‌یه قدر قلعه‌یی ضبط وتحصن ایلدیکی خبریله باغیٔ مرقومك سر مقطوعی اردوی همایونك چورلی مرحله‌سنه وصولی کونی وارد اولدی. قباقجینك قتلی استانبولده انواع کفتکویی موجب اولدیغی حالده اردوی همایونك علمدار پاشا ایله کلمکده اولدیغی ارکان سلطنتك معلومی اولدقده جماذی‌الاولینك یکرمی اوچنجی بازار کونی باب فتوا پناهیده عقد مجلس اولنه‌رق کیفیت میدانه قونلدی . وقعهٔ سابقه‌ده ذی مدخل اولنلرك جان باشلرینه صچرایوب بعضیلری مدافعه‌لرینی تدبیر وبعضیلری دخی قلعه قپولرینك سدیله دخوللرینه رخصت ویرلمامسنی تقریر ایدرلر ایکن قائممقام پاشا بوکون سلوری‌یه وصالی کونی استانبوله واصل اوله‌جقلرینی بیان ایتمکله ارتق تدابیر وتدارکاته میدان قالمدیغی تبین ایلدیکندن بالضروره بر معتاد طرف سلطانیدن دعوتجی ارسال اولندی . وبروجه ترتیب ماه مزبورك یکرمی بشنجی صالی کونی سلطان مصطفی خان حضرتلری سنجاغ شریفی استقبال ایچون انجیرلی چفتلکنه‌دك چیقوب مرتب الای ایله اردوی همایون استانبوله داخل وصدراعظم باب عالی‌یه قائد اولوب علمدار پاشا ولی افندی صحراسنده مرکوز اردوکاهنده قرار ایلدی. ماه مذکورك یکرمی یدنجی کونی علمدار پاشانك اوچ بش‌بیك آدم ایله باب عالی‌یه کلمسنی‌متعاقب شیخ‌الاسلام عطاءاه افندی عزل وعرب‌زاده عارف افندی نصب اولنوب ایکی کون صکره روم ایلی واناطولی قاضیعسکرلری چاوش زاده شمس‌الدین افندی ولحومی زاده محمود نورالدین افندی وانا طولی پایه‌سنی حائز مشهور خواجه منیب افندی نفی وابعاد وینکیچریلرك اشداء اشراسندن ایکی چورباجی اعدام قلندی .

متفقیندن علمدار پاشانك معتنده بولنان رامز افندی سلطان مصطفی‌نك سنجاغ شریفی استقباله ورودنده بالتوقیف سرعت سیر ایله استانبوله کیدیلوب سلطان سلیمی اجلاس ایتمك صورتنی تذکر ایتمش اولدیغی حالده دیکرلری بونی تنسیب ایتمیوب

متغلبه‌نك طرد ودفعندن صكره سراى همايونده برمجلس عمومى عقديله سلطان محمدرابع خلعى طرزنده تبديل سلطنت اولنمسنه قرار ويرمشلردى. بناءً عليه شيخ الاسلام وصدورك عزل ونفى اولنملرينى متعاقب قپودان دريا سيدى على پاشانك دخى عزلى طرف صدر اعظميدن عرض ايتديرلمش ايسه‌ده والده سلطان حمايه‌يه قيام ايلديكندن صدر مشاراليه شمديلك بونك تأخيرى لازم كلديكنى وانتظام امور دولت حاصل اولمش ايدوكندن ارتق عودت ايتلرى لزومنى علمدار پاشايه اشعار ايلدكده علمدار پاشا بهمه‌حال قپودانك عزلى مقتضى وبزم عودتمز انك حصولنه موقوفدر . ديو تند وتيز برجواب ارسال ايتكله وصدر اعظم بعض قرائن حاليه‌دن سلطان سليمى اجلاس نيتنده بولندقلرينى استدلال ايدوب بوايسه كندى‌منافع ومطالعه‌سنه مغاير بولنمغله كيفيتى مقربان‌سلطنته اشعار ورفيق وبهيج وتحسين افنديلرك قتللرى خصوصنده طرف سلطنتدن ترخيص بيوريلور ايسه متفقينك ترتيب وتصورلرى زائل وقلعه قپولرينك سديله علمدار پاشانك دخى مدافعه‌سى قابل اوله‌جغنى تذكار ايلمش ايسه‌ده مقربان سلطنت متفقين طرفندن اوله‌جق كركى كبى اغفال قلنمش اولديغندن صدر اعظمك اخطارينه اصلا وجود ويرمديلر وبويله شيئك احتمالى يوقدر ديو جواب كوندرديلر رفيق وبهيج وتحسين افنديلر اشبو مخابرات خفيه‌يه مطلع اولدقلرى آنده علمدار پاشا اردوسنده بولنان رامز افندى‌يه ابلاغ ماجرى وبعدازين برلحظه توقف موجب وخامت اوله‌جغنى انها ايتلريله جماذى الاخره‌نك دردنجى پنجشنبه كونى على السحر علمدار پاشا اون بيك قدر عسكر ايله حركت وباب عالى‌يه دهشتناى مواصلت اولوب عرض اوطه‌سنده قهراً صدر اعظمدن مهر همايونى اخذ وچاوش باشى تحسين افندى‌يه تسليم وصدر مشار اليهى قرق اللى سوارى‌يه تسليماً ولى افندى صحراسنده اولان اردوسنه ارسال ايلدكدن صكره شيخ الاسلام افندى ايله سائر اقتضا ايدن اركان دولتى جاب وجمع ايله سراى همايونه عزيمت ايلدى . سلطان مصطفى خان حضرتلرى احواله واقف ولدقده اورته قپويى سد ايتديروب سلطان سليم وشهزاده سلطا محمودك اتلافنه امر ويرمش اولمغله باش چوقدار فتاح وخزينه كتخداسى ابه‌سليم وميراخور محمد وخزينه وكيلى نذير وتبديل خاصكيسى بغدادلى على وبونلره تابع بش اون نفر بوستانجى حرم همايونه دخول ايله سلطان سليمى شهيد ايدرك سلطان محمود خان حضرتلرينه دخى هجوم ايتمشلر ايسه‌ده لالالرى عنبر و حافظ عيسى آغالرك محافظه‌لريله سقف سرايه چيقوب تخليص كريبان حيات ايلديلر بعض سراى آغالرندن منقولدركه سلطان مصطفى خان چراغان كوشكنه بينش امر ايدوب كيتمك اوزره

ایکن علمدارك باب عالی‌یه ورودی استماع اولنمغله ترك اولنمش و اگر علمدار پاشانك کلسی یارم ساعت قدر تأخر ایتمش اولسه ایدی سلطان مصطفی سرایده بولنمیه‌جق وامر مطلوب سهولتله حاصل اوله‌جق ایمش نه چاره‌که مقدرات الهیه سلطان سلیم حضرتلرینك شهادتنه وبو سبیله بك چوق قان دوکلسنه متعلق اولمسیله حکم قضا قرین امضا اولمشدر . علمدار پاشا باب‌السعاده‌یی آچدیرمغه چالشمقده ایکن سلطان سلیمك شهادتی متین وسلطان محموده سوء قصد وقوعی محسوس اولمغله اصدقای دولته بر درجه خشیت وملال استیلا ایلدیکه کمال حیرت ودهشتدن نه یاپه‌جقلرینی شاشرمشلر ایدی .

هله رامز افندینك اخطارات متجلدانه‌سی ایله آرتق سلطان محمودك صحت وسلامتنه حصر همت اولنوب زور بازو ایله باب‌السعاده آچدیرلدی ومشارالیه حضرتلری دخی بالای بامدن اینوب قوشخانه قپوسی جانبندن ظهور ایتمکله درحال تخت عثمانی‌یه اجلاس وبیعت عمومیه اتمام اولنوب علمدار پاشا مقام صدارته اعتلا ایلدی .

خاقان مغفور بیك‌یوز یتمش‌بش سنه‌سنده‌تولد وایکی‌یوز اوچ تاریخنده جلوس ایدوب یکرمی ایکیده مخلوع و اون درت آی مرورنده شهید اولمغله سن شریفلری قرق سکز ومدت سلطنتلری اون‌طقوز سنه‌یه قریبدر. شهادتلرینك ایرتسی جمعه‌کونی لاله‌لیده واقع پدرلری تربه‌سسنه دفن اولندیلر قتلهٔ منفوره ایله بو مادهٔ مستهجنه‌ده قولاً وفعلاً ذی مدخل بولنان اوچیوزدن متجاوز اشخاص قتل و اعدام اولندیغی مثللو خونهٔ سلیم خانیدن قائممقام اسبق موسی‌پاشا وطیارپاشا منفالری اولان ازمیر وشمنیده شمشیر مجازات قنطره‌سندن امرار اولندیلر ووقعهٔ خلعده آت‌میدانی جمعیتی ارکانندن اولان‌شیخ‌الاسلام اسبق عطاءاه افندی ایله قاضیعسکرلر نفی وتغریب و قپودانلق بارتبهٔ وزرات رامز افندی‌یه توجیه اولنه‌رق سلفی سیدی‌علی پاشا بروسه‌ده اقامت‌ایتمك اوزره‌تبعید اولندی .

صدر اعظمك هیبتی وسطوت سیاستی یکیچریلری سوت دوکمش کدی‌یه دوندروب باخصوص مذاکرهٔ احوال سفریه وتنظیم مهام دولت‌علیه ضمننده اناطولی والیسی قاضی پاشا و جبار زاده وقره عثمان زاده وسیروزی یوسف بك و سائر اعیانلر استانبوله جلب اولنمغله درسعادت صحرالری عساکر متنوعه ایله مالامال اولدیغندن ادارهٔ امور دولته تعرض وتعریض ایتمکه کیمسه‌نك زهره‌سی قالمدی . بناءً علیه قانون اساسی طرزنده بر اتفاقنامه یازیلوب صدر اعظم وشیخ‌الاسلام و قپودان پاشا وقاضی پاشا وقاضیعسکرلر و رجال‌دولت ومذکورالاسم اعیانلر جانبندن تمهیر وطرف‌پادشاهیدن باخط‌همایون تصدیق بیورلدی وسکبان نامیله عساکر منتظمه یازمغه شروع اولندی .

بعده سنهٔ آتیه‌ده سفر مقتضی اولدیغی حالده عساکر کلیه ایله سفره کلمك شرطیله اعیانلره رخصت ویرلدیکندن عودت ایتدیلر .

بوکره دخی یکیچریلرك کلیاً رفع و الغاسی تنسیب اولنمش ایسه‌ده طرف پادشاهیدن مساعده بیورلمدی . لکن بو عدم مساعده ایله سلطان سلیم مرحومك جسارتسزلکی بیننده فرق کلی واردر . زیرا سلطان سلیم زماننده اون اون بشبیك نظام جدید میدانه کلمشیدی . بو دفعه ایسه هنوز عساکر منتظمه تدارکنه تشبث اولنوب باخصوص آستانهٔ علیه صدر اعظمك سکز اون‌بیك قدر قیرجه‌لی عسکریله مملو اولدیغندن ایقا ینه دولت عسکری اولان یکیچریلرك محو وازاله‌سی حالنده مرکز سلطنت بتون‌بتون صدرمشارالیهك عسکری النده قالمق لازم کلوب بو ایسه موافق قانون عقل وسیاست دکل ایدی . حتی‌سند اتفاق حضور همایونه عرض اولندقده سلطان محمود خان حضرتلری خواجه‌لری اولان شهر امینی ابراهیم افندی و باش چوقدار عمر اغا ایله لدی‌الاستشاره بو شرائط استقلال سلطنتی مخل اولدیغی میدانده ایسه‌ده شمدیکی حالده تصدیق اولنمامسی ممکن اوله‌میه‌جغندن ایلروده الغا وامحا اولنمق لازمهٔ ذمت سلطنتدندر دیدکلری وسلطان محمود خان حضرتلری دخی بو نیت ایله خط تصدیق کشیده بیوردقلری منقولدر .

وقعهٔ علمدار پاشا

صدراعظم استانبولك احوالنه غیرواقف ومدیرامور اولانلر یکیچریلرك کلیاً مغلوبیتنه معتقد اوله‌رق صدر مشارالیهی اطرافدن تقدیم اولنان جواری ایله ذوق وشوقه مبتلا وکندولری دخی تکمیل دارات واحتشامه اعتنا ایدوب حزم واحتیاطی فراموش وروم ایلی عسکرینی خانلره ووکلا قوناقلرینه تفریق وتقسیم ایله عروس غفلتی دراغوش ایلدکلرینه مبنی منتظر وقت فرصت اولان صنادید یکیچریان هیولای فتنه‌یه صورت ویردیلر ورمضان شریفك یکرمی یدنجی صالی کیجه‌سی امساك وقتلرنده بغتةً باب‌عالی‌یه مهاجمه نمای ورود اوله‌رق القای آتش ایلدیلر ایش بو درجه‌یه کلنجه‌یه قدر ارکان دولت خبر آله‌مامش وحین اقتضاده عسکرك تجمعی ایچون اعیانلره تعلیمات وبعض علایم کبی شیلر اعطا وترتیب اولنمامش ایدوکندن صدر مشارالیه دائرهٔ صدارتده بولنان توابعیله مدافعه‌یه قیام ایلدی ایسه‌ده امداده دسترس اولنه‌مامسیله و آتش هولناك باعث تفرقهٔ جمعیت اولمغله بالضروره برمخزنه کیروب تحصن وهجوم ایدنلره قورشون آتمغه اغاز ایلدی . سکز طقوز ساعت قدر بو حال دوام ایلدکدن صکره یکیچریلر مخزنك قبه‌سنی دلمکه شروع ایلدکلرندن

صدر مشار الیه یاننده بولنان جبخانه‌یه آتش ویرمکله قبه‌ده و جوارده اولان ایکی اوچیوز قدر شقی پاپرهوا وکندوسی دخی عازم دار عقبا اولدی .

اشقیانك برطاقمی بونکله مشغول ایکن برطاقمی دخی رئیس غالب افندینك قوناغنه کیدوب مسافر بولنان اللی التمش قدر روم ایلی عسکرینی طلب ایتدکلریله افندیٔ مشار الیه بلامخالفت تسلیم ایلدی . اشقیا دخی بزم خصومتمز وزیر اعظمك ذاتنه منحصر وانك ایشی ایسه تمام اولدیغندن سزه برکونه ضررمز یوقدر دیوب واوکلرینه آدم قاتوب قلعه قپوسندن اخراج وخانلرده وسائر یرلرده بولنانلری دخی بووجهله طرد ودفع ایلدیلر .

وزیر کتخداسی رفیق افندینك قوناغنه کلنلره خاصکوی اعیانی اولوب نفراتیله برابر اوراده مسافر بولنان سلیمان اغانك رأی و تنسیبی اوزره دانهٔ تفنك ایله جواب ویرلمکله آنلر دخی جنکه ابتدار وبالآخره برچرخه طوپی کتوروب انك صدمه‌سیله قوناغك قپوسنی رخنه‌دار ایلدکلرندن افندیٔ مشارالیه لاجل الاستیمان بنك طاشنه ایندکده اوزرینه هجوم ایله پاره پاره ایلدیلر جهادیه ناظری بهیج افندی اختفا ایدوب دفتردار تحسین افندی مختفی اولدیغی محلده طوتلمش اولدیغندن آنی دخی پاره‌لیوب درجنك اول کشتهٔ تیغ شقاوت اولان یکیچری اغاسنك اغا قپوسنده اولان نعشی یاننه القا ایلدیلر . اولوقتی مدرك اولان بعض ارباب وقوفدن استماع اولندیغنه کوره غالب افندی‌یه عدم تعرضك سببی بوایمشکه رمضان شریفده رفیق وبهیج وتحسین افندیلر آیاصوفیه وسائر جوامعده اجتماع ایتدکجه تصحیح امور دولتی مذاکره ایدرلر وغالب افندی آنلره قارشمیوب قرائت قرآن کریم ایله مشغول اولور ایمش . یکیچریلرك جاسوسلری بونلرك احوالنه مد نظر دقت واستراق اقواللرینه حوالهٔ سامعهٔ ملعنت ایده‌کلدکلرندن غالب افندینك بوحالی باعث سلامتی اولمشدر . قپودان رامز پاشا ظهور فتنه‌یه واقف اولدقده کویا سلوری وادرنه طرفلرندن یکیچریلره امداد کله‌جکی جملهٔ تحقیقاتندن اولمق حسبیله آنلری مدافعه ایچون ادرنه قپوسی طرفلرینه برفرقهٔ عسکریه کوندروب کندوسی ترسانه‌ده آرام وبویله بیهوده برمطالعه وتدبیر ایله افاتهٔ وقت ایلدی .

وقعهٔ هولناك منظور پادشاهی اولدقده عساکر منتظمه سرعسکری قاضی پاشا وقپودان رامز پاشا وجرخه‌جی علی پاشا واسکدارده مقیم قپودان اسبق صالح پاشا وسلیمیه قشله‌سنده بولنان عساکر منتظمه‌دن اوچ درت بیك عسکری سرای همایونه جلب ونتیجهٔ مصلحته انتظار اولنوب فتنهٔ باغیه ایسه وکلایی افنا ایتدکدنصکره سرای همایونه هجوم ایتلریله جیوش منتظمه سرکرده‌سی اولان سلیمان اغا ساعت طقوز راده‌لرنده ایکی اوچ بیك قدر

عسکر ایله خروج واشقیایی قهر وتنکیل ایدرك چنبرلی طاشـه قدر کلوب اورادن باب عالی طریقیله صغوق چشمه قپوسندن سرای همایونه دخول ایلدی وفرونلرده بوله‌بیلدیکی اتمك وسمید وچورك مثللو مأكولاتی آلوب کتوردی . سلیمان اغانك بو سیر وسفری ایکی ساعت اول واقع اولسه و رامز پاشا کبی دهاة عصردن بولنان برذات تدابیر بیهوده ایله امرار وقت ایتمیوب باب‌عالی‌یه امداد ایلسه صدرمشار الیهك تخلیصی ممکناتدن‌اولمسنه نظراً عن‌قصدٍ اغماض‌اولندیغی تحت‌شبهه‌ده در حتی سرای همایون ارکاننك وقعه‌دن اول خبردار ایدوکلری بعض قرائن ایله استدلال اولنمشدر .

سلطان مصطفانك تکرار سـلطنتی زبانزد اشقیا و سرای‌همایونه هجوملری دخی بونی مؤید اولدیغندن چهارشـنبه کیجه‌سی شربت شهادت اشراب اولندی . پادشاه مشـارالیه غایت ساده‌دل ومیوهٔ نارسـیدهٔ سلطنتی اله کچورمك ایچون ایقاظ فتنه‌یه متجاسر اولوب دولت علیه‌نك انواع فلاکت وضایعاتنه سبب اولمسـیله برابر هم سلطان سلیمك وهمده کندوسنك اتلافنه بادی اولدی . بیك یوز طقسان اوچ سنه‌سنده متولد وایکی‌یوز یکرمی ایکی‌سنه‌سنده جالس‌اورنك عثمانی اولوب اون درت ماه مرورنده مخلوع واوچ آی‌یکرمی کون‌صکره شهیداولمشدر. اختلالك ختام بولدیغی جمعه کیجه‌سی پدرلری یانه‌دفن‌اولنمشدر.

فرداسی چهارشنبه کونی فتنهٔ باغیه ینه سرای همایونه مهاجمه نمای ورود اولدیغندن سالف‌الذکر سلیمان اغا اوچ درت بیك عسـکر ایله اخراج وخونریزانه چنکه شروع اولنمغله درت بش بیك قدر شقی رهرو وادیٔ عدم اولوب دونمـای همایوندن دخی مجمع امرای یکیچریان اولان اغا قپوسـنه کله انداختنه مباشرت قلنه‌جغنه مبنی طائفهٔ باغیه‌نك بنیان ثباتلری متزلزل اوله‌رق اقدمجه اغا قپوسـنه احضار ایلدکاری قاضیعسکرلری عفو جرایم رجاسـیله حضور همایونه کوندردیلر و فیما بعد مرکز اطاعتده قائم اولمق شرطیله عفو پادشاهی ارزان بیوریلوب طوپ وتفنك منقطع اولدی . بو وجهله ایش بیتدی ظن اولنور ایکن ایرتسی پنجشنبه کونی صنادیدیکیچریاندن قاندیره‌لی نامنده برکشتی‌علی‌الصباح غاغه‌ طرفلرنده علم افراز طغیان اولوب خوف قهر سـلطانی ایله دونکی کون هر بری بر یرده اختفا ایدن اشقیا اجتماع ایدرك درحال طوبخانه و ترسانه‌یی ضبط و طوبخانه‌نك قزغانلرینی میدان‌لحمه ایصال ایتمکله آتش‌فتنه یکی باشدن علو افشان اولدی. ایکی کوندنبرو وقوعبولان مقاتلاتده مومی‌الیه سلیمان اغا وبعض ضابطان و التی یوز قدر سکبان مقتول اولوب اشقیا ایسه سرای همایونك صولرینی کسمك و آیاصوفیه مناره‌لرندن درون سرایه قورشون آتمق درجه‌لرنده ادبسزلکه جرأت ایتملریله و سیکمغزان اهالی جانبندن قولاً

و فعلاً طائفهٔ باغیه‌یه معاونت وحتی سرای پادشاهی آشچی وقپوجیلری مثللو بعض خائنلر بیله عساکر منتظمه‌یه اظهار خصومت ایتمکده بولنملریله آرتق امید غلبه برطرف اولدیغندن قاضی‌پاشا و رامز پاشا و ترسانه‌امینی موره‌لی علی‌افندی فراره مجبور اولدیلر بعده چرخه‌جه علی پاشا وقاضی‌عسکرلر مجمع اشقیایه کوندریلوب طول ودراز محاوراتدن صکره سکبان اوجاغی لغو اولنمق اوزره‌سدباب فتنه اولندی وایرتسی جمعه کونی یکیچریلرسلیمیه ولوند چفتلکی قشله‌لرینی احراق واللرینه کچن عساکر منتظمه ضابطان ونفراتنی اعدام وافنا ایله تمیم شقاق ایلدیلر .

اشقیانك طعن انداز اوله کلدکلری شیخ‌الاسلام عرب زاده افندی عیدشریفك اوچنجی کونی عزل‌ودری‌زاده عبداله افندی نصب‌اولنوب بدایت وقعه‌ده چاوش‌باشیلقدن قائممقاملغه انتخاب اولنان محسن پاشا دخی صدرصدارته اعتلا ایلدی رؤسای اشقیادن قاندیره‌لی محمد چکدیر کوندروب بروسه‌ده اقامته مأمور اولان قپودان سابق سیدی علی پاشانی کتورتمش اولمسیله طلب اشقیا ایله مقام قپودانی‌یه اصعاد اولندی قاضی‌پاشا مملکتی اولان علائیه‌یه واصل اولمش ایسه‌ده یکیچریلرك ابرام والحاحلریله صادر اولان فرمانلر موجبنجه تکه‌لی‌اوغلی محمداغا هجوم ایدوب سلخ سنهٔ مزبوره‌ده اعدام ایلدی بهیج‌افندی وموره‌لی علی‌افندی دخی دانه‌دام فریب‌ایله میدانه چیقاریلوب سنهٔ آتیه اوائلنده ازاله اولندیلر رامز پاشا روسجغه مواصلت ایدوب لکن سالف‌الذکر قاندیره‌لی محمده میرمیرانلق توجیهیله تعقیبنه کوندرلمش وسلستره والیسی خسروپاشادخی روسجق‌اوزرینه مأمور ایدلمش اولدیغندن بالضروره قارشویه کچوب روسیه‌لوره‌التجا ایلدی ودرت‌بش‌سنه اوراده آرام ایلدکدنصکره بعد المصالحه بلغراد محافظلغی‌نامیله اغفال وجلب اولنه‌رق یرکویده اعدام قلندی .

انکلتره ایله تجدید مصالحه اولندیغی

دولت علیه فرانسه خاطری ایچون روسیه‌یه وانکلتره‌لولر روسیه خاطری‌ایچون‌دولت علیه‌یه اعلان‌حرب‌ایتمش اولدقلری حالده فرانسه وروسیه دولتلری عقدمصالحه وتنظیم اتفاق‌ایتمش اولدقلرندن سلطنت سنیه‌ایله انکلتره‌لودخی تجدید مصالحه‌یه عرض‌خواهش ایتدکلری جهتله بالمخابره طرف دولت‌علیه‌دن مرخص‌تعین‌اولنان وحیدافندی‌ایله‌انکلتره مرخصلری چناق‌قلعه‌سنده اجتماع ایتمشلرایدی. افندئ مشارالیه اصحاب‌درایت ومکانتدن برذات اولمغله بك کوزل برمعاهده عقد وتنظیم ایتمکله سلطنت سنیه‌یی برغائلهٔ هائله‌دن تخلیص ایلدی معاهدهٔ مذکوره ایکی یوز یکرمی سنه‌سی ذی‌القعده‌سنك اون طقوزی

تاريخيله مورخ ومحافظهٔ حقوق دولت‌عليه‌يى متضمن اولوب عهدنامه مجموعه‌سنده مسطور اولمغله عيناً درجنه تصدى اولنمدى

تجدد سفر روسيه

سلطان سليم مرحومى درلودرلو مواعيد دلفريب ايله اغفال ايدرك روسيه‌لويه اعلان حرب درجه‌سنه قدر كتورمش اولان فرانسه ايمپراطورى پوناپارته يتلسيتده روسيه ايمپراطوريله عقدمصافات ايلدكده دولت‌عليه‌نك دخى روسيه‌لوايله متاركه ومتعاقباً معاهده ايتلرينى شرط ايلديكنه مبنى روسيه‌نك ضبطنه كچمش اولان قلاع وممالك دولت عليه وبوزجه اطه محاربه‌سنده ضبط اولنان قاليون عقب متاركه‌ده جانب سلطنت سنيه‌يه تسليم قلنمق شرائط اساسيه‌سى ايله ايكى يوز يكرمى اوچ سنه‌سى جماذى‌الاخره‌سنك يكرمنجى كونى عقد متاركه قلنمش ومذاكرهٔ مواد صلحيه پارسده اجرا اولنمق اوزره اوراده بولنان دولت عليه سفيرى محب افندى‌يه مرخصلق فرمانى كوندرلمشيدى . مؤخراً روسيه وفرانسه ايمپراطورلرى ارفورتده ملاقات ايدرك بينلرنده منعقد اولان مصالحه مرتبهٔ اتفاقه ايصال اولنمغله وباخصوص فرانسه ايمپراطورى سلطان سليمك خلعيله دولت عليه‌نك برخيلى وقتدنبرو چاليشديغى تنظيمات عسكريه وملكيه‌سى برآنده محو وهبا اولديغنى مشاهده ايله اصلاح احوال دولتدن بالكليه مأيوس اولمغله ممالك دولت عليه‌نك تقسيمى مذاكره‌سيله مسقولولرك حريص ومنهمك اولدقلرى نقطه‌دن ارائهٔ دانهٔ فريب ايدرك روسيه ايمپراطورينك شهباز فؤادينى شكار ايلدى . لكن بوصورت يكده قولاى اوليه‌جغندن بشقه استانبولك مسقولر النه كچمسى بروجهله تجويز اولنور موادن اولمديغندن نهايت شمديلك افلاق‌وبغدانك تملكيله روسيه ايمپراطورينى ارضا ايده‌بيلدى. بناءً عليه مذاكرهٔ صلحيه‌يه مباشرت اولنمق ايچون محب افندى طرفندن فرانسه‌خارجيه نظارتنه افاده واستعجال اولندقجه كاه پترسبورغدن ايلچى كله‌جك دنيلوب وكاه سلطان سليمك شهادتندن ناشى عرض انفعال ايديلوب بويله‌جه برخيلى زمان امرار اولندقدن صكره بالاخره مسقولولرافلاق وبغدانى ترك ايتميور ومقدما عقد اولنان متاركه‌شروطنه روسيه ايمپراطورينك مساعده‌سى استحصال اولنه‌ميور ديه‌رك وتوسطدن دخى اعراض ايديله‌رك عادتا محب افندى‌يى استثقال ايلديلر بوحالك ظهورنده آرتق دولت عليه‌نك طوغريدن طوغرى‌يه مسقولو ايله مخابره ايتلسى لازم كلمكله علمدار مصطفى پاشا صدارتنده بكرشده بولنان روسيه فلد مارشالنه مكتوب يازيلوب جواب موافق النديغندن بعدالوقعه رئيس غالب افندى وحرمين پايه‌لولرندن محمد رضا افندى وبكلكجى

عزت بك مرخصی اول وثانی وثالث انتخاب اولنوب یکرمی اوچ سنه‌سی شوالنده اعزام قلندیلر غرائبدندرکه فرانسه ایمپراطوری سلطنت سنیه‌یی روسیه وانکلتره کبی ایکی دولت عظیمه‌ایله بوزشدیردقدنصکره اورته‌ده براقیویرمش وبوکره دخی واقع اولان بیوفالغی دولت علیه‌یه داغ بربالای داغ اولمشیکن ایکی سنه‌یه وارمقسزین روسیه وفرانسه دولتلری بیننده اولان مصافت واتفاق مبدل خصومت وشقاق اولمقله بوناپارته دولت علیه‌یی یکی باشدن اغفاله چالشدی ایسه‌ده دولت علیه اوچنجی دفعه اوله‌رق الدانمقدن اجتناب وکندوسندن اوکرندیکی لسان دیپلوماسی ایله کچشدیروب نهایت روسیه‌لوایله فرانسه‌لونك کرما کرم حرب وقتال اولدیغی اوانده مسقولرایله عقدمصالحه ایلشدر حتی بعض فرانسز تاریخلری بوناپارتك خطیئاتنی تعداد ایتدکلری صره‌ده دولت علیه‌یی نظر اتفاقدن براقسی سببیله مسقولولر فرانسزلرك هجومنی مشاهده ایتدکلرندن درحال سلطنت سنیه‌ایله عقدمصالحه‌ایدرك طونه سواحلنده بولنان یوزاللی بیکه قریب عسکرلرینی جلب وفرانسه علیهنده اعماله مقتدر اولدیلردیوبوناپارته‌یه طعن‌انداز اولمشلردر. علمدار پاشاوقعه‌سنده صدراعظم نصب‌اولنان محسن‌پاشانك عدم اقتدارندن وسیدی‌علی پاشانك زوربالر التزامیله قپودانلق مقامنه اصعاد قلنمش اولمسندن ناشی یکرمی‌اوچ‌سنه‌سی ذی‌القعده‌سنك اوتجی کونی محسن‌پاشاویکرمی درت‌سنه‌سی صفرینك دردنجی کونی سیدی‌علی پاشا عزل اولنوب مهر صدارت حلب والیسی صدراسبق یوسف پاشایه ارسال وچرخه‌جی‌علی‌پاشا قائممقاملق ومؤخراً قپودانلق ایله اجلال قلندی وصدر جدیددخی ربیع‌الاولك طقوزنجی کونی درسعاته واصل‌اولدی اسماعیل ویرکوی وابرائیل قلعه‌لرینه هجوم ایدن مسقوفرقه‌لری مدافعه اولنمقده ایسه‌ده دشمنك طونه‌نك بوطرفنه کچمك صددنده اولدیغی محقق اولمغله صدراعظم سردارا کرم نصب اولنه‌رق سنجاق شریفی مستصحباً موقع حربه عزیمتی قرار کیر اولدیغندن یکرمی درت‌سنه‌سی جماذی‌الاولیسنده قاعدهٔ قدیمهٔ دولت علیه‌وجهله صدرمشارالیه اردوی‌همایونله حرکت وشمنی‌یه مواصلت‌ایلدی .

یکرمی درت سنه‌سی محارباتی

روسیه‌لینك بیوك اردوسی دوبریجه‌یه کچدکدن صکره ایکی‌یه منقسم اولوب برفرقه‌سی وارنه ودیکرفرقه‌سی شمنیده بولنان اردوی‌همایون اوزرینه صولت ایلدی وپك فدا کارانه جنکه کیرشدی عساکراسلامیه دخی امر مدافعه‌ده دلیرانه حرکت وتدمیر دشمنده ابراز

شجاعت ایتملریله مسقولو خیلیجه تلفاته دوچار اولدقلرینی مشاهده و برایشه مقتدر اوله میه جقلرینی استدلال ایدرك عودته مضطر اولدقلری مثللو دونمـای همایونك وارنه یه وصولی جهتله اوراده بولنان دشمن فرقه لری دخی کاینبغی تضییق اولندیغندن انلردخی رجعت قهقری یه مجبور اولدیلر بناءً علیه اردوی همایون روسجغه سـوق اولنوب یرکویه کچمك و بکرشه طوغری حرکتله طونه نك بوطرفنده بولنان دشمنی عودته اجبار ایلك خصوصنه قرار ویرلمشیکن طونه سرعسکری خسرو پاشا رصوانده بر فرقه روسیه عسکریله محاربه ایدرك منهزم اولمغله ومسقوبیوك قوماندانی کافهٔ جیوش متفرقه سنی جمع ایدرك التمشبیك قدر عسکرایله سلستره یی محاصره ایتمکله بالضروره بکرش اوزرینه مصمم اولان حرکت ترك و شجعان غزاتدن پهلوان ابراهیم اغا وبوشناق اغا وفوج فوج کلمکده اولان دره بکلری واعیانلر سلستره طرفنه اعزام اولنوب وصـدراعظم دخی اردوی همایونی روسچقده براغوب عساکر منتخبه ایله بالذات عازم سمت غزا اولدی .

روسیه لولر سلستره پیشکاهنده انشا ایلدکلری استحکاملرنده جزئی عسکر تدارك ایدرك قوهٔ کلیه ایله سلستره نك ایکی ساعت بعدنده جنود اسلامیه یی قارشولدیلر و رمضان شریفك اون بشنجی کونی حربه مباشرت اولندی سکز طقوز ساعت آتش جنك وقتال کرما کرم اشتعال واحتشامه قریب تپه دانلی علی پاشازاده مختارپاشانك ازنبوددلاورلریله امداده یتشمسی دشمنك باعث انهزامی اولوب سالف الذکر استحکاماتده دخی پایدار اوله میه رق دوبریجه یه طوغری فرار ایلدیلر بو محاربه ده اون بیکدن متجاوز روسـیه لولر تلف اولدیغی مرتبهٔ تحققه واصل اولمشدر . بعده صدراعظم سلستره صحراسنه اردو قوروب مشارالیه پهلوان ابراهیم اغایه وزارت توجیه وسائر غزات موحدینی عطایای مناسـبه ایله تلطیف ایلدی . روسیه لولر یاره لولرینی ومهمات وآغرلقلرینی وعسکرلرینك چوغنی قلاص طرفنه کچیروب بروده برقاچ استحکام ایچنده برمقدار عسکر براغوب حال تدافعی یه کیرمش اولدقلرندن وموسم شتا دخی دخول ایلدیکندن صدراعظم شوال ایچنده واقع قاسمك اون التیسـنده اردوی همایونی مشتای شمنی یه ایصال ایلدی .

بوسـنه طونه نك برجهتنده اکرچه خیلیجه موفقیت ظهوره کلدی لکن التی یدی آیدنبرو محصور اولان اسماعیل وابرائیل قلعه لرینه معاونته امکان بولنه مامش اولدیغندن مذکور قلعه لرك کرفتار آیادی اعدا اولدیغی خبری اردوی همایونك مشتایه دخولندنصکره جه واصل اولمغله موجب تزاید اکدار وآلام اولدی .

ارضروم وموالیسی وشرق سرعسکری اولان فرهادپاشا وطربزون والیسی وجرکستان

سواحلی سرعسکری شریف پاشا وچلدیر والیسی سلیم پاشا اوحوالی خاندان قدیملرندن
وذاتاً یکدیکریله منافس اولدقلرندن هنکام سفرده اولسون اتحادایملری فریضهٔ ذمتلری
ایکن بالعکس تشدید خصومت ایلریله بونلرك اتفاقسزلغی اوحوالیده برایش کوریله‌مامسنی
وفاش قلعه‌سنك روسیه‌لو النه کچمسنی موجب اولمغله جمله‌سی عزل وتنکیل اولنوب سنهٔ آتیه
ایچون شمدیدن ولاة وعسکر ترتیبنه مباشرت اولندی .

یکرمی بش سنه‌سی وقوعات حربیه‌سی

یوقاریده بیان اولندیغی اوزره روسیه وفرانسه ایمپراطورلری بیننده عقد اولنان
مقاوله‌نامه حکمنجه دولت علیه‌یی افلاق وبغدان قطعه‌لرینی ترکه اجبار ایتمك ایچون
مسقولولر کمال کرمی وشدتله جنکه مباشرت ایدوب اکرچه اسماعیل وابرائیل قلعه‌لرینی
ضبط ایده‌بیلمشلرایسه‌ده شمنی وسلستره محاربه‌لرنده منهزم اولدقلرندن وسلطنت سنیه
بلافتور مدافعه‌یه دوام ایتمکده بولندیغندن ایکی یوز یکرمی بش سنه‌سی اول بهارنده روسیه‌لو
تکرار تدارکات جسیمه ایله دوبریجه‌ده اجتماع ایدوب وارنه وسلستره وشمنی وینکبولی
اوزرلرینه درت قول عسکر ترتیب ایدرك هجوم واقتحامه مبادرت ایلدیلر وارنه‌یی
محاصره ایدن فرقه دونمای همایونك اورایه وصولیله عودته مجبور وشمنی اوزرینه کلان
فلدمارشال اردوسی دخی بش اون کون محاربه ایتدکدنصکره تلفات کلیه‌یه کرفتار اوله‌رق
رجعته مضطراولدی ایسه‌ده دوبریجه جوارلرنده بولنان بابا پاشا وجرخه‌جی سروری پاشا
وقوشانجه خلیل پاشا مفرزه‌لرینه غلبه ایدوب باباپاشا ایله سروری پاشایی اسیر وخلیل پاشایی
شهید ایلدیلر وبالآخره سلستره وروسچق قلعه‌لرینی ضبطه ظفریاب اولدیلر نیکبولی اوزرینه
سوق ایلدکلری فرقه اوجهتدن بالقانلره طوغری ایلرولملك وممکن اولورسه تجاوزایدرك
دولت علیه‌یی تهدید ایتمك مقصدینه مبنی اولوب کرچه لوفچه‌یه‌قدر تسخیر ایتمشلرایسه‌ده
مدافعات شدیده ثمره‌سیله اضمحلال درجه‌لرینه قریب تلفاته کرفتار اولدقلرندن لوفچه‌ده
پایدار اوله‌میوب طونه ساحلنه عودته مجبور اولدیلر بوسنه‌نك ایام صیفی محاربات مذکوره
ایله مرور ایدوب انجق روسیه‌لولر اللی بیکدن متجاوز عساکر معلمه ضایع ایتمریله
قوتلری خیلیجه تدنی ایلدی .

صدارت لاز احمدپاشا

صدراعظم یوسف ضیاپاشا عصرسلیم خانیده نظام جدیدمرتبلرندن اولمغله یکیچریلرك

منفوری اولوب کندوسی دخی بونی اندیشه ایدینه‌رك بغاة یکیچریانك تلطیف واستمالتلرینه
مکب وساعی وبوجهتله اردوی همایونده طائفهٔ مرقومه‌نك متجاسر اولدقلری سیئاته اغماض
عین ایله تربیه‌لرندن متحاشی اولمق تهمتیله عزل وتبدیلی نزد پادشاهیده قرارگیر اولمش
واولوقتی ادراك ایدن بعض ارباب وقوفدن استماع اولندیغنه کوره تزیید وقع وحیثیتی ضمننده
خانلق پایه‌سی طلبنه متجاسر اولمسی اغبرار طبع ملوکانه‌یی استلزام ایلمش ایدوکنه مبنی
ایکی یوزیکرمی التی سنه‌سی ربیع الاولنده عزلی واقع اولدی ومقام صدارته علمدار پاشا
جانشیننده ارباب حرب وضربدن بریسی آراندیغندن ابراثیل ناظری لازاحمداغا بومثللولرك
مرجحی کورنمکله خدمت صدارت وسرداری محول عهدهٔ اشتهاری قلندی یوسف ضیاپاشا
صاحب معارف وفن تاریخه واقف برذات اولدیغی حالده خانلق پایه‌سی طلبی کبی معناسز
وطبع ملوکه کران کله‌جکی شبهه‌سز اولان برشیئه تصدیسی عقله نامالایم ایسه‌ده پك زیاده
زیب وزینته ودارات وحشمته مائل اولمسنه نظراً بلکه بویله برامر نامعقوله جرأت ایتمشدر
چونکه صدرمشارالیه اردوی همایون ایله داودپاشا صحراسنده اقامت اوزره بولندیغی حالده
شیخ الاسلام دری زاده عبدالله افندی مکتوبجیسنی استفسارخاطر ضمننده ارسال ایلدکده
لوازم تکریماتی بعدالایفا خزینه‌دارینی چاغروب مکتوبجی افندی اوغلمزه دائرهٔ خیاممزی
سیرایتدیردیو امرایتمکله اوطاغ وتیاق چادرلری تماشا اولنورایکن بریسینك کمش آویزه‌سی
ناقص اولدیغندن خزینه‌دار اغا بورایه مقتضی اولان آویزه‌دردست اعمالدر دیدکدنصکره
لاجل التنفس خزینه‌دار اغانك چادرینه واردیغنی متعاقب قپوجی باشی‌یه عتاب وآل عثمان
اردوسنك برهفته‌دنبرو تأخر عزیمتنه سبب اولدیغی بیان ایله آویزه‌نك سرعت تنظیمی
تنبیه ایلمش اولدیغنی مکتوبجیٔ مومی الیهك اوغلی موالیدن عزیز افندی مرحوم نقل
ایدر ایدی .

یکرمی التی سنه‌سی محارباتی

اول بهارك حلولیله عساکر عثمانیه فوج فوج اردوی همایونه وارد اولمقده اولدیغندن
صدرجدید روسجغك استردادینی تصمیم ایدرك ایکی یوزیکرمی التی سنه‌سی جماذی الاخره‌سنك
التنجی کونی شمنیدن حرکت وروسجق اوزرینه صولت ایلدی .

مسقولولرك مدافعه قصدیله کوندردکلری قوهٔ مفرزه منهزم اولمغله وروسیه دولتیله
فرانسه‌دولتی بیننده محاربه‌وقوعی مرتبهٔ تحققه‌وصول بولمغله مسقولولر(له) حدودینه عساکر

کلیه سوقنه مجبور وبوجهتله کچن سنه طونه سواحلنده واقع اولان ضایعات کلیهٔ عسکریه‌لرینی اکماله غیر مقتدر ایدوکلرینه مبنی هجوم اسلامیانه تاب آور مقاومت اوله‌میوب ماه مزبورك اون سکزنجی کونی روسجغی ترك ایلدکلرندن جیوش موحدین قلعه‌یه داخل اولدی .

اشبو روسجق مظفریتی اوزرینه سلستره ودوبریجه طرفلرنده بولنان مسقوفرقه‌لرینك طرد وتنکیلی متصور ایسه‌ده طرف همایوندن طونه‌نك قارشو طرفنه کچلمسی وبکرشه طوغری حرکت اولنمسی امر بیورلدیغندن ودین والیسی ادریس پاشا وسیروزی اسماعیل بك قلفاته امرار اولنوب صدر اعظم دخی اون بیك قدر منتخب عسکر ایله خلال رمضانده یرکوی جانبنه مرور ایلدی . رروسیه‌لولر ایکی ساعت قدر کیرویه چکیلوب استحکام آلتنه کیردیکی مثللو صدر اعظم دخی استحکام انشاسیله مشغول اولدی . بعض ارکان دولت مادام که طونه عبور اولنمشدر باری بلا توقف ایلرویه کیدیلور ایسه خصمك ضعف حالی مشهود اولمسیله بلکه برایش کوریلور دیو صدرمشار الیهی تشجیع ایلدیلر ایسه‌ده کارکیر اولمدی . رمضانك اواخرنده روسیه‌لولر روسجغك برقاچ ساعت آشاغیسندن اوچ بش بیك عسکر امرار وروسجق خارجنده بولنان تپه دلنلی زاده ولی پاشا اردوسنی باصوب تارومار ایلکله وزیر کتخداسی غالب افندی ایله برابر قالان کتبه وخدمه واصناف مثللو درندی جمعیت بربرینی باصه‌رق درون قلعه‌یه جان آتدیلر . روسیه‌لولر دخی محاصره صورتنده ساحللری احاطه ایلکله صدر اعظم اردوسی مبتلای اضطراب اولدی . زیرا ذخایر ومهماتلری منقطع اولدقدن بشقه پك احتیاطسز کچلمش و حتی لزومی مقدار مراکب بحریه بیله استحضار قلنمامش ایدی . صدر مشار الیه هزار مشقتله روسجغه عودت ایده‌بیلوب قسم اعظمی حال محبوسیتده قالدیلر . بواوانده ایسه فرانسه ایمپراطوری بوناپارت روسیه ممالکنه هجوم ایتمك اوزره اولدیغندن روسیه‌لیلر عقد صلحه خواهشکر اولملریله بالمخابره وزیر کتخداسی غالب افندی مذاکرهٔ صلحیه ضمننده بکرشه کوندرلدی . آنجق مسقولولر عساکر اسلامیه‌نك عودتنه رخصت ویرمیوب فقط ذخیره اعطا ایدرلردی بوحال ایله براز زمان دها مرور وموسم شتا حلول ایدوب چادرلرده آرام ممکن اولمدیغندن مسقولولر عساکر اسلامیه‌نك سلاحلرینی آلوب مسافرهً افلاق کویلرینه تقسیم ایلدیلر .

مصالحهٔ روسیه

بوندن اول وقوعبولان مکالمه‌لرده مسقولولر افلاق وبغدان ممالکنی وفاش نهرینه قدر چرکستانی تماماً طلب ایده‌کلدکلرندن بشقه صربلولره دخی بیوك امتیازلر ایسترلردی .

شمدی ایسه فرانسه‌لو ایله منتهیٔ حرب اولدقلرندن هر نصل اولور ایسه دولت علیه ایله عقدصلحه مجبور ایدوکلرینه مبنی پروت نهرندن حدود قطع اولنه‌رق خوتین وبندروکیلی بو آق کرمان واسماعیل قلعه‌لرینك تملکیله اکتفا وصربلولری دولت علیه‌نك آغوش مرحمت وعاطفتنه تسلیم ایلدیلر. روش حاله باقیلنجه اکرهزیمت مزبوره واقع اولمیوب دولت‌علیه اظهار ثبات ایده‌بیلسه حدود سابقه لوزره عقدصلح میسر اوله‌جغی امید اولنور ایدی. اولبابده بکرش عهد نامه‌سی نامیله مشتهر اولان وایکی یوز یکرمی یدی سنه‌سی جماذی‌الآخره غره‌سی تاریخیله مورخ بولنان صلحنامه رسالهٔ عهدیه‌ده مندرجدر.

احوال صرب

ویانه انهزامندن‌صکره نمچه‌لولر بلغراد ونیشه قدر تجاوز واستیلا ایلدکلری هنکامده صرب رعایاسی تحصیل استقلال سوداسنه دوشوب علم افرازعصیان اولمشلر ایسه ده بیك یوز ایکی تاریخنده کوپریلی زاده صدر شهید فاضل مصطفی پاشا صربستان قلعه‌لرینی نمچه‌لولرك آیادیٔ تغلبلرندن تخلیص وعصاة صربیه‌یی تازیانهٔ شمشیرایله تأدیب ایتمشیدی.

اوتوز سنه صکره بلغراد وسائر قلاع صربیه تکرار نمچه‌لولرك کرفتار استیلاسی اوله‌رق یکرمی سنه قدر زیر اداره‌لرنده قالدقدنصکره ینه جانب دولت علیه‌دن استرداد اولندی وصربلولرك آرزولری استقلاله دسترس اولمق مرکزنده اولمسیله نمچه‌لرك اداره‌لرندن دخی چندان محظوظ اوله‌مدیلر. سالف البیان عصیان واستیلالر سببیله قرای صربستانده اولان اسلام طاغیلوب بعد ازین دخی امنیت کامله حاصل اوله‌مدیغندن اهالیٔ اسلامیه بلغراد وسمندره وبوکردلنی وفتح‌الاسلام واوزونجه وصوقل کبی صربستانده واقع قلعه‌لرده تمکن ایتمکله نوعما صربیه اراضیسی اسلامدن تخلیه اولنمشیدی. بوندن صکره اجانبك القای مفاسدیله کوندن کونه فك ربقهٔ تبعیت هواسی ذهنلرنده تزاید وتقرر ایدوب سلطنت‌سنیه دخی بوحاله مطلع اولمش وحتی ایکی یوز ایکی سفرنده اردوی همایونك روسیه وآوستریا دولتلرندن قنغیسی اوزرینه سوق اولنوب دیکرینه سرعسکر کوندرلمسی تذکر اولندیغی اثناده صربستانك ملحوظ اولان عصیان وطغیانی در پیش نظر مطالعه قانه‌رق موکب صدر اعظمینك ودین جانبنه سوقی مقتضی کورلمشیدی.

عصرسلیم خانیده روم ایلینك هرجهتی برر متغلبه النده اولدیغی مثللو بلغرادده دخی قلعه یماقلرندن یعنی مستحفظ یکیچریلرندن جزایر غرب اوجاغی طرزنده داییلر تغلب ایدرك صربیه رعایاسی حقنده انواع مظالم وتعدیاته قویلدیلر وایکی یوز اون التی تاریخنده والی

بولنان مصطفى پاشايي دخی اعدام ايلديلر . بناءً عليه صربستان رعاياسی روسيه‌لولردن كوردكلری تشويقات وداييلردن مشاهده ايلدكلری تعديات اوزرينه ايكی يوز اون سكز سنه‌سنده زروهٔ عصيانه عروج ايدوب قره يوركی نامنده بر كنزی يعنی كوی كهياسنی عموم قوماندانی انتخاب ايلديلر . داييلر بو وجهله ايشك فنالشديغنی كوردكلرنده كرك جانب دولت عليه‌دن وكرك بوسنه وودين جهتلرندن استمداد وبلغراد الدن كيدييور ديو فرياد ايتمشلر ايسه‌ده نظر دولتده متهم اولدقلرينه وقره يوركی دخی صرب رعاياسی دولت عليه‌يه عاصی اولميوب داييلرك مظالمنه طاقت كتوره مدكلرندن بالضروره انلرك عليهنه قيام ايلمش اولدقلرينی بيان ايله بوسنه و ودين واليلرينی اغفال ايده‌كلديكنه بناءً كرك جانب دولت عليه‌دن و كرك ولاة مزبوره طرفندن كما ينبغی معاونت وامداد اولنمامغله صربستان قلاعنده‌بولنان اهالئ اسلاميه محصور حكمنده قالديلر . يكرمی تاريخنده بلغراد محافظلغی سليمان‌پاشايه توجيه اولنوب فقط‌صربستان طريقلری اهل‌اسلامه مسدود اولديغندن نيچه ممالكندن مرورايله بلغرادك قارشوسنده واقع زمونه كلدی . اول آرالق بوسنه واليسنك ايكی اوچ بيك آتلو ايله بلغراد امدادينه كونديرديكی قوشانجه‌لی خليل‌اغا حملهٔ صف شكنانه ايله بلغراده واصل وبغتةً قلعه‌يه داخل اولوب اهالينك اكثريسی داييلردن بيزار اولدقلرندن خليل اغايه عرض مطاوعت ايلمريله سليمان پاشا دخی درحال بلغراده مرور ورئيس بغاة اولان درت نفر داييی اعدام ايلدكدن صكره قره يوركی‌يه خبر ارسال وسبب‌فتن اولان داييلرك ازاله‌سی جهتيله بعدازين اهالئ‌صربيه مظهرعدالت دولت اوله‌جغندن ترك سلاح ايله يرلی يرينه طاغلملری بيان اولندقده ترك سلاح ايتمك شويله طورسون بر درجه دها قلعه‌ده تقرب ايله دائرهٔ محاصره‌يی تضييق ايلديلر . نهايت ايكی يوز يكرمی بر سنه‌سی عيد اضحی كيجه‌سی بغتةً وبلغرادلی راشد پاشا تاريخی قولنجه واروش قپوسی محافظی بولنان عزيز بك نامنده بر خائنی بيك مجار التونی اعطاسيله اطماع ايدرك‌واروشه مستولی‌اولملريله قره‌يوركی قلعه‌ده‌بولنان محافظ‌سليمان‌پاشا وقوشانجه‌لی خليل اغايه خبر كوندروب دولت عليه بلغرادك محافظه‌سنی بزه حواله ايلدی چيقوب كيتسونلر ديو تكليف تخليه وتسليم ايلدی . بلغراد اوچ درت سنه‌دنبرو محصور حالنده اولوب بوكره واروش دخی‌الدن كيتمش اولديغندن بلازادوذخيره درون قلعه‌ده اوتورمق تحت امكانده اولديغنه‌مبنی خليل‌اغا كندی عسكرينی واهاليدن برمقدار كسانی استصحاب ايدوب بر تقريب ايله نهراً سمت سلامته واصل اولمش ايسه‌ده محافظ پاشا وسالف‌الذكر عزيز بك نيشه كيتمك اوزره بلغراددن سكز اون ساعت مفارقت ايلدكلرنده صربلولر

باصوب جمله‌سنی اتلاف واهالیٔ قلعه حقنده دخی انواع مظالم ایله قتل عام قاعده‌سنی اجرا ایلدیلر بو وجهله بلغراد الدن کیتدکدنصکره صو قولدن ماعدا قلعه‌لر پایدار اوله‌میوب جمله‌سی عصاة صربیه ید تغلبنه کچدی متعاقباً روسیه سفری ظهور ایتمکله دولت علیه بونکله مشغول ایکن بوسنه و ودین وصوفیه طرفلرندن عساکر کلیه تعیین اولنوب عصاة صربیه‌نك تأدیبیله اوغراشیلوردی . صرب قومی بدویت وجفاکشلکله مألوف وبش اون سنه‌دنبرو کرك کندیلرینك ممارسه‌سی وکرك مسقولرك تعلیمیله قواعدحربیه‌یه ذی‌وقوف اولدقلرندن بك کلیتلو تلفات وضایعاته مبتلا اولدقلری حالده شدائد مقاتله‌یه تحمل ایدرك اصلا فتور کتورمدکلرینه وطاغلر باشنده تحصن ایده‌کلدکلرینه بناءً استیصاللری ممکن اوله‌مامشیدی . روسیه محاربه‌سی ختام پذیر اولدقدن صکره ایکی یوز یکرمی یدی‌سنه‌سی رمضاننده صدراعظم لاز احمدپاشا معزول وصوفیه سرعسکری خورشیدپاشا مقام‌صدارته موصول اولوب اردوی همایونی ادرنه‌یه کتوردی واغرلغی استانبوله کوندردی مسقولولر حسب‌المصالحه صربلوله آچیقدن معاونت فعلیه ایده‌مامکده‌ایسه‌لرده تشجیعات وترغیباتدن واعمال‌شدت اولنمامسی ایچون دولت‌علیه‌یی تعجیزاتدن خالی اولمدقلرندن صرب رؤساسی بکرش عهدنامه‌سنده مسطور اولان مساعداته قناعت ایتمیوب استقلاله قریب امتیاز طلبنه جرأت وحرکات عصیانیه‌یه مداومت ایلدیلر . بناءً علیه صدر مشارالیه اوچ قول عسکر ترتیبیله اوزرلرینه هجوم و راست کلدیکی فرق عصاتی تدمیر وتنکیل ایتمکله ارتق‌مقاومته طاقتلری قالمدیغندن بالضروره استیمان وقلاع مغصوبه‌یی تسلیم ایله دائرهٔ اطاعته کیردیلر وسلاحلری دوشیریلوب قلعه‌لره وزرا وامرا ومستحفظین نصب واقامه اولنوب صدر اعظم دخی یکرمی طقوز سنه‌سی اوائلنده استانبوله واصل اولدی .

احوال حجازیه

جودت پاشا تاریخنده تفصیلاً بیان اولندیغی اوزره عصر عبدالحمیدخان اولده حادث اولان وهابی مذهبی جزیرةالعربده کوندن کونه توسع ایدوب بونلرك دفع‌شر وشورلری ایچون بغداد وشام والیلرینه مأموریت ویرلمش وبغداد طرفلرنده بالدفعات مقاتلات واقع اولمش ایسه‌ده دفع صائل صورتنه منحصر ومرکز اجتماع وهابیان اولان درعیه‌یه مواصلات غیرقابل اولمغله کیتدکجه اکثر قبائل مذهب مذکوره مائل ودرعیه‌ده مقیم‌اولان نجد شیخی سعودك اطاعتنه داخل اولملریله شیخ مزبور حرمین شریفینی تهدید ایتمکه باشلادی . اول اوانده سلطنت سنیه فرانسزلری مصردن چیقارمق تدارکاتیله مشغول

اولديغندن وهابيلرك استيصاللرينه باقمغه وقتى يوغيدى . بناءً عليه اواخر سلطنت سليم خانيده وهابى طائفه‌سى حرمين شريفينى ضبط ايلدى . متعاقباً روسيه سفرى وتجدد سلطنت وقوعيله دولتك مشغوليتى تزايد ايدوب خصوصيله حرمين شريفينك تخليصى مصردن اعمال قوته موقوف اولديغى حالده سردار اكرم يوسف ضيا پاشانك مصرده براقديغى اون بيك قدر ارنبود وروم ايلى عسكريله كوله‌من طائفه‌سى بيننده مقاتلات جريان ايتمكده ايدى . بمنه تعالى فصل مخصوصنده تفصيل اولنه‌جغى وجهله محمد على پاشا مصر واليلكنده مستقر وكوله‌من بكلرينك استيصاليله استقلال و اقتداره نائل اولدقدن صكره ايكى يوز يكرمى التى تاريخنده اوغلى طوسون پاشايى عساكر كافيه ومهمات لازمه ايله ينبوعه ارسال ايدوب محاربات عديده ايله حرمين شريفين تخليص اولنمغله يكرمى سكز سنه‌سى اوائلنده اولا مدينهٔ منوره‌نك و مؤخراً مكهٔ مكرمه‌نك مفتاحلرى والئ مشار اليهك انختار اغاسى لطيف آغا واوغلى اسماعيل پاشا واسطه‌لريله استانبوله واصل وعظيم آلاى ايله خرقهٔ سعادت دائره‌سنه داخل اولدى. احوال حجازيه‌نك اصلاحى وطائفهٔ وهابيه‌نك استيصالى ايچون والئ مشار اليهك بالذات جانب حجازه عزيمتى امر واراده بيورلديغيدن مشار اليه ايكى سنه قدر حرمين شريفين ده اقامت وشيخ وهابيان اولان سعودك كتخداسى عثمان طامى نام شخصى بالمحاربه اله كتيروب استانبوله ارسال ايتمكله الاى كوشكى پيشكاهنده اعدام قلندى . بعده والئ مشار اليه اوغلى طوسون پاشايى بالاستصحاب مصره عودت ايتمسنى متعاقب طوسون پاشا مطعوناً مرتحل دار آخرت اولديغندن منحل اولان جده واليلكى رتبهٔ وزارتله ديكر اوغلى ابراهيم پاشايه توجيه بيورلدى . مشار اليه برقاچ سنه دها وهابيلرك تعقيب واستيصالنه اقدام وبالاخره مركز اجتماعلرى اولان درعيه‌يى تسخير وسعود ايله اوغلى عبداللهى اسير ايدوب روضهٔ مطهره‌دن اختلاس ايلدكلرى مجوهراتى استرداد ايلديكندن جمله‌سى آستانهٔ عليه‌يه وارد اولدقده سعود وعونه‌سى قنطرهٔ سيفدن امرار ومجوهرات مذكوره بالتعمير محل عاليسنه ارسال قلندى .

دره بكلرينك استيصاللرى

سلطنت سنيه‌نك غائلهٔ سفريه‌سى برطرف اولدقدن صكره بروقتدنبرى اناطولى وروم ايلينك هرطرفنده حادثات اولوب دره‌بكى واعيان تعبير اولنان و اوامر دولت‌عليه‌يه كماينبغى انقياد ايتميان اشخاصك رفع وازاله‌لرينه تشبث اولنوب بونلردن تكه‌لى اوغلى

وقلیونجی وطاغ دویرن اوغلی وسائر معلوم الاسامی اشخاص مأمور تنکیللری اولان وزرا وامرا معرفتلریله اعدام اولنوب سیروزلی یوسف بك وقره عثمان زاده وجبار زاده دره بکلرینك اصحاب قوت و سطوتندن اولملریله برابر مرکز اطاعتده قائم وسفرلرده خدمتله مسبوق اولمغله انلره تعرض اولنمدی .

احوال تپه دلنلی علی پاشا

یانیه والیسی تپه دلنلی علی پاشا ذاتاً ارنبودلق خاندانندن واصحاب درایت وشجاعتدن اولوب یالکز کندیسنك امارتی قرق سنه یه قریب ممتد اولمسندن ناشی یانیه ویکیشهر وسلانیك و مناستر سنجاقلرنده ایکی یوزدن متجاوز جسیم چفتلکلره مالك اولدیغندن ثروتی کوندن کونه متزاید وقوت ومهابتی مترقی اوله رق اوحوالیده علم افرازا ستقلال اولمش وروسیه و نمچه و فرانسه سفرلرنده خدمات مبروره اظهار ایلمش ایدوکنه بناءً اوغلی ولی پاشایه وزارت و دیکر اوغلی مختار پاشا وصالح پاشا وحفیدی محمد پاشایه میرمیرانلق احسان اولنوب موره والیلکی و جوارده اولان سنجاقلر مشار الیهمه توجیه اولنوردی . علی پاشانك افراد حقنده مظالم و تعدیاتی فوق الحد ایسه ده یوللر تنظیمی و زراعتك تکثیریله اوالحوالی یی اعمار ایتمك خصوصنده اولان اقدام و غیرتی غیر منکر اولوب حتی طوپجی نامیله سکز اون بیك قدر عساکر منتظمه ترتیب ایلدیکی حالده استانبولده یکیچریلر تعریض و شکایته اغاز ایلدکلرندن عساکر مرقومه یی قلعه لره تقسیم ایلمش ایدی .

اولونیه متصرفی وزیر ابراهیم پاشا که علی پاشانك بیوك اوغلی ولی پاشانك قائن بدریدر علی پاشا عادت مألوفه سی اوزره اورالرینی دخی حوضهٔ حکومته ادخال ایلمك ایچون یکرمی بش تاریخنده اهالی یی تحریك ایله ابراهیم پاشا اوزرینه غلو ایتدیروب اعانه صورتنده بر مقدار عسکر ارسالیله ابراهیم پاشایی تخلیص ویانیه یه جلب وحبس ایلدی . بو کیفیت سلطان محمود خان حضرتلرینك باعث غضب وانفعالی اولوب ابراهیم پاشانك تکراریرینه اقامه سی ایچون متعدد خط همایونلر کوندرلمشیکن برطاقم اعذار واهیه سردیله عدم مطاوعت اظهار وبالاخره روم ایلیده استخدام اولنمامق اوزره پاشای مشار الیهك تخلیهٔ سبیلی اشعار اولندقده بونده دخی مبادلاتسزلق ابراز ایلدیکندن تأدیب وتنکیلی لازمهٔ ذمت سلطنت اولوب فقط مستعد فساد اولان موره اهالیسی علی پاشانك هیبت و سطوتیله اجرای مافی الضمیره قادر اوله مدقلری معلوم اولدیغندن یك ایلرویه کیدلمیوب کاه تهدید

وكاه تلطيف ايله معامله اولنوردی. اول عصرده مستشار سلطنت ومؤتمن پادشاهی اولوب زمام اداره يد استقلالنده بولنان نشانجی حالت افندی علی پاشانك معتاد اوزره تقديم ايلديكی مبالغ وهدايايه عدم قناعتله مقطوعاً سنوی بيك كيسه طلب وعلی پاشا دخی بويله ويركوی معين كبی تقدمه اعطاسندن مجانبت ايلديكندن حالت افندی منفعل اولوب علی پاشانك قهر وازالهسنه نصب نفس اهتمام ايلدی . وقتاكه علی پاشانك كتخداسی اولان پاشو بك بعض اسباب ايله مشاراليهدن خوفه دوشوب فراراً استانبوله كلدی . علی پاشا بر ارنبود فدايسی ارسال ايدوب ميرمومیاليه سلطان بايزيد جوارنده ساكن اولديغی قوناغك پنجرهسنده اوطورر ايكن قورشون اتديرمش اولديغندن علی پاشانك دارسلطنت سنيهده بو وجهله فدايی استخدام ايلمسی كندوسندن بالكليه امنيت واعتمادی سلب ايلديكنه وبر درجه مشروح حالت افندی دخی شرارهٔ فساده مروحه جنبان اولديغنه مبنی علی پاشانك تنكيلنه قرار ويرلدی اشبو قورشون آتلق مادهسنی بعضلر حالت افنديك تصنيعاتنه حمل ايتمشلر ايسهده عقلاً ضعيف كورينور اول امرده علی پاشا واوغللرينك حوزهٔ حكومتلرينی يانيه سنجاغنه حصر والويهٔ سائرهدن كف يدله اورالرده اولان چفتلكاتنی سائر اصحاب املاك كبی اداره ايتديرمسی امر اولنوب علی پاشا عفو جرايم رجاسنه اغاز ايتدكجه شدت غضبی مؤدی ورفع وزارت وامارتلريله تپهدلنده اقامت ايتلری اراده بيورلمسنه بادی اولوب بالآخره اوتوز التی سنهسی اوائلنده موره واليسی صدراسبق خورشيد پاشا سرعسكر نصب وتعيين وروم ايلی واليسی ايله جوارنده بولنان وزرا وامرا علی پاشا توابعاتنك رفع تسلط واستيلالرينه مأمور بيورلديلر بناءً علی ذلك طرف طرف مقاتلاته بدأ ومباشرت اولنمغله وعلی پاشانك اوغللری ولی پاشا ومختار پاشا وصالح پاشا وحفيدی محمد پاشا بلامخالفت موكب سرعسكريه دخالت ايتلريله علی پاشا يانيه قلعهسنده تحت محاصرهيه آلنوب اوغللری كوتاهيه وانقرهيه نفی اولنديلر .

ايام محاصره ممتد اولدقده مصالحتده سهولت بيان ايدنلر خوفه دوشوب علی پاشا خاندانك اضمحلالی كورلدكجه ارنبود طائفهسی عاقبت انديشلك ايدر ولايقيله علی پاشا عليهنده اولهمزلر ديهرك سلطان محمود خان حضرتلرينی غدر صريحه سوق ايتمكليه سالف الذكر ولی پاشا وصالح پاشا ومحمد پاشا منفالرنده اعدام اولنديلر مختار پاشا روسيه سفرنده اردوی همايونك مضايقهسی حالنده يتشوب غلبهٔ اسلاميانه سبب مستقل اولمغله حضر پاشا دينلور ايدی ايكی سنهيی تجاوز ايدن مدت محاصرهده علی پاشانك منتخبی اولان درت بيك قدر عسكرينك بك چوغی تلف وبر مقداری دخی فرار ايتمكله ناچار علی پاشا استيمان ايدوب قلعهدن چيقمش وخورشيد پاشا سننه وقدم خدمتنه بناءً مظهر عفو عالی اولهرق استانبولده اقامهسنی

بالدفعات عرض ونیاز ایتمش اولدیغی حالده قرین مساعدهٔ پادشاهی اولهمامغله ایکی یوز اوتوزسکز سنه‌سنده قنطرهٔ تیغدن امرار اولندی . بعض تواریخ خصوصیه‌ده کورلدیکنه نظراً علی پاشاده مأمول اولان درجه مجوهر ونقود چیقمیوب املاک کندن ماعدا قرق بیک کیسه‌یه قریب نقودی ظهور ایتمشدر .

روم اختلالی

موره جزیره‌سنده بر روم حکومتی تشکیلی خیلی وقتدنبرو روسیه‌لولرک آرزو کرده‌لری اولدیغیدن واقع اولان تشویق وترغیبلریله سکسان ایکی سفرنده موره رعایاسی علم افراز عصیان اولمشلر ایسه‌ده محسن زاده محمدپاشانک ومؤخراً جزایرلی حسن پاشانک سیف سطوتلریله تأدیب اولنمشلرایدی دهاصکره‌لری تپه‌دلنلی علی پاشانک حاصل ایلدیکی قوت واقتدار مانع تصمیماتلری اولمقده ایکن علی پاشانک قولی وقنادی قیریلوب یانیه‌ده تحت محاصره‌یه وضع اولنمغله وموره والیسی خورشید پاشا دخی جزیرهٔ موره طوائف عسکریه‌سنی بالاستصحاب عزیمت ایلمکله مسقولولرک ارادیغی وقت ورومارک منتظر اولدقلری زمان مساعد یوز کوستردی وعلی پاشادخی تخلیص کریبان ایچون روملری عصیانه دعوت ایلدی بناءً علیه اوتوزالتی سنه‌سنده افلاق وموره‌ده آتش فسادعلواندازاولوب اکرچه افلاق اختلالی دائره‌سنی تجاوز ایده‌مامش وابرائیل ویرکوی کبی قلاع طونه ساحلنده اولدیغندن پیدربی اعانه وامداد اولندیغی جهتله کیدعصاتدن مصون اولمش ایسه‌ده موره‌نک مقرولایتی اولان طرابلیجه قلعه‌سی وسطجزیره‌ده وامدادواعانه‌دن مأیوس وذخیره‌سزلکدن بی‌تاب اولمغله درجنک اول تسلیمه مجبور اولدی یانیه‌ده مشغول جنک وستیز اولان سرعسکر خورشید پاشانک حرمی دخی طرابلیجه‌ده بولنمغله دائرهٔ اساوته داخل اولدقلرندن مشارالیه کلیتلوپاره اعطاسیله تخلیص ایلمشدر اشبوروم اختلالنده کرک استانبول پطریقخانه‌سنک وکرک طشره‌لرده بولنان بکچوق پاپاس وقوجه باشیلرک ذیمدخل ومتفق الکلم اولدقلری الهکچن اوراق مزایاسندن معلوم اولمغله مظنهٔ سوء اولان اشخاصک قتل واعدامنده استعجال وطرف طرف اطه‌لره وساحلره وزرا وامرا ومحافظین تعینیله تقویه‌لرینه اعتنا اولندی اوتوز یدی سنه‌سنده سرعسکر خورشید پاشا انتخابیله درامه‌لی محمود پاشا موره سرعسکری تعیین اولنوب یکرمی بشبیک قدر عسکر ومعیتنه مأمور وزرا وامرا ایله ازدیندن تحریک وموره دربندندن امرار اولنوب محصور بولنان اناپولی قلعه‌سی پیشکاهنه نصب سرادقات سطوت اولنمش واولحوالیده بولنان اشقیا طرد وتنکیل وقلعه‌یه

قرق کونلك قدر ذخائر جمع ووضع اولندقدنصکره طرابلیجه‌نك استردادی ضمننده سوق موکب عسکری اولنمسنه تشبث قلنمش اولدیغی حالده یدی‌بیك قدر ارنبود عسکری کذشته علوفه‌لرینی طلب ایدوب ایفاسنه چاره بولنه‌مامسی سببیله بغتةً عودت ایلمش اولدقلرندن بوکیفیت عساکر سائره‌نك شاشقنلغنی مستلزم اولدی چونکه بواردونك لوازمات نقلیه ومهمات مقتضیه‌سی پك ناقص وموره خرستیانلری عموماً ایاقده وطاغ ودره واورمانلر ایچلرنده مترصد فرصت اولدقلرندن مخابره طریقلری وجلب ذخایر ومهمات یوللری بالکلیه مسدود اولمسیله اناپولی‌یه کلورایکن چکیلان مضایقه ومشقت یوماً فیوماً مزداد اولدی بنابرین طرابلیجه‌یه کیدلمك شویله طورسون اناپولیده دخی اقامته امکان اولمدیغندن افتان و خیزان عودت و کردوسه مواصلتده اناپولینك آچلقدن تسلیمه مجبور اولدیغی استخبار اولندی وبوغموم ایله سرعسکر محمود پاشا وفات ایلدی . تپه دلنلی ایشی بتدکدنصکره موره اختلالی برطرف اولور امیدی بالکلیه خلاف چیقوب کیتدکجه آتش عصیان کسب اشتداد ایلدیکندن بوفنالقلره سبب مستقل عد اولنان حالت افندی اوتوز سکز سنه‌سنده مقتول و خورشید پاشا دخی موره اردوسنك پریشانلقله عودتندن ناشی کندیسی تحت مسئولیته آلنور واهمه‌سیله خسته‌لنوب ایکی اوچ کون صکره دار آخرته موصول اولدی . بوندنصکره موره سرعسکری نصب اولنان بوسنه والیسی جلال پاشا موقع مأموریتنه واصل اولمقسزین وفات ایدوب خلفی ابوکبود محمد پاشا دخی یکیشهردن ایلرویه کچه‌مامکله روملر موره جزیره‌سنه کاملاً استیلا ایتدکدن بشقه خارجه دخی تجاوز ایدرك آتنه‌یی ضبط وساقزه برایکی بیك اشقیا ارسالیله اهالیسنی آیاغه قالدیروب قلعه‌یی محاصره ایلدیلر . محافظ بولنان وحید پاشا قرق کون قدر مقام مدافعه‌ده قائم وقپودان علی پاشانك دونمای همایونله ورودی اوزرینه اشقیا بالکلیه منهزم اولوب قرای رعایا سرتاسر یغما اولندی . خورشید پاشا مرحوم معیتنده ابراز حسن خدمت واظهار شجاعت ولیاقت ایتمش اولان ودین والیسی رشید محمد پاشا ایکی یوز قرق سنه‌سنده روم ایلی سرعسکری ومصر والیسی محمد علی پاشانك اوغلی ابراهیم پاشا موره والیسی نصب اولنمغله مشار الیه ابراهیم پاشا چند سنه‌دنبرو مصرده ترتیبنه اقدام اولنمقده اولان عساکر منتظمه‌دن اوچ آلای عسکر ایله موره جزیره‌سنه داخل اولوب طرف طرف اشقیایی تنکیل وطرابلیجه‌یی تسخیر ایلدکدن صکره سرعسکر رشید پاشا ایله بالملاقات روملرك دارالحرکات اتخاذ ایلدکلری مسلنك استحکاماتنی محاصره ایلدیلر . قپودان دریا خسرو پاشا دخی دونمای همایونله وارد اولوب روملرك بحراً امیدوار اولدقلری

راه اعانه‌یی سد ایتمکله محصور بولنان التی یدی بیك قدر فدایی اشقیادن پك جزؤیسی فرار ایده‌بیلوب ماعداسی قنطرهٔ شمشیردن مرور ومسلنك قلعه‌سی ایادئ اسلامیه‌یه دخول ایلدی . قپودان مشار الیه قرق برسنه‌سی خلالنده مجمع سفائن اشقیا اولان سیسام اطه‌سنی اوروب استحکاماتنی تخریبه ویوزدن متجاوز سفائن اعدایی ضبطه موفق اولدی.

وقعهٔ خیریه

عساکر موظفهٔ دولت علیه‌نك اك کزیده‌سی اولان یکیچریلرك نظام وانتظامی بالکلیه مختل اولدیغی مثللو لوازمات سفریه ترتیباتی دخی محو و مندرس اولدیغندن موره قلاعنه بش التی سنه‌دنبرو سوق اولنان اردولره ذخیره و مهمات یتشدیریله‌میوب بوحال ایسه میدانده ودشمن خارجی اولمسه بیله موجب پریشانی اوله‌جغی درت یوز سنه‌دنبرو دولت علیه‌نك رعیتنده بولنان روم طائفه‌سنك متجاسر اولدقلری عصیانك رفع وازاله‌سنه قدرتیاب اوله‌مامسیله متبین وتنظیم احوال عسکریه و سفریه‌یه تشبث واعتنا اولنمدیغی حالده دوام دولت تحت مخاطره‌ده ایدوکی آرتق عقول بسیطه اصحابنك دخی کرکی کبی منظورلری اولدیغنه مبنی اتفاق ارکان دولت ایله یکیچریلردن اشکنجی عنوانیله عساکر منتظمه ترتیبنه قرار ویریلوب قرق برسنه‌سی اواخرنده تعلیم وتعلمه شروع اولنمشیدی. لکن صنادید یکیچریان بوخصوصده اظهار مطاوعت و اعطای سند ایتمشلر ایسه‌ده امنیت جائز اوله‌میه‌جغندن عصیان وطغیان ایدرلر ایسه تأدیب و تربیه‌لرینه حاضر بولنمق ایچون طوپجی وخمبره‌جی ولغمجی وترسانه اوجاقلری رؤساسی وضابطانی ایقاظ اولندقدن بشقه روم اختلالی سببیله قره دکز بوغازینك جانبینی محافظلری اولان آغا حسن پاشا وعزت محمد پاشانك معیتلرنده بولنان ایکی اوچ بیك قدر سکبانك درحال استانبوله نقلی لوازماتی دخی تهیه ایتدیرلمشیدی فی الحقیقه ظن وتخمین اولندیغی اوزره تعلیمه مباشرت اولندقدن برآی کچرکچمز فئهٔ باغیه علم افرازشقاوت اولمق اوزره عقد اتفاق ایدرك قرق برسنه‌سی ذی القعده‌سنك طقوزنجی پنجشنبه کیجه‌سی باب عالی یی و آغا قپوسنی باصوب یغما ایتمشلر ایسه‌ده صدر اعظم یالیسنده بولنمغله ویکیچری اغاسی جلال الدین اغا دخی اختفا ایتمکله تعدئ اشقیادن مصون اولدیلر صدراعظم سلیم پاشا ومشار الیهما حسین پاشا وعزت پاشا ومعزول ومنصوب شیخ الاسلام وقاضی عسکرلر ودرس خواجه‌لری و رجال دولت سرای همایونده مجتمع اولوب سلطان محمود خان حضرتلری دخی بشکطاشدن سرای مزبوره کذار ایلدی . عساکر مرتبهٔ مذکوره فوج فوج سرای همایونه واصل اولمغله سنجاق شریف اخراج اولنوب سلطان احمد خان جامع شریفی مرکز حرکت اتخاذ اولندی . اشقیا ات میداننده واقع قشله‌لرده

مجتمع اولدقلرندن حسن پاشا وعزت پاشا وطوپجی باشی قره‌جهنم ابراهیم اغا وخمبره‌جی باشی دده اغا کندولرینه منسوب عسکر وایکی قطعه طوپ ایله اعزام اولندیلر. فئهٔ باغیه میدان قپولرینی سد ایله تحصن ایتمك ایسته‌مشلر ایسه‌ده طوپ صدمه‌سیله قپو قیریلوب برقاچ نوبت صالقم انداخت اولنه‌رق برمقدار اشقیا عازم داربوار اولمسنی متعاقب پراکنده وپریشان اولدیلر . قشله‌لر دخی درحال یاغلو پاچاوره ایله احراق اولندی . یکیچری اوجاغنك بقا ویاخود الغاسی بین الارکان تذکر اولندقده فیما بعد بونلردن حسن خدمت مأمول وامنیت جائز اولمامغله برغلبه واقع اولمشیکن اضاعهٔ فرصت اولنمامسنی رئیس الکتاب سیدا افندی وسائر اصدقا ایراد واتیان ایلمکله وارادهٔ سنیهٔ پادشاهی دخی بومرکزده متعلق اولمغله یکیچری اوجاغنك کلیاً الغا اولندیغی ممالك محروسه‌یه اعلان و یکیچری ضابطان ونفراتندن اسائت سابقه‌لری معلوم اولان بیکدن متجاوز اشقیا کرك درسعادتده وکرك منفالرنده اعدام اولنوب اهون شر اولانلرینك نفی وتبعیدیله اکتفا قلندی .

بشیوز سنه‌دن زیاده ممتد و وقوعات جسیمه‌یه مظهریتله اس اساسی مشتد اولان یکیچری اوجاغنك بویله اوچ بش ساعت ایچنده محو ونابود اولیویرمسی نفرت عامه‌یه مبتلا اولملرندن وبو دخی نظامات موضوعه‌لرینك بالکلیه محو ومندرس اولمسندن نشأت ایلمشدر . بمنه تعالی تفصیلاتی تکمله‌ده ایراد اولنه‌جق ایسه‌ده یالکز فقرهٔ آتیه‌نك بیانه شروع اولندی . مومی الیه دده اغا که اللی اوچ تاریخنده فریقلق رتبه‌سیله قرانتنه ناظری نصب اولنوب مأموریتنه نسبتله حفظی پاشا نامی ویرلمشدر . مشار الیه شویله سویلر ایدیکه واقعا یکیچریلرك ملحوظ اولان طغیانلرنده نه وجهله حرکت اولنه‌جغی اولجه مصمم بولنمش وطوپجی وخمبره‌جی اوجاقلری ضابطانندن بر درجه‌یه قدر امنیت النمش ایسه‌ده تمامیله اطمئنان حاصل اوله‌مامشیدی . وقعه‌نك ظهورنده درحال خاصکویده اولان خمبره‌جی قیشله‌سنه کیتدم قشله قپوسنده ضابطان و نفراتك مجتمع و بکا مترقب اولدقلرینی کورمکله بعض مرتبه تخوف وتلاشه دوشدم لکن ای اغالر وقعه معلومکز اولمشدر . نه یپاجقسکز دیدیکمده جمله‌سی یکزبان اوله‌رق سلطان سلیم خان مرحوم بزم اوجاغمزك تنظیمنه پك چوق همت ایلمش وحقمزده احسانلر ایتمشیکن هر نصلسه اووقعه‌ده یکیچریلره اتباعمزدن ناشی متهم اولدیغمزدن بولکه‌نك اوزرمزدن ازاله‌سی ایچون بر خدمت ابرازینه منتظر ایدك بناءً علیه شمدی ارادهٔ دولته جان وباش فدا ایتمکه حاضرز دیدیلر بن دخی اویله ایسه بیورك کیده‌لم دیدیکمده کمال سرعتله قایقلره بینوب و ارقمم صره یالی کوشکنه کلوب جانسپارانه خدمت ایلدیلر دیو توضیح افکار ایدر ایدی . سائر اوجاقلر وعلما واهالینك دخی عموماً متنفر بولنملری ایشك بویله سهولتله بتمسنی موجب اولمشدر .

ظهور سفر روسیه

بالاده مسطور اولدیغی اوزره موره جزیره‌سیله حوالیسنده بر یونان حکومتی تشکیلی روسیه‌لولرك نصب نفس اهتمام ایتدکلری شی اولوب بو خصوصده انکلتره و فرانسه دولتلرینك موافقتلرینی دخی قزانمش اولدقلرندن دول مشار الیهم طرفندن اقچه و مهمات وکوکللو ضابطان و نفرات اعطاسیله فسدهٔ روم اقدار اولنمغله برابر موره رعایاسنه امتیاز اعطا اولنمسنی هربار تکلیف ایتمکده ایدیلر اولجه مسلنك و مؤخراً رشید محمد پاشانك سیف سطوتیله آتنه دخی فتح اولنوب اشقیای روم کرکی کبی تضییق اولنمش و بو حالدن بر مدت دها دوام ایدر ایسه بالکلیه مقاومت اقتدارندن ساقط اوله‌جقلری میدانه چیقمش اولمسیله دول مشار الیهم سفراسی تکلیفات سابقه‌لرینی تشدید ایدوب مقدما موره قلاعی اهل اسلام النده بولنمق اوزره امتیاز طلب ایدرلر ایکن شمدی موره و حوالیسنك بالکلیه اهل اسلامدن تخلیه‌سنی و بر ویرکوی مقطوع ویرملك شرطیله ادارهٔ داخلیه‌لرینك کندولرینه ترکنی طلب و موافقت اولنمدیغی حالده ترك سفارت ایده‌جکلرینی قطعیاً بیان ایتدیلر طرف همایوندن دخی موره اهالیسی سلطنت سنیه‌نك تبعهٔ قدیمه‌سندن اولوب تأدیب و تربیه‌لری متحتم ذمت حکومت اولمغله اجانبك مداخله‌یه حقلری اوله‌میه‌جغی و بو بابده هر درلو حادثاتك اختیار قلنه‌جغی صورت متجلدانه‌ده افاده و بیان اولندیغندن سفرای مومی الیهم قرق اوچ سنه‌سی اوائلنده استانبولدن افتراق وانکلتره و فرانسه و روسیه‌لونك موره ساحللرنده طولاشمقده اولان سفن مجتمعه‌لری بغتةً هجوم ایله ناوارین لیماننده لنکر انداز اولان دونتمای همایونی اغراق و احراق ایلدیلر بو جهتله موره مصالحتی فنالاشمش و تکالیف مزبوره‌نك عدم قبولی حالنده روسیه‌لولرك اعلان حرب ایده‌جکلری مرتبهٔ وضوحه رسیده اولمش ایسه‌ده طرف سلطنت سنیه‌دن طونه ساحللرینه و موره جهتلرینه عساکر و مهمات ارسالیله ابراز متانت و صلابت اولندیغنه مبنی ایکی یوز قرق اوچ سنه‌سی شوالنده روسیه عسکری مفصل حدود اولان پروت نهرینی مرور ایله حرکات خصمانه‌یه مباشرت ایلدی.

آغا حسین پاشا طونه سرعسکری و قپودان دریا عزت پاشا وارنه محافظی تعیین و ارسال و طرف طرف مدافعه تشبثاتنه ابتدار اولنوب انجق دولت علیه عساکر منتظمه ترتیبنه اشتغال ایده‌لی ایکی سنه‌یه وارمقسزین روسیه سفری کبی بر بار کران آلتنه کیرمش و دونتمای همایون ناوارین وقعه‌سنده تلف اولمق حسبیله موجود اولان و یکیدن تدارك قلنان بش اون قطعه سفن حربیه قره‌دکزك محافظه‌سنه غیر کافی بولنمش اولدیغندن روسیه‌لولر

طوله‌جی وایساقجی وابرائیل قلعه‌لرینی ضبط واستیلا ووارنه‌یی براً وبحراً تضییق ایلدکلری خبرلری وارد اولدقده اولا وارنه‌یی تخلیص وبعده طونه ساحللرینه عزیمت ایتمك اوزره صدر اعظم سلیم پاشا سکز اون بیك قدر عسکر ایله قرق درت سنه‌سی اواسط صفرنده اعزام اولنوب ذات پادشاهی دخی داود پاشایه خروج و اوراده بولنان رامی قشله‌سنی مرکز موکب همایون اتخاذ ایتدیلر اوچ آی قدر محصوریتدن صکره وارنه قلعه‌سی کرفتار دست اعدا اولمغله محافظی بولنان عزت محمد پاشا صدر اعظمه اسناد قصور ورخاوتی متضمن خاکپای همایونه عریضه‌لر تقدیم ایلسنه وصدر مشارالیهك دخی وارنه‌نك تخلیصنه موفق اوله‌مامسنه مبنی عزل اولنوب مشارالیه عزت پاشا صدراعظم نصب اولندی غرائبدندرکه سلیم پاشا موکب صدارتده عزت پاشانی کوز حبسنه وضع ایدوب ترتیب مجازات شدیده عزمنده ایکن کندوسنه خلف اولمش وسلیم پاشانك کافهٔ اموال واشیاسی وحتی ادرنه‌ده برصرافه براقدیغی تحقیق کردهٔ عالی اولان بشیوز کیسه‌لك نقودی دخی عزت پاشایه احسان اولنمشدر .

دول ثلثه دونمالری موره‌یی ابلوقه تحتنه آلدریله موره سرعسکری ابراهیم پاشا بعد ازین اوراده عسکرینك ذخایر ومهماتنی تدارکده عاجز اولدیغندن وبروقتدنبرو پدری محمد علی پاشا مشارالیه ابراهیم پاشایی مصره جلب ایلك استدعاسنده بولندیغندن هرنقدر مساعدهٔ سنیه ارزان بیورلمامش ایسه‌ده بالضروره عسکرینی مستصحباً مشارالیه ابراهیم‌پاشا مصره عودت ودرحال موره‌یه برمقدار فرانسزعسکری چیقوب ید اسلامده بولنان برقاچ قلعه‌یی ضبط ایلدکلری خبری وارد اولدی فرانسه وانکلتره دوللری روسیه‌لو ایله متفقاً دونمای همایونی یاقش وعلناً روملره اعانه ایتمکده بولنمش ایسه‌لرده رسماً سلطنت سنیه‌یه اعلان حرب ایتمدکلرندن مقتضای وقت وحال الجاسیله استانبولدن مفارقت ایدن ایلچیلری دعوت اولندیغندن قرق درت سنه‌سی اواخرنده وارد اولدیلر وحقلرنده تکریمات فوق‌العاده اجرا اولنه‌رق ینه موره‌مصالحتی‌مذاکراتنه مباشرت‌قلندی

موسم شتانك تقربی ووارنه‌نك الدن چیقمسی سببلریله صدر جدید موکب صدارتی شمنی مشتاسنه ایصال ایلسیله برابر فحشیاته انهماکی وخلاف رضای عالی بعض حرکاتی شیوعنه وایفای خدمته مقتدر اوله‌میه‌جغی تحقق‌ایلدیکنه مبنی‌قرق درت سنه‌سی رجبنده معزول وموره محاربه‌لرنده ابراز شجاعت وتحصیل شهرت ایدن رشید محمد پاشا مقام صدارته موصول اولدی . مسقولونك ققفقاسیه اردوسی انابه وصخوم واخسقه وقارص قلعه‌لرینه استیلا ایتدکدن صکره ارضروم اوزرینه یوریمکده اولدیغندن وارضروم‌والیسی

وشرق سرعسکری اولان صدر اسبق غالب پاشا مدافعه‌نك امكانسزلغندن بحثله عقد مصالحه‌نك لزومنی عرض ایتمش ایدوکندن بو کیفیت فتور ورخاوته حمل اولنه‌رق عزل اولنوب اکینلی صالح پاشا شرق سرعسکری نصب اولندی . قرق‌درت سنه‌سی بوفلاکتلرله مرور وقرق بش سنه‌سی موسم حربی حلول ایلدکده تکرار مقاتلاته مباشرت اولنوب بعض محللرده اوفق تفك مظفریتلر ظهور ایتمش ایسه‌ده دشمن برقاچ آیدنبرو تضییق ایتدکده اولدیغی سلستره قلعه‌سنه استیلا وشمنیده اردوی همایونی محاصره ایلدی . شمنینك استحکامات موقعیه‌سی وایچنده اوتوز بیك قدر عسکر بولنمسی جهتلریله ضبط وتسخیری ناقابل اولدیغی مسقولرك معلومی اولدقده شمنی‌یی تحت محاصره‌ده طوتوب دیگر براردویی ادرنه‌یه طوغری سوق ایتلریله بالقانده وقزانلقده مدافعه‌سنه چالیشلدیغی حالده موفق اولنه‌مدیغندن وادرنه شهری استحکاماتدن خالی ایدوکندن قرق بش سنه‌سی صفرینك اواخرنده اول پای تخت قدیم گرفتار دست اعدا ومتعاقباً ارضرومك استیلاسی خبری دخی هویدا اولدی بناءً علیه هرنه صورتله اولورسه اولسون مصالحه‌دن بشقه چاره قالمدیغندن دفتردار صادق افندی وموالیدن امین بك زاده عبدالقادر بك وآمدجی کوسه عاکف افندی مرخص تعیین وادرنه‌یه اعزام اولنمغله قرق بش سنه‌سی ربیع‌الاولی اواسطنده شروط آتیه ایله عقد صلح قلندی .

ادرنه معاهده‌سی نامیله مشهور اولان اشبو معاهده حکمنجه موره حکومتی تصدیق اولندقدن بشقه کاملاً چرکستان وآخسقه قلعه‌لری روسیه‌لویه وافلاق اراضیسنده بولنان قلاع هدم اولنه‌رق امارته ترك قلنمش وممکلتینك وصربیه‌نك امتیازاتی تزیید واحکام والتی ناحیه علاوه‌سیله صربیه حدودی توسیع اولنمشدر تجارت تضمیناتی اوله‌رق بریچق وسفر تضمینی اولنه‌رق اون‌ملیون مجار التونی ویرلمك دخی جمله‌ٔ شرائطدن اولدیغی حالده مؤخراً روسیه ایمپراطوری کمال فتوتندن اوچ ملیونی عفو ایتمشدر .

سلطنت سنیه موره‌یه امتیاز ویرمامك سوداسیله بوقدر مال وجان اضاعه ایلدکدن صکره هم موره‌نك قراللق وجهله تصدیقنه وهمده ضایعات مذکوره‌نك اختیارینه مجبور اولدی اولوقتك اصحاب نفوذندن وسفر طرفلولرندن پرتو پاشا برلایحه‌سنده اگرچه مسقولویه غلبه امید اولنمز لکن بلامحاربه موره قراللغی قبول اولنورایسه یول اولور ویك چوق محللره سرایت ایدر بناءً علیه وسعمزی صرف ایتدکدن صکره بالمجبوریه اختیار ایلر ایسه‌ك دشمن هروقت بوقدر تکلف التزام ایلمز دیمشدر .

بونك محاکمه‌سی اوزون مقالاته محتاج ایسه‌ده طقسان اوچ سنه‌سنده بوقضیه‌نك عینی

مع زيادةٍ بزم دخی باشمزه كلديكندن بويله شيلر حكم زمانك اقتضاسنه تابع اولديغنی اعتراف ايتمك ضروريدر .

احوال بغداد

فصل سابقده ذكر اولنديغی اوزره بغداد ايالتی يوز سنه‌يه قريب زماندنبرو كوله‌منلر النده اولوب بونلر طرف دولت عليه‌يه اطاعت ابراز ايدرلرسه‌ده دولتك حكمی كڭينغی جريان ايتمز ايدی . ايكی‌يوزيكرمی التی تاريخنده مشهور حالت افندی بغدادك مخصصات سنويه‌سی اولان ايكی‌بيك كيسه‌يی تزييد ايتديرمك وبقايايی تحصيل ايلمك مأموريتيله اعزام اولنوب اولوقت والی‌بولنان سليمان پاشا بورالره يناشمديغندن حالت‌افندی موصله عودت وحائز اولديغی استقلال ويدنده بولنان فرمانلر موجبنجه بابان پاشالرينی وموصل واليسنی معيتنه بالاستصحاب بغداده رجعت‌وبالمخابره سليمان پاشانك‌قتليله‌ينه كوله‌منلردن عبداه اغايی مع‌الوزاره والی‌نصب ايلمش ومؤخراً بيوك سليمان پاشانك اوغلی سعيدپاشا مقام ولايته‌انتخاب قلنمش ايسه‌ده سوء اداره‌سی جهتيله پدرينك كوله‌لرندن داود افندی تغلب ايلديكندن ايالت بغداد مشاراليه داود افندی‌يه بارتبهٔ وزارت توجيه بيورلمشيدی بو ذات فضلادن واصحاب لياقت واقتداردن اولديغندن تزييد قوت ومكنتنه موفق اولوب حتی اوتوزطقوز تاريخنده ايرانلو ايله‌دولت عليه‌بيننه‌شقاق ظاری اولمغله ايرانلولرك شهزاده عباس ميرزا ومحمدعلی ميرزا معيتلريله ارضروم وبغداد طرفلرينه سوق ايلديكی ايكی‌اردونك برنجيسی شرق سرعسكری نصب اولنان جبارزاده جلال‌الدين پاشا عسكرينی پريشان ايلديكی‌حالده ايكنجيسنی مشاراليه داودپاشا منهزم ايلمش اولديغندن تجديد معاهده خصوصنده منافع كليه‌سی مشاهده اولنمشيدی سلطنت سنيه عساكر منتظمه ترتيبندن وموره وروسيه سفرلرينك تتابعندنناشی مصارف كليه‌يه مبتلا اولوب اگرچه بغدادده دخی عساكرنظاميه تشكيل قلنمش ايسه‌ده مخصصات سنويه‌نك تزييدينه بغداد خزينه‌سنك تحملی آشكار ايدوكندن مخصصات قديمه‌يی اون‌ايكی‌بيك كيسه‌يه ابلاغ ايتديرمك مأموريتيله دفتردار سابق صادق افندی قرق‌ايش سنه‌سنده بغدادده اعزام قلندی صادق افندينك احوال‌محليه‌يه لايقيله كسب وقوف ايتمكسزين بغداد واليلكنی داود پاشانك دائره‌سی متخيرانندن بعضيلرينه وعدايلسی كندوسنك سبب اتلافی اولديغی خبری طرف دولت عليه‌يه منعكس اولدقده بغداد ايالتی حلب‌واليسی لازعلی پاشايه توجيه ومعيتنه عساكر نظاميه وتجارلو سواريسندن مقدار كافی عسكر ترتيب وترفيق اولنه‌رق ارسال اولنمغله وبواوانده بغداد

وحواليسنده شدتلو برطاعون ظهور ايدرك داود پاشانك قوت ومكنتنى اضاعه ايتمكله طقسان كون محاصره‌دن صكره بغداد قلعه‌سى فتح وداود پاشا دردست اولنوب استانبوله كوندرلدى وكوله‌من طائفه‌سندن اكثريسى كرك اثناى محاربه‌ده وكرك بعدالفتح مقتول اولديغندن كوله‌من اوجاغى بالكليه منطفى اولدى داود پاشانك علم وفضلنه حرمةً وتپه‌دلنلى على پاشانك قتلى امثالى مثللو وزرانك وباخصوص مصر واليسى محمد على پاشانك موجب توحشى اولديغنه بناءً اعدامنه تصدى اولنميوب استانبولده اقامه اولنمش ومؤخراً بعض مناصبده بولندقدنصكره شيخ الحرم ايكن ارتحال دار بقا ايلمشدر .

احوال اشقودره‌لى مصطفى پاشا

اباً عن جد اشقودره واليسى بولنان مصطفى پاشا هنكام سفرده‌ودين سرعسكرى نصب اولنوب مسقولونك ادرنه‌يه تخطيسى اوانده معيتنده بولنان اون‌بش يكرمى بيك قدر ارنبود عسكريله فلبه‌يه جلب اولنه‌رق بردرجه‌يه‌قدر مصالحه‌ده حسن تأثيرى كورلمشيدى بعدالمصالحه روم ايلى ايالتى صدراعظم رشيدپاشا عهده‌سنده ابقا وارنبودلغك اصلاحنه مأمور بيورلمغله صدرمشاراليه‌ايله مصطفى پاشا بينته شقاق مستولى اولديغندن قرق‌يدى سنه‌سنده مشاراليه مصطفى پاشا صورت ظاهرده رشيدپاشا عليهنه وحقيقتده دولت عليه اوزرينه علم افراز طغيان اولوب بوسنه وارنبودلق طرفلرنده بولنان امرايى تحريك ايله‌صوفيه‌يه‌قدر تحت حكمنه آلمشيكن صدر مشاراليه عساكر نظاميه ايله برلپه‌ده مدافعه ومنهزم ايتمكله اشقودره قلعه‌سنده تحصن ايلدى وبرمدت محصوريت حالنده بولندقدنصكره نفسنى تسليمه مجبور اولدى . بودخى اصحاب علم ومعرفتدن اولوب عينيله داودپاشا كبى مظهر عفو همايون اولنمش وعصر عبدالمجيد خانيده مناصب عديده‌ده بولنه‌رق شيخ الحرم ايكن وفات ايلمشدر .

غرب اوجاقلرى وفرانسه‌لونك جزايره استيلاسى

فصل سابقده مسطور اولديغى اوزره غرب اوجاقلرى اوروپا دولتلريله حرب وصالحه مأذون اولوب تواريخ مختلفه‌ده اوروپالولر جانبندن يالكز جزاير غرب اوزرينه اون‌يدى دفعه هجوم واقع اولمشيكن ضبطنه مقتدر اوله‌مدقلرينه‌مبنى سفن تجاريه‌لرينك تأمينى مقصديله برمقدار بدل مقطوع اعطا ايدرك صلح اولورلرايديكه بوناپارته كبى برجهانكير بيله بووجهله عقد مصالحه ايلمشدر . حتى مورخ واصف افندى سفارتنامه‌سنده يازاركه ايلچيلكله اسپانياده بولنديغم اوانده جزايرلولر كليتلو مبالغ وهدايا اخذ ايدرك اسپانيالولرايله عقد صلح ايلمش اولملريله جزاير ضابطانندن برقاچ دايى ايله مادريد شهرنده ملاقات وسزك مدار تعيشكز

اسپانیا سفائن وسواحللرینی غارته منحصر ایکن نصل صلحه راضی اولدیکز دیو سؤال ایلدیکمده بو صلحك غایتی انجق ایکی سنه ممتد اوله بیلر و بو کره الدیغمز مبالغ وهدایا اغتنام ایده جکمز اموالدن زیاده‌در دیو جواب ویردکلرینی بیان وصلحلرینك مبنی علیهی وماهیتنی ایضاح ایلمشدر . اشبو جزایر مجاهدلرینك محاربات بحریه‌ده اولان ورزش والفتلری ونائل اولدقلری غلبه ومظفریتلری حیرتده عقول اوله‌جق درجه‌ده ایدی لکن اوروپاده صنایع حربیه واسلحهٔ ناریه ترقی ایتدکجه اولکی کبی دشمن کمیلرینه چاتوب رانپه ایتمك قابل اوله‌مدیغندن بازوی همتلرینه فتور کلمشیدی جزایر بکلر بکیسی حسین پاشا احوال عالمدن بی خبر برجاهل جسور وادخار ایلدیکی نقود وفیره‌یه مغرور اولمغله فرانسه تجار سفائنندن ضبط وتسخیر اولنان کمیلری ودرونلرنده بولنان مال وملاحلری فرانسه دولتی طلبه آغاز ایلدکده رد وتسلیم ایتمدکدن بشقه فرانسه قونسلوسی حقنده معاملهٔ بارده دخی اجرا ایلمش اولدیغندن اول امرده فرانسه دولتی جانب سلطنت سنیه‌یه عرض شکایت ایتمکله طرف دولت علیه‌دن جزایر والی و امراسنه خطاباً اصدار اولنان فرمان عالی مأمور مخصوص واسطه‌سیله تسیار ومطلوبات مذکوره‌نك اعاده وتسلیمیله برابر ترضیه ویرلمسی دخی امر وتذکار اولنمشیکن والیٔ مشار الیهك حمق و بلاهتی وامرا وارکاننك بوبابده مشارکتی اندفاع مضرتی حاصل ایده‌مدی مرویدرکه والیٔ مشار الیه طرف دولتدن کیدن مأموره قلعه‌نك متانت ورصانتنی وطوپلرینك جسامت وجبه‌خانه‌سنك کثرتنی ونقود مدخره‌نك وفرتنی تماشا ایتدیروب بوقدر قوت وقدرتله فرانسه‌لویه نصل سرفرو ایلیه‌یم دیدکده مأمور مومی الیه بوالتونلر بوجبه‌خانه‌یی طوپلره وضع ایدوب آته‌من دیو جواب ویرمش ایسه‌ده والیٔ غافل بوالتونلر بنده اولدقجه آدم تدارکنده زحمت چکلمز دیه‌رك رأی وقرارنده اصرار ایلمشدر . بناءً علیه برفیلو فرانسه دونماسی ایکی سنه قدر جزایر لیمانی آبلوقه ایله تضییق ایتدکدن صکره قرق یدی سنه‌سی اواسطنده برفرقه فرانسه عسکری طولون ترسانه‌سندن حرکت وخارج لیمانده قره‌یه خروج ایدوب جزایر قلعه‌سنی تحت محاصره‌یه آلدی درون قلعه‌ده آنجق درت بیك قدر ترك عسکری بولنوب پاشانك امیدوار اولدیغی عربان دخی امداده شتابان اولمامغله بش اون کون ظرفنده امکان مقاومت بالکلیه مندرس اولدیغندن حسین پاشا کندوسنك وامرانك اموال ذاتیه‌لریله چیقملرینی مقاوله ایدرك اموال وفیرهٔ حکومتی و دار الجهاده اولان جزایر قلعه‌سنی فرانسزلره تسلیم ایتدی وبوده بویله کیتدی . مؤخراً قلعهٔ مرقومه‌نك ردی جانب سلطنت سنیه‌دن فرانسه دولتنه تکلیف اولنمش و بعض مرتبه وعد دخی آلنمش ایسه‌ده

علت فرنکی کبی اتیام پذیر اوله‌مدی جزایر ملحقاتندن قسطنطینه قلعه‌سنی مرکز اتخاذ ایدینان مشایخ عرباندن شیخ عبدالقادر اون بش سنه قدر فرانسزلر ایله اوغراشمش ایسه‌ده بودخی بالآخره نیل مقصددن مأیوس اولمغله فرانسه‌لویه دخالت وانلرك التماسیله شام شریفه رحلت ایدوب اوراده عازم دارعقبا اولمشدر .

قرهمانلی خاندانندن طرابلس غرب بکلر بکیسی اولان یوسف پاشا فوت اولدقده بیوك اوغلی علی پاشا مقام امارته صاعد اولوب جانب دولت‌علیه‌دن دخی تصدیق اولنمش اولدیغی حالده برادرلری عصیانه قیام وطرابلسی محاصره‌یه اقدام ایتملریله علی پاشا طرف دولتدن استمداد ایتمش اولمسنه مبنی اللی ایکی سنه‌سنده برقاچ قطعه سفن حربیه ایله سکز طابور عسکر فریق نجیب پاشایه ترفیقاً ارسال قلنمشیدی . وصوللرنده علی پاشا قلعه قپولرینی آچوب عسکری ایچرویه آلمسی عقبنده نجیب پاشا کندو والیلکنی اعلان وعلی پاشانی بالجمله عیال وتوابعیله استانبوله اعزام ایلدی بوجهتله طرابلس ایالتی طوغریدن طوغرویه حکومت سلطنت سنیه‌یه کیرمش وعلی پاشانك قرنداشلری مندرس اولمش ایسه‌ده عربانك اطاعته آلنملری ضمننده قپودان دریا ظاهر پاشا کوندریلوب برقاچ سنه حرکات عسکریه متمادی اولمشدر . علی پاشا حقنده الطاف سنیه ارزان بیوریلوب اون بیك غروش شهریه تعیین وقوناق تخصیصیله توقیر اولندی لکن بوکیفیت تونس حکومتنك طرف دولتدن توحشنه بادی اولمغله نه نتیجه‌یی انتاج ایلدیکی بمنه الکریم محلنده توضیح اولنه‌جقدر .

احوال مصریه

عصر سلیم خان ثالثده قپودان دریا اولان کوچك حسین پاشا فرانسزلرك ید غصبندن مصری تخلیص ایتمك اوزره دونمای همایون ایله مأمور اولدقده کندوسنه منتسب بولنان قواله چورباجیسی حسین اغایه مکتوب کوندروب برمقدار ضابط ایله برایکی یوز کزیده عسکر طلب ایتمش اولدیغندن حسین اغا دخی یکنی محمد علی اغایی انتخاب ومعیتنه ترتیب ایتدیکی عسکر ایله ارسال ایتمکله حسین پاشا بونلری دونمای همایونه بالارکاب صوب مأموریته عزیمت ایتمشدی . بعد الفتح آرنبودلقدن وروم ایلینك سائر جهتلرندن کیدن طوائف عسکریه‌نك اکثریسی اوراده قالدقلری مثللو محمدعلی اغا دخی قالمش وکندوسی امی ایسه‌ده درایت و شجاعتله متصف وحکمت حکومته واقف تهدیدینی ایقاعه قادر برضابط متبصر اولمق حسبیله سرچشمه‌لك یعنی بالجمله باشی بوزوق عسکری سرکرده‌لرینك رئیسی مقامنه قائم اولمشدر .

سردار اكرمك عودتنده مصر واليسى نصب اولنان خسرو پاشا عساكر نظاميه ترتيبى وقشله بناسيله مشغول اولوب باشى بوزوق عسكرندن مصرى تخليه مقصديله بعض سركردەلره رخصت ويرمش ايسەده كذشته علوفەلرينى اعطايه مقتدر اولەمديغندن باشى بوزوق طاقمى عصيانه قيام ودفتردار جانى افندى‌يى اعدام ايتدكلرندن ماعدا خسرو پاشايى دخى فراره اجبار ايتلريله ميرميراندن ارنبود طاهر پاشا قائممقاملغه انتخاب وجانب سلطنت سنيەدن والى كوندرلمسى عرض محضر ايله استدعا اولندى .

قپودان سيدى على پاشانك برادرى جزايرلى على پاشا مقدما خيلى وقت مصرده اقامت ايدرك احوال مملكته كسب وقوف ايلديكنه وبو اوانده استانبولده بولنديغنه مبنى والى نصب وبحراً ارسال قلنوب آنجق حجازه مأموراً مصره وارد اولان يكيچريلر علوفه‌طلبيله طاهر پاشايى قتل ايتمش وكولەمن بكلرى دخى على پاشادن سوء قصد توهميله مصرده تقربنده تلف ايتديرمش اولدقلرندن مصر واليلكى خورشيد پاشايه توجيه بيورلدى ومكمل دائرەسى خلقيله قاهرەيه داخل اولدى ذكر اولنان وقعەلر بتون محمدعلى اغانك تصنيعاتى آثارندن اولديغى متيين اولمغله قولايلقله مصردن چيقارلمسى ضمننده خورشيد پاشانك انهاسى اوزرينه جده واليلكى رتبهٔ وزارتله محمدعلى اغايه توجيه قلندى ايسەده مشاراليه محمدعلى پاشانك معيتنده بولنان عسكرى طائفەسى ينه عصيانه آغاز وخورشيد پاشايى قلعەده محاصره ايلدكلرى خبرى در دولته واصل اولمغين فرناى شهرياريدن صالح بك ارسال وقنغى طرف قوتلو ايسه اكا ويرلمك اوزره برقطعه ابقا وبرقطعه توجيه فرمانى اصدار وتسيار اولندى . محمدعلى پاشا هداياى كليه اعطاسيله ميرمومى‌اليهى جلب ايتمكله مصرك محمدعلى پاشايه توجيهنى متضمن اولان فرمان ابراز اولنديغندن ايكى‌يوز اون طقوز تاريخنده ولايت مصر محمدعلى پاشا عهدەسنده تقرر ايلدى .

محمدعلى پاشا شمدى‌يه قدر كولەمن بكلريله خوش كچنوب اقتضا ايتدكجه واليلر عليهنده آنلرى دخى استعمال ايدر ايدى . زمام اداره يد اقتدارينه كچدكدنصكره بالطبع كولەمنلرك رقيب حكومت اولملرى حقنده اولان مضمرينى اظهار وبعضلرينى قوله آلەرق ديكرلرينى اوروب ازمكه شروع ايلدى . محمدعلى پاشانك كيديشى و مصرى تحصيل ايديشى سلطنت سنيەنك نظر دقتنى جلب ايتمكله ايكى‌يوز يكرمى برسنەسنده ايالت مصر موسى پاشايه واندن منحل اولان سلانيك وقواله سنجاقلرى محمدعلى پاشايه توجيه اولنوب موسى پاشا قپودان قدرى پاشايه ترفيقاً ودونماى همايونه اركاباً اسكندريه‌يه كوندرلدى . محمدعلى پاشا اسباب مدافعەنك استحضارينه مسارعتله برابر كندوسنك ابقاسنى متضمن مصر علماسى واشرافى

طرفندن تنظیم ایتدیردیکی عرض محضرلری قپودان پاشایه واستانبوله تقدیم وکلیتلو مبالغ وهدایا دخی تسیار ایتمکله موسی پاشا سلانیکه ارجاع ومحمدعلی پاشانک بیوك اوغلی ابراهیم بك که مشهور ابراهیم پاشادر رهن صورتیله استانبولده اقامت ایتمك شرطیله ایالت مصر محمدعلی پاشا عهده‌سنده ابقا قلندی . بوخصوص حقنده ارکان دولتك مذاکراتی متضمن اولان مضبطه خزینهٔ اوراقده محفوظ اولمغله منظور فقیر اولمشدر ایکی یوز یکرمی ایکی سنه‌سنده انکلتره دونماسی استانبول لیماننه ولوج وبش اون کون طرفنده خروج ایتدکدن صکره اسکندریه‌یه عزیمت وسکز اون بیك قدر عساکر بریه اخراجیله اسکندریه ورشیدی ضبط ایتدیکی زمانده محمدعلی پاشا کوله‌من بکلریله محاربه اوزره بولنمغله درحال کوله‌منلر ایله باریشوب بالاتفاق انکلیزلر اوزرینه هجوم ایلدیلر

وقوعبولان مقاتلاتده انکلیزلرك بك چوغی مقتول وبرمقداری دخی مرکزه دوکلمکه مجبور اولمغله دونمالری رجعت قهقری‌یه مبتلا اولدی ومحمدعلی پاشا تشریفات پادشاهی ایله تلطیف بیورلدی بوندنصکره برطرفدن مأمور اولدیغی حجازسفری تدارکاتنه اقدام وبرجانبدن دخی کوله‌من بکلرینك تنکیلنه نصب نفس اهتمام ایدوب کوله‌منلری مغلوب واقطار مصریه حاصلات واداره‌سنه مداخله‌لرینی قطع ایتدکجه حکومتك وقع ونفوذی وواردات واقتداری ترقی ایتمکده ایدی نهایت حجازه اردو چیقاره‌جغی کون آلایده بولنمق اوزره مصرده موجود اولان کوله‌من بکلرینی قلعه‌یه دعوت وترتیب ایتدیکی عسکری بغتةً اوزرلرینه هجوم ایتدیروب برآنده برقاچ یوز امرا وکاشف اتلاف ایتدیردیکی مثللو اطراف ونواحیده بولنانلرك دخی اکثری اله کچیریلوب قتل واعدام وبرمقداری افریقا چوللرینه وطرابلس طرفلرینه فراره اجبار اولندی وکوله‌من اوجاغی بالکلیه سوندی وبو دفعه‌ده بیکدن متجاوز بهادران چراکسه محو ونابود اولدی یوقاروده بیان اولندیغی وجهله حرمین شریفینی وهابی طائفه‌سندن تخلیصه موفق اولمسی بین الاسلام موجب توافرشان وشهرتی اولمغله برابر مصرك زراعت وعمارتی تزیید وباخصوص نهر نیلدن اسکندریه‌یه آچدیغی جدول که محمودیه نامیله مشهوردر اقطار مصریه‌نك فوق العاده ثروت وترقیسنی استلزام ایلدیکندن محمدعلی پاشانك موفقیتلری دللرده داستان اولمغه باشلادی صدر اسبق یوسف کامل پاشا محمدعلی پاشادن استماعاً روایت ایدر ایدی که ایالت مصری اون اوچ بیك کیسه وارداتله بولوب بوواردات ایکنجی سنه‌سی اون سکز بیك کیسه‌یه ترقی ایتمشیکن اوچنجی سنه‌سی اون بیك کیسه‌یه تنزل ایتمشکه غالبا بونك سببی انکلیزلرك اسکندریه ورشیدی ضبط ایتملری غائله‌سی اولمشدر . دردنجی سنه اوتوز بشبیك کیسه‌یه چیقوب بعده ترقی ایده ایده

محمد علی پاشانك اواخر ایامنده غیراز برالشام درت یوزبیك کیسه‌یی تجاوز ایلدیکی محققدر . بو ترقینك برمقداری فیئات مسکوکاتك تقریباً بش مثلی زاده‌سنده تزاید ایتمسی قضیه‌سی ایسه‌ده قسم اعظمی کوله‌من بکلرینك مضبوطاتی اولان اراضینك حکومته انتقال ایلمسندن وزراعت وتجارتك تکثرندن منبعث اولمشدر .

طرف دولته ویریلان مال مقطوع بالترقی اون ایکی بیك کیسه‌یه بالغ اولمش ایسه‌ده حاصلاته نسبتله پك جزؤی بولندیغندن ومحمد علی پاشانك عزمی قوی وافکاری بلند ایدوکندن کندوسنه قالان مبالغ کلیه ایله برطرفدن عساکر منتظمه ترتیب وتکثیریله طوپ وتفنك وباروت فابریقه‌لری وترسانه وحوض انشاسی مثللو لوازمات حربیه‌یه اقدام ایدر وبرجانبدن دخی کوله‌لرندن واولاد اهالیدن اوروپایه شاکردان ارسال ایدرك علوم حربیه وفنون ریاضیه‌یه مالك آدم یتشدیرر و آوروپا ارباب معارفندن جلب ایلدیکی اشخاص واسطه‌سیله هم نظامات عسکریه‌سنی اکمال وهمده شکر ومنسوجات فابریقه‌لری انشا ایتدیرمك کبی وسائط تمدن وترقی‌یه اهتمام ایلر ایدی مع مافیه بووجهله دول مستقله‌ده جاری اولان قاعده وآیینه تطبیقاً تدارکات حربیه‌یه مباشرت ایتمسی نزد سلطنت سنیه‌ده قرین جواز اوله‌میه‌جغی طبیعی بولنمسنی درپیش مطالعه ایدرك بونك ازالهٔ تأثیری مقصدیله طرف همایونه ومتنفذان مقربینه وسائر ارکان دولته پیدرپی هدایای کلیه تقدیم ایده‌کلدیکی کبی ممالك محروسه‌نك هرجهتندن حج شریفه کیدن علما ومشایخ واشرافه پاره‌لر وهدیه‌لر ویرر وبعضلرینه کیزلوجه ماهیه ووظیفه‌لر تخصیص ایدرك عامهٔ ناسك قلوبنی جلبه بغایت اعتنا ایدر ایدی حتی یوسف کامل پاشادن استماع اولنمشدرکه کمرکجی عثمان پاشانك سلحدار علی اغایه چوق پاره ویره‌کلدیکی وبرکره اوچیوز کیسه بردن تقدیم ایلدیکی بالمناسبه محمد علی پاشانك حضورنده تقوه اولندقده اوچیوز کیسه‌نك لقردیسمی اولور بن سلحدار اغایه بالدفعات آغرنجه آلتون اعطا ایلدم دیمشدر . رجال دولتعلیه‌دن مشهور حالت افندی وهابی غائله‌سی بتدکدنصکره که تقریباً اوتوز بش تاریخلریدر شام وحلب ویاخود بغداد وموصل ایالتلری برلشدیریله‌رك صورت تلطیفده محمدعلی پاشانك بو قدر خدمت وموفقیتی اوزرینه بو وجهله ازعاج اولنمسی لایق شان سلطنت دکلدر دیه‌رك منعنه نصب نفس اهتمام ایلدیکی مرویدر . سرعسکر اسبق سلیمان پاشا مرحوم که سرای همایوندن مخرجدر مصر مسئله‌سنك ظهوری اثناسنده بررسم کونی سرای همایون اغالرینك متحیزانیله برابر برمعتاد حضور همایونده قائم ایکن سلطان محمود خان حضرتلری سلحدار اغایی مؤاخذه‌یه باشلامغله اغالر طشره‌یه چیقمق استدکلرنده صالیویرمیوب وقعهٔ مذکوره‌یی تذکار واغالره خطاباً محمد

علی پاشانك بو درجه‌یه گلمسنك سببی بو احمقدر دیو سلحدار اغانی ارائه ایتمش ایدوکنی نقل ایله تأیید روایت ایدر ایدی

استانبولده یکیچریلرك الغاسندن اول محمد علی پاشا مصرده عساکر منتظمه ترتیب وتأسیس ایدوب موره‌ده ابراهیم پاشا معیتنده استخدام ایتمش ومحسناتی دخی کورلمش ایدی روسیه سفری ظهورنده جانب دولت علیه‌دن وقوعبولان طلب اوزرینه اون ایکی بیك عساکر نظامیه وعد وترتیب ایتمشیکن او آرالق مصر آلتونلرینك قیمتی بر مقدار تنزیل اولنمغله بونی بهانه ایدرك عساکر مرتبه‌یی کوندرمیوب یکرمی بشبیك کیسه قدر اعانهٔ نقدیه ارسالیله اکتفا ایلدی بلا استیذان موره‌دن عسکرینی چکمسی ومسقوسفرینه اعانهٔ عسکریه‌ده بولنمامسی بر وقتدنبرو حقنده مضمر اولان شبهه‌یی تأیید ومرکز مطاوعتکاریدن انحرافنی تحقیق ایتمکله روسیه سفری بتدکدن وبغداد تسخیری حاصل اولدقدن صکره صدر اسبق سلیم پاشا شام والیسی نصب اولنوب علی روایة مصرده بر حادثه احداثیله محمد علی پاشانك تنکیلی اسبابنه چالشمق اوزره مأموریت خفیه ویرلمش ایمش ومحمد علی پاشانك ایسه اقچه قوتیله اندرون همایونده و ارکان دولت ایچنده متعدد جاسوسلری اولدیغندن کیفیته کسب اطلاع ایدرك ذکر آتی تشبثاتنه ابتدار ایلدی چونکه محمد علی پاشا یکرمی اوتوز بیك عساکر نظامیه و قپاق وفرقتین اوله‌رق اونبش یکرمی کمی‌یه مالك اولوب اوته‌دنبرو ارزوسی دخی شام وحلب ایالتلرینی حوزهٔ حکومتنه الحاق ایتمك ایدی حتی بو صورت ارکان دولتك مجزومی اولدیغندن وقت سفرده شرق سرعسکری غالب پاشا مذکور ایالتلرك محمد علی پاشایه تفویضیله اناطولی حدودینك محافظه‌سنی عهدهٔ اقتدارینه تودیع ایتمك حکم زمان ایجابندن اولدیغنی یازمش اولدیغندن بوکیفیت غالب پاشا حقنده موجب اغبرار همایون اولمشیدی جزار احمد پاشادن صکره عکا والیسی اولان عبداه پاشا چندسنه مقدم فرمانلی اولدیغی حالده محمدعلی پاشانك توسط وشفاعتیله مظهر عفو پادشاهی اولمشیکن محمدعلی پاشانك عکایه فرارایدن کوله‌لرینی ویرمامسندن طولایی بینلرنده حاصل اولان مخالفت اوزرینه محمدعلی پاشا سوق ایتدیکی عسکر ودونمنا قوتیله عکایی تضییق وتسخیر ایدیوب عبداه پاشایی استانبوله ارسال ایلدی وبعض وسائط ایله شامده اختلال احداث ایدوب والی بولنان سلیم پاشایی اتلاف ایتدیرمکله شام اهالیسی مؤاخذهٔ دولتی درپیش ملاحظه ایدرك محمد علی پاشایه دخالته مجبور اولدیلر بوبابده نصائح وتهدیدی حاوی اصدار وتسیار اولنان اوامر علیه‌دن برثمره حاصل اولمیوب باخصوص محمد علی پاشانك اشقودره‌لی مصطفی پاشایی عصیانه تشویق ایلدیکی مرکز ثبوته وارمغله طرف

شیخ الاسلامیدن ویریلان فتوای شریفه که بالجمله معزول شیخ الاسلاملر ایله صدور علما ومشهور درس خواجه‌لرینك امضالریله دخی توثیق وتصدیق اولنمشدر انك موجب شریفی اوزره محمد علی پاشا ایله عونه‌سنك تدمیری ضمننده ادرنه والیسی اغا حسین پاشا سردار اکرم ومصر والیسی نصب اولنوب معیتنه ترتیب اولنان اوتوز بیك قدر عساکر منتظمه وغیر منتظمه ایله اعزام قلندی .

عساکر عثمانیه‌نك طلیعه‌سی اولان اینجه بایراقدار اوغلی محمد پاشا معیتنده‌کی باشی بوزوق عسکریله میرلوا بکر پاشا قوماندەسنده بولنان اوچ آلای پیاده ومیرالای عصمت بکك سواری الایی حمص وحورانه واصل اولدقلری کون ابراهیم پاشا یدی الای پیاده وبش الای سواری ایله حمصه داخل اولمغله وسردار اکرم مدیق قلعه‌سنده وجیوش دولتعلیه مذکور ایکی نقطه‌نك اره‌سنده واقع اوتوز ساعتلك مسافه‌ده طاقم طاقم کلمکده بولنملریله قاعدهٔ حربیه‌یه توفیقاً عسکرك اجتماعیله حربه مباشرت لازمه‌دن ایکن امرای عسکریه جاهل وحرکات عسکریه‌دن غافل اولدقلرندن قرق سکز سنه‌سی اواخر محرمنده ذکر اولنان طلیعه فرقه‌سی همان جنکه کیریشوب بوزولدیلر بوانهزام کیروده اولان عسکره وسردار اکرمه موجب دهشت وتلاش اوله‌رق اولا حابی طوتمق ایچون اولجانبه حرکت ثانیاً اسکندرونه کلان مهماتی محافظه ایتك مطالعه‌سیله اسکندرونه رجعت ایدرك یتمش سکسان ساعتلك مسافه‌نك قطعیله عسکرده تاب وتوان قالمیوب برطرفدن قولرا علتی دخی ضایعات کثیره‌یی موجب اولدیغندن اردی همایونك ایلروطوتاریری قالمدی بناءً علیه سردار اکرم عزل واوجوازده بولنان صدراسبق رؤف پاشا قائممقام ومشارالیه محمد پاشا سرعسکر نصب اولندی . مسقوسفری ختامندن برو ارنبودلق اصلاحیله مشغول اولان صدراعظم رشید محمد پاشا معیتنده بولنان عسکرك برمقداریله استانبوله جلب وابراهیم پاشا اوزرینه مأمور ایدیله‌رك اولکی اردودن دهامکمل براردو ترتیبیله اعزام قلندی ابراهیم پاشا قونیه‌یه کیرمش وموسم شتادخی حلول ایتمش اولدیغندن صدراعظم بهاره‌قدر آق‌شهرده اقامت وخفیف سواری ایله قونیه‌یی تحت محاصره‌یه الوب مصر ایله مخابراتنی قطع ومحتاج اولدیغی لوازم ومهماتك ورودینی منع ایله تضییق ایتمك افکارنده ایدی .

زیرا اولوقتك حکمنجه قونیه‌نك اطرافنده بولنان والی ومتصرف ومسلملرك بشرالتیشر یوزقدر قپولری خلقی اولدیغندن قریب وبعید بونلری قونیه‌نك اطرافنده دور ایتدیره‌رك ممکن اولان تضییقاتی اجرا ایتدیرمك قابل ایدی لکن سلطان محمود خان حضرتلری حسین پاشا اردوسنك پریشانلغندن پك زیاده متأثر وراحت وآرامی منسلب

اولمغله صبره اقتداری قالمیوب اولوقت مابین همایون مشیری بولنان فراری احمد پاشانک ارسال وبلاافاته وقت حربه مباشرت اولنمسی قطعیاً امر ایلدی بناءً علیه قرق سکز سنه‌سی رجبنک اواخریله کانون اول اوائلی ایدی که آق شهردن حرکت وقونیه صحراسنه مواصلت اولنوب شدت شتادن ناشی موقع طوتمق واستحکام یاپمق کبی شیلره زمان وامکان مساعد اولمدیغندن همان عسکرک ایاغی توزیله حربه مباشرت قلندی التی ساعت قدر جنکه دوام اولنوب آثار غلبه نمایان اولمش وصدر اعظم قونیه درونده عسکر صوقمق ایله مشغول بولنمشیکن هوا غایت سیسلی اولدیغندن واقشام تقرب ایلدیکندن صدر مشارالیه کندو عسکری اولمق ظنیله دشمن سواریسی ایچنه کیریویرمکله اسیر دوشدی وبونک درحال شیوعی عساکر عثمانیه‌نک رجعتنه بادی اولدی عساکر عثمانیه جیوش مصریه‌نک ایکی قاتی درجه‌سنده ایسه‌ده مصر عسکری هم معلم وهمده فرانسز جنراللرندن اولوب سلیمان پاشا نامیله مشهور اولان برفن حرب ماهرینک ترتیب وپلانی تحتنده اولمغله نائل غلبه اولدیلر .

بو وقعه اوزرینه ایش کسب اهمیت ودهشت ایلدیکندن سلطان محمود خان حضرتلری روسیه ایمپراطورندن استعانه ایتمکله سنهٔ مزبوره ذی القعده‌سی اواسطنده برفرقه روسیه عسکریله برفیلو دونما بوغاز ایچنده واقع خنکار اسکله‌سنه وارد اولدی .

وابراهیم پاشا دخی کوتاهیه‌یه کلدی عقب وقعه‌ده طوپخانه مشیری خلیل پاشا وآمدی رشید بک که صدر اسبق مشهور رشید پاشادر مصره اعزام اولندقلری مثللو روسیه‌لو طرفندن دخی مأمور مخصوص کوندرلمش وانکلتره وفرانسه دولتلری سریعاً ایشه برنتیجه ویرمز ایسه بک بیوک وقعه‌لرک ظهورینه سبب اوله‌جغنی تفرس ایدرک انلر طرفندن دخی محمد علی پاشایه اجرای نصایح وتهدیدات اولنمش اولمغله محمد علی پاشانک عهده‌سنده بولنان مصر وکرید ایالتلرینه الحاقاً شام وحلب وصیدا ایالتلرینک وابراهیم پاشانک عهده‌سنده بولنان جده والیلکنه الحاقاً اطنه ایالتنک توجیهیله اصلاح ذات البین اولنمسی قرارلشدیرلدی ورشید بک استانبوله بعد العوده کوتاهیه‌یه کیدوب ابراهیم پاشایی ارجاع ایلدی .

سرعسکر سابق نامق پاشا که قدمای ارکان دولتدن اولوب وجودیله افتخار اولنور وهر وقتده طوغریسی سویلر برذات اولدیغی جمله‌نک معلومیدر اللی تاریخنده میرلوالق رتبه‌سنی حائز ایکن محمد علی پاشا حقنده اوروپا دولتلرینک افکارینی یوقلمق ودولت علیه‌یه نافع برصورت استحصال ایتمک اوزره سفارت مخصوصه ایله اوروپایه کوندرلمش وانکلتره‌دن بدأ ایله فرانسه ونمچه وپروسیا وروسیه حکمدارلریله کوریشوب بوبابده استحصال ایلدیکی معلوماتی کلوب سلطان محمود خان حضرتلرینه عرض ایتمشدر مشارالیهدن

شو وجهله مرویدرکه محمدعلی پاشا کوندن کونه تزیید قوت وتکثیر ثروت ایتمسیله برابر دولت علیه‌نك کرفتار اولدیغی مهاجمات خارجیه وداخلیه‌دن ناشی اعادهٔ اقبال ایتمسنی غیرممکن کبی کوردیکندن سلطنت عثمانیه‌یه وارث اوله‌بیلمسنی ذهننده قرارلاشدیرمش وبونك مقدماتنی استحضاره نصب نفس اهتمام ایتمشیدی . اوغلی ابراهیم پاشانك موره‌یه مأموریتنده چونکه اوجه عساکر منتظمه ترتیبنه موفق اولمش اولدیغندن عصاة رومی تنکیل واستیلا ایلدکلری قلاعی استرداد ایلدی ویالکز طاغلرباشلرنده بعض اشقیا فرقه‌لری قالدی بوحال اوروپالولرك مشهودی اولدقده یونان حکومتنك تأسیسی بین الدول مقرر اولدیغندن بوایشدن ال چکمسنی محمدعلی پاشایه تبلیغ ایلدیلر مشارالیه‌دخی شمدیکی حالده کندوسنك اورادن چکلمسی دولت علیه دوشمانسنك امحاسنه موقوف اولدیغی واولوقت خط رجعت منقطع اولدی اعتذاریله عسکرینی موره‌دن جلب ایده‌بیله‌جکنی تعهد ایتمکله قوارین وقعه‌سی ظهورو ابراهیم پاشا دخی عسکرینی بالاستصحاب مصره عودت ایلدی بونك اوزرینه روسیه محاربه‌سی آچیلوب اون ایکی بیك عسکر امداد کوندرمك اوزره تعهد ایتمشیکن بعض اعذار واهیه سردیله آنی دخی بدله ربط ایتدیردی و ایکی اوچ سنه مرورنده اجرای مافی الضمیره قیلم ایلدی .

بو روایتی مؤید اولمق اوزره لطفی افندی تاریخنده مسطور بعض خطوط همایونده (محمد علی موره حقنده اوروپادولتلریله مذاکرات ومقالاته کیرشمش بونه دیمکدر هیچ بروالینك بویله شیلره لیاقت و استحقاقی وارمیدر) مألنده بعض فقره‌لر واردر لکن نه چاره‌که اولوقتلرده محمدعلی پاشانك بوتصمیماتنی احاد ناسه دکل ارکان دولتك اکثریسنه آکلاتمق غیرقابل ایدی . چونکه محمد علی پاشا اصحاب خروجك دول قدیمه حقنده اختیار ایده‌کلدکلری ابن خلدونده مسطور اولان قاعده و مسلکه تمامیله توفیق حرکت ایدر ایدی بناءً علیه حکمت بین اولان ذوات محدوده‌دن غیری کافهٔ خلق محمدعلی پاشا دولتك صادقی اولوب تنظیم احوال نخبهٔ آمالی و مسقودن اخذ انتقام نتیجهٔ مقصد مافی البالیدر اعتقادنده ایدیلر حتی بوافکارك بقیه‌سندن اوله‌رق لطفی افندی بیله تاریخنده حیف صد حیف‌که بعض ارباب نفاق پادشاه آنام ایله بویله بروزیر ذی قدرتك آره‌لرینی بوزدیلر دیو تأسف ایدر .

ارباب نفاقدن مراد خسرو پاشادر چونکه بین الانام مشهور اولدیغی اوزره خسرو پاشانك تا مصر والیلکندن برو محمدعلی پاشایه غیظ وخصومتی اولوب دائما علیهنده بولنور ایمش . حالبوکه خسرو پاشانك الی وقته مصردن موظف اولدیغی صکره‌دن

تحقق ايلدی معمافيه خسرو پاشا مصردن پاره آلمغله سلطنت عثمانيه يه اولان صداقت واستقامتنه خلل كلميوب هم پاره آلور وهمده دولت عليه حقنده اولان تصميمات مضره‌نك اندفاع وازاله‌سنه چاليشور ايدی ظاهرده مصالحت بتمش ايسه‌ده حقيقتده تداركات وتهيئاته دوام اولنمسی ضروری ايدی چونكه ابراهيم پاشا قونيه ايله اطنه‌نك آره‌سنده واقع كولك بوغازينی استحكامات جسيمه ايله ترصين ايدوب مصرده دخی دونمانك تزييدينه اقدام وعساكر نظاميه‌نك تكثيرينه اهتمام اولنمقده و ايالات سائره‌نك مقطوعات معينه‌لرينك اعطاسنده تسامح وخصوصات سائره‌ده مستبدانه معامله قلنمقده ايدی صدراعظم رشيدپاشا كوتاهيه‌ده موقوف ايكن معزول وصدر اسبق رفقی ثابت پاشا صدرصدارته موصول اولوب بش اون كون صكره رشيد پاشانك سبيلی تخليه قلنمغله استانبوله كلمش وايكی يوز اللی سنه‌سی اواسطنده سيواس ايالتی ومؤخراً ديار بكر وخربوت طرفلرينك اداره‌سی عهده‌سنه تفويض ومعيتنه براردو ترتيبيله صورتا كردستانك اصلاحنه مأمور ايدلمشيدی خيليجه كردستانده اصلاحاته دخی موفق اولمش ايسه‌ده اساس مأموريتی اولان مصرلو مدافعه‌سنه حاضرلنمقده ايكن اللی ايكی سنه‌سی شعبانده مرتحل دار آخرت اولمغله عهده‌سنده بولنان ديار بكر وسيواس ورقه ايالتلری بارتبهٔ وزارت كوتاهيه فريقی حافظ محمد پاشايه توجيه بيورلوب اردوی همايونك استكمالنه اعتنا ايدلدی .

پروسيا مارشالی مشهور مولتكه اولوقت خدمت دولت عليه‌ده وحافظ پاشا اردوسنده ايدی آنك رأيی اردوی همايون فرات نهرينی كچميوب يالكز ارائهٔ سطوت و مهابتله اكتفا ايدلديكی حالده آز وقت ايچنده مصرعسكرينك طبيعتيله پريشان اوله‌جغی مركزنده ايديسه‌ده طرف همايوندن جنكه مباشرت اولنمسی خصوصنده تأكيد وتعجيل بيورلمقده اولوب حتی قرنای شاهانه‌دن محمد علی بك كه صكره داماد وصدر اعظم اولمشدر تنفيذ مرادشاهی ضمننده اعزام اولنمشيدی بنابرين اللی بش سنه‌سی ربيع الاولنده حافظ پاشا اردوی همايونی مستصحباً فرات نهرينی مرور و حلب جوارنده واقع نزيب نام محلده محاربه‌يه آغاز ايدوب سوء تدبير ثمره‌سيله معسكرعثمانی بوكره دخی رهين انهزام وپريشانی اولدی .

سلطان محمود خان حضرتلری مصروقوعاتيله خواب وحضوردن مهجور اولديغندن دفع اندوه وملال قصديله استعمال ايلدكلری مشروبات شديده طبع همايونلرينی تغيير ايتمكله چامليجه‌ده واقع اسما سلطان باغنه نقل بيورمشلر ايدی .

خبر انهزام واصل اولمقسزين اللی بش سنه‌سی ربيع الآخرينك اون طقوزنجی

كونى اللى التى ياشـنده وسلطنتنك اوتوز ايكنجى سنه‌سنده مرتحل دار آخرت اولوب وصيتلرى موجبنجه ديوان يولنده واقع اسما سلطان سرايى عرصه‌سنه دفن وبعده مكلف تربه بنـا قلندى خاقان مرحوم حضرتلرى يوز اللى سنه‌دنبرو كلان پادشـاهلرك اعظم واعقليدر هنكام سلطنتلرى دولت عليه‌نك اوان انحطاطنه تصـادف ايلديكندن ممالكجه خيلى ضايعات واقع اولش ايسه‌ده برمدتدنبرى طوائف‌ملوك حكمنه كيرمش اولان اعيان ودره بكلرينك ازاله‌سـيله حديقهٔ سلطنتى خار آزاردن تطهير ايلدى باخصوص بغـاة عسكريه‌يى تأديب وجنود منتظمه تأسيسنه موفق اولملرى غيور ومقدم ومصـالح دولتك وخدمهٔ سلطنتك دقايق احوالنه واقف تهديدينى ايقاعه قادر وبالذات ادارهٔ دولته مقتدر برشهريار جليل المآثر ايدى .

جلوس سلطان عبدالمجيد خان حضرتلرى

بيوك شهزاده سـلطان عبدالمجيد خان حضرتلرى اورنك عثمانى اولوب صـدارت عظمى مجلس والا رئيسى خسروپاشايه ومجلس والارياستى سافى رؤف پاشايه وسرعسكرلك چندكون اولجه تجارت ناظرى نصب اولنان خليل‌پاشايه ونظارت مذكوره سرعسكرلكدن انفصال ايدن سـعيد پاشايه توجيه بيورلدى . ايرتسى كون نزيب انهزامى خبرى و بش اون كون صكره قپودان دريا فوزى احمد پاشانك دونمای همايونى اسكندريه‌يه كوتوروب محمد على پاشـايه تسليم ايلديكى پيام غريبى واصـل اولدى . چونكه احمد فوزى پاشـا معتمد ومؤتمن محمودخانى ايدى . اولوقت كسب اشتهار ايدن روايته نظراً كويا سـلطان محمود خان حضرتلرى خليل پاشا وخسرو پاشادن ساب امنيت ايله بعض مرتبه‌وسوسه‌يه مبتلا اولدقده احمد فوزى پاشـا شهزادهٔ جوانبخت حضرتلرينه سـوء قصـدى درعهده ايتمش ايدوكندن شمدى جلوس همايون وقوعنى وخصماسندن خسرو پاشا وخليل پاشانك صدراعظم وسرعسكر اولدقلرينى استماع ايله جان‌خوفنه دوشوب بوخيانتى اختيارايتمشدر. شويله‌كه دونمای همايون قلعهٔ سلطانيه‌ده ايكن تبدل سلطنت خبرى واصل اولدقده احمد پاشـا كتخداسى بولنان شريف اغا وانك اوغلى اولوب رياله‌ٔ همايون اولان عثمان بك كه تحول حكم زمان ايله مؤخراً استانبوله كلوب مع‌الوزره بوسنه واليسى اولمشدر. انلرايله بالمذاكره صورت فرارى قرارلاشديردقدن صكره امراى بحريه‌يى بعض اقوال ابلهفريبانه ايله اغفال ايده‌رك همان حركت ومصره طوغرى عزيمت ايلديلر .

دونمای همايونك بووجهله كيديشى اركان دولته موجب انديشـه اولمغله مجلس والا كاتبى محسن افندى‌يه بريسى احمد پاشانك ابقاسنى وديكرى قپودانهٔ همايون بولنان مصطفى

پاشانك قپودان دريا لقبنى متضمن ايكى فرمان ويريلوب اولابقا فرمانى اعطا ايله احمد پاشايى اغفال وبعده مصطفى پاشانك مأموريت فرمانى ابراز ايله اجراى مأموريت ايتمسى تعليم قلنەرق مخصوص واپور ايله اعزام قلندى. مومى ايله محسن افندى ردوسدن ايلروده دونمای همايونه مواصلت واحمد پاشايه ابقا فرمانى اعطا ايلدكده احمد پاشا فرمانى قرائت ايتديروب محسن افندى يى كتخداسى شريف اغايه مسافر ويردى. ومحسن افندى كرك مصطفى پاشا وكرك امراى بحريه ايله ملاقات قپولرى مسدود اولديغنى كوروب شايد تحرى اولنور خوفيله مصطفى پاشانك مأموريت فرمانى دكزه آتمغه مجبور اولدى. اكر مصطفى پاشانك قپودان پاشالغى رسماً اعلان وفرمانى دخى طوغريجه كندوسنه اعطا اولنمش اولسيدى احمد پاشانك هيچ برشيئه قادر اولەميەجغى بديهى ايكن اركان دولتك عقلالغى ايشى مشكلاته كرفتار وبالعكس احمد پاشانك ابقا فرمانى تقويهٔ نفوذ واجراى مافى الضميرى امرنده تسهيلاتى استلزام ايلدى. خارجيه ناظرى رشيد پاشا مصر عليهنه دول معظمه ايله عقد اتفاق ايچون ايكى سنەدنبرو اوروپاده بولنوب موفق دخى اولمشدى. تبدل سلطنت عقبنده استانبوله كلوب اللى درت سنەسنده اجراسى تصميم اولنمشيكن بالايجاب تأخر اولنان تنظيمات خيريەيى اعلان واجرا ايتديردى بوبابده كلخانەده قرائت اولنان خط همايون ايله سنهٔ مزقومەده تنظيماتك ايلرويه تعليقنى متضمن اولا فرمان عالى صورتلرى دستور نامنده اولان مجموعەده مسطوردر.

مصر محاربهٔ اخيرەسى

انكلتره واوستريا وپروسيا وروسيه دولتلريله باعهدنامه عقد اتفاق اولندى. فرانسه دولتى محمد على پاشانك مجلوبى اولديغندن قرال بولنان لوى فليپ وخارجيه ناظرى كيزو بواتفاقك حاصل اولەمامسنه پك چوق اقدام ايتمشلر ايسەده مقتدر اولەمديلر. ومع مافيه اتفاق دولەداخل اولمديلر ايسەده مصره دخى اعانەيه جسارت ايدەمديلر بناءً عليه مصر ايالتى بالوراثه وعكا قلعەسيله صيدا ايالتى قيد حيات ايله محمد على پاشايه تفويض اولنمق اوزره شام وحلب وجده كريد واطنه ايالتلرينك ردى ودونمای همايونك اعادەسى تكليفيله صدارت مستشارى رفعت بك مصره كوندريلوب مذاكرات ومخابرات طويله جريان ايلديكى حالده محمد على پاشانك ارضاسى قابل اولەمديغندن اللى التى سنەسى اواسطنده حربه مباشرت اولندى.

استانبولدن كوندريلان برقپاق وبرقاچ قطعه سفن حربيه وبعض چه‌لولرك چندقطعه سفينەلرى انكلتره دونمامسيله بالاجتماع مصرو برالشام سواحلى تحت ابلوقەيه النـدى ومركز

عسكری اتخاذ اولنان قبریس جزیره‌سنه تقریباً یکرمی بیك‌قدر عساکر عثمانیه سوق اولنوب اردوسرعسکرلکی صدراسبق عزت محمدپاشایه وعسکر قوماندانلغی سروبلی سلیم پاشایه احاله‌قلندی بیروت قلعه‌سی جزؤی محاربه ایله تسخیر اولندقدنصکره ابراهیم پاشا درزی طاغی اتکلرنده چند دفعه‌مقاتله‌یه‌تصدی ایتمش‌ایسه‌ده جمله‌سنده مغلوب اولدیغندن طوتلق راده‌سنده ایکن شامه فرار ایدوب اعتماد ایلدیکی عکاقلعه‌سنك دخی اوچ بچق ساعت ظرفنده قوۀ بحریه ضربیله فتح اولندیغنی استماع ایتدکده ارتق شامده‌دخی آرام‌ایده‌میه‌رك چوللره دوشدی وتعریف اولنمز مضایقه وشدائد ایله آج عریان مصره طوغری چیقوب کیتدی .

ابراهیم‌پاشا رشیدپاشا وحافظ‌پاشا اردولری‌مثللو جسیم‌قوتلره غلبه‌ایتمشیکن بوکره عساکر جزؤیه‌قارشوسنده تخته‌پرده‌قدر مقاومت ایده‌مامسی غریب کورینه‌جکندن بونك اسبابنی تفصیل ایتمك اقتضا ایلدی .

مقدمۀ بحثده ترقیم اولندیغی‌اوزره محمدعلی پاشا حج شریف ایچون‌مصردن کلوب‌کچن مشایخ‌وخواجه‌لره واشراف‌ممالکه عطیه‌لر وخرجراهلر اعطا ایدرك وقابل‌خطاب‌اولنلرینه دولتك‌اغتشاش احوالندن ومسقوك غلبه‌سندن یانوب‌یاقیله‌رق دین‌ودولته خدمت آرزوسنی اظهار ایده‌کلمکله وبرطرفدن دخی‌کرك استانبول وکرك طشره‌لر اشرافنه خفی‌وجلی پاره‌لر کوندرمکله اویله برتوجه عمومی جلب ایتمشیدیکه اکثر خلق ولایتنه ومؤید من عندالله اولوب‌قریبا تخلیصی بونك‌یوزندن اوله‌جغنه اعتماد ایدرلر وحرمینك خوارجدن تطهیرینه موفقیتی براعت استهلال عد ایدرك مدح‌وستایشیله امرار اوقات‌ایلرلر ایدی . بالخصوص مرض جزام کبی عروق انامه سرایت ایتمش اولان یکیچری غیرتکشلکندن وعساکر نظامیه احداثندن وآنك تفرعاتندن اولان بعض معاملاتدن والبسۀ اجنبیه‌یه میل ورغبت قلنمسندن طولایی کافۀ انام بیزار اولوب بوشیلرك سببیتی خسروپاشایه عطف‌ایله‌پادشاهی بویوللره سوق وترغیب ایدن خسرو پاشادر دیرلر ایدی . حتی محمدعلی پاشا ایله خسرو پاشانك فی‌الاصل بینلری بوزوق اولدیغندن محمدعلی‌پاشا بونی سررشته ایدینه‌رك ابلهفریب اولان بومثللو سوزلر ایله اصلاح مزاج دولت‌ضمننده اتفاقه دعوتی متضمن بعض‌والیلره مکتوبلر کوندروب اغفاله چالشمش وبو مکتوبلرك اکثری ولاة طرفندن جانب دولت علیه‌یه تقدیم قلنمشدر . توجه‌عامه شول درجه‌ده ایدیکه حسین پاشا اردوسنه دفتردار نصب واعزام اولنان عظمای رجال دولت‌علیه‌دن طاهر افندی‌عقلادن واصدقای‌دوتمن بر ذات اولدیغی حالده یولده کیدر ایکن بونه کیفیتدرکه بن جانب سلطنت سنیه‌دن مصر

اوزرینه سوق اولنان اردونك دفترداری اولدیغی حالده کوکلی اوطرفه محب ومتوجهدر دیو بعض محرملرینه سویلدیکی محققدر . ایشته ابراهیم پاشانك غایەسی توجه عمومینك کندو طرفنه معطوف اولمسندن وقدومنه هرکسك دیده‌کشای انتظار بولنمسندن منبعثدر.

بو دفعه‌کی پریشانلغی ایسه یدی سکز سنه‌دنبرو زیر اداره‌سنده بولنان سوریه‌اهالیسنك انعکاس امید عدالت ایله نه‌یه اوغرادقلرینی اکلاملرندن ناشی کمال نفرتلرندن وطائفهٔ عسکریسنك روکردانلغندن نشأت ایتمشدر . چونکه حربه مباشرت اولنمسیله برابر جبل لبنان اهالیسی وعشائر و عربان مصرلو علیهنه قیام ایدوب جنود مصریه دخی فوج فوج وحتی صادق بك نامنده بر میرالایك تحت قوماندا‌سنده بولنان الای هیئت مجتمعه‌سیله اردوی همایونه دخالت ایلدی . بونلرك جمله‌سی دوبرجه‌یه کوندریلوب اوراده اسکان اولندیلر امرای مصریه‌دن اولوب کذلك طرف دولته دخالت ایتمش اولان کلیسلی محمد پاشا ومیرآلای صادق بك نقل ایدرلر ایدیکه ابراهیم پاشا درزی طاغندن شامه عودت واطرافده بولنان عسکرینی جمع ایتدکده کیجه‌لری طاقم طاقم فراره آغاز ایلدریله محافظه‌لری‌ایچون قره‌غوللره ضابطان اقامه اولنمش اولدیغی حالده فراریلرك اوکی آلنمق شویله طورسون ضابطان دخی فراره شتاب ایلدکلرندن برقاچ کون ایچنده عساکر مجتمعه‌نك نصفی قلمیوب قالانلرك دخی کوزلری اویولده اولدیغی مشاهده اولنمغین ابراهیم پاشا بالضروره چوللری طوتوب مصره طوغری عودته مجبور اولمشدر

عکا قلعه‌سنك تسخیرندن صکره اسکندریه‌نك ضبطی تصمیم قلنمقده‌ایدی لکن محمد علی پاشا آرتق قوهٔ نقودیه اعمالی زمانی کچمش اولدیغنی تفرس ایدرك انکلتره باش‌وکیلی بولنان ذاتی دام اطماعه دوشورمش اولدیغندن مصر ایالتی وراثتله توجیه اولنمق صورتنه محمدعلی پاشا راضی اولور ایسه ایشك بتورلمسی ضمننده امیراله تعلیمات کلمش والّلی‌یدی سنه‌سی شوالنده بو بابده محمد علی پاشانك رکاب همایونه استعطافنامه‌سی ورود ایتمش اولمسیله مصر بالتوارث محمد علی پایه توجیه بیوریله‌رق ایشه ختام ویرلدی ودونمای همایون استانبوله واصل اولوب ایالات مستحصله ولاة عظامه توجیه بیورلدی اولوقت انکلتره ایلچیسی بولنان بونصونبی بوقرارك علیهنده اولدیغندن مقتضای مأموریتی اوزره رسماً قبولنی باب‌عالی‌یه عرض ایدر وخفیاً انکلتره دولتی محمدعلی پاشانك کلیاً قالدیرلمسنه باعهدنامه بورجلی ایدوکندن قبول اولنمامسنی اخطار ایلر ایمش لکن هر نصلسه قرار واقع نزد دولتعلیه‌ده قرین تصویب اولمشدر واقعا مصری حرباً ضبط ایتمك بیوك تکلفاته وکلیتلو تلفاته محتاج اوله‌جغندن بشقه انکلیزلر دخی برنکده بولنه‌جغی جهتله ایلروده نه‌رنك کسب ایده‌جکی مطالعه‌سی

جای دقت ایدی بناءً علیه بوقدرله اکتفا مناسب کورلمشدر خارجیه ناظری رشید پاشا مرحومك امتیاز شرائطنی حاوی قامه آلدیغی فرمان عالی مصره ارسال اونندقده محمدعلی پاشا ایکی شرطنك تبدیلی استدعاسیله اعاده ایلمکله بوکا دخی مساعده اولنمق اقتضا ایلدی مذکورشرطلك بریسی وراثت ایالتك اولاد ارشدده منحصر اولمسی شرطنك اولاد اکبر شرطنه تبدیلی وایکنجیسی مصرك حاصلاتندن اوچ ربع مصارف محلیه ایچون بالتوقیف ربع دیکرینك خزینهٔ دولته تقدیمی فقره‌سنك دخی سکسان بیك کیسه مقطوعه ربط قلنمسی ایدی مذکور فرمانلر دستورده مسطوردر بوندنصکره مصرك تغیرات احوالی یمنه تعالی جلد آتی‌یه عائد اولمغله بو فصلك تکمله‌سنه شروع اولندی .

بشنجی فصلك تکمله‌سی

سلطنت سنیه بو فصلك حاوی اولدیغی زمانده ضایعات عظیمه‌یه مبتلا اولدی اولا سکسان ایکی سفرینك نتیجه‌سی اوله‌رق اقلیم قریم الدن چیقمغله بوماده ارکان دولت وافراد اسلامیه‌یی دلخون ایلدی چونکه بوندن سکسان سنه مقدم مجارستان دخی حکومت سلطنت سنیه‌دن منفك اولمش ایسه‌ده اورالرده اهل اسلام یالکز قلعه‌لرده ساکن ومسافر صورتنده اولوب کافهٔ اهالیسی خرستیان ایدی قریم ایسه ایکی ملیونه قریب سکنهٔ مؤمنینی حاوی بولندیغندنبوجهتله بالطبع اهل اسلامه زیاده تأثیر ایلمشیدی بناءً علیه قریمك تخلیصی نخبهٔ آمال انام اولوب موقوف علیهی لایقیله مطالعه وموازنه‌یه دخی صدر اعظم یوسف پاشانك شدت تهالکی مانع اولمغله وانکلیزلر ایسه فرانسه‌لونك روسیه ایمپراطوریچه‌سی نزدلرنده حاصل ایلدکلری اعتباره رغماً سلطنت سنیه‌یی حربه تشویق وترغیب ایده‌کلریله ایکی یوز ایکی سفری کشاد اولندی لکن بونك نتیجه‌سی اوله‌رق قریمی تخلیص ایده‌مدیکی ایکن اوزی ایالتی اوسته ویرلدی فرانسزلو ایله عقد اتفاق قلنمق حسبیله ایکی یوز یکرمی بر سنه‌سنده ینه روسیه سفری ظهور ایدرك بوکره دخی طوزله نهریله پروت نهری بیننده اولان اراضیٔ وسیعه وقلاع متعدده ضایع ایلدکدن بشقه صرب ملتنه امتیاز ویرلمك مجبوریتی حادث اولدی بوندن صکره روم اختلالی ظهور ایدوب بونك نهایتی دخی هم مورهنك قراللق اولمسنی وهمده چرکستان وچلدیر ایالتلرینك روسیه‌لویه ترك قنمسنی وافلاق ایچنده بولنان قلاع خاقانینك اخلاسنی وصرب امتیازینك توسیع وتأکیدینی مستلزم اولدی وبونی متعاقب فرانسزلر دخی جزایر غربی استیلا ایلدی .

سلطان محمود خان حضرتلرینك جلوسلرنده ارنبودلغك بر جهتی یانیه والیسی تپه دلنلی علی پاشا وبرجهتی اشقودره والیسی قره محمود پاشا خاندانی تحت ادارهلرنده وسیروز وسلانیك طرفلری سیروزلی اسماعیل بك عهدهسنده وروم ایلینك سائر بلاد وامصاری اعیان دینیلان متغلبه ضبطلرنده اولدیغی مثللو جزایر غرب اوجاقلریدایلرك وحرمین محترمین وهابی طائفهسنك ید غصبنده ومصر محمد علی پاشا حکمنده وبغداد کولهمن پاشالری وچلدیر وکردستان ایالتلری دخی امرا نامنه اولان بغاة اللرنده ایدی اناطولینك بوزوق طرفلری جبار زاده وآیدین طرفلری قره عثمان زادهلرده اولوب قصور بلاد وقصباته دره بکلری دنیلان متغلبه مستولی اولمغله والیلر یالکز مرکز ایالت اولان یرلرده اوطورور وبونلره مداهنه ایله جلب منفعت وامرار ایام حکومت ایلرلر ایدی جبار زاده وقرهعثمانزادهلر ایله سیروزی اسماعیل بك هم عظما واشراف اعیاندن وهمده اوامر پادشاهینك اجراسنه مداوم مطاوعتکاراندن اولوب سفرلرده دخی خدمتلری سبق ایتمش اولدیغندن مومی الیهم حقلرنده معاملهٔ تأدیبیه اجراسنه محل اولنامغله خاندانلرینه تعرض اولنمیوب مؤخراً اسماعیل بکك اوغلی یوسف بك وجبار زاده جلال الدین بك وقره عثمان زاده یعقوب اغا رتبهٔ وزارته نائل وتغیر ادارهٔ امور دولت سببیله ایالات عدیدهده والی اولمشلردر وقوعات صرهسنده مسطور اولدیغی اوزره بونلرك غیریسی پنجهٔ سطوت محمود خانیده نابود اولوب طوائف ملوك رنکنه کیرمش اولان ممالك دولتعلیه قوهٔ قاهرهٔ پادشاهی ایله هیئت منتظمهٔ سابقهسنه رجعت ایلدی وسلسلهٔ انضباطی قرین انحلال اولان نسخهٔ کبرای سلطنت شیرازه بند انتظام اولدی .

سالف الذکر اعیانلر ایله دره بکلری یوز سنهیه قریب زماندنبرو کسب قدرت وتمیز ایتمش اولدقلرندن بونلرك منشائی بروجه آتی تفصیل اولنور : فصول سابقهده مسطور اولدیغی اوزره ولاة ومتصرفین طرفندن برسنجاق ادارهسنه مأمور اولان کسانه متسلم وقضا ادارهسنه مأمور اولانلره ویوده تعبیر اولنور وهر شهر وقصبهده اهالی طرفندن منتخب برده اعیان بولنورایدی مملکتك ضبط وربطی ولاة ومتصرفین ومتسلم وویودهلره وامور حقوقیه ونرخ ارزاق حکام شرع شریفه عائد اولدیغی مثللو مرتبات امیریهنك ومملکت مصارفی اولان مبالغك توزیع وتحصیلی ودفترلرینك ترتیب وترقیمی خصوصلرنده ولاة وحکام طرفلرندن مخاطب اعیانلر اولمغله اعیان بولنانلر بوایشلری اشراف مملکت ایله بالاجتماع تسویه ایدر ایدیکه اعیانلر اهالینك وکیلی وحکام ایله اهالی ارهسنده واسطه دیمك اولور ایدی اشبو اعیانلر مملکتلرینك اغنیاسندن

واصحاب حیثیت ونفوذدن اولملریله ولاة ومتصرفینه امیدلرندن زیاده منفعت ابراز ایدرك متسلملكی وویوده‌لقلری درعهده ایتمكله باشلادیلر ایچلرندن لیاقت ودرایتی حائز اولانلر هم ولاتی وهمده حكامی خشنود ایتمكله تزیید حشمت وثروت وتأسیس بنیان عصبیت ایدوب وفاتلری وقوعنده یاخاندانندن ویا منسوبیندن برمقتدری انك مقامنه قائم اولور ایدی بونلرك بك وحشی اولنلری چوقلق پایدار اوله‌میوب دور اندیش وحكمت بین اولنلری مملكتی كما ینبغی اداره وولاتی مطیب ایتدكدن بشقه اركان دولتدن بعضیلرینه كسب انتساب ایدرك وكندوسنی دولته طانتدیروب سفر وحضرده خدمات مقبوله ابراز ایلیه‌رك كوندن كونه توثیق حكومت ایلرلر ایدی سلطنت سنیه عساكر منتظمه ترتیبنه موفق اولدقدن صكره تنظیماتك مقدماتی حكمنده اولان اصلاحات ملكیه دخی یوز كوسترمكه باشلامشیدی شویله‌كه والی ومتصرف وویوده‌لرك كیف مایشاء قتل نفوسه مجاسرتلری بافرمان عالی منع اولنوب قصاصاً ویاخود سیاسةً ازاله‌لری مقتضی اولنلر حكام شرعشریفك تحت تصدیقنه النمدقجه اجرا قلنمامسی امر اولندی ومخلفات ضبطی فی الاصل نوعما معقول ومشروع بردرجه‌ده یعنی مخلفات واقعه اموال امیریه‌دن مختلس ومدخر اولمسی مظنون اولنلر حقنده جاری ایكن صكره‌لری سوء استعماله واردیغندن میری ایله معامله‌سی اولسون اولمسون وخدمت دولتده بولنسون بولنمسون اغنیادن بریسی فوت اولدقده ورثه‌سنه جزئی برشی ترك اولنه‌رق مصادره قلنور وبعضاً دخی مخلفات ورثه‌یه ترك اولنه‌رق مقطوعه ربط اولنور یعنی برمبلغ معین اخذیله بتریلور ایدی بودخی بافرمان عالی الغا قلندی یكیچریلرك الغاسیله انلره متعلق منصب وقلملر یعنی یكیچری افندیلكی وسپاه وسلحدار كتابتلری وبونلره مماثل مأموریتلركه لغو اولنان اوجاقلرك محاسبه جیلكلری دیمكدر بونلر دخی الغا اولنوب عساكر منتظمه سرعسكرلكی ومقاطعات ومصرف نظارتلری خاصه ونظامیه محاسبه جیلكلری مثللو منصبلر احداث وماهیه معاشلر تخصیص قلندی فصول سابقه‌ده برنبذه بیان اولدیغی اوزره اوقاف سلاطیندن فاتح وسلطان سلیم وسلیمان حضراتی وقفلرینك اداره‌سی صدراعظملره وسلطان بایزیدك اداره‌سی شیخ الاسلاملره مخصوص اولوب قصور اوقاف سلاطین ایله نسللری منقرض اولمش بعض وزرا وامرا وقفلری قرنا وخدمهٔ مخصوصهٔ پادشاهی‌یه چراقلق اوله‌رق توجیه اولنور ایدی بردفعه وقف ترتیب ایدن اصحاب خیرات وقفلرینك شرائطنی تعیین وخیرات ومبراتلرینه صرف اولنه‌جق مبانی وخدمه‌سنه ویریله‌جك وظائفی تخصیص ایتدكدنصكره تولیتی اولاد واعقابنه ونظارتی صدراعظم وشیخ الاسلام ودارالسعاده اغاسی واستانبول قاضیسی مثللو

ارباب مناصبه تفويض ايتمش اولدقلرندن بو نظارتلرك برر مفتشى اولوب تحت نظارتلرنده بولنان اوقافك هرسنه محاسباتنى رؤيت ايتديرر وشرط واقفك اجرا قلنمديغى وياخود خيرات ومبراتك محتاج تعمير ايدوكى خدمهٔ وقف طرفلرندن ويا محله ليسى جانبندن افاده واشتكا قلنور ايسه متوليلرى شرائط اوقافك تمامئ ايفاسنه اجبار ايدر ايدى وقتاً بوقت واقفلرك سلاله لرى منقرض اولدقده توليتلرى نظارت طرفلرندن مناسب آدملره توجيه ايتديريلور وارتق اولاد مشروطيتندن چيقمش اولديغندن بومثللو توليتلره صدقه توليتلرى اطلاق قلنور ايديكه توجيه پادشاهى ايله تصرف اولنور برنوع مأموريت ديمكدر استانبول شهرى مرور زمان ايله كاملاً ديه جك درجه ده وقفه منقلب اولمغين معاملات بيع وشرانك توثيق واجراسى متوليلرك وجابيلرك اللرنده قالديغندن انواع فساد وتزوير واقع اولمقده ايدوكنه مبنى ذكر اولنان مناصبك حق نظارتلرى برلشديريله رك اوقاف همايون نظارتى احداث قلندى انجق بو صورتك موافق حال ومصلحت ايدوكى مسلم اولمسيله برابر ناظر اولنلردن بعضيسنك مزاج غصبكارانه سى وبعضيسنك امر مهم حقوقدن بى خبرلكى جهتلريله خزينهٔ اوقاف سؤ استعمالات ايله مالامال ايدى شويله كه سلطان محمودخان حضرتلرينك وقفلرينه ايراد بولمق فكريله اسم بى مسما اوله رق كدك ايجاد قلندى بو كدكلرك برصنفى محدود اولوب مثلا استانبولده يوزسكسان قلايجى كديكى احداث واصنافه بيع اولنمقله بو مقداردن زياده قلايجى دكانى كشاد اولنه مز ايديكه برنوع انحصار امتيازى ديمك اولور ايدى برصنفى دخى قوندره جى كديكى مثللو غير محدود كدكلر دركه هركيم طالب اولور ايسه ويريلور وهيچ كيمسه بلاكدك قوندره جيلق صنعتى اجرا ايده مز ايديكه بو دخى من جهة اوصنعتك ده اجراسنه رخصت ديمك اولور ايدى بو كدكلر اصناف بيننده آلنوب صاتيلقله عادتا مستقفات اوقاف كبى خرج فراغ وانتقال واجارهٔ مقرره اخذ اولنور ايدى معمافيه بر دكان وياخود بوستانده برقاچ سنه مستأجراً مقيم اولنلر مال صاحبنك خبرى اولمقسزين خزينهٔ اوقافدن برر كدك الوب صكره مال صاحبى مستأجرى چيقارمق وياكرايى تزييد ايتمك مراد ايلدكده مستأجر بنم بوراده كديكم بولنديغندن مقرر اولان كرادن بشقه برشى طلب ايلمكه حقك يوقدر ديو دعوايه قيام وتنفيذ مرام ايتمكله اومثللو دكان وبوستان وسائره نك هم وقف قديم وهمده صاحبلرينك حقلرى مصادره اولنمش اولدى .

سوء استعمالاتك برنوعى دخى فراغ وانتقال خرجلرينك ومحلولات معجلاتننك نصفنى متولى وجابى وكاتبلره ويريلوب نصف ديگرينك خزينهٔ اوقافده توقيف اولنمسيدر . بو اصولك اتخاذندن مقصد كويا بو پاره لر خزينهٔ اوقافده تجمع ايده جك وهروقفك

خیرات ومبراتی تعمیره محتاج اولدقده نقود متراکمه‌سندن تسویه اولنه‌جق ایدی .

حالبوکه اوقاف خزینه‌سنده متعدد قلملر وپك چوق مأموریتلر احداث اولنمغله بونلره وخارجدن شوکا بوکا معاشلر ومعیناتلر وثواب اعتقادیله نو بنو تحدث ایدن تکیه‌لره طعامیه‌لر وتعیینلر تخصیص وبیکر وبیك بشر یوز کیسه‌لر صرفیله مجدداً وتعمیراً تکیه‌لر انشا اولنمغله وقفلرك مبالغ متراکمه‌لری اضاعه قلندی وخیرات ومبراتك تعمیره احتیاجلری محله‌لی ومتولیلر طرفلرندن اوقاف نظارتنه خبر ویرلدکجه وقفلرك حاصلات متراکمه‌سی دفترلرده موجود ایسه‌ده وزنه‌ده مفقود ایدوکندن بالضروره کچوشدیریلور اولدی اوقاف خزینه‌سی بوخصوصده مدعی علیه اولدیغی حالده حاکملك صفتنی دخی حائز اولمسیله وقفلرك حامیسی اوله‌جق ایکن مخربی اولدی .

تنظیماتك ظهوریله بالجمله سلاطین وسائره اراضیٔ موقوفه‌سی مالیه‌خزینه‌سی طرفندن ضبط وتعشیر اولنوب عندالحساب اراضیٔ موقوفهٔ مزبوره حاصلات عشریه‌سی سنوی قرق درت بیك کیسه‌یه بالغ اولمغله شهریه‌یه بالتقسیم خزینهٔ مالیه‌دن اوقافه اعطا قلنور ایدی . صکره‌لری فؤاد پاشا مرحوم اشبو بدل مقطوعه مالیه‌نك اوقافه ویردیکی پاره‌یه اعانه نامنی ویروب موازنهٔ عمومیه‌ده آچیق کوروندکجه تنقیص ایده ایده ربع درجه‌سندن آشاغی تنزیل ایلدی جوامع سائره خیرات سلاطینك ایسه اکثر وارداتلری اراضیٔ موقوفه حاصلاتی اولدیغندن ویروجه مشروح بوندن تنزیلات کلیه وقوعبولدیغندن مصرفلری قارشولقسز قالمق حسبیله بالضروره شونك بونك وقفلری حاصلاتیله اداره اولنملری ایجاب ایلدی بناء علیه پك چوق اصحاب خیراتك مبراتلری خراب ومتروك اولدیکه مشهود آنامدر کله‌لم تنظیماتك اجراسیله ادارهٔ امور ملکیه‌ده اتخاذ اولنان اصول ادارهٔ جدیده‌نك تفصیلاتنه کلنجه خانه وتنظیمات فرمان عالیلرنده بیان اولنان شرائط ایله تنظیمات خیریه اعلان اولندقده حکومت کیفیه‌یه مألوف اولان والی ومتصرف وویوده‌لر وعموماً ملتزملر بونك علیهنده بولندیغی مثللو حکمت حکومتدن غافل ومنافع شخصیه لرینه منهمك بعض ساده دلان ارکان دخی طعن وتشنیع ایدرلر وانواع محاذیر بسط وبیان ایلرلر ایدی لکن حقیقت حالده قیام ودوام دولت ایچون تنظیمات خیریه‌نك اهم والزم اولدیغی کوندن کونه میدانه چیقدی وتفرعاتی نوبنو اصلاح قلندی بویله امور کلیه‌ده کوچك کوچك یا کلشلقلر ضروری اولوب حالبوکه هر شیده نظر واعتبار کلیاته راجع اولدیغندن بشقه بدایت حالده یولسز کوریلان مواد درجه درجه حسن نتیجه‌یه ایصال قلنمش والآن قلنمقده بولنمشدر .

تنظیماتك اس اساسی امنیت جان ومال وناموس قضیه‌لرندن عبارت اولمغله شرعاً

وقانوناً حکم ترتب ایتمدکجه هیچ کیمسه حقنده مجازات اولنمامسی ومصادراتك بالکلیه رفعی ومظنون جنایت اولانلر حقنده جاری اولان اشکنجه مادۀ فجیعه‌سنك ترکی متعدد فرمانلرله تنبیه وتأکید وهرقنغی مأمور اولورایسه اولسون ونه‌رتبه وحیثیتده بولنورسه بولنسون افعال مردودۀ مزبوره‌یه متجاسراولانلرك مجازات شدیده‌یه کرفتار اوله‌جقلری اعلان واشاعت قلندی زیرا ولاة ومتسلمین شهر وقصبه‌لرده اغنیادن بریسنی کوردکاری آنده یاقباحت جزؤیه‌یه بناءً ویاخود کلیاً بی اساس برافترایه ابتناءً قتل ونفی مثللو مجازات شدیده‌ایله تهدید ومال واملاکی مصادره وتجریم ایتمکی اعتیاد ایدنمشلر ایدی . عصرسابق وکلاسندن اولوب آیدین وادرنه‌وبروسه وسلانیك والیلکلرنده بولنان طاهر پاشاوعاکف پاشا ونافذ پاشا وصدر سابق خسرو پاشا وحسیب پاشا کبی عظما خلاف تنظیمات حرکات تهمتیله تحت محاکمه‌یه آلنوب مأمورین سائره‌یه عبرت کوسترلدی اکرچه بونلر حقنده اولوقتده خارجیه‌ناظری اولوب تنظیماتك مؤسسی اولان‌ومتکلم وحده بولنان رشیدپاشانك بعض مرتبه‌اعراض شخصیه‌سی مروی وتقویم وقایع نسخه‌لریله نشر اولنان مقالات‌نوعما بونی مؤید ایسه‌ده تنظیماتك تقرری بومثللو تهدیدات وعبرته محتاج ایدی .

تنظیماتك اساسلرندن بریسی دخی هر نوع واردات دولتك طوغریدن طوغری‌یه خزینه‌یه کلوب هردرلو مصارفك دخی خزینه‌دن اعطا اولنمسی ماده‌سی ایدی . چونکه فصول سابقه‌ده بیان اولندیغی اوزره سلطنت سنیه‌نك اك‌باشلو وارداتی‌اولان اعشارخاص همایون ومقاطعات میریه وزعامت وتیمار ومالکانه مقاطعاتی ویوردلق واوجاقلق واوقاف نامل‌ریله منقسم اولمغله خاص همایون ضربخانۀ عامره‌دن ومقاطعات میریه خزینه طرفندن ولاته ویاملتزمینه الزام ودیکرلری دخی اصحابی جانبندن یابالذات‌تعشیر اولنور ویاخود الزام قلنورایدی‌تنظیماتك برنجی وایکنجی سنه‌لری کافۀاعشارورسومات امانةً اداره ایتدیرلدی لکن معشرلرك ارتکاباتندن بشقه ذخائر مدخره‌یی حفظ ایتمك ووقت وزمانیله صاتمق دولت مأمورلرینك یاپه‌بیله‌جکی شی اولمدیغندن کلیتلو خسار نمایان اولمغله تنظیماتدن اول ملتزملرك متجاسر اولدقلری مظالم وتعدیاتك ازاله‌سی‌وقاعدۀ معتدله وجهله استیفای‌حقوق عشریه قلنمسنی متضمن نظامات وضع ویاتأسیسیله ینه الزام اصولنه رجعت قلندی مالیه ناظری اسبق صفوتی پاشا مرحومدن مسموع‌فقیر اولمشدرکه بدایت تنظیماتده درت سنه قدرمالیه نظارتنده بولندیغی‌حالده امانتاً اداره اولنان‌سنه‌لرك کار وضرری شویله‌طورسون قاچ غروش حاصلات اولدیغنی میدانه چیقارمق ایچون نصب نفس اهتمام ایلمشیکن مقتدر اوله‌میوب خلفی اولان نافذپاشا مرحومك دخی بوبابده واقع اولان اقدام واهتمامی نتیجه

بخش مطلوب اولمامغله تعيين ماده محكمهٔ كبرايه قالمشدر دير ايدى

بردە وقتيله اراضينك قوهٔ نابتەسنه كوره اونده وطقوزده وسكزده براولەرق تعيين اعشار اولنمش وقيود خاقانى‌ده هر مملكتك مقدار اعشارى ورسومات متنوعەنك كميت وكيفيتى تحرير قلنمش ايكن بدايت تنظيماتده كار فرما بولنانلرك عدم وقوفلرندن ناشى عشر ديمك اونده بر ديمك اولوب طقوز وسكزده براولەرق عشر استحصال اولنان يرلر ملتزملرك غدر وظلمنه اوغرايوب تأسس ايتمش ظنيله اونده بردن زياده عشر التماسى مؤكداً امر واعلان قلنمشدر . شيخ الاسلام اسبق رفيق افندى مرحوم ياكلشلقله بويله بر حقوق مشروعه اضاعه اولندى ديو تأسف ايدر ايدى .

مقاطعات اميريەنك غيريسى اولان و اعشارى اصحابنه عائد بولنان اراضى كه بروجه بالا خاص همايون ايله مالكانه مقاطعاتى و زعامت و تيمار و اوقاف و يوردلق واوجاقلق ناملريله منقسم اولان اراضيدر بونلرك امانةً اداره اولندقلرى اوچر سنەلك حاصلاتى بالتثليث بدل تعيين اولنمق وسنه بسنه جانب خزينەدن اصحابنه ويرلمك اوزره قرارلشديريلوب اجرا اولندى . انجق بر طاقم ارباب نفوذ اعمال قوهٔ نفوذ ايله طشرەلردن حاصلات واقعەنك بر قاچ مثلنه مضبطەلر كتوروب موجبنجه مالك اولدقلرى مقاطعه وزعامتلرينه اضعاف مضاعفى اولەرق بدل تقدير ايتديرديلر وهنوزبدله ربط اولنميان مقاطعات اصحابندن اشترا ايدرك و اولوجهله خلاف واقع مضبطەلر جلب ايليەرك عشر تعيين ايتديردكلرى پك چوق واقع اولمشدر.

ينه تنظيمات اساسى جملەسندن اولمق اوزره ويركو ناميله طشرەلرده توزيع اولنان مبالغك سنه بسنه خزينهٔ ماليه‌يه كوندرلمسى امر اولندى فصول سابقەده تفصيل اولنديغى وجهله ويركونك ماوضع لهى اولان شيلردن ولاة ومتصرفين حضريه وسفريه‌لرى توزيع دفترلرينى تصديق ايتدكلريچون حكام شرعشريفه ويريلان خرج امضا وكلوب كيدن مباشرلره اعطا اولنان خدمت مباشريه ومسافرخانه مصرفلرى كلياً الغا اولندى چونكه حسب التنظيمات بيوك وكوچك كافهٔ مأمورينه معاش تخصيص قلنمش ايدوكندن جملەسى مصارفات واقعەلرينى معاشلرندن تسويه ايتك و هيچ كيمسەدن بر آقچه و بر حبه مطالبه و اخذ ايتمامك شروط اعظمندن ايدى و ينه ويركودن تسويه اولنه كلان حكومت قوناغى و كوپرى و قالديرم مثللو شيلرك مصارفات انشائيه و تعميريەلرى و منزلخانه مصرفلرى خزينهٔ جليلەدن اعطا اولنەجغى اعلان قلندى بناءً عليه هر قضانك محصلى هرسنه توزيع اولنان مبالغك مقدارينى تحقيقه قيام و بعضلرى شمدى‌يه قدر بلا فرمان توزيع اولنان مبالغى

سلطنت سنیه متجاسرلرندن استرداد ایده‌جکدر دیو وجوه مملکتی اغفال ایدرك توزیعات سابقه یکونتی قپاتدیلر واعتقادلرنجه دولته خدمت ایلدیلر. لکن بعض مملکتلرك وجوهی نتیجهٔ مصلحتی درك و تفطن ایتمکله غایت خفیف دفتر تقدیم ایلدیلر.

واقعا توزیعات دفترلری استانبوله کلمك و قومیسیون مخصوصنده بالتدقیق قبولی حاوی فرمان عالی صادر اولمق نظامی اقتضاسندن ایدی لکن ولاة ومتسلم وویوده‌لر خارج از فرمان چوق شیلر علاوه ایدرلر ایدی اشبو دفترلرك موجبنجه هرقضا وقرایه‌ویرکولر تخصیص اولندقدن صکره شهر و قصبه‌لرده واقع املاك تحریر و ارباب تجارتك تمتع تخمنه‌لری درجات وضعیله ترقیم اولنه‌رق آیرو آیرو ویرکولر طرح وتوزیع اولندی. لکن تحریر املاك وتمتعات ماده‌سی امر عظیم ووقوعاتی یورتمك تکلفات متمادیه‌یه موقوف اولدیغندن بوقاعده باشه چیقاریله‌میوب ایکی‌سنه مرورنده هر شهر وقصبه وکویلرك معین ومخصوص اولان ویرکولری قومشوجه توزیع وتقسیم وبالتحصیل خزینه‌یه تسلیم قاعده‌سی اختیار قلندی یدی سکز سنه بوقاعده جاری اولدقدن صکره الآن مرعی اولان تحریر املاك اصولنه تشبث وسنه بسنه اکمالنه اعتنا قلنمشدرکه الی هذه الآن سعی وغیرت اولنمقده‌در.

کراسته وکندیر وکهرجله مثللو تکالیف عینیه‌ایله مکلف اولان قضالره دخی ویرکولر وضع اولنوب او مثللو لوازمات حربیه‌یی دولت پاره‌سیله مبایعه ایده‌جکدر دینلدیکی کبی بعض کوپری و طریق تعمیر و تنظیمی مقابله‌سنده ویرکودن معاف اولان کویلره دخی ویرکو وضع اولنمش و مکلف اولدقلری شیلرك جانب خزینه‌دن تسویه قلنه‌جغی اعلان قلنمشیدی. برقاچ سنه مرورنده خزینه‌نك تعمیراتی درعهده ایلدیکی شیلرك خراب اولمغه باشلادیغندن پیدر پی محللرندن استدعالر کلدکجه بك جزئیسی اجرا اولنه‌بیلوب ماعدالری استعلاملر ایله و بو سنه خزینه‌نك وقتی یوقدو جوابیله تکشدیریلور اولدی لکن کیتدکجه خرابی تکثر ایدرك خزینه ایسه واردات مقرره‌سیله مصارف دائمه‌سنی اداره‌دن عاجز قالدیغندن اومقوله مملکتك مصارفنی رؤیت ایتمك ایچون شهروقصبه‌لرده بلدیه صندقلری کشاد اولنوب قنطاریه وکیالیه مثللو رسومات متفرقه بوصندقلره ترك اولندی.

فصل سابقده ذکر اولندیغی اوزره ذخیره یتاغی اولان محللردن کیله‌سی یکرمیشر پاره‌فیئات مقطوعه ایله ومبایعات امیریه ذخیره‌سی نامیله ذخایر کلیه مرتب اولوب بوذخیره استانبوله کتوریلوب وتعیینات عسکریه و سائره بوندن ایفا اولندقدن صکره بقیه‌سی رایج وقته کوره فرونلره توزیع اولنور ایدی. حسب‌التنظیمات بو دخی رفع اولنوب اکمکجی

اصنافنك دیله‌دكلری یردن ذخایر مبایعه ایدرك طوتیلان چاشنی‌یه تطبیقاً تعیین اولنان نرخ ایله صاتملری اعلان قلندی. لغو اولنان اشبو مبایعات ذخیره‌سنك اداره‌سی ایچون دولتجه مناصب معتبره‌دن اوله‌رق ذخیره ناظری و خزینه كتبه‌سی وار ایدی. آرتق بونلره لزوم قالمیوب فقط وكلالق مناصبندن اولمق و ممالك محروسه‌نك تكثیر زراعتنه چالشمق اوزره زراعت نظارتی احداث اولنمقله معیتنه مستشار و مجلس و مكتوبجی و محاسبه‌جی و كتبه ومأمورین ترتیب وتشكیل اولندی شوراسی غرائبدندركه ایكی اوچ سنه ظرفنده نظارت مزبوره ذخیره خزینه‌سنده مدخر اولان مبالغی معاشات مخصصه‌یه ویردكدن صكره اكمكجی اصنافندن اولان بقایایی تحصیل و معاشلره توزیعه صرف همت ایدوب بو دخی ختامه رسیده اولدقده غیری ایش قالمدیغندن هیئت نظارت طاغلمشدر .

جزیهٔ شرعیه اوروپالولرك الك زیاده كوزلرینه باتان دیكن اولوب بو اوانده ایسه اوروپالولری خشنود ایده‌جك دولتعلیه‌نك دول متمدنه مسلكنه سلوك ایتدیكنی كوستره‌جك شیلر التزام قلنمقده اولدیغندن درجنك اول علی‌الرؤس جزیه جبایتنی الغا وپطریقخانه‌لر معرفتیله عن جماعة تحصیلنه قرار ویرلدی لكن تنظیماتك ایكنجی سنه‌سنده مؤسس وحامئ تنظیمات اولان رشید پاشا موقع اقتداردن ساقط وعزت پاشا صدارته وصفوتی پاشا مالیه‌یه صاعد اولمغله مشیرلك نظامی نامیله تنظیماتك مواد متفرعه‌سی اصلاح اولندیغی صره‌ده جزیه‌نك علی‌الرؤس جبایتی اصولی اعاده قلندی زیرا پطریقخانه‌لر دخی عن جماعة استیفای حقوقدن اظهار عجز ایتمشلر ایدی بش آلتی سنه صكره‌كه رشید پاشانك كوكب اقبالی تكرار ضیا پاش كمال اولدیغی زماندر ینه عن جماعة تحصیله رجوع اولنوب نهایت قریم محاربه‌سی اواننده صادر اولان اصلاحات فرمانی حكمنجه بدل عسكری‌یه منقلب وصور اجرائیه‌سی برقاچ هیئته متحول اولدیسه‌ده الآن برقرار صحیح وسالم تحتنه وضع اولنه‌مامشدر .

وقعهٔ خیریه‌دن صكره اصول ادارهٔ دولت تحویل اولنمغه باشلادیغندن اگرچه وكلا ومأمورینه معاشلر تخصیص اولنمقده ایدی حسب‌التنظیمات كافهٔ مأمورین و كتبه‌یه ایلقلر تخصیصیله النه كلان خرجلری بعضلری كلیاً الغا و بعضلری خزینه‌یه ایراد قید اولندی مقام صدارته یوز بیك ووزرایه یتمش بشر بیك و عظمای رجاله یكرمیشر اوتوزر بیك واوچنجی درجه‌ده بولنان مناصبه اون بشر یكرمیشر بیك غروش وقلملره دخی مقدار كافی معاشلر تخصیص وات اكمك تعینلری دخی ترتیب و اعطا قلندی

مركز ایالت اولان سنجاقلره بر والی و بر محصل والویهٔ ملحقه‌یه امرای عسكریه‌دن برر

ضابطه مأمورى و بر محصل وقضالره دخى كذلك بر ضابطه مأموريله بر محصل ومال وتحريرات كاتبلرى تعيين اولنوب واليلره يتمش بشر و كافهٔ محصل وضابطه مأمورلرينه يديشر بيك بشر يوزغروشدن اون بيك غروشه قدر وكاتبلره بيك بشريوز ايكيشر بيك غروش رادهلرنده معاشلر تخصيص قلنديغى مثللو حكام شرع شريفه و تشكيل اولنان مملكت مجلسلرى اعضالرينه وترتيب قلنان ضبطيه وتحصيلدار نفراتنه معاشات متناسبه تعيين قلندى

قديماً مرتب اولان ايالتلر اگرچه ظاهراً ابقا اولنمش ايسهده قضا محصلنك سنجاق وسنجاق محصلنك مركز ايالت محصلنه ارتباطى اولميوب جملهسى مستقل اولمغله بر والى ايله قضا ضابطه مأمورينك وعموماً محصللرك وظيفهجه يكديگرندن فرقلرى يوغيدى بر ايكى سنه قدر بو وجهله اداره اولنوب لكن ترتيب اولنان معاشاتك يكونى وارداتى امحا ايتمش وحتى بعض قضالرك كافهٔ حاصلاتى مصارفنه مقابل گورنمشدر بناءً عليه سالف الذكر مشيرلك نظامى وضع اولنوب بونك حكمى موجبنجه ولاتك الويهٔ ملحقهيه حكمى جارى اولمق قاعدهٔ قديمهسى اعاده و معيتلرينه بر دفتردار و هر سنجاغه بر قائممقام وقضالره اهالينك ارباب حيثيت و اقتدارندن بر مدير نصب اولنوب اشبو مديرلره معاش مقابلى قبو آلتى حاصلات موضوعهسيله اراضى فراغ و انتقال حاصلاتى و ايكى بيك غروشدن اشاغى اولان محلولات معجلاتى تخصيص قلندى حكام شرعشريفه بر موجب نظام اخذ اولنه گلان خرج مواثيق اعاده اولنهرق معاشلرى قطع و مجلس اعضالرى مملكتلرينك خاندانندن اولهرق خدمتلرى فخرى اولمق اقتضا ايدهجكندن معاشلرى بالكليه الغا اولندى.

احوال عسكريه

فصول سابقهده تفصيل اولنديغى اوزره دولت عليهنك بدايت ظهورنده ترتيب و تشكيل اولنوب اولوقتلرده اكثر دولده موجود اولميان عساكر موظفهٔ منتظمهنك ثمرهٔ نظام و انتظاملريله سلاطين عثمانيه حضراتى فتوحات متواليهيه نائل ودشمنلرينك دفع وتنكيليله كوكب شان و شهرتلرى اوج كماله واصل اولمشيدى عصر سليمان خاندن صكره ادارهٔ دولت بشقه رنك و هيئته منقلب اولمقدن ناشى موظف و منتظم اولان عساكر عثمانيهنك يعنى يكيچرى وسپاهينك دخى انضباط وانتظاملرى مختل و مشوش اولديغندن تحدث ايدن عتوو طغيانلرى درجه درجه تزايد ايدرك سلطان عثمان وقعهٔ فجيعهسى مثللو نسيانى نا قابل بر مصيبت عظيمهيهقدر منتهى اولدى مؤخراً سلطان مراد رابع وكوپريلى محمد پاشانك سيف سطوتلريله تأديب و تربيه اولنديلر ايسه ده هيئت منتظمهٔ سابقهلرينه

ارجاعی ممکن اولمدی مع مافیه معایش عسکریه اولان علوفهٔ مخصصه‌نك بیع و شراسنه مساعده اولندقدن صکره مخصصات عسکریه‌نك قسم اعظمی ایرادجیلره منتقل اولمغله جیوش موظفه اطلاقی اسم بی مسمی حکمنه کلوب یکیچریلك فخری بر خدمت دیمك اولدی پیدر پی ممالك دولت علیه استیلای اجانبه کرفتار اولمغه باشلادی .

بناءً علیه احوال سیاسیه‌یه واقف اولان ارکان‌دولت بیننده عساکر منتظمه ترتیبنك لزوم و اهمیتی میدانه چیقوب حتی داماد ابراهیم پاشانك اواخر ایامنده بر مقدار عسکر ترتیب و اسکدار ده بر قشله تنظیم اولنمشیکن بطریق وقعه سنده محو و مندرس اولدیغی شمعدانی زاده تاریخنده مسطوردر عصر محمود خان اولده بنه بوداعیه تجدد ایدوب بعض نظامات ولایحه‌لر قلمه الدیرلمش ایسه‌ده اجراسنه موفق اولنه‌میوب فقط طوپجی خمبره‌جی اوجاقلرینه‌عساکر منتظمه ترتیبنه شبیه نظام ویرلمشدی سلطان مصطفی خان‌ثالث حصر تلری بومقصدك حصولنی پك‌زیاده ارزوایلمش اولدیغی‌حالده یکیچریلرك سرکشلکلرندن خوف اولنه‌رق میدانه کتوریله‌مدیکی محققدر عصر سلطان عبدالحمیدخان اولده صدراعظم اولان خلیل حمید پاشا عاقل فطین وحمیتکار برذات اولمغله عساکر عثمانیه‌نك اصلاحنه تشبث ایدوب اولا سرعت طوپجیلری نامیله اولوقته کوره منتظم ومکمل وقشله نشین اوله‌رق ایکی بیك نفر طوپجی تحریر وخمبره‌جی ولغمجی اوجاقلرینی دخی بردرجه دها تنظیم ایلدی ثانیاً سرحدده بولنان یکیچریلری یوقلمه ایتدیروب کلیتلو محلولات میدانه چیقارمش ومخرب نظامات عسکریه اولان علوفه بیع وشراسنی کلیاً منع ایدرك استانبولده بولنان یکچریلرك دخی یوقله‌مسنه شروع ایلمش اولمسیله تحدث ایدن قیل وقال خصماسنه سررشتهٔ اعتراض اوله‌رق القاآت مفسدتکارانه ایله بیچاره‌یی قتل واعدام ایتدیردیلر وبقای دولت ایچون اهم والزم اولان اویله برتشبث خیرك تأخرندن حاصل اوله‌جق نتایج وخیمه‌یی یادرك ایده‌مدیلر ویاخود اختیار ایلدیلر متأخرین ارکان دولتدن قپوجی مراد پاشا وکوپریلی محمد پاشا سکسان طقسان یاشنده اولدقلری حالده اصلاح مزاج دولت ایچون راحت وحضوری ترك ومدت صدارتلرنی سفرلرده آت اوزرنده وانواع مشاق ومخاطرات ایچنده مرور ایلیشکن تتابع دهور مزاج ابنای زمانی افساد ایلدیکندن مشارالیها مزاج ومشوارنده جوان طبع ویأس وکسلدن عاری ذاتلر واوصاف برکزیده‌یی جامع آدملر یتشدیرمکه مزرعهٔ دولتك قوتی قالمامغله نه‌راغب پاشانك فضل وکمالندن ونه‌ده قوجه یوسف پاشانك امیانه فداکارلغندن برثمرهٔ نافعه حاصل اولمامشدر یوزسکسان‌ایکی‌وایکی یوزایکی سفرلرنده‌اوروپالولرك‌عساکر

منتظمه‌سنه باشى بوزوق حكمنده اولان جيوش اسلاميه‌نك مقابله ايده‌ميه‌جكى عامهٔ اركان دولت نظرنده مرتبهٔ ثبوته واصل اولمش اولمغله سلطان سليم مرحومك اوائل سلطنتنده نظام جديد ناميله عساكر منتظمه ترتيب وقشله وسائر لوازماتى تتميم اولنوب تكثير وتنظيملرينه اقدام وهمت قلنمقده بولنمشدى لكن مديران سلطنت بوعسكرك يكيچريلرله برابر دوام وبقاسى حيزامكانده اولمديغنى تفطن ايتمكله وبرقاچ سنه ظرفنده عساكر مرقومه يكيچريلرى الغا ايده‌بيله‌جك مرتبه‌يه رسيده اولمغله بغتةً يكيچرى اوجاغنك رفعى خصوصنده متفق الكلم بولنمشلر ايسه‌ده سلطان سليم خان حضرتلرينك حلم وشفقتلرى مانع مجاسرت اولديغندن يكيچريلر فرصتى دوشيروب شهريار مشاراليهك خلعيله اركان دولتى كشتهٔ شمشير اعتساف وعساكر منتظمه‌يى دخى محو واتلاف ايلديلر علمدار پاشا وقعه‌سى دخى اشبو مقدمه‌يه تالى اولدى .

بوندن صكره يكيچريلرك كانون عتو وطغيانلرى لهيب افروز اشتعال اولوب وقعهٔ خيريه‌يه قدر بر اختلال دائمى ايچنده بولنديلر بووجهله امثالى غيرمسبوق صورتده ممتد اولان آزغونلقلرى نفرت عامه‌يى مستلزم اولديغندن وقعهٔ خيريه‌ده پك قولايلقله تنكيل والغالرى ميسر اولدى نظام جديد عسكرينك يكرمى بيكدن زياده‌يه واصل اولديغى تاريخلرده روايت قلنمقده ايسه‌ده بونلرك ساكن اولدقلرى سليميه قشله‌سى شمديكى قشله‌نك ثانى راده‌سنده ولوند چفتلكى دها كوچك اولديغى اووقتلرى مدرك اولنلر متفقاً روايت ايدرلرايدى بوحاله كوره مذكور قشله‌لرك اولمقدار عسكرى استيعاب ايده‌ميه‌جكى دركار اولديغنه وقونيه واليسى قاضى پاشا معيتنده وبولى متسلمى احمد آغا رفاقتنده تنظيم قلنمش وقونيه وبوليده انشا اولنان قشله‌لرده اقامه اولنمش اولان نظام جديد دخى ايكى اوچ بيك كشيدن عبارت ايدوكى كذلك مسكنلرى دلالتيله ميدانده بولنديغنه نظراً يكرمى بيك راده‌سنه وارمق مستبعددر اكثر خلقك مشهود اولان جمعيت عسكريه‌يى اوچ مثلى تخمين واشاعه ايتلرى طبايع بشريه اقتضاسندن اولديغندن بوروايتك دخى اوقبيلدن اولمسى ظن اولنه‌يور بروجه مسطور استانبول وقونيه وبوليدن غيرى يرده نظام جديد ياپيله‌ميوب جبار زاده دخى تعهد ايتمش ايسه‌ده فعله كلمامشدر چونكه جبار زاده عاقبت انديش بر آدم اولديغندن بوخصوصده جانب سلطنت سنيه‌دن وقوعبولان تكليفى رد ايده‌ميوب فقط بندبند برلايحه تقديم ايدرك مألنده امر دولتى اجرا ايده‌جك ايسه‌ده ايشلك‌نيك وبدنه متداخل ومسؤليته شريك اوليه‌جغنى بيان ايتمش وصدر عصر بولنان كچى بوينوزى ابراهيم پاشا دخى هربندك اوزرينه شرح ويروب تمهير ايلمشدر بولايحه

منظور فقیر اولوب تاریخه نظراً سلطان سلیم مرحومك اواخر ایام سلطنتی اولمق حسبیله موقع اجرایه کله‌مدیکی وقوعات دلالتیله متبیندر .

وقعهٔ خیریه نك ایرتسی کونی عساکر منتظمه تحریرینه شروع اولنوب پیدرپی تکثیرینه اقدام قلنمقده اولدیغی حالده ایکی سنه‌یه وارمقسزین روسیه سفری ظهور ایدوب عساکر منتظمه ایسه هنوز اوتوز طابوره بالغ اولمامشدی حسب القدر مسفولولر مظهر غلبه اوله‌رق ادرنه‌یه قدر پای انداز تجاوز اولمریله استانبولده یکیچری بقیه‌سی وغیر تکشلری اولان اجلاف بومغلوبیتی یکیچریلك الغاسنه وجیوش منتظمه ترتیبنه عزو واسناد ایدرك انواع قیل وقاله جرأت وبعض مرتبه نمایشه مجاسرت ایتمشلر ایسه‌ده سلطان محمود خان حضرتلری مهیب وغیور برشهریار قوی العزم اولدقلرندن اصلا فتور کتورمیوب لازم کلنلری تأدیب وتأسیس نظامات عسکریه‌یه فوق الغایه اهتمام ایتمکله برطرفدن قشله‌لر وخسته‌خانه‌لر ودبویلر یاپیلور وبرطرفدن عسکرك تکثیریله برابر اوروپادن تعلیمجیلر وخواجه‌لر جلب قلنه‌رق تعلیم وتعلمك اکمالنه چالیشلور ایدی عساکر منتظمهٔ موظفه خاصه ومنصوره نامیله ایکی صنفه تقسیم وبعض وزرا معیتلرنده دخی طابورلر تشکیل اولونوب اللی التمش بیك راده لرینه بالغ اولدیغی حالده اللی تاریخنده اناطولی وروم ایالنك ایالات مناسبه‌سنده عساکر ردیفه ترتیب وتحریر اولندی اشبو عساکر ردیفه هرسنجاقده اوچر دردر طابوردن عبارت اولمغله هرایالتك اوتر اون ایکیشر طابور ردیفی حاصل اولوب ولاة عظام بونلرك مشیری وقوماندانی ایدی اهالینك شوق وغیرتلرینی مستلزم اولمق اوزره عساکر مذکوره‌نك بیکباشی وقائمقام ومیرالایه قدر ضابطانی مملکتلرینك اعیان ووجوه زاده‌لرندن ترتیب اولنوب عساکر منصوره‌نك ربع معاشلری ویریلور . وهفته‌ده ایکی کون البسهٔ عسکریه‌یی لابس اوله‌رق تعلیم ایدرلر وسائر کونلرده ایشلریله مشغول اولورلر ایدی .

سلطان محمود خان حضرتلری بدایت نظامده اندرون اغالرندن برطابور ترتیب ایدوب تعلیم ایتدیرر وبعضاً بالذات کندوسی قوماندە ایلر ایدی سرعسکر خسرو پاشانك اوته‌دنبرو دائره‌سنده یتمش سکسان کوله اکسیك اولمیوب بونلری اوقودور ویازدیرر وبعضیلرینی اوروپایه کوندروب تحصیل فنون ایتدیرر ایدی . نوبنوکشاد اولنان عساکر خاصه ومنصوره طابورلرینه بونلردن ضابطان انتخاب قلنمقده ایسه‌ده فنون حربیه‌یی تعلیم وتعلم ایتدیرمك اس اساس نظام اولدیغی تبین ایتمکله اللی بر سنه‌سی مکتب حربیه انشا وخواجه وشاکردانی ترتیب وتنظیم اولنه‌رق مقتضیات عسکریه اجرا قلندی . یعنی

رديفلر عساكر منصوره‌يه قلب وضابطانى مملكتلرينه ارجاع قلنوب بش سنه خدمت عسكريه‌ده بولندقدن‌صكره رديفه چيقمق نظاماتى وتفرعاتى اعلان وخاصه ودرسعادت وروم ايلى واناطولى وعربستان اردولرى ناميله بش اردو تشكيل اولنوب هر بريسنك سوارى وپياده وطوپجى اوله‌رق اوتوز بيك كشيدن مرتب اولمسى تصويب قلندى . چونكه بدايت نظامدن برو عساكر خاصه ومنصوره‌يه التسان نفراتك خدمتلرى مدتى غير معين اولديغندن خلق عسكره كيدن اولادلرينه فوت اولمش نظريله باقرلر وبوجهتله عسكرلكدن كمال مرتبه نفرت كوسترولر ايدى .

وقتيله سلطنت سنيه‌نك صنوف عسكريه‌سندن بر شعبه اولان تيمارلو سواريسى يوز بيكدن متجاوز منتظم و مكمل و امور حربيه‌ده وفن فروسته‌ده ماهر ايالات عسكرى ايكن فصول سابقه‌ده بيان اولنديغى اوزره درجه درجه نظام و انتظاملرى مختل اولديغندن وقتاًبوقت اصلاح احواللرينه اعتنا اولنمش وعصرعبدالحميدخان اولده توجيهاتلرينك اجراسى و بر طرفه مأموريتلرى وقوعنده صورت حركتلرى حقنده نظامات جديده وضع اولنمشيدى. ايكى يوز بش سنه‌سنده اناطولى ايالتنك بالجمله سپاهيسى اسماعيل قلعه‌سى محافظه‌سنه مأمور اولدقلرى حالده روسيه‌لو حرباً قلعهٔ مرقومه‌يه مستولى وپك چوق تلفات واقع اولديغندن شهدانك كيفيات و مقدارى تبين ايدنجه‌يه قدر محلول دينيلان تيماراتك توجيه اولنماسى خصوصنه ارادهٔ سنيه متعلق بيورلمشيكن بعدالمصالحه اصحاب تيمارك اكثريسى حياتده وبلده‌لرنده استراحتده اولديغى نمايان وسفره كلموب بر صورتله الاى بكلرينى و سائر ضابطلرينى ارضا و اسكات ايلدكلرى عيان اولمغين هم ارباب تجارتى بر نوع تأديب وهمده نظام جديد ايچون واردات بولمق مقصديله تيمارات محلوله جبه‌لولرينه يعنى ملازملرينه توجيه اولنميوب جمله‌سى مقاطعه‌يه تحويل و ميرى‌يه ضبط اولنمق جارى ايدوكى فصول سابقه‌ده اتيان اولنمشدر بناءً عليه زعامت و تيمارلرك مقدارى تنزل ايتمش ايسه‌ده ينه يكرمى اوتوز بيك سپاهى موجود اولديغندن بونلرك عساكر منتظمه هيئتنه قونلسى تصميم و آلايلر ترتيبيله امراى عساكر موظفه‌دن و كندولرندن ضابطلر نصب اولنه‌رق تعليم و تنظيملرينه اعتنا قلندى يدى سكز سنه بويله‌جه مرور ايلدكدن صكره آلتمش تاريخنده عساكر ضبطيه وظائفنى ايفا ايلرايچون حكومت اداره‌لرينه جلب اولنديلر صدر اسبق مترجم محمد رشدى پاشا مرحومدن استماع قلنديغنه كوره ذكر اولنان سپاهيلره سنوى ايكى يوز بيك كيسه‌يه قريب تيمارات بدلاتى اعطا قلنمقده اولديغى حالده لايقيله استفاده اولنه‌مديغى و بو قدر پاره ايله مكمل و منتظم يكرمى بش بيك سوارى اداره

اولنه بیله‌جکی تذکر و مطالعه قلندیغندن آلتمش اوچ سنه‌سی کافهٔ ارباب تیمار باقید حیات نصف بدل تیمار ایله تقاعد ایدلدیلر .

واقعا وزرا و امرانك سوء استعمالاتیله اکثر زعامت و تیمارلر نا اهل وضعفاللرینه لچوب عادتا مأکل حکمنه کیرمش اولدیغندن بونك اصلاحی لازمه‌دن ایدی لکن کلیاً الغا اولنمقدن ایسه تحت نظام و انتظامه آلنمسی دها خیرلو اوله‌جغی شمدیکی حالده متفق علیهدر چونکه لسان قانونده صاحب ارض دینیلان سپاهیلر تیمارلری داخلنده بولنان قرانك جدبجد ضابط وحامیسی اولدیغندن اهالی نظرنده قدروحیثیتلری وقوهٔعصبیه‌لری وار ایدی و زراعت و حراثتدن خالی قالمامسی منفعتلری اقتضاسندن ایدوکندن اهالی‌یه اقتضاسنه کوره چفت وتخم ادانه ایدرلر و صو باصمق و بطاقلق حاصل اولمق کبی مانع زراعت حالات وقوعنده اهالی‌یی جمع ایدوب علی قدرالاستطاعه دفع مضرت ایدرلر ایدی . برده بونلرك لوازماتلرندن بولنان اك برنجیسی آت اولدیغندن دائما حیوان یتشدرمکه اعتنا ایده‌کلدیکله ممالك محروسه‌ده استدیکی قدر حیوان بولنور ایدی که بومادهٔ مهمه تیمارلولرك الغاسندن یکرمی یکرمی بش سنه صکره‌لری عساکر نظامیه ایچون ممالك دولت علیه‌ده حیوان بولنه میه‌رق ممالك اجانبه مراجعت اولنمق مجبوریتیله ثابت اولمش واسلافك بومثللو تأسیساتده اولان دقایق ومطالعاتی بونکله دخی تحقق ایتمشدر .

بالاده تسطیر اولندیغی اوزره طوپچی وخمبره‌جی ولغمجی اوجاقلری اللی آلتمش سنه دنبرو فی الجمله نظام وانتظام تحتنه وضع اولنمش ووقعهٔ خیریه‌ده خدمت دولتده بولنمش اولدقلرندن بونلرك الغاسی طرفنه کیدلمیوب اصلاح احوال وتوثیق نظاماتلرینه مباشرت وچورباجی واوسته وسائر یکیچریلره منسوبناملرله مسمی اولان ضابطلرینه عساکر منتظمه‌یه تطبیقاً یوزباشی وبیکباشی دینلوب طابورلر وآلایلر ترتیب قلندی وجمله‌سی برلشدیریلوب طوپخانه مشیرلکی احداث اولندی جلوس عبدالمجید خانیدن صکره حربیه نظارتی که اولعصرك اصطلاحنجه اعمالات لوازم حربیه ایله مکلف ایدی بومأموریت وباروتخانه‌لر نظارتی کاملاً طوپخانه مشیرلکنه علاوه والحاق قلنمشدر .

ترسانهٔ عامره‌نك کدکلو تعبیر اولنور طوپچی وآرمادور نفراتی ایچون جزایرلی حسن پاشا مرحوم قشله انشا ایتدیروب علی الدوام ترسانه‌ده توطین ایتمش ونظام جدیده شروع اولندیغی وقت باجمله قپودان وکمی خواجه‌لرینك وطوپچی ضابطانك وظیفه‌لری تزیید وتنظیم قلنمغله برابر کمیلره مطبخلر انشاسیله عساکر بحریه‌یه چوربا وپلاوویرلمکه باشلامش ایسه‌ده ینه هرسنه روزحضرده ساحل اولان یرلردن بیراق عسکری تعبیر اولنان

کوکللو عسکرلری کاوب کمیلره بالتقسیم سفر دریا ایفا اولندقدنصکره روزقاسمده مملکتلرینه کیدرلر وبونلره قوری تعیین ویریله کلدیکندن کمیلرك ایچنده بقال ومناودکانلری آچوب سفینه‌لرك ایچنی چارشو وپازاره دوندیررلر ایدی .

آرمادور نفراتنك اکثریسی روم طائفه‌سندن ایکن روم اختلالنده بونلردن سلب امنیت اولندیغندن طرد اولندیلر ایسه‌ده فن دریاده کسب مهارت ایتمش اولملریله عصاتك خلیجه ایشلرینه یرادقلری اول عصرده یتشمش اولان قپودانلردن استماع اولنور ایدی وقعهٔ خیریه‌دن صکره ارتق بایراق عسکری ابطال وعساکر منتظمهٔ بحریه ترتیب اولنوب روملردن ینه نفرات آلنمغه باشلانمش ایسه‌ده جبخانه‌جی کبی مهم ایشلرده واونباشی وچاووشدن بیوك ضابطلکده استخدام اولنمزلر ایدی آلتمش درت تاریخنده ینه ترك اولندی سلطان محمود خان حضرتلری عساکر منتظمه‌نك ایلروله‌مسنه بالذات اقدام بیوردقلری مثللو ترسانه‌نك دخی اصلاحنه اهتمام بیورملریله اوروپادن خواجه‌لر ومعمارلر ومهندسلر جلب ایتدیروب مکتب بحریه‌یی تشکیل وفنون بحریه‌یی تعلیم ایتدیردکلرندن ماعدا طلبه‌نك مستعدلری لوندره‌یه اعزام وانکلیز کمیلرنده سیر وسیاحت ایتدیریله‌رك علماً وعملاً فن دریاده ماهر ضابط وقپودانلر یتشدیرلمکه اعتنا وغیرت قلندی

سفن جسیمه‌نك تعمیریچون عصر سلیم خانده برحوض یاپلدیغی مثللو سلطان محمود وسلطان عبدالمجید زمان سلطنتلرنده دخی برچوق انشا وترقیات فن بحری‌یه تطبیقاً فابریقه ودستکاهلر ومخزنلر بنا اولنوب ترسانهٔ عامره‌نك کوندن کونه اکمال نواقصنه همت قلندی وسلطان عبدالعزیز خان حضرتلرینك اقدام مجددانه‌لریله اوروپاده وترسانه‌ده اون بش قدر بیوك وکوچك زرهلی سفن حربیه یاپدیرلدی ضبط وربط ممالك ومحافظهٔ طرق ومسالك ولاة ایچون ومتسلمین وویوده‌لر کندی بدنلرندن دلی وتفنکجی وسکبانناملریله عساکر متنوعه استخدام ایدرلر ایدی تنظیماتدن صکره هرولایتك اقتضاسنه کوره ضبطیه نفراتی واموال امیریه‌نك استیفاسیچون تحصیلدارلر تعیین وصکره‌لری عساکر منتظمه‌یه تطبیقاً آلایلر وطابورلر وضابطان ترتیب اولنوب الحالة هذه استکمال نظامات وانضباط اداره‌لرینه چالشلمقده‌درکه بوکونکی کونده یعنی اوچیوز بر سنهٔ هجریه‌سنده مقدار ضابطان ونفرات اللی بیکی متجاوز ومصارفات واقعه‌لری ایکی ملیون لیرایه قریبدر .

احوال مالیه

سلطان مصطفی خان ثالث حضرتلری مبالغ کلیه ادخار ایتمشیکن سکسان ایکی سفری اوغورنده استهلاك اولنوب حتی خلیل حمید پاشا برهند ایلچیسیله مکالماتده سفر مزبور

ایچون یالکز خزینهٔ دولتدن ایکی یوز بیك کیسه صرف اولندیغی سویلنمشدر اول
عصرده یلدیز التونی درت درت بچق غروش رادهلرنده اولمق حسبیله سالف الذکر
ایکی یوز بیك کیسه شمدیکی حسابه کوره اون ایکی ملیون لیرا درجهلرینه بالغ اولور
ومذکور سفر ایسه بش سنه ممتد اولدیغندن ظاهر حالده بوقدر مصرف آزبرشی کورینور
لکن فصل سابق تکملهسنده بیان اولندیغی اوزره سفره مأمور اولان ولاة ومتصرفین
حوزهٔ حکومتلری ایچنده بولنان اهالییه سفریه نامیله ویرکو توزیع و تحصیل ایتدکلرندن
ماعدا صیف وشتا ترتیباتی اولهرق هربر مملکتدن تحریر اولنان جیوش اسلامیهنك
لوازمات سفریهلری و التی ایلق علوفه کذلك مملکتلری اهالیسنه بالتوزیع استحصال
اولنه کلمکله وزعامت وتیمار اصحابی دخی ذاتاً دیرلکلری حاصلاتیله موظف بولنمغله بونلر
خزینهٔ دولتدن ویریلان پارهنك خارجندهدر قینارجه مصالحهسندن صکره سلطنت سنیهنك
آز وقت ظرفنده ینهحربه مجبور اولهجغی تحقق ایتمك حسبیله دونمانك تکثیرینه وطونه
سواحلنده استحکامات انشاسنه و ذخیره ادخارینه اقدام اولنمغله برابر اس اساسی لوازم
اولان پاره استحضارینه دخی اعتنا اولنوب ضربخانهٔ عامرهده اوتوز بیك کیسه تهیه
ایدلمشیدی ایکی یوزبر سفری ظهورنده درحال اوتوز بیك کیسه قدر مبالغ دها تدارك
اولندی که جزایرلی حسن پاشانك مصردن کتوردیکی و اعانهٔ حربیه اولهرق کندوسنك
اعطا ایلدیکی یکرمی بیك کیسه ایله حلب جوارنده واقع مقاطعات امیریهنك مالکانه
مقاطعاتنه تحویلیله طالبلرینه صاتلسندن حاصل اولمشدر

حساب سالف الذکر اوزره بونلرك مجموعی دخی درت ملیون لیرایه قریب بر مبلغه
بالغ اولور عصر سلیم خانیده نظام جدید تنظیمنه شروع اولندقده مصارفنه قارشولق
تدارکی لازم کلمکله قدیم شق ثانی دفتردارلغی نظام جدید دفتردارلغنه تحویل ومستقل
خزینه تشکیل اولنوب یموق وانفیه و افیون کبی شیلر یدواحد اصولی اوزره تحت
انحصاره النهرق و زجریه رسمی ازسرنو تنظیم قلنهرق بونلرك حاصلاتی نظام جدید
خزینهسنه ایراد قید اولندقدن بشقه محلول اولان جسیم مالکانه مقاطعاتی وتیمار وزعامتلر
دخی خزینهٔ مرقومه طرفندن ضبط و سائر صورتلرله واردات بولندجه ضم وعلاوه
قلنور ایدی حتی سلطان سلیم مرحومك خزینهٔ اوراقده منظور فقیر اولان برقطعه خط
همایونلری مفادی (والدهم مرحومهنك خاصلرینی نظام جدید خزینهسنه ویرمکی تصور
ایلدم ایسهده والده خاصلری ایدوکندن وقتیله اخراج قلنور مطالعهسنه مبنی ترسانهده
انشا اولنمقده اولان حوض مصارفنه قارشولق تخصیص ایلدم) حکمنی متضمندر که نظام جدید
خزینهسنك توسیعنه نهدرجهلرده اقدام قلندیغی بوندن معلوم اولور

بعض تواریخك روایتنه كوره نظام جدید حزینه‌سی وارداتی یتمش بیك كیسه‌یه رسیده اولمشیكن وقعهٔ معلومه‌ده خزینهٔ مذكوره الغا ووارداتنك بعضلری دخی ابطال و افنا اولنوب قصوری ایچ خزینه شعبه‌سی اولان ضربخانهٔ عامره خزینه‌سنه نقل اولندی چونكه مرةً بعد اخری ذكر وتفصیل اولندیغی اوزره دولتك میری خزینه‌سی وایچ خزینه نامیله ایكی خزینه‌سی اولوب مصارفات دائمه حكمنده اولان علوفهٔ عسكریه ایله بعض مصارفات متفرقه میری خزینه‌سندن رؤیت وتسویه و فضله واردات ایچ خزینه تعبیر اولنان اندرون همایون خزینه‌سنه وضع اولنه‌رق كلكله سفر ظهورنده ویاخود مهم بر مصرف كلی وقوعنده اورادن اخراج واعطا قلنور ایدی

ینه روسیه سفری ختامندن صكره بیك ایكی یوز یكرمی طقوز سنه‌سندن اوتوز التی سنه سنه قدر واردات مرقومه‌دن خیلیجه مبالغ تراكم ایتمش اولدیغی حالده روم اختلالنده صرف و استهلاك اولنمشدر قرق بر تاریخنده عساكر منتظمه تنظیم اولنمغله ینه قارشولق تداركی ایچون كرك استانبولده وكرك طشره‌ده واقع جسیمجه شهرلرده رسوم احتسابیه احداث اولندیكه یومیه دكاكین وسائره‌دن عبارت اولوب برنوع پاتنت رسمی دیمك ایدی حتی شامده حادث اولان فتنه وسلیم پاشانك اتلافی بونلردن نشأت ایتمشدر برده اناطولیده واقع اون بش قدر سنجاق ولاة ومتصرفینه توجیه اولنیوب متسلم ایله اداره ایتدیریله‌رك ولاة و متصرفینه عائد اولان منافع مقاطعات خزینه‌سی كه عساكر نظامیه خزینه‌سی دیمك ایدی اورایه ایراد قید قلندی

نافذ پاشا مرحومدن استماع اولندیغنه كوره تنظیمات خیریه‌یه قدر معینات مرتبه‌دن بشقه سلطنت سنیه‌نك كافهٔ وارداتی التی یوز بیك كیسه رادەلرنده اولوب بوقدر پاره ایله روسیه ومصر سفرلری اداره وروسیه تضميناتی اوله‌رق بشیوز بیك كیسه قدر مبالغ اعطا قلنمش اولدیغی حالده عساكر ردیفه‌دن ماعدا خاصه ومنصوره وبحریه وطوپجی اولمق اوزره یوز بیكه قریب جیوش موظفه‌نك ویكرمی قدر اوچ انبارلی و قپاق وفرقتین وبر چوق سفن صغیره‌نك معاشات ومصارفاتی كونی كوننه تسویه اولنور ومصارفات معتاده‌دن بشقه فضله اوله‌رق مسقو سفرنده خسار دیده اولان محللر اهالیسنه ایكیشر اوچر بیك كیسه اعانه قلنور ایدی كه تفصیلاتی اسكی تقویم وقایع نسخه‌لرنده مسطوردر بودخی سلطان محمود خان حضرتلرینك كافهٔ مصالح سلطنت سنیه‌یه بالذات نظارت و حسن اداره‌یه اهتماملری ثمره‌سی ایدی خاقان مشار الیه حضرتلرینك ارتحاللرنده طوپقپو سرای همایوننده واقع شوقیه دائره‌سنده سكسان بیك كیسه‌لك التون و مالیه ومقاطعات اوقاف و ذخیره

خزينه‌لرنده‌دخی مبالغ وفيره مدخر وموجود ايدوكی ينه نافذپاشا مرحومدن استماع قلنمشدر.

تنظيمات خيريه اجراسنده واردات دولت دفعةً برمثلی رادهسنده ترقی ايتمش ايسه‌ده انك مقابلی اولان مصارفات دخی يكون مصارفاتی او نسبتده قبارتدی و تغيير اصولدن ناشی واردات تأخر ايدرك خزينه‌جه مضايقه حاصل اولديغندن يوز بيك كيسه‌لك قائمهٔ نقديه اخراج قلندی كه خزينه صورتلری مثللو يازمه وماليه‌ناظری بولنان صائب پاشانك مهريله ممهور ايدی ايرتسی‌سنه صفوتی‌پاشا مرحوم بالاستقلال ماليه‌ناظری نصب قلنمقله و مشار اليه فن ادارده‌ده ماهر و درايت و لياقتله متصف برذات اولمغله درت سنه قدر ممتد اولان اشبو برنجی نظارتنده سالف‌الذكر قوائم نقديه‌يی امحا و بدايت تنظيماتده تخصيص اولنان معاشات لاتحصايی تنقيح والغا ايدرك خزينه‌يی برحسن حاله قويدی كه معاشات ومصارفات كونی كونه اعطا اولنوب حتی بعضاً ای باشندن بركون اول عسكرك توزيع معاشاتنه مباشرت قانون ايدی . معمافيه وزرانك يتمش بشر بيك وعظمای رجالك يكرميشر اوتوزر بيك وطشره دفتردار ومتصرفلرينك اونر اون بشر بيك غروش آيلقلری وار ايدی . تصرفات مشروحه عموم آيلقلردن يوزده شو قدر بوقدر كسمك قاعدهٔ غير صحيحه سيله اولميوب لزومسز مأمورلری واهم اولميان مصارفاتی تنقيح ايله حاصل اولمشيدی .

دولت عليه‌نك داخلاً وخارجاً اصلا ديونی اولميوب بعض تجاردن مبايعه اولنان اشيانك اثمانی اعطا قلنمق اوزره تجاره تكليف اولندقجه مصارف نقليه سندن اجتناباً المقدن استنكاف ايدرلر ونه وقت اقتضا ايدر ايسه اولزمان اخذ ايدرز ديرلر ايدی . مشار اليه التمش برسنه‌سنده ورضا پاشانك انحطاط اقبالنده عزل اولنوب يرينه نافذ پاشا ماليه ناظری اولدی وخزينه‌ده يوز طقسان بيك كيسه اموال مدخره بولدی . بوندن صكره رشيدپاشا دوری ظهور ايدوب امور ملكيه وماليه وخارجيه‌ده تغيرات كليه حاصل اولمش اولوب آنجق انلرك تفصيلاتی ونتايج طبيعيه‌سی احوال آتيه وقوعاتنه عائددر .

سلطان مصطفی خان ثالث عصرندن سلطان سليم مرحومك اواخر سلطنتنه‌قدر اللی سنه مقداری مدتده بالتدريج سيم مسكوكاتك وزن عياری تنقيص اولنمغله آلتونك فياتی برمثلی ترقی ايلدی يعنی يلديز آلتونی درت بچق غروش راده‌لرنده ايكن طقوز اون غروشه طوغری فيرلادی . سلطان محمودخان حضرتلری زماننده كرك آلتون وكرك كموش مسكوكاتده تبدلات كثيره واقع اولمغله ابتدای سلطنتلرنده يكرمی بش غروش فياتله قطع اولنان محموديه آلتونی كه بربچق درهم ويكرمی ايكی عيارنده ايدی اواخر سلطنتلرنده

یتمش غروشه چیقدی چونکه الکصکره قطع اولنان ممدوحیه التونی یکرمی عیارنده ویارم درهم وزننده اولدیغی حالده یکرمی غروش قیأتله تداخله چیقارلمشدر . سلطان سلیم مرحوم شهزاده ایکن اجداد عظامنك سکه‌لرینی جمع ایدوب عیارلرنده اولان تفاوتی نظر تأسفله کورر وکندولری نائل سلطنت اولدقده اصلاحنه عزم وجزم بیوررلر ایمش. حالبوکه جلوس همایونلری اوان سفره تصادف واسوچ دولتنه اعانهٔ حربیه اوله‌رق ویرلمسی شرط اتفاق اقتضاسندن اولان سکز بیك کیسه‌نك ایفاسی کسب مشکلات ایتمکله بالضروره کموش مسکوکاتك عیاری تنقیص اولندی وبوتدبیر ایله دفعةً برایکی بیك کیسه منفعت کورلدی . سلطان محمودخان حضرتلری دخی بعض سکمغزانك القاآتیله ایچ خزینه‌ده مدخر بولنان نقودی نوبنو احداث اولنان مسکوکاته تبدیل ایتدیره‌رك غروش حسابیله اولان ترقیاتی منفعت صحیحه اعتقاد ایدرلر ایدی . واقعا بوصورت یکیچری علوفه‌سی مثللو معناتی تنقیص دیمك ایسه‌ده اشیا قیأتنك اوتوز سنه ظرفنده اوچ درت مثلنه ترقیسنی مستلزم اولدی . اوائل سلطنت عبدالمجید خانیده یعنی التمش درت تاریخنده تصحیح سکه اولنوب یوزلك التون ویکرمیلك مجیدیه واقسامی قطع اولندی . شوراسی جای دقتدرکه سیم مسکوکاتك الك کمعیاری اولان متالك اقسامنك بشلکنده طقسان بش پاره‌لك قدر مالیت اولدیغی حالده اللی سنه‌دن متجاوز التوندن جزؤی فرق ایله تداول ایلدی . یعنی یکرمی برعدد بشلکه بر یوزلك التون تبدیل اولنور ایدی . بوندن استدلال اولندیغنه کوره برملیون کیسه‌لك قدر نقود مغشوشه قطع اولنمشیکن ممالك عثمانیه‌یه منتشر ومنقسم اولمق ودوائر امیریه‌ده قبول اولنمق وتناسبی مرتبهٔ افراطه واصل اولمامق حسبیله مالیتندن برمثلی زیاده کسب اعتبار ایتمشدر. بوقضیه‌یی مؤخراً قطع اولنان ودرجهٔ افراطه ایصال قلنان باقر مسکوکاتك احداثی تأیید ایلمشدرکه تفصیلاتی احوال آتیه‌یه عائد اولمسیله اولبابده اطناب مقال اولنمدی . فقط اشیانك تزاید قیأتی یالکز تغیر مسکوکاتدن اولمیوب ترقیٔ طبیعی دخی ظاهر اولدی . چونکه ایکی سنه‌دنبرو مسکوکات برحالده ایکن اشیاده برمثلی دها زیاده ترقی مشهود اولدی . مثلا التمش تاریخیله یتمش تاریخی بیننده بغدایك بهر کیله‌سی سکز وطقوز غروشدن اون بش غروشه ولحم یاز وقیش اعتباریله اوچ غروشدن بش غروشه طوغری ایکن تاریخ تحریر اولنان اوچیوز سنه‌سی خلالنده برمثلی درجه‌سنده ترقی ایتمشدر . التمش سکز وطقوز تاریخلرنده شعیرك کیله‌سی وحطبك چکیسی التیشر غروشه مبایعه اولندیغی خاطر نشان نامق الحروفدر . سکسان بش والتی تاریخلرنده بعض محالنده واردات عشریه برمثلی تزاید ایلدی بودخی اخراجات کمرکنك الغاسیله زراعتك

تکثرندن منبعثدر دنیلوب بعضلری دخی بونی رد ایله فیأت ذخائرك برمثلی ارتمسی واردات عشریه‌نك دخی اونسبتده تزایدینی مستلزم اولدی دیو مقابله ایلمشدرکه برنجیسی حساب تخمینی ایکنجیسی حساب بسیطدر . دولتك احوال مالیه‌سی بومرکزده اولوب ارکان سلطنتك دخی ثروت وسامانلرینی ودارات واحتشام وعلو جنابلرینی ایراد ونمونه طرزنده بعض واقعات موثوقه‌لرینی ذکر وتعداد ایتمك نوعما فائده‌دن خالی اولمامغله بیانه مباشرت قلندی : ارکان دولت دنیلان صدر اعظم وشیخ الاسلام وقپودان پاشا واجلهٔ صدور ووزیر کتخداسی ودفتردار ورئیس کبی عظمای دولتك یالی وقوناق ودائره صاحبی کتخدا ومهردارلری اولدقدن بشقه اوتوز قرق‌دانه ملبس ومزین ایچ اغالری وبر اولقدرده چوقدارلری بولنور واشجی وسایس وقایقجی وسرایدار مثللو خدمه‌دخی داخل حساب ایدلدکده بر ایکی یوز کشی یه بالغ اولور ایدی وسائر دارات واحتشاملری بونسبتده اولوب حتی ابراهیم کتخدا بر دفعه اتلرینك بر مقدارینی بعض بندکانه اعطا ایتدکدنصکره ارتق التمش آتم قالدی بعد ازین کیمسه‌یه ویرمم دیدیکنی عاصم افندی مرحوم تاریخنده حکایه ایدر .خلیل حمید پاشایه برهند ایلچیسی عرض معاونت زمیننده جانب سلطنت سنیه‌یه بشبیك کیسه ویره‌بیله جکلرینی افاده ایلدکده مشار الیه اولقدر پاره‌یی بن وحاضر بالمجلس اولان قپودان پاشا پدرمز دخی ویره‌بیلور دیمشدرکه حساب عصره کوره ایکی یوز اللی بیك التون قدر ایدر .وقعهٔ سلیم خانیده مقتول اولان والده کتخداسی یوسف اغا وابراهیم کتخدا و کیزلی ستمه حاجی ابراهیم افندینك اکثر اشیای نفیسه‌لری قائممقام موسی پاشا وسائر یغما کرانك دست غصبلرنده نابدید اولمشیکن مخلفاتلری اوتوز بیك کیسه‌یی تجاوز ایتمشدر بونلرك عطایا وتصدقاتلری حقنده ایشیدیلان حکایه دخی عقل قبول ایده‌میه‌جك درجه‌لرده مبالغه‌لی ایسه ده رمضانلرده و سائر اوقاتده فقرا محله‌سی اولان یرلره مخصوص آدملر کوندروب محله بقال واتمکجی وقصابلرینك ذمت دفترلری رؤیت وفقرا دینلرینی کاملاً اعطا ایتدیرمك عادات جاریه‌لرندن اولدیغی و محبسلرده اولان مدیونینك وقت وقت بورجلرینی تسویه ایده‌کلدکاری متواتراً ثابتدر . روایات موثوقه‌دندرکه طوپقپولی صالح افندی شیخ الاسلام ایکن سلطان مصطفی خان ثالث حضرتلری تبدیلاً خانه‌لرینی تشریف ایدوب اثنای صحبتده (افندی هر وقت کلمك ایسترم فقط قوناغکز پك اوزاق یرده‌در) دیدکده جوابنده (بشقه بر قوناق تدارك قابل ایسه‌ده جوارمزده بولنان ومنظور شاهانه‌کز اولان شو اولرك هیچ بریسنده مطبخ بولنمیوب سایهٔ همایونکزده طعاملری بنده خانه‌کزدن

کیدر وبو جهتله محرومیتلرندن احترازاً تبدیل مسکن ایده‌میورم) دیمشدر

کوسه کتخدا نامیله مشهور اولان مصطفی رشید افندینك چاملیجه‌ده واقع کوشکی که حالا سامی پاشا مرحومك ورثه‌سنده‌در و کوسه کتخدا بناسیدر بر مقدار باغچه‌یی حاوی ایدوکندن بعض بندکانی انصافنده واقع برباغی مبایعه ایتمك اوزره تشویق واوزومندن استفاده اولنور دیو ترغیب ایلدکده اوزوم و سبزه یتشدیرمك زراع اهالی‌یه عائد بر شی اولوب ملکك منافعنه اشتراك طبیعی بزه یاقشمز مناسب اولان باغچه‌لر اوزوم کتورمك وبر پاره ایله آلمقدر دیمشدر مع هذا مشارالیه خست و اداره‌یه اعتنا ایله مشهورلردندر

محمد علی پاشانك انسلاب شعوری حسبیله اوغلی ابراهیم پاشا مصر والیسی اولوب انجق متعاقباً وفاتی وقوعنه مبنی التمش درت تاریخنده عباس پاشا ایالت مصر ایله کامروا اولمش وعمیسنك وبیوك باباسنك مسلکلرینی ترك ایله طرف سلطنت سنیه‌یه ابراز تمحض ایتمشیدی لاجل التشکر اسلامبوله ورودنده وکلا و مأمورینه وحتی قلملره قدر عطیه‌لر اعطا ایلدی مالیه ناظری بولنان نافذ پاشا که بودخی خست واداره امور بیتیه ایله معروف وثروت وغنا ایله مشهوردر حصه‌سنه اصابت ایدن بشیوز کیسه‌یی تذکیر ماسبق ایله قبولدن استنکاف وصدر عصر اولان رشید پاشا بوصورت ملتزم اولان مضی ما ماضی قضیه‌سنی اخلال ایده‌جکی جهتله قبولنی ابرام و الحاح ایتمکله نهایت مشارالیه پاره‌یی المغه مجبور اولدیسه‌ده ینه کندوسی وضع ید ایتمیوب بعض اصدقا و بندکانته تقسیم ایلدیکی مشهودات عاجزانه‌مدندر .

فصل سابقده ذکر اولنان مناوبه منصبلری که مالیه خزینه‌سنه نظام ویرلدکده جمله‌سی لغو اولنمشدر ازان جمله باش محاسبه‌دنیلان قلم خزینهٔ عامره‌نك اس اساسی اولوب دولتك کافهٔ واردات ومصارفاتی و نظامات وقوانین مالیه‌سی و حتی اندرون همایون و خاص اخور خزینه‌لرنده بولنان مجوهرات وهر نوع اشیا بوقلمه‌ده مقید ایدی قلم مذکور بر کیسه‌دارك والتی صنفه منقسم اوله‌رق التی خواجه‌نك تحت اداره‌سنده اولوب هر خواجه طوبخانه وترسانه ومطبخ و ذخیره و حرمین خزینه‌لری مثللو شعبات خزینه‌نك حساباتنه مأمور اولمغله علی الدوام واردات ومصارفاتلرینی تدقیق ایدرلر ایدی قنغی خزینه‌دن اولورایسه اولسون اصحاب مطلوبه ویریله‌جك دین صورتلری مطلقا باش محاسبه‌دن اعطا اولنور و ذکر اولنان شعباتك امنا ومأمورلری وخزینه کتخداسی ومیراخور اغا تبدیل اولندقده حسابی رؤیت وقیودیله تطبیق قلنور ایدی

اشته باش محاسبه‌جی دینیلان ذاتکه اکثریا وزیر کتخداسی و دفتردار و رئیس کبی عظما معزول قالدقجه بو منصبی و دفتر امانتی و نشانجیلغی حائز اولورلر ایدی بو قلمك خواجه‌سی اولوب نادراً خزینه‌یه کلور و اکثریا خانه‌سنده مقیم اولوب کیسه‌دار افندینك کوندردیکی اوراقی صحح و تمهیر ایدر ایدی مصالح جاریه‌دن الناس خرجلردن قلمك شاکردان و کتبه‌سنه توزیع خصوصی اجرا اولندقدن صکره باش محاسبه‌جیلره سنوی یوز یکرمی بیك غروش مقدار حاصلات قالدیغی بعض معروضات قیودندن استنباط اولنمشدر

اشبو قلم دفتردار بولنان ذاتك معیتنده ایسه‌ده خلاف نظام ویا خود مغایر منافع خزینه بر امری صادر اولسه بلا تردد جواب ویریلور ایدی چونکه قلمك حامیسی اولان محاسبه‌جی عظمای دولتدن و بالکه دفترداردن حیثیتلی ذواتدن اولوب دفتردارلر بر وجهله بو قلم اوزرینه اجرای نفوذ ایده‌مزلر ایدی اشبو اصول پك حکیمانه بر شی ایسه‌ده بالالتزامی وضع اولنمشدر یوقسه کیف ماتفق می تأسس ایتمشدر بوراسی محل شبهه‌در .

مواد خارجیه

اشبو فصلده بیان اولندیغی اوزره پروسیا و اسوج دولتلریله تجاوزی و تحفظی عقد اتفاق اولنوب بو اوانده واقع اولان ایکی‌یوز ایکی سفرنده اکر پروسیالیلر حربه اشتراك ایتمامشلر ایسه‌ده جسیم بر اردو سوقیله نمچه‌لولری تهدید ایدرك قبل‌السفر معین اولان حدود اوزرینه تجدید معاهده‌یه موفق اولدیلر فقط روسیه حقنده اولان تعهدلرینی (له) تقسیماتندن حصه اخذی منفعتی اوغورنده ترك وفدا ایتدیلر اسوجلولر دولت علیه ایله برابر حربه قیام ایلدیلر ایسه‌ده نه‌چاره که برقاچ دفعه مغلوب اولملریله اکمال تعهده قدرتیاب وسلطنت سنیه‌نك عقد مصالحه‌سنه قدر پایدار اوله‌میوب بالضروره بعض فداکارلق اختیاریله مسقولولر ایله تجدید معاهده ایلدیلر دولت علیه حسب المقاوله اسوجلولره سنوی سکسزر بیك کیسه ویرمك تعهدی التنده بولندیغندن خیلیجه پاره ویرمش و بونك مقابلنده اسوج دونماسی بحر بالطقده بولنان روسیه دونماسنه غلبه ایلدیکی جهتله روسیه دونماسنك آق دکزه کله‌مامسی منفعتنه دسترس اولمشدر .

ایکی‌یوزاون بر تاریخنده سلطان سلیم‌خان حضرتلری فرانسزلرك یاغلی باللی سوزلرینه آلدانوب عقد اتفاق ایتمشیکن ایکی سنه مرور ایتمکسزین فرانسزلر بغتةً مصره استیلا ایتملریله سلطنت سنیه دخی انکلتره و روسیه‌لولر ایله اتفاق ایدرك خطهٔ مصریه تخلیص

اوندی چونکه اولو قتلرده انکلیزلر فرانسه لولرك دشمن دائمیسی ومسقولر دخی فرانسزلر ایله بوزوشـوق اولدیغندن منافع تقابل ایلدی چند سـنه مرورنده فرانسه ایمپراطوری بوناپارته ایکنجی دفعه اوله‌رق سـلطان سـلیمی اغفال وعقد اتفاقی از سرنو استحصال ایتسیله بو کیفیت انکلتره دونماسنك استانبوله ورودینه وروسیه لونك اعلان حرب ایتسنه وبالاخره سلطان سلیمك دوچار فلاکت اولمسنه سبب اولمشیکن فرانسزلر تیلسیت نام شهرده مسقولولر ایله عقد مصالحه ایتدکارنده دولت علیه‌یی براقیویردیلر و دها غریبی ممالك عثمانیه‌نك تقسیمی مذاکراتنه کیریشدیلر ایشته فرانسه اتفاقلری دخی بو نتیجه‌یی حاصل ایلدی. بوندن صکره روم اختلالی ظهورنده سـلطنت سنیه بر متفق بولمغه موفق اوله‌میوب بالعکس فرانسـه و انکلتره و روسـیه دولتلری دولت علیه علیهنه عقد اتفاق ایتملریله موره قراللغنـك حدوثی منتج اولدی. مصرلولر کوتاهیه‌یه قدر کلملری اوزرینه سلطان محمود خان حضرتلری روسیه‌لولره مراجعته مجبور اولمغله بر فرقه عسکر ایله بر فیلو دونما بکقوزه کلشیدی یوقاروده اسمی واوصافی مسطور اولان نامق پاشانك تحقیقنه کوره مصر والیسی محمدعلی پاشا صاحب قوت وقدرت اولان ولاة دولت علیه‌یه مکتوبلر کوندروب سلطان محمود خان حضرتلرینه بر طاقم عزویات بسط وبیانیله شهزاده سلطان عبدالمجید خان حضرتلرینی اجلاس ایدرك امور مختلهٔ سلطنت سنیه‌یی یولنه قویمق وبعده بالاتفاق روسـیه‌لو اوزرینه هجوم ایله اخذانتقام ایتمك دعوای ابلهفریبانه‌سیله اتفاقه دعوت ایتمش و ولاة صادقه طرفلرندن بو مکتوبلر طرف پادشـاهی‌یه تقدیم اولنمش اولدیغندن سلطان محمود خان حضرتلری تلاشـه دوشـمش وحتی روسیه ایمپراطوری نیقوله دخی معاذالله تعالی بویله بر غائلهٔ عظیمه ظهوری احتمالندن توحش ایدرك عرض معاونت ایتمش اولدیغندن سلطان محمود خان حضرتلری دخی حسن تلقی ایدرك مذکور عسکر ودونما بروجه محرر بکقوزه کلشدر

بعد ازین سلطان محمود خان حضرتلری روسیه ایمپراطوریله متفق حالنده بولنوب بونك علت غائیه‌سی دخی مصر مسئله‌سی اولمغله وبو اتفاق اوروپالولرك وهمنه الویرمامکله بالاخره انکلتره واوستریا وپروسیا وروسیه دولتلری سلطنت سنیه ایله مصرلو علیهنه بالاتفاق نتیجهٔ معلومه استحصال قلندی بو فصلك جاری اولدیغی زمانده دولت علیه‌نك احوال خارجیه‌یه دائر معـاملاتی بو اساسلره مستند اولوب تفرعاتی ایسه وقوعات صرصنده مسطور اولمغله بو قدر اجمال قلندی

اعتذار

بلطفه تعالی اشبو اثر عاجزانم بوراده ختامه رسیده اولمش ایسه‌ده من غیر حد بعض اخطارات خصوصیه‌نك دخی تذییلیله قصور وخطیئاتك خلوص نیت فقیرانه‌مه بناءً عفوی وبلکه تصحیح وتوثیق مطالعه‌یه رغبت بیوران اخوان کرامدن مرجودر

اولاً وقایع سابقه‌نك نتیجهٔ منبعثه‌سی اعتباریله بادئ نظرده تحسین ویا تقبیح اولنمق طبیعت بشریه ایجابندندر انجق بو بابده تعمیق افکار یعنی قبل الوقوع حکم حال و زمانه قیاساً ایشی نه نظرله کورمك ایجاب ایده‌جکی امثالی دلالتیله ویاخود سائر قرائن ایله تدقیق اولنمق لازمدر مثلا یلدیرم بایزیدخانك تیمورله محاربه‌سی تقبیح اولنوب اوقدر شدت کوسترمامالی ایدی دینلور .

یاوز سلطان سلیمك شاه اسماعیل ایله محاربه‌سی تحسین وقوجه ارسلان شویله هجوم ایتدی بویله قیردی کچردی دیه مدح اولنور شمدی بونلرده اولان فرقی تعداد ایده‌لم: برنجیسی تیمور ممالك عثمانیه‌یه کیرمش وسیواسی تخریب ایله شهزاده علاءالدینی اتلاف ایلمشدی شاه اسماعیل ایسه کوندردیکی نامه‌لرده پدریکزله بابا اوغل ایدك نه‌ایجاب ایلدیکه اوزریمه هجوم ایده‌یورسکز مقالنی تحریر ایدر ایکنجیسی تیمور ممالك رومی تملك ایتمسی قابل اوله‌میوب بعدالغلبه ییقیلوب کیده‌جکی طبیعی وشاه اسماعیل ایسه ممالك عثمانیه‌یه ملاصق بولندیغندن اکر غالب اولسه اناطولینك اکثر یرلرینی تملك ایده‌بیله‌جکنه نظراً مخاطره‌سی بالنسبه دها قوی ایدی اوچنجیسی یلدیرم‌خان زمانه قدر رایات عثمانیه مغلوبیت کورمه‌یکندن مرارت انهزام هنوز دماغ دولته طوقنمامش اولوب سلطان سلیم زماننده ایسه دها تیمور وقعه‌سی اونودلمامش اولمغله اندن عبرتبین اولمق ایجاب ایدرایدی بونلری ایراد ایتمکدن مقصد سلطان سلیمك حرکاتنه تعریض معناسنی متضمن اولمیوب بویله شیلرده حکم عصره کوره حرکت اولنمق ضروریدر

امابعضیسی موجب منفعت وبعضیسی مستلزم مضرت اولور دیرلر بو دخی اوقبیلدندر بوقسه کافهٔ محاذیردن سالم ایش بکلمك محض مضرتدر بناءً علیه یالکز نتیجه‌یه حصر نظر ایتمك طوغری اولماز ثانیاً سردار وقپودان پاشالرك اکثریا امور حربیه وفنون بحریه‌یه واقف آدملردن اولماسی معترضدر حالبوکه سردار اکرم اولنلره کافهٔ مهام دولت مفوض اوله‌یغندن ایکی صفتی حائز اولمق مقتضی اولوب برنجیسی اصحاب رأی وتدبیردن وایکنجیسی فنون حربیه‌یه واقف ذواتدن اولمقدر لکن هروقتده بوایکی صفتی جامع آدم بولمق قولای

اولمدیغندن برنجی صنفك اربابی ترجیح اولنه کلمشدر چونکه صاحب عقل ودرایت اولان سردارلرهم امور مهمهٔ دولتی اداره ایدر وهمده ارباب حرب اولان وزرا وامرا وغزات اسلام ایله بالاستشاره آرای متنوعه نك معقول وصائبنی فرق وتمییز ایدرك او یوله کیدر ومستفید اولور نته کیم کوپریلی اوغلی فاضل احمدپاشا رتبهٔ وفعلاً مدرس ایکن یکرمی التی یاشنده وزیر وایکی سنه مرورنده صدر اعظم وسردار اکرم اولوب اون التی سنه مدت صدارتنده فتوحات متوالیه یه مظهر اولمشدر کذلك بالطه جی محمد پاشا موسیقی شناساندن کوزجه مؤذن نامیله مشهور بربالطه جی ایکن برایکی سنه ظرفنده وزیر ومتعاقباً صدراعظم وسردار اکرم اولوب فتوحات عظیمهٔ معلومه یه نائل وشهید علی پاشا دخی سلحدارلقدن وزارته چیقوب نشانجی وقائمقام اولدقدن صکره ایکی اوچ سنه مرورنده صدر اعظم وسردار اکرم اولوب برآیه وارمقسزین کاملاً موره قلاعنی فتحه موفق اولمشدر . عهد محمد خان رابعده وسلطنت احمد خان ثانیده قپودان پاشا اولانلردن مراد پاشا یکیچری اغالغندن وقپلان مصطفی پاشا میراخورلقدن وعموجه زاده حسین پاشا ملکیه دن یتشمش ذاتلر ایکن معیتلرنده بولنان اصحاب فنون بحریه یی حسن استخدامه قادر وتهدیدلرینی ایقاعه مقتدر ذواتدن اولملریله فتوحات فاخرهٔ بحریه یه موفق اولمشلردر عصرمزده دخی بونك مثالی واردرکه مالیه ناظری اوله جق ذاتك مطلقا فن حسابده ماهر اولمسی التزام اولنموب اداره ده صاحب لیاقت اولمسی ارانیلور وزیرا الکدقیق حساباتی ایکنجی واوچنجی درجه ده بولنان مأمورین یاپه بیلورلر .

ثالثاً خلق بیننده بعض مبالغات وبعضاً دخی هیچ اصلسز برطاقم حکایات تأسس ایتمشدرکه شبهه دن وارسته وقوعات محققه کبی تلقی اولنور مثلا صدراعظملر عزل اولندقده مطلقا بالقخانه یه کوتوریلوب اکثریسی اعدام وبعضیسی نفی اولنورایمش حالبوکه سلطان محمود خان حضرتلرینك اون التی صدراعظملرندن یالکز بندرلی علی پاشا قبریسده وسلطان سلیمك طقوز نفر صدر اعظملرندن یالکز روسجقلی شریف حسین پاشا اردوی همایونده وسلطان عبدالحمید خان اولك اون نفر صدر اعظملرندن خلیل حمید پاشا بوزجه آطه ده وسلطان مصطفی خان ثالثك کذلك طقوز نفر صدر اعظملرندن مصطفی ماهر پاشا مدللوده وباغلقجی امین پاشا ادرنه ده قتل اولنمشدرکه قرق درت ذاتك ایچندن بشی مقتولدر دها یوقاریلره نظر اولندقجه بعض زمانلرده بردرجه تکثر وبعض اوقاتده بردرجه تنزل ایتدیکی کوریلور هله بدایت دولت علیه دن فاتح زمانه کلنجه یوز اللی سنه یی متجاوز مدتده صدر اعظم قتلی واقع اولمامشدر وقپو آره سنده وسرای همایونك سائر مواقعنده بالاده مسطور

اولان مقتولیندن اول بعض صدر اعظملر اعدام اولنمش ایسه‌ده هیچ بر وقتده بابقخانه‌ده
بردانه اولسون قتل واقع اولمامشیکن بو شهرت کاذبه اولقدر تأسس ایتمشدرکه هر کیمه
سویلنسه بدیهیاتی انکاره حمل ایدر وقنغیسی قتل اولنمش دینلسه بریسنی تعیین ایده‌من
صدر اعظملرك حین عزللرنده بابقخانه‌یه ایندیرلملری اکثریا آقدکز طرفلرینه کوندریله
جکلری جهتله اوراده کمی‌یه بندیریلوب اعزام اولنمق مقصدینه مبنی ایدی بو شایعه‌یه
قوت ویرن شی رؤف پاشا مرحومك حکایهٔ مشهوره‌سیدرکه کویا رؤف پاشانك صدارتدن
برنجی عزلنده بابقخانه‌یه ایندیریلوب قتلی تصمیم ولوازماتی احضار اولنمشیکن سلطان
محمود خان حضرتلری رؤف پاشا کنج وکوزل آدمدر قلاوی دخی بك یراشور دیه قتلندن
عفویله نفی ایتمش ایدوکندن پاشای مشارالیهك صکره‌کی صدارتلرنده کوشکلکندن بحث
ایدن محرملرینه شمدی کنجلك وکوزللك قالمدی قلاوی دخی ابطال اولندی جوابیله
حکایهٔ مسطوره‌نی تلمیح وتذکیرایده کلمسی قضیه‌سیدر حالبوکه رؤف پاشانك آسایش
حال وآرامش بالندن بشقه ملتزمی اولیوب هر صدارتنده عصرینك متنفذانه تسلیم زمام
امور ایتمك عادتی اولدیغی عصرینی مدرك اولنلرك معلوملریدر حتی تنظیماتدن صکره دخی
بالدفعات صدراعظم اولمش ومدار اعتذار ایلدیکی خوف اعدام بالکلیه مرفوع ومندرس
بولنمش اولدیغی حالده سرعسکر رضا پاشا ومالیه ناظری صفوتی پاشانك دست اقباللرینه
تسلیم ریش سفید ایله وقتنی خوشجه کچورمشدر برده فلاکت اعدامه اوغرایانلر بیوك
بیوك ایشلره تشبث ایدنلردر مثلا بندرلی علی پاشا حالت افندینك ازالهٔ وجودی ایچون
یکیچریلری تحریك ایلك وشریف حسین پاشا اسماعیلی قلعه‌سنك استیلاسنه سبب اولمق
وخلیل حمید پاشا اصلاح احوال عسکریه کبی امر عظیمه مباشرت ایتمك سببلریله قتل
اولندقلری مثللو یاغلقجی زاده امین پاشا سکسان ایکی سفرنده سرداراکرم اولوب خوتین
محاربه‌سنده عساکر اسلام پریشان اولمغله قاچوب کلان یکیچریلرك بزدشمنی قزل الما‌یه
قدر سوره‌جك ایدك لکن یاغلقجی اوغلی براقمدی دیه‌رك اصل واساسدن عاری اولان
نشریاتلری لاف وکذافدن وجملهٔ مفتریاتدن عبارت اوله‌جغی معلوم ایسه‌ده بالضروره ایشی
اویله آکلامق وطوائف عسکریه‌یی تألیف وتصدیق ایتمك واهمه‌سیله اعدام اولنمشدر حتی
شیخ الاسلامقدن معزولاً وفات ایدن عمر وحید افندی حفیدی حسام الدین افندی
جدندن روایةً نقل ایدرایدی که؛ بدایت سفرده عسکر اسلامك پریشانلغندن سلطان
مصطفی خان مرحوم بغایت منفعل وبیك طقسان سکز سنه‌سنده اولدیغی کبی عسکر بیننده
اختلال ظهور ایدر وهمیله متوهم اولوب کمال اضطراب وحیرتندن ناشی علی الدوام تبدیل

قيافتله كشت وكذار وبالذات تحقيق احوال ايده كلديكندن بر كون وفاده واقع امينه سلطان سراينه كلوب قارشوسنده قوناغى اولان ركاب دفتردارى عمر وحيد افندى يى جلب ايله اردونك حالى نصل اوله جق وخزينه ده پاره قالمديغى حالده هر كون پاره ايسترلر ديويانوب ياقلديغى صره ده امين پاشانك دخى قتلنه امر ويرمش اولديغنى افاده ايلدكده عمروحيد افندى عفونى استرحامه قيام ايلمسى اوزرينه امين پاشا ذاتاً بيتمش وشعورى مختل وبلكه ويريلان امر شمدى يه قدر اجرا قلنمشدر ديمسيله عمروحيد افندى شديداللسان برذات اولديغندن امين پاشايى اوچ درت سنه ايچنده مكتوبجيلقدن رئيس ومؤخراً مع الوزاره نشانجى وداماد ومتعاقباً صدراعظم وسردار اكرم نصب بيورمش اولديغكزدن انك ايچون ديوانه اولمقدن بشقه برشى قالمدى ديو جواب ويرمشدر .

مصطفى باهر پاشايه كلنجه مشاراليه اواخر محمود خان اولده اعدام اولنانه دارالسعاده اغاسى بشير اغانك بر كشيده سى ايكن قتل ايتديرمكه ترتيب مقدمات مكر وفريب ايلمسيله عموماً اندرون خلقنك خصومتنه مبتلا اولمشيدى سلطان مصطفى ثالثك لابوين برادرى اولوب عصر عثمان خانيده وپاشاى مشار اليهك ايكنجى صدارتنده مغدوراً وفات ايدن شهزاده سلطان محمدك اتلافنه مانع اولمق اقتدارينى حائز اولديغى حالده تقيد ايتماسى تهمتى عزو اولنه رق وخاندان عثمانى يه خيانت ايدنلرك بقاسى جائز دكلدر دينله رك اعدام ايتديرمشدر وؤف پاشا ايسه بويله اغراضلره تشبث شويله طورسون خاطرينه كلسه برقاچ كون اويقوسى قچار وكولكه سندن اوركر برذات اولسنه نظراً مجازات اعدامدن وجهاً من الوجوه عارى ايدى بو تفصيلدن مقصد التزام راحتدن حاصل اولان تكاسللرى ستر ايچون بويله حكايه لر تصنيع اولنوب سلطنت سنيه نك يار واغيار نظرنده بلا سبب صدر اعظم قتل ايتمك وقلاوى ياقشمق كبى غايت كوچك بر سببله عفو ايلك مثللو حركات كوزكمنشانه دن اولديغى بيان وحقايق احوالى ميدانه قويوب بو قبيلدن حكايات منتشرهٔ غير واقعه وغير معقوله يه وجود ويرلمامك ايچون براخطار خالصانه وبيغرضانه در .

افادهٔ مخصوصه‌ده عرض ایتدیکم اوزره اشبو اثر مفیدك دردنجی جلدینی‌شو صورتله طبع و نشر ایتمکه و بناءً علیه وصیت واقعه‌یی یرینه کتیرمکه موفق اولدیغمدن طولایی جناب حقه حمد ایلرم .

ینه او افادهٔ مخصوصه ده بیان اولندیغی وجهله اثرك نسخ منتشره‌سی قالمامش اولان اوچ اولکی جلدلرینك‌ده صره‌سیله یکیدن طبعی وانشاءالله الرحمن قریباً موقع انتشاره وضعی مقرردر .

دولت عثمانیه‌ده جریان ایدن اصول ووقایعه دائر شمدی‌یه دکین مورخین سالفه طرفندن یازیلان تاریخلر میانده برقیمت مخصوصه‌یی حائز بولنان (نتایج الوقوعات) ك مضبوطاتی بیك ایکی یوز اللی یدی سنه‌سنه قدر ارلوب او تاریخدن اشبو بیك اوچ یوز یکرمی یدی سنهٔ هجریه‌سی ربیع الاخرینك یدنجی کوننده کی جلوس حضرت محمد خان خامسه قدر مرور ایدن یتمش‌ییللق وقوعاتك‌دخی بواثر نافعه ذیل اولمق‌اوزره تحریری جملهٔ تصورات عاجزانه‌مدندر حتی دردست طبع اولوب نیجه حقایقی و معلومات مهمهٔ تاریخیه‌یی محتوی بولنان (سعداد پاشا - یاخود مزاردن ندا) نام اثر ناچیزانه‌مك مقدمه‌سنده افاده ایلدیکم کبی اشبو ذیله سلطان عبدالمجید خانك جلوسنه مصادف اولان بیك ایکی یوز اللی بش تاریخندن تا بیك ایکی یوز طقسان بش تاریخنه دکین کذار ایدن قرق‌سنه‌لك وقایعه متداٸر پدرم سعید افندی مرحومك قسماً تحریر وقسماً تقریر ایتمش اولدیغی خاطراتنك‌ده علاوه‌سی مصممدر .

مقدمه‌ده کی (افادهٔ مخصوصه) نك صوك فقره‌سی که اشبو جلد رابعك بیك یوز سکسان سکز سنه‌سندن بیك ایکی یوز اللی‌یدی سنه‌سنه قدر جریان ایلیان آلتمش‌طقوز ییللق احوالی احتوا ایتدیکنه متعلقدر او فقره‌نك باشنده (آلتنجی بابی تشکیل ایدن) دینیله‌جك ایکن سهواً (بشنجی بابی . . . .) دیو ترتیب ایدلمش اولدیغنك‌ده تصحیحاً بیانه مبادرت قلنمشدر .

محمد غالب

